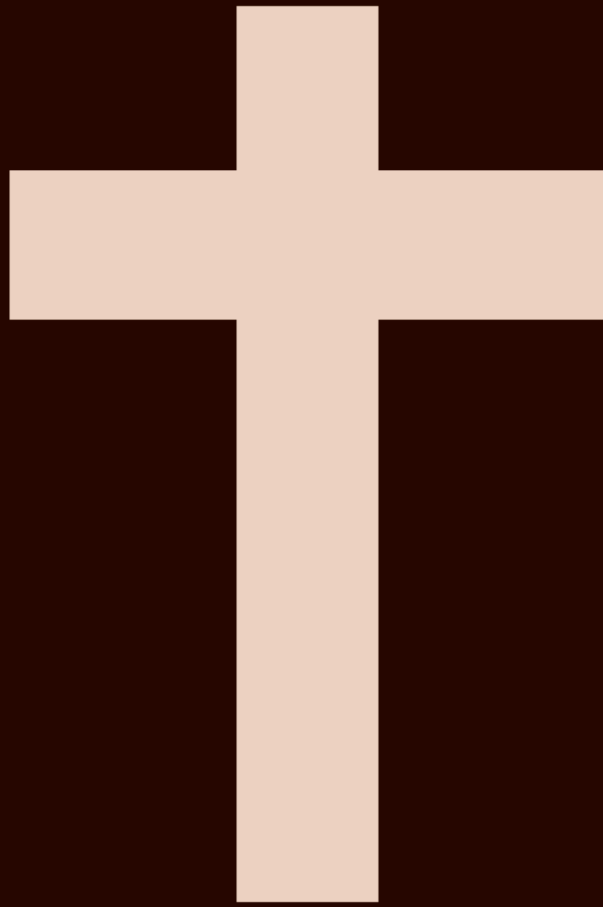

Yosë nanamën

New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

Yosë nanamën
New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 29 Nov 2017

2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7

Contents

Génesis	1
Mateo	73
Marcos	134
Lucas	169
Juan	227
Hechos	268
Romanos	319
1 Corintios	342
2 Corintios	366
Gálatas	382
Efesios	392
Filipenses	401
Colosenses	408
1 Tesalonicenses	414
2 Tesalonicenses	419
1 Timoteo	422
2 Timoteo	429
Tito	434
Filemón	437
Hebreos	439
Santiago	459
1 Pedro	466
2 Pedro	474
1 Juan	479
2 Juan	486
3 Juan	487
Judas	488
Apocalipsis	491

Ya'ipi ma'sha caniaritërinso'

Yosë nani ma'sha acorinso'

- ¹ Yosë nani ma'sha acorinso sha'huichinquëma': Iráca co manta ya'huërinhuë'. Yosëíchin ya'huërin. Caniaritapon, pi'iro'të'ton acorin. Ina quëran isoro'panta', acorin.
- ² Naporó' isoro'paso', co ipora pochín nishátërarínhuë'. Ya'ipi marésáchin ninín, pa'pi anpotërin. Tashiri noyá i'copitërin. Naporó chachín Yosë ispiritonënso', i' aipi yanpo yanpónantarin.
- ³ Naporó' Yosë tapon: “¡Tashinantërinso nii'sohuanchín huachi!” ténin. Topachina, nii'sohuantërin huachi.
- ⁴ Nii'sohuantërinso nóya nicaton, nisha acorin. Tashinta', nisha acorin.
- ⁵ Nii'sohuantërinso: “Tahuëri,” itërin. Tashinaonta': “Tashi’,” itërin. Tashirahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' a'na tahuëri', nanirin huachi.
- ⁶ Ina quëran Yosë taantarín: “¡Niquë niquë i' ya'huëcaso marë' ya'copinamën ya'huë'in!” ténin. Topachina, inachachín ya'huërin huachi.
- ⁷ Yosëri i' ya'copinamën nipachina, ina aipi i' ya'huërin. Inaanaquënta', i' ya'huërin.
- ⁸ Nani acohuachina, inápaquë ya'huërinso: “Pi'iro'të’,” itërin. Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' cato tahuëri nanirin huachi.
- ⁹ Ina quëran Yosë taantarín: “¡Yaniró'pa' ya'nocaso marë' pi'iro'tëanaquë i' ya'huërinso', inaquëráchin niyonto'in!” ténin. Topachina, inachachín ya'huërin huachi.
- ¹⁰ Yaniró'paso': “no'pa’,” itërin. I' niyontóninsoso': “marë’,” itërin.
Ya'ipi acorinsopita noyasáchin nisarín ni'nin. Ina nicaton, ¹¹ Yosë taantarín: “¡Nisha nisha sharo'sa papoina'! Nisha nisha panpatororo'santa nisha nisha ya'pirihuanpiso', papoina'. ¡Nisha nisha nararo'santa nisha nisha nitopisopita no'paquë papoina'!” ténin. Topachina, inachachín ya'huërin huachi. ¹² Ina nohuan-ton nisha nisha sharo'sa', panpatororo'sa', nararo'sa', inapita isoro'paquë paporín. Acorinsopita nicaton: “¡Ma nóyacha acorahuë paya!” ténin. ¹³ Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' cara tahuëri nanirin huachi.
- ¹⁴⁻¹⁵ Ina quëran Yosë taantarín: “¡A'pininsopita pi'iro'tëquë ya'huë'in. Tahuëri, tashi a'pintacaso marë' ya'huë'in. Inapita a'pinpachina, tahuëri, tashi', nisha nisha acoarín. Naporahuaton yoquiro'sa', pi'ipiro'sa', inapitanta piyapiro'sa nitotapi huachi!” ténin. Topachina, inachachín ya'huërin huachi.
- ¹⁶ Tahuëri a'pinacaso marë' panca masho acorahuaton, tashinta a'pinacaso marë' hua'huishín miachín acorín. Tayoraro'santa acorín.
- ¹⁷⁻¹⁸ Yosëri inapita isoro'pa' a'pintacaso marë' pi'iro'tëquë acorín. Tahuëri, tashi a'pintarín. Acorinsopita nicaton: “¡Ma nóyacha acorahuë paya!” ténin.
- ¹⁹ Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' catapini tahuëri nanirin huachi.
- ²⁰ Ina quëran Yosë taantarín: “¡Nisha nisha ma'sharo'sa i'quë ya'huëcaiso marë' ya'huë'in! Nisha nisha samiro'santa ya'huë'in. ¡Naporahuaton, nisha nisha inairaro'sa yanponacaiso marë' ya'huë'in!” ténin. Topachina, inachachín ya'huërin huachi.
- ²¹ Panca ma'sharo'sa nisha nisha nipisopita, marëquë ya'huëcaiso marë' acorín. Nisha nisha samiro'santa', acorín. Anpíantëhuano'santa', acorín. Acorinsopita nica-ton: “¡Ma nóyacha acorahuë paya!” ténin.
- ²² I'quë ya'huëcaiso nipisopita noya yonquirapiton iso pochín sha'huitërin: “¡Na'amiatatoma marëro'saquë ya'huëco'!” itërin. Naporahuaton anpíantëhuano'santa', sha'huitërin: “¡Na'amiatatoma canpitanta isoro'paquë ya'huëco'!” itërin.

- ²³ Tashiantarahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' a'natërápo tahuëri nanirin huachi.
- ²⁴ Ina quëran Yosë taantarín: “¡Nisha nisha ma'sharo'sa ya'huë'in! Tananquë ya'huëcaiso nipisopita, pë'tahuacaiso nipisopita, niohuaratacaiso nipisopita. ¡Inapita ya'huë'in!” ténin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.
- ²⁵ Inapita ma'sharo'sa', ya'ipi Yosëri acorin. Acorinsopita nicon: “¡Ma nóyacha acorahuë paya!” ténin.
- ²⁶ Naporo tahuëri chachin tapon: “¡Iporaso huachi piyapi niahua! Inaso canpoa pochachin nizarin. Chiníquën nanantaton, samiro'sa', anpiantëhuano'sa', inapita hua'anëntarin. Ma'sharo'sa pë'tahuacaiso nipisopita, tananquë ya'huëcaiso nipisopita, niohuaratërsopita, ya'ipi inapitanta hua'anëntarin,” ténin.
- ²⁷ Yosëri piyapi acoapon, inaora pochachin acorin. A'nara quëmapa, a'nara sanapi. Ináchin ninin.
- ²⁸ Noya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin: “Nóya ya'huëco'. Na'a hua'huasha ya'huëchinquëma'. Shiparimapita na'atona', ya'ipi parti ya'huë'ina'. Ya'ipi hua'anëntoco'. Samiro'sa', ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', niohuaratërsopita, inapita hua'anëntoco',” itërin.
- ²⁹ Napotahuaton, itaantarín: “Ni'quë'. Nisha nisha sharo'sa apapotërahuë nitërinso capamaso marë'. Notohuaro' nisha nisha nararo'santa nitërinso ca'quë', iroquë'.
- ³⁰ Ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', niohuaratërsopita, inapitaso nipirihuë', panpatoro acotërahuë capacaiso marë'” itërin. Napotohuachina, inachachin nipi huachi.
- ³¹ Naporo' Yosëri ya'ipi acorinsopita nicon: “¡Ma nóyacha ya'ipi acorahuë paya!” ténin. Tashiantarahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' saota tahuëri nanirin huachi.

2

- ¹ Inapoaton Yosë: Isoro'pa', pi'iro'të', ya'ipi inaquëpita ya'huërsopitarë chachin ténirin huachi.
- ²⁻³ Ya'ipi acorinsopita ténirahuaton, tahuëririnquë chinotërin. Napoaton, ina tahuëri noya ni'nin. Noya nicon, chinoto tahuëri acorin. Napoaton piyapi pënënin: “Naporu tahuëri chinotatoma', casáchin yonquico,” itërin.
- ⁴ Ina pochin Yosë iráca: Isoro'pa', pi'iro'të', inapita acorin. Ya'ipi no'tëquën sha'huitaranquëma'.

Itin nararoquë piyapi acorinso'

Sinioroso* Yosë ni'ton, inapita ya'nan acoaponahuë', ⁵ co sharo'sa ya'huëyátërarinhuë'. Co panpatoronta papoyátërarinhuë'. Co o'nan tëranta acoyátërarinhuë'. Naporahuaton co insonta isoro'paquë sha'tacaso marë' ya'huëyátërarinhuë'. ⁶ Napoaponahuë', no'pa quëran chachin i'sha pipiton, së'cotërotárin. ⁷ Naporo' Sinioroso Yosë ni'ton, yaniro'pa' amocan quëran quëmapa ninin. Nani nisahuaton, nanpicaso marë' pihuinitërin. Inapotohuachina, niirahuaton nanpirin huachi.

⁸ Ina piquëran, Sinioroso noyápiachin nararo Itin itopiquë acorin. Inaso no'pa', Cortanii' quëran pi'i pipirinso parti quëparitërin. Inaquë ya'huëcaso marë' quëmapa nininso acorin. ⁹ Naporahuaton, nisha nisha noyápiachin cashino'sa apapotërin. Yashi yashin ca'chináchin nitërsopita apapotërin. Nararo huancánachin nanpirin nara apapotërin. Inaquë chachin a'nanta', apapotërin. Anitotacaso nara itopiso'. Ina ca'pachina', noya nininsopita nitotaponahuë', co noyahuë' nininsopitanta nitotapi huachi.

* 2:4 Sinioro: Sinioroso', iráca iprioro'sari Yosë nininën Yapi (YHWH) itopi. Ina pochin nohuitopiso', cacharonquë, Sinioro itopi.

¹⁰ Itinquë a'nara i' pipirin. Ya'ipi nararo asë'cotërotacaso marë' naporin. Ina quëran chachin catapini së'parai' pa'tërin. ¹¹ Ya'natiirinsoso', Pisonii' itopi. Inaso', Apira parti conimarin. Inaquë oro ya'huërin. ¹² Inaquë oro ya'huërinso', noya noya ninin. Pimo yaquinta noya noya nininso ya'huërin. Nisha na'pinta ya'huërin, onisi itopiso'. ¹³ Ina quëran niantarinsonta', Quiconii' itopi. Inaso', ya'ipi Coso parti pa'tërin. ¹⁴ A'nanta', Tiquirisii' itopi. Inaso', Asiria ninano pi'i ya'coninso parti quëran acorin. Ya'natomarinsoso nipirinhuë', Iopiratisii' itopi.

¹⁵ Siniroso Yosë ni'ton, Itin nararoquë quëmapi acorin. Inaquë sacataton a'paicaso marë' acorin. ¹⁶ Naporo' iso pochin camairin: “Ya'ipi isopita nararo'sa nitërinso', noya ca'quë', iroquë', inapoquë'. ¹⁷ Anitotacaso nara nitërinsoíchin, co nohuantërahuë capamaso'. Inaso ca'patan, noya nininso nitotaponahuë', co noyahuë' nininsonta nitotaran. Ama ina nitërinso ca'quësohuë'. Ina ca'patan, tëhuëchachin chiminarian,” itërin.

Yosëri sanapi nininso'

¹⁸ Ina quëran Siniroso Yosë ni'ton, taantarin: “Quëmapi inaora ya'huëcaso', co noyahuë'. A'na nianta'i nipachin, inari noya catahuacaso marë',” tënin. ¹⁹⁻²⁰ Ina quëran ya'ipi ma'sharo'sa', anpantëhuano'sa', inapita no'pa quëran ninin huachi. Inapita nisahuaton, quëmapi quëshirin inari nininën acotacaso marë'. Pë'tahuaro'sa', anpantëhuano'sa', ma'sharo'sa tananquë ya'huërinso'pita, inapita nininën acotërin. Ma nininënsona acotohuachina, ina chachin ninihuanpi huachi. Napoaponahuë', co a'na ma'shari tëranta nanitërinhuë', quëmapi noya catahuacaso'.

²¹ Napohuachina, quëmapi noyá ahuë'ëtërin. Huë'ëso', a'nara nininpitën ocoitërin. Ocoitahuaton, anoyataantarin huachi. ²² Ina nininpitë quëran chachin sanapi ninin. Capayatohuachina, sanapi nininso a'notërin. ²³ Quënanahuaton, quëmapi pa'yanin. Pa'yataton, tapon: “¡Isocha tëhuëchinsos', ca pochachin Yosëri ninin! Cá quëran ninin ni'ton, sanapi itarahüë,” tënin.

²⁴ Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin inapita patahuaton, sa'inë' nichinpita-caso ya'huërin. Catoya'pi nipirinahuë', a'naíchin pochin nipi huachi.

²⁵ Quëmapi sa'inë chachin noya ya'huërapa. Co a'moanaponaraihuë', co manta tapanpihuë'.

3

Co Yosë natëtonaraihuë', oshahuanpiso

¹ Siniroso Yosë ni'ton, ya'ipi tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso'pita acorin. Ya'huanso nipirinhuë', a'napita ma'sharo'sa quëran yonqui yonquínahuan ninin. Sanapi yanonpintaton, paaparin nontacaso marë':

—¿Tëhuëchachin ta'ma Yosë apiratërinquëma ya'ipi isopita nararo'sa nitërinso capamaso to? itërin.

²⁻³ —Ya'ipi nitërinso', noya capa'huaiso'. A'naíchin huancánachin huanirinso', co Yosë nohuantërinhuë': “Ama ina nitërinso', ca'cosohuë'. Ama së'huacosohuë'. Ca'patama', tëhuëchachin chiminarama',” itërincoi Yosë, itërin.

⁴⁻⁵ —Co napoarinhüë'. Co chiminaramahuë'. Ca'patamaso', ya'ipi noya nininsopita, ya'ipi co noyahuë' nininsopitanta', nitotarama huachi. Inapita nitotatoma', Yosë pochachin nisarama'. Ina nitotaton, Yosë apiratërinquëma', itërin.

⁶ Ina natanaton, sanapiso nara nitërinso ni'sárin: Noyápiachin nicaton ca'chináchin cancantërin.

“Ina ca'pato, ya'ipi nitotarahüë huachi,” tënin. Napoyan quëran, së'pashorahuaton ca'nin. So'ionta quëtohuachina, inanta ca'nin. ⁷ Naporo chachin nisha yonquipi huachi: “I'nanpirashitë canposo pa'saré',” niitopi. Ninapotatona', iquira huëron pipitopi. Inapoatona', nipa'shianatopi.

⁸ I'huanahuanquë huisontapaso', Yosëri nararoquë huëcapairinso natanpi. Natanahuatona', na'picaíso marë' ta'api. ⁹ Na'pitopirinahuë', inariso përarin:

—Atan*. ¿Insëquëta ya'huaran? itërin. ¹⁰ Natanahuaton, quëmapiso tapon:

—Co'ta o'maranso' natanai. I'nanpirashitëcoi ni'toi, të'huatërainquën. Naporahuaton tapantatëinquën, na'pirai, itërin.

¹¹ —¡I'yan! ¿Onporahuatomata nitotapanamaso'? Nara a'naíchin nininso': “Ama isoso nitërinso ca'quësohuë’,” itopiranquënhuë': ¡Nani ca'nan! itërin.

¹² —Iso sanapi quëtërancoso', quëtërinco ni'ton, ca'nahuë, itërin.

¹³ Napotohuachina, sanapi ya'huërë' tahuërë'tahuaton, itapon:

—¿Onpoatonta naporanso'? itërin.

—Ya'huan nonpintërinco ni'ton, ca'nahuë, tënin sanapi.

¹⁴ Naporo' Sinioroso Yosë ni'ton, ya'huan ya'huërë' tahuërë'tahuaton, co huachi noya ya'huëcaso marëhuë' sha'huitërin:

—Piyapi nonpintëranso marë' a'napita ma'sharo'sa quëran, pa'pi co noyahuë' ni'nanquën. Napoaton ipora quëran huarë' cancanën quëran no'pa' pa'taran. Inapoaton, chiminaquë huarë' nosorotaran. ¹⁵ Ca nohuanto sanapi inimicotarinquën. Quëmarinta ina inimicotaran. Quëmá quëran pipipisopitanta', sanapi quëran pipipisopitarë' niinimicotapona'. A'na tahuëri sanapi quëran pipirinsoari† minsëmiatarinquën. Napoaponahuë', quëmarinta chiníquën ina aparisitaran, itërin.

¹⁶ Ina quëran sanapi ya'huërë' itapon:

—Co natërancoso marëhuë', hua'huanpatan pa'pi iquin quëran huaiaran. Napoaponahuë', so'yan ya'cariantaran. Naporahuaton, so'yan camaiinquënso ya'huërin, itërin.

¹⁷ Ina quëran quëmapinta itapon:

—Sa'an natëton, nara nitërinso co capacasohuë nipirinhue', ca'nan. Naporanso marë' ya'ipiro'pa' co huachi noyatacaso marëhuë' sha'huitarahue'. Napoaton nitapiarin. Pa'pi chiníquën sacataquë huarë' coshataran. Chiminaquë huarë' inapoaran. ¹⁸ Naporahuaton, nahuano'sa', shihuarino'sa', inapita na'con na'con papotapon huachi. Nisha nisha canomëro'sa', nararayaro'sa', inapita yoniton, capon. ¹⁹ Pa'pi chiníquën sacatahuarë' coshataran. Napoin quëran chiminaran huachi. No'pa quëran ninanquën ni'ton, no'pa chachin niantamaso ya'huërin, itërin.

²⁰ Atanso', sa'in nininën acotërin, Ipa itërin. Ina quëran ya'ipi piyapi na'acaiso ni'ton, ina pochin nohuitërin. ²¹ Quëmapi sa'inë chachin a'mocaiso marë' ma'sha sha'huëtë quëran Yosëri nitërin. Ina quëtohuachina, a'moanpi huachi. ²² Naporo chachin tënin: “Iporaso', piyapi canpoa pochachin nitotërin. Noya nininso nitotahuaton, co noyahuë' nininsonta nitotërin. Ni'quëna nanpirin nara nitërinsona ca'pachin. Napohuachinso', nanpimiatarin,” tënin.

²³ Napoaton Sinioroso Yosë ni'ton, noyápiachin nararo quëran quëmapi ocoirin. Ocoirahuaton, niquë acorin. Inaquë sacatacaso marë' acorin. No'paquë chachin sacatapon huachi. ²⁴ Piyapi ocoirahuaton, pi'i pipirin parti quëran a'paito anquëniro'sa acorin. Inapitaso', quiropino'sa itopi. Noyápiachin nararo a'paicaiso marë' acorin. Ina ya'carinta', sahuëni orotaton huënin huënitárin acorin. Ama incari tëranta nanpirin nara ya'caricaso marëhuë', a'pairapi.

4

Atan ya'nan hui'ninpita napopiso'

¹ Atan sa'in hua'huanpachina, quëmapi'huaya huairin. “Yosë catahuarinco ni'ton, quëmapi'huaya hua'huanahuë huachi,” ta'ton, nininën acotërin. Caino itërin.

² Ina quëran hua'huaantarin. Quëmapi chachin huaiaantahuachina, Apiri itërin. Hui'napitohuachinara, Apiriso ohuicaros'a pë'tahuarin. Cainoso nipirinhue', imin camayo.

³ A'na tahuëri cato chachin ofrenda quëcatona', Yosë chinotapi. Cainoso', sha'ninso quëran Yosë chinotacaso marë' quënin. ⁴ Apiriso nipirinhue', ohuicanënpita ya'nan

* 3:9 Atanso': Piyapi tapon naporin. † 3:15 Sanapi quëran pipirinso topachina: Quisocriso ninoton napotërin.

hua'huatopiso quënin. Amo amoshin nininsopita Yosë chinotaton tēpacaso marë' quënin. Yosëso Apiri nóya ni'nin. Ofrendanëonta nóya ni'nin. ⁵ Cainoso nipirinhüé', co noyahué' ni'nin. Ofrendanëonta co noyahué' ni'nin. Ina marë' Cainoso', pa'pi no'huitërin. No'huitaton, aquinorárin. ⁶ Ina nicator, Siniorori itapon: “¿Onpoatonta no'huitaton aquinoráran? ¡Ama huachi no'huitëquësohué'! ⁷ Noya ninan naporini, noya canchitonhué'. Nipirinhüé', co nohuantëranhué' noya nicacaso ni'quëhuarë', co noyahué' nisápaso marë' oshanën minsëarinquën. Ina nipirinhüé', noya nipatan, nanitëran ina minsëcaso',” itërin.

⁸ Natanaponahué', co yanatëtërinhué'. A'na tahuëri iin itapon:

—Huëquë iyara iminquë pa'a, itërin. Inaquë canconpachinara, iin ahuëaton, tēparin.

⁹ Siniorori nitotaton, Caino itapon:

—¡Ma'sona iyaya onporinso', sha'huitoco! itërin. Napotohuachina, Cainoso tapon:

—Co nitotërahué'. ¡Co ina a'pairápa'huaso ya'huërinhué'! itërin. ¹⁰ Napotohuachina, Siniorori itapon:

—¿Onpoatonta naporan? Iyaya tēpaton, pa'pi co noyahué' ninan. Huënainën a'patëran ni'ton, co huachi noya ya'huëcamaso marëhué' sha'huitaranquën. ¹¹ Iya'hua tēparanso marë' pa'pi co noyahué' ni'nanquën. Huënainënuquë no'pa' asë'cotëtëran ni'ton, ocoiaranquën. ¹² Iminaton, sha'topiranhué' tëranta', co huachi noyatarinhüé'. Co huachi ya'huëmia ya'huaponhué', patë patërantapon. Co huachi sano cancantaranhué', itërin.

¹³ —¡Ma'huantacha nisarahüé' paya! Co ahuantochináchinhüé' ana'intaranco. ¹⁴ Ipora tahuëri iso ro'të quëran ocoiaranco. Co huachi ya'huëmia ya'huapohué', patë patërantahüé' ya'huërin. Co huachi sano cancanta'huaso ya'huaponhué'. Co chinota'huanquënso tëranta nanitapohué'. Napoaton inso tëranta quënanpachinco, tēpaponco tēnahüé', itërin Cainori.

¹⁵ —Insosona tēpahuachinquën, inanta na'con na'con ana'intacaso ya'huërin. Canchisëro ana'intacaso ya'huërin, itërin Siniorori. Napotahuaton marca acotërin. Quënanpachina ama tēpacaiso marëhué', inapotërin.

¹⁶ Ina quëran Caino pa'nin. Yosë quëran pipirahuaton, Noto parti ya'huëconin. Inaso no'pa', Itin quëran pi'i pipirinsos parti quëparitërin.

Caino shinpita napopiso'

¹⁷ Caino sa'apachina, hui'nahuanin. Hui'nin nasitohuachina, Inoco itërin. Ina quëran Caino ninano ocoihuachina: “Inoco ninano',” itërin.

¹⁸ Inoco hui'nahuanpachina, Irato itërin. Iratonta hui'nahuanpachina, Miocairo itërin. Miocairo ya'huëré' hui'nahuanpachina, Mitosairo itërin. Mitosaironta hui'nahuanpachina, Namico itërin. ¹⁹ Namicoso', cato sa'ahuanin. A'naso', Ata itopi. A'nanta', Sira itopi. ²⁰ Ataso hua'huanpachina, Caparo itopi. Caparo shinpitaso' pë'tahuatona'piro'sa'. Napoaton në'mëtë pëiro'saquë ya'huëpi. ²¹ Caparoso', a'nara iya'huain ya'huëtërin, Coparo itopiso'. Coparo shinpitaso', arpa míso pi'nipi. Nisha nisha pirinaonta míso pihuiipi. ²² Siraso nipirinhüé', hua'huanpachina, Toparo-caino itopi. Inaso', hua'na camayo ya'conin. Hua'namia nitotahuaton, sha'pi hua'nanta nitotërin. Toparo-cainoso', a'nara oshin ya'huëtërin, Naama itopi.

²³ A'na tahuëri Namicoso', sa'inpita itapon:

“Natanquë Ata. Quëmanta Sira, noya natanco sha'huichinquëma':

A'na quëmapi tēparahué' pë'sharincoso marë'.

Hui'napi nipirinhüé', ahuërinco marë' napotërahué'.

²⁴ Iin tēparinso marë' Caino tēpahuachinaso',

canchisëro aquëtë Yosëri i'huërëtapon.

Caso nipirinhüé', tēpatërahuëso marë' tēpahuachinaco,

canchisë shonca canchisëro aquëtë i'huërëtaçaiso ya'huërin,” itërin.

Sito nasitërinso'

²⁵ Oshaquëran Atan sa'in, hua'huaantahuachina, Sito itërin. “Cainori tëparinso ya'huërenamën Yosë quëtaantarinco,” ta'ton, ina pochin nininën acotërin. ²⁶ Sitonta hui'nahuanpachina, Inosë itërin. Naporo quëran huarë' piyapiro'sa caniaritopi Yosë chinotatona', “Sinioro” itacaiso'.

5

Atan shinpita napopiso'

¹ Atan shinpita napopiso sha'huichinquëma nitotoco'. Yosëri piyapi nipachina, inaora pochachin ninin. ² Quëmapi, sanapi, nisahuaton, noya ya'huëcaiso marë' noya yonquirapiton sha'huitërin. Acorinso tahuëri chachin nohuitaton: “Isopitaso': 'Piyapiro'sa', itarahüë,” tënin.

³ Atan pasa cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Sito itopi. Inaso', pa'pin noyá quëparin. ⁴ Sito nasitërin piquëran Atanso', posa pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ⁵ Ya'ipiya quëran Atanso', iscon pasa cara shonca pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

⁶ Sito pasa a'natëräpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Inosë itopi. ⁷ Inosë nasitërin piquëran Sitoso', posa pasa canchisë pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ⁸ Ya'ipiya quëran Sitoso', iscon pasa shonca cato pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

⁹ Inosënta iscon shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Cainan itopi. ¹⁰ Cainan nasitërin piquëran Inosëso', posa pasa shonca a'natëräpo pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹¹ Ya'ipiya quëran Inosëso', iscon pasa a'natëräpo pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹² Cainan canchisë shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Maarariro itopi. ¹³ Maarariro nasitërin piquëran Cainanso', posa pasa catapini shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹⁴ Ya'ipiya quëran Cainanso', iscon pasa shonca pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹⁵ Maarariro saota shonca a'natëräpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Carito itopi. ¹⁶ Carito nasitërin piquëran Maarariroso', posa pasa cara shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹⁷ Ya'ipiya quëran Maarariroso', posa pasa iscon shonca a'natëräpo pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹⁸ Carito pasa saota shonca cato pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Inoco itopi. ¹⁹ Inoco nasitërin piquëran Caritoso', posa pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²⁰ Ya'ipiya quëran Caritoso', iscon pasa saota shonca cato pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

²¹ Inoco saota shonca a'natëräpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Matosarino itopi. ²² Inocoso', nani tahuëri Yosë chinotaton, ina nohuantërinsoaráchin ninin. Matosarino nasitërin piquëran Inocoso', cara pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²³ Ya'ipiya quëran Inocoso', cara pasa saota shonca a'natëräpo pi'ipi ya'huëtërin. ²⁴ Inaso', Yosë nohuantërinsoaráchin nininso marë' a'nanaya ayarin. Yosëri inápaquë quëparin.

²⁵ Matosarino pasa posa shonca canchisë pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Namico itopi. ²⁶ Namico nasitërin piquëran Matosarinoso', canchisë pasa posa shonca cato pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²⁷ Ya'ipiya quëran Matosarinoso', iscon pasa saota shonca iscon pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

²⁸ Namico pasa posa shonca cato pi'ipitaso', a'nara hui'nin nasitërin. ²⁹ Nasitohuachina, Noi itërin. “Siniorori piyapi co huachi noya ya'huëcaso marëhuë' sha'huitaton, ana'intërin. Napoaton isoro'pa' nitapirin. Pa'pi chiniquën sacataquë huarë' cosharo manë'. Iso hua'huashaso nipirinhüë', nanan anoyatatonpoa achinotarinpoa',” ta'ton, ina pochin nininën acotërin. ³⁰ Noi nasitërin piquëran

Namicoso', a'natërápo pasa iscon shonca a'natërápo pi'i aquëtë ya'huaantaran. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ³¹ Ya'ipiya quëran Namicoso', canchisë pasa canchisë shonca canchisë pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

³² Noiso', a'natërápo pasa pi'ipitaquë huarë' hui'nin paninantërinso nasitërin. Ina quëran cato hui'ninpita ya'huëtaantaran. Hui'ninpitaso': Simo, Camo, Cahuito, inapita itopi.

6

Piyapi'sa nitapicancanpiso'

¹ Piyapi'sa na'asahuatona', yanquëpi huachi. Itohua itohua ninanoro'sa ocoiatona ya'huërapi. Na'a hui'ninapita nano'sa ya'huëtöpi. ² Yosë hui'ninpitari* ina nano'sa ni'sahuatona', pa'yatöpi. Napoaton huayonatona huayonatona', costapiso mara'piapi. ³ Napoaponahuë', Siniorori co costatonhuë' tapon: “Co piyapi'sa ya'huëmiatápaiso ya'huërinhuë'. Piyapi ni'ton, chiminacaiso ya'huërin. Napoaton pasa cato shonca pi'ipira', nanpipona',” tënin.

⁴ Yosë hui'ninpitari ina sanapiro'sa macatona', hui'nahuanpi. Hui'nahuanpachinara, panca piyapiro'sa ya'huërin huachi. Ina quëran inapitaso', iráca quëran huarë' hua'ano'sa nahuinpisopita ya'huëpi. ⁵ Napoaponaraihuë', pa'pi co noyahuë' cancantöpi. Co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, Yosëri co noyahuë' ni'nin. ⁶⁻⁷ Ina nicaton, sëtërin: “Ma'marëcha piyapi acorahuë' paya. Ata'huanchi nipachin. Ya'ipi pë'tahuaro'sa', anpiantëhuano'sa', no'paquë niohuaratërinso, inapitarë chachin ata'huantarahuë huachi,” tënin. ⁸ Napoaponahuë', Noiso nóya ni'nin.

Noi panca nancha nininso'

⁹ Noi naporinso sha'huichinquëma': Noiso Yosëíchin natëton, nóya ninin. Naporo tahuëri'sa inaíchin Yosë nohuantërinso ninin. ¹⁰ Inaso', cara hui'ninpita quëmapi'sáchin ya'huëtërin: Simo, Camo, Cahuito, inapita.

¹¹⁻¹² Naporo' ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita nitapicancanpi. Pa'pi co noyahuë' nicatona', ahuetacaisoráchin cancantöpi. Napopiso Yosëri ni'nin. ¹³ Ina nicaton, Noi itapon:

“Ya'ipi piyapiro'sa ata'huantarahuë. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, piyapi'sa co huachi sano cancantöpihuë'. Napoaton ya'ipiro'paquë ya'huëpisopita ata'huantarahuë huachi. ¹⁴ Quëmaso nipirinhüë', panca nancha niquë'. Yaquihuan nara quëran nisahuaton, aipi quëran, acopo quëran, to'ni pochin nininquë to'níquëtëquë'. Patoanaro'santa acotëquë'. ¹⁵ Nancha nipatan, iso pochin acoquë': Pasa cara shonca a'natërápo mitro naporopitërinso'. Cato shonca cato mitro miria pancanatërinso'. Shonca cara mitro miria inaparinso'. ¹⁶ Naporahuaton, cara pa'cotë acotëquë'. Pëirapiranso ya'cari', miria mitro aquërinquë huintana acotëquë'. Ya'coananta', a'natëran acotëquë'. ¹⁷ A'na tahuëri panca pacon a'paarahüë, ya'ipiro'pa' imotarin. Ya'ipi piyapiro'sa', ma'sharo'sa', inapita taquiiitapi. ¹⁸ Quëmaro'coso nipirinhüë', anoyatarahuë ni'ton, nancha tënihuatan, sa'anë'quën chachin ya'conaran. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin ya'conapi. ¹⁹ Naporahuaton, ma'sharo'santa nisha nisha nipisopita quëran, a'nara quëmapi, a'nara sanapi yontonquë'. Inapitanta canpita pochin cha'ëcaiso marë' yontonquë'. ²⁰ Anpiantëhuano'sa', pë'tahuaro'sa', no'paquë niohuaratërinso, ya'ipi inapita catoya catoya ya'conapona'. Canpitarë chachin ya'huaantacaiso marë' ya'conapona'. ²¹ Notohuaro' cosharo nisha nisha nininsopita ayontonahuaton nanchaquë po'moquë'. Canpita capacamaso nisahuaton, ma'sharo'santa capacaiso marë' po'moquë',” itërin.

²² Napotohuachina, Noiso' ya'ipi Yosëri camairinso chachin ninin huachi.

7

Nanchaquë ya'conpiso'

* 6:2 Yosë hui'ninpita topachina, ma'sona tapon naporinso': co insonta nitotërinhuë'. “Yosë imaro'sa hui'nina',” topi a'naquën.

¹ Ina quëran Siniorori Noi itapon: “Ya'ipi ipora ya'huëpisopita a'porinaco. Quëmasáchin nohuantërahuëso ninan. Napoaton iporasó', sa'anë'quën chachin nanchaquë ya'conquë huachi. Hui'nánpitanta', sa'inarë chachin ya'coina'. ² Chinotamacoso marë' ma'sharo'sa tëpacaiso nipsisopitaso', canchisë quëmapi nisahuaton canchisë sanapi nanchaquë po'moquë'. Ya'huërë' co ina marë' nipsisopitasohuë', a'nara quëmapi, a'nara sanapi ináchin po'moquë'. ³ Nisha nisha anpiantëhuano'santa', nanchaquë po'moquë'. Canchisë hua'anën, canchisë sanapinën na'antacaiso marë' po'moquë'. ⁴ Canchisë tahuëri quëran ca nohuanto o'nanapon. Catapini shonca tahuëri, tashirë chachin o'namiatapon. ¡Inapotato ya'ipi isoro'paquë acorahuësopita ata'huantarahuë!” itërin.

⁵ Noiso', ya'ipi Siniorori camairinso chachin ninin.

⁶ Noi saota pasa pi'ipitaso', paconi isoro'pa' imotërin. ⁷ Naporo inaso', sa'inë chachin nanchaquë ya'conin. Hui'ninpitanta sa'inarë chachin cha'ëcaiso marë' ya'conpi. ⁸⁻⁹ Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tëpacaiso nipsisopitanta', Noirë chachin catoya catoya nanchaquë ya'conpi. A'nara quëmapi, a'nara sanapi ya'conpi. Co ina marë' nipsisopitahuënta ya'conpi. Anpiantëhuano'sa', niohuaratërinso, inapitanta inapochachin ya'conpi. Yosëri sha'huitërinso chachin nipi.

¹⁰ Yosëri sha'huitërinso chachin, canchisë tahuëri quëran paconi isoro'pa' imotarin huachi. ¹¹ Naporo' Noiso', saota pasa pi'i, cato yoqui, shonca canchisë tahuëritarin. Naporo chachin isoro'pa' huëncharoatë pochin ninin. Marënta acoporo ya'huërinso', pipimiatërin. Naporahuaton inapaquënta', i' ya'copinamën ya'huërinso nii'soatërin. Napohuachina, pa'pi i' isoro'paquë anotimarin. ¹² Catapini shonca tahuëri tashirë chachin isoro'paquë o'namiatarin huachi. ¹³ Naporo tahuëri chachin Noi sa'inë nanchaquë ya'conin. Hui'ninpitanta', Simo, Camo, Cahuito, inapitanta sa'inarë' sa'inarë' ya'conpi. ¹⁴ Tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso, pë'tahuaro'sa nipsisopita, niohuaratërinso, anpiantëhuano'sa', inapitanta ya'conpi. ¹⁵ Yosë nohuanton, ma'sharo'sa catoya catoya nanchaquë ya'conpi. ¹⁶ Nisha nisha nipsisopita quëran, a'nara quëmapi, a'nara sanapi ya'conpi. Yosëri Noi camairinso chachin nipi. Nani ya'conpachinara, Siniorori chachin nancha ya'coananën oncorapirin huachi.

Pacon pa'ninso'

¹⁷ Catapini shonca tahuëri o'nanárin. Pamatohuachina, nanchaso no'pa quëran yanponin huachi. ¹⁸ Pamaso' aquëtë chachin mëntaintararin, nanchaso nipirinhuë', noya yanponarin. ¹⁹⁻²⁰ Pa'pi pacon pa'sahuaton, ina inápa motopiro'sa quëran huarë' imotërin. Inapita motopiro'sa imotahuaton, canchisë mitro aquëtë pantarin. ²¹⁻²² Naporo' ya'ipi piyapiro'sa isoro'paquë ya'huëpisopita, taquiitopi. Anpiantëhuano'sa', pë'tahuaro'sa', tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso', niohuaratërinso, inapitanta ta'huantopi. Ya'ipi nii o'huatona nanpipsisopita, taquiitopi huachi. ²³ Noisáchin cha'ërin. Panca nanchaquë ya'conpispitarë', cha'ërin. A'napitaso nipirinhuë', ya'ipi ta'huantopi. Pë'tahuaro'sa', anpiantëhuano'sa', niohuaratërinso, inapitanta ya'ipi taquiitopi huachi. ²⁴ Pasa a'natërápo shonca tahuëri isoro'pa' iiri imotaton, napotërin.

8

Pacon huinquintomarinso'

¹ Naporo' Yosëri Noi, ya'ipi ma'sharo'sa nanchaquë ya'huëapisopita, inapita yacatahuarin. Ina nohuanton pacon huinquintacaso marë' ihuan pa'nin. ² Co'huara huinquinchátërasohuë', o'nan'ton më'tarin. Naporo' marë acoporo quëran pipirinso', nioncotërin. Inápaquë i' ya'copinamën nii'soatërinso inaporin. ³ Pasa a'natërápo shonca tahuëri quëran, i' pi'piyan pi'piyan huinquintomarin. ⁴ Canchisë yoqui, shonca canchisë tahuëri quëran, Ararato motopiro'sa hui'nimotënquë nanchaso', ya'mitërin. ⁵ Iscon yoqui nanirahuaton tahuëririnquë, motopiro'sa hui'nimotëna ya'nopi huachi.

⁶ Inapita ya'nohuachinara, catapini shonca tahuëri quëran, Noiso nancha huin-tananën i'soatërin. ⁷ Naporor' a'nara itatan a'parin. Inaso', itohua itohua yanpo yanpó-nantarin. I' huinquintacaso ninaton, naporin. ⁸ Ina piquëran, Noiso' i' huinquintërinso nitotacaso marë', nëpë ya'huërë' a'paantarin. ⁹ A'papurinhuë', co intopa huënsëcasohuë ni'ton, yanpo yanpónantarin. Naporarin quëran, nanchaquë chachin huënantarin. Huëntahuachina, Noiri masahuaton po'moantarin.

¹⁰ Canchisë tahuëri quëran, naquëranchin a'paantarin. ¹¹ Nëpëso pa'sahuaton, i'huarayasha huarë' huënantarin. Oripo nara së'para'huaya monoquënë chachin naquërahuaaton quëntarin. Naporor' Noi, yaniromarinso nitotërin huachi. ¹² Canchisë tahuëri quëran naquëranchin nëpë a'paantapurinhuë', co huachi huëntarinhuë'.

¹³ Noi saota pasa a'na pi'itapaso', ya'ipiro'pa' yaniromarin huachi. Caniaritërinso yoquiquë, ya'natiirinso tahuëri chachin, napopinchin nancha pëirapurinso oquirin. Naporor' ya'ipiro'pa' yaniromarinso nocorin. ¹⁴ A'na yoqui, cato shonca canchisë tahuëri nanihuachina, ya'ipiro'pa' noyá yaniromarin huachi.

¹⁵ Naporor' chachin Yosëri Noi itapon: ¹⁶ "Iporaso huachi sa'anë'quën chachin nancha quëran pipiquë'. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin pipiina'. ¹⁷ Ya'ipi ma'sharo'santa ocoiquë pa'ina'. Anpiantëhuano'sa', pë'tahuaro'sa', no'paquë niouharatërinso pita, ya'ipi inapitanta pipiina'. Notohuaro' hua'huatatona', ya'ipiro'paquë yanquë'ina'," itërin.

¹⁸ Napotohuachina, ya'ipi piyapi'sa cha'ëpiso pipipi. ¹⁹ Ma'sharo'santa pipipi: Pë'tahuaro'sa', niouharatërinso pita, anpiantëhuano'sa', inapitanta pipipi huachi. ²⁰ Nani pipihuachinara, Noiso a'nara artaro ninin. Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tëpacaiso nipisopita masahuaton, tëparin. Anpiantëhuano'santa', manin. A'naya a'naya nisha nisha nipisopita quëran tëparin. Tëparahuaton, Sinioro chinotacaso marë' artaro aipi ya'ipi ahuiquitërin. ²¹ Ma'sharo'sa ahuiquitërinso pimóchin imërahuaaton, Yosëri nóya ni'nin. Naporor' inaso tapon: "Hua'huatapon quëran huarë' piyapi'sa', co noy-ahuë' nicacaisoráchin cancantopi. Inaso niponahuë', co huachi ipora ana'intërahuešo pochin, isoro'pa' ana'intaantapohuë'. Co huachi ma'sharo'santa inapotapohuë'.

²² Isoro'paquë ya'huapona pochin, piyapi'sa noya sha'tapona'. Nitërinsona macapona'.

Huënocanta ya'huërahuaaton, sëhuëonta ya'huapon.

Pi'ipi tahuëri'santa nanirahuaton, o'napinta nanipon.

Tahuëri, tashi', inapitanta ya'huapon," tënin.

9

Yosë Noirë' anoyatërinso'

¹ Naporor' Noi, hui'ninpitare chachin, Yosëri nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin: "Na'a hui'nahuanatoma', ya'ipiro'paquë ya'huëco'. ² Ya'ipi ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', marëquë ya'huërinso pita, inapita hua'anëntarama'. Inapitaso të'huatarinënguëma'. ³ Carima ya'ipi inapita capamaso marë' quëtaranguëma'. Nisha nisha huërono'santa ca'co'. Ma'sona tëranta nayaramaso ca'co'. ⁴ Huënaiso nipirinhuë', ama ca'cosohuë'. Ma'sha tëpahuatama', huënainën noyá inquitahuatoma', ca'co'. Huënainëni ananpirin ni'ton, ama inaso ca'cosohuë'. ⁵ Canpita capiniso', co nitëpamaso ya'huërinhuë'. Tëpatohuatama', ana'inta'huanquëmaso ya'huërin. Ma'sharo'sarinta piyapi tëpahuachin, ana'intarahuë. Tëpatohuatama', a'naya a'nayanquëma tëhuënchachin ana'intaranquëma'.

⁶ Insosona piyapi tëpahuachin, a'nari i'huëretarin.

Cá pochachin nicamaso marë' acoranquëma'.

Napoaton, co nitëpamaso ya'huërinhuë'.

⁷ ¡Napoaponahuë', canpitaso na'a hui'nahuanatoma', ya'ipiro'paquë ya'huëco'!" itërin.

⁸ Ina quëran itaantarín: ⁹ “Ni'co'. Ipora canpitaro'co anoyatërahuëso', shiparimapitanta yonquiato, napotaranquëma'. ¹⁰ Ya'ipi ma'sharo'santa yonquiato napotaranquëma': Anpianhtëhuano'sa', pë'tahuaros'sa', tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso', nisha nisha nipisopita nancha quëran pipipiso yonquiato, sha'huitaranquëma'. ¹¹ Ipora canpitaro'co anoyatato sha'huitëranquëmaso', co onporonta nishataponhuë'. Co huachi piyapi'sa', ma'sharo'sa', inapita pacon quëran ata'huantaantaponhuë'. Co huachi paconi isoro'pa' ata'huantaantaponhuë'.

¹²⁻¹³ Canpitarë'co nani anoyatomiatërahuë. Ma'sharo'sarë'conta', nani anoyatërahuë. Ina yonquicamaso marë' yahua'tanëhuë inápaquë acoarahuë. ¹⁴ Chitoro inápaquë ya'nohuachin, yahua'tanëhuënta ya'noarin. ¹⁵ Naporo' canpitaro'co anoyatato sha'huitëranquëmaso', yonquiarahuë. Ama huachi i' quëran, isoro'pa' ata'huaanta'huaso marëhuë', yonquiarahuë. ¹⁶ Yahua'tan chitoroquë ya'nohuachin ni'sarahuë. Ina ni'pato, ya'ipi piyapi'sarë'co ya'ipi ma'sharo'sarë'co anoyatërahuëso', ayonquiarinco. ¹⁷ Nani ina acorahuë ayonquipoaso marë'. Canpitarë'co anoyatërahuëso ayonquiarinpoa'. Ma'sharo'sarë'conta anoyatërahuëso ayonquiarinpoa',” itërin. Ina pochin Yosëri Noi sha'huitërin.

Noi hui'ninpitarë' naporinso'

¹⁸ Noi hui'ninpita nancha quëran pipipisopita, iso nápo ya'huëpi: Simo, Camo, Cahuito, inapita. Camoso', a'nara hui'nin ya'huëtërin. Inaso', Canaan itopi. ¹⁹ Caramiáchin Noi hui'ninpita nipirinahuë', inayaquëranchin isoro'paquë piyapi'sa na'antapi. ²⁰ Ina piquëran Noi iminaton, inaquë opasáchin shacaton, oparotërin. ²¹ A'na tahuëri Noi huino o'oton, no'pirin. No'piron, në'mëtë pëinën huáncana notataton, i'nanpirashitë quëhuëánin. ²² Camoso', inaquë ya'conahuaton ni'pirinhuë', pa'pin no'piron huë'ësárin quënanconin. Quënanahuaton iinpita sha'huitapon pa'nin: “Tata no'piron i'nanpirashitë quëhuëánin ni'conahuë,” itërin. (Nani sha'huirahuëso chachin Camoso', Canaan pa'pin.) ²³ Ina natanahuatona', Simo, Cahuito, inapitaso a'nara a'mopiso mapi. Ina masahuatona', niimopitopi. Niimopitopiquëranchin, pinëna quëran ya'conatona', pa'pina imotopi. Niquë notëtopi ni'ton, co pa'pina ni'pihuë'.

²⁴ Noi nonatohuachina, hui'nin hua'hua nininsoari, napotërinso natantërin. ²⁵ Natantahuaton, Canaan itapon:

“¡Tata tēhuërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' nicatēnquēn co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitaranquēn!

Yosë chiníquēn ana'ichinquēn.

Ipora quëran huarë' iyaro'sa camaiáponquēn.

Shiparimapitanta inaporápona',” itërin.

²⁶ Ina quëran taantarín:

“Sinioroso', Yosënhuë. Inari Simo noya nicaaton noya ya'huëcaso marë' catahuain.

Canaanso', Simo piyapinën niin.

²⁷ Yosë nohuanton, Cahuito, pancana hua'anëchin.

Simo ya'huërinquë noya ninicatona ya'huë'ina'.

Canaanso', Cahuito piyapinën niin,” tënin.

²⁸ Pacon pa'ninso piquëran, Noiso' cara pasa a'natërápo shonca pi'ipi ya'huaantarín.

²⁹ Ya'ipiya quëran iscon pasa a'natërápo shonca pi'i icanin. Ina piquëran chiminin huachi. Ina pochin Noi ninin.

Noi shinpita napopiso'

¹ Iporaso', Simo, Camo, Cahuito, inapita shinpita napopiso sha'huichinquëma'. Pacon pa'ninso piquëran hui'nahuanatona na'antapiso', sha'huichinquëma'. Simo, Camo, Cahuito, inapitaso nani sha'huirahuëso chachin, Noi hui'ninpita.

² Cahuito hui'ninpitaso', isopita: Comiri, Macoco, Matai, Capano, Toparo, Misico, Tirasi, inapita. ³ Comiri hui'ninpitanta': Asiquinasi, Nipato, Tocarama, inapita. ⁴ Capano hui'ninpitanta': Inisi, Tarsis, Quitimo, Notanimo, inapita. ⁵ Ina nápo Cahuito hui'ninpita, shinpita inapita ya'huëpi. Inapitaso', marë yonsano'sa parti, ya'huëpi. Inatohua ninanoro'sa ocoirahuatona', a'naya a'naya nacionënaquë, a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huëpi. Inahuara no'panënaquë ya'huëpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huëpi.

⁶ Camo hui'ninpitanta isopita: Coso, Misiraimo, Oto, Canaan, inapita. ⁷ Coso hui'ninpitanta': Sipa, Apira, Sapota, Naama, Sapitica, inapita. Naama hui'ninpitanta': Sipa, Titan, inapita. ⁸ Cososo', a'na hui'nin ya'huëtërin anta', inaso', Nimoroto itopi. Ina'ton chini chiníquën nanantaton, isoro'paquë hua'an ya'conin. ⁹ Nimorotoso Siniorori catahuarin ni'ton, pa'pi míso inantërin. Napoaton piyapi'sa nonpachinara pa'yatopi napocaiso': "Siniorori Nimoroto catahuarin ni'ton, míso inantërin. Inapoc-hachin quëmanta catahuainquën," topi. ¹⁰ Nimoroto hua'anëntërinso no'paquë, ninanoro'sa panca panca nipisopita, isopita ya'huërin: Papiri, Irico, Acato, Carini, inapita. Inapita ninanoro'saso', Sinaro parti ya'huëpi. ¹¹ Ina parti quëran Asoronta pipirahuaton, ninanoro'sa ocoirin: Ninihui, Niopoto-iri, Cara, inapita itopiso'. ¹² Naporahuaton, Nisin ninanonta ocoirin. Inaso', panca ninano'. Ninihui, Cara, inapita ninanoro'sa huáncana ya'huërin.

¹³⁻¹⁴ Misiraimo shinpitaso': Notoro'sa', anamoro'sa', niapiro'sa', napotero'sa', patrosoro'sa', casonoro'sa', capotero'sa', inapita. Capotero'sa' quëran huiristino'sa pipipi.

¹⁵ Canaanso', paninan hui'nahuanpachina, Siton itërin. Ina quëran hui'nahuaantahuachina, Iti, itërin. ¹⁶⁻¹⁸ Canaan shinpitanta isopita: Quiposoro'sa', amororo'sa', quiriquiro'sa', iporo'sa', arasiro'sa', siniro'sa', arapatiro'sa', simariro'sa', amatiro'sa', inapita. Ina piquëran Canaan huëntono'sa niquë niquë yanquëpi. ¹⁹ Canano'sa no'pa' hua'anëntopiso', Quiraro parti huarë' icanin. Siton ninano quëraonta', Casa ninanoquë huarë' icanin. Naporahuaton, Sotoma, Comora, Atoma, Sipoin, inapita ninanoro'sataquëchin no'pa' mapi. Nasa ninanoquë huarë' no'pa' hua'anëntopi. ²⁰ Ina nápo Camo hui'ninpita, shinpita inapita ya'huëpi. A'naya a'naya nacionënaquë, a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huëpi. Inahuara no'panënaquë ya'huëpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huëpi.

²¹ Cahuito iin mashonënso', Simo itopi. Inanta', hui'ninpita ya'huëtërin: Ipiri hui'ninpitaso', Simo shinpita nipi. ²² Simo hui'ninpita isopita ya'huëpi: Iramo, Asoro, Arapasato, Noto, Aramo, inapita. ²³ Aramonta hui'ninpita isopita ya'huëpi: Osi, Ori, Quitiri, Masi, inapita. ²⁴ Arapasatonta', Saro pa'pin. Saronta', Ipiri pa'pin. ²⁵ Ina quëran Ipirinta cato hui'ninpita ya'huëtërin: A'naso', Piriqi itopi. Naporo tahuëri'sa piyapi'sa itohua itohua yanquëpi ni'ton, ina pochin ninihuanin. Iya'huainta Cotano itopi. ²⁶⁻²⁹ Cotanoso', iso nápo hui'ninpita ya'huëtërin: Aromota, Siripi, Asaromapi, Quira, Atoramo, Osaro, Tiquira, Oparo, Apímairo, Sipa, Opiro, Apira, Copa, inapita. ³⁰ Inapitaso Misa parti ya'huërahuatona', Sipari parti huarë' ya'huëpi. Ina partiso', motopiro'saráchin niconin. Cortanii' quëran, pi'i pipirinso parti ya'huërin. ³¹ Ina nápo Simo hui'ninpita, shinpita, inapita ya'huëpi. A'naya a'naya nacionënaquë, a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huëpi. Inahuara no'panënaquë ya'huëpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huëpi.

³² Ina nápo Noi hui'ninpita quëran pipipi. Nisha nisha huënton nipisopita. Nisha nisha shimashonëna quëran pipitona', nisha nisha parti no'pa' hua'anëntopi. Pacon pa'ninso piquëran itohua itohua yanquëpi. Yanquërahuatona', nisha nisha naciono'sa isoro'paquë ya'huërinso ocoipi.

¹ Pacon piquëran notohuaro' piyapi'sa na'antapi. Naporo' ya'ipiya a'na nananquësáchin nonpi. ² Pi'i pipirinso parti quëran pipirahuatona', Sinaro parti canquiipi. Inaso no'pa', noyápiro'tëchin ni'ton, inaquë ya'huëcaiso marë' quëparitopi.

³ A'na tahuëri inahua capini ninontatona', napopi: “Huëco pa'ahua', natëricho no'pa quëran nicatëhua', a'pëahua',” nitopi. Ina nisahuatona', natëricho quëran na'pi ya'huërënamën pëipi. Achinpitacaiso marënta', to'ni pochin ninquë achinpitopi. Siminto pochin nininso ya'huërënamën, inaquë achinpitopi. ⁴ Ina quëran ninontantapi: “Huëco chiniquën cancantatëhua', ninano ocoia'ahua'. Ina nisahuatëhua', a'na torinta pi'iro'tëquë huarë' nincaninso niahua'. Inapatëhua', sacóshin nahuinarihua'. Naporahuaton, co huachi itohua itohua yanquëcaso ya'huaponhuë',” nitopi.

⁵ Napopirinahuë', Siniroso o'marin. O'marahuaton ninano', tori, inapita nisapiso ni'quimarin. ⁶ Ni'quimarahuaton, yonquirin: “Isopitaso inaquësáchin ya'huatona', ina nananquësáchin nonpi ni'ton, nani caniaritopi sacatacaiso'. Po'pachinara, co incari tëranta nanitarinhuë' atananpitacaso'. ⁷ Napoaton acopitacaso marë', pa'matëhua nonpiso anishatahua'. Ama huachi ninatanacaiso marëhuë', napotahua',” ténin. ⁸ Inapotaton, Sinirosori piyapi'sa itohua itohua ayanquëërin. Ninano nisapisonta a'porahuatona', tananpitopi huachi.

⁹ Inaquë chachin Sinirosori, ya'ipi piyapi'sa nonpiso anishatërin. Ina quëran chachin, ya'ipi isoro'paquë ayanquëërin. Napoaton ina ninanoso', Papiri* itopi.

Simo shinpita napopiso'

¹⁰ Simo shinpita napopiso sha'huichinquëma'. Pacon pa'ninso piquëran cato pi'ipitapaso', Simo pasa pi'ipitarin. Naporo' a'nara hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Aropasa, itërin. ¹¹ Ina piquëran Simoso', a'natërápo pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹² Aropasa cara shonca a'natërápo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Saro itërin. ¹³ Ina piquëran Aropasaso', catapini pasa cara pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁴ Saro cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Ipiri itërin. ¹⁵ Ina piquëran Saroso', catapini pasa cara pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁶ Ipiri cara shonca catapini pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Piri qui itërin. ¹⁷ Ina piquëran Ipiriso', catapini pasa cara shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁸ Piri qui cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Nio itërin. ¹⁹ Ina piquëran Piri qui cato pasa iscon pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁰ Nio cara shonca cato pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Siroco itërin. ²¹ Ina piquëran Nioso', cato pasa canchisë pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²² Siroco cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Nacoro itërin. ²³ Ina piquëran Sirocoso', cato pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁴ Nacoro cato shonca iscon pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Tari itërin. ²⁵ Ina piquëran Nacoroso', pasa shonca iscon pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁶ Tari canchisë shonca pi'ipitaso', hui'nin paninantërinso nasitërin. Ina quëran cato hui'ninpita ya'huëtaantarin. Hui'ninpitaso': Apran, Nacoro, Aran, inapita.

Tari, naporinso'

²⁷⁻²⁸ Sha'huitëranquëmaso chachin Tari hui'ninpitaso', isopita: Apran, Nacoro, Aran, inapita. Aran hui'ninso', Noto itopi. Aranso', Orë ninanoquë chiminin. Ina ninanoso',

* 11:9 Papiriso': “Co ninatananpiquëhuë',” tapon naporin.

Cartia parti ya'huërin. Co'huara pa'pin chiminyátërasohuë', chiminin. Hua'huatërinso ninanoquë chachin naporin. ²⁹ Apranso', Sarai manin. Nacoronta', Mirica manin. Miricaso', Aran hui'nin. Inaso', a'nara caipayain ya'huëtërin, Isca itopiso'. ³⁰ Saraiso co hua'huana'pihuë ni'ton, co hua'huaninhuë'.

³¹ Tariso', Orë ninano quëran pipirin. Cartioro'sa ya'huërin quëran pipirahuaton, Canaan parti chinoton, pa'nin. Hui'nin Apran itopiso Sarairë chachin quëparin. Naporahuaton, shionta Noto itopiso quëparin. Pa'sapirinahuë', Aran ninanoquë canconpachinara, inaquë quëparitonpi. ³² Inaquë ya'huéaso', Tariso chiminin. Cato pasa a'natëräpo pi'ipitaso chiminin huachi.

12

Piyapinënpita shimashonën nicacaso marë' Yosëri Apran acorinso'

¹ A'na tahuëri Siniiori Apran itapon: “Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quë-mopinënpita, tataparin ya'huërinso no'pa', inapita patëquë'. A'na no'pa' carinquën a'notaranquën. Inaquë ya'huëconquë huachi. ² A'na tahuëri ca nohuanto, shiparinpita panca nacion ocoiaponá'. Carinquën catahuamiataranquën. Inapotaranquën ni'ton, sacóshin nahuinaran. Naporahuaton, quëmá quëran a'napitanta catahuararahuë'. ³ Inpitasona noya nicatënën catahuahuachinën, carinta inapita inapotarahuë. Inpitasona co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinën, carinta inapita inapotarahuë. Quëmá quëran, ya'ipi piyapi'sa nisha nisha nipisopita catahuararahuë,” itërin.

⁴⁻⁶ Apranso Yosëri sha'huitërinso chachin, Aran ninano quëran pipirin. Canaan parti paacaiso marë' pipirin. Canchisë shonca a'natëräpo pi'ipitaso napoarin. Sa'inë chachin pa'nin. Sa'inso', Sarai itopi. Apin Noto itopisonta', quëparin. Ya'ipi ma'shanënapitarë chachin pa'pi. Piyapinënapitanta quëmapi'sa', sanapi'sa asacatacaiso marë' Aranquë pa'anpiso', quëpapi. Ya'ipi quiquipi. Canaan parti canconpachinara, Apranso piyapinënpitarë chachin ya'ipi ina no'pa' pa'tatona', pëntontopi. Siquimo ninanoquë huarë' canconpi. Inaquë panca insina nara ya'huërin. Ya'huëhuano'sa mamanshinëna moshapiquë ni'ton: “Mori insina,” itopi. Ina parti naporo canano'sa ya'huëapi. ⁷ Inaquë Siniiori, Apran ya'notahuaton, itërin: “Ya'ipi iso no'pa', shiparinpita quëtarahuë hua'anëntapona',” itërin. Naporo chachin Apran Sinioro chinotacaso marë' a'nara artaro ninin. Inaquë ya'notërin ni'ton, chinotërin.

⁸ Ina quëran motopiro'sa parti pa'pi. Ina motopiro'saso', Pitiri ninano quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. Inaquë në'mëtë pëiro'sa otëmpi ya'huëcaiso marë'. Pitiri ninanoso', pi'i ya'coninso parti acorahuatona', Ai ninanonta', pi'i pipirinso parti acopi. Ina huancánachin ya'huëipi. Inaquë naquëranchin Apran Sinioro chinotacaso marë' a'na ya'huëre' artaro niantarin. ⁹ Ina piquëran Apran piyapinënpitarë chachin paantapi. Oshaquëran pa'sápatona', Niquipi parti canconpi.

Apran Iquipitoquë pa'ninso'

¹⁰ Naporo tahuëri'sa ina parti panca tanarotopi. Napoaton Apran piyapinënpitarë chachin Iquipito parti yacapatacaiso marë' pa'pi. Ya'huëpiquë co manta capacaiso ya'huërinhuë' ni'ton, inatohua pa'pi. ¹¹ Iquipito no'paquë ya'caritohuachina Apranso', Sarai itapon: “Ni'quë', quëmaso tëhuëenchachin noyápiroyanchinquën. ¹² Iquipitoro'sa ni'pachinën noyaponën nimara: ‘Isoso quëmapi, paso sanapi so'in,' ta'tona', caso tëpaponaco. Quëmaso nipirinhue', macainëinquënso marë' co tëpaponënhue'. ¹³ Napoaton ama quëma na'in quëran tëpainacoso marëhuë': ‘Isoso yo'yohuë,' tëquë', topirahuë,” itërin.

¹⁴ Iquipito no'paquë Apran camahuachina, Iquipitoro'saso Sarai ni'sahuatona', pa'yatopi: “Ma noyápiroyanchincha paya,” topi. ¹⁵ Iquipito copirnosó', “huaraon” itopi. Ina catahuapisopita hua'ano'santa', Sarai ni'pi. Ni'sahuatona', noyápiroyanchin nininso hua'anëna sha'huitonpi. Natanahuaton huaraonso': “Quëshico,” tënin. Napoaton Saraiso', ina pëinënuquë quëpapi. ¹⁶ Sarai marë' huaraonso', Apran pa'pi payarin.

Nani ma'sha topinan quëtërin. Ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', camiyoro'sa', moraro'sa', inapita quëtërin. Naporahuaton piyapinënpita camaicaso marë' quëmapi'sa', sanapi'sa', quëtërin.

¹⁷ Napoaponahuë', Sarai na'inin ni'ton, Yosëri huaraon ana'intërin. Sa'in, hui'ninpitare chachin chiniquën canio quëran ana'intërin. ¹⁸ Napoaton Apran amataton, itapon: “¿Onpoatonta napotëranco? ¡Iso sanapi sa'an nipirihuë', sha'huichitonco pora! ¹⁹ ‘Oshihuë’ ténanso marë', cari shimanahuë. ¡Ma'tana sa'an, macaton quëpaquë huachi!” itërin. ²⁰ Napotahuaton piyapinënpita camairin: “¡Apran, sa'inë chachin ocoico pa'in. Ma'shanënpitanta quëpa'in!” itërin.

13

Apran, Notorë' nia'popiso'

¹ Apranso sa'inë chachin Iquipito quëran pipirin. Ma'shanënpitarë chachin Niquipi parti huënantatona ya'huëinantapi. Apin Noto itopisonta', inarë chachin huënantarin.

² Apranso', notohuaro' oro, prata, pë'tahuaro'sa', inapita ya'huëtaton pa'pi ma'huan.

³ Niquipi parti quëran oshaquëran pa'sápatona', Pitiri ninanoquë huarë' huënantapi. Ina quëran paantarahuatona', i'hua ya'huërinquë chachin ya'huëinantapi. Pitiri ninano', Ai ninano', inapita ninanoro'sa huáncana ya'huëinantapi. ⁴ I'hua artaro nininquë chachin, Siniro chinotaantarín.

⁵ Notonta', apin pochachin pa'pi ma'huan. Notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita ya'huëtërin. Piyapinënpitanta na'a ya'huëtërin.

⁶ Nipirihuë', notohuaro' pë'tahua ya'huëtópi ni'ton, co huachi pasto nanirihuë pë'tahuaro'sa capacaiso'. Napoaton co huachi nanitopihuë cato chachin inaquëráchin ya'huëcaiso'. ⁷ Apran pë'tahuanën a'paipisopita, Noto pë'tahuanën a'paipisopitarë', pasto niapiratatona yánino'huipi. Naporoso', canano'sa', huirisiro'sa', inapitanta inaquë chachin ya'huërapí.

⁸ Napoaton a'na tahuëri Aprani Noto itapon: “Canposo', quëmopinpo ninë'. Co campo capini nino'huicaso ya'huërinhuë'. Co piyapinënpitanta', nino'huicaiso ya'huërinhuë'. ⁹ Niquë niquë nipachin, ya'huëa'a. Ni'quë'. No'paso panca ya'huërin. Insëquësona ya'huëcamaso marë' nohuantëranquë, quëma huayonquë'. Pë'natë parti huayonpatan, caso pëtëtë parti pa'sarahüë. Pëtëtë parti huayonpatan, caso pë'natë parti pa'sarahüë,” itërin.

¹⁰ Natanahuaton Notoso', motopia'hua quëran, Cortanii' yonsan no-yarotomarinso nocorin. Sohuaro ninanoa'huaquë huarë' notërinso' icanin. Inaquëso', notohuaro' i' ya'huërin ni'ton, pa'pi noyaro'pa' ninin. Siniro sha'tërinquë pochín ni'ton, Iquipito no'pa' pochín ninin. (Ina pochín iráca ina no'pa' nipirihuë', co'huara Siniro Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa ata'huanchátërasohüë', naporin.)

¹¹ Ina ni'sahuaton, Notoso ya'ipi ina no'pa' huayonin. Inaso no'pa', pi'i pipirinso parti ya'huërin. Inapoatona', Apran Notorë' nia'popi. ¹² Apranso', Canaan parti quëparitërin. Notoso', Cortanii' yonsan ninanoro'sa parti ya'huëconin. Sotoma ya'cariya ya'huëconin.

¹³ Inaquëso', ya'huëhuano'sa pa'pi co noyahuë' nipi. Inapoatona oshahuanpi ni'ton, Yosëri no'huípiro ni'nin.

¹⁴ Noto pa'pachina, Siniro Apran ya'notaton itapon: “Huaniran quëran ya'ipi parti notëtëquë': Pë'natë parti, pëtëtë parti, pi'i pipirinso parti, pi'i ya'coninso parti, ya'ipi inaquëpita notëtton, noya ni'quë'. ¹⁵ Ya'ipi no'pa' ni'nanso', carinquën hua'anëntacaso marë' quëtaranquën. Quëmari hua'anëntomiataran. Naporahuaton, shiparinpitarinta hua'anëntomiatapona'.

¹⁶ Ca nohuanto shiparinpita pa'pi notohuaro' na'amiatapona'. Mo'shi co pichicasohüë' ninin. Inapochachin shiparinpitanta co onpo pichicasohüë' na'apona'. ¹⁷ Iporaso', paaton ya'ipi iso no'pa' pa'tëquë'. Itohua itohua pa'tëquë'. Carinquën quëtaranquën ni'ton, inapotëquë',” itërin.

¹⁸ Ina natanahuaton, Apranso piyapinënpitarë chachin në'mëtë pëiro'sa ótënpiso mapi. Masahuatona', insina nararoquë pa'pi. Inaquë pa'sahuatona', ya'huëconpi huachi. Ina nararoso', Mamiri itopisoari hua'anëntërin. Ipron ninano ya'cariya inaso'. Inaquë Apran Siniro chinotacaso marë' a'na artaro niantarin.

14

Aprani Noto nicha'ërinso'

¹ Naporo' Misopotamia parti: Sinaro ro'tëquë, Amarahuiro itopiso' copirno nisarin. Irasaro ro'tëquënta', Arioco itopiso copirno nisarin. Iran ro'tëquëso nipirinhüë', Quitaraomiro itopiso copirno nisarin. Coimo ro'tëquënta', Titaro itopiso copirno nisarin. ²⁻³ Inapitaso', isopita a'natërápo copirnorosarë', niinimicotatona niahuërápi: Pira, Pirsá, Sinapo, Simipiri, inapita itopisoarë' niahuërápi. Piraso', Sotoma ninano copirno. Pirsanta Comora ninano copirno. Sinaposo nipirinhüë', Atoma ninano copirno. Simipirinta Sipoin ninano copirno. Pira ninanoa'hua copirnonta', inapita catahuarin. (Pira ninanoa'huaso', Soaro itopi anta'.) Inapitarë', a'natërápo copirnorosá', Sitin motopiana itopiquë, sontaronënapita yontonpi ahuëtacaiso marë'. Inaso motopiana, Chimirii' marë parti quëparitërin. ⁴ Ina nápo copirnorosá chachin Quitaraomirori iráca canaton, shonca cato pi'ipi camairin. Napoaponahuë', ina pi'i niantarinquë a'natërápo copirnorosáso napopináchin yonquiatona', Quitaraomiro yaahuëpi huachi. ⁵ Ina pi'i huëantarinquë Quitaraomiroso', cara copirno catahuarinsopitarë chachin, huëantarin. Asotaroto Carnain parti huë'sahuatona', nihuaimoro'sa canaipi. Ina quëran sosiro'sa ya'huërë', An ninanoquë ya'huëpisopita canaantapi. Imiro'santa', Sapi-quiritain ninanoquë canaantapi. ⁶ Orioro'santa Sëir motopiro'saquë canatona', Ir-paran ninanoquë huarë' imapi. Ina ninanoso', inotëro intonquë ya'huërin. ⁷ Quitaraomiroso cara copirno catahuarinsopitarë chachin tahuërëantarahuatona', In-mispa ninanoquë canquipi. Ina ninanoso', Catisë itopi anta'. Huëantapona pochin amaricoro'sa ya'huërinso parti tiqitëriapi. Naporahuaton amororo'santa', Asison-tamarquë ya'huëpisopita inapotopi.

⁸⁻⁹ Naporiatona', Sitin motopianaquë canquipi huachi. Naporo' Sotoma, Comora, Atoma, Sipoin, Pira, inapita ninanoro'sa copirnonënasó', inaquë pa'mapi. Sontaronënapitarë chachin pa'mapi. Inaquë inapita a'natërápo copirnorosáso', Quitaraomiro, catahuarinsopita, inapitarë' niahuëpi huachi. ¹⁰ Ya'ipi Sitin motopianaquë, notohuaro' to'ni pochin nininso' posoro'sa ya'huërin. Naporo' quira nipachinara, Sotoma, Comora, inapita copirnorosá', piyapinënapitarë chachin ta'api. Ta'apirinahuë', ina posoro'saquë anotopi. A'napita cara copirnorosáso nipirinhüë', motopiro'sa ta'atopi.

¹¹ Canatorosáso', Sotoma, Comora inapita ninanoro'saquë ya'conpi. Inaquë ya'conatona', cosharo', ma'sharo'sa pa'ton nininsopita, inapita ya'ipi macatona quiquipi. ¹² Sotomaquë, Apran apin Notonta', ya'huërin ni'ton, inanta quëpapi. Ya'ipi ma'shanënpitarë chachin quëpapi. ¹³ Napoaponahuë', a'nara quira quëran cha'ërahuatón, Apran sha'huitapon pa'nin. (Apranso', iprio* piyapi itopi.) Naporo' inaso', Mimiriri hua'anëntërinso insina nararoquë ya'huërarin. Mimiriso', amoro piyapi. Iin mashonënpitaso': Aniri, Iscoro, inapita. Inapitaso' Apran payatona', catahuapi.

¹⁴ Apranso apin quëpapiso natantahuaton, piyapinënpita natëtono'sa nipiso huayonin. Inapitaso', pëinënuquë chachin hua'huatatona so'sopiso'. Ayontonpachina, cara pasa shonca posa quëmapi'sa ya'ipiya quëran icanpi. Inapitarë', Apran pa'nin copirnorosá imacaso marë'. Tano ninanoa'huaquë huarë' imarin. ¹⁵ Pa'sahuatona', inimicoro'sa quënanconpi. Yono tashi nisahuaso', ya'copirahuatona', ahuëpi. Copirnorosá canarahuatona', imapi. Opa ninanoquë huarë' imapi. Ina ninanoso', Tamasco ninano quëran norti parti quëparitërin. ¹⁶ Inapatoná', ya'ipi ma'sha quëpapiso' matopi. Notonta nicha'ërahuatona', ya'ipi ma'shanënpitanta quëpatopiso', mataantarín. Naporahuaton, na'a piyapiro'sa nicha'ërin. Sanapi'santa quëparapirinahuë', nicha'ërin.

Miriquisori Apran nacapirinsó'

* 14:13 Ipriso': Nisha nisha taponá ina pochin nohuitopi. Co nitotërehuahuë' ma'chachinsona tapon napopiso'. A'naquënso': "Ipiri shinpita ni'ton, napo nohuitopi," topi.

¹⁷ Apranso' Quitaraomiro canarin. Cara copirno catahuarinsopitarë chachin canarin. Inapita canarahuaton huëntantarin. Huëntaso', Sotoma copirnorori nacapirin. Sapi motopianaquë nacapirin. Inaso', "copirno motopiana," itopi anta'. ¹⁸ A'na copirnorinta', Apran nacapirin. Inaso', Miriquiso itopi. Sarimoquë copirno ya'conahuaton, corto hua'an nimantarin. Yosë chini chiníquën nanantërinso marë' sacatërin. Inaso Apran a'carahuaton, huinonta o'shitërin. Piyapinënpitanta', a'carin, o'shitërin, napotërin.

¹⁹ Nani a'carahuaton, Miriquisori Apran iso pochin sha'huitërin:

"Yosë chini chiníquën nanantërinso', catahuainquën.

Inaso', pi'iro'të', isoro'pa', inapita acorin.

²⁰ ¡Ma noyacha Yosëso chini chiníquën nanantërin paya! itahua'.

Ina nohuanton, inimiconënpita minsëran," itërin.

Naporo Aprani inimicoro'sa ma'sha matërinso', shonca quëran a'nara Miriquiso quëtërin. Inaso', diesmo itopi.

²¹ Ina piquëran Sotoma copirnorori, Apran itapon:

—Piyapi'sara' quëtoco, ya'huërë' ma'shaso', quëmari maquë', itërin.

²²⁻²³ Napotopirinhüë', Apraniso' itapon:

—Yosë chini chiníquën nanantaton, pi'iro'të', isoro'pa', inapita acorin. Ina ni'sárinco ni'ton, co pi'shi tëranta', co sapatë nonin tëranta caora marë' macapohüë': "Cari, Apran ama'huanahuë." Ama tēcamaso marëhuë', co macapohüë'. ²⁴ Caso caora marë' co manta nohuantërahuë'. Piyapinëhuëpita ca'pisoíchin tēhuënchinso', nani matatë pochin nitëranquën. Naporahuaton, Aniri, Iscoro, Mamiri, inapitanta ahuëta'huaso', catahuarinaco. Inapita tēhuëchinso' ma'sha mapiso', onpopionta macacaiso ya'huërin, itërin.

15

Yosë, Apranë anoyatërinso'

¹ Ina piquëran Siniorori, Apran ya'notërin. Co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin nontërinso' natanin:

—Apran, ama tē'huaquësohüë', carinquën pa'poyaranquën. Panca acanamiataranquën, itërin. ²⁻³ Napotopirinhüë', Apraniso' itapon:

—Sinioro. Quëmaso Yosënhüë'. Panca acanamiatopirancohuënta', co hui'nahuë ya'huëtërincohuë' ni'ton, topinan quëran nisarin. Co a'naya tëranta hui'nahuë quëtërancohuë' ni'ton, piyapinëhuë Irisëro itëraiso ya'huërëtaponco. Inaso Tamasco piyapi nipirinhüë', chiminpato ya'huërëtaponco, itërin. ⁴ Siniororiso nipirinhüë', itapon:

—Co ina ya'huërëtaponquënhüë'. Hui'nan chachin ya'huërëtaponquën, itërin.

⁵ Itahuaton, nē'mëtë pëinën quëran ocoirin. Ocoirahuaton, sha'huitërin:

—Pi'iro'të nē'përahuaton, tayloraro'sa pichiquë'. Nanitohuatan pichiquë'. Ina nápo shiparinpita ya'huëtarinquën, itërin. ⁶ Naporinso natanahuaton: "Yosë no'tëquën nontërinco," tēnin Apran. Naporinso marë' Siniorori nóya ni'nin huachi. ⁷ Napoaton itapon:

—Caso Sinioroco. Orë ninano quëran ocoiranquën. Inaquëso cartiaro'sa ya'huërin. Iso no'pa' quëtëranquën hua'anëntomiatacaso marë', itërin.

⁸ —¿Onporahuatota hua'anëntomiata'huaso nitotapo? tēnin Apran.

⁹ —A'nara ohuaca', a'nara capra, a'nara carniro, inapita cara pi'ipitopiso' quëshico. Naporahuaton, a'nara nēpë', a'nara pē'tahua nēpëa'hua', inapitanta quëshico, itërin Yosëri. ¹⁰ Aprani, inapita ma'sharo'sa Yosë quëshirin. Tëparahuaton huancánachin nichatëra'piarin. Nichatërinso'pita, cato panshinquë ya'carísha acorahuaton, anotëra'piarin. Inairaro'saso nipirinhüë', co nichatërinhuë'. ¹¹ Ma'sha tēparinsopita, capita marë' tamëro'sa o'mapirinhüë', Apraniso a'parárin.

¹² Nani tashiahuachina, Apranso' noyá huë'ëtërin. A'nanaya pa'pi tashirori imotërin ni'ton, tē'huatërin. ¹³ Naporo' Siniorori itapon:

—A'na tahuëri shiparinpita, nisharo'sataquë yacapatapona'. Inaquë piyapitatona', camaiyapona'. Aparisitapona'. Catapini pasa pi'i inapoapona'. ¹⁴ Cariso nipirinhue', aparisitërsinopita ana'intarahue'. Ina piquëran shiparinpita, noya cha'ëpona'. Ma'huanosa pipipona'. ¹⁵ Quëmaso nipirinhue', noyá mashoya nicama huarë' chiminapon. Co parisitaranhue'. Inapoaton shimashonënpita quënancoanan. ¹⁶ Catapini shinpita huënton, ya'huërin piquëran, shiparinpita isëquë chachin huëntapona'. Amororo'sa co noyahuë' nipiso', co aquëtë huarë' nishátërarinhue'. Napoaton naporo tahuëri'sa huarë' ana'intarahue' huachi.

¹⁷ Nani tashihuachina, a'nanaya orno conai' tomontárinso ya'norin. Naporahuatón, panca yanatëtë pochin pën orótahuaton, ma'sharo'sa nichatërsinopita huáncana, na'huërin. ¹⁸ Naporo tahuëri chachin, Siniro Apranë anoyatërin. Anoyatatón itapon:

—Shiparinpita iso no'pa' quëtarahuë: Iquipito i' quëran huarë' Iopiratisii' pancai'pa', hua'anëntopiso naniarin. ¹⁹⁻²¹ Iporaso': Quiniro'sa', sinisëro'sa', catomono'sa', itiro'sa', huirisëro'sa', nihuaimoro'sa', amororo'sa', canano'sa', quiriquiro'sa', quiposoro'sa', inapitari iso no'pa' hua'anëntapi. Hua'anëntapirinhue', quëma shiparinpita quëtarahuë, itërin.

16

Ismairo nasitërinso'

¹ Sarai co hua'huanapihuë ni'ton, co Apran hui'nahuaninhue'. Napoaponahuë', Saraiso a'nara cosonanën ya'huëtërin. Inaso iquipitoron. Acara itopi. ² A'na tahuëri Saraiso', so'in itapon:

—Ni'quëchi, Siniro co nohuantërinhuë ni'ton, co hua'huanahuë'. Napoaponahuë', cosonanëhuë acoanchinquën topirahuë. Tapon a'inaso', hua'huanapi nisápirinhue'. Hua'huanpachin cari masarahuë hua'huahuë pochachin nicacaso marë', itërin.

Napotohuachina, Apranta nohuantërin. ³ Naporo chachin Saraiso', Acara masahuatón, so'in acoantërin. Nani shonca pi'ipi Canaan parti ya'huapona pochin, napoapi. ⁴ Shiarahuaton Acaraso', cayorin huachi. Inaporahuaton, hua'anën nocanin. Nocanaton, co yanatërinhuë'. ⁵ Naporo' Sarairi Apran itapon:

—Quëma tëhuëran ni'ton, Acara nocaninco. Cari chachin acoantopiranquënhue', iporaso' hua'huanaton, nocaninco huachi. Siniro chachin inquënposona tëhuërëso' anitochinpo': Quëma tëhuëmaranquën, ca a'na napomaraco, itërin. ⁶ Napotohuachina, Apraniso' itapon:

—Ni'quë', cosonanënso', natëinquënso ya'huërin. Ma'sona nohuantëranso' nitëquë', itërin.

Naporo quëran huarë' Saraiso', Acara pa'pi aparisitërin. Napoaton, inaso ta'arin huachi. ⁷ Ta'apirinhue', Siniro anquëninëni* inotëro parti quënanin. Shor iraquë i'sha pipirinsos' ya'cari', quënanin. ⁸ Quënanahuaton, natanin:

—Quëmaso' Acaranquën, nohuitëranquën. Sarai cosonanëinquën. ¿Intoparanta huëcatón, intopata pa'saran? itërin.

—Patronanëhuë Sarai itopiso' ta'ananpiarahuë, tënin Acara. ⁹ Naporo' Siniro anquëninëni, itapon:

—Naquëranchin patronanën paapantaquë'. Ma'sona camairinquënsopita, natëquë', itërin. ¹⁰ Napotahuaton itaantarín:

“Ca nohuanto, hua'huayátërahue amiparinpita ya'huëtarinquën.

Co pichicasohue' na'apona'.

¹¹ Ipora cayoranso', quëmapia'huaya huaiyaran.

Huaihuatan, Ismairo itëquë'.

Co napion ancantaton na'nëranso',

Siniro nataninquën ni'ton, ina nininën acotëquë'.

¹² Mashotohuachin, tanan cahuario pa'pi notëraya pochin nisarin.

Ya'ipiya inimicotarin. Inanta', ya'ipiya quëran, inimicotapona'.

* 16:7 Siniro anquëninën topachina: Yosë chachin tapon naporin.

Quëmopinënpitari co quë'yapirinahuë',
inahua notënanquë chachin ya'huapon," itërin.

¹³ Siniorori nontërin ni'ton, Acaraso' pa'yanënuë tapon: "¿Yosë chachin nontaporahuë co chiminahuë ti?" tënin. Ina yonquiaton, iso pochin Sinioro nohuitërin: "Nícatonco, catahuarincoso Yosë," itërin. ¹⁴ Napoaton inaquë poso ya'huërintonta', "Nanpíton, ni'sárinco' posonën," itopi. Ina pososo', Catisë ninano', Píriti ninano', inapita ninanoro'sari ahuananapírin. ¹⁵⁻¹⁶ Acaraso' anquëni natërahuaton, patronanënuë chachin paantarín. Tahuëri nanihuachina huairín. Apran posa shonca saota pi'ipitaso', hui'nin nasitarín. Nasitohuachina, Ismaíro itërin.

17

Marca niacotacaiso' camaitërinso'

¹ Apran iscon shonca iscon pi'ipitaso', Siniorori ya'notahuaton, itapon:

—Caso Yosëco, ya'ipi nanitaparahuë. Natëtonco, nohuantërahuësoráchin níquë'.

² Napohuatan, quëmarë'co anoyatarahuë. Ca nohuanto, hua'huayátërahuë shiparínpita ya'huëtárinquën, itërin. ³ Naporo' Apranso', isonín. Isonín quëran, no'paquë huarë' monshomarin. Inapoaso Yosëri sha'huitaantarín:

⁴ —Ni'quë', iso pochín quëmarë'co anoyatarahuë. Quëmá quëran na'a naciono'sa pipiarín. ⁵ Naporahuaton, co huachi Apran itaponënhuë'. Ipora quëran huarë' Apraan itaponën. Ca nohuanto na'a naciono'sa quëmá quëran pipipona ni'ton, ina pochín nohuitaponën. ⁶ Carínquën catahuananquën ni'ton, notohuaro' shiparínpita ya'huëtárinquën. A'naquën shiparínpita, copirno ya'conapona'. A'naquëonta', naciono'sa ocoiapona'. ⁷ Quëmarë'co ipora nani anoyatërahuë. Shiparínpitarë'conta a'na tahuëri anoyatarahuë. Yosënéncó ni'to, catahuaráponquën. Shiparínpitanta inapotápo. ⁸ Ya'ipi Canaan no'pa' ipora ya'huëranquë, hua'anëntacaso marë' quëtáranquën. Shiparínpitanta iso no'pa chachín hua'anëntomiatapona'. Inapitanta', casáchin chinotaponaco, itërin.

⁹ Napotahuaton, taantarín:

—Napoaponahuë', quëmarë'coso nani anoyatërahuë ni'ton, natëco. Inapochachín shiparínpitanta natëinaco. ¹⁰ Ina pochín canpitarë'co anoyatërahuë. Canpitanta anoyatëréhuaso yonquicamaso marë' ya'ipi quëmapínquëma', marcahuamaso ya'huërin. Naporahuaton, ya'ipi shiparímapitanta inachachín natëina'. ¹¹ Taparonëmaquë, sha'huëchin imorayatërinso', niyashitëtoco'. Inaporamaso', ayonquiarínquëma carë'quëma anoyatëramaso'. ¹² Ipora quëran huarë' ya'ipi quëmapínquëma ninamasopita, nasitërin quëran posa tahuëritapaso', marcanën acotoco'. Hui'namanta', inapotoco'. Piyapínëma nisharo'sa pa'antëramasonta inapotoco'. ¹³ Ya'ipínquëma niacotacaso ya'huërin. Co a'naya tëranta topinan nicamaso ya'huërinhuë'. Inapohuatama', canpitarë'co anoyatërahuëso', nonëmaquë chachín chiminamaquë huarë' ya'huëápon. ¹⁴ Nípirínhuë', insosona co marcanën niacotohuachínhuë', ya'huërama quëran ocoimiatoco'. Canpitarë'co anoyatërahuëso', co natërinhuë ni'ton, inapotoco', itërin.

¹⁵ Naporo chachín, Yosëri Apraan itaantarín:

—Sa'aonta' Sarai itopíramahuë', co huachi inapochín nohuitaramahuë'. Ipora quëran huarë' Sara* itapoma'. ¹⁶ Inanta noya nicato catahuanarahuë ni'ton, hua'huanarin huachi. Tëhuënhachín cari noya nicato inapotarahuë. Na'a naciono'sa', ina quëran pipipona'. Ina quëran pipípisopita a'naquënso', copirno ya'conapona', itërin.

¹⁷ Napotohuachina, Apranso isonín. Isonín quëran no'paquë huarë' monshorahuaton tëhuarin. Tëhuapon pochín yonquirín: "¡Pasa pi'ipitohuachinara, co huachi hui'nahuanpíhuë"! ¡Saranta iscon shonca pi'ipitaton, co huachi onporonta nanitërinhuë hua'huanacaso!" tënin yonquínënuë. ¹⁸ Napoaton iso pochín Yosë nontërin:

—¡Ma'cha Sinioro sha'huitërancoso chachín Ismaíro catahuananhuë paya! itërin.

* 17:15 Saraso': Copirno hui'nin tapon naporín.

¹⁹ Yosëriso nipirinhüë', itapon:

—Sa'anquë chachin hui'nahuanaran ta'to, napotaranquën. Hui'n nan nasitohuachin, Isaco† itaran. Quëmarë'co anoyatërahuëso', inanta sha'huitarahuë. Sha'huitërahuëso chachin, shinpitanta catahuamiatarahuë. ²⁰ Ismaïro marënta nontërancoso', nani natananquën. Inanta catahuarahüë. Ca nohuanto na'a hui'ninpita ya'huëtapon. Ina quëran pipipisopita na'amiatapona'. Shonca cato hua'ano'sa nicacaiso' hui'nahuanapon. Ina shinpita quëran panca nacion pipipon. ²¹ Napoaponahuë' quëmaro'co anoyatato sha'huitëranquënsopitaso', Sara hua'huinquën nisarin. A'na pi'i quëran, ipora tahuëri'sa pochin, Isaco nasitapon, itërin. ²² Apraan nontërinso tonitahuaton, Yosëso ina quëran pa'nin huachi.

²³ Naporo tahuëri chachin Apraanso', hui'nin Ismaïro itërinso marca acotërin. Piyapinënpita pëinënuë chachin nasitopisonta', inapotërin. A'napitanta coriquinën quëran pa'aninso', acotërin. Ya'ipi quëmapi'sa Apraan pëinënuë ya'huëpisopita, marca niacotopi huachi. Yosë camaitërinso chachin nipi. ²⁴⁻²⁵ Apraan iscon shonca iscon pi'ipitaso', taparonën sha'huëchin yashitëtopi. Ismaïrona shonca cara pi'ipitaso', inapotopi. ²⁶⁻²⁷ Naporo tahuëri chachin ya'ipi quëmapi'sa nipisopita marca niacotopi. Apraan, Ismaïro, inapita niacotopi. Piyapinënpitanta inapopi. A'naquën pëinënuë chachin nasitopi. A'naquënso', coriquinën quëran nisharo'sa pa'antërin. Ya'ipiya niacotopi huachi.

18

Sara hua'huanacaso sha'huitërinso'

¹ Insina nararo', Mamiriri hua'anëntërinquë Apraan ya'huëarin. Inaquë niso', Siniorori, ya'notaantarín. Camotëchin pochin nisapaso' ya'notërin. Nëmëtë pëinën ya'coananënuë huënsaso', napoarin. ²⁻³ Apraanso ni'pirinhüë', cara quëmapi ina notënanquë huaniapi quënanin. Quënanahuaton, a'naroáchin paaparin nontacaso marë'. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton, itapon:

—Sinioro, pi'pian yanontëranquën. Ama na'huëtocosohüë'. ⁴ Canpita topatama', nipa'morantëcamaso marë' piyapinëhuë i'sha quëshiinquëma'. Inapoatoma', nara tashinantërinquë, na'yapoma pochin, chinototaco'. ⁵ Ya'huërahuëtaquëchin na'huëarama ni'quëhuarë', ma'sha tëranta capamaso quëshiinquëma'. Ina quëran chiniquën cancantatoma', paantamaso marë', itërin.

—Naporan ni'quëhuarë', inta nipachin, itopi.

⁶ Napotohuachinara, Apraanso nëmëtë pëinënuë ya'conahuaton, Sara itapon:

—Manorahuaton, cato shonca quiro pochin, noya noya tricoloro'mo nininso' maquë'. Ina masahuaton, pan niquë', itërin. ⁷ Sa'in sha'huitahuaton, ta'arë'nachin ohuacaro'sa ya'huarinquë pa'nin. Noya noya nininso' toroa'hua huayonin. Huayonahuaton, a'nara piyapinën quëtërin. Quëtöhuachina, inaso' tëparahuaton a'naroáchin capacaiso marë' anpirin. ⁸ Ina a'capon pochin, ohuaca sho'shoi' atachirotopisonta', acotërin. Naporahuaton ohuaca sho'shoi' o'shitërin. Inapoaton, a'capon pochin ninararin pahuantöhuachina acotacaso marë'. Ni'toro'sa nara tashinantërinquë coshatasoi naporin.

⁹ Nani coshatöhuachinara, ni'toro'sari Apraan natanpi:

—¿Sa'ampo huachi? itopi.

—Ma'tana nëmëtë pëi acoana ya'huëarin, itërin. ¹⁰ Naporo' a'nari itapon:

—A'na pi'i quëran, nicaponquën huëantarahuë. Naporo' Sara hua'huanaton, hua'huin ipoarin huachi, itërin.

Napoasoi Saraso', ya'ipi nonpiso' natanárin. Apraan pinën quëran, nëmëtë pëi acoana, ya'coana pirayan natanárin. ¹¹ Apraan, Sara, inapitaso nani mashotopi. Saraso yaniton, co huachi onpo hua'huanchináchinhüë', ninin. ¹² Ina yonquiaton, co huachi huina cacotatonhuë', tëhuarin huachi. Tëhuapon pochin, yonquirin: “Inaporahuë

† 17:19 Isacoso': Tëhuarinso' tapon naporin.

naporini, noya cancanchitohuë'. Napoaponahuë', catocoi chachin nani mashotërai ni'ton, co quiyaso inapoasocoihuë' ayapoi," ténin yonquinénquë'.

¹³ Siniororiso nipirinhue', Apraan itapon:

—¿Sara co tëhuacasohuë' nipirinhue', tëhuarin! “Nani paiyaco” ta'ton, ¿co natëtërinhuë' hua'huanacaso ti? ¹⁴ ¿Caso Sinioroco ni'to, ya'ipi nohuantërahuëso' nanitaparahuë nica'huaso! A'na pi'i quëran, nicaponquën huëantarahuë. Naporo' Sara hua'huanaton, hua'huin ipoarin huachi, itërin. ¹⁵ Sinioro naporinso natanaton, të'huanënguë Saraso tapon:

—Co tëhuarahuë', ténin. Napoaponahuë', Siniorori itapon:

—Naporiranhuë', tëhuaranso' nitotërahuë', itërin.

Sotomaro'sa marë' Yosë nontërinso'

¹⁶ Nani coshatohuachinara, paantacaiso marë' ni'toro'saso' huanipi huachi. Sotoma ninanotaquëchin pa'sahuachinara, Apraani chi'yarin. Nontaton patacaso marë' chi'yarin. ¹⁷⁻¹⁸ Papon pochin, Sinioroso' yonquirarin. “Apraan quëran a'na tahuëri panca nacion pipiarin. Naporahuaton ina nacionso', chiníquën nanantarin. Napoaton ma'sona yaninahuëso', sha'huita'huaso ya'huërin. Nani sha'huitërahuë ya'ipi naciono'sa isoro'paquë ya'huërisopita, ina quëran catahua'huaso marë'. ¹⁹ Nani ina huayonahuë hui'ninpita, shinpita, inapita noya pënënacaso marë'. A'chintërahuësopita natëtona', noya nicacaiso marë' pënënarin. Inapohuachin, sha'huitërahuëso chachin quëtarahuë huachi,” ténin yonquiaton. ²⁰ Napoaton, Siniorori itapon:

—Sotomaquë, Comoraquë, inaquëpita ya'huëpisopita, panca oshahuanpi. Inapoaona pa'pi co noyahuë' nahuinpi. ²¹ Napoaton inatohua pa'sarahuë. ¿Sha'huitërinacos chachin ta'ma nisapi? ta'to, nitota'huaso marë' pa'sarahuë.

²² Cato ya'piso quëchitahuatona', Sotoma ninanoquë pa'pi. Apraanso nipirinhue', Siniororë' ninontacaso marë' quëparitërin. ²³ Napoaton ya'carirahuaton, natanin:

—Tëhuëpisopitaso' no'tëquën chachin ata'huantamaso ya'huërin. Co tëhuëpisopitasohuë' nipirinhue', co inapotamaso ya'huërinhuë'. ²⁴ Tapon a'natërápó shonca ya'pi', co tëhuëpisopitasohuë' ninanoquë ya'huëpi. Ina nápo ya'huëpiso yonquiaton: ¿Co ninano nicha'ësarahuë'? ²⁵ ¿Ama Sinioro napoquësohuë'! ¿Tëhuëpisopita, co tëhuëpisopitahuë' co napopináchin oshahuanpiso pochin ana'intamaso ya'huërinhuë'! ¿Ama napoquësohuë'! ¿Quëmaso', noya noya coisë ya'ipi isoro'pa' marë' ninan ni'ton, no'tëquënáchin ana'intamaso ya'huërin! itërin. ²⁶ Napotohuachina, Siniorori itapon:

—A'natërápó shonca co tëhuëpisopitahuë', Sotoma ninanoquë ya'huëhuachin, inapita nosoroato ya'ipi ina ninanoquë ya'huëpisopita nicha'ësarahuë, itërin. ²⁷ Apraaniso nipirinhue', naquëranchin nontaantarin:

—Quëmaso Yosënguën, caso topinan piyapico niporahuë', naquëranchin nontaanta'inquën. Ama ina marë' no'huicosohuë'. ²⁸ Catapini shonca a'natërápóra' co tëhuëpisopitahuë' nanihuachina', a'natërápó pahuaninso' marëáchin, ¿ya'ipi Sotomaquë ya'huëpisopita, ata'huantapon ti? itërin.

—Catapini shonca a'natërápó tëranta co tëhuëpisopitahuë' ya'huëhuachina', co ninano ata'huantarahuë', itërin.

²⁹ —Tapon catapini shoncara', co tëhuëpisopitahuë' ya'huëpi, taantarin Apraan.

—Ina napoya tëranta ya'huëhuachinaso', co ata'huantarahuë', ténin Yosë.

³⁰ Apraaniso nipirinhue', naquëranchin Yosë nontaantarin:

—Inachin inachin nontápiranquënhue', ama ina marë' no'huicosohuë' topirahuë. Tapon cara shoncara' ya'huëpi, itërin.

—Cara shoncaya tëranta ya'huëhuachina', co ata'huantarahuë', itërin.

³¹ —Tëhuëchachin caso Sinioro co natantonhuë pochin nontáranquën. Cato shoncara', co tëhuëpisopitahuë' ya'huëhuachina': ¿Onpoaranta'? itaantarin.

—Cato shoncanta co tëhuëpisopitahuë' ya'huëhuachina', co ninano ata'huantarahuë', itërin Yosëri.

³² Apraani naquëranchin nontaantarin:

—Iporaíchin Siniro nontaantaranquën. Ina quëran co huachi apiponquënhuë ni'ton, ama no'huicosohuë'. Shoncaíchin co tēhuëpisopitahuë' quënanpatan: ¿Onpoaranta? itërin. Napotohuachina, Siniorori itaantarin:

—Shoncaya tēranta co tēhuëpisopitahuë' ya'huëhuachina', co ninano ata'huantarahuë'. ³³ Apraan nontërinso toquitahuaton, Siniroso pa'nin huachi. Apraonta', nē'mētē pëinēnquë'pa' panantarin.

19

Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita ata'huantërinso'

¹ Nani yatashirahuaso', cato anquëniro'saso Sotoma ninanoquë camapi. Ninano ya'coanaquë chachin Noto huënsaso', camapi. (Inaquë ya'huëhuano'sa niyontonpi ma'sha yonquiatona anoyatacaiso marë'.) Cato ya'pi canquipiso quënanahuaton, paaparin nontapon. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorin. ² Monshorin quëran itapon:

—Caso siniororo'sa piyapinëma pochinco. Huëco pëinëhuëquë onpopionta huë'ëcamaso nohuantoco'. Inaquë nanitërama nipa'morantëcamaso'. Tashiraya yapa'patama paantaco', itërin. Napotopirinhüë', inapitaso co nohuantopihüë'.

—Naporinchi paya. Napopiranhüë' co nohuantërai hüë'. Caniquë tēranta noya huë'ëpoi, itopi. ³ Napotopirinhüë', Notori naquëranchin naquëranchin sha'huitohuachina, napoin quëran pëinēnquë pa'pi huachi. Canconpachinara, noya cosharo nitërin. Pan co ahuëpocatopinanhüë' anpitaton, inapitarë' acotohuachina, ni'toro'sa coshatopi huachi.

⁴ Napoaponahuë', co'huara chinohátërasoi hüë' ya'ipi ya'huëhuano'sari Noto pëinën tancapitopi. Hui'napiro'sa quëran, mashoro'saquë huarë' yamoipi. ⁵ Noto no'huitona', chiniquë nontiipi:

—¿Quëmapi'sa pëinēnquë canquipiso! ¿Intopata ya'huapi? ¿Ocoiquë tēcari'! itopi. ⁶⁻⁷ Naporo' Notoso' pëinën noyá oncotahuaton, inapita nontapon pipirin.

—Ama iyaro'sa napocosohuë', pa'pi co noyahuë' yonquirama'. ⁸ Cato hui'nahuëpita nano'sa co quëmapi sé'huayátërarinsohuë', ya'huëtërinco. Inapita nipachin ocoichinquëma', nohuantëramaso' nitoco'. Isopita quëmapi'saso nipirinhüë', ama napotocosohuë'. Cari përarahuë pëinëhuëquë ya'conquipi ni'ton, napotaranquëma', itërin. ⁹ Inapitariso nipirinhüë', itapona':

—¿Po'shaquë quëmaso! Nisha piyapinquën niponahuë', ¿yacamairancoi ti? ¿Iporaso huachi inapita quëran na'con na'con, quëma nitarainquën! itopi. Napotatona', Noto ahuërapi. Pëinën ya'coananta', yapaparapitopi huachi. ¹⁰ Napoaponahuë', ni'toro'sari Noto mapi. Masahuatona', acoana po'mopi. Napotatona', ya'coana oncotaantapi. ¹¹ Naporo chachin piyapiro'sa aipiran nisapisopita, a'naroáchin asomarayapi huachi. Hui'napiro'sa quëran, mashoro'saquë huarë' ya'ipi somarayapi. Ina nipirinhüë tēranta', amiai huarë' ya'coana yonípi.

¹² Naporo' ni'toro'sari, Noto itapona':

—¿Ya'huëtërinquën aquëtë huarë' quëmopiro'sa isëquë? Hui'nanpita quëmapi'sa', sanapi'sa', mi'sëro'sa nicacaiso nipisopita ya'ipi inapita, iso ninano quëran ocoiquë'. Ocoiaton áquë quëpaquë'. ¹³ Iso ro'të ata'huantarai ni'ton, quëpaquë'. Iso ninanoquë pa'pi co noyahuë' nipiso', na'a piyapi'sari Sinioroquë sha'huirapipi. Napoaton, ata'huanta'huaiso marë' a'parincoi, itopi.

¹⁴ Napotohuachinara, Notoso mi'sënpita nicacaiso nipisopita sha'huitacaso marë' pa'nin:

—¿Manóton huëco pa'ahua! Iso ninano quëran pipia'ahua'. ¿Siniorori iso ninano ata'huantarai ni'ton, huëco pa'ahua! itërin. Itopirinhüë', co natëpihuë'. ¹⁵ Nani tahuëri ya'cari nipachina, anquëniro'sari Noto itapona':

—¿Pashi tëquë! Sa'an, cato hui'nanpita, inapita masahuaton, iso ninano quëran ocoiquë huachi. Ninano ata'huantërai quë, chimintama'. ¹⁶ Napotopirinhüë',

Notoso' co manorinhué' ni'ton, Yosëri nosoroaton, yanicha'ërin. Napoaton anquëniro'sari, sa'inë chachin maimirarin. Hui'ninpitanta maimirarahuatona', ninano quëran cha'ëcaiso marë' ocoipi.

¹⁷ Ninano quëran nani pipihuachinara, a'na anquëniro itapon:

—¡Cha'ëcamaso marë' manóton ta'aco! Ama pinëma parti tahuërecosohuë'. Pa'mia paco'. Ama ma'sha marë' tëranta iso motopianaquë chincosohuë'. Cha'ëcaso nohuantohuatama', motopiro'sa parti ta'aco', itërin. ¹⁸⁻¹⁹ Notoriso nipirinhüé', itapon:

—¡Co Siniororo'sa topirahuë'! Tëhuëenchachin canpitaso', na'con catahuaramaco huachi. Noyanquëma ni'ton, nicha'ëramaco. Napoaponahuë', motopiro'sa parti ta'aca'huaso', co nanitarahuë'. Huancopi ni'soi', ayaro' icantatoncoi tiquihuachincoi. ²⁰ Ni'co', pasëyáquë a'na ninanoa'huaya ya'huërin. Inaquë tëhuëenchinso' noya paca'huaiso' topirahuë. Nohuantoco inaquë pa'i cha'ëca'huaiso marë'. ¿Co'ta inaso', co panca ninanoyahuë'? itërin. ²¹ Napotohuachina a'na anquëniro itapon:

—Nani natananquë nontërancoso'. Nohuantëranso chachin nisarahuë. Co ina ninanoso', ata'huantapohuë'. ²² Napoaponahuë', ¡manóton inatohua paco! Inatohua canama huarë' Sotoma ninano ata'huantarai huachi. Napoaton ina ninanoso', Soaro* itopi. ²³ Nani tahuërihuachina Notoso', Soaro ninanoquë camarin. ²⁴ Naporo' Siniorori, pën o'nan pochin a'paimarin. Sha'pi mo'shirë chachin, a'paimarin. Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa aipi a'paimarin. ²⁵ Inapotaton, ata'huantërin. Ya'ipi inaquë ya'huëpisopitarë chachin ata'huantërin. Ina motopianaquë papotërinso'pitanta', ya'ipi tiquirin. ²⁶ Noto sa'inso nipirinhüé', co Soaroquë camarinhüé'. Oshaquëran so'in imaquiáponahuë', pinën parti tahuëréhuachina, inaquë chachin yamora moto' taranaton, chiminin.

²⁷ Tashiramiachin Apraanso', i'huara Sinioro nontërintaquëchin pa'nin. ²⁸ Ina quëran, Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa nocorin. Ya'ipi ina motopiananta nocomapirinhüé', ina ro'të quëran pa'pi huëhuëpiro conai pipirarin ni'nin. Panca orno quëran tomontërinso pochin, pipirarin. ²⁹ Ina pochin, ina motopianaquë ninanoro'sa Yosëri ata'huantërin. Noto yacapatërinso parti noyá ata'huantërin. Notoso nipirinhüé', co ata'huantërinhuë'. Apraan yonquiaton, cha'ëcaso marë' ina quëran ocoirin.

Moaporo'sa', amono'sa', inapita ya'huërinso'

³⁰ Inapita ninanoro'sa ta'huantopi piquëran, Notoso' të'huatërin. Të'huataton, Soaroquë ya'huëcaso co nohuantërinhuë'. Napoaton cato hui'ninpitare chachin motopiro'sa parti, ya'huëcaiso marë' pa'pi. Inaquë a'na motopi naninquë, cara chachin ya'huëpi.

³¹ A'na tahuëri paya paya nininsoari, caia'huain, itapon:

—Ni'quë caira. Ya'ipi parti sanapi'sa ya'huërinso', so'yatona hua'huanpi. Canposo nipirinhüé', isoporinquë quëmapi pahuanin quëran, co inapochináchinhüé' niné'. Tataíchini mini nipirinhüé', nani inanta mashotarin. ³² Napoaton, huëquë pa'a o'shitate tëpaita'a. Inapotatë', hua'huanpo ya'huëtiinposo marë' huë'ëpa'a, itërin.

³³ Naporo tashi chachin pa'pina huino o'shitomiatopi. Nani ano'pihuachinara, paninanso' pa'pin quëhuënaparin. No'pirahuë ni'ton, co nataninhüé' hui'nini quëhuënaparinso'. Co pa'ninso tëranta nataninhüé'. ³⁴ Tahuëriantarinquë paninanso', caya'huain itaantapon:

—Ni'quë caira, achin tashi caso tata quëhuënaparahüë. Quëma ya'huëré' quëhuënapacaso marë' ipora tashinta ano'pianta'a. Inapoatë catonpo chachin tatanpo quëran tëranta hua'huasha ya'huëchinpo', itërin. ³⁵ Ninapotatona', naporo tashi naquëranchin pa'pina huino o'shitaantapi. Nani ano'pihuachinara, hua'hua nininso ya'huëré', pa'pin quëhuënaparin. No'pirahuë ni'ton, Notoso' co nataninhüé' hui'nini quëhuënaparinso'. Co pa'ninso tëranta', nataninhüé'. ³⁶ Inapoatona', cato chachin cayopi. Pa'pina quëran napopi. ³⁷ Paninanso' huaihuachina, quëmapia'huaya huairin. Inaso', a'shini Moapo† itërin. Iso quirica ninshitasoco huarë', ina ipora moaporo'sa ya'huërinso shimashonëna

* 19:22 Soaroso': Pi'pira'huaya tapon naporin. † 19:37 Moaposo': Pa'pin quëran ya'huërinso', tapon naporin.

ninin. ³⁸ Hua'hua nininsonta huaihuachina, quëmapia'huaya chachin ya'huëtërin anta'. Inanta a'shini Pin-ami[‡] itërin. Iso quirica ninshitasoco huarë', ina ipora amono'sa ya'huërinso shimashonëna ninin.

20

Apraan Apimiricorë naporinso'

¹ Apraanso', piyapinënpitarë chachin ya'huëapi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niquipi parti paantapi. Quiraro ninanoquë canconahuatona', inaquë ya'huëcaiso marë' quëparitopi. Ina ninanso', Catisë ninano quëran Shor parti ira pa'ninso' huáncana quëparitërin. ² Apraanso inaquë ya'huapon pochin, Sara sa'in nipirinhüë': "Oshihuë," toconin. Napoaton Quiraro copirno Apimirico itopisori yamanin. Camaitohuachina, macacaso marë' Sara quëpatopi. ³ Napoaponahuë', naporo tashi chachin Yosëri huë'ënuquë pënënin: "Quëmaso chiminaran. Sanapi mananso so'yahuan ni'ton, chiminamaso ya'huërin," itërin. ⁴ Apimiricoso', co Sara ichihuë'ëshátërarinhüë'. Napoaton Sinioro itapon: "Sinioro co manta onporahuë ni'ton, co tëpaancoso ya'huërinhuë'. ⁵ Co'ta Apraan chachin naporin: 'Oshihuë,' tënin. Saranta': 'Yo'yohuë,' tënin. Cato chachin napopi ni'ton, co nitotatohuë manahuë," itërin. ⁶ Napotohuachina, Yosërinta huë'ënuquë chachin a'paniantarin: "Tëhuënhachin co nitotatonhuë' naporan. Napoaton ca nohuanto co ichihuë'ëranhuë'. Carinquën ya'copiranquën ama oshahuanaton tëhuëtan-coso marëhuë'. ⁷ Iporaso nipirinhüë', so'in chachin quëtaantaquë'. Inaso pënëntona'pi ni'ton, quëma marë' nontarinco. Ama chiminamaso marëhuë', nontarinco. Co'so' quëtaantahuatanhuë', sa'an, hui'nanpita, inapitarë'quën chachin, ta'huantaran," itërin huë'ënuquë.

⁸ Tahuërianpitoahuachina, Apimiricoso huënsëintarahuatón, piyapinënpita amatërin. Huë'pachinara, ya'ipi hua'narinso sha'huitërin. Natanahuatona', piyapinënpitaso pa'pi pa'yanpi. ⁹ Ina quëran Apraan amatahuaton, itapon:

—¡Ma'huantacha nitapirancoihuë paya! ¡Caso co maquë tëranta tëhuëtëranquënhüë'! Quëmaso nipirinhüë', napotatoncoi panca yaaoshahuanpirancoihuë'. Ca aoshahuantonco, quëmopinëhuëpita, piyapinëhuëpita, inapita, na'inchitonhuë'. ¡Co naporëhuë'!
¹⁰⁻¹¹ ¿Ma'ta yonquiaton, napotopirancohuë'? itërin. Napotohuachina, Apraani itapon:

—Isëquëso', co manta Yosë natëpihuë'. Sa'ahuë matiinacoso marë' tëpaponaco caso', ta'to naporahuë. ¹² Naporahuaton Saraso', oshihuë anta'. Ina tataquëranchin nipiraihuë', mamahuëi quëranso', nisha ninai. Napoaton cari manahuë. ¹³ Yosë chachin, tatahuë ya'huërin quëran pipicaso' camaihuachincora, sa'ahuë sha'huitërahuë: "Insëquë tëranta pa'nëhuaquë: 'Inaso yo'yo masho,' tëquë ta'a, itërahuë," tënin Apraan.

¹⁴ Ina natanahuaton, Apimiricoso sa'in quëtaantarín. Naporahuaton, ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita quëtërin. Piyapinënpita camaicaso marënta': Quëmapi'sa', sanapi'sa', inapita quëtërin. ¹⁵ Ina quëtahuaton, itërin:

—Ni'quë iya, no'panëhuëso pancana, insëquëso costaranquë ya'huëquë', itërin.
¹⁶ Saranta', itapon:

—Ni'quë imoya, yo'yo masho huaranca coriqui prata quëran nininso' quëtërahuë. Ya'ipiya quëran co tëhuëransohüë' nitotacaiso marë' ina nápo quëtarahuë. Co insonta pinoinquënso ya'huërinhuë'. ¹⁷ Ina quëran Apraan, Yosë nontërin Apimirico marë'. Ina sa'in, cosonanënpita, inapita marënta', Yosë nontërin. Nontohuachina, Yosëri anoyatërin. Naquëranchin hua'huasha ya'huëtaantacaiso marë' anoyatërin. ¹⁸ Siniorori nani Apimirico ya'huërinquë, sanapi'sa' ana'intopirinhüë'. Ama hua'huanacaiso marëhuë', Sara na'in quëran napotopirinhüë'. Napoaton Apraani Yosë nontërin inari anoyatacaso marë'. Napohuachina, Yosëri Apimirico sa'in, piyapinënpita sa'ina', inapita anoyatërin. Hua'huasha ya'huëtaantacaiso marë' anoyatërin.

[‡] 19:38 Pin-amiso': Piyapinëhuëpita hui'nin tapon naporin.

21

Isaco nasitërinso'

¹ Sha'huitërinso chachin, Siniorori Sara catahuarin. ² Ina nohuanton napoin quëran cayorin huachi. Tahuëri nanihuachina, quëmapia'huaya huairin. Inaso', Apraan mashoya nicaquë huarë' hui'nahuaninso hua'huatërin. Yosëri sha'huitërinso tahuëri'sa chachin, hui'nin nasitërin. ³ Sa'inquë chachin hui'nahuaninso nasitohuachina, Isaco itërin. ⁴ Yosë camaitërinso chachin posa tahuëritohuachina, marca acotërin. ⁵ Apraan pasa pi'ipitaso', hui'nin Isaco itërinso', nasitarin. ⁶ Naporo' Sara yonquirin: "Yosë catahuarinco ni'ton, capa cancantato, tëhuarahuë. A'napitanta', hua'huanahuëso nitotohuachina', ya'ipiya quëran capa cancantatona tëhuapona'. ⁷ Co hua'huanahuëso picohuë ni'to, co inso tëranta Apraan nontaton: "Tëhuënhachin Saraquë hui'nahuanaran,' co ichitonhuë'. Inaso nipirihuë', máshoya niponahuë', hui'nahuanin huachi," tënin.

Acara, Ismairo, inapita Apraani a'parinso'

⁸ Isacoa'huaya oshaquëran so'sohuachina, a'shini a'potërin. A'potërinso tahuëri, capa cancantacaiso marë' Apraan panca pita ninin. ⁹ Capa cancantapirinahuë', Saraso' co noyahuë' cancantërin. Cosona hua'huini Isaco monaton ya'nipitarin ni'nin. ¹⁰ Napoaton Apraan sha'huitërin: "¡Cosonasos', hua'huinë chachin, a'paquë pa'in! Isacoso hua'huahuë chachin ni'ton, co nohuantërahuë' quëma ma'shanënpita cosona hua'huionta quëtacaso'," itërin. ¹¹ Ina natanaton, Apraan panca sëtërin. Hui'nin ni'ton, sëtëyarin. ¹² Sëtopirihuë', Yosëri itërin: "Ama hui'napi marë' sëtëquësohuë'. Co cosonanën marë' tëranta sëtacaso ya'huërinhuë'. Ma'sona Sara nohuantërinso niquë'. Isaco quëran pipisopita, noya noya catahuararahuë. Inapita mini yonquiato nani sha'huitëranquën nisapaso'. ¹³ Cosona hua'huionta catahuararahuë. Ca nohuanto, shinpita panca nacion ocoiaponas'. Hui'nin chachin anta ni'ton, catahuararahuë," itërin.

¹⁴ Tahuëririnquë tashiriachin Apraansos', Acara quëtacaso marë' cosharo manin. A'nara sha'huëtë morsaquë i'sha ta'panahuaton, quëtërin. Hui'nionta Ismairo itërinso', a'paantërin quëpacaso marë'. Inahuaso pa'pachinara, Piirsipa inotëro parti chihuëatona', topinan pa'sápi. ¹⁵ I'sha sha'huëtë morsaquë ya'huërinso', ta'quipi. Ta'quihuachinara Acarasos', naraa'huaya tashinantërianahuë hua'huin acorahuaton, patërin. ¹⁶ Aquëmiachin pa'sahuaton, huënsëconin. Ama hua'huin chimininsos' nicacasos' marëhuë', inaquë huënsëconin. Huënsëhuachina, hui'napisos' na'nërin huachi.

¹⁷ Yosëri, hui'napi na'nërinso' natanin. Napoaton Yosë anquëninëni, inápa quëran përasahuaton nontërin: "¿Ma'ta Acara onporan? ¡Ama pa'yanquësohuë! Yosëri, hui'napi na'nërinso' natanin. ¹⁸ Manóton pa'sahuaton, macontaquë'. Ama patëquësohuë'. Ca nohuanto, hua'huan quëran panca nacion pipipon," itërin. ¹⁹ Naporo' Yosë nohuanton, Acara a'na posoquë i'sha quënanin. Inaquë pa'sahuaton, sha'huëtë morsaquë manin. Ina masahuaton, hua'huin o'shitonin.

²⁰⁻²¹ Yosëri, hui'napi catahuarin ni'ton, nóya a'shinin. Paran inotëro parti ya'huëpi. Míso pë'chinantërin. Oshaquëran a'shini Iquipito sanapi yoniton, acoantërin.

Apimirico Apraanë anoyatopiso'

²² Naporo tahuëri'sa pochin Apimiricos' pa'nin Apraan nontapon. Huicororë' pa'nin. Inaso', Apimiricos' sontaronënpita camairinso'. Inaquë Apimiricos' Apraan itapon:

—Tëhuënhachin quëmasos' nani ma'sha nipatana, Yosë catahuarinquënsos' ni'nai. ²³ Napoaton isëquë chachin Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco: Ama hui'nahuëpita, shihuëpita, ama ca tëranta', ma'sha onpotancosos' marëhuë', sha'huitoco. Carinquënsos' nosoroatënuquën co ma'sha onpotëranquënhuë'. Inapochachin quëmantas' noyas' ni'coi. A'napita ya'huëhuanos'santas', noyas' ni'camasos' marë' Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco, itërin.

²⁴ Napotohuachina Apraan tapon:

—Yoscoarë' co ma'sha onpotaranquëmahuë', itërin.

²⁵ Napoaponahuë', Apraani itaantapon:

—Carinquëmaso', noya yonquirapiranquëma'. Quëma piyapinënpitaso nipirinhue', a'nara poso ihuaraiso matërinacoi, itërin. ²⁶ Ina natanahuaton, Apimiricori itapon:

—Co sha'huitërancohuë' ni'ton, ipora huarë' namaso natanahuë. Inpitaso inapotomarinquën. Co caso nitotërahuë', itërin. ²⁷ Napotohuachina, naporo tahuëri cato chachin, noya ninitona ya'huëcaiso marë' anoyatopi. Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi. Ina quëran anoyatopiso yonquicaiso marë' Apraani ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita manin. Masahuaton Apimirico quëtërin. ²⁸ Naporahuaton canchisë ohuica nanoyan nipsisopita huëntonën quëran nisha acoarin. ²⁹⁻³⁰ Nisha acoaso', Apimiricori itapon:

—¿Ma'marëta canchisë ohuicaro'sa nisha acoaran? itërin.

—Isopita canchisë ohuica, quëtëranquën: “Tëhuënhachin Apraani ina poso ninin,” ta'camaso marë' quëtëranquën, itërin. ³¹ Napoaton ina ro'tëso', Piirsipa itopi. Inaquë cato chachin Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi ni'ton, ina pochin nohuitopi. ³² Nani anoyatohuachina Apimiricoso', Huicororë chachin huiristino'sa no'panën parti paantapi.

³³ Nani pa'pachinara, Apraanso inaranchin Siniro chinotërin. Inaso': “Yosë ya'huëmiatërinso',” itopi anta'. Inaquë chinotaton, a'nara tamarisco nara sha'nin. Nani sha'huirahuë chachin ina no'paso', Piirsipa itopi. ³⁴ Hua'qui Apraan huiristino'sa no'panënaquë, yacapatërin.

22

Yosëri Apraan tënirinsó'

¹ Ina piquëran Yosëri: “¿Tëhuënhachin ta'ma Apraan natërinco to?” ta'ton, tënicaso marë' përarin:

—Apraan, itërin.

—Ma'ta Siniro ya'huëarahué, tënin Apraan. ² Naporo' Yosëri itapon:

—Hui'nán Isaco itëranso', a'naíchin ni'ton, nosoromiatëran. Ina nipirinhue', masahuaton Moria parti quëpaquë'. Inaquë canconpatan, a'na motopi a'notëranquën. Inaquë chinotancoso marë' ina tëparahuaton, ya'ipi ahuiquitëquë', itërin.

³ Tahuëririnquë Apraanso', tashiramiachin huënsëintarahuaton, tapatarin huachi. Ihuë Yosë chinotaton ahuiquitacaso marë' pë'shitërinso', moranënuquë a'mitërin. Ina quëran hui'nin, cato piyapinënpita, inapita quëparin. Yosëri sha'huitërinquë pa'nin huachi.

⁴ Cara tahuëri quëran Apraanso', Yosëri sha'huitërinso' no'pa' notërin. ⁵ Naporo' piyapinënpita itapon:

—Isëquë ninatacoi. Moranta isëquë patarahué. Quiyaso' amasha aquëcha pa'sahuatoi, Yosë chinotarai. Nani chinotohuatoi o'mantarai, itërin. ⁶ Ihuë Yosë chinotaton ahuiquitacaso', Isaco apitëntërin. Inaoranta cosoroa'hua, pë'to ra'pi, inapita manin. Ina quëran pa'pi huachi.

⁷ Papon pochin Isacori, Apraan itapon:

—¡Tata! itërin.

—¿Ma'ta conpaa'hua'? itërin pa'pini.

—Ni'quë tata, nani ihuë ya'huërin. Pë'to ra'pinta ya'huërin. Carniroa'hua ya'ipi ahuiquitacaso marëso': ¿Intoparanta manë'? itërin Isacori.

⁸ —Yosë nohuanton conpa ya'huapon, itërin pa'pini. Ina quëran, paantapi.

⁹ Yosëri sha'huitërinquë canconpachinara, Apraanso a'nara artaro ninin. Tëniarahuaton, ina aipi ihuë acorin. Ina quëran hui'nin tonporahuaton, ihuë aipi acorin. ¹⁰ Inaquë acorahuaton tëpacaso marë' cosoroa'hua manantërin. ¹¹ Naporo chachin Siniro anquëninëni, inápa quëran përarin:

—¡Apraan! ¡Apraan! itërin.

—Ma'ta Siniro ya'huëarahué, itërin Apraani. ¹² Siniro anquëninënisó', itapon:

—Ama hui'nán tëpaquësóhuë'. Tëniponquën napotopiranquënhuë', iporaso' nani nitotërahuë. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaranco tënahué. Hui'nán a'naíchin nipirinhue', co apiratërancohuë ni'ton, nitotërahuë, itërin. ¹³ Naporo' Apraan tahuërahauaton ni'pirinhue', a'nara carniro quënanin. Yosë nohuanton pomonën quëran, nara'huaya

së'paquëncuë a'tënin. Ina masahuaton hui'nin ya'huërenamën tëparin. Inapotaton, Yosë chinotacaso marë' ya'ipi ahuiquitërin. ¹⁴Ina quëran Apraani ina ro'të anihuanin. “Pahuantërinpoaso' Siniro quëtërinpoaquë,” itërin. Napoaton, iporahuanta ina pochin nohuitapi. “Motopiquëso', pahuantërinpoasopita Siniro quëtërinpoa',” topi nona-tona'.

¹⁵⁻¹⁶ Siniro anquëninëni, naquëranchin inápa quëran Apraan përaton itapon:

—Siniro naporin: “Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëtonco, a'naíchín hui'nan nipurinhuë' co apiratërancohuë'. Inaporanso marë' noya ni'nanquën. Caso Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquën. ¹⁷Noya nicatëncuën catahuamiataranquën. Ca nohuanto shiparinpita, tayloraro'sa nápo na'apona'. Marë yonsanquë inotëra'huaya nápo, na'amiatapona'. Naporahuaton, inapitaso inimiconëna minsëra'piapona'. ¹⁸Quëma natëranco ni'ton, ya'ipi isoro'paquë naciono'sa ya'huërensopita, shiparinpita quëran catahuararahué,” itërin.

¹⁹ Nani Yosë chinotahuatona', Apraanso hui'ninë chachin piyapinënpita quëparitopiquë, pa'mantapi. Ina quëran ya'ipi chachin, Piirsipaquë panantapi. Inaquë Apraan hua'qui ya'huërin.

Nacoro hui'ninpita nipiso'

²⁰ Hua'quimiachin ya'huapona pochin, Apraanso natantërin. “Miricanta', Nacoro sa'in nininso', Sara pochachin hua'huanin anta',” itopi. ²¹Paninanso', Os itopi. Ina quëran niantarinso', Pos itopi. Ina quëran a'nanta niantarinso', Quimoino itopi. (Quimoionta hui'nahuanpachina, Aramo itopi.) ²²Quimoino quëran nasitaantapi: Quisito, Aso, Piritasi, Itarapi, Pitoiro, inapita. ²³Ina Pitoiro mini, Nipica pa'pin. Nacoroso', Apraan iya'huain. Ya'ipiya quëran Miricaso', posa hua'huinpita ya'huëtërin. Ina nápo Nacoroso', sa'inquë chachin hui'nahuanin. ²⁴Naporahuaton a'na sa'inquënta hui'nahuanin. Ina sa'inso', Nioma itopi. Inaquë hui'nahuaninsopitaso': Tipa, Caamo, Taas, Maaca, inapita.

23

Sara chimininsó'

¹ Saraso', pasa cato shonca canchisë pi'i icanin. ²Ina quëran Quiria-arpa ninanoquë chiminin. Ina ninanoso', Ipron itopi anta'. Inaso Canaan parti ya'huërin. Sa'in chimininsó marë' Apraanso', sëtaton, na'nërárin, ayanárin, naporin.

³ Ina quëran, sa'inco' nonën patahuaton, ya'huëhuano'sa nontapon pa'nin. Ya'huëhuano'saso', itiro'sa itopi. Hua'ano'sa nipisopita niyontoyantopiquë, quënanconin. Inaquë nontahuaton itapon:

⁴ —Caso co ya'huëhuancohuë' niporahuë', yacaparanquëma'. Sa'ahuë chiminin ni'ton, chiminpatamara nipo'moramaso' no'pa' pa'antoco canta topirahuë, itërin. ⁵Napotohuachina, Iti hua'ano'sari itapona':

⁶ —Natanquë siniro sha'huichinquën. Yosë huayoninquën ni'ton, quëmaso' chiníquën nanantëran. Nipo'moraiso' no'pa' insosona noya noya ni'nanquë, sa'anco' po'moquë'. Co incoi tëranta apiratarainquënhuë', itopi. ⁷⁻⁸Napotohuachinara, Apraanso huanirahuaton, itiro'sa nontaantacaso marë' mónsho tënin:

—Tëhuëncachin isoporinquë sa'ahuëco' po'moca'huaso nohuantohuatama', catahuaco. Canpitari ya'huërenamëhuë Sohuaro hui'nin Ipron itopiso', nontoco topirahuë. ⁹Maquipiraquë nanin ya'huërinso', pa'anchinco. Inaso no'panën intonquë ya'huërinso'. Onposona pa'tërinso' no'tëquën pahuëretarahuë. Inapohuato, chiminpatoi nipo'moca'huaiso marë' isoporinquë ya'huëtarinco huachi. ¹⁰Ipronta Iti piyapi. Inanta inaquë chachin nisarin ni'ton, a'napita hua'ano'sa natantonëncuë inaora chachin Apraan sha'huitërin. Chiníquën nonin ninano ya'coanataquëchin, na'huëpisopitanta', natanacaiso marë':

¹¹ —Ama sinioro napoquësohuë'. Topinan naninso quëtaranquën. Inainpichin no'pa' ya'huërinson'ta', quëchinquën. A'napitanta natantonënuquë sha'huitaranquën. Napoaton sa'anco' po'moquë huachi, itërin.

¹² Napotopirinhuë', Apraanso ya'huëhuano'sa inachintopiso nitotaton, anoyatarin. Naquëranchin ya'huëhuano'sa ni'tonënuquë mónsho taantarin. ¹³ A'napitanta natan-tonënuquë, Ipron itaantapon:

—Natanquë api nontaanta'inquën topirahuë. Onpopionta no'pa marë' pahuërë' maquë'. Naporo huarë' sa'ahuëco' po'moarahuë, itërin.

¹⁴⁻¹⁵ —Noya sinioro pa'. Ina no'paso', catapini pasa coriqui prata quëran nininso' pa'tërin. Canpoaso ma'huaënpoa ni'tëhua', co inaíchin marë' aquëtë huarë' nonsápaso ya'huërinhuë'. Napoaton, po'mochanquë sa'anco huachi, itërin.

¹⁶ Napohuachina, Apraanso ina nápo marë' anoyatërin. Ina quëran Iti hua'ano'sa ni'tonënuquë, no'tëquën pahuërë'tërin. ¹⁷⁻¹⁸ Inapoaton Apraani, Ipron no'panën Maquipiraquë ya'huërinso', pa'anin. Ina no'paso', insina nararo Mimiriri hua'anëntërin quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. No'pa', nanin, nararo'sa inainpichin ya'huërinso', inapita Apraani hua'anëntërin huachi. Iti hua'ano'sari ya'ipiya quëran nitotopi. Ninano ya'coanataquëchin na'huëpisopitanta', nitotopi.

¹⁹ Nani anoyatahuaton Apraanso', Maquipira naninquë sa'inco' po'morin huachi. No'pa' pa'aninquë napotërin. Ina no'paso' sha'huirahuëso chachin, Mimiriri hua'anëntërinso no'pa quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. Ina ro'tëso', Ipron itopi anta'. Canaan parti ya'huërin. ²⁰ Ina pochin Apraan, no'pa', nanin, inapita pa'anaton, hua'anëntërin. Itiro'sari, pa'antërin nipa'pitacaiso marë'.

24

Isaco marë' sanapi yonípiiso'

¹ Apraan nani noyá mashotërin huachi. Nani ma'sha nininquë Siniorori catahuami-atërin. ²⁻³ A'na tahuëri, piyapinën masho masho nininso', përarin. Inari ya'ipi ma'shanënpita a'pairin. Huë'pachina itapon:

—Natëancoso nitota'huaso marë', tonaroana së'huatoco. Së'huatatonco: “Sinioroso Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntatón, isoro'panta hua'anëntërin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën natëaranquën. Co isoporinquë Canaan sanapi nininso', Isaco macacaso ya'huërinhuë',” itoco. ⁴ Quëma chachin hua'huatërahuëso no'paquë paquë'. Inaquë pa'sahuaton, quëmopinëhuëpita quëran sanapi yonítëquë', itërin.

⁵ Napotohuachina, piyapinëniso itapon:

—Napotopiranhuë', sanapi yonirahuëso co yaimaquintahuachincohuë': ¿Onpochita? ¿Hua'huatëranso parti hui'nán quëpamanta'i ti? itërin. ⁶ Napotohuachina, Apraani itapon:

—¡Ama napoquësohuë'! ¡Co inaquë quëpamantacaso ya'huërinhuë'! ⁷ Sinioroso Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntërin. Nani ina sha'huitërinco iso no'pa' shihuëpitari hua'nëntacaso'. Iráca tatahuë ya'huërin no'pa quëran ocoirinco. Quëmopinëhuëpita ya'huërin parti quëran ocoirinco huachi. Ocoirahuatonco isëquë quëninco. Inari chachin anquëninën a'pararin catahuainquënso marë'. Ina nohuanton, sanapi nohuantarin isëquë huëcacaso'. ⁸ Sanapi isëquë huëcacaso co nohuantohuachinhuë', naporo huarë' Yoscoarë' ténanso co na'intarinquënhuë'. Nipirinhuë' ama onporonta inatohua hui'nahuë quëpaquësohuë', itërin.

⁹ Napotohuachina, piyapinëni Apraan tonaroananën së'huatërin. Së'huatahuaton: “Yoscoarë', sha'huitërancoso chachin, nisarahuë,” itërin. ¹⁰ Itahuaton, tapatarin huachi. Hua'anën ma'shanënpita, pa'ton pa'ton nininsopita, huayonahuaton, nicanatacaso marë' tapararin. Shonca camiyoquë apë'pëtahuatona', Nacoro ninano itopiquë, pa'pi huachi. Inaso ninano', Misopotamia parti ya'huërin.

¹¹ Pa'sápatona', canconpi huachi. Ninano aipiran, yatashirahuaso canconpi. Naporo oraquë nano'sa i'sha macapona posoquë huë'sapi. Apraan piyapinënso' camiyoro'sa

a'na poso pirayan achinotarin. ¹² Naporahuaton inaquë chachin Yosë nontërin: “Ni'quë Siniro, quëmaso Yosënquën. Hua'anëhuë Apraan, natërinquën. Hua'anëhuë nosoroaton catahuaco. ¹³ Nano'sa i'sha macapona huëcasoi', iso poso pirayan ninatapo. ¹⁴ Insoso nanon: ‘Yonshanën chinohuaraqüë', canta pi'piyan i'sha o'opainquën,' itohuato: ‘O'oquë api, camiyonënpitanta machi o'oina', ichinco. Ina quëran piyapinën Isaco marë' sanapi huayonanso', nohuitarahuë. Ina pochin nitohuachinco: Tëhuëchachin hua'anëhuë Yosëri nosoroaton catahuarin, tosarahuë,” itërin.

¹⁵ Orarinsó' co tiquiyátërasohuë', a'nara nanon yonsha pitënahuatón, huë'sarin ni'nin. Inaso nanon, Pitoiro hui'nin. Nipica itopi. (Pitoiroso', sha'huirahuëso chachin Nacoro hui'nin. Miricaquë hui'nahuaninsó'. Nacoronta Apraan iya'huain.)

¹⁶ Nipicasó', noyápiroyanchin. Naporahuaton nanon, co quëmapiri së'huayátërarinhuë'. Canquirahuaton posoquë nohuaramarin. Yonshanën amëntaitërinso pitënahuatón, panantapirinhuë', ¹⁷ Apraan piyapinëni ta'arahuatón, icantonin. Icantahuaton, itapon:

—Canta apia'hua, yonshanën quëran pi'pian i'sha o'opainquën topirahuë, itërin.

¹⁸ —O'oquë api, itërin Nipicari. Napotahuaton, yonshanën chinohuararin. Inapoaton o'shitacaso marë' së'quëtërin. ¹⁹ Nani o'opachina, Nipicari itapon:

—I'sha maantarahuato, camiyonënpitanta o'opiquë ta'panchi nohuantopiso' o'oina', itërin. ²⁰ Itahuaton, a'naromarëáchin pë'tahuaro'sa o'opiquë, ta'panarin. Ya'ipi camiyoro'sa', o'ocai huarë' inaporin. ²¹ Inapoaso', Apraan piyapinënso' co manta taponahuë', topinan ni'sárin: “Tëhuëchachin Siniro catahuarinco ni'ton, ¿co topinan iratomaracohuë ti?” tënin yonquiatón. ²² Camiyoro'sa nani o'opachinara, Apraan piyapinënso', oro quëran po'moitëra pochin nipiso' manin. Saota cramo pochin quë'ninso'. Ina masahuaton, Nipica nitëananënuquë a'tëntërin. Naporahuaton cato a'sontanpa oro quëran nipiso', quëtërin. A'naya a'naya pasa na'con cramo quë'ninso', quëtërin. ²³⁻²⁵ Inapita quëtahuaton, natanin:

—¿Ma'ninta quëmaso' tata?

—Caso tatahuë Pitoiro. A'shinso', Mirica itopi. Tata pa'pinso' Nacoro itopi.

—¿Ya'huërin canpita pëinëmaquë chinota'huaiso to?

—Ya'huërin mini. Camiyoro'santa capacaiso ya'huërin, itërin Nipicari.

²⁶⁻²⁷ Ina natanaton, Apraan piyapinënso' isonin. Isonin quëran Yosë chinotaton itapon: “¿Ma noyacha Siniroso paya! Inaso Yosë, hua'anëhuë Apraan natërinso'. Tëhuëchachin hua'anëhuë nosoroaton, noya catahuaantarín. ¿Quëmopinënpita pëinënuquë huarë' no'tëquën quëninco!” tënin.

²⁸ Nipicasó' ta'arë'nachin a'shin pëinënuquë pa'nin. Inaquë ya'ipi naporinso sha'huiontarin. ²⁹⁻³⁰ Nipicasó' a'na yo'in mashonën ya'huëtërin. Inaso', Napano itopi. Po'moitëra pochin nininso' oshin quëtópiso' nicaparin. A'sontanparinsopitanta', nicaparin. Sha'huirinsonta natanahuaton, Apraan piyapinën yonicaso marë' posoquë ta'amarin. Ina pirayan, camiyonënpitarë chachin huaniárin quënamarin. ³¹ Inaquë nontaton itapon:

—Huëquë api. Quëmaso' Siniro noya catahuarinquën. ¿Co aipiran quëparitamaso ya'huërinhuë! Nani pëi taparahuë canpita marë'. Camiyoro'santa huë'ëcaiso', nani taparahuë, itërin.

³² Napotohuachina, pëiquë pantapi huachi. Inaquë Napanori pë'pëtoro'sa chinohuararahuaton, camiyoro'sa a'carin. Apraan piyapinën, ca'taninsopitarë chachin nipa'morantëcaiso marënta', i'sha quëshirin. ³³ Cosharo acotohuachinara, Apraan piyapinënso' tapon:

—Co'huara coshachátërapohuë', ma'marësona huë'nahuëso'ton, sha'huita'huanquëmaso ya'huërin, tënin.

—Ina'ton nipachin sha'huitocoi, itërin Napanori.

³⁴ —Caso Apraan piyapinëncó. ³⁵ Siniorori hua'anëhuë catahuamiatërin ni'ton, pa'pi notohuaro' ma'sha ya'huëtërin: Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', inapita notohuaro' pë'tahuarin. Naporahuaton oro, prata inapita ya'huëtërin. Piyapinënpitanta

quëmapi'sa', sanapi'sa', inapita ya'huëtërin. Camiyoro'sa', moraro'sa', inapitanta na'a pë'tahuarin. ³⁶ Naporahuaton sa'in Sara itopisonta', a'naíchin hua'huanin. Paiya nicaponahuë', quëmapi hua'huanin. Inari iporaso', ya'ipi hua'anëhuë ma'shanënpita, hua'anëntapon huachi. ³⁷ Hua'anëhuë camairincoso', natëca'huaso marë' nani Yoscoarë' ta'to sha'huitërahuë. Naporo' napotërinco: “Co isoporinquë Canaan sanapi nininso', Isaco macacaso ya'huërinhuë'. ³⁸ Tatahuëi quëran quëmopi ninaisopita ya'huëpiso parti tëhuënchinso' paquë'. Inaquë pa'sahuaton, huëntonëhuë quëran chachin sanapi hui'nahuë marë' matomaquë',” itërinco. ³⁹ Napotohuachincora, cari itërahuë: “Quëmaso' hua'anëhuënquën nipiranhuë' nonchinquën: Pa'pato, co'so' sanapi yaimaquintahuachincohuë' ¿Ma'ta onpo'i?” itërahuë. ⁴⁰ Napotohuatora, sha'huitërinco: “Ni'quë', caso Siniro iranën no'tëquën pa'tërahuë ni'ton, anquëninën a'pararin catahuainquënso marë'. Ina nohuanton, noya pa'sahuaton sanapi quënamaran. Tatahuëi quëran quëmopinëhuë hui'nin chachin, hui'nahuë marë' matomaran. ⁴¹ Quëmopinëhuë co hui'nin yaa'pantihuachinquënhuë', naporo huarëáchin Yoscoarë' ténanso', co na'intarinquënhuë',” itërinco.

⁴² Napoaton huë'sápato, ipora tahuëri posoquë canquirai. Inaquë Yosë nontato napotërahuë: “Siniro quëmaso Yosënuën. Hua'anëhuë Apraan chinotërinquën. Ni'quë Siniro. Tëhuënchachin quëma catahuararanco noya huë'nahuë nipachinso', ⁴³⁻⁴⁴ iso poso pirayan nontaranquënso' natanco. Apira sha'huitohuatënuën inachachin niin ténahuë. Inso nanonsona, i'sha macapon o'marinso', cari natanpato: ‘Canta pi'piyan yonshanën quëran i'sha o'opainquën,' ichi. Napotohuato: ‘O'oquë api. Camiyonënpitanta machi o'oina',’ ichinco. Ina quëran hua'anëhuë hui'nin marë' sanapi huayonanso', nohuitarahuë,” itërahuë. ⁴⁵ Orarahuëso', co tiquiyátërasocohuë', Nipica o'marin ni'nahuë. I'sha macacaso marë' yonshanën pitënahuaton, posoquë o'marin. Paaparahuato: “Canta api i'sha quëtoco topirahuë,” itërahuë. ⁴⁶ Napotohuatora, yonshanën a'naroáchin chinohuararahuaton, itaponco: “O'oquë api, camiyonënpitanta machi o'oina',” itahuatonco, o'shitërinco. Camiyoro'santa', o'shitërin. ⁴⁷ Ina quëran cari natanahuë: “¿Ma'ninta quëmaso' tata?” itërahuë.

“Caso tatahuë, Pitoiro. Inaso', Nacoro hui'nin. Miricaquëya hui'nahuaninso',” itërinco. Itohuachincora, a'nara po'moitëra pochin nininso' nitëananënuë a'tëntërahuë. Naporahuaton cato a'sontanpacaso quëtërahuë. ⁴⁸ Ina quëran isonahuato, Siniro chinotërahuë: “¿Ma noyanquëncha quëmaso' Siniro paya! Quëmaso Yosënuën, hua'anëhuë Apraan natërinquën. Noya quënanco ni'ton, no'tëquën canquirahuë. Hua'anëhuë hui'nin acoantacaso marë' quëmopinën hui'nin chachin quëpatarahuë,” itërahuë, Siniro chinotato. ⁴⁹ Iporaso huachi, sha'huitoco nitochi. ¿Tëhuënchachin hua'anëhuë nosoroapoma ti? Co'so' nohuantohuatamahuë', sha'huitoco inanta nitochi. Nani nitotohuato ma'sona nica'huaso' yonquiarahuë huachi, itërin.

⁵⁰ Napotohuachina, Napano, Pitoiro, inapitari itopi:

—Ya'ipi naporansopita Siniro nohuanton naporin ténai. Napoaton, so'yachin nipachin. ⁵¹ Ma'tana Nipica ya'huëarin. Sinirori ina pochin nohuantërin ni'quëhuarë', quëpaquë'. Hua'anën hui'nin so'yachin, itopi.

⁵² Napopiso natanahuaton, Apraan piyapinënso isonin. Isonahuaton, no'paquë huarë' monshomarin: “Yosparinquën Siniro,” itërin. ⁵³ Ina quëran notohuaro' ma'sha quënin-sopita o'quirin. Oro quëran, prata quëran, ina quëranpita nipiso', Nipica nicanarin. A'mocasonta', pa'ton nininsopita quëtërin. A'shin, yo'in, inapitanta notohuaro' ma'sha pa'ton nininsopita quëtërin. ⁵⁴ Naporo huarë' Apraan piyapinën, ca'taninsopitarë chachin, coshatopi, o'opi, napopi. Naporahuatona naporo tashi inaquë chinotopi huachi.

Tahuëririnquë capayatahuaton, Apraan piyapinënso Nipica pa'pin, yo'in inapita itapon:

—Ipora tahuëri hua'anëhuë ya'huërinquë yapaantarahuë ta'a, ténin.

⁵⁵ Napopirinhuë', Nipica yo'inso a'shinë chachin, itapona':

—Shonca tahuëri tëranta nanon quëparichin. Ina piquëran noya imasarinquën huachi topiraihuë', itopi. ⁵⁶ Itopirinahuë', Apraan piyapinënso napoantarin:

—Ama aquëtë huarë' ahua'quicosohuë'. Yosë nohuanton, noya huëcato, co topinan iratërahuë'. Napoaton hua'anëhuë ya'huërinquë pananta'huaso ya'huërin tënahuë, itërin. ⁵⁷ Napohuachina, itaantapi:

—Pa'ahua nipachin nanon përahua'. ¿Ma'tama ichinpoa pa'? topi. ⁵⁸ Nipica përasahuatona', natanpi:

—¿Ipora tahuëri chachin nohuantëran iso quëmapi imacaso to? itopi.

—Nohuantërahuë mini, tënin.

⁵⁹ Napohuachina, Nipica pacacaso nohuantopi huachi. Ina aso'sorinso sanapinta', a'pantopi. Naporahuaton a'napitanta piyapinënpita, sanapi'sa nininso' a'pantopi. Apraan piyapinën, ca'taninsopita, inapitanta noya a'papi huachi. ⁶⁰ Nani yapa'pachina, yo'ini nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin:

“Oshira, Yosë catahuainquën.

Pa'pi nohuantërai, noya hua'huanaton, notohuaro' amiparinpita ya'huëtiinquënso'.

Naporahuaton amiparinpitanta',

Yosëri catahuain inimiconënapita minsëra'piaina',” itërin.

⁶¹ Nani nontohuachinara, Nipicaso piyapinënpitarë chachin, camiyoro'saquë ya'mitëahuatona', Apraan piyapinën imapi. Ina pochin Apraan piyapinën, Nipica matomarahuaton, huënantarin huachi.

⁶²⁻⁶³ Naporo' Isacoso', Niquipi parti ya'huëarin. “Nanpiton ni'sárinco'so poso,” itopiquë Yosë yonquiapon pa'nin quëran, huënantárin. Nani yatashirapaso', a'nanaya ni'pirinhuë', ni'toro'sa camiyonënapitarë chachin canquirapi ni'nin. ⁶⁴ Nipicanta', Isaco ni'sahuaton, camiyonën quëran nohuararin. ⁶⁵ Nohuararahuaton Apraan piyapinën natanin:

—¿Inta pasoso' quëmapi canpoataquëchin huë'sarin? itërin.

—Ina mini Isaco. Hua'anëhuë Apraan hui'nin, itërin. Ina natanahuaton, Nipicaso nimomototërinso' në'mëtëquë, nipa'shinayatërin. ⁶⁶ Canconpachinara, piyapinëni ya'ipi naporinso Isaco sha'huitërin. ⁶⁷ Ina quëran Isacoso', a'shinco në'mëtë pëinënquë Nipica quëparin. Co hua'quiya quëranhuë' macaton, noya cancantërin. Pa'pi nosoromatërin. A'shin marë' sëtápirinhuë', inapoaton noya cancantërin huachi.

25

Apraan Sitoraquë hui'nahuaninsopita

¹ Apraan'so', a'na sa'in ya'huëtaantarin. Inaso', Sitora itopi. ² Inaquënta hui'nahuaantarin. Inaquë hui'ninpitaso': Simiran, Cocosan, Mitan, Matian, Isopa, Soa, inapita. ³ Cocosan hui'ninpitaso': Sipa, Titan, inapita. Titan quëran pipipisopitaso': Asororo'sa', nitosoro'sa', niomoro'sa inapita. ⁴ Matian hui'ninpitaso': Ipan, Ihuri, Anoco, Apitan, Iritan inapita. Ya'ipi inapitaso', Sitora quëran pipipi.

⁵⁻⁶ Na'a hui'ninpita Apraan ya'huëtopirinhuë', Isacoráchin pochin ya'ipi ma'shanënpita, quëtërin. Sitoraquë, Acaraquë hui'nahuaninsopitaso', pi'piyan pi'piyan ma'sha nicanarin. Naporahuaton, nanpiso chachin niquë a'parin. Pi'i pipirinso parti ya'huëcaiso marë' a'parin. Co nohuantërinhuë' Isacorë' napopináchin ya'huëcaiso'.

Apraan chimininsó'

⁷ Apraan'so ya'ipiya quëran, pasa canchisë shonca a'natërápo pi'i icanin. ⁸ Nani noyá mashoya nipachina, mashori quëparin. Chiminpachina, shimashonënpita, quënancontarin huachi. ⁹ Hui'ninpita: Isaco, Ismairo, inapitari, pa'pitopi. Maquipira naninquë po'mopi. Maquipirasó', sha'huirahuëso chachin, insina nararo Mamiriri hua'anëntërin quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. Soaro hui'nin Ipron itopisoari, ina no'paso' hua'anëntopirinhuë'. (Inapitaso' itiro'sa'.) ¹⁰ Ina no'pa chachin iráca Apraan nanpipon itiro'sa', pa'antërin. Inaquë inanta', sa'incó' Sara itopiso' pirayan, po'mopi.

¹¹ Apraan chiminpachina, Yosëri Isaco, catahuamiatërin. Inaso Nipicarë chachin: “Nanpiton ni'sárincoso' poso,” itopiso' pirayan, ya'huërapi.

Ismairo quëran pipipisopita

¹² Sha'huitëranquëmaso chachin, Apraan Acaraquëya hui'nahuanpachina, Ismairo itopi. Acaraso', iquipitoron. Sara piyapinën. Ismairo hui'ninpitaso', isopita: ¹³⁻¹⁵ Paninantërinso' Nipayo itërin. Ina piquëran niantapisopitaso': Sitaro, Atipiri, Mipisan, Misma, Toma, Masa, Atar, Tima, Quitoro, Nahui, Sitima inapita. ¹⁶ Ina nápo Ismairo hui'ninpita ya'huëpi. Shonca cato ya'ipiya quëran. A'naya a'naya no'panëna hua'anëntopiso', niapora'piapi. Ya'huëpisonta inapotopi. Naporahuaton, inapitaso inahuara inahuara huëntonënaquë, hua'an ya'conpi.

¹⁷ Ismairo pasa cara shonca canchisë pi'ipitaso' chiminin. Chiminpachina, pa'pitopi huachi. ¹⁸ Ismairo quëran pipipisopitaso', Apira parti, Shor parti, inapita partiro'sari ahuanapanirin. Inaquë, no'pa' macatona ya'huëpi. Iquipito notënanquë ya'huëpi. Ina partitaquëchin Iquipito quëran, Asiriaquë ira pa'ninso' na'huërin. Iinpitari, co nohuantopirinahuë', inaquë no'pa' macatona', ya'huëpi huachi.

Isaco hui'ninpita nasitërinso'

¹⁹ Iporaso Isaco naporinso sha'huichinquëma': Inaso', Apraan hui'nin. ²⁰ Catapini shonca pi'ipitaso', sa'arin. Pitoiro hui'nin Nipica itopiso', manin. Inaso yo'in, Napano itopi. Inapitaso' arano'sa itopi. Patan-aran parti ya'huëpi. ²¹ Nipicaso', co nanitërinhuë hua'huanacaso'. Ina marë' Isaco Siniro nontërin. Napohuachina, nontërinso' natanahuaton, catahuarin ni'ton, Nipica cayorin huachi.

²² Catopia'huaya cayoaton, yo'namënquë niahuërapi natanin. Napoaton yonquirin. “Hua'huahuëpita iporaquëranchin niahuërapi ni'quëhuarë': ¿Ma'marëta aquëtë huarë' nanpiiso'?” tënin. Inapochin yonquiaton, Siniro anitotacaso marë' nontërin.

²³ Natanpachina, Siniro itapon:

“Catopia'huaya cayoran.

Inapita shinpita quëran cato nacion pipipon.

Cato huënton nicatona', niahuërápona'.

Ipora shimashonëna co'huara nasichátëraponahuë', niahuëpiso pochin nicapona'.

A'nara chini chiniquën nanantapon.

Naporahuaton hua'hua nininsoari

masho masho nininso camairápon,” itërin.

²⁴ Napoin quëran, Nipica huaicaso nanirin. Catopia'huaya huairin. ²⁵ Quëchitërinso' quëhuashin aina'huatahuaton, ya'ipi anporotërin. Napoaton Isao* itopi. ²⁶ Ina pa'taso chachin, iionta', a'na imirin quëran Isao matocanahuaton, hua'huataantarin. Naporinso marë' inaso', Cacopo† itopi. Isaco saota shonca pi'ipitaso', hui'ninpita nasitapi.

Isao tëhuërinso'

²⁷ Catopia'huaro'sa noya so'sopi. Isaoso' hui'napitahuaton, ma'sha yonicaso pa'yatërin. Míso inantërin. Cacoposo nipirihuë', co inaporinhuë'. Ya'huëpiquë pa'yatërin ya'huápaso'. ²⁸ Isaoso', pa'pini na'con na'con pa'yatërin. Inantërinso capaton, napotërin. Ya'huëre' Nipicaso', Cacopo na'con na'con pa'yatërin.

²⁹ A'na tahuëri Cacopo shantë a'itarin. Inapoaso Isaonta', inantapon pa'nin quëran, pa'pi canotërin huënantarin. ³⁰ Cacopo a'itërinso ni'sahuaton itapon:

—Nosoroco iya, tana yatëparinco caso'. Quëhuashin‡ cosharo anpiranso', canta quëtoco ca'i, itërin. ³¹ Napotohuachina, Cacopori itapon:

* 25:25 Isao: Isaoso' piyapi anporo yonquiatona', ina pochin nohuitopi. † 25:26 Cacopo: Cacoposo', monatona'pi tapon naporin. ‡ 25:30 Itomo: Itomoso', quëhuashin cosharo tëninso marë' inapochin Isao apoyatopi.

—Paninanquën ni'ton, na'con ya'huëtarinquën canacamaso'. Carinquën nipachin ya'huërëchinquën. Naporo huarë' iso cosharo quëtaranquën, itërin. ³² Napotohuachina, Isaoso' tapon:

—Ni'quë iyasha, tana caso yatëpararinco. Chiminpatoso', paninan ninahuëso marë' cana'huaso' ya'huëtërinco'sopita, topinan quëran nizarin, itërin.

³³ —Yoscoarë' quëtaranquën itoco nipachin, itaantarin Cacopori. Napotohuachina, “Yoscoarë' quëtaranquën,” itërin. Inapoaton, Isaoso paninan nininso marë' canacaso ya'huëtërinco'sopita, co pa'yatërinhuë'. ³⁴ Naporo huarë' Cacopori, pan acotahuaton, shantë a'itërinsona o'huintërin. Nani ca'sahuaton, o'osahuaton, Isaoso' pa'nin huachi. Paninan nininso marë' canacaso ya'huëtërinso', co manta pa'tërinhuë pochin nitërin.

26

Isaco Quiraro ninanoquë naporinso'

¹ Naporo tahuëri'sa Isaco ya'huërinso parti panca tanarotopi. Apraan nanpiso tahuëri'sa napopiso pochin, ninin. Napoaton sa'in, piyapinënpita, inapitarë chachin Quiraro ninanoquë pa'pi. Huiristino copirno, Apimirico itopiso ya'huërinquë pa'pi. ² Inaquë Siniorori ya'notahuaton, itërin: “Ama Iquipitoquë pa'maquësohuë'. In-sëquësona quëparitacaso', carinquën sha'huitaranquën. ³ Ipora marëso', iso no'paquë ya'huëtaco'. Carinquën ca'tanatëinquën catahuararanquën. Ya'ipi iso no'pa', carinquën quëtaranquën. Shiparinpitanta', ina chachin quëtarahuë. Tataparin Apraan nani sha'huitërahuë ni'ton, quëtaranquëma'. ⁴ Ca nohuanto quëma shiparinpita, na'amiatapona'. Tayoraro'sa pi'iro'tëquë ya'huërinso nápo, ya'huapona'. Inapitari ya'ipi iso no'paro'sa hua'anëntapona'. Naporahuaton, ya'ipi isoro'paquë naciono'sa ya'huërinco'sopita, shiparinpita quëran catahuararahué. ⁵ Apraanso': Ya'ipi sha'huitërahuë'sopita, camairahuë'sopita, pënënahué'sopita, a'chintërahuë'sopita, ya'ipi inapita natërin ni'ton, napoarahué,” itërin.

⁶ Siniorori napotohuachina, Quiraro ninanoquë quëparitopi. ⁷ Ya'huëhuano'sari Nipica ni'sahuatona', so'in natanpachinara: “Sa'ahuë,” ta'caso nipirinhuë', të'huaton nonpinin: “Oshihuë,” tënin. “Nipica noyápiroyanchin ni'ton, ya'huëhuano'sari macapona'. Ya'huërë' caso tëpaponaco,” ta'ton naporin.

⁸ Hua'qui quëran pochin Apimiricoso', huintananën quëran notëtarin. Notëtapirinhuë', Isacori Nipica apinorarin quënanin. ⁹ Naporo' amatahuaton:

—¡Nipicaso', sa'an tënahué! Ina niponahuë': ¿Onpoatonta', “oshihuë,” tënan? itërin.

—“Ina na'intërinco tëpaponaco caso',” ta'to naporahuë, itërin Isacori.

¹⁰ Napopirinhuë', Apimiricori itapon:

—¡Co napochitoncoihuë pora! Onpichin sa'an inso ya'huëhuani tëranta', ichihuë'ërin. Ina marë' quiyaso' oshahuaintoihuë', itërin. ¹¹ Napotahuaton, piyapinënpita camairin:

—Inquëma tëranta iso quëmapihuë nipon, sa'inhuë nipon së'huahuatama', tëhuënchachin chiminarama', itërin.

¹² Ina pi'iquë Isaco inaquë iminapatërin. Sha'to'huachina, Yosëri catahuarin ni'ton, pa'pi notohuaro' nitërinso' manin. ¹³ Notohuaro' ma'sha ya'huëtahuaton, pa'pi ma'huan quëparitërin. ¹⁴ Pa'pi notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', piyapinënpita, inapita ya'huëtërin. Ina marë' huiristino'sari noyapatona', no'huipi. ¹⁵⁻¹⁷ Napoin quëran Apimiricori Isaco itapon:

—Quëmaso' quiya quëran na'con na'con ma'huanan ni'ton, pipiquë huachi, itërin. Napotohuachina Isacoso', sa'in, piyapinënpita, pë'tahuanënpitarë chachin pa'pi. Quiraro motopianaquë, pa'sahuatona', inaquë quëparitopi. Iráca Apraan nanpipon, ina piyapinënpitari posoro'sa ihuapiso', huiristino'sari amëntarotopi.

¹⁸ Inaquë ya'huëapona pochin, naquëranchin ina posoro'sa ihuaantararin. Iráca pa'pincori nanpipon ihuapisopita, inapotaantapi. Ina chiminpachina huiristino'sari, amëntarotopirinahuë', ina posoro'sa chachin ihuaantararin. Iráca pa'pincori ina posoro'sa nohuëtërinso chachin, inarinta nohuitaantararin.

¹⁹ A'na tahuëri Isaco piyapinënpitari motopianaquë a'na poso ihuarapi. Ihuarapirinahuë', no'pa quëran i' pipirinso' quënanpi. ²⁰ Napoaponahuë', Quiraro motopianaquë, huiristino'sa ohuicanëna a'paipisopita, no'huitopi. Isaco ohuicanënpita a'paipisopitarë', nino'huitona niahuëpi: “¡Iso i'shaso', quiyaquën!” Niitona', niahuëpi. Napoaton Isacori, apoyatërin: “Niahuëyatopiso' poso,” itërin. ²¹ Ina piquëran piyapinënpitari, a'na ya'huërë' ihuaantapi. Ina marënta', naquëranchin niahuëantapi. Inanta', Isacori apoyataantarín: “Niinimicotopiso' poso,” itërin. ²² Isacoso', sa'in, piyapinënpita, pë'tahuanënpita, inapitarë chachin, áquë pa'pi huachi. Inaquë a'na poso ihuantapi. Ina marëso' co huachi niahuëpihuë' ni'ton: “Cha'ëpisopita, posonën,” itërin. “Ipora tëhuëncinso' Siniro nicha'ërinpoa noya noya isëquë ya'huëcaso marë'” ta'ton, ina pochin ina poso nohuitërin.

²³ Ina quëran, Piirsipa parti paantapi. ²⁴ Naporo tashi Sinirori ya'notahuaton itapon: “Caso Yosëco. Tataparín Apraan chinotërinco.

Ama të'huaquësohuë'.

Carinquën ca'tanatëinquën catahuamiatarinquën.

Piyapinëhuë Apraan natërinco ni'ton,
ca nohuanon shiparinpita na'amiatapon,” itërin.

²⁵ Napotohuachina Isacoso', a'nara artaro inaquë ninin. Ina nisahuaton, Siniro chinotërin. Inaquë ya'huapona pochin piyapinënpitari a'na ya'huërë' poso ihuaantapi.

Isaco Apimiricorë anoyatërinso'

²⁶ A'na tahuëri Apimiricoso', Quiraro quëran Isaco nontapon huë'nin. Aosato, Huicoro, inapitari ca'tanin. Aosatoso', amiconën. Huicoroso nipirinhuë', capitan, sontaronënpita camairinso'. ²⁷ Canquihuachinara, Isacori itapon:

—Canpitaso co quë'yatomacohuë', ya'huërama quëran ocoiramaco. ¿Ma'marëta iporasoyaniantaramaco? itërin.

²⁸ —Tëhuëncachin quëmaso', Siniro catahuamiatërinquën ni'nai. Napoaton yonquirai quëmarë'coi anoyata'huaiso'. Iso pochin anoyatahua': ²⁹ Quiyaso ya'huëraiquë, co ma'sha onpotërainquënhuë', noya nicatëinquën, noya quëran a'parainquën. Napoaton quëmanta', ama ma'sha onpotocoisohuë'. Yosë quëmaso' ipora noya nicatëinquën catahuarinquën ni'ton, napotarainquën, itërin. ³⁰ Napotohuachinara, naporo chachin Isacori panca pita nitërin ni'ton, coshatopi, o'opi, napopi. ³¹ Tahuërinquë tashiramiachin, huënsëantahuachinara itohuara capini: “Yoscoarë' noya nini'tëhua' ya'huaríhua',” nitopi. Ina quëran, nani anoyatahuatona': “Pa'sarai huachi,” topachinara, Isacori itapon: “Osharan paco', Yosë catahuainquëma',” itërin.

³² Naporo tahuëri chachin, Isaco piyapinënpitari huë'sahuatona', sha'huitiipi: “Poso ihuaráraisó', nani i'sha quënanai,” itiipi. ³³ Napotohuachinara, Apimiricorë anoyatona': Yoscoarë' niitopiso', yonquiaton, ina pososo' aninahuanin, “Sipa” itërin. Napoaton ina ninanosó', ipora Iso quirica ninshitasoco huarënta' Piirsipa itopi.

³⁴ Isao catapini shonca pi'ipitohuachina, Cotita manin. Inaso', Piiri itopiso' hui'nin. Piiriso', Iti piyapi. Ina piquëran Isaoso', a'na maantarín, Pasima itopiso'. Inaso', Iron hui'nin. Ironta Iti piyapi chachin. ³⁵ Ina catoro'sa co Yosë imatonahuë', Isaco, Nípica inapita na'con asëtatona', aparisitopi.

27

Cacopo nonpinaton, iin ya'huërëtërinso'

¹ Isaco noyá mashotohuachina, pëtorayataton co huachi quënantërinhuë'. A'na tahuëri hui'nin paninan Isao itopiso' përarín. Huë'pachina:

—Conpa, itërin.

—Ma'ta tata ya'huarahuë, itërin Isaori.

² —Ni'quë conpa, nani caso mashotërahuë. Payo chiminapo huachi. ³ Napoaton pë'chinarën, shinërenënpita, inapita masahuaton ma'sha yoníquë'. ⁴ Nani tëpahuatan, costarincoso chachin po'morahuaton, quëshico ca'i. Ina quëran noya ya'huëcamaso

marë' sha'huitaranquën huachi. Co'huara chiminyátërasocohuë', inapochinquën, itërin.

⁵⁻⁶ Napoaponahuë', Nipicanta Isao napotërinso natanarin. Napoaton ina tananquë paaso chachin, a'naroáchin Cacopo përaton sha'huitërin:

—¡Natanquë hua'hua sha'huichinquën. Nani iya masho tatari napotërinso' natay-atërahuë! ⁷ “Ma'sha yoníquë'. Nani tēpahuatan, costarincoso chachin po'morahuaton, quëshico ca'i. Ina quëran Sinioro ni'tonēnquë chachin noya ya'huëcamaso marë' sha'huitaranquën huachi. Co'huara chiminyátërasocohuë', inapochinquën,” itërin.

⁸ Napoaton noya natanquë sha'huichinquën. ⁹ Pë'tahuaro'sa ya'huërinquë pa'sahuaton, cato chipoa'hua noya noyatopiso' macontarahuatōn quëshico. Cari, tata masho costarinso chachin po'mochi. ¹⁰ Nani anpitohuato, quëmari quëpatëquë ca'in. Inapotohuatan, quëma noya ya'huëcamaso marë' sha'huitarinquën huachi. Co'huara chimiyantërasohuë', inapochinquën, itërin.

¹¹ A'shini napotopirinhüë', Cacoporiso itapon:

—Iyahuëso anporohuan. Caso nipirinhüë', tomapico. ¹² Tatahuë së'huahuachinco, nohuitarinco. Nohuitatonco: “Cacopo nonpintarinco,” topachin, co inapotatoncohuë' ama huachi noya ya'huëca'huaso marëhuë' sha'huitarinco, itërin.

¹³ Itopirinhüë', a'shini itapon:

—Co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinquën hua'hua, ca marë' niin. Quëmaso sha'huitëranquënso chachin nicaton, cato chipoa'hua quëshico, itërin.

¹⁴ Cacoposo', macontarahuatōn a'shin quëshirin. Tëparahuaton, inari Isaco costarinso chachin, po'motërin. ¹⁵ Isao noya noya a'morinsopita në'mëtë pëinēnquë taparinsonta', manin. Inaquë Cacopo a'moantërin. ¹⁶ Naporahuaton, chipoa'hua sha'huëtë quëran, tanpaquēnpita, cononēn, inapita achinpitërin. ¹⁷ Inapotahuaton, po'morinso sēnanquë o'huintërin. O'huintahuaton, panë chachin pa'pin quëtacaso marë' hua'huin quëtërin.

¹⁸ Cacoposo', pa'pin ya'huërinquë ya'conahuaton, nontoonin:

—¡Tata! itërin.

—Ya'huarahuë conpa. ¿Inso hui'nahuēnquēnta quëmaso'? itërin pa'pini.

¹⁹ —Ca mini Isaco, paninantërancoso'. Nani sha'huitërancoso' quëshiranquën. Huēnsēaton tata, ma'sha inanahuëso', ca'quë'. Ina piquëran noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco huachi, itërin. ²⁰ Napotohuachina, Isacori natanapon:

—¿Onporahuatonta conpa a'naroáchin quēnan quēnanaranso'? itërin.

—Sinioro chinotëranso', inaso Yosë ni'ton, catahuarinco quēnana'huaso', itërin Cacopori. ²¹ Pa'piniso nipirinhüë', itaantarin:

—Ya'carico nipachin së'huainquën. Tëhuēnchachin Isaonquën ninanso yanitotërahuë, itërin. ²² Napotohuachina, pa'pini së'huacaso marë' ya'caririn. Së'huarahuatōn, tapon: “Isao pochin tanpaquēnso' niponahuë', Cacopo pochin nohuanantërahuë,” tēnin. ²³⁻²⁴ Isao tanpaquën pochin anporohuaninso marë' co nohuitërinhuë'. Napoaponahuë' co'huara noya ya'huëcaso marë' sha'huichátërasohuë', naquëranchin nataantarin:

—¿Tëhuēnchachin quëma Isaonquën? itaantarin.

—Inaco mini, itërin Cacopori. ²⁵ Napotohuachina, Isacori itapon:

—Acotoco nipachin conpa inantëranso ca'i. Ina quëran nani coshatohuato, noya ya'huëcamaso marë' sha'huitaranquën huachi, itërin. Napotohuachina, Cacoposo' pa'pin capacaso acotërin. Huinonta quëshirin. Isacoso', noya coshatahuaton, o'orin, naporin. ²⁶ Inaporahuaton hui'nin itapon:

—Ya'cariatonco conpa apinoco, itërin. ²⁷ Cacopori pa'pin apinocaso marë' ya'caritohuachina, Isacori a'morinso huë'ëropinēn imërin.

Naporo' noya ya'huëcaso marë' iso pochin sha'huitërin:

“Naporin ta'a, ina pochin mini huë'ëropitëran.

Siniorori catahuahuachina imin noya noyatërin.

Napohuachina pimoanahuaninso pochin quémanta huë'ëropitëran.

²⁸ Yosë nontërahuë ina nohuanton o'nan ya'huëchinquën.

Sha'tohuatan noya noya nitacaso marë' ya'huëchinquën.

A'napita nitërinso' mapi quëran, noya noya maquë quëmaso'.

Notohuaro' trico nitërinso' maquë capamaso'.

Notohuaro' huinonta ya'huëchinquën o'ocamaso'.

²⁹ Hua'huayätërahuë piyapi'sa camaiquë'.

Naciono'santa të'huatatënën natëinënquën.

Iyaparinpitanta camaiquë'. Të'huatatënën inapitanta natëinënquën.

No'huitënën co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinën, Yosërinta inapotarín.

Inpitasona noya ya'huëcaso marë' sha'huitohuachinën, Yosërinta inapotarín,” itërin.

³⁰ Isacori, Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso', tonitërin. Tonitohuachina, inaso pa'pin ya'huërin quëran pipirin. Pipiso chachin, Isaonta inantapon pa'nin quëran huëntararin huachi. ³¹ Huëntarahuaton, inantërinso po'mointarin. Anpirahuaton, pa'pin quëpataton, itapon:

—Huënsëquë tata, inantërahuëso po'motëranquën ca'quë'. Capaton noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco huachi, itërin. ³² Napotohuachina Isacori natanin:

—¿Inquënta quëmaso'? itërin.

—Ca mini Isaoco, paninatërancoso', itërin. ³³ Hui'nin natanahuaton, Isaco pa'pi pa'yantërin. Pa'yanaton ropa ropátarin quëran itapon:

—¿Inta nipachin apípora inantërinso po'morahuaton, quëshirinco? Co quëma canquiátërasënquënhuë quëshirinco ni'ton, nani ya'ipi ca'nahuë: “Isao mini,” ta'to, nani noya ya'huëcaso marë' sha'huitërahuë. Ipora inaso', noya noya ya'huapon huachi, itërin. ³⁴ Pa'pin naporinso natanahuaton, Isaoso co napion cancantaton na'nëmiatërin. Na'nëton pa'pin nontërin:

—¿Canta tata, noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco! itërin ³⁵ Itopirinhüë', pa'pini itapon:

—Iyaa'hua huë'sahuaton nonpintiirinco ta'a. Quëma pochin ancantato, noya ya'huëcaso marë' sha'huitërahuë, itërin.

³⁶ —¿No'tën chachin inaso', Cacopo itopi paya! ¿Nani catoro monararinco! Paninan ninahuëso marë' ya'huëtiincoso nininso'ton, matërinco. Iporanta', tatahuë noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitiincoso' mataantarínco. ¿Co'tama canta', pi'piyan tëranta noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitaponcohuë' to? itërin. ³⁷ Napotohuachina, Isacori itapon:

—Ni'quë conpa: Nani Cacopo sha'huitërahuë camairápainquënso'. Ya'ipi quëmopinënpita camairápaso marë' nani sha'huitërahuë. Hua'huayätërahuë, trico, huino, inapita ya'huëtacaso marë' Yosë nontërahuë. Inasá tiquiantërahuë ni'ton, ¿quëma marëso' capa huachi ta'a! itërin. ³⁸ Itopirinhüë', Isaoriso chiníquën nontaantarín:

—¿Iyayáchin noya ya'huëcaso marë' sha'huitacaso ya'huërin ti? ¿Canta onpopionta inapotoco! itërin. Napotahuaton chiníquën na'nëantarín.

³⁹⁻⁴⁰ Napohuachina, Isacori itapon:

“Quëmaso nipirinhüë', noyaro'pa' aquëtë ya'huaran.

O'nan pahuaninquë ya'huëapon.

Noya ya'huëcaso marë' ahuëtápamaso ya'huapon.

Iya'hua camairáponquën.

Napoaponahuë', chini chiníquën nipatan,

iya'hua quëran, pipiaran huachi,” itërin.

Cacopo iin ta'ananpirinso'

⁴¹ Naporo quëran huarë' Isaori Cacopo pa'pi no'huirín huachi. Inasá pa'pini noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin ni'ton, naporin. Napoaton yonquirárin: “Payo tata

chiminapon. Ina chiminpachin, Cacopo tēpaarahué,” tēnin. ⁴² Isao napo yonquitērinso', Nipicaso nitotērin. Napoaton Cacopo amatahuaton, itapon:

—Ni'quē hua'hua. Iya masho, napotēranso marē' yatēparinquēn natantērahuē. ⁴³ Napoaton noya natanco sha'huichinquēn. A'naroáchin Aran ninanoquē ta'aquē'. Api masho Napano pēinēnquē paquē'. ⁴⁴⁻⁴⁵ Inaquē paaton, hua'quimiachin yacapaontaquē'. Iya masho no'huitērinso' sanoquē huarē', inaquē ya'huēcontaquē'. Co huachi quēnanpachinquēnhuē', napotēranso' naniantapon. Naporo' huēnantamaso marē' amataranquēn. Co nohuantērahuē' naporo chachin catonquēma chiminamaso', itērin.

⁴⁶ Ina quēran Nipicaso', Isaco nontapon pa'nin:

—Iti sanapi'sa Isaori maninso' co noyahuē' nipi ni'ton, chiminchináchin cancantērahuē. Cacopo ya'huērē' ina sanapi chachin, iso Canaan ro'tēquē ya'huērinso maantahuachin, chimina'huaso noya noya nisarin, tēnahué, itērin.

28

¹ Nipicari napotohuachina, Isacori, Cacopo amatahuaton, noya nontērin. Co no'huirinhué'. Noya ya'huēcaso marē' sha'huitaton itapon: “Yosē noya catahuainquēn conpa,” itērin. Napotahuaton pēnēnin: “Ama iso Canaan no'paquē sanapi máquēsohuē'. ² Patan-aran parti tēhuēnchinso' paquē'. Tata masho Pitoiro ya'huērinquē pa'sahuaton, api Napano hui'ninpita a'nara maquē'. ³ Yosē ya'ipi nanitaparinsó' catahuainquēn. Na'a hui'nanpita quēchinquēn. Quēmá quēran na'a naciono'sa pipicaso marē' inapochinquēn. ⁴ Yosēri Apraan noya ya'huēcaso marē' sha'huitērinso chachin, quēmanta quēchinquēn. Quēma shiparinpitanta', inachachin quēchin. Iso no'pa' ipora yacapatērēhuaso', quēchinquēma'. Yosēri nani Apraan sha'huitērin ni'ton, quētárinquēma',” itērin. ⁵ Ina pochin Isacori Patan-aran parti Cacopo a'parin. Cacoposo' pa'sahuaton, Napano ya'huērinquē canconin. Nani sha'huirahuēso chachin inaso', Pitoiro hui'nin. Pitoiroso' Aran piyapi. Napanoso', Nipica yo'in miáchin. Nipicanta', Cacopo, Isao, inapita a'shina'.

Isao sa'antarinsó'

⁶ Isaoso', pa'pini, Cacopo noya ya'huēcaso marē' sha'huitērinso' ni'nin. Patan-aranquē sa'acaso marē' a'parinsonta', ni'nin. Naporahuaton, pa'pini noya ya'huēcaso marē' sha'huitapon pochin: “Ama Canaan sanapi máquēsohuē',” itērinsonta natanin. ⁷ Pa'pini, a'shini, sha'huitērinso chachin Cacoponta', Patan-aranquē pa'ninsó' ni'nin. ⁸ Pa'pin inaporin ni'ton, Isaoso': “Canaan sanapiso', co tatauē costarinhué',” tēnin. ⁹ Napoaton, Ismairo nicapon pa'nin. Inaso', Apraan hui'nin. Inatohua paaton, Ismairo hui'nin Maarata itopiso' maantarin. Inaso', Nipayo oshia'huain. Nani cato Canaan sanapi macaponahuē', inanta maantarin.

Yosēri Cacopo ya'notērinso'

¹⁰⁻¹¹ Cacopo Piirsipa quēran pipirahuaton, Aran ira pa'tērin. I'huatohuachina, quēparitērin huē'ēton pacacaso marē'. A'nara na'pi masahuaton, motoantacaso marē' acorin. Ina motoantaton huē'ērin. ¹² Naporo tashi huē'ēton, hua'narin: A'nara nanpēnan no'paquē paquērahuaton, Yosē ya'huērinquē huarē' nincanin ni'nin. Ina nanpēnanquē chachin, pancatē ni'ton, Yosē anquēninēnpita a'naquēn pantarapi, a'naquēnso o'marapi. ¹³ Naporahuaton, Siniro chachionta', ina pirayan huanarin ni'nin. Inari nontaton, itapon: “Caso Siniroco. Quēmaquēn Tata masho, Apraan itopiso' chinotērinco. Tata parionta chinotērinco. Quēhuētēranso' no'pa' quētaranquēn. Shiparinpitanta', iso no'pa' chachin hua'anēntapona'. Isoso no'pa', Canaan itopi. ¹⁴ Ca nohuanto shiparinpita na'amiatapona'. Mo'shi pochin na'apona'. Norti parti, sor parti, pi'i pipirinso parti, pi'i ya'coniniso parti, ya'ipi inapita parti hua'anēntapona'. Quēmá quēran, ya'ipi piyapi'sa nisha nisha nipisopita catahuararahué. Shiparinpita quēraonta inapotarahué. ¹⁵ Ni'quē'. Carinquēn ca'tanaranquēn. Intópanta pa'patan, carinquēn a'pajaranquēn. Carinquēn chachin iso no'paquē quēnantaranquēn. Co onporonta pataranquēnhuē', ya'ipi sha'huitēranquēnso' naniquē huarē' catahuararanquēn,” itērin.

¹⁶ Cacoposo' capayatahuaton, yonquirin: “Tëhuëenchachin Siniro isëquë ya'huëapirinhüë', co caso nitotërahüë',” tënin. ¹⁷ Napoaton, pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton tapon: “Iso ro'tëso', Yosë chinotacaso marë' nóya. Isëquë chachin, Yosë pëinën* ya'huërin. Naporahuaton ;Yosë ya'huërinso ya'coananën!” tënin.

¹⁸ Tahuëririnquë Cacoposo', tashíramiachin capayatahuaton na'pi motoantërinso manin. Masahuaton, nohuitacaso marë' onë pochin ahuanirin. Naporahuaton ina aipi toma opotërin. Inapotahuaton, Yosë marë' acorin. ¹⁹ Inaquë chachin iráca a'na ninano ya'huërin. Noso itopiso'. Ina pochin nohuitopirinhüë', Cacopori nisha nininën acotaton, Pitiri itërin. ²⁰⁻²¹ Inaquë Cacopori Yosë sha'huitaton itapon: “Quëma chachin ipora iratërahüëquë ca'tanco. Quëma nohuanton cosharo', a'moca'huaso', inapitanta ya'huëchinco. Naporahuaton quëma nohuanton tatahuë ya'huërinquë, noya huënanta'i. Inapo catahuahuatanco: ‘Siniroíchin Yosënhüë,’ ta'to, chinotaranquën. ²² Iso na'pi onë pochin ahuanirahuësonta', quëma pëinën nisarín. Naporahuaton, ya'ipi quëtëranco quëran, pi'pian quëtáponquën. Shonca canahuato a'nara quëchinquën,” itërin.

29

Cacopori Napano yacaparínso'

¹ Cacopo pa'sápaton, pi'i pipirínso parti ya'huëpisopita ya'huërinquë canconin. ² Ninano ya'cari', a'na poso quënanconin. Ina pírayan cara huënton ohuicaro'sa i'sha o'shitacaiso marë' achinotapi. Ina pososo', pancatë na'píquë a'tantopi. ³ Ya'ipi ohuica huëntono'sa niyontonpachinara, a'paipisopitari naní quëran yamotahuatona', chi'huincapi. Ohuicanëna o'shitacaiso marë' inapopi. Nani o'opachinara, naquëranchin inaquë chachin a'tantaantapi.

⁴ Cacopori a'paipisopita natanin:

—¿Intoparanta canpitaso iyaro'sa'? itërin.

—Aran quëran quiyaso' ta'a, itopi.

⁵—¿Nohuitërama canpita Nacoro hui'nin, Napano itopiso' to? taantarín Cacopo.

—Nohuitërai mini, itaantapi.

⁶—¿Noya ya'huëarin? itaantarín.

—Noya mini ya'huëarin, itopi. Napotahuatona':

—¿Ma'tana hui'nin Naquira itopiso' huë'sarin! Ohuicanënpitarë chachin huë'sarin, itaantapi. ⁷ Naporó' Cacopo tapon:

—Yono pi'i ya'huëarin ni'ton, pahuanarin ohuicaro'sa huë'ërinquë oncorapicaso'. ¿Onpoatonta co o'shitatoma pasto capacaiso marë' quëpaantaramahuë'? itërin.

⁸—Co nanitëraihüë' inapoca'huaiso'. Ya'ipi ohuica huëntono'sa a'paipisopitarë chachin niyontonacaiso' ninarai. Naporó' huarë' nanitërai na'pi chi'huincatahuatoí, ohuicaro'sa o'shita'huaiso', itopi.

⁹⁻¹⁰ Inapita nontaso', Naquiraso' pa'pin ohuicanënpitarë chachin canquirin. Inari pa'pin ohuicanënpita a'paitërin. Ina ni'sahuaton, Cacoposo' a'naroáchin posoquë pa'nin. Pa'sahuaton, na'pitë masho chi'huincatërin. Chi'huincatahuaton, apin ohuicanënpita o'shitërin. ¹¹ Ina quëran Naquira apinorahuaton: “I'huata oshi,” itërin. Napotahuaton, na'nërarín. ¹² Cacopori sha'huitërin: “Caso quëmaquën tata, apihuëmiáchin. Quëmaquën a'shacha Nípica itëramaso hua'huinco ni'to, naporahuë,” tënin. Ina natanaton, Naquiraso ta'arë'nachin pa'pin sha'huitapon pa'nin.

¹³ Cantonahuaton sha'huitërin: “A'shacha Nípica hua'huin, Cacopo itopiso' canquirin,” itërin. Ina natanahuaton, Napanoso ta'arë'nachin nicapon pa'nin. Quënanconahuaton apinorín. Apinorahuaton: “I'huata api,” itërin. Nontahuaton pëinënquë quëparín. Inaquë Cacopori ya'ipi naporínso apin sha'huitërin. ¹⁴ Napanori natanahuaton itapon: “Quëmaso' tëhuëenchachin quëmopinëhuënquën ninan,” itërin.

Sanapi marë' Cacopo sacatërinso'

* 28:17 Yosë pëinën: Iprío nananquëso', Pitiri itopi.

Cacoposo' Napano pëinënquë a'na yoquira' nani yacapatërin. ¹⁵ Ina piquëran Napanori itapon:

—Quëmopinëhuënquën nipiranhuë', co topinan asacata'huanquënso ya'huërinhuë'. Sha'huitoco onposo canacamaso nohuantëranso'. ¹⁶ Napanoso' cato hui'ninpita nano'sa ya'huëtërin: Paninanso' Nia itopi. Ina piquëran niantarinsoso', Naquira itopi. ¹⁷ Niaso', noyápiachin ya'pirahuanin. Naquiraso nipirinhue', noyápiroyanchin, co máquën tëranta tëhuërinhuë'. ¹⁸ Cacoposo' Naquira costaton, apin itapon:

—Hui'nan hua'hua nininso', Naquira itëramaso nohuantërahuë. Ina marë' canchisë pi'ipi quëma marë' sacatarahuë, itërin. ¹⁹ Napotohuachina, Napanori itapon:

—Naporan ni'quëhuarë', quëmari maquë nipachin. Nishaso quëtacaso', co noyahuë'. Yacapatonco sacatëquë nipachin, itërin. ²⁰ Inapoaton Cacoposo' Naquira marë' canchisë pi'ipi sacatërin. Hua'qui sacatopirinhue', Naquira pa'pi nosoraoton, cara tahuëriíchin sacatërinso pochin cancantërin.

²¹ Nani canchisë pi'i sacatohuachina, Cacopori Napano itapon:

—Acoantoco huachi hui'nan. Sha'huitëranquënso' nani nanirahuë huachi, itërin. ²² Napotohuachina Napanoso' ya'ipi ya'huërin pirayan ya'huëpisopita, amatërin. Cacopo sa'arinquë pita nicacaso marë' amatërin. ²³ Napoaponahuë' nani tashihuachina, Napanoso Naquira ya'huërenamën Niasa', Cacopo acoantërin. Inaso co nohuitatonhuë', ichihuë'ërin. ²⁴ Naporahuaton Napanori, a'nara piyapinën sanapi nininso' Nia nicanarin. Camaicaso marë' nicanarin. Inaso sanapi Siripa itopi.

²⁵ Tahuëririnquë tashíramiachin Cacoposo', Nia ichihuë'ërinso ni'nin. Ni'sahuaton, pa'pi pa'yantërin. Napoaton Napano chiniquën nontërin:

—¡Co napochitoncohuë pora! ¡Co'ta Naquira marë' nani sacatërahuë! ¡Nani nonpintëranco ni'sora! itërin.

²⁶ —Isëquëso api, co hua'hua nininso'ton, aso'yaraihuë'. ²⁷ Nia mananso marë' a'na simana pita nicacaso ya'huërinso', naniquë'. Ina nanihuatan, Naquira ya'huëre' acoantaranquën. Canchisë pi'i chachin ca marë' sacatacaso' nohuantohuatan, inapotaranquën, itërin Napanori. ²⁸ Napotohuachina, Cacopo nohuantërin. Nia maninsos marë' simana pita imapiso nanihuachinara, Napanori, Naquira ya'huëre' acoantërin. ²⁹ Napanori, a'nara piyapinën sanapi nininso' camaicaso marë' Naquiranta nicanarin. Ina sanapiso' Pira itopi. ³⁰ Nani acoantohuachina, Cacoposo', Naquira ichihuë'ërin huachi. Inapoaton ina na'con na'con nosororin. Niaso nipirinhue', co onpopinchin nosororinhue'. Canchisë pi'ipi chachin Napano marë' sacataantacaso' niponahuë', nosororin.

Cacopo hui'ninpita nininso'

³¹ Cacoposo', Nia co onpopinchin nosororinhue'. Ina nitotaton, Siniorori catahuarin hua'huanacaso marë'. Naquiraso nipirinhue', ina nohuanton chachin, co nito hua'huaninhue'. ³² Niaso', cayorahuaton quëmapia'huaya huairin. Inaso', Nopino itërin. “Sinioro sëtërahuëso' nicated, catahuarinco. Hua'huanahuë ni'ton, iporaso' so'yahuë nosoroaponco huachi,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³³ Naquëranchin, cayoantarahuaton, quëmapia'huaya huaiantarin. Inaso', Simion itërin. “Nocaninacoso' Sinioro natanin. Natanaton catahuarinco. Napoaton a'na hua'huasha quëtaantarinco,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³⁴ Naquëranchin cayoantarahuaton, quëmapia chachin hua'huantarin. Inaso', Nihui itërin. “Nani cara hua'huanahuë ni'ton, iporaso' so'yahuë na'con na'con chinpitaponco huachi,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³⁵ Niaso', naquëranchin cayoantarahuaton quëmapia'hua chachin huaiantarin. Inaso Cota itërin. “Iporaso' huachi, Sinioro pa'yatato chinotaruë,” ta'ton ina pochin hua'huin nohuitërin. Nani catapini hua'huanahuaton, copi tënin huachi.

30

¹ Naquira co nito hua'huanatonhuë', cainpain noyaparin. Napoaton so'in itapon:

—Hua'huantoco canta'. Co'so' hua'huantohuatancohuë', chiminarahuë, itërin.

² Cacoporiso nipirinhue', no'huiton itapon:

—¡Co caso Yosëcohuë! Ina co nohuantërinhuë ni'ton, co hua'huananhuë', itërin.

³ Napotohuachina, so'in itapon:

—Ni'quë'. Piyapinëhuë Pira itërehuaso', maquë topirahuë. Ina mapatan hua'huanpachin, cari masarahuë. Hua'huahuë chachin nicacaso marë' masarahuë.

⁴ Inapoaton, Naquirari piyapinë Pira itopiso', so'in acoantërin. Acoantohuachina, ichihuë'ërin. ⁵ Piraso', cayorahuaton quëmapia'huaya huairin. ⁶ Naporo' Naquira tapon: “Isoso hua'huasha, Tano itarahuë. Yosë nontërahuëso' natanatonco: ‘Tëhuëchachin quëmaso' noya ninan ni'ton, catahuanquën huachi,’ itërinco. Napoaton a'nara hua'huasha quëtërinco,” tënin. Ina yonquiaton ina pochin nohuitërin. ⁷ Ina quëran Pira cayoantarahuatón, quëmapia'huaya chachin huaiantarín. ⁸ Naporo' Naquira taantarín. “Iso hua'huashaso', Nipitari itarahuë. Na'con caipayarë'co nichinitërai, iporaso huachi nani minsërahuë,” ta'ton ina pochin nohuitërin.

⁹ Nianta co huachi hua'huanacaso nanitërinhuë'. Napoaton piyapinë Siripa itopiso' Cacopo acoantërin. ¹⁰⁻¹¹ Siripa ya'huërë' cayoaton hua'huanpachina, Niaso tapon: “¡Ma noyacha nisharahuë paya! tënahuë. Napoaton iso hua'huashaso', Caro itarahuë,” tënin.

¹² Ina piquëran Siripaso', a'na ya'huërë' hua'huaantarín. ¹³ Naporo' Niaso' tapon: “¡Ma noyacha ya'huërahuë paya! Iporaso ya'ipi sanapiro'sa': ‘¡Ma noyacha inaso ya'huërin paya! itaponaco ta'to, iso hua'huashanta', Asiri itarahuë,” tënin.

¹⁴ Trico macacaso tahuëri'sa', Nopino pa'sahuaton, mantracora huayo itopiso' quënanconin. Ina masahuaton, a'shin quëshimarin. Ina quënapataton Naquirari itapon:

—Hua'huan mantracora huayo quëshirinquënso', quëtoco canta topirahuë, itërin.

¹⁵ Napotopirinhuë', Niari itapon:

—Ayon caira. ¡Ama napopitëraqüësohuë! ¡So'yahuë nani osërëtëranco! Hua'huahuë ya'huërë' mantracora huayo quëshirincosonta' ¿yaosërëtaantamaranco ti? itërin.

—Ina quëtohuatanco, ipora tashi Cacopo quëmarë' huë'ëpon, itërin Naquirari. ¹⁶ Tashi huarë' Cacopo pasto quëran huënantahuachina, Niari nacapirahuaton:

—Hua'huahuë mantracora huayo quëshirincoso', nani Naquira quëtërahuë. Quëmaro'co ipora tashi huë'ëca'huaso marë' inaquë pahuërëtërahuë, itërin.

Napotohuachina, naporo tashi Niaso', Cacopo huë'ëparin. ¹⁷ Hua'huanacaso marë' orarinso Yosëri natanahuaton, catahuarin. Napoaton Niaso', a'natërápo hua'huinpita nicacaso' cayoantarín. ¹⁸ Nasitohuachina tapon: “Isoso' hua'huasha, Isacaro itarahuë. Camairahuëso sanapi so'yahuë acoantërahuë ni'ton, Yosë acanarínco,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ¹⁹ Ina quëran Nia cayoantarahuatón, saota nicacaso' hua'huaantarín. ²⁰ Nasitohuachina taantarín: “Iso hua'huashaso', Saporono itarahuë. Noya nininso chachin Yosë nicararínco. Nani saota hua'huasha a'notërahuë ni'ton, iporaso' so'yahuë noya noya ni'sarínco,” ta'ton, ina pochin nohuitërin. ²¹ Nitiqioninquë Niaso', sanapia'huaya hua'huanin. Nasitohuachina, Tina itërin.

²² Naquiraso co hua'huana'pihuë ni'ton, na'con Yosë nontërin. Napohuachina, napoiyan quëran nosoroaton a'panirin. Ina nohuanton hua'huanin huachi.

²³ Paninantërinso' huaihuachina, tapon: “Co hua'huana'picohuë' nicato tapanápirahuë'. Yosë chachin catahuarínco ni'ton, hua'huanato co huachi tapanahuaso ya'huërinhuë'.

²⁴ A'na ya'huërë' Sinioro quëtaanta'inco topirahuë,” ta'ton, Cosi itërin.

Cacopo Napanorë', ninonpintopiso'

²⁵ Cosi nasitërin piquëran Cacoposo', Napano itapon:

—Ya'huërahuëquë chachin yapanantapirahuë'. ²⁶ Sa'ahuëpita, hui'nahuëpita, inapita quëtoco. Nani inapita marë' sacatërahuëso' nanirin. Quëma nitotëran onpo sacatërahuësona ni'ton, quëpai huachi topirahuë, itërin. ²⁷ Napotopirinhuë', Napanoriso' itapon:

—Ama napoquësohuë api. Quëma yacaparanco ni'ton, Sinioro catahuarínco. Ani'tato, ina nitotërahuë. Napoaton quëparitëquë tënahuë. ²⁸ Sha'huitoco onposona canacamaso nohuantëranso'. Nápo chachin pahuërë'inquën, itërin.

²⁹ Napotohuachina, Cacopori itapon:

—Quëma marë' onpo sacatërahuëso', nani nitotëran. Pë'tahuanënpitanta noya a'pairahuëso', nani nitotëran. ³⁰ Co'huara huë'shátërapohuë', caráchin ya'huëtërinquën. Iporaso nipirinhüë', pa'pi notohuaro' na'amiatërin. Huë'nahuë quëran huarë' Sinioro catahuarinquën. Iporaso huachi canta', caora marë' sacata'huaso' nanirin huachi, itërin.

³¹—Caquë chachin sacataantacaso marë' ¿onpota pahuëre'inquën? taantarin Napano.

—Ama coriqui pahuërecosohuë'. Apira sha'huitaranquënso' nohuantohuatan, quëma marë' sacataantarahuë. ³² Ipora tahuëri pë'tahuanënpita huëntonënguë pa'sarahuë. Pa'sahuato, yaráton carniroa'huaro'sa', niquë acoarahuë. Naporahuaton chipoa'huaro'santa ninshipiton nipiso', niquë acoarahuë. I'coapi nipisopitanta inapotarahuë. Inapita quëran pahuëre' quënana'huaso marë' napoarahuë. ³³ Inapohuato, a'na tahuëri canarahuëso ni'quihuatan, no'tëquën sacatërahuëso nitotëran. Pë'tahuatërahuëquë, i'coapiro'sa', ninshipitono'sa inaporáchin chiporo'sa quënanaran. Naporahuaton, yaráton carniro'saráchin quënanaran. Nisha quënanpatanso', ihuaranquën ni'ton, naporin, itërin Cacopori.

³⁴—Noyapa'. Inapoa'a nipachin, tënin Napano.

³⁵ Napoaponahuë', naporu tahuëri chachin inaso chiporo'sa hui'tonpi nipisopita, i'coapi nipisopita, nisha acorin. Chipo sanapi'santa ninshipiton, nipiso', inaquë acorin. I'coapiro'sa', máquënso tëranta huiritopisopita, inapitanta inaquë chachin acorin. Ya'ipi yaráton carniroa'huaro'santa', inapotërin. Inapotahuaton hui'ninpitari a'paicaiso marë' quëtërin. ³⁶ Ina quëran, pë'tahuaro'sa huayoninsopitarë chachin Napanoso', Cacopo ya'huëarin quëran, cara tahuëri iratatë pa'në'pa', pa'pi.

Cacoposo nipirinhüë', co manta taponahuë', a'napita ohuicaro'sa Napanonquën a'paitarin. A'paitapon pochin canacaso marë' isoparin: ³⁷ Nara sé'paro'sa huara napapiráchin nanpi sé'patërinso' pë'shitërin. Isopita nararo'sa sé'paquën napotërin: Aramo, ni'to', tanpapi, inapita sé'paquën manin. Masahuaton, hui'tona'piarin. Hui'toninsopitanta', i'shotëra'piarin. Acopo huiritërinso ya'nocaso marë', inapotërin. ³⁸⁻³⁹ Ina quëran huararo'sa hui'tonanpinan nininso', pë'tahuaro'sa huëntonën notënanquë acorin. I'sha o'opiquë acorin. Inaquë pë'tahuaro'sa nito'quëpi ni'ton, naporin. Huararo'sa notërahuatona quëmapi nipisopita to'quëtopi. Inapohuachinara hui'ninpitaso': Hui'tontono'sa', ninshipitono'sa', i'coapiro'sa', inapita hua'huatapi. ⁴⁰ Naporu' Cacoposo', inapita nisha acorarin huachi. Inapotërinso', Napano pë'tahuanënpita yaratonos'a', hui'tontono'sa', inapita notënanquë acoonin. To'quëcaiso marë' acoonin. Inapoaton Cacoposo', Napano pë'tahua huëntonën quëran na'apisopita, inaora huëntonënguë acoaton ana'atarin huachi. ⁴¹ Panca panca pë'tahuaro'sa nipisopita huë'naitohuachinara, i'sha o'opiquë huararo'sa acorin. Nito'quëapona pochin huararo'sa notëcaiso marë' naporin. ⁴² Mashiraa'huaro'sa huë'naitohuachinaraso', co huararo'sa acorinhüë'. Napoaton pi'pira'huaya nipisopitaso', Napano marë' ninin. Ya'huëre' panca pancaro'saso', inaoranquën ninin. ⁴³ Inapoaton inaso', pa'pi ma'huanin. Pa'pi notohuaro' ohuica ya'huëtahuaton, piyapinënpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. Notohuaro' camiyoro'sa', moraro'sa', inapitanta ya'huëtërin.

31

Cacopo, mi'sën ta'ananpicaso yonquirinso'

¹ Ina quëran Cacoposo', mi'sënpitari pinorinso' natantërin: “Cacoposo' tata pë'tahuanënpita matahuaton, pa'pi ma'huanin,” topi natantërin. ² Naporahuaton Napanori chachinta', co huachi iráca pochin nitërinhuë' ni'nin. ³ Naporu' Siniorori Cacopo itapon: “Tataparín, quëmopinënpita, inapita ya'huërinso parti panantaquë'.” Carinquën ca'tanatënguën catahuaranquën,” itërin.

⁴ Ina natanaton, Naquira, Nia inapita pastoquë amatërin. Inaora ohuicanënpita a'pairinquë amatërin. ⁵ Huë'pachinara, itapon:

—Tataparima co huachi iráca pochin noya ni'nincohué'. Yosëso nipirinhué', ca'tananonco catahuarinco. Inaso' tatahuëri chinotërinso'. ⁶ Canpitaso', nani nitotërama tata marë' chiníquën sacatërahuëso'. ⁷ Naporahuaton nonpintahuatonco co no'tëquën pahuërincohuënta', nitotërama'. Napoaponahué', Yosë catahuarinco ni'ton, co aquëtë huarë' ihuarincohué'. ⁸ A'na tahuëri tataso' tënin: “Ninshipitono'sa quëchinquën sacatëranso marë',” topachina, ya'ipi sanapi ninshipitonáchin hua'huanpi. A'na tahuërinta': “Hui'tontono'sa quëchinquën sacatëranso marë',” taantahuachinaso', hui'tontono'sáchin hua'huataantapi. ⁹ Yosë nohuanton ina pochin tata pë'tahuanënpita hua'huatopi. Canpoanquën nicacaso marë' napopi.

¹⁰ A'na tahuëri pë'tahuaro'sa huënaitaso', hua'narahuë. Chipo mashoro'sari, chipo sanapi'sa to'quësapi hua'narahuë. To'quëtona'piro'saso', a'naquënso hui'tonpiro'sa', a'naquënso ninshipitono'sa', a'naquëonta i'coapiro'sa', inapita quënanahuë. ¹¹ Naporo chachin Yosë anquëninën përarinco: “¡Cacopo!” itërinco. Itohuachincora: “Isëquë nis- arahuë,” itërahuë. ¹² Naporo' anquëni itërinco: “Noya ni'quë', ya'ipi chipo mashoro'sa', chipo sanapi'sa to'quëpisopita, hui'tonpiro'sa', ninshipitono'sa', i'coapiro'sa', inapitaráchin to'quërapí. Napano nonpintërinquënso nitotato, ni'nanso chachin a'ninquënta nicacaso marë' catahuananquën. ¹³ Ca mini Yosëco, iráca Pitiriquë ya'notëranquën. Inaquë na'pi tomaquë opotahuaton, chinotaancoso marë' acoran. Naporahuaton inaquë chachin casáchin chinotaancoso marë' sha'huitëranco. ¡Manóton huëquë pa'a! Iso no'pa quëran pipirahuaton, hua'huatëranso no'pa parti panantaquë',” itërinco, tënin Cacopo.

¹⁴ Ina topachina, Naquira, Nia, inapitari itapon:

—Quiyanta mini tata chiminpachin, co huachi ma'sha tëranta maca'huaiso ya'huërinhué'. ¹⁵ Naporahuaton ipora chachin nisharo'sa pochin tata ni'nincoi huachi. ¡Pa'anpitërarincoi ni'ton, quiya marë' pahuëretaton ina nápo sacatëran! ¹⁶ No'tëquën chachin Yosëri, tata ma'shanënpita, matahuaton, canpoa quëtërinpoa'. Inaso' canpoanquën, hua'huanpoapitanquën. Napoaton, ma'sona Yosë sha'huitërinquënso', niquë huachi, itopi.

Cacopo ta'arinso'

¹⁷⁻¹⁹ Sa'inpitari napotërin ni'ton, Cacoposo Canaan parti panantacaso yonquirin. Pa'pin ya'huërinso no'paquë paantacaso marë' tapatarin huachi. Napanoso' a'na parti ohuicanënpita ya'iapon pa'nin. Inaquë pa'ninso' Naquirari, pa'pin mamananshinënpita ihuarin. Ya'ipi quëmopinënpitarë chachin mosharinso', ihuarin. Cacoposo' sa'inpita, hui'ninpita, inapita, camiyoro'saquë a'mitërin. Pë'tahuanënpita, ma'shanënpita, ya'ipi inapita quiquirin. Ya'ipi inapitaso', Patan-aranquë sacataton canarinso'. ²⁰ Inapoaton Cacopori, Napano nonpintahuaton, co sha'huitaponahuë' huëshirin. ²¹ Ya'ipi ma'shanënpitarë chachin Cacoposo', ta'arin. Co hua'quiya quëranhuë', Iopiratisiiquë pëntoitahuatona', Carata motopiro'sa parti, notëëtërin.

Napanori Cacopo imaquirinso'

²² Cara tahuëri quëran Napanoso', Cacopo ta'arinso' nitotërin. ²³⁻²⁴ Ina nitotaton, quë- mopinënpitarë chachin, imaquirin. Canchisë tahuëri quëran, Carata motopiro'sa parti canquipi. Napoaponahuë', naporo tashi Yosëri huë'ënuquë ya'notaton itapon: “Natanquë Napano sha'huichinquën. Ni'quëna Cacopo no'huiton ma'sha onpototan. Tananpitëquë pa'in,” itërin. Tahuërianpita huaton Napanoso', ²⁵ piyapinënpitarë chachin Carata motopiro'saquë Cacopo nincantopi. Ina motopiro'saquë inanta', huëntonënë chachin chinotopi. Napanonta ina motopiro'saquë chinotaponahuë', co niquënananyátërapihuë'. ²⁶ Cacopo quënanahuaton, chiníquën nontërin:

—¡Pa'pi co noyahuë' ninan! ¡Co nonpinchitoncohuë' pora! Ahuëtahuatë sanapi'sa manëso pochin hui'nahuëpita quëshiaranco. ²⁷ Nonpintatonco, co sha'huitaponcorahuë' ta'aiaran. ¡Co naporëhuë'! Ya'huëranquë yapaantaranso sha'huitëranco naporini, noya ninontatëhua capa cancanchitërihuahuë'. Pita nicatëhua': Tonton, arpa, inapita pi'nipiquë ninonchitërihuahuë'. ²⁸ Hui'nahuëpita,

shihuëpitanta', ichita'airan ni'ton, co apinoto nonta'huaso' quëtërancohuë'. ¿Co manta yonquirëhuë pochin ninan! ²⁹ Nohuantërahuë naporini, ma'shátërahuë ya'ipinquëma ana'inchitëncuëmahuë'. Napoaponahuë', achin tashi chachin Yosë nontërinco. Inaso' tataparionta chinotërin. Huë'ëhuëquë ya'notatonco nontërinco: “Natanquë Napano sha'huichinquën. Ni'quëna Cacopo no'huiton ma'sha onpototan. Tananpitëquë pa'in,” itërinco. ³⁰ Tataparin ya'huërinquë ya'nipishahuë yapantaton huë'saran ni'quëhuarë', ¿co mamanshinëhuëpitaso' ihuatonco quëitonhuë' pora! itërin Napanori.

³¹ Napotohuachina, Cacopori Napano itapon:

—Të'huatatëncuën topinan huë'sarahüë: “Paanta'huaso sha'huitohuatoso', sa'ahuëpita osërëtamarinco,” ta'to, naporahuë. ³² Nipirinhüë', insosona tëranta mamanshinënpita matahuatëncuën, quësahuachin, ¿chimiin! Ma'sona tëranta quëmaquën nininso' quësahuato, ya'ipi quëmopinënpita ni'tonëncuë a'noquë'. Inapotaton quëpamantaquë', itërin. Napopirinhüë Cacoposo', Naquirari pa'pin mamanshinënpita ihuarinso', co nitotërinhuë'. ³³ Naporo' Napanoso', mamanshinënpita yoniton patë patërantarin. Cacopo në'mëtë pëinëncuë'ton ya'conin. Pipirahuaton, Cacopo cosonanënpita nininquë, ya'coantarin. Nianquën nininquënta ya'conaponahuë', co mamanshinënpita quënaninhüë'. Ina quëran pipirahuaton, Naquirancuën nininquë ya'huërë' ya'coantarin. ³⁴ Naquiraso' mamanshiro'sa masahuaton, po'orin. Camiyoquë huënsëcaiso marë' nitopisoanaquë po'orin. Inapotahuaton, ina aipi huënsëtërin. Pa'pinso' ya'ipi në'mëtë pëianaquë yonípirinhüë', co quënaninhüë'. ³⁵ Naquirari itapon:

—Tata, co huanirahuëso marë'huë', ama no'huicosohüë'. Sanapicoi inachintëraiso tahuëri nanitërinco ni'ton, huënsëárahüë, itërin. Napanori mamanshinënpita yonísápirinhüë', co quënaninhüë'.

³⁶ Co quënanpachinahuë', Cacopo ya'huërë' no'huitaton Napano chinícuën nontërin.

—¿Maquëta tëhuëtëranquën ni'nán? ¿Ma'ta onpoato oshahuanahuë ni'ton, co napion cancantaton imaquirancoso'? ³⁷ Ya'ipi ma'shanëhuëpita o'quiaton yoniran. ¿Ma'ta quënaparanco quëmaquën nininso'? Ma'sona quënanpatan, a'ninquëchin, quëmopinënpita notënanquë acoquë'. Quëmopinëhuëpitarinta', ni'in. Inapita sha'huichinpoa' insosona no'tëquën noninso'. ³⁸ Cato shonca pi'i quëma marë' sacatërahuë. Naporo' co a'na ohuica tëranta', co a'na chipo tëranta ana'huarinhuë'. Huëntonënpita quëran, co a'na carniro tëranta', capitëranquënhüë'. ³⁹ Ni'niró'sari pë'tahuanënpita tëpahuachinara, co onporo tëranta a'nota'huancuënso marë' quëshiranquënhüë'. Caorancuën masahuato, acoantarahüë. Tahuërihuë nipon, tashihuë nipon, ihuatohuachinanta', ca apahuërëtëranco. ⁴⁰ Tahuëri nipachina pi'i acorinco, tashinta nipachina sëhuën acorinco. Pë'tahuaró'sa a'paito, huë'ëi natanahuë. Inapoato nohuantaso' parisitërahuë. ⁴¹ Cato shonca pi'i quëma marë' sacatato, ya'ipi inapita ahuantërahuë. Cato hui'nánpita marë' shonca catapini pi'ipi sacatërahuë. Pë'tahuanënpita marënta', saota pi'i sacatërahuë. Naporahuaton, apira apira pochin nisha nisha cana'huaso sha'huitëranco. ⁴² Apraan chinotërinso catahuarinco. Tata Isaconta', inachachin chinotërin. Co'so' ina catahuarincohuë naporini, topinamiáchin ya'huërahuëquë a'pa'itoncohuë'. Yosëso nipirinhüë', parisitërahuëso' nitotërin. Chinícuën sacatato ma'sha ya'huëtërinco'sonta', nitotërin. Napoaton achin tashi pëneninquën, itërin Cacopori.

Cacopo, Napanorë' anoyatopiso'

⁴³ Cacopori napotohuachina, Napanoso' tapon:

—Isopita catoro'saso', hui'nahuëpita. Isopita hua'huaro'santa shihuëpita. Pë'tahua huëntono'santa', caquën. Ya'ipi isëquë ni'nanso', caquënáchin. Napoaponahuë', hui'nahuëpita catahua'huaso marë' ya'ipi quëchi nipachin. Shihuëpitanta quëchi.

⁴⁴ Napoaton huëquë pa'a Yoscoarë' niitatë anoyata'a. Catonpo chachin anoyatërhüaso ayonquiinposo marë' inapoa'a, itërin. ⁴⁵ Napotohuachina, Cacoponta',

“Noyapa’,” tēcaton, a'nara na'pi manin. Ina masahuaton, onē pochin ahuanirin.
⁴⁶ Naporō' quēmopinēnpita camairin:

—¡Na'piro'sa yontonco! itērin. Itohuachina, ya'ipiya quēran na'piro'sa yontonpi. A'mitē a'mitētahuatona', panca imopi. Ina quēran, ya'ipiya coshatopi, na'piro'sa a'mitē a'mitētopiso pirayan coshatopi. ⁴⁷ Napanoso' inaora nanamēnquē, ina ro'tē nohuitaton, “Quicaro Saatota,” itērin. Cacoporiso nipirinhue', inaora nanamēnquē ina ro'tē chachin, Carata, itērin. ⁴⁸ Naporō' Napano tapon:

—Iso na'piro'sa imorēso', catonpo chachin ayonquiarinpo Yoscoarē' ta'tē ipora tahuēri anoyatērēso'. Napoaton, ina no'paso' ipora huanta Carata, itopi. ⁴⁹⁻⁵⁰ Naporahuaton Mispa itopi anta': “Nipatohuatē, co huachi niquēnanarihuē'. Napoaponahuē', Siniro chachin ni'inpo'. Co insonta ya'huērēquē naporēso ni'pirinpohuē', Yosē chachin ni'inpo'. Napoaton ama hui'nahuēpita no'huiton aparisitēquēsohuē'. Ama aquētē chachin sanapi'sa maantaquēsohuē'. Ina marē' Yoscoarē' ta'ton sha'huitoco,” itērin. Ina naporinso marē' ina pochin ina no'pa' nohuitopi.

⁵¹ Napanoso' aquētē chachin Cacopo sha'huitaantarin:

—Ni'quē'. Na'pi imorahuēso ya'huēarin. Onē pochin na'pi ahuanirahuēsonta ya'huarin. Ya'huērēhuaso huáncana inapita acorahuē. ⁵² Inapita ayonquiarinpo ama quēmanta ma'sha onpotancoso marēhuē', isēquēran pēntonquēsohuē'. Co ca tēranta ma'sha onpota'huanquēnsō marē' isēquēran pēntona'huaso ya'huērinhuē'. ⁵³ Canpo capini nanan ya'huēhuachin, Yosē chachin anitochinpo', inquēnposona tēhuērēso'. Ina Yosē chachin quēmaquēn tata masho Apraan, chinotērin. Caquēn tata masho Nacoronta chinotērin. Inquēnposo tēhuēhuatē', ina chachin ana'inchinpo', itērin. Napotohuachina, Cacoposo': “Caquēn tata chinotērinso ni'sárinco ni'ton, co napoarahue',” tēnin. ⁵⁴ Inapoatona anoyatohuachinara, Cacoposo inaquē chachin Yosē chinotacaso marē' ma'sharo'sa tēparin. Nani Yosē chinotohuachinara, quēmopinēnpita ichicoshatērin. Ya'ipiya coshatopi. Nani coshatohuachinara, inaquē chachin huē'ēantapi.

⁵⁵ Tahuērinquē tashíramiachin Napanoso' huēnsēintarahuatōn, hui'ninpita, shinpita, inapita apinora'piarin: “Yosē catahuainquēma noya paco',” itahuaton ya'huērinquē pa'mantaran huachi.

32

Cacopo, Isaorē' niquēnanpiso'

¹⁻² Napano piyapinēnpitarē chachin pa'mantahuachina, Cacoponta piyapinēnpitarē chachin paantarin. Paasoī Cacoposo', Yosē anquēninēnpitari nacapirin. Inapita quēnanahuaton, tapon: “Isopitaso', Yosē sontaronēnpita huēnton. Catahuainacoso marē' a'paimarinso',” tēnin. Napoaton ina ro'tēso': Maanain*, itērin.

³⁻⁴ Naporō' Cacoposo', comisiono'sa Isao sha'huitacaiso marē' Sēir no'paquē a'parin: “Iya'hua huēnantárin ni'ton, iso pochin nanan a'patiarinquēn: ‘Ca iya masho huēnantáruhuē. Ma'sona quēma camaitērānsō nisarahuē. Cato shonca pi'ipi api Napano ya'huērinquē yacapatēruhuē. ⁵ Na'a ohuacaro'sa', moraro'sa', ohuicaro'sa', inapita ya'huētērinco. Piyapinēhuēpitanta', quēmapi'sa', sanapi'sa', ya'huētērinco. Iso nanan, a'pataranquēn noya ninicatē ya'huēantacaso marē' tēnin,' itoco',” itērin. Napotahuaton a'parin.

⁶ Comisiono'sa huēnantahuachinara, Cacopo sha'huitiintapi:

—Iya masho Isao nicapoi a'parancoi ni'toi, pa'nai. Huē'saransō nitotaton, inaora chachin nacapiinquēnsō marē' huē'sarin. Catapini pasa quēmapi'sari imaquiarin, itiipi. ⁷⁻⁸ Ina natanahuaton, Cacoposo pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton yonquirárin. Yonquirárin quēran, piyapinēnpita, ohuicanēnpita, ohuacanēnpita, camiyonēnpita, inapita cato

* 32:1-2 Maanainso': Cato huēnton sontaro'sa', tapon naporin.

huënton acorin. “Iya mashori, a'na huënton ahuëhuachina', a'na huëntonso ta'ararin,” ta'ton naporin.

⁹ Ina quëran iin të'huataton, iso pochin Yosë nontërin: “Sinioro, quëmaso Yosë-nquën. Tata masho Apraan chinotërinquën. Tata Isaconta chinotërinquën. Quëma sha'huitëranco ni'ton, ya'huërahuëquë huë'sarahuë. Quëmopinëhuëpita ya'huërinquë huë'sarahuë. Naporahuaton: ‘Ca nohuanton noya pa'saran,’ itëranco. ¹⁰ Tëhuënhachin co noyacohuë' ni'to, co nosoroancoso' ya'huërinhuë'. Co no'tëquënáchin catahuaancoso ya'huëpirinhuë'. Iráca ya'huërahuë quëran pipipo, Cortaniiquë pëntoitërahuë. Naporo' co ma'sha tëranta quëparahuë. Pitananëhuëro'coáchin pa'nahuë. Napopirahuë', iporaso' cato huënton pochin hua'anëntërahuë. ¹¹ ¡Nosoroatonco Sinioro iya masho Isao quëran, nicha'ëco! Nani huë'sarin ni'ton, ahuërahuatonco, sa'ahuëpita, hui'nahuëpitarë'co chachin niquitohuachinco. ¹² Nani quëma chachin, catahuancoso marë' a'ninquëchin sha'huitëranco. Naporahuaton, shihuëpitanta caquëran pipipisopita, inotëra'huaya pochin na'acaiso' sha'huitëranco. Marë yonsanquë inotërahuaya ya'huërinso', co pichicasohuë'. Ina pochin na'acaiso' nani sha'huitëranco,” itërin.

¹³ Naporo tashi inaquë Cacopo huë'ërin. Tahuëririnquë capayatahuaton, ya'cariya ya'huërinso'pita quëran, pëtahuaro'sa huayonin. Iin masho Isao nicanacaso marë' huayonin: ¹⁴⁻¹⁵ Cato pasa chipo sanapi, cato shonca chipo, cato pasa ohuica, cato shonca carniro, cara shonca camiyo paya nasha huaipiso hua'huinpitarë' chachin, catapini shonca ohuaca', shonca toroa'hua, cato shonca mora sanapi nininso', shonca mora quëmapi, inapita.

¹⁶ Inapita huayonahuaton, piyapinënpita quëtërin a'na huënton a'na huënton quëpacaiso marë'. Co'huara pa'shátërasoihuë', ma'sona nicacaisonta sha'huitërin:

—Canpitaso quëchitoco'. A'na huënton'ton pa'in. Amasha aquëmiachin nipachin a'na ya'huëré', paanta'in. Ama napopináchin pacosohuë', itërin. ¹⁷⁻¹⁸ Quëchinamën huënton quëpana'pi sha'huitërin:

—Iya masho Isao nacapiatënnquën natanpachinquën: “¿Inta quëmaso' hua'anën? ¿Intohuata pa'saran? ¿Inquënta pë'tahuaro'sa quëpaaranso'?” itohuachinquën, quëmari iso pochin sha'huitëquë': “Isopita pë'tahuaro'saso', quëma marë' quësarahuë. Cacopo a'patiarinquën. Inaso', quëma piyapinën pochin cancantërin. Nani inanta piquëran huë'sarin,” itëquë', itërin. ¹⁹ A'napita huënton quëpana'piro'santa', sha'huitërin:

—Canpitanta iya masho Isao quënanpatama', inachachin sha'huitoco'. ²⁰ Nani sha'huitohuatama', napotaantaco': “Inaora chachinso', piquëran huë'sarin,” itoco', itërin.

Isopochin yonquiaton Cacopo naporin: “Isopita pë'tahuaro'sa quëtato no'huirincoso asanoarahuë. Ina piquëran caora chachin ni'sarahuë. Tapona inapotërahuëso marë' inanta noya nontaantarinco,” tënin yonquinënnquë. ²¹ Inapoaton Isao quëtacaso'ton, aquëchitërin. Inaoraso nipirinhuë', huë'ëcaso marë' ya'huëarinquëranchin quëparitërin.

Cacopo anquë'nirë nipanirinso'

²²⁻²³ Napoaponahuë', naporo tashi chachin co'huara huë'ëshátërasoihuë', Cacoposo' huanirin. Huanirahuaton, cato sa'inpita, cato cosonanënpita, inapita ayontonin. Shonca a'na hui'ninpitanta inaquë chachin ayontonin. Ayontonahuaton Capocoi' pëntoinantaquëchin, apëntoitërin. Ya'ipi pë'tahuanënpita, ya'ipi ma'shanënpita, inapitarë' chachin aquëtëran a'parin.

²⁴ Cacoposo' inaora quëparitohuachina, a'nara quëmapi ya'norin. Inarë tahuëri-anpitaquë huarë' nohuantaso' nipanipi. ²⁵ Napoaponahuë quëmapi ya'norinsoso', co Cacopo minsëcaso nanitërinhuë'. Co nanitatonhuë', Cacopo tonaransën, ahuëtërin. Catantën nipaquëtërintaquëchin ahuërin ni'ton, notohuëtërin. Nipaniso' napotërin.

²⁶ Quëmapi ya'norinsoso', Cacopo itapon:

—A'poco huachi, nani tahuëririarin, itërin.

—Co'so' noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitohuatancohuë', co a'poaranquënhuë', itërin inarinta'.

²⁷ —¿Ma'ninquënta quëmaso'? itaantarín quëmapiri.

—Cacopo itërinaco, taantarín inanta'. ²⁸ Naporó' ina quëmapiriso' itapon:

—Co huachi Cacopo itarinënhuë'. Ipora quëran huarë' Israiro itarinën. Yosë chinitëran, piyapi'santa chinitëran. Chinitaton canatëran ni'ton, ina pochín nohuitarinën, itërin.

²⁹ —Iporaso' quëmanta' nininën sha'huitoco, itërin Cacopori. Napotopirínhuë', inariso itapon:

—Co quëmaso' nininëhuë' natanancoso ya'huërinhuë', itërin. Ina quëran inaquë chachín Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin. ³⁰ Napoaton Cacoposo' ina ro'të aninahuanin: “Pinoiro†,” itërin. “Isëquë chachín, Yosë nirayarahuë. Ina niponahuë' co chiminahuë',” ta'ton, ina pochín ina ro'të nohuitërin.

³¹ Pi'i pipiriahuasó', Pinoiro quëran huë'sarin huachi. Catantëntaquëchín, tonaransë notohuëtërin ni'ton, sonpariarín. ³² Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta Israiro shinpitaso', ma'sharo'sa catantënquë pancarin ipatë ya'huëtërinso', co ca'pihuë'. Inaquë Cacopo ahuepi ni'ton, co ca'pihuë'.

33

Cacopo Isaorë' nanan anoyatopiso'

¹ Cacoposo', Isao catapini pasa quëmapi'sarë chachín huë'sarin ni'nin. Ina ni'sahuaton, cara huënton hui'ninpita acorín. Niataquë a'na huënton, Naquirataquë a'na huënton, cosonaro'sataquë, a'na huënton. ² Cosonaro'sa'ton hua'huinpitarë chachín aquëchitërin. Ina quëran Nia hua'huinpitarë chachín ahuanacatërin. Naquiraso', Cosirë' piquëran acorín. ³ Inaporahuaton, Cacoposo quëchitërin. Iin masho ya'cariapon pochín, canchisëro mosharin. Isonín quëran no'paquë huarë' monshorahuaton mosharin. ⁴ Cacoposo' të'huaton naporín. Napopirínhuë' Isaoriso', ta'acuirahuaton iin iporín. Iporahuaton, apinorín, naporín. Cato chachín noya ancantatona', nina'nëtopi. ⁵ Ina quëran Isaoso', sanapi'sa', hua'huaro'sa inapita ni'nin. Ni'sahuaton iin natanin:

—¿Isopita po'? ¿Inpitata? itërin.

—Hui'nahuëpita ta'a. Yosë nohuanton ya'huërinso', ténin Cacopo. ⁶ Naporó' cosonaro'saso hua'huinpitarë chachín, Isao huëcapaipi. Ina notënanquë huë'sahuatona', isonpi. Isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshaipi. ⁷ Ina quëran Nia ya'huëre' hua'huinpitarë chachín, inapoantapi. Piquëran Cosiso', a'shinë chachín, huë'sahuatona', Isao notënanquë inahuanta inapoantapi.

⁸ Ina quëran Isaoso', Cacopo natanin:

—¿Ma'marëta ina nápo pë'tahua huëntono'sa a'paransopita, nacapirimarahuë? itërin.

—Noya ninicatë ya'huantacaso marë' a'patëranquënsopita, itërin Cacopori.

⁹ —Ama iya'hua napoquësohuë'. Canta ya'huëtërinco chachín. Co quëtaancoso ya'huërinhuë', itërin Isaori. ¹⁰ Itopirínhuë', Cacoposo' taantarín:

—Ama iya masho napoquësohuë'. Tëhuëchachín noya ninicatë ya'huantacaso nohuantohuatan, onpopionta maquë ta'a. Quëmaora chachín noya nontaantarancoso' nicato, Yosë chachín napotërinco pochín cancantërahuë. ¹¹ Yosë nohuanton ma'huanahuë, co manta pahuantërincohuë'. Napoaton, quëshiranquënsopita, onpopionta maquë', itërin. Napotápaton Isao anohuantërin. Ya'ipi a'patërinso' manin huachi.

¹² Ina quëran Isao taantarín:

—Noyapa'. Huëquë nipachín carinquën ca'tainquën pa'a, itërin. ¹³ Napotohuachina, Cacopiriso itapon:

† 32:30 Pinoiroso': Yosë ya'pirin tapon naporín.

—Tēhuēnchachin iya masho nosoroatonco napotēranco. Nipirinhuē' hui'nahuēpita hua'huaro'saráchin. Ohuicaros'sa', ohuacaros'sa', inapitanta nasha hua'huatopiso ya'huērin. Manon quēpahuatēso', a'na tahuēri marēáchin nanitērin, ohuica'huaro'sa taquicaíso'. ¹⁴ Noya quēmaso' pataquē topirahuē. Quiyaso nipirinhuē' oshaquēranchin pacapoi. Hua'huaro'sapitarē'coi, pē'tahuaros'sapitarē'coi oshaquēran pa'sarai. Co hua'quiya quēranhuē', Sēir parti cantoontapatēnquēn, inaquē niquēnaantarihua huachi, itērin.

¹⁵ —Noyapa'. Naporan ni'quēhuarē', quēchitota'i nipachin. Nipirinhuē' ca'tainquēnso marē' caraya piyapinhūēpita pachi, itērin. Itopirinhuē', Cacoposo taantarín:

—Ama iya napoquēsohuē'. Noya quiyaora pa'sarai, itērin. ¹⁶ Napotohuachina, Isaoso piyapinhūēpitarē chachin Sēir parti paantarín.

¹⁷ Cacoposo nipirinhuē', Socoto parti pa'nin. Inaquē pēitacaiso marē' piyapinhūēpita camairín. Naporahuaton, pē'tahuanēnpita na'icaiso marē' tanpora'huaro'sa anitērin. Napoaton, ina no'pa' “Socoto*” itērin. ¹⁸ Inaquē hua'quimiachin ya'huērin. Ina quēran Cacoposo', ya'ipi huēntonēnē chachin Siquimo ninano notēnanquē pa'nin. Inaquē nē'mētē pēiro'sa otēantarín. Inapoaton Patan-aran quēran huē'ninso', Canaan no'paquē noya canquirín. ¹⁹ Nē'mētē pēiro'sa ótēnpiso' no'pa', Cacoposo' pasa coriqui marē' pa'anín. Ina no'paso', a'na quēmapi Amoro itopiso' hui'ninpitari hua'anēntopirinhuē', pa'antērin. Inaso', a'nara hui'nin ya'huētērin, Siquimo itopi. ²⁰ Ina piquēran Cacoposo', Yosē chinotacaso marē' a'nara artaro ninín. Ina nisahuaton aninahuanín: Ir Iroi Israiro†, itērin.

34

Siquimori Tina tapiton po'orinso marē' i'huērētopiso'

¹ Cacopo hui'nin Niaquēya ya'huētērinso', Tina itopi. Ina nanontohuachina, a'na tahuēri Siquimo ninanoquē nanon capini nini'cai marē' pa'nin. ² Inaquē ni'so', Siquimori ni'sahuaton noyarin. Inaso', sha'huitēranquēmaso chachin Amoro hui'nin. Amoroso', hua'an ya'conín. Ipo piyapi ni'ton, ya'ipi iporo'sa hua'anētērin. Siquimori Tina co nohuanchachinpirinhuē' ichihuē'ērahuaton, po'orin. ³ Napoaponahuē', pa'pi nohuantērin. Napoaton Tinari nohuantacaso marē' ma'pitaso ninín. ⁴ Naporo chachin Siquimoso' pa'pin itapon:

—Paaton tata, Tina maca'huaso marē' pa'pin nontoonquē'. Quēmopinēnpitanta nontoonquē'. Ina pa'pi nohuantērahuē', itērin.

⁵ Cacoposo' hui'nin po'opiso' nitotaponahuē', co manta tēninhuē'. Hui'ninpita pē'tahuaros'sa a'pairapi ni'ton, co manta tēninhuē'. Inapita canquiai huarē' sha'huitacaso' yonquirín. ⁶ Siquimo pa'pinso' Cacopo nontacaso marē' pa'nin. ⁷ Cacopo hui'ninpita huēnantahuachinara, napopiso' natantopi. Natantahuatona', pa'pi no'huitopi. Siquimori oshina co mashátēraponahuē', ichihuē'ērin ni'ton, napopi: “Inapoaton inaso', israiro'sanpoa panca tēhuētērinpoa'. ¡Co onporonta inapocaso ya'huērinhuē'!” topi. ⁸ Amoroso nipirinhuē', inapita nontaton napotērin:

—Hui'nahuē Siquimo itērahuēso', oshiparima pa'pi nohuantērin macacaso marē'. Onpopionta quētoco'. ⁹ Inapoatēhua', ya'huēa'ahua topirahuē. Napohuatēhua', quiyanta canpita hui'nama macapoi. Canpitanta', quiya hui'nahuēi masarama'. ¹⁰ Isēquē quēparitatoma', quiyapitarē' ya'huēco'. Iso no'paquē ya'huatoma sacatoco'. Nohuantēramaso' pa'anco'. No'panta yapa'anpatama', pa'anco', itērin.

¹¹ Siquimonta huanirahuaton, nonsarin huachi:

—Tata napotērinquēmaso', nohuantoco ta'a. Onposo' natanpatamaco quētaranquēma'. ¹² Sanapi marē' pahuērētērē quēran na'con na'con apahuērētohuatamaco noya, co ma'shahuē'. Naporahuaton ma'sona nicana'huanquēmaso' natanpatamaconta', quētaranquēma'. Onpopionta cari mai, topirahuē, tēnin.

* 33:17 Socotoso': Tanpora'huaro'sa', tapon naporin. † 33:20 Ir Iroi Israiroso': Yosēso', Israirori chinotērinso', tapon naporin.

¹³ Napopirinhue', inapitariso oshina na'inin ni'ton, i'huëretacaiso marë' yamonapi. Napoaton Siquimoso' pa'pinë chachin noyasha nontatona itapona':

¹⁴ —Noya nipirinhue'. Co quiyaso' nanitëraihue' co marcahuan quëmapi oshihuëi quëta'huaiso'. Quëtërai naporini, quiya marëso' pa'pi taparo niitonhue'.

¹⁵ Ya'ipinquëma quiya pochachin marcahuanama huarë' canpita naporamaso nisarai. Nohuantohuatama', ya'ipi quëmapinquëma marca niacotoco nipachin. ¹⁶ Naporu huarë' tëhuëncinso', canpitanta hui'nahuëi masarama', quiyanta canpita hui'nama masarai. Inapohuatëhua a'na huëntoínchin pochin nisarëhua huachi. ¹⁷ Nipirinhue', co'so' nohuantohuatamahuë', isëquëran pipirai. Oshihuëinta macatoi, quëpaarai, itopi.

¹⁸ Napotohuachina Siquimoso' nohuantërin. Pa'pionta nohuantërin. ¹⁹⁻²⁰ Cacopo hui'nin pa'pi nohuantaton Siquimoso', a'naroáchin natëtërin. Inaso', ya'ipi Amoro hui'ninpita quëran chini chiníquën nanantërin. Napoaton, pa'pinë chachin ninano ya'coanaquë pa'pi. Inaquë ya'huëhuano'sa niyontonpi, ma'sha yonquiatona anoyatacaiso marë'. Ya'huëhuano'sa niyontonpachinara, itapona':

²¹ —Pasopitaso' noyaro'sa'. Pancana no'pa' ya'huëtërinpoa ni'ton, inapitanta yacapatënënpoa' pa'anapona'. Canpoanta nanitarihua inahua hui'ninpita macacaso'. Ya'huëre' inapitanta canpoa hui'nanpoa nanitapi macacaiso'. ²² Napoaponahuë' inapohuatëhua ya'huëcaso marë', ya'ipi quëmapinpoa marcahuanacaso' nohuantopi. Inahua napopiso chachin canpoanta nicacaso' nohuantopi. ²³ Inapohuatëhua', ya'ipi ya'huëtópiso canpoanquën nisarín. Pë'tahuanëna', ma'shanëna', ya'ipi inapita canpoanquën nisarín. Huëco nohuantoco inapoa'ahua'. Napohuatëhua', inapitaso canpoarë' ya'huëcaiso marë' quëparitapi, itopi. ²⁴ Siquimo pa'pinë chachin napopiso natanatona', nohuantopi. Napoaton ya'ipi quëmapi'sa chiníquëno'sa nipiso', marca niacotopi huachi.

²⁵ Niacotopi quëran cara tahuëritapaso', Cacopo hui'ninpita Siquimo ninanoquë pa'pi. Simion, Nihui, inapita itopiso' pa'pi. Inapitaso', Tina yo'inamiáchin nipi. Ya'huëhuano'sa marca niacotopiso', pa'pi iquitopi. Inapoaso' chachin pa'sahuatona', sahuëninënaquë ya'ipi quëmapi'sa tëpaconpi. Co noyachátërasoihue' ahüëtopi ni'ton, co chinitopihue'. ²⁶ Amoronta', Siquimorë chachin tëpapi. Inapotahuatona', Siquimo pëinën quëran Tina masahuatona', pa'pi huachi. ²⁷ A'napita iinpitanta canquirahuatona', ya'ipi quëmapi'sa nani tëpapi ni'ton, ninanoquë ma'sha ya'huërinso mamiatopi. Oshina Siquimori tapirínso marë', i'huëretatona inapotopi. ²⁸ Ya'ipi ohuicanëna', ohuacanëna', moranëna', inapita matopi. Ya'ipi ninanoquë ya'huërinso', aipiraonta ya'huërinso', mapi. ²⁹ Pëiro'saquë ma'sha ya'huërinso'pitanta', ya'ipi ihuatopi. Naporahuaton ya'ipi hua'huaro'sa', sanapi'sa', inapitanta masahuatona quëpapi. ³⁰ Simion, Nihui, inapita huënantahuachinara, pa'pinari itapon:

—Canpitaso napoatoma', sacai anoyata'huaso nitëramaco. Canano'sa', huirisëro'sa inapitaso', ya'huëhuano'sa'. Naporamaso natantohuachina', no'huiponaco caso huachi. Nihuëntonahuatona ahüëaponaco. Caso co na'ashahuë' piyapinëhuëpita ya'huëtërinco ni'ton, ya'ipinpoa tiquiaponënpoa', itërin. ³¹ Napotopirinhue', inapitariso itaantapi:

—¿Monshihuantë paya pochin oshihuë nitacaso' nohuantopiranhuë' ti? itopi.

35

Yosëri Pitiriquë Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso'

¹ Naporu' Yosëri Cacopo huë'ënquë ya'notaton, camairin: “Caso Yosëco. Iráca iya masho Isao ta'ananpisën ya'notëranquën. Pitiriquë paantaton, inaquë ya'huëconquë'. Inaquë canconpatan, chinotaancoso marë' a'nara artaro niquë',” itërin. ² Napotohuachina Cacoposo', ya'ipi hui'ninpita, sa'inpita, piyapinënpita, inapita camairin:

—Ya'ipi nisha nisha mamanshiro'sa chinotëramaso', a'poco'. A'poatoma quëshico pa'pitahua'. Naporahuaton amarahuatoma', noya nininso i'nanpiraco'. ³ Manóton Pitiriquë pa'ahua'. Inaquë Yosë chinota'huaso marë' artaro nica'huaso ya'huërin.

Iráca nanan ya'huëtaponco, Yosëso na'con catahuarinco. Naporahuaton, itohua itohua pa'nahuëquë, ca'tanatonco catahuarinco, itërin.

⁴ Napotohuachina, nisha nisha mamanshinëna moshapiso quëshipi. Pë'tëhuëratëro'santa moshapiso quëshipi. Ya'ipi inapita Cacopori Siquimo ninano ya'cari', pa'pitërin. A'nara insina nara pirayan, pa'pitërin. ⁵ Pa'pachinara, Yosë nohuanton, nisha nisha ninanoro'saquë ya'huëpisopita pa'pi të'huapi. Napoatona co nanitopihuë' Cacopo hui'ninpita, imatona i'huëretacaiso'.

⁶ Cacoposo' huëntonënë chachin, pa'sápatona', Noso ninanoquë canconpi. (Ina ninanoso', Pitiri itopi anta', Canaan parti ya'huërin.) ⁷ Inaquë canconahuaton, artaro ninin huachi. Inaquë Yosë chinotërin ni'ton, ina ro'të aninahuanin: “Iri Pitiri*” itërin. Iráca iin të'huataton ta'ananpihuachina, inaquë chachin Yosëri huë'ënquë ya'notërin ni'ton, napo nohuitërin.

⁸ Nípica piyapinën Tipora itopisonta chiminpachina, inaquë chachin pa'pitopi. Insina nara pirayan pa'pitopi. Pitiri ninano ya'cariya, inapotopi. Cacopori inanta aninahuanin: “Na'nëi' insina,” itërin.

⁹ Cacopo Patan-aran quëran huënantahuachina, Yosëri naquëranchin inaquë ya'notaantarin. Ya'notaton noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin. ¹⁰⁻¹² Iso pochin sha'huitërin:

“Quëmaso' Cacopo itërinën.

Co huachi ina pochin nohuitarinënuënhuë'.

Ipora quëran huarë' Israiro itarinën,” itërin.

Ina quëran nininën canpiatahuaton itaantapon:

“Caso Yosëco, ya'ipi nanitaparahuë.

Notohuaro' hui'nanpita ya'huëchinquën.

Shiparinpitanta', hua'huayátërahuë ya'huë'ina'.

Quëmá quëran, a'na nacion pipipon.

Naporahuaton, shiparinpitanta na'a huëntono'sa nicapona'.

A'naquën shiparinpita, copirno ya'conapona'.

Tata masho Apraan, tataparín Isaco,

inapita iso no'pa' ahua'anëntërahuë.

Ina chachin quëmanta quëchinquën.

Shiparinpitanta iso no'pa chachin hua'anëntapona',” itërin Yosëri.

¹³⁻¹⁴ Napotahuaton pa'pachina, Cacoposo' a'nara na'pi masahuaton onë pochin ahuanirin. Yosëri nontërintaquë chachin ahuanirin. Ina quëran toma', huino, inapitaquë opotahuaton, Yosë marë' acorin. ¹⁵ Iráca nohuitërinso chachin ina ninanoso', Pitiri itërin.

Naqira chiminso'

¹⁶⁻¹⁷ Hua'quimiachin inaquë ya'huërapi quëran paantapi. Pa'sápatona', Iporata ninanoquë ya'caritopi huachi. Inaquë Naquiraso', pa'pi parisë quëran huaiton, co'chachin ninin. Napoaso ahuaítona'piri itapon: “Ama pa'yanquësohuë', quëmapi chachin huaiyantaran,” itërin. ¹⁸ Napotopirinhüë', Naquiraso' yachiminin huachi. Nani yachiminahuaso', hua'huin nininën acotërin: Pin-oni† itërin. Itopirinhüë', Cacoporiso', Mincamin‡ itërin. ¹⁹ Inapo chimintërin Naqira. Napoaton Iporata ira pirayan pa'pitopi. (Iporataso ipora marë', Pirin itopi.) ²⁰ Naqira pa'pitahuaton, po'oronën aipi Cacoposo' Panca ra'pi ahuanirin. Ina na'pi ahuanirin quëran, Naqira po'oronën nohuitopi.

²¹ Inaporahuaton, Israiroso paantarin. Itiri tori aquëcha, ya'huaantacaiso marë' në'mëtë pëinëna ótëenpi. ²² Inaquë hua'quimiachin ya'huëpi. Inaquë chachin Nopinoso', pa'pin cosonanën Pira itopiso monshitaton, ichihuë'ërin. Ina natantahuaton, Israiroso pa'pi no'huitërin.

* 35:7 Iri Pitiriso': Pitiriquë ya'huërinso Yosë, tapon naporin. † 35:18 Pin-oniso': Na'con na'con aparisitërinco so hua'hua, tapon naporin. ‡ 35:18 Mincaminso': Pa'ya pa'yatërahuëso hua'hua, tapon naporin.

Cacopo hui'ninpita nininso'

Cacoposo' shonca cato hui'ninpita quëmapi'sa ya'huëtërin. ²³ Niaquëya nipisopitaso' isopita: Paninanso' Nopino, ina quëran, Simion, Nihui, Cota, Isacaro, Saporono, inapita. ²⁴ Naquiraquëya nipisopitanta isopita: Cosi, Mincamin, inapita. ²⁵ Naquira piyapinën Pira itopisoquënta isopita: Tano, Nipitari, inapita. ²⁶ Nia piyapinën Siripa itopiquënta', isopita: Caro, Asiri, inapita. Ina nápo Cacopo hui'ninpita ya'ipiya quëran ya'huëpi. Ya'ipi pochin Patan-aranquë nasitopi.

Isaco chimininso'

²⁷ A'na tahuëri Cacoposo' pa'pin ya'huërinquë pa'nin. Inaso', Mamiriquë ya'huërin. Ina ninanoso' Arapa itopi anta'. Naporahuaton ina chachin Ipron itomantapi. Inaquë Apraan, Isaco, inapita ya'huëpi. ²⁸ Pasa posa shonca pi'ipitaso', Isaco chiminin. ²⁹ Noyá mashoya nicaquë huarë' chiminin. Chiminpachina, hui'ninpita Isao, Cacopo, inapitari nipa'pichantopiso' naninquë po'mopi.

36

Isao quëran pipipisopita

¹ Isao quëran pipipisopita sha'huichinquëma'. Inaso', Itomo itopi anta'. ²⁻⁵ Isaoso' Canaan sanapi'sa manin: A'naso', Ata itopi. Inaso', Iron hui'nin. Ironta', Iti huënton piyapi. Inaquëya Isao hui'nahuanpachina, Iripasi itërin. A'na sa'ionta Aoripama itopi. Inaso', Ano hui'nin, Sipion shiin. Inaquëyanta hui'nahuanpachina, isopita: Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Isaoso', Ismairo hui'nionta manin, Pasima itopiso'. Inaso', Nipayo oshia'huain. Inaquënta hui'nahuanpachina, Niohuero, itërin. Ina nápo hui'ninpita Canaan parti ya'huëapon nasitopi.

⁶ Isaoso' Cacopo patahuaton, a'na parti ya'huapon pa'nin. Sa'inpita, hui'ninpita, yaipi inarë ya'huëpisopita quëparin. Pë'tahuanënpita, ma'shanënpita, inapita Canaan parti ya'huapon pochin canarinsonta', ya'ipi quiquirin. ⁷ Cacoponta', napopin chachin ma'huain ni'ton, co huachi nanitopihuë inaquësáchin ya'huëcaiso'. Pastonta pë'tahuanëna capacaiso co huachi nanipihuë ni'ton, nia'popi. ⁸ Inapoaton, Isaoso Sëir motopiro'sa parti pa'nin ya'huapon. Sha'huitëranquëmaso chachin Inaso', Itomo itopi anta'.

⁹ Ina nápo Isao hui'ninpita ya'huëtërin. Inaso', ya'ipi itomoro'sa shimashonën. Inapitaso', Sëir motopiro'sa parti ya'huëpi. ¹⁰ Sha'huitëranquëmaso chachin, Isaoso Ataquëya hui'nahuaninso', Iripasi itërin. Ya'huërë' Pasimaquëya nininso', Niohuero itërin. ¹¹ Iripasi hui'ninpitaso', isopita: Timan, Omaro, Sipo, Catan, Quinasi, inapita. ¹² Inapitaso' Ata aminpita. Iripasiso', a'na cosonanën ya'huëtërin Timona itopi. Inaquëya hui'nahuanpachina, Amarico itërin. ¹³ Niohuero hui'nipitanta', isopita: Naato, Siran, Sama, Misa, inapita. Inapitanta Pasima aminpita. Pasimaso' sha'huitëranquëmaso chachin, Isao sa'in ninin anta'. ¹⁴ Aoripamaquënta', Isao hui'nahuaninsopitaso': Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Aoripamaso', Ano hui'nin, naporahuaton Sipion shiin.

¹⁵⁻¹⁹ Isao shinpita huëntono'sa hua'anëntopisopitaso', isopita: Timan, Omaro, Sipo, Catan, Quinasi, Cori, Amarico, inapita. Sha'huitëranquëmaso chachin Isao paninanënso', Iripasi itopi. Ina hui'ninpitaso', Itomo no'paquë Isao shinpita huëntono'sa', hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi inapita Ata aminpita. Niohuirona Isao hui'nin chachin ninin. Ina hui'ninpitanta', isopita: Naato, Siran, Sama, Misa, inapita. Inapitanta Itomo no'paquë Isao shinpita huëntono'sa', hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi inapitaso', Pasima aminpita. Sha'huitëranquëmaso chachin Ano hui'nin Aoripama itopiso hua'huinpitanta', isopita: Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Inapitanta Isao shinpita huëntono'sa hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi ina hua'ano'sa', Isao shinpita. Isaoso', Itomo itopi anta'.

²⁰⁻²¹ Co'huara Isao inaquë pa'shátëraponhuë', a'nara Or huënton piyapi Sëir itopiso'ton inaquë ya'huërin. Quëmopinënpitarë chachin ya'huërin. Ina hui'ninpitaso', isopita: Notan, Soparo, Sipion, Ano, Tison, Isëri, Tisan, inapita. Inapita'ton Itomo no'paquë Or huënton hua'ano'sa ya'conpi. Inapitaso' Sëir quëran pipipisopita ya'huëpi.

²² Notan hui'ninpitaso', isopita: Orin, Iman, inapita. Notan oshinso', Timona itopi.
²³ Soparo hui'ninpitanta', isopita: Arapan, Manaato, Iparo, Sipo, Onan, inapita. ²⁴ Sipion hui'ninpitanta isopita: Aiya, Ano, inapita. Ina Ano chachin, inotëro parti pa'pin moranënpita a'pairin. Inapita a'paiaso', no'pa quëran i'sha pipirinsopita quënanin.
²⁵ Anoso', a'na hui'nin ya'huëtërin, Tison itërinso'. Naporahuaton, a'na hui'nin sanapi, ya'huëtërin. Sha'huitëranquëmaso chachin inaso', Aoripama itërin. ²⁶ Tisonta hui'ninpita isopita: Intan, Ispan, Itëran, Quiran, inapita. ²⁷ Isëri hui'ninpitanta isopita: Piran, Saapan, Acano, inapita. ²⁸ Tisan hui'ninpitanta isopita: Osi, Aran, inapita. ²⁹⁻³⁰ Or huënton hua'ano'saso', isopita: Notan, Soparo, Sipion, Ano, Tison, Isëri, Tisan, inapita. Ina nápo Or huënton hua'ano'sa ya'huëpi. A'naya a'naya huëntonënaquë, hua'an ya'conpi. Sëir parti napopi.

Itomo no'paquë copirno'sa ya'conpiso'

³¹⁻³² Co'huara isairio'sa copirno ya'huëchatërasoihuë', isopita'ton Itomo no'paquë copirno ya'conpi. Pira'ton ya'conin. Inaso', Piro hui'nin. Tinapa ninanoquë ya'huërin.
³³ Ina chiminpachina, Sira hui'nin Copapo itopisori ya'huërëtërin. Inaso', Posora ninanoquë ya'huërin. ³⁴ Inanta chiminpachina, Osamori ya'huërëtërin. Inaso', Timan parti ya'huërin. ³⁵ Osamonta chiminpachina, Atatori ya'huërëtërin. Inaso', Pitato hui'nin. Apito ninanoquë ya'huërinso'. Inari matiano'sa', Moapo no'paquë ahuëaton canarin. ³⁶ Atato ya'huërë' chiminpachina, Samarari ya'huërëtërin. Inaso', Masarica ninanoquë ya'huërin. ³⁷ Samaranta chiminpachina, Saonori ya'huërëtërin. Niopo ninanoquë ya'huërinso'. Inaso ninano', Iopiratisii' yonsanquë ya'huërin. ³⁸ Ina ya'huërë' chiminpachina, Paaro-ananori ya'huërëtërin. Inaso', Acaporo hui'nin. ³⁹ Paaro-ananonta chiminpachina, Atatori ya'huërëtërin. Inaso', Pao ninanoquë ya'huërin. Atato sa'inso', Miitapiri itopi. Inaso', Matiriti hui'nin, Misaapo shiin.

⁴⁰⁻⁴³ Isonápo Isao quëran pipipisopita huëntono'sa ya'huërin: Ya'huëpiso no'panënanta', inachachin aninahuanpi: Timon, Arapa, Quitito, Aoripama, Iran, Pinon, Quinasi, Timan, Mipasar, Maquitiri, Iramo, inapita. Ina nápo Itomo huëntono'sa shimashonënpita ya'huërin. Inapitaso' Itomo no'paquë yanquëatona itohua itohua ya'huëpi. Isaoso', Itomo itopi anta'.

37

¹ Cacoposo nipirinuë', Canaan parti quëparitërin ya'huëcaso marë'. Pa'pinconta' inaquë chachin ya'huëaponahuë', co hua'quiyahuë' ya'huërin.

Cosi, iinpitarë chachin napopiso'

² Cacopo hui'ninpita naporinso sha'huichinquëma nitotoco'. Cosi shonca canchisë pi'ipitapon pochin, iinpitarë chachin pa'pin ohuicanënpita a'pairin. Pa'pin cosonanënpita: Pira, Siripa, inapita hua'huinpitarë' a'pairin. Iinpitaso co noyahuë' nipi ni'ton, Cosiso' pa'pinquë yásha'huirapirin.

³ Cacoposo' a'napita hui'ninpita quëran, Cosi na'con na'con nosororin. Nani másho nicaquë huarë', Cosiso hua'huatërin ni'ton, nosoromiatërin. Napoaton a'mocaso marë' noyápiachin nininso' nitërin. ⁴ Iinpitariso nipirinuë', pa'pini ina na'con na'con nosororinso' nicaatona', co quë'yapihuë'. Co quë'yatonaraihuë', co nanitopihuë' noya nontacaiso'.

⁵⁻⁷ A'na tashi Cosi hua'narin. Tahuëririnquë, iinpita sha'huitërin:

—Natanco iyaro'sa hua'narahuëso sha'huichinquëma': Huë'ëhuëquë, iminquë ya'ipinpoa trico masarëhua'. Manëhuasonta tonporarëhua ni'nahuë. A'nanaya ca tonporahuëso', huanirin. Canpita tonporamasoso nipirinuë', ca tonporahuëso' mosharapi. Ya'ipi tahuitatona', monshopi quëran mosharapi, itërin. Ina natanahua-tona', iinpitariso aquë aquëtë no'huipi. ⁸ Napohuachina, inapitari itapon:

—Hua'an ya'conpato iyahuëpita camaiyápo ¿tocomaranquën ti? ¿Catoro' quëma camaiyáponcoi! itopi. Hua'narinso marëpita na'con na'con no'huipi. Sha'huihuachina, co yainhuë' natanpi.

⁹ Ina piquëran Cosiso', hua'naantarín. Naporonta iinpita sha'huitaantarín:

—Natanco iyaro'sa a'na hua'naantarahuëso sha'huitaanta'inquëma'. Hua'nato ni'pirahuë', pi'i, yoqui, shonca a'na tayloraro'sa', inapita monshorahuatona moshararinaco ni'nahuë, itërin. ¹⁰ Così ina hua'narinso', pa'pin iinpita inapita sha'huitohuachina, pa'pini pënënaton itapon:

—¿Ma'ta tapon inapochinpita hua'na hua'namantaranso'? Napoahuarë' mamaparin, iyaparinpita, ca chachionta' ¿a'na tahuëri moshaponquën ti? itërin. ¹¹ Iinpitariso noyapatona', aquë aquëtë no'huirápi. Pa'pinso nipirinhüë', hui'nin naporinso na'con yonquirárin.

Cosi pa'anpiso'

¹² A'na tahuëri Così iinpitaso', Siquimo ninano ya'cari pa'pi. Pa'pina ohuicanënpita, chiponënpita inapita quëpapi pasto yonitona a'cacaiso marë'. ¹³ Naporo' pa'pini Così itapon:

—Ni'quë conpa. Iya mashoro'sa Siquimo ya'cari ya'huëapi. Inaquë ohuicaro'sa', chiporo'sa', inapita a'pairapi. Paaton ni'contaquë topirahuë, itërin.

—Noya tatapa'. Pa'i nipachin, itërin.

¹⁴ —Inta conpa. Pa'sahuaton iyamashoro'sa ni'contaquë'. Ohuicaro'sa', chiporo'sa', inapitanta onpoinsona nisapiso', nahuicontaquë'. Ina quëran huë'sahuaton, onpoapisona sha'huitiico canta nitochi, itërin.

Cacoposo Ipron motopianaro'sa quëran, Così a'parin. Inaso pa'sápaton Siquimoquë canconin. ¹⁵ Ina parti chihuëaton pa'sápirinhüë', a'na quëmapiri quënanahuaton itapon:

—¿Ma'ta yonisaran?

¹⁶ —Iyahuëpita yonisárahüë ta'a. ¿Co pora nitotëranhuë' insëquësona pë'tahuanëna a'paiyapiso to? itërin. ¹⁷ —Nani isëquëran pa'pi: “Totanquë pa'ahua',” niitapi pora, itërin.

Cosiso pa'sápaton, Totan ninano ya'cariya iinpita quënanconin. ¹⁸ Inapitarinta', áquë quëran Così quënanpi. Quënanahuatona', co'huara ya'carichátërasohüë', tëpacaiso marë' a'naróchin yonquipi. ¹⁹ Inahua capini ninontopi:

—¿Ni'co'. Hua'natona'pi huë'sarin! ²⁰ Huëco tëpa'ahua'. Inapotatëhua poso yaninantëquë po'moa'ahua'. Ina quëran “pa'piniri ca'nin,” itahua'. Inapotohuatëhua', ¿naniinta'ma hua'narinsopita pa'? niitopi. ²¹ Nopinoso natanahuaton, Così pa'poyacaso marë' itapon:

—Ama tëpa'ahuasohüë'. ²² Co tëpatacaso ya'huërinhuë'. Iso inotëroquë yaninantë poso nininquë të'yatoco'. Ama canpitariso' ma'sha onpotocosohüë', itërin. Iya'huain nanin quëran ocoirahuaton, pa'pinquë'pa' a'paantacaso yonquiaton, naporin.

²³ Cosiso iinpitataquë canconpachina, no'huitona noyápiachin a'morinso matopi. ²⁴ Matahuatona yaninantë posoquë, të'yatopi.

²⁵ Inapotahuatona', coshatapi huachi. Coshatasoi ni'pirinhüë', a'na huëntona' Ismairo nicono'sa', nioshirin huë'sapi. Carata parti quëran huë'sapi. Camiyonënaquë, pimo hua'sairo'sa', parsamo nimirio, pimo yaqui', inapita quë'sapi. Iquipitoquë pa'anapona', quëparapi. ²⁶ Naporo' Cotaso iinpita itapon:

—¿Iya'hua tëpahuatëhua', co manta canarihuahuë'! Naporahuaton inapotohuatëhua', nonpi nonpínantacaso' ya'huapon. ²⁷ Ama tëpa'ahuasohüë'. Ismairo nicono'sa tëhuëchinsó' pa'antahua'. No'huípiro mini nipirinhüë', co nishahuë'. Iyanpoa', tënin. Napohuachina, iinpitari: “¿Tëhuëchinchinchi paya!” topi. ²⁸ Nicono'sa inataquëchin na'huërahuachinara, iinpitari Così ocoipi. Yaninantë poso quëran ocoirahuatona', nicono'sa pa'antopi. Cato shoncatë coriqui pahuëretohuachinara, Iquipitoquë quëpapi huachi.

²⁹ Nopinoso Cosi të'yatopiquë huënantahuachina, co huachi iin quënanquintarinhuë'. Pa'pi pa'yanaton a'morinso osharin*. ³⁰ Ina quëran iinpitataquë huënantarahuatón, itiintarin:

—¡Iya'hua capa huachi! ¡Ma'huantacha caso nisarahuë paya! tënin.

³¹ Naporo' iinpitaso', Cosi a'morinso masahuatona chipo tëpapiso' huënainënuë, asë'cotëtopi. ³² Inapotahuatona pa'pinaquë a'papi. Quëpana'piso' iso pochin pënëmpi: “Iso a'mopiso quënanai. Noya ni'quë'. ¿Hui'nanguën a'na nimara ti?” itëquë', itahuatona a'papi huachi.

³³ Cacoposo' nohuitahuatón, tapon: “¡Iso mini hui'nahuë a'morinso!” tanan ni'niri napotërin ipora, tënin. ³⁴ Napoapon pochin co napion cancantaton a'morinso nioshatërin. Naporahuatón, sa'catën nininso' sëtöhuachinara a'mopiso', a'morin. Ina a'morin quëran hui'nin chimininsö marë' hua'qui na'nërärin, ayanärin, naporärin. ³⁵ Ya'ipi hui'ninpitari achinicanpirinahuë', inaso co nohuanchätërarinhuë', sëtërinso inquicaso'. Aquë aquëtë hui'nin marë' na'nëton, naporin: “Chimipiro'sa ya'huërinquë hui'nahuë quënanconta' huarë' sëtërahuësö' copi tapo,” tënin.

³⁶ Ismairo nicatono'saso', Iquipitoquë camapi. Camahuachinara, Cosiso a'nara quëmapi Potihuaro itopiso', pa'antopi. Inaso', Iquipito copirnorí catahuacaso marë' acorin†. Capitan ya'conaton, copirno a'paipisopita sontaro'sa camairin.

38

Cota, Tamararë' naporinso'

¹ Naporo tahuëri'sa Cotasö iinpita patahuatón, Atoran ninanoa'huaquë pa'nin. Inaquë a'na quëmapi Iro itopiso ya'huërin. Ina ya'huërinquë yacapatónin. ²⁻³ Inaquë yacapatapon pochin, a'nara nanon nohuitërin. Inaso', Soa itopiso' hui'nin. Soaso' Canaan piyapi. Cotari natanpachina, acoantopi. Inaquë hui'nahuanpachina, paninanën nasitërin. Ina nohuitatón, Iri itërin. ⁴ Naquëranchin sa'in cayoantarin. Nasitöhuachina, quëmapi chachin niantarin. Inaso', Onan itërin. ⁵ Naquëranchin hua'huaantahuachina, quëmapi chachin niantarin. Inaso', Sira itërin. Quisipo ninanoquë Cota ya'huëaso', inaso nasitërin.

⁶ Iri hui'napitöhuachina, pa'pini Tamara acoantërin. ⁷ Acoantopirinhuë', Iri co noyahuë' nininso' co Sinioro costarinhuë' ni'ton, ina nohuanton chiminin. ⁸ Napöhuachina, Cotari Onan ya'huëre' itapon:

—Iya mashö ayananpirinso sa'in, quëmari maquë'. Canpoaso inachintërehua ni'ton, imoya macatón, inaquë hui'nahuanquë'. Hui'nahuanpatan, Iri quëran pipicaisö nipiisopita quëmá quëran ya'huëtarin huachi, itërin. ⁹ Onansö' Tamara macaponahuë': “Hui'nahuanpato, hua'huaro'sa co caquën nisarinhuë'. Irico hui'ninpitaráchin pochin nisarin,” tënin yonquinënuë. Napoatón, Tamara tëcarihuachina, aipi a'pacónin. Ama iinco ya'huërenamënpita, ina quëran ya'huëcasö marëhuë' naporin. ¹⁰ Onan naporinso Siniorosö nitotatón, chiníquën no'huitërin. Napoatón inanta', ina nohuanton chimiantarin. ¹¹ Naporo' Cotasö', Tamara itapon:

—Quëyoroantaran ni'quëhuarë', iporasö' tataparín ya'huërinquë paantaquë'. Hui'nahuë Sira itërahuësö hui'napitaquë huarë', inaquë ya'huëtaquë', itërin. Itaponahuë', co tëhuëchachin napotërinhuë'. Nonpintatón naporin: “Sira ya'huëre', iinpita pochachin chimiantahuachin,” ta'ton naporin. Napoatón Tamarasö', pa'pin ya'huërinquë pa'nin ya'huapon.

¹² Cara pi'iquëran pochin Cota sa'in ya'huëre' chimiantarin. Inaso' sha'huitëranquëmasö chachin, Soa hui'nin. Chiminpachina, Cotasö sëtaton na'nërärin. Sëtërinso' iniquihuachina, Tinatö ninanoa'huaquë pa'nin. Ohuicanënpita ya'inaapiro'sa inaquë ya'huëapi ni'ton, pa'nin nicapon. Amiconën Iro itopisorë' pa'nin. Irosö', Atoran piyapi. ¹³⁻¹⁴ Tamarasö ina nitotatón, quëyoron a'morinso ocoirin. Inaporahuatón,

* 37:29 A'morinso osharin: Ina parti ya'huëpisopitasö', co napion ancantöhuachinara, inapopi. † 37:36 Copirno catahuapisopitasö': Naporo tahuëri'sa macayora'piapi.

nitaparin. Niimomototërinso' në'mëtëquë nipa'shinayatërin. Ama nohuitacaiso marëhuë' naporin. Inaporahuaton, Inain ninanoa'hua ya'cari', huënsëconin. Inaso' ninano', Tinato iraquë ya'huërin. Sira nani hui'napitopirinhüë', co acoantopihüë' ni'ton, shiin yanonpintërin. ¹⁵⁻¹⁶ Cotari quënanahuaton, nipa'shinayatërinso marë': "Isoso sanapi, monshihuantë'," tënin. Napoaton pëshonin ya'caricaso marë'. Co shiin nohuitatonhuë', itapon:

—¿Canta quëmaro'co nii topirahuë? itërin.

—¿Ma'ta nipachin pahuërëaponco? tënin sanapinta'.

¹⁷ —Pë'tahuarahuësopita quëran, a'nara chipoa'hua a'patiaranquën, itaantarin Cotari. —Inta nipachin. Napoaponahuë', ma'sha tëranta quëmaquën nininso' patëquë'. Chipoa'hua a'patianco huarë', cari tapaarahuë, itërin sanapiri.

¹⁸ —¿Ma'ta nipachin pachi? tënin Cota.

—Sicho po'moitëranën pë'natëransoarë chachin, huaranën, inapita patëquë', itërin. Napotohuachina Cotasó', nataninsopita quëtërin. Inapoaton tëcarihuachina, naporo chachin hua'huantërin. ¹⁹ Ina quëran Tamaraso', pa'pin ya'huërinquë panantarin. Nipa'shinayatërinso' ocoirin. A'morinsonta ocoirahuaton, naquëranchin quëyoron a'morinso a'moantarin.

²⁰ Ina quëran Cotariso', chipoa'hua a'patërin. Amiconën Irori quëpatërin. Sanapi acoantërinso' ayantacaso marë' a'patopirinhüë', inariso co huachi quënanconinhüë'.

²¹ Napohuachina, ya'huëhuano'sa natanin:

—Monshihuantë sanapi Inain ira pirayan huënsëyantërinso': ¿Intohuata pa'nin? itërin.

—Co isëquë monshihuantë sanapi ya'huërinhuë', itopi. ²² Napotohuachina, Cota ya'huërinquë huëantarahuaton, itiintarin:

—Co'chi sanapi quënanconahuë paya. Ya'huëhuano'santa': "Co isëquë monshihuantë sanapi ya'huërinhuë'," itërinaco, itërin. ²³ Napotohuachina, Cotari itapon:

—Ma'ta pini. Noyatapon. Quëtërahuësopita yamapachin, main nipachin. Ina marë' nanan ocoihuatëhuaso', piyapi'sa tëhuaponënpoa'. Nanichi chipoa'huaya a'patochinpirahuë', co quëmari quënanconanhüë', itërin.

²⁴ Cara yoqui quëran pochin, Cota sha'huitapona huëcapaipi:

—Shiparin Tamara itërëhuaso', monshihuanin. Napoaton iporaso' cayorin huachi, itopi. Natanahuaton Cotasó', no'huitaton yai tënin:

—¿Ocoirahuatoma', a'pëco chimiin! tënin. ²⁵ Ya'huëhuano'sari Tamara a'pëcaso marë' ocoirapirinhüë', inaso shiin nanan a'patërin: "Iso sicho po'moitëra pë'natërinso'rë chachin nininso' hua'anën, napotërinco. Iso huaranta', inanquën chachin ni'ton, noya nicononohuitëquë'," itëquë', itërin. ²⁶ Cotasó', shiini a'patërinso' pita nohuitahuaton, naporin: "Tëhuëchachin caso co noyahuë' ninahuë'. Co Sira acoantatohüë', tëhuërahuë. Inaso nipirinhüë', noya noya ninin," tënin. Naporo quëran huarë' Cotasó', co huachi onporo tëranta shiin tëcariantarinhuë'.

²⁷ Tamara huaicaso nanihuachina, catopia'huaya hua'huatopi. ²⁸⁻²⁹ Nasitapona napopi: A'na'ton imiria'huain ocoirin. Napohuachina ahuaitiona'piri, quëhuan pi'shiquë, tonpotanpatërin. "Iso'ton hua'huacharin," ta'ton, napotërin. Napopirinhüë', hua'huashaso tanpara'huain po'moantarin. Shiarahuaton a'naso', nasitochanin. Napoaton ahuaitiona'piri nininën acotërin: Parisi* itërin. "Ya'copirinquënso inquirahuaton, pipiran," itahuaton, inapochin nohuitërin. ³⁰ Quëhuan pi'shiquë tonpotanpatërinso', ina piquëran hua'huatërin. Inaso' nohuitaton: Saro itërin.

* 38:28-29 Parisiso': Pasoarinso' tapon naporin.

¹ Sha'huitëranquëmaso chachin Cosiso', Ismairo nicatoro'sari Iquipito no'paquë quëpapi. Inaquë a'nara Iquipito quëmapi Potihuario itopiso' pa'antopi. Inaso', Iquipito copirnoru catahuacaso marë' acorin. Capitan ya'conaton, copirno a'paipisopita sontaro'sa camairin. ² Cosiso napotopirinhue', Siniorori co naniantërinhue'. Inari catahuarin ni'ton, hua'anën pëinënuquë noya yonquiaton yacapatërin. Noya nicatoron, noya ya'huërin. ³ Cosiso', Yosëri catahuarin. Hua'anëni ina nicatoron: "Nani ma'sha Cosi nipachina, Yosëri catahuarin ni'ton, noya pipitërin," tënin. ⁴ Napoaton pa'yatërin. Pa'yataton, acorin catahuacaso marë'. "Ma'pitasona ninahuëquë, quëma catahuaponco," itërin. Naporahuaton, ya'ipi piyapinënpita camaiaton asacatacaso marë' acorin. Ya'ipi ma'shanënpitanta a'paicaso marë' acorin. ⁵ Ina acorin quëran huarë', Siniorori Potihuario catahuamiatërin. Cosi noya nicatoron, napotërin. Pëinënuquënta ma'sha nipachina catahuarin. Iminënuquënta sacatohuachina', sha'topiso' noya noyatërin. ⁶ Cosiri ya'ipi ma'shanënpita noya a'paitërin ni'ton, co huachi ma'marë tëranta yonquiárinhue'. Topinan noya coshatárin huachi.

Cosiso', noyapin noyapin ni'tomantarin ni'ton, ya'ipi quëran pa'yatopi. ⁷ Napoaton co hua'quiya quëranhue', hua'anën sa'ini ni'sárin quëran noyarin huachi. A'na tahuëri itapon:

—Huëquë pa'a quëmaso' inapoquë', itërin. ⁸ Napotopirinhue', Cosiso co pi'pisha tëranta nohuantërinhue'. Napoaton itapon:

—Ni'quë siyora, pi'pian sha'huichinquën topirahuë: Hua'anëhuë ya'ipi ya'huëtërinso' a'paia'huaso marë' acorinco. Cari ya'ipi a'paiarahue' ni'ton, co ma'marë tëranta yonquiárinhue'. Natërinco ni'ton, sano cancantërin. ⁹ Chini chiníquën nanan quëtërinco iso pëiquë camaita'huaso marë'. Naporahuaton, hua'anëhuë co ma'sha tëranta apiratërincohuë'. Quëmasáchin tëhuëncinso' sa'inquën ni'ton, apiratërinco. Napoaton, co caso pi'pian tëranta nohuantërahue' pa'pi co noyahuë' nininso' nicaca'huaso'. ¡Naporahuaton quëmarë'co ninahuë naporini, co Yosë natëtohuë', pa'pi oshahuaintohue'! itërin. ¹⁰ Napotopirinhue', sanapiriso Cosi ichiquëhuëncasos marë' nani tahuëri apisárin. Inaso napoaponahuë', co pi'pisha tëranta nohuantërinhue'.

¹¹⁻¹² A'na tahuëriso nipirinhue', Cosi pëiquë sacatapon ya'conin. Naporon' co a'napita ya'huëasoihuë ni'ton, sanapiriso Cosi so'huianarinso matërin. Inapotaton:

—Huëquë pa'a quëmaso' inapoquë', itërin. Napotopirinhue', Cosiso niso'huianatërinso pa'coirahuaton, ta'arin.

¹³⁻¹⁵ Ina patërinso ni'sahuaton, sanapiriso yanonpinin. Yanonpinaton chiníquën huiyo tënin. A'napita piyapinënpita përacaso marë' naporin. Huë'pachinara, itapon:

—¡Ni'cochi iso! So'yahuë a'nara iprio piyapi quëshiantërinpoa tapiinpoaso marë'. Ya'conahuaton masapirincohuë', canpita huëcacamaso marë' caso chiníquën huiyo tënhue'. Ina natanaton, ta'arë'nachin pipirin. ¡Niso'huianatërinson'ta', patërin! itërin.

¹⁶ Piyapinënpita napotahuaton, Cosi niso'huianatërinso' taparin. So'in huëcaquë huarë' taparin. ¹⁷⁻¹⁸ Ina huë'pachina, piyapinënpita sha'huitërinso chachin inanta sha'huitërin:

—Iprio piyapi quënan'so', patoananëhuëquë ya'conahuaton masapirincohuë'. Chiníquën huiyo topatora, a'porahuatonco ta'arin. Niso'huianatërinson'ta', patërin.

¹⁹ ¡Inapotërinco piyapinën! itërin.

Sa'ini sha'huitërinso' natanahuaton, Cosi hua'anënso pa'pi no'huitërin. ²⁰ Cosi macacaiso marë' piyapinënpita camairin. Nani mapachinara, tashinan pëiquë po'mopi. Copirno tëhuëtopisopita ya'huëapiquë po'mopi. ²¹ Tashinan pëiquë po'mopirinhue', Siniororis' co Cosi naniantërinhue'. Nosoroaton catahuaantarin ni'ton, tashinan pëi hua'ani, noya nicatoron pa'yatërin: "Cosiso', nóya hui'napi," ta'ton, noya ni'nin. ²² Napoaton catahuacaso marë' acorin: "Quëmari a'napita prisoro'sa', a'paiaran," itërin. Napoaton Cosi camaitërinso' chachin tashinan pëiquëso', prisoro'sa nipi. ²³ Cosi camaitohuachina tashinan pëiquë, noyasáchin sacatopi. Napoaton tashinan pëi hua'anso',

co huachi Cosi sacatërinso' ni'sárinhuë': "Siniorori chachin Cosiso catahuarin ni'ton, ma'sona nipachina, noya pipitërin" ta'ton, naporin.

40

Hua'ano'sa hua'napiso', Cosiri no'tëquën sha'huitërinso'

¹ Ina piquëran cato hua'ano'sari Iquipito copirno tëhuëtopi: A'naso', copirno huino o'shitona'piro'sa hua'an. A'nanta', ina marë chachin pan nina'piro'sa hua'an. Cato chachin copirno tëhuëtopi. ²⁻³ Napoaton copirnorin inapita no'huirin. No'huition tashinan pëiquëtacaiso' camaitërin. Napohuachina cato chachin inaquë po'mopi. Ina tashinan pëiso', copirno a'pairinsopita capitán pëinënquë ya'huërin. Cosi ya'huëarinquë chachin po'mopi. ⁴ Copirno a'pairinsopita capitániso', Cosi itapon: "Isopita cato hua'ano'sa quëmari noya a'paiton, catahuaquë," itërin. Inapotohuachina inapita hua'ano'saso', hua'qui inaquë ya'huëpi.

⁵ A'na tashiso nipirinuë', cato hua'ano'sa chachin, hua'napi. A'naya a'naya hua'napiso', co inachachin tapon hua'napihuë', nisha nisha tapon hua'napi. ⁶ Tashíramiachin Cosiriso nicapon huë'pachina, sëtápi quënanquirin. ⁷ Napoaton, cato chachin natanin:

—¿Onpoatomata iporaso' pa'pi sëtëramaso pochin ya'norama'? itërin.

⁸ —Catocoi chachin hua'napihuë', co insonta ya'huërinhuë' ma'sona tapon hua'naraiso anitotiincoiso', itopi.

—¡Yosë mini nanitërin ma'sona tapon hua'narësopita anitotiinpoaso'! Sha'huitoco hua'naramaso', itërin.

⁹⁻¹⁰ Napotohuachina o'shina'piro'sa hua'anso', hua'narinso Cosi sha'huitërin:

—Huë'ëhuëquë a'nara opa ya'huë ni'nahuë, cara së'pahuaninso'. Nicasoco chachin, papo së'patarin. Papo së'patahuaton, yancotarin. Yancotërinquëranchin nitërinso'pita cayarín. ¹¹ Ina pirayan canta', huaraon o'orinso' minënën së'quëato, huaniárahüë. Opa cayarínso masahuato, huaraon o'orinquë shi'shirahuë. Inapotahuato huaraon ihuëtërahüë. Ihuëtohuatora ma'parinco huachi, itërin. ¹²⁻¹³ Napotohuachina, Cosiri itapon:

—Naporinchi paya. Ma'sona tapon hua'naranso sha'huichinquën: Cara së'pahuaninso', cara tahuëri tapon naporin. Cara tahuëriya quëran, huaraonso' quëma tëhuëranso' yonquiantarin. Nanan anoyatahuatëinquën naquëranchin acoantarinquën ina marë' sacataantacaso'. Iráca naporanso chachin naquëranchin o'shitaantaran huachi. Ina tapon, ina pochin hua'naran. ¹⁴⁻¹⁵ Inapotohuachinquën, canta nosoroatonco yonquico. Ocoincoso marë' huaraon sha'huitëquë'. Iprioro'sa ya'huëpiquë caso ya'huëpirahuë', topinan quëran no'huitionaco pa'arinaco. Co manta onporahuë ni'ton, co tashinan pëiquë ya'huápa'huaso ya'huërinhuë'. Napoaton nosoroco canta', itërin.

¹⁶⁻¹⁷ Napotohuachina, copirno marë' pan nina'piro'sa hua'anta': "Noyachi sha'huitërin paya," ta'ton, hua'narinso Cosi sha'huitërin:

—Canta nipirinuë', iso pochin hua'narahuë: Cara ya'huiri pan acoinanquë pitëmotorahuato, huiriton pano'sa quëpárahüë. Ya'natontarinso acoinanquë, nisha nisha cashi cashin pano'sa copirno marë' ya'huërin. Napoaponahuë', inairaro'sa huë'sahuatona pitëmotorahuë quëran capitárinaco, itërin. ¹⁸ Napotohuachina, Cosiri itapon:

—Cara pan acoinanso', cara tahuëri tapon naporin. ¹⁹ Cara tahuëriya quëran, huaraonso' quëmanta tëhuëranso' yonquiantarin. Naporo chachin piyapinënpita camaiapon: "Noninquë huënquëconorahuatoma', naraqüë pë'tëncó chimin'in," itapon. Inapotohuachinën, chanaro ca'tëro'sari noshanën capona', itërin.

²⁰ Cara tahuëriya quëran, huaraon hua'huatërinso tahuëri nanirin. Naporo' ya'ipi catahuarinsopita hua'ano'sa ichicapacancanacaso marë', panca pita ninin. Ya'ipi përarinsopita ni'tonëinquë huaraonso' camaitërin: "Cato hua'ano'sa chachin tashinan pëi quëran ocoico'," ténin. ²¹ O'shina'piro'sa hua'anso', naquëranchin asacataantarin. Napoaton naquëranchin iráca pochachin huaraon o'shitaantarin. ²² Pan nina'piro'sa hua'anso' nipirinuë', huaraoni piyapinënpita camairin naraqüë pë'tënacaiso marë':

“Noninquë huënquëconorahuatoma', tēpaco',” itērin. Cosiri sha'huitērinso chachin nitopi. ²³ O'shina'piro'sa hua'aniso', Cosiri catahuacaso marë' sha'huitērinso', nani-antērin. Inapoaton co catahuarinhuë'.

41

Huaraon hua'nahuachina, Cosiri no'tēquën sha'huitērinso'

¹ O'shina'piro'sa hua'an, tashinan pēi quēran pipirinsō' nani cato pi'ipitērin. Naporo' huaraon chachionta hua'narin. Niroi' yonsanquë huaniarin nihua'narin. ² A'nanaya ni'pirinhuë', canchisë ohuaca' Niroi' quēran pipirapi ni'nin. Pa'pi amoshináchin pipirapi. I' quēran pipirahuatona', shi'shinamatēro' huáncana coshatapi. ³ Ina quēran niantapirinhüë', canchisë chachin Niroi' quēran pipirapi ni'nin. Inapitaso' capa nishinahuën nansëyaráchin niconpi. Pipirahuatona i' yonsanquë a'napita ohuacaro'sa pirayan huanirapi. ⁴ Nicaso chachin, inapitaso', amoshino'sa pashica ta'papi. Inapotatona', canchisë chachin pē'yaquë huarë' ca'miatopi. Naporo' huaraonso' capayatērin. ⁵ Naquēranchin huë'ëantapirinhüë', hua'naantarin. Canchisë trico moto' noya noyatērinso' a'na nanquëáchin nitērin ni'nin. ⁶ Inapita pirayan, canchisë chachin pipiantarin. Inapitaso' pi'iri ahuiquitērinso pochin ya'nopi. ⁷ Inapitanta noya noyatērinso nipisopita pashica ta'papi. Inapotatona pē'yaquë huarë' ca'miatopi. Naporo chachin huaraonso' capayataantarin. Capayatahuaton: “Co ipora topinan ina pochin hua'narahuë,” tēnin.

⁸ Tashiramiachin huaraonso' hua'narinso yonquiaton, co napion cancantērin. Napoaton piyapinēnpita camairin ya'ipi Iquipito no'paquë ninotona'piro'sa huëca-caiso marë'. Quirica nitotoro'santa amatērin. Inapita huë'pachinara, hua'narinso' sha'huitērin. Sha'huitopirinhüë', co incari tēranta nanitērinhuë' ma'sona tapon hua'narinso sha'huitacaiso'. ⁹ Naporo huarë' o'shitona'piro'sa hua'an Cosi yonquirin. Ina yonquiaton huaraon itapon: “Ipora huarë' yonquirahuë ma'sona i'hua chachin nica'huaso' nininso'. ¹⁰ Quëmaso' chiníquën nanantēran. Caso piyapinēnco nipirahuë' sha'huitaranquën. Pan nina'piro'sa hua'anoco chachin, iráca no'huitoncoi tashinan pēiquë apo'motērancoi. Inaso' tashinan pēi', a'pairinēnquēnsopita capitán pēinēnquë ya'huërin. ¹¹ A'na tashiso' catocoi chachin hua'narai. A'naya a'nayacoi nisha nisha tapon hua'narai. ¹²⁻¹³ Inaquë chachin quiyaro'coi a'nara iprio hui'napi ya'huëarin anta'. Inaso' ina capitani chachin, asacatacaso marë' pa'anin. Hua'naraiso sha'huitohuatēira, ma'sona tapon naporinso no'tēquën sha'huitērincoi. Sha'huitērincoiso chachin caso naquēranchin asacataantaranco. A'naso nipirinhüë', noninquë ahuënquëconotahuaton atēpatēran,” itērin.

¹⁴ Inapo sha'huitohuachina, copirnosō Cosi macontacaso marë' piyapinēn a'parin. A'naroáchin tashinan pēi quēran ocoipi. Cosiso niya'itahuaton, nitaparin. Noya nininso' a'mosahuaton, huaraon nicapon pa'nin. ¹⁵ Canconpachina, huaraoni itapon:

—Caso hua'napirahuë', co insonta nanitērinhuë' ma'sona tapon hua'narahuëso sha'huitiincoso'. Quëma tēhuënchinso' nitotēran, topi natantērahuë, itērin.

¹⁶ —Co caora nohuanton nitotērahuë'. Quëma piyapinēnco ni'to, Yosë chachin anitotohuachinco, sha'huitaranquën. Ma'sona noya nicacaso marë', sha'huitaranquën, itērin.

¹⁷ Napotohuachina huaraoni itapon:

—Huë'ëhuëquë Niroi' yonsanquë huaniárahüë hua'narahuë. ¹⁸ Naporo chachin, canchisë ohuaca' pa'pi amoshináchin nipisopita, i' quēran pipirapi. Pipirahuatona shi'shinamatēroquë coshatapi ni'nahuë. ¹⁹ Ina quēran canchisë chachin pipiantapi niantarahuë. Capa nishinahuën nansëyaráchin pipirapi. ¡Co onporo tēranta ya'ipi Iquipitoquë ina pochin nipisopita ni'chinahuë! ²⁰ Nicasoco chachin, inapitaso', amoshino'sa pashica ta'papi. Inapotatona canchisë chachin, pē'yaquë huarë' ca'miatopi. ²¹ Pē'yaquë huarë' caponarahuë', co manta ca'pisohüë pochin ya'nopi. Naporo capayatērahuë.

²² Huë'ëantapirahuë', naquëranchin hua'naantarahuë: Huë'ëhuëquë Canchisë trico moto' noya noyatërinso' a'na nanquëáchin nitërin ni'nahuë. ²³ Inapita pirayan, canchisë chachin pipiantarin. Inapitaso' pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopi. ²⁴ Inapitarinta noya noyatërinso nipsisopita pashica ta'papi. Inapotatona pë'yaquë huarë' ca'miatopi ni'nahuë. Ninotona'piro'sa sha'huitopirahuë', co insonta nanitërinhuë' ma'sona tapon naporinso', sha'huitiinacoso', itërin.

²⁵ Napotohuachina, Cosiri huaraon itapon:

—Caso quëma piyapinëco nipirahuë', sha'huitaranquën: Catoro hua'naranso', a'naíchín tapon hua'naran. Ina quëran Yosë chachin anitotërinquën ma'sona ina nicacaso' yonquirinso'. ²⁶ Canchisë ohuaca' noyápiachin nipsisopita, canchisë pi'ipi tapon hua'naran. Canchisë trico moto' noyápiachin nipsisopitanta', ina chachin tapon naporin. ²⁷ Canchisë ohuaca' capa nishinahuën nansëyaráchin nipsisonta', hua'naran. Inapitaso', amoshino'sa piquëran pipipi. Inapitanta canchisë pi'ipi chachin tapon naporin. Ina pochachin noya noyatërinso' trico moto' pirayan, canchisë chachin papoantarin hua'naran. Pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopisopitanta', ina chachin anitotërinpoa'. ²⁸ Napotëranquënso chachin mini nisarin. Piyapinëco nipirahuë', Yosë ma'sona yanininso nani sha'huitëranquën. ²⁹ Yosë nohuanton canchisë pi'ipi iso Iquipito no'paquë nani ma'sha noya noyatapon. Co manta pahuanaponhuë'. ³⁰⁻³¹ Ina piquëranso nipirinhuë', canchisë pi'ipi chachin panca tanarotapi. Napoaton co huachi inso tëranta', Iquipito no'paquë noya ya'huërinso yonquiarinhuë'. Pa'pi pahuantomiatapi ni'ton, co huachi iso no'paquë noya ya'huaponahuë'. ³² Caso piyapinëco nipirahuë' sha'huitaranquën. Nani Yosë yonquirin inapocaso'. Naporahuaton co hua'quiya quëranhuë' naniarin. Napoaton ina nohuanton, catoro inachachin hua'naran.

³³⁻³⁴ Inapocaso ni'ton, a'nara quëmapi yonquínahuan ni'ton, noyá nitotërinso' yoníquë'. Ya'ipi iso no'panënuë ya'huëpisopita camaicaso marë' acoquë'. Naporahuaton, chirinchiro'sa acoquë' ya'ipi hua'anëntëranquë pa'ina'. Cosharo yontonacaiso marë' pa'ina'. Noya noyatacaiso' pi'ipiro'saquë yontoina'. A'natërápo costaro quëran, a'na costarora ma'pachina'. Ya'ipi Iquipito no'paquë inapo'ina'. ³⁵ Naporo' pi'ipiro'saquë trico yontonpiso', niquë tapaina'. Quëma chachin anitotahuatënën, ninanoro'saquë tapaina'. Tanaro tahuëri'sa canquihuachina, capacaiso marë' inapo'ina'. ³⁶ Inapohuachina', Iquipito no'paquë trico tapapinan ya'huapon. Canchisë pi'i tanarotacaiso canquihuachina, ina ca'sapi huachi. Ina capatona', ya'ipi iso no'paquë ya'huëpisopita co chiminaponahuë', itërin.

Copirno ya'huërenamën camaitacaso marë' Cosi acopiso'

³⁷ Cosi yonquirinso natanahuatona', huaraonso hua'ano'sapitarë chachin: “¡Ma nóyacha yonquirin paya!” topi. ³⁸ Napoaton huaraonso' piyapinënpita itapon:

—Iso quëmapi, Yosë ispiritonëni chachin ya'coancantërin. Co onporonta a'na quëmapi iso pochin nininso' ina sacato nicacaso marë' quënanarihuahuë', tënin. ³⁹⁻⁴⁰ Piyapinënpita napotahuaton, Cosi itapon:

—Co a'na quëmapi quëmá quëran yonqui yonquínahuan ni'ton, noya noya nitotërinso ya'huërinhuë'. Yosë chachin ya'ipi inapita anitotërinquën. Napoaton carinquën acoaranquën pëinëhuëquë, ya'huërenamëhuë camaitacaso marë'. Ya'ipi piyapinëhuëpitanta natëinënquënso ya'huërin. Copirnocó ni'to, casáchin quëmá quëran chini chiníquën nanantarahuë. ⁴¹ Ni'quë'. Ipora tahuëri carinquën acoaranquën ya'huërenamëhuë ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntacaso marë', itërin.

⁴² Napotahuaton huaraonso', imisirinquë sicho po'moitëranën po'morinso' ocoirin. Ina ocoirahuaton Cosi imisirinquë po'motërin. Inapotahuaton, piyapinënpita camairin: “Noya noya rino pi'shi quëran në'mëtë nipiso' a'motoco'. Naporahuaton, osëtë oro quëran nipiso', apë'pëconotoco'. ⁴³ Ina quëran, toronanëhuëquë pa'patora, imaquirinso toronanquë ananpëco'. Inapotahuatoma', quëpaco'. Ina quëpasëma', piyapinëhuëpitari

chiníquën sha'huiina': '¡Isonco!' tēra'ina',” itērin. Ina pochin copirnorí Cosi acorin ya'ipi Iquipito no'paquē, camaitacaso marē'. ⁴⁴ Ina piquēran huaraoni Cosi itaantapon:

—Ca mini copirnocoso nipirahuē', co inso tēranta iso no'paquē inaora nohuantērinso' nisarinhue'. Naniyarín quēran huarē' ma'sona nicacaiso', quēma camaitaran, itērin. ⁴⁵ Copirnorí, Cosi Iquipito nananquē nisha nininēn acotērin: Sahuinato-paniya, itērin. Naporahuaton Potihuirá hui'nin Asina itopiso' acoantērin. Potihuiraso', On ninanoquē corto hua'an ya'conin. Ina pochin Cosi, ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anēntacaso marē' acopi.

⁴⁶ Cosi cara shonca pi'ipitohuachina, Iquipito copirno marē' caniaritērin sacatacaso'. Nani acohuachina, huaraon nontahuaton caniaritērin ya'ipi Iquipito no'pa' pa'tacaso'.

⁴⁷ Canchisē pi'ipi noya noyatacaiso' pi'ipiro'saquē, hua'huayátērahuē' cosharo noyatērin.

⁴⁸ Cosiri ya'ipi trico tapacaiso' nininso', ma'patērin. Ma'pataton, ninanoro'saquē taparin. Canchisē pi'ipi naporin. Nani ninanoro'saquē trico taparin. Ina pirayan imino'saquē sha'pisopita mapiso', taparin. ⁴⁹ Pa'pi notohuaro' trico Cosiri ayontonin. Marē yonsanquē inotēra'hua ya'huērinso pochin ayontonin. Pa'pi notohuaro' ni'ton, pichirápirinahuē', co onpo pichichináchinhuē' nipachina, tananpitopi huachi.

⁵⁰ Co'huara tanarotacaiso caniarichátērasohuē', Cosiso cato hui'ninpita ya'huētērin.

⁵¹ Paninanso' Manasisi itērin: “Yosē chachin parisitērahuēso', quēmopinēhuēpita, inapita ananiantērinco,” ta'ton, ina pochin hui'nin nohuitērin. ⁵² Ina quēran niantarinoso', Iprain itērin. “Yosē nohuanton parisitērahuēso no'paquē chachin noya noya acorinco,” ta'ton ina pochin hui'nin nohuitērin.

⁵³ Canchisē pi'ipi Iquipitoquē ma'sha noya noyatacaiso' pi'ipiro'sa', na'huērin huachi.

⁵⁴ Naporó' Cosi naporinso chachin, tanarotacaiso caniaritērin. Canchisē pi'ipi chachin naporin. Ya'ipi a'napita no'paro'saquēnta', tanarotopi. Iquipitoquēráchin cosharo tapapinan ya'huērin. ⁵⁵ Iquipito ya'huēhuano'santa cosharori pahuantohuachinara, huaraon paapapi. Trico natanacaiso marē' paapapi. Natanpachinara, huaraoni ya'ipi iquipitoro'sa itapon: “Paatoma', Cosi nontoonco'. Ma'sona itohuachinquēma', ina nico',” itērin. ⁵⁶ Ya'ipi Iquipito no'paquē piyapi'sa tanarotacaiso caniaritohuachina, Cosiso chirinchiro'sa camairin: “Cosharo taparēhuaso pēiro'sa i'soatatoma', ya'huēhuano'sa pa'antoco',” itērin. Aquē aquētē tanarotapi ni'ton, pa'antapi huachi. ⁵⁷ Naporahuaton ya'ipi parti quēran huē'sapi. Cosi trico taparinso' pa'antacaiso marē' Iquipitoquē huē'sapi. Co inso no'paquē tēranta', cosharo noyatērinhuē' ni'ton, naporapi huachi.

42

Cosi iinpitanta Iquipitoquē pa'piso'

¹ Iquipitoquē trico pa'anacaso ya'huērinso', Cacoponta' nataantērin. Ina natanahuaton, hui'ninpita itapon: “¡Co topinan nini'sápamaso ya'huērinhuē'! ² Nani sha'huitērinaco Iquipito no'paquē trico pa'anacaso marē' ya'huērinso'. Napoaton inaquē pa'matoma', pa'amaco'. Ama tana tiquiinpoaso marēhuē' inapoco',” itērin

³ Pa'pini napotohuachina, Cosi iinpitaso', shonca ya'pi trico pa'anapona Iquipitoquē pa'pi. ⁴ Mincaminso nipirinhue', pa'pini co nohuantērinhuē' a'pacaso'. Inaso', Cosi iin miachin. Ina yo'nanquēranchin pipipiso'. “Pa'ninquē taponá ma'sha yaonpoápirinhue',” ta'ton, co yaa'parinhue'. ⁵ Cacopo hui'ninpitaso', a'napita piyapi'sarē' pa'pi. Ya'ipi Canaan parti tanarotopi ni'ton, notohuaro' pa'mapi.

⁶ Nani sha'huitēranquēmaso chachin Cosiso', huaraon ya'huērēnamēn ya'ipi Iquipitoquē camaitarin. Naporahuaton ina camaitohuachina, ya'ipi parti quēran huē'pisopita, trico pa'antapi. Iinpitanta camahuachinara, nontacaiso marē' isonpi quēran no'paquē huarē' monshorahuatona', moshapi. ⁷ Ipora quēnanapon chachin Cosiso', iinpita nohuitērin. Nohuitaponahuē', co nohuitērinhuē' pochin ninin. Napoaton no'huitatē pochin co yashinhue' nontērin:

—¿Canpita po'? ¿Intoparanta huē'nama'? itērin.

—Canaan parti quëran, trico pa'anapoi o'marai, itopi. ⁸ Cosiriso iinpita nohuitërin. Inapitariso napoaponahuë', co ina nohuitopihuë'.

⁹ Naporo' Cosiso', iráca hua'naton iinpita sha'huitërinso' yonquirin. Ina yonquiaton itapon:

—Canpitaso', nëhuëtona'pirosanquëma ténahuë. No'panëhuëi insëquësona co noya a'paipinanhuë' ni'camaso marë' huë'nama', itërin.

¹⁰⁻¹¹ —¡Co sinioro inacoihuë'! Quiyaso' quëma piyapinënpita pochin ninai. Tricoíchin pa'anapoi o'marai. Ina tataquëranchin ya'ipicoi ninai. Co onporo tëranta nëhuëtochinaihuë', itopi.

¹² —Nonpiánama'. No'panëhuëi insëquësona co noya a'paipinanhuë' ni'camaso marë' huë'nama ipora, taantarín Cosiso'. ¹³ Napotopirínhuë', inapitariso itapona':

—Quiyaso' quëma piyapinënpita pochin ninai. Ya'ipiya quëran ina tataquëranchin, shonca catocoi ninai. Canaan parti ya'huërai. Hua'hua nininsoso', tatarë' quëparitërin. A'naso nipirínhuë', ayarin, itaantapi.

¹⁴⁻¹⁵ —¡Nani napotëranquëma'! Canpitaso' nëhuëtona'piro'sanquëma ténahuë. Iyaparima hua'hua nininsoso quëcama huarë', no'tëquën nonamaso' nitotarahüë. Huaraon ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co ina quëpatamahuë', co onporonta isëquëran pipiaramahuë'. ¹⁶ A'naquëma paaton maconta'in. A'napitanquëmaso nipirínhuë', tashinan pëi ya'contarama'. Ina huë'pachin, naporo huarë' naporamaso natëaranquëma'. Co'so' huë'pachinhuë', tëhuënhachin nëhuëtona'piro'sanquëma'. ¡Huaraon ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'! itërin.

¹⁷⁻¹⁸ Cara tahuëri Cosiri iinpita tashinan pëiquëtërin. Inapotopirínhuë', nontaantarín:

—Canta Yosë të'huatërahuë. Iso pochin nipatama', co tëpaaranquëmahuë'. ¹⁹ Tëhuënhachin noya nina'piro'sanquëma nipatama', a'naquëma tashinan pëiquë quëparichin. A'napitanquëmaso nipirínhuë', quëmopinëma capacaiso marë' trico quëpatoma', panantaco'. ²⁰ Ina quëran, no'tëquën nonamaso' nitota'huaso marë', iyaparima hua'hua nininsoso quëshimaco. Co'so' quëmahuatamahuë' tëhuënhachin chiminarama', itërin. Napotohuachina: “Noyapa',” topi. ²¹ Napoaponahuë', inahua capini ninontopi:

—Tëhuënhachin canpoaso' iráca pa'pi co noyahuë' ninëhua'. Iya'hua ma'sha onpotohuatëhuara, nosorochináchin nontopirínpoahuë', co nosororëhuahuë'. Co napion ancantërinso nicarihuarahuë', co tahuërëtërhëhuahuë'. Napoaton iporaso' canpoanta', po'sarëhua huachi, nitopi. ²² Napohuachinara, Nopinori itapon:

—Co'ta carima': ¡Ama napotocosohuë'! itopiránquëmahuë', co natëramacohuë'. Napoaton iporaso' canpoanta', tëpatona'pi i'huëretopiso pochin nitarinënpoa', itërin. ²³ Inapitaso', Cosiri ya'ipi nataninsoso' co nitotopihuë'. Iquipito nanan quëráchin nontërin ni'ton, napopi. Nontohuachina, a'nari inahua nonpiquë ohuërerin ni'ton, co nitotopihuë'.

²⁴ Iinpita ninapotapiso natanahuaton, Cosiso amashamiachin pa'sahuaton, na'nërin. Na'nëi' cacotohuachina, huëantarín. Huë'sahuaton iinpita ni'tonënuquë piyapinënpita camairín Simion macatona tonpocaiso'. ²⁵ Ina quëran camaitaantarín: “Costaronënaquë trico po'motoco'. Coriqui pahuërëtopisonta', inaquë chachin po'moantaco'. Naporahuaton, cosharo caracaiso marënta quëtoco',” itërin. Camairínso chachin piyapinënpita nipi.

²⁶ Inapotohuachinara, moranënaquë triconëna a'mitahuatona', ya'huëpi'pa' panantapi huachi. ²⁷ Huë'ëcaiso nininquë canconpachinara, a'naso', moranën a'cacaso marë' costaronën i'shiritërin. Inapotopirínhuë', trico marë' coriqui pahuërëtërinso' quënanin. Ina quënanaton, pa'yanin. ²⁸ Pa'yanaton, iinpita itapon:

—Ni'cochi. ¡Trico marë' pahuërëtërahuëso', ayantaantarínaco! ¡Costaronëhuëquë chachin quënanahuë! itërin. Iinpitaso natanahuatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'yanahuatona', inahua capini ninontapi: ¡Yosë ana'intarinpoa ni'ton, co pahuërëtaponahuë' trico quësarín! Nitopi.

²⁹ Ya'huëpiquë cancontahuachinara, ya'ipi napopiso pa'pina sha'huitopi:

³⁰ —Iquipito no'pa' hua'anquë camahuatoira, co yashinyántërahuë' nontërincoi. “Canpitaso', nëhuëtona'piro'sanquëma ipora,” itërincoi. ³¹⁻³² Napotopirincoihuë': “Co quiyaso' inacoihuë'. Co onporonta nëhuëtochinaihuë'. Ina tataquëranchin shonca catocoi ninai. Hua'hua nininso', Canaan parti tatarë' quëparitërin. A'naso nipir-inhuë', ayarin,” itërai. ³³⁻³⁴ Napotohuatoira, itaantarincoi: “A'naquëma isëquë quëparichin. A'napitanquëmaso nipirinhue', quëmopinëma capacaiso marë' trico quëpatoma', panantaco'. Napoaponahuë', iyaparima hua'hua nininso quëshimaco. Naporo huarë' co nëhuëtonapiro'sanquëmahuë' ninamaso' nitotarahue'. Ina nitotohuato, iyaparima quëparitërinso' ocoitaranquëma'. Nisahuaton, noya huachi nanitarama iso no'paquë pa'anamaso',” itërincoi, itopi.

³⁵ Nani pa'pina sha'huitahuatona', trico ohuatopi. Ohuatohuachinara, Cosi iinpitaso', a'naya a'naya costaronënaquë, coriquinëna quënaantapi. Tanpanantëa'huayaquë ya'huëarin quënaantapi. Ina quënanatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'pinanta pa'yanin.

³⁶ Naporo' Cacopori itapon:

—Canpitaso hui'nahuëpita tiquitaramaco. Cosi ayarin. Simionta capa. ¡Iporaso Mincanta yaquëpataantaramaco! ¡Ya'ipi inapita casa', ahuanta'huaso ya'huërin! itërin

³⁷ Naporo' Nopinori, pa'pin itapon:

—Iya'hua a'pahuatan, cari tata a'paiarahue'. Co'so' quëshintahuatënquënhue', cato hui'nahuëpita nininso', nanitëran tëpamaso', itërin. ³⁸ Cacoposo nipirinhue', tapon:

—Hui'nahuëso', co onporo pa'sarinhuë'. Iin mashonën nani chiminin. Inaichin ina yo'nanquëranchin nipiso' ya'huëarin. Pa'namaquë ina ya'huëre' ma'sha onpoan-tahuachin, caso mashoco, sëto tëpaponco huachi, tënin.

43

Mincamin Iquipitoquë quëpapiso'

¹⁻² Canaan parti co manta capacaso ya'huërinhuë' ni'ton, aquë aquëtë tanarotapi. Napoaton i'hua Iquipitoquë trico pa'anpiso' pë'yapi. Pë'yahuachinara, Cacoposo' naquëranchin hui'ninpita camaiantarin:

—Pa'mantatoma trico pa'amantaco', itërin. ³⁻⁵ Napopirinhue' Cotari itapon:

—Co'ta tata hua'an napotërincoiso', nani sha'huitërainquën: “Co'so' iyaparima hua'hua nininso quëmahuatamahue', ama o'macosohue'. Ina quëmama huarë' tahuëretaranquëma',” itërincoi. Iya'hua a'paantohuatancoi, naporo huarë' trico pa'antomarainquën. Co'so' a'paantohuatancoihuë', co pa'maaraihuë', itërin.

⁶ —¡Canpitaso pa'pi co noyahuë' acoramaco! ¿Ma'marë chachinta ina quëmapi sha'huitërama a'na iya'hua ya'huëtërinquëmaso'? itërin pa'pini.

⁷ —Na'con natanincoi onpo ya'huëtëre'huasona nininso': “¿Nanpiárin tataparima'?” itahuatoncoi: “¿A'na iyaparimanta ya'huërin?” itomantarincoi. Napo natanpachincoira, topinan a'panitërai. ¡Co quiyaso' nitotëraihuë': “Iyaparima hua'hua nininso quëshimacoi,” itiincoiso'! itopi.

⁸ Naporo' Cotari pa'pin itaantarin:

—Tëhuënhachin tata nanpicaso' nohuantohuatëhua', iya'hua a'paquë pa'i. Cari a'paiarahue'. A'paantohuatancoi a'naroáchin pa'sarai. Inapohuatëhua', co chiminari-huahue'. Hui'napoapitanta', noya nanpiapi. ⁹ Iya'hua pa'pachin, cari ni'sarahue'. Ma'sha onpohuachinso', ca ana'intoco huachi. Co'so' quëshintahuatënquënhue', chiminaquë huarë' na'inarahuë'. ¹⁰ I'hua chachin napotasëinquën a'pantërancoi naporini, ¡nani catoro pa'sahuatoi, huënanta'itoihuë'! itërin.

¹¹ Napotohuachina, pa'pini itapon:

—Co onpotacasohue' ni'quëhuarë', isopoco nipachin: Hua'an nicanacamaso marë' iso no'paquë ma'sha noya noyatërinso'pita costaronëmaquë quëpaco': Parsamo nimirio, ninioi', pimo hua'sai', pimo yaqui', tanpapi nitërinso', ni'to nitërinso', inapita pi'pian pi'pian po'motahuatoma', quëpaco'. ¹² Coriquinta', catoro' pa'anacaso nanirinso', quëpaco'. I'hua ayantërinquëmaso', inaora chachin quëtaantaco'. Tapon a' tëhuëatona',

ayantërinëinquëma'. ¹³ ¡Paco nipachin! Iya'hua quëparahuatoma', hua'an nimaantarico'. ¹⁴ Yosë ya'ipi nanitaparinsó' nontarahuë catahuainquëma'. Ina nohuanton hua'an nosoro'inquëma'. Simionta nosoroaton ocoi'in. Naporahuaton, Mincanta a'painta'in. ¡Canta co hui'nahuan mashoco pochin quëparita'huaso Yosë nohuantohuachin, inapo'i nipachin! itërin.

¹⁵⁻¹⁶ Cacopo hui'ninpitaso', hua'an nicanacaiso nininsopita mapi. Ina masahuatona', coriquinta catoro pa'anacaso' nanirinsó' mapi. Naporahuaton, Mincamin quëparahuatona', Iquipitoquë pa'pi huachi. Cosi ya'huërinquë camahuachinara, nontopi. Cosiso', Mincamin quëpiso quënanahuaton, piyapinën camairin:

—Isopita pëinëhuëquë quëpaquë'. Naporahuaton a'nara ohuaca' tëparahuaton, anpiquë'. Ipora camotëchin nisahuaso', inapitaro'co coshatarahuë, itërin. ¹⁷ Napotohuachina, piyapinënso' ina inachachin ninin. Cosi iinpita ina pëinëquë quëparin. ¹⁸ Napoaponahuë', inapitaso quëpasoi pa'yanpi. Pa'yanatona inahua capini ninontapi:

—Nonpintahuatënënpoa', pëinëquë quësarinpóa'. I'hua coriqui ayantërinpoaso marë' quësarinpóa'. Masahuatënënpoa piyapinënpita pochin asacatarinënpoa'. Moranënpopitarë chachin asacatarinënpoa', nitopi.

¹⁹⁻²¹ Napoaton Cosi pëinëquë yaya'compachinara, piyapinën itapona':

—Pi'pian siniro nonchinquën topiraihuë'. I'hua chachionta o'mapoi, tëhuëenchachin trico pa'anapoi o'marai. Pa'anahuatoi panantápiraihuë', huancopi huë'ëconaiquë, costaronëhuëi i'shiritërai. I'shiritopiraihuë', coriqui pahuërëtëraisó' ya'ipi chachin costaronëhuëiquë quënanai. Napoaton quëtaanta'huanquëmaso marë' quëmantarai. ²² Incariso acomara, co quiyaso nitotëraihuë'. A'na coriquinta ipora trico pa'antohuatëinquëma', pahuërëta'huaiso marë' quëmarai, itopi. ²³ Napopirinahuë Cosi piyapinëniso':

—Sano cancantoco'. Ama pa'yancosohuë'. Naporo' pahuërëtëramaso', nani manahuë. Yosë chinotëramaso nimara costaronëmaquë acotërinquëma'. Inachachin tataparimanta chinotërin, itërin.

Napotahuaton, Simion tashinan pëi quëran ocoirahuaton quëshirin. ²⁴ Ina quëran, ya'ipi chachin Cosi pëinëquë po'morin. Inaquë i'sha nipa'morantëcaiso marë' quëtërin. Moranënapitanta', a'carin. ²⁵ Camotëchin Cosirë' coshatacaiso', nani nitotopi. Napoaton ninapona pochin, nicanacaiso marë' quëshipiso', taparapi huachi.

²⁶ Cosi canquihuachina, nicanacaiso marë' quëshipiso' quëtópi. Naporahuatona', isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshapi. ²⁷ Cosiri iinpita nontahuaton itapon:

—I'hua o'mapoma': ¿Tatahuëi ya'huëarin itëramaco pora? ¿Noya ya'huëarin? ¿Nanpiarin ipora huanta ti? itërin. ²⁸ Inapitaso' mónsho tahuatona':

—Tatahuëiso', quëma piyapinën pochin ninin. Noya ya'huëarin. Ipora huanta nanpiárin, itopi. ²⁹⁻³⁰ Cosiso yonquitopirinhüë', Mincamin quënanin. Inaso iya'huain. Ina yo'nanquëranchin nipiso'. Ina tasatahuaton, natanin:

—¿Isona: “Iya'hua a'na huëshirai” tënamaso ti? itahuaton, iin itapon: “¡Yosë chachin hua'hua catahuainquën!” itërin. Napotaso chachin iin ni'sahuaton, na'nëchináchin cancantërin. Napoaton a'naroáchin patoananëquë ya'conahuaton, na'nërin.

³¹ Na'nërinso' pa'cotohuachina, nipa'morayaton, pipiantarin. Pipirahuaton piyapinënpita camairin: “¡O'huinco huachi!” itërin. ³² Cosiso', a'na misaquë nisha o'huintopi. Cacopo hui'ninpitanta a'na misaquë nisha o'huintopi. Iquipitoto'santa Cosirë' coshatopiso', a'na misaquë nisha o'huintopi anta'. Iquipitoto'saso', iprioro'sarë' coshatacaiso', na'in pochin ni'pi. Napoaton nisha coshatopi. ³³ Cosi iinpitaso', misaquë yahuënsëhuachinara, Cosiri a'naya a'naya sha'huitërin huënsëcaiso marë'. Paninan'ton, ahuënsërahuaton, ina quëran niantarinso' ahuënsërin. Inapotaton, huinshoin nininquë huarë' ahuënsërin. Napoaton: “Pi'ipinënpoa no'tëquën tantiarinpóa',” topi. Napoatona itohuara capini nini'pi. Nini'sahuatona', pa'yanpi. ³⁴ Cosiso inaora ca'ninso chachin,

iinpitanta a'carin. Mincaminso nipirinhue' o'huintohuachinara, a'napita iinpita quëran na'con na'con acotopi. Nani coshatohuachinara, napopináchin o'opi. Inapoatona capa cancantopi.

44

Cosi, iinpita ténirinsó'

¹ Nani ca'pachinara, o'opachinara, Cosiso piyapinën camairin:

—Isopita quëmapi'sa costaronënaquë, trico amëntatëquë'. Naporahuaton coriquinëna pahuërëtopisonta', a'naya a'naya costaronënquë chachin acotaantaquë'.
² Minënëhuë prata quëran nininsonta', hua'hua nininsó costaronënquë acotëquë'. Coriquinën, trico marë' pahuërëtërinso' pirayan acotëquë', itërin. Napotohuachina, piyapinënso' ina inachachin ninin.

³ Tahuëririnquë pi'i pipirirahuaso Cosiso', iinpita nontahuaton a'parin. Napohuachina moranënapitarë chachin pa'pi huachi. ⁴⁻⁵ Ninano quëran pipitona iinpitaso co aquëyátërasoihuë', Cosiso piyapinën itapon:

—Apira quëmapi'sa pa'piso', imaquë'. Cantonahuaton napotëquë': “¿Onpoatonta canpitaso nosoropirinënquëmahuë', co noyahuë' ninama'? Prata quëran minë nininsó', hua'anëhuë' o'oton ninorinsó chachin ihuatërama'. ¿Pa'pi co noyahuëchi ninama paya!” itëquë', itërin.

⁶ Cantonahuaton piyapinënso' Cosiri sha'huitërinso chachin itërin. ⁷ Napotohuachina, inapitarisó itaantapi:

—¿Ihuatërama', itërancoi tí? ¿Co'chi quiyaso onporo tëranta', inapo'itoihuë'! ⁸ ¿Co'ta Canan parti quëran huarë' coriqui costaronëhuëiquë quënanpatoira, quëshiantaranquën pora? ¿Onporahuatoita iporasó', pratahuë nipon, orohuë nipon, hua'anën pëinën quëran ihuachitoihuë'? ⁹ Quiyaso' piyapinënpita pochincoi ninai. Incoi tëranta minë quënapahuatancoi, chimiin. Quiyanta', piyapinënpita pochin asacatocoi tënai, itopi. ¹⁰ Napotohuachina, Cosi piyapinënso' taantarín:

—Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë', inapochinquëma nipachin. Nipirinhue', insosona minë quënaparahüesoíchin, piyapinëhuë nisarin. A'napitanquëmaso', co manta onpoaramahuë', itërin. ¹¹ Napotohuachina, a'naya a'naya costaronëna chinohuara-tona', i'shiritapi huachi. ¹² I'shiritohuachina yonissarin. Paninan nininsó costaronën quëran caniaritahuaton, hua'hua nininsó costaronënquë huarë', yonirin. Yonípchina, Mincamin costaronënquë quënanin huachi. ¹³ Ina nicatona iinpitasó', pa'pi sëtahuatona a'moanpiso oshapi. Napohuachina, a'naya a'naya pë'pëtonëna moranënaquë a'mitahuatona', naquëranchin ninanoquë ayaimantapi.

¹⁴ Cotasó', iinpitarë chachin Cosi pëinënquë canconpachina, inaso ya'huëarin quënamantapi. Quënanahuatona', isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshai. ¹⁵ Moshasó', Cosiso iinpita itapon:

—¿Co'chi canpitaso yonquinahuano'sa pochinhuë ninama paya! ¿Caso chiníquën nanantërahuë ni'ton, nito ninorahuë! itërin. ¹⁶ Napotohuachina, Cotari itapon:

—¿Tëhuëenchachin co onpo a'pania'huainso nanitëraihuë'! ¿Co naporaihuë', co ta'cahuaiso ya'huërinhuë'! Oshahuanaisó', nani Yosë nitotërin. Ma'tana ya'huarai. Minënë maninsorë chachin asacatocoi, itopi. ¹⁷ Napotopirinahuë', Cosirisó itapon:

—Co napoarinhue'. Insosona minënëhuë quënapapisóchin piyapinëhuë nisarin. A'napitanquëmaso', tatama ya'huërinquë noya panantaco'. Co insonta ma'sha onpotarinquëmahuë', itërin.

Cota, Mincamin ya'huërenamën yaquëparitërinso'

¹⁸ Cosi napohuachina, Cotari amasha ya'carirahuaton, itapon:

—Pi'piyan siniro nonchinquën topirahuë. Yonquirahuëso no'tëquën sha'huichinquën. Quëmaso' huaraon pochachin chiníquën nanantëran. Napoaton ama no'huitonco ana'intaancoso marëhuë' napotaranquën. ¹⁹ I'hua huë'naiquë, quëmaso natanancoi tatahuëi ya'huëtërincoiso'. A'na iyahuëinta ya'huëtërincoiso', natanancoi.

²⁰ Quiyarinta naporo sha'huitëranquën: “Tatahuëi ya'huëtërincoi, nani máshoya,” itërainquën. A'na iya'huanta hui'napi ya'huëtërincoiso', sha'huitërainquën. Inaso', tatahuëi nani máshoya niso' hua'huatërin. Naporo chachin sha'huitëranquën tatahuëri na'con nosororinso'. Ina yo'nanquëranchin hua'huatopisopita cato ya'huëpirinahuë', a'naso ayarin ni'ton, inaíchin quëparitërin. Napoaton nosoromiatërin. ²¹ Naporo sha'huitërancoi nohuitamaso marë' quëca'huaiso'. ²² Napotohuatancoira, sha'huitërainquën: “Iya'huaso', co nanitërinhuë' pa'pin huëshicaso'. Huëshirin naporini, pa'pinso' sëtori tēpa'itonhuë',” itërainquën. ²³ Napotopiranquënhuë': “Co'so' iya'hua quëpatamahuë', co onporonta tahuërëtaranquëmahuë',” itërancoi.

²⁴ Tatahuëitaquë canconpatoira, ya'ipi quëma napotërancoiso' sha'huitërai.

²⁵⁻²⁶ Hua'quimiachin quëran, tataso' camairincoi: “Pa'sahuatoma' trico pa'amantaco',” itopirincoihuë', quiyariso': “Co nanitërainhuë'. Iya'hua a'paantohuatancoi, naporo huarë' pa'sarai. Co'so' ina quëpahuatoihuë', co hua'an tahuërëtarincoihuë',” itërai. ²⁷ Napotohuatoira, tatahuëi sha'huitërincoi: “Canpita nitotërama sa'ahuëco' catoíchin hua'huaninso'. ²⁸ A'naso', ayarin. Napoaton naporo quëran huarë' co quënanchinahuë'. Pa'piniri ca'mara tēnahuë. ²⁹ Iin ya'huë'rë' quëparamaquëya ma'sha onpohuachin, canpita tēhuëarama'. Canpita tēhuënëmaquë caso mashoco sēto tēpaponco huachi,” itërincoi.

³⁰⁻³¹ Tatahuëso', iya'huarë' a'naíchin pochin nipi. Co'so' quiyarë' pantahuachinhuë', tatahuëso chiminapon. Quiya tēhuënëhuëiquë tata mashoyaso' sëtori tēpapon. ³² Co'huara huë'shamátërapoihuë' sha'huitërahuë: “Iya'hua a'paantohuatancoi, cari ni'sarahuë. Ma'sha onpohuachinso', ca ana'intoco huachi,” itërahuë. Naporahuaton napotomantarahuë: “Co'so' quëshintahuatēnquënhuë', chiminaquë huarë' na'inarahuë,” itërahuë. ³³ Napoaton nontaranquën natanco topirahuë. Ca iya'hua ya'huë'rënamën quëma piyapinën quëparichi tēnahuë. Inaso iinpitarë', pananta'in. ³⁴ Co'so' iya'hua pantahuachinso', co caso nanitërahuë tatahuëtaquë, pananta'huaso'. Tatahuë ma'sha onporinso', co yani'nahuë', itërin.

45

Iinpitari Cosi nohuitopiso'

¹ Ya'ipi piyapinēnpita ni'tonēnquë Cotari nontërinso tonitohuachina, Cosiso co huachi ahuantërinhuë'. Co huachi ahuantatonhuë', Iquipito nananquë chiníquën nonin: “¡Ya'ipinquëma pipico!” itërin. Napotohuachina, ya'ipi piyapinēnpita pipipi. Iinpitaréachin nicaso', nohuitacaiso marë' sha'huirin. ² Sha'huiton Cosiso', na'nëmiatarin huachi. Chiníquën na'nërin ni'ton, ya'ipi iquipitoro'sa nitotopi. Huaraoon pëinēnquë huarë' a'naquënso pa'sahuatona', sha'huitonpi. ³ Naporo huarë' Cosiso', inahuara nanamēnaquë iinpita nontërin:

—¡Ca mini Cosico! ¿Nanpiárin iporahuanta tata? itërin. Napotopirinhue', iinpitariso pa'pi tē'huatatona', co nanitopihuë' nonacaiso'. ⁴ Tē'huatopirinhue', Cosiriso itapon:

—Ama iyaro'sa tē'huatocosohue', ya'caritoco', itërin. Naporo huarë' iinpitari ya'caririn. Ya'carihuachinara, itaantarin:

—Ca mini iyaparimaco. ¿Co'ta iráca nicatono'sa Iquipitoquë huëcasoi pa'anamaco?

⁵ Napotëramacoso marë' ama canpitaora nino'huicosohue'. Co canpitaso yonquipiramahuë', Yosë chachin aquëchitiirincó. Notohuaro' piyapi'sa ananpicaso marë' aquëchitërinco. ⁶ Ipora huarë' iso no'paquë, cato pi'ipi nisarin tanarotopiso'. A'natërápo pi'i chachin, pahuanarin. Ina nápo pi'i sha'topirinhue'nta', co manta nitërinso' macaponahuë'. ⁷ Napotëranquëmaso chachin nisarin. Yosëso nipirinhue', aquëchitiirincó. Canpitanta shiparima ya'huëtiinquëmaso marë' naporin. Canpita chachinta', huëhuëpiro ninin quëran nicha'ëinquëmaso marë' aquëchitiirincó. ⁸ Inapocaso ni'ton, co canpita nohuanton isoporinquë huë'nahuë'. Yosë chachin a'parinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, huaraoon ayonquina'pi nica'huaso marë' ya'conahuë. Ya'ipi ma'shanēnpita

a'paiato, piyapinēnpitanta', camaica'huaso marë' ya'conahuë. Naporahuaton, ya'ipi Iquipitoquë huaraon ya'huërenamën hua'anënta'huaso marë' acorinco.

⁹ Manóton paantatoma', tata sha'huitonco': "Cosi ya'huëarin, iso pochin nanan a'patiarinquën: 'Ya'ipi Iquipito no'paquë hua'anënta'huaso marë' Yosë acorinco. Manóton o'maton, ni'quimaco. ¹⁰ Ya'ipi hui'nanpita, shia'huaro'sa', inapitarë chachin, o'maco'. Pë'tahuanëmapita, ma'shanëmapita, ya'ipi ya'huëtërinquëmaso', quiquimaco'. O'mahuatama', Cosin parti acoaranquëma'. Inapohuatama', co aquëya quëranhuë' nini'sáparihua'. ¹¹ Naro'pa huachi carima cosharo quëtáponquëma'. Ya'ipi huë'namaso nápo chachin co manta ichipahuantaranquëmahuë'. A'natërápo pi'ipi pahuanarin tanaro tahuëri'sa na'huëcaso ni'ton, napotápëinquëma', itoco'. ¹² Iya'huanta', canpitanta', ya'ipi naporahuëso', nani natanamaco. ¹³ Chiníquën nanantato Iquipitoquë hua'anëntërahuësonta', nani ni'nama'. Ya'ipi ni'namaso' tata sha'huitonco'. ¡Manóton paantatoma tata macontaco!' itërin.

¹⁴ Napotahuaton, iya'huain iporin. Ina iporin quëran na'nërin. Mincaminta', Cosi iporin quëran na'nërin. ¹⁵ Ina quëran Cosiso', ya'ipi iinpita noya nontaton së'quërin. Inapitanta iporahuaton na'nërin. Ina piquëran inapitarinta co huachi të'huatatonahuë', noya nontopi huachi.

¹⁶ Huaraon pëinēnquënta', a'naroáchin nanan nincanin: "Cosi iinpita canquiipi," itopi. Ina natanahuaton, huaraonso catahuarinsopita hua'ano'sarë chachin noya cancantopi. ¹⁷ Noya cancantaton huaraoniso', Cosi itapon:

—Iyaro'sa sha'huitëquë', pë'tahuanënaquë trico a'mitahuatona', Canaan parti pananta'ina'. ¹⁸ Paantatona', pa'pina quëma'ina'. Ya'ipi quëmopinēnpitarë chachin, o'ma'ina'. O'mahuachina', Iquipitoquë noya noya no'pa' nininso', cari quëtarahuë. Napoaton inapitaso', iso no'paquë ma'sha noya noyatërinso'pita, capona'. ¹⁹ Sa'ina', hui'nina', pa'pina', inapita quëmacaiso marë', camaiquë toronano'sa isëran quëpa'ina'. Sha'huitëquë a'naroáchin huë'ina'. ²⁰ Naporahuaton, ama aquëtë ma'shanënapita yonqui'inasohuë'. Iquipitoquë ma'sha noya noya nininsopita, inapitari hua'anëntapona', itëquë', itërin. ²¹ Napotihuachina, Cacopo hui'ninpitaso' ina inachachin nipi. Huaraon camaitërinso chachin, Cosiri toronano'sa quëtërin. Naporahuaton cosharo iraquë caracaisonta', quëtërin. ²² O'nanpiracaisonta', ya'ipi iinpita ananitëra'piarin. Mincaminso nipirinhuë', cara pasa coriqui prata quëran nininso' quëtahuaton, a'natërápo a'mocaso quëtërin. ²³ Pa'pionta', shonca moraquë, noya noya ma'sha Iquipitoquë ya'huërinso', a'patontarin. Naporahuaton shonca moraquë chachin, trico, pan, cosharo', inapita a'patontarin. O'mahuachina carimacaiso marë' a'patontarin. ²⁴ Pacacaiso marë' nontohuachinara, Cosiso iinpita itapon:

—Osharan paco'. Amana iraquë nino'huíracosohuë', itërin. Napotihuachina pa'pi huachi.

²⁵ Inapitaso', Iquipito quëran pipirahuatona', Canaan parti canconpi. Pa'pina ya'huërinquë chachin canconpi huachi. ²⁶ Pa'pina nontatona sha'huitopi: "¡Cosi naniárin tata! ¡Inari ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntërin!" itopi. Ina natanahuaton, Cacoposo pa'yanënuë tachianantërin. Sha'huitopirinahuë', co natëtërinhuë'. ²⁷ Napoaponahuë', Cosiri nanan a'patërinso natanin. Ina natanahuaton, toronano'sa quëpamacaiso marë' a'patontarinsonta', ni'nin. Naporo huarë' capa cancantomatërin huachi. ²⁸ Capa cancantaton tapon: "¡Tëhuëenchachin Cosi naniárin! Co'huara chimiantërasocohuë' pa'mato nimai," tënin.

46

Iquipitoquë pa'mapiso'

¹ Cacoposo' ya'ipi huëntonënë chachin pa'sarin. Ya'ipi ma'shanënpitarë' pa'sarin. Pirsipaquë canconpachinara, ma'sha tëparin. Tëparahuaton, pa'pinco' Yosë chinotërinso chachin chinotërin. ² Naporo tashi Yosëri hua'narëso pochin ya'notërin. Ya'notahuaton, nininën quëran përarin: "Cacopo" itërin. Napotihuachina, inariso itapon:

—Ma'ta Siniro ya'huarahuë, itërin.

³ —Caso Yosëco. Tataparionta chinotërinco. Iquipitoquë pa'macaso marë' ama të'huaquësohuë'. Inaquë shiparinpita na'atona', panca nacion ocoiaponá'. ⁴ Canta quëmaro'co Iquipitoquë, pa'marahuë. Naporahuaton ca chachin, ina no'pa quëran shiparinpita ocoiarahuë. Inaquë chiminpatan, Cösi nocoarinquën, itërin.

⁵ Ina quëran Cacoposo', Piirsipa quëran paantarín. Hui'ninpitari toronanquë a'mitopi. Huararoni quëpamacaiso marë' toronano'sa a'patontarínquë, inapitopi. Sa'ina', hui'nina', inapitanta a'mitopi. ⁶⁻⁷ Cacoposo', hui'ninpitare chachin pa'sarin. Hui'ninpitanta sa'ina hui'ninpitare chachin pa'sapi. Ya'ipi inapitarë chachin pa'sápatona', Iquipito no'paquë huarë' camapi. Ya'ipi ma'shanënapitanta Canaan parti ya'huëtopiso', quiquipi. Pë'tahuanënapitanta', Ohuicarosá', ohuacarosá', chiporosá', inapitanta quiquipi.

⁸ Isopita, Cacopo quëran pipipisopita Iquipitoquë pa'mapi. Inapita chachin isairio'sa itopi anta': Paninantërinso', Nopino. ⁹ Ina hui'ninpitaso': Anoco, Huaron, Ison, Caromi, inapita. ¹⁰ Simion hui'ninpitanta', Quimoino, Camin, Ohuato, Caquin, Sohuaro, Saono, inapita. Saonoso', Canaan sanapiquë hui'nahuaninso'. ¹¹ Nihui hui'ninpitanta', Coirison, Quiato, Mirari, inapita. ¹² Cota hui'ninpitanta', Iri, Onan, Sira, Parisi, Saro, inapita. Iri, Onan, inapitaso', Canaan parti chachin chiminpiso', nani nitotërehua'. Parisi hui'ninpitanta', Ison, Amoro, inapita. ¹³ Isacaro hui'ninpitanta', Toran, Popan, Copo, Simiron, inapita. ¹⁴ Saporono hui'ninpitanta', Siriti, Iron, Cariri, inapita. ¹⁵ Ina nápo Cacopo hui'ninpita quëmapi'sa Niaquëya ya'huëpi. Sanapinta a'nara ya'huëtërin: Tina itërinso'. Inapitaso', Patan-aranquë ya'huapon hui'nahuaninsopita. Nia quëran pipipisopitaso', cara shonca cara ya'pi', sanapirë chachin icanpi.

¹⁶ Caro hui'ninpitanta', Sipion, Aqui, Ison, Soni, Iri, Aroti, Ariri, inapita. ¹⁷ Asiri hui'ninpitanta', Imina, Isopa, Isopi, Piria, inapita. Oshinanta ya'huërin: Sira itopi. Piria hui'ninpitanta', Ipiri, Mariquiri, inapita. ¹⁸ Caro, Asiri, inapitanta Cacopo hui'ninpita Siripaquëya nipiso'. Ina quëran nipisopitaso', ya'ipiya quëran shonca saota ya'pi', icanpi. Siripaso' Napanori Nia catahuacaso marë' nicanarinso', nani nitotërehua'.

¹⁹ Naquiranta Cacopo sa'in chachin ninin. Ina hua'huinpitanta', Cösi, Mincamin, inapita. ²⁰ Cösiso', Asinaquë hui'nahuaninsopita: Manasisi, Iprain, inapita. Inapitaso', Iquipitoquë nasitopi. Asinanta', ayonquianta'inquëma'. Inaso', Potihuirá hui'nin. Potihuiranta', On ninanoquë corto hua'an ya'conin. ²¹ Mincamin hui'ninpitanta', Pira, Piquiri, Asipiri, Quëra, Namano, Iqui, Nosi, Mopimo, Opimo, Arato, inapita. ²² Ina nápo Naquirá quëran nipisopita ya'huëpi. Shonca catapini ya'pi ya'ipiya quëran icanpi.

²³ Tanoso', a'naíchín hui'nahuanin: Osimo itërin. ²⁴ Nipitari hui'ninpitanta': Cásiiri, Coni, Quisiri, Sirimo, inapita. ²⁵ Tano, Nipitari inapitanta Cacopo hui'ninpita nipi. Inapitaso', Piraquëya nipiso'. Ina quëran nipisopitaso', ya'ipiya quëran canchisë ya'pi', icanpi. Piranta', Napanori Naquirá catahuacaso marë' nicanarinso', nani nitotërehua'. ²⁶⁻²⁷ Iquipitoquë pa'mapisopita, saota shonca saota ya'pi icanpi. Ya'ipi inapitaso', Cacopo quëran pipipisopita. Hui'ninpita sa'inaso' co pichipihuë'. Cösi hui'ninpitaso' cato. Inapitaso' inaquë chachin nasitopi. Cacopo, Cösi, inapitarë' canchisë shonca ya'pi ya'ipiya quëran icanpi.

²⁸ Co'huara Cosin parti camayátërasoihuë', Cacoposo' Cota camairin: “Cösi sha'huitëquë huë'in, Cosin parti nacapi'íncó,” itërin. Inaquë Cota paaso', Cacoposo ya'ipi huëntonënë chachin Cosinquë camapi huachi. ²⁹ In cantomarahuaton Cotaso', pa'pini nanan a'patërinso sha'huitërin. Sha'huitohuachina Cösiso', a'naroáchin piyapinënpita camairin toronanën tapacaiso marë'. Inaquë huënsërahuaton, Cotarë chachin pa'nin. Pa'sahuaton pa'pin quënanconpachina, iporin. Iporinquëranchin hua'qui na'nërárin.

³⁰ Naporo' Cacopori, itapon:

—Ayapiranhuë', quënantaranquën ni'ton: ¡Iporaso' chiminpatonta noyatapon huachi ténahuë! ténin.

³¹ Pa'pin nani nontahuaton Cösiso', ya'ipi iinpita, quëmopinënpita inapita itapon:

—Huaaron nicapo pa'sarahuë. Pa'sahuato itapo: Ya'ipi quëmopinëhuëpita Canaan parti ya'huëpirinahuë', yacapainacoso marë' o'mapi. ³² Ohuacanënapita, ohuicanënapita, ya'ipi ma'shanënapita quiquimapi. Inapitaso pë'tahuatona'piro'sa', itarahuë. ³³⁻³⁴ Napotohuato, huaaron përsarinqüëma'. Përatënuëma' maquësona sacatëramaso' natanpachinqüëma': “Quiyaso', shimashonëhuëpita pochachin, ohuica pë'tahuana'piro'sacoi,” itoco'. Napohuatama', Cosin partiquë ya'huapoma'. Iquipitoto'saso', ohuica pë'tahuana'piro'sarë', napopináchin ya'huëcaiso', na'in. Napohuatama', canpitaráchin inaquë ya'huapoma', itërin.

47

¹ Cosiso', pa'pin, iinpita, inapita nontahuaton huaaron sha'huitapon pa'nin: “Tatahuë, iyahuëpita, inapita Canaan parti quëran o'mapi. Ya'ipi ohuicanënapita, ohuacanënapita, ma'shanënapita, inapitarë chachin o'mapi. Nani Cosin parti niqipi,” itërin. ² Ina piquëran a'natërápo iinpita huayonin. Huayonahuaton, huaaroni nohuatcaso marë' quëparin. ³ Naporo' inari natanin:

—¿Maquëta canpitaso sacatërama'? itërin.

—Quiyaso' quëma piyapinënpita pochincoi ninai. Shimashonëhuëpita pochachin ohuica pë'tahuatona'piro'sacoi. ⁴ Canaan parti ya'huëpiraihuë', na'con tanarotërai. Pastonta', ohuicaro'sa capacaiso', yanirin. Napoaton no'panënuë o'marai ya'huapoi. Yosë marë' nohuantëquë', Cosin parti ya'huë'i topiraihuë', itopi. ⁵ Napotohuachinara, huaaroniso' Cosi itapon:

—Yacapainënuëso marë' tataparin, iyaparinpita, inapita o'mapi. Nani o'mapi ni'quëhuarë', ⁶ ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntërahuëquë, noya inapita ya'huëcaiso'. Cosin parti noya noya no'pa' ninin. Inaquë ya'huëcaiso marë' quëtëquë'. A'naquë quëmopinënpita pë'tahuatcaso' noyá nitotohuachina', caquë pë'tahuanëhuëpita, a'paicaiso marë' acoquë', itërin.

⁷ Ina piquëran Cosiso', huaaron anohuatcaso marë' pa'pionta quëparin. Cantontahuaton Cacoposo', monsho tënin, nontacaso marë'. ⁸ Huaaroni ni'sahuaton natanin:

—¿Onpo pi'ita ya'huëtërinquë? itërin.

⁹ —Nani pasa cara shonca pi'ipi ya'huëtërinco. Co ya'huëmia ya'huëatohuë', patë patërantarahuë. Inapoato na'con parisitërahuë. Shimashonëhuëpitaso', na'con na'con tahuëri ni'pi. Co caso inapita icantapohuë' nimara tënahué, itërin. ¹⁰ Cacoposo nani huaaron nontahuaton, Cosirë chachin pa'nin huachi.

¹¹ Ina quëran Cosiso', Iquipitoquë noya noya no'pa' nininso' quëmopinënpita quëtërin. Huaaroni camairinso chachin ninin. Inapoatona Cacoposo' hui'ninpitare chachin Namisi parti no'pahuanpi. Namisiso', Cosin itopi anta'. ¹² Naporahuaton Cosiso', ya'ipi quëmopinënpita cosharo quëtárin. Panca huënton nininso' na'con na'con, quëtërin. Caraya nininso', pi'piyan quëtërin. Inapotërin.

Iquipitoquë onpo sacatacaiso', Cosi camaitërinso'

¹³ Co insëquë tëranta trico ya'huërinhuë'. Napoaton na'con na'con tanarotopi huachi. Canaan partiquënta', Iquipitoquënta', piyapiro'sa tanari tiquirarin. ¹⁴ Inaquëpita ya'huëpisopita, Cositaquë trico pa'anápirinahuë', nii'quianapi huachi. Ya'ipi coriqui trico marë' pahuëretopiso', Cosiso yontonin. Yontonahuaton huaaron pëinënuë taparin.

¹⁵ Canano'sa', iquipitoto'sa', inapita coriquinëna i'quihuachinara, iquipitoto'saso', Cosi nontapona pa'pi:

—¿Yosë marë' cosharo quëtocoi! Capa nii'quianarai huachi. Capa coriqui ni'ton, co huachi cosharo quëtohuatancoihuë', tana tëpaponcoi quiyaso'. Ina marë' quëmanta co huachi noya nisaranhuë', itopi.

¹⁶ —¿Naporinchi paya! Capa coriquinëna ni'quëhuarë', pë'tahuanëmapita nipachin quëco'. Ina quëpatama', trico quëtërainquëma', itërin Cosiri. ¹⁷ Napotohuachina

iquipitoro'saso', pë'tahuanëna quëshipi: Cahuarionëna', ohuicanëna', ohuacanëna', moranëna', inapita quëshipi. Inapita marë' naporo pi'iquë trico canpiatërin.

¹⁸ Ina pi'i na'huëanatopi. A'na pi'i maantaranquë naquëranchin iquipitoro'saso', Cosi paapantapi nontaantacaiso marë':

—Nani quëma nitotëran capa coriqui ya'huëtërincoisohuë'. Ya'ipi pë'tahuanëhuëpitanta canpitanquën ninin. Co huachi ma'sha tëranta ya'huëtërincoihuë' pahuërëta'huaiso'. No'panëhuëíchin ya'huërin. Naporahuaton quiyanta ya'huëarai. ¹⁹ Quiyaora chachin nipachin, no'panëhuëirë'coi pa'ancoi. Ina ya'huërenamën trico quëtocoi. Inapohuatoi huaraon piyapinënpitacoi nisarai. Ina marë' no'panëhuëiquë chachin sacachi. Cosharo quëtohuatancoi, no'panëhuëiquë sacatarai ni'ton, co nitapiarinhuë'. ¡Taquihuatoiso', no'panëhuëinta' pantatarin. Inapohuatoi, quëmanta co manta canaponhuë'! itopi.

²⁰ Napotohuachinara, Cosiso ya'ipi iquipitoro'sa no'panëna huaraon marë', pa'antëra'piarin. Co manta capacaisohuë ni'ton, no'panëna pa'ana'piapi. Inapopi ni'ton, ya'ipi Iquipito no'pa', huaraoni hua'anëntërin huachi. ²¹ Naporahuaton ya'ipi Iquipito no'paquë iquipitoro'sa ya'huërinso', Cosiri pa'anaton piyapitërin. ²² Corto hua'ano'sa no'panënáchin co Cosiri pa'antërinhuë'. Inapitaso' huaraoni topinan trico quëtárin ni'ton, co no'panëna pa'anacaiso ya'huërinhuë'.

²³ Ina quëran Cosiri piyapi'sa itapon:

—Iporaso', huaraon hua'anëntërinquëma huachi. No'panëmanta hua'anëntërin. Ma'tana ya'pirin ya'huëarin quëpatoma', sha'co'. ²⁴ Napoaponahuë', sha'namaso' nanitohuachin, a'natërápo costaro quëran a'na costarora huaraon quëtamaso ya'huërin. Catapini costaroso nipirinhüë', canpitaora marë' nisarín. Hui'namapita, yacaparín-quëmasopita, inapitanta capacaiso marë' nisarín. Naporahuaton ina quëran chachin shacacamaso ya'huërin, itërin. ²⁵ Napotohuachina, inapitaso taantapi:

—Noyapa'. Inapochin nisarai. Quëmaso noya piyapinquën ni'ton, tana tëpaincoiso nipirinhüë', nicha'ërancoi. ¡Huaraon nipachin piyapichincoi! itopi. ²⁶ Inapoaton Cosi camaitërin ya'ipi Iquipito no'paquë piyapinënpita ma'sona nicacaiso'. Sha'topiso nanitohuachina, a'natërápo costaro quëran, a'nara huaraon quëtacaiso ya'huërin. Iso quirica ninshitasoco huarënta', ina camaitërinso', ipora huanta Iquipitoquëso ina chachin nisapi. Corto hua'ano'saso nipirinhüë', co huaraon marë' quëtacaiso ya'huërinhuë'. Inapita no'panënaso', co huaraoni pa'antërinhuë' ni'ton, co quëttopihuë'.

Cacopo nohuantërinso'

²⁷ Israiro'saso', Iquipito no'paquë ya'huëapi huachi. Cosin parti no'pa' mapi. Inaquë ya'huëapona pochín na'amiatopi. ²⁸ Cacoposo shonca canchisë pi'ipi, Iquipitoquë ya'huëantarín. Ya'ipiya quëran pasa catapini shonca canchisë pi'i icanin.

²⁹ A'na tahuëri Cacoposo', nani chiminacaso ya'caritërin ninatanin. Napoaton Cosi sha'huitacaso marë' a'nara a'parin. Huë'pachina, itapon:

—Tëhuëinchachin nosorohuatanco, nohuantërahuëso' niquë'. Ina yanipatanso', tonaroana së'huatoco. Së'huatatonco: “Yoscoarë' nohuantëranso' nisarahuë,” itoco'. ¡Caso chiminpató, ama Yosë marë' isëquë pa'pitocosohuë'! ³⁰ Shimashonëhuëpita quënancona'huaso tahuëri nanitohuachinco, Iquipito no'pa quëran quëpaco. Quëparahuatonco, inapita po'mopiquë, canta po'moontaco, itërin.

—Noyapa'. Inapochinquën nipachin, itërin Cosiri.

³¹ —Yoscoarë' inapochinquën itoco, itaantarín pa'pini. Napotohuachina, Cosiso: “Yoscoarë' inapotaranquën,” itërin. Ina natanaton, Cacoposo, pë'saranënuquë huënserín. Inaquë huënsërin quëran, “Yosparinquën,” ta'caso marë' mónsho tënin.

Iprain, Manasisi inapita noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërinso'

¹ Ina piquëran miachin Cacoposo' caniorin. Napohuachina Cosi sha'huitopi. Ina natanahuaton, nicapon pa'nin. Hui'ninpitanta cato chachin quëparin. Manasisi,

Iprain, inapita. ² Cosiri nicapon hué'ninso sha'huitohuachinara, chiníquén cancantaton pè'saranénquë huénsërin. ³⁻⁴ Cosiso', hui'ninpitare chachin ya'coontarahuaton pa'pin nontoonin. Ina quëran Cacoposo' Cosi itapon:

—Yosë ya'ipi nanitaparinsó', Noso ninanoquë ya'notërinco. Inaso ninano', Canaan parti ya'huërin. Ya'notahuatonco, iso pochin noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitërinco: “Ni'quë'. Ca nohuanto, notohuaro' hui'nanpita ya'huëtarinquën. Quëmá quëran pipipisopita, na'a naciono'sa ocoyapona'. Naporahuaton, inapita, iso no'pa' quëtarahuë. Inapitari hua'anëntomiatapona',” itërinco. ⁵ Hui'nanpita Iprain, Manasisi, inapitaso co'huara yacapaponquën huë'shamátërasocohuë' ya'huëtërinquën. Inapitaso' caquën nicapona'. Napoatona', Yosë no'pa' hua'anënta'huaso sha'huitërinco', hua'anëntapona'. Nopino, Simion, inapita pochin ni'tona', hua'anëntapona'. ⁶ Inapita piquëran hui'nahuanpatan, quëmaoranquën nisapi huachi. Inapitaso' Iprain, Manasisi, inapita iya'huainpita nicapona'. Ina ni'tona iin mashonëna no'panëna quëran, inapitanta', no'pa' macapona'. ⁷ Co topinan napotaranquënhuë'. Mamaparin co aquëtë hua'huaninso marëhuë', napotaranquën. Quëmanta nani nitotëran: Patan-aran quëran huënantasëhua', Canaan parti quëmaquën mama tëparëhua'. Iporata ninano ya'cariya nicasëhua', chiminin. Chiminpachina, inaquë chachin ira pirayan pa'pitërehua'. (Ina ninanoso', ipora marë' Pirin itopi anta'.)

⁸ Ina ta'sochachin a'nanaya Cacoposo' tahuërëtahuaton ni'pirinhuë', Cosi hui'ninpita quënanin. Inapita quënanaton, hui'nin natanin:

—¿Inpitata isopitaso'? itërin.

⁹ —Isopita mini hui'nahuëpita. Yosë nohuanton naro'pa' ya'huëtërinco', itërin Cosiri.

—Amashachin aya'carico. Noya ya'huëcaiso marë' sha'huichi, itaantarin Cacopori.

¹⁰ Cacoposo' noyá mashoya ni'ton, co huachi ina inahuë quënantërin. Napoaton Cosiri hui'ninpita aya'caririn. Napohuachinara, Cacoposo shinpita iporahuaton apinorin.

¹¹ Ina quëran Cosi itapon:

—Co huachi onporo tëranta quënana'huanquënso' yonquipirahuë', Yosë nohuanton hui'nanpitanta quënanahuë. ¹² Pa'pin to'topitënuquë hui'ninpita huënsëápirinahuë', Cosiri ahuanirin. Ahuanirahuaton, pa'pin notënanquë isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorin. Noya nicatedon napotërin.

¹³ Ina quëran cato hui'ninpita chachin manin. Iprainso', inchinanën quëran së'quërin. Ya'huërë' Manasisiso' ahüënanën quëran së'quërin. Inapo së'quërin quëran pa'pin aya'caririn. Napoaton Iprainso', shiin ahüënanën quëran acorin. Ya'huërë' Manansisiso', shiin inchinanën quëran acorin. ¹⁴ Cacoposo nimirinhuë', tanpaquënpita chi'huaratahuaton, inchinanën quëran Iprain së'huamotorin. Manasisiso paninan nimirinhuë', ahüënanën quëran së'huamotorin. ¹⁵⁻¹⁶ Inaporahuaton Cosi noya ya'huëcaso marë' iso pochin sha'huitërin:

“Shimashonëhuëpita Apraan, Isaco, inapita Yosë natëpi.

Canta hua'huatërahuë quëran huarë' ina chachin noya a'pairinco.

Ina Anquëninën* chachin ya'ipi ma'sha onporahuë quëran, nicha'ërinco.

Inari chachin isopita hui'napi'sa catahuain.

Notohuaro' hui'ninpita ya'huëchina'.

Hua'huayátërahuë, isoro'paquë na'aina'.

Inapita nicatedon piyapi'sa', yonqui'inaco.

Tata Isaco, tata masho Apraan, inapitanta yonqui'ina',” itërin.

¹⁷ Cosiso nimirinhuë', paninantërinso' ahüënan quëran shiini së'huamotorinso' ni'nin. Ina nicatedon co noyahuë' cancantërin. Napoaton pa'pin inchinan imirin masahuaton, Iprain motën quëran chi'huincatërin. Chi'huincatahuaton Manasisi motënuquë acotërin.

¹⁸ Inapoapon pochin pa'pin itapon:

* 48:15-16 Yosë Anquëninën topachinaso': Yosë chachin ta'tona napopi.

—Co tata. ¡Ama inapoquësohuë! Isocha paninanso'. Inchinan imira quëran, ina së'huamotoquë', itërin. ¹⁹ Pa'pinso nipirinhüë', co nohuantërinhuë' inapocaso'. Napoaton itapon:

—¡Naporin mini conpa, nani nitotërahuë! Manasisinta shinpita quëran panca nacion nisarín. Iyaa'huainso napoaponahuë', noya noya nica-ton shinpita quëran na'con na'con naciono'sa pipiarín. ²⁰ Naporo tahuëri chachin, Cacopori shinpita nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin:

—Israiro nacionquë ya'huëpisopita noya ya'huëcaiso marë' yasha'huitohuachina', canpita nininëma yonquiatona iso pochin sha'huitapona': “Yosë quëmanta catahuainquën. Iprain, Manasisi, inapita catahuarinso pochachin catahuainquën,” niitapona', itërin. Inapoaton, Cacoposo Iprain'ton acorin. Manasisiso nipirinhüë', piquëran acorin.

²¹ Ina quëran Cosi tahuëretahuaton itapon:

—Ni'quë'. Caso chiminapo huachi. Yosëso nipirinhüë', ya'huëmiataton catahuarinquëma'. Inari chachin shimashonëma no'panënuquë quëpanantaponquëma'. ²² Quëmaso' ya'ipi iyaparinpita quëran, panca pancana no'pa' quëtëranquën. Siquimo motopi quëtëranquën. Inaso' no'pa', amororo'sa ahuëato osërëtërahuëso', itërin.

49

Cacopo yachiminton, hui'ninpita nontërinso'

¹ Nani shinpita noya ya'huëcaiso marë' sha'huitohuachina, Cacoposo' ya'ipi hui'ninpita amatërin. Huë'pachinara itapon:

“Amasha ya'carico conparo'sa'.

Ma'sona a'na tahuëri onpocamaso', carinquëma sha'huichinquëma natanco'.

² Canpitaso hui'nahuëpitanquëma'.

Caso Cacopoco niporahuë', Israiro itërinaco anta'.

Carima sha'huitaranquëma ni'ton, natanco'.

³ Quëmaso' Nopino, paninanquën.

Chiniquën nisoco, ya'nán hui'nahuananquënso'.

Chini chiniquën nanantaton, noya noya nicamaso' ninan.

⁴ Inapocamaso nipiranhuë', co huachi inapoaranhuë'.

I' pa'pi chinii' nipachina, co onpo asanoirëhuë'.

Ina pochachin nica-ton cosonanëhuë monshitëran,' itërin.

⁵ Simion, Nihui, canpitaso, napopináchin cancantërama'.

A'napita ma'sha onpotamaso marë' nisha nisha ohuararama'.

⁶ Niyontonamaquë, ama onporo tëranta ya'noisohuë'.

No'huitatoma piyapi tëparama'.

Co natantonquëmahuë' nica-toma', tororo'sa nishitëtëntëntërama'.

⁷ Tanan ni'niro'sa pochin no'huitërama'.

Napopiramahuë', co onporonta inachachin nisápomahuë'.

Carima ya'ipi Israiro nacionquë, ayanquëmiataranquëma', itërin.

⁸ Quëmaso' Cota, iyaparinpita pa'yataponën.

Inimiconënpita minsëra'piapon.

Iyaparinpita quëran huarë' moshaponën.

⁹ Quëmaso' conpa masho, Cota itëranquën.

Pa'pinia'hua pochin chinimiatëran.

Mapintahuaton pa'pini' pë'inihuachina,

mónsho mónsho tërarinquëran quëhuënin huachi.

Panca pa'pini' pochin ninan.

¡Pa'pini' chinotaso', co incari tëranta apisarinhuë'!

Inapochachin quëmanta inimiconënpita nitaponën.

¹⁰ Co inso tëranta hua'an quëran, quëmaso' Cota, ocoiarinënhüë'.

Huara së'quëranso co insonta mataponënhüë'.

Hua'anën chachin o'maquë huarë' co nanitapaponënhuë'.
 Ina o'mahuachin, ya'ipi naciono'sari natëpona huachi.
¹¹ Cotaso notohuaro' oparohuanaton, mora'huanënta', co apiratarinhuë'.
 Inaquë capacaso marë' a'sonpitërapon.
 Huinoquë chachin a'morinso pë'sapon.
 ¡Opa huayo no'huiquënquë chachin, inapotapon!
¹² Ya'pirinpitanta', huino quëran quëhua quëhuashin ninin.
 Natëquënpitanta', sho'shoi' quëran hui huirichin ninin,' itërin.
¹³ 'Quëmaso' Saporono, marë yonsan parti ya'huapon.
 Panca nancharo'sa nonshinanëna ya'huërinquë, ya'huëapon.
 No'panënso', Sitonquë huarë' naniarin,' itërin.
¹⁴ 'Quëmaso' Isacaró, chiníquën mora pochin nisanan.
 Pë'tahua pëiro'saquë pë'pëtëranquëranchin chinotaran.
¹⁵ "¡Noyachi iso no'pa' paya! Yashi yashin chinochachináchin," tēcapon.
 Co pahuërepirinënhuë', noya cancantaton patron marë' sacataran,' itërin.
¹⁶ 'Quëmaso' Tano, quëmaora huëntonënnquë ya'huëpisopita catahuanan.
 Nanan ya'huëtohuachina', anoyatacaiso catahuanan.
 A'napita Isairo huëntono'sa pochachin nisanan.
¹⁷ Ya'huan yaquëtëtërinso pochin nisanan.
 Inaso', ira pirayan yamorin quëtëtacaso marë'.
 Cahuario tocanën quëtëhuachina, piyapi ya'mitërinso', anotapon.
 Inapochachin quëmanta', inimicoro'sa nitaran,' " itërin Cacopori hui'ninpita nontaton.
¹⁸ Ina quëran Cacoposo' Yosë nontaton tapon:
 "¡Siniro, quëmaso' nicha'ësaranco ténahuë!" itërin.
¹⁹ A'napita hui'ninpitanta yonquiaton taantarín:
 " 'Quëmaso Caro, matararoro'sa huënton ya'contarinquën.
 Quëmariso napoaponahuë', nita'atahuaton imasaran,' itërin.
²⁰ 'Quëmaso' Asiri, noya noya cosharo ya'huëtarinquën capacaso'.
 Copirnoros'a ca'ninso pochin ca'sápon.
 Napoaton quëmari quëtohuatan inapitanta ca'sapi,' itërin.
²¹ 'Quëmaso' Nipitari, co camainënnquënso costaponhuë'.
 Tanan yo, noyanpia'huaráchin hua'huinpitarë' pa'ninso pochin nisanan.
 Inapochachin quëmá quëran pipipisopitanta',
 na'a nisahuatona', noyanpia'huaráchin nicapona', itërin.
²² 'Quëmaso' Cosi, i'sha yonsanquë huayo huanirinso pochin ninan.
 Inaso' huayo pa'pi notohuaro' nitërin. Së'paquënpitanta', paira pa'tërin.
²³ Pë'chinan camayoro'sa', no'huirinquën.
 No'huitënën pë'chinan shinërëquë yaohuaninën.
 Napotatënën, co noya quëran ya'huëchináchinhuë nitarinën.
²⁴ Quëmaso nipirinhuë', chini chiníquën tanpatëran.
 Pë'chinanënnquë inimicoro'sa tē'yanantohuatan, co pacoitaranhuë'.
 Yosë imarahuëso', chini chiníquën nanantërin.
 ¡Ina catahuarinquën inimicoro'sa minsëaran!
 Siniroso' ohuica hua'anën pochin ni'ton, a'pairinco.
 ¡Ina chachin quëmanta a'paiatënnquën catahuarinquën!
²⁵ Yosënhuë chachin, catahuapënnquën.
 Inaso', ya'ipi nanitapaton catahuapënnquën.
 Ina nohuanton, o'nanpachina catahuainquën.
 Acoporonta i' ya'huërinso', ina nohuanton pipiton catahuainquën.
 Pë'tahuanëmapita, sanapinëmapita, inapitanta huaihuachina catahuain.
²⁶ Tata mashocoro'sa iráca, noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitërinaco.
 Carinquënso', ipora noya noya sha'huitaranquën.

Motopiro'sa ya'huérárinso ta'huantaquë huarë', Yosë catahuaráponquën.
 A'napita iyanpita quëran, noya noya nicatënquën huayonanquën.
 Napoaton sé'huamotorahuatënquën quëma marë' Yosë nontërahuë,' itërin.
²⁷ 'Quëmaso' Mincamin, pa'pi mapinton tanan ni'nira pochin nicapon.
 Tashiramiachin inaso mapintahuaton, ca'miatërin.
 Naporo' i'huanahuanquë chachin pë'sotërinson'ta', a'napitari ca'papi.
 Inapochachin quëmanta', yaata'huantëransopita nitaran.
 Inapotahuaton ma'shanënanta', nipatomatapoma', ' ' itërin.

²⁸ Ina pochin Cacopo shonca cato hui'ninpita noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërin.
 Inapita quëran shonca cato Israiro huëntono'sa pipipi.

Cacopo chimininso'

²⁹ A'na tahuëri Cacoposo', hui'nipita camairin: "Co hua'quiya quëranhuë' chimi-narahuë huachi. Chiminpato, shimashonëhuëpita pa'pitopiso pirayan po'moontaco. Iti huënton piyapi, Ipron itopisori, ina no'paso' hua'anëntopirinhüë'. ³⁰ Maquipiraquë nanin ya'huërinso yonquiato napotarahüë. Inaso', Canaan parti ya'huërin. Mamiri notënanquë ya'huërin. Ina no'pa' mini iráca tata mashoco Apraan nipa'pitacaiso marë' pa'anin. Ina pirayan no'pa' ya'huërinso' chachin naporo Ipron pa'antërin. ³¹ Inaquë Sara, Apraan, inapita chiminpachinara ya'conpi. Tata Isaco, mama Nipica inapitanta inaquë chachin ya'conpi. Inaquë canta', sa'ahuë Nia itërahuëso ya'conin. ³² Ina no'paso' naninë chachin, Iti huënton piyapi'sa pa'antopi," itërin. ³³ Cacoposo' hui'ninpita camairinso tonitohuachina, pë'saranënquë quëhuëantarin. Quëhuënaso chachin, chiminin huachi.

50

¹ Pa'pin chiminpachina Cosiso', ina nonën iporin quëran na'nërin, apinorin, napotërin. ² Ina quëran notoronënpita camairin pa'pinco' nonën tapacaiso'. Camai-huachina, ama chanatacaso marëhuë' taparapi. Pa'pincoso', Cacopo itahuatona', Israiro itopi anta'. ³ Catapini shonca tahuëri quëran nonën tapapi huachi. Ina nápo tahuëri nohuantërin tapacaso marë' ni'ton, ina nápo tahuëri sacatopi.

Iquipitoto'saso', canchisë shonca tahuëri Cacopo marë' sëtopiso' imapi. ⁴⁻⁵ Ina tahuëri'sa na'huëhuachina, Cosiso' huaraon catahuapisopita hua'ano'sa', nontërin:

—Tëhuënhachin noya ni'patamaco, ca marë' huaraon nontoonco'. Naporin Cosi: "Co'huara tata chiminyátëraponhuë', camairinco Yoscoarë' ta'to natëca'huaso': 'Nipa'pita'huaiso marë' taparahüëquë chachin, po'moontaco. Inaso', Canaan parti ya'huërin,' itërinco. Quëtoco paato tatahuë pa'pitonta'i, topirahuë. Nani pa'pitontahuato, o'mantarahuë tënin," itoco', itërin. ⁶ Sha'huitohuachinara, huaraoniso hua'ano'sa itapon:

—Cosi sha'huitonco': "Paaton tataco', pa'pitontaquë'. Sha'huitërinquënso chachin nitontaquë'," itoco', itërin.

⁷⁻⁸ Huaraoni napotohuachina, Cosiso', pa'pin pa'pitacaso marë' pa'nin. Ya'ipi copirno catahuapisopita hua'ano'sa pa'pi. Iinpitanta', quëmopinënpitarë chachin pa'pi. Cosin partiso', hua'huaro'saráchin pë'tahuaro'sa a'paicaiso marë' patopi. ⁹ Sontaro'santa', a'naquën toronano'saquë, a'naquënso cahuarioro'saquë, Cosi ca'tanpi. Napoaton hua'huayátërahuë piyapi'sa pa'pi.

¹⁰ Pa'sápatona', Corin-a-atatiquë canconpi. Inaquë niyontonatona panca sëtopi. Inaquë Cosi pa'pin marë' canchisë tahuëri sëtërinso', naniantarin. (Corin-a-atatiso', trico to'norapiquë) Ina no'pa quëranso', Cortanii' pi'i ya'coninso parti acorin. ¹¹ Canano'sa inaquë ya'huëpisopitari, napopiso ni'pi. Ina ni'sahuatona', inahua capini ninontopi: "Iquipitoto'sa pa'piaona huëcatona', panca sëtapi," topi. Napoaton ina no'paso', aninihuanpi: Apiri-misraimo, itopi. Iquipitoto'sa sëtopiquë, tapon naporin. Ina no'pa quëranso', Cortanii' pi'i ya'coninso parti acorin.

¹²⁻¹³ Cacopo hui'ninpitaso', pa'pin nanpipon camaitërinso chachin ya'ipi nipi. Canaanquë quëpantarahuatona', Maquipiraquë nanin ya'huërinquë po'moontapi. Iti piyapi, Ipron itopisori, ina no'paso' hua'anëntopirinhuë', Apraani iráca nipa'pitacaiso marë' pa'antërin. Ina naninso no'parë chachin, Mamiri ya'huërin quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. ¹⁴ Nani pa'pin po'oroquë po'mohuachinara, Cosiso' iinpitarë chachin Iquipitoquë pa'mantapi. Ya'ipi ca'taninsopitanta', pa'mantapi.

Cosi iinpita napopiso'

¹⁵ Cacopo chiminpachina Cosi iinpitaso', ina të'huatatona inahua capini ninontopi: "Íraca aparisitërehuaso marë' tapon Cosi no'huitonpoa yai'huëretápirinpoahuë'," ni-itopi. ¹⁶⁻¹⁷ Ina yonquiatona', iso pochin nontacaiso marë' a'napita a'papi: "Co'huara tata chimiyantëraponhuë', camairincoi nonta'huainquënso': 'Iyaparinpita aparisitopirinënuquënhuë', co noyahuë' nicatona oshahuanpiso', Yosë marë' naniantëquë', itoco', itërincoi. Napoaton, quiyarionta nontarainquën nanan anoyataancoiso marë'. Quiyanta', tatanpoa chinotërinso Yosë chachin imarai ni'ton, inapotocoi," itopi. Napo nontaso', Cosiso na'nërarin.

¹⁸ Naporo chachin iinpitanta', canquiipi. Canquiuhuachinara, isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshaiipi. Mosharahuatona', itopi:

—Ma'tana iya, ya'huarai. Hua'anëntatoncoi yacamaihuatancoi, inapotocoi, itopi.

¹⁹ Napotopirinahuë', Cosiriso itapon:

—Ama iyaro'sa pa'yancosohuë'. Caso piyapico ni'to, co nanitërahuë' Yosë ya'huërenamën pochin nica'huaso'. ²⁰ Canpitaso mini, ma'sha onpotamacoso yonquipiramahuë', Yosëso nipirinhuë', inaporamaso anoyatërin. Ama notohuaro' piyapi'sa taquicaiso marëhuë', inaporin. ²¹ Napoaton ama pa'yancosohuë'. Carinquëma coshoro quëtáponquëma'. Hui'namapitanta quëtapo. Naponontaton, Cosiso iinpita asanocancanin. Noyasha nontërin.

Cosi chimininso'

²² Cosiso iinpitarë chachin, Iquipitoquë ya'huëhuantopi huachi. Inaso', pasa shonca pi'i icanin. ²³ Hua'qui ya'huaton, Iprain hui'ninpita ni'nin. Inahuanta hui'nahuanpiso shi'ahuainpitaquë huarë', ni'nin. Naporahuaton Manasisi shiin Maquiri itopiso hui'ninpitanta', macaton aso'sorin. Ina marë' to'topitënuquë ahuënsëra'piarin.

²⁴ A'na tahuëri Cosiso', iinpita itapon: "Co hua'quiya quëranhuë', chiminapo huachi. Napoaponahuë', Yosëso catahuainquëmaso marë' o'mararin. Iso no'pa quëran ocoiarinquëma'. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita quëtacaso marë' sha'huitërinso no'paquë, quëpantarinquëma'," itërin. ²⁵ Ina quëran iinpita camairin: "Yoscoarë' ta'toma', nohuantërahuëso nitoco," itërin. Napotohuachina: "Yoscoarë' nohuantëranso', nisarai," itopi. Naporo' Cosiri itapon: "Tëhuëenchachin Yosë o'mararin catahuainquëmaso marë'. Ina tahuëri nanihuachin, nansënhuë isëquëran quëpanantamaso ya'huërin," itërin.

²⁶ Pasa shonca pi'ipitaso', Cosi Iquipitoquë chiminin. Chiminpachina, nonën ama chanatacaso marëhuë taparahuatona', a'na atahuaruquë po'mopi. Ina pochin Cacopo hui'ninpita nipi.

Matio ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Quisocristo shimashonënpita

(Lucas 3.23-38)

¹ Quisocristo nanamën sha'huitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin. Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin ina a'paimacaso marë'. Tapico chachin Quisocristo shimashonën. Apraanconta' shimashonën chachin. Ya'ipi shimashonënpita iráca ya'huëpiso' sha'huichinquëma', nitotoco'.

² Iráca Apraan hui'nahuanpachina, Isaco itopi. Ina quëran Isaconta' hui'nahuanpachina, Cacopo itopi. Cacoposo' na'a hui'ninpita ya'huëtërin. A'naso' Cota itopi. ³ Cotanta' hui'nahuanpachina, Parisë, Saro, inapita itopi. Tamara hua'huinpita inahuaso'. Ina quëran Parisë hui'nahuanpachina, Isromo itopi. Inanta' hui'nin ya'huëtohuachina, Aramo itopi. ⁴ Aramonta' hui'nahuanpachina, Aminatapo itopi. Ina hui'nin Nasono itopi. Nasononta' hui'nahuanpachina, Sarëmon itopi. ⁵ Sarëmon yasa'apachina, Nacapa manin. Hui'nin ya'huëtohuachina, Pooso itopi. Poososo' Rota macaton, hui'nahuanin. Opito itopi. Opitonta' hui'nahuanpachina, Quisi itopi. ⁶ Quisinta' hui'nahuanpachina, Tapi itopi. Inaso' copirno ya'conin. Ina quëran Oriasëco' sa'in masahuaton, hui'nahuanin. Saromon itopi.

⁷ Saromon hui'nin Nopoamo itopi. Ina hui'nin Apiasë itopi. Apiasënta' hui'nahuanpachina, Asa itopi. ⁸ Asa hui'nin Cosahuato itopi. Cosahuatonta' hui'nahuanpachina, Coramo itopi. Ina hui'nin Osiasë itopi. ⁹ Osiasënta' hui'nahuanpachina, Cotamo itopi. Ina hui'nin Acaso itopi. Acasonta' hui'nahuanpachina, Isiquiasë itopi. ¹⁰ Ina hui'nin Manasisë itopi. Inanta' hui'nahuanpachina, Amon itopi. Amon hui'nin Cosiasë itopi. ¹¹ Ina hui'nin Quiconiasë itopi. Iinpitanta' ya'huërin. Naporo' cotioro'saso', inimicoro'sari Papironia quëran huëcatona', canaipi. Minsërahuatona', napopinchin ya'huëpi'pa' quëpapi asacatacaiso marë'.

¹² Ina piquëran Quiconiasë hui'nahuanpachina, Saratiri itopi. Ina hui'nin Soropapiri itopi. ¹³ Inanta' hui'nahuanpachina, Apioto itopi. Apioto hui'nin Iriaquimo itopi. Ina hui'nin Asoro itopi. ¹⁴ Asoronta' hui'nahuanpachina, Satoco itopi. Satoco hui'nin Aquimo itopi. Ina hui'nin Irioto itopi. ¹⁵ Iriotonta' hui'nahuanpachina, Iriasaro itopi. Iriasaro hui'nin Matan itopi. Ina hui'nin Cacopo itopi. ¹⁶ Cacoponta' hui'nahuanpachina, Cosi itopi. Cosi yasa'apachina, Maria manin. Ina hua'huinso' Quisoso, Cristo itopiso'.

¹⁷ Nani Quisocristo shimashonënpita sha'huitëranquëma'. Apraan quëran Tapi copirno ya'conaquë huarë' shonca catapini shimashonënpita ya'huëtërin. Ina quëran Papironiaquë quëpai huarë' shonca catapini shimashonënpita ninshitantëranquëma'. Ina quëran Quisocristo nasitaquë huarë', shonca catapini chachin shimashonënpita ninshitantëranquëma huachi.

Quisocristo nasitërinso'

(Lucas 2.1-7)

¹⁸ Apira Quisocristo nasitërinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Naporo tahuëri'sa' Cosiso', nani Maria nontërin macacaso marë'. Napoaponahuë' co'huara mashatëraso-huë', Ispirito Santo nohuanton inaora cayorin. ¹⁹ Cosi nitotahuaton, pa'yanin. Noya quëmapi ni'ton, yonquiarin. “¿Ma'cha onpo'ia? Maria nani hua'hua ma'patërin. Co maca'huaso' ya'huërinhuë'. Co piyapi'sa' sha'huitarahuë', Maria tapanpachin. Coisëichin sha'huitahuato, co masarahuë',” ta'ton, yonquirárin. ²⁰ Huë'ëso', Yosë anquëninëni ya'notimarin nontacaso marë'.

—Tashita Cosi. Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Tapico' shinquën. Pi'pian sha'huitaponquën o'marahuë. Maria noya maquë'. Co quëmapi së'huarinhuë'. Ispirito

Santo nohuanton, inaora cayorin. Napoaton noya maquë'. ²¹ Huaicaso' nanihuachin, quëmapia'huaya nasitapon. Nasitohuachin, Quisoso itëquë'. Piyapinënpita oshanëna' inquitaton, nicha'ësarín ni'ton, ina nininën acotëquë', itërin anquë'niri. Itahuaton, panantarin huachi.

²² Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin. Ninoton, Yosë quiricanënuquë chachin ninshitérin:

²³ "A'na tahuëri nanon inaora cayoapon.

Co quëmapiri së'huapirínhuë', napoapon.

Quëmapia'huaya huaihuachin, Imanino itapi," ténin.

Yosë chachin o'maton, yacaparínpoa', tapon naporin. Ina pochin nasitimahuachina, iráca ninopiso' nanirin huachi.

²⁴ Cosiso' capayatahuaton, Siniro anquëninën natëton, Maria manin huachi.

²⁵ Macaponahuë', co ichihuë'ërinhuë'. Hua'huin nasitérin piquëran huarë' ichihuë'ërin. Quëmapia'huaya nasitohuachina, Quisoso itopi.

2

Tayora nitotona'piro'sa' quënanpiso'

¹ Quisososo' Pirinquë nasitérin. Cotia parti chachin nasitérin. Naporo' Irotisëri inaquë hua'anëntërin. Ina quëran tayora nitotona'piro'sa' canquiipi. Pi'i pipirínso parti quëran huë'pi. Canquihuachinara, Quirosarínquë, natantiipi:

² —¿Insëquëta' nasha copirno nasitérin? Cotio copirno ya'conacaso' nani nasitérin ipora. Ya'huërai parti ya'huasocoi, nasha tayora ya'norínso' quënanai. Ina nicatoi: "Yosëri a'paimarínso' nasitérin huachi," ta'toi, huë'nai ina chinotapoi, itëra'piapi.

³ Ina natantahuaton, copirno Irotisë pa'yanin. Quirosarínquë ya'huëpisopitanta' pa'yanpi. ⁴ Copirno pa'yanaton, cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita amatërin. Amatahuaton, natanin.

—¿Insëquëta' Cristo Yosëri a'paimarínso' nasitapon? itërin.

⁵ —Cotia parti chachin nasitapon. Pirinquë nasitapon, itopi. Iráca pënëntona'pi ninoton, Yosë quiricanënuquë ninshitérin.

⁶ "Cotiaquë a'na ninano' ya'huërin, Pirin itopiso'.

Co panca ninanoyahuë' niponahuë', inaquë a'na copirno nasitapon.

Na'a copirnoros'a' Cotia parti ya'huëpirínahuë', inaso' chini chiníquën nanantapon.

Ya'ipi piyapinënhuëpita israiro'sa' itopiso' hua'anëntapon," ténin Yosë, itopi.

⁷ Copirnosos' natanahuaton, co a'ninquëchin yanatantërinhuë'. Po'oana quëran tayora nitotona'piro'sa' amatërin. Huë'pachinara, inaora quëparahuaton, nontërin:

—¿Ma yoquiquëta' nasha tayora ya'norin? itërin.

Sha'huitohuachinara, itantarin:

⁸ —Pirin'pa' nasha copirno nasitérin ipora. Inatohua' paatoma', noyá yoníco'. Hua'huasha quënanpatama', huënantatoma', sha'huitiintaco canta' paato chinochi, itërin nonpintaton.

⁹ Ina natanahuatona', pa'pi huachi. Pa'sapirínahuë', a'nanaya tayora quënaantapi. Ya'huëpíquë ni'piso chachin inápaquë paaton, quëchitérarin. Hua'huasha yacap- atërinquë chachin tayora chiniconin. ¹⁰⁻¹¹ Ina ni'sahuatona', pa'pi pa'yatopi. Capa cancantatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë hua'huasha quënanconpi. A'shionta' ya'huarin, Maria itopiso'. Hua'huasha quënanahuatona', isonconahuatona', chinotopi. Ina quëran caposoa'huayanënapita i'soatahuatona', ma'sha pa'ton ninínso' quëtopi. Oro, yonarin pochin pimóchin ninínso', yaqui' pimóchin ninínso' inapita quëtopi. ¹² Ina quëran tashi' huë'ësoi', Yosë nohuanton, hua'napi.

—Ama copirno ya'huërinquë pantatoma', sha'huitocosohuë', itërin anquë'niri. Napoaton a'na ira pa'tahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi huachi.

Iquipito'pa' ichita'apiso'

¹³ Tayora nitotona'piro'sa' pa'pachinara, Yosë anquëninëni huë'ënuquë Cosi ya'notahuaton itapon:

—Copirno nani chinotërin hua'huasha tēpacaso marë'. Apira sontaro'sa' a'pararin ina yonicaíso marë'. Napoaton a'naroáchin ichita'aque'. A'shinë chachin Iquipito'pa' quëpaquë'. Inaquë yacapatëquë'. Noya huënantacaso' nipachin, sha'huitantaranquë, itërin anquëniri.

¹⁴ Natanahuaton, a'naroáchin Cosi huënsëintarin. Tashi' nipirinuë', hua'huasha quëparin. A'shinë chachin ichita'arahuatón, Iquipito'pa' pa'pi. ¹⁵ Irotisë chiminaquë huarë' inaquë ya'huëpi. Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin: “Hui'nahuë Iquipito'pa' yacapatopirinuë', ina quëran ocoiarahuë,” tënin Yosë. Hui'nin chachin Iquipitoquë yacapatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Hua'huasharo'sa' tēpapiso'

¹⁶ Copirno Irotisëso' tayora nitotona'piro'sa' ninarápirinuë', co ya'nopihuë'. “Non-pintërinaco ipora,” ta'ton, chiníquën no'huitërin. No'huitaton, sontaro'sa' Pirin'pa' a'parin quëmapia'huaro'sa' tēpacaiso marë'. “I'huá chachin tayora ya'norin ni'ton, co canopia'huaro'saráchin tēpacaso' ya'huërinhuë'. Cato' pi'ipitërinquë huarë' tēpaco',” itahuaton, a'parin. Sontaro'saso' pa'sahuatona', ya'ipi quëmapia'huaya Pirinquë ya'huërin sopita tiquipi. Ya'cariyanta' yonitona', cato' pi'ipitërinquë huarë' tēpapi.

¹⁷⁻¹⁸ Iráca ninoton, Yosë quiricanënuquë Irimiasë ninshitërin:

“Namaquë na'nërinso' natanpi. Naquira na'nërárin, ayanárin.

Hua'huinpitaco' yonquiaton, na'nërarin.

‘Ama sëtëquësohuë’, itopirinahuë',

nani chiminpi ni'ton, sëtárin,” tënin.

Iráca naporinso pochachin iporanta' hua'huaro'sa' tēpapi ni'ton, a'shina' na'nërápi.

¹⁹ Naporó' Cosiso' Iquipitoquë yacapatarin. Irotisë chiminpachina, Yosë anquëninëni ya'notantarin. Hua'narinso pochin Cosiri quënanin.

²⁰ —Hua'huasha tēpana'pi nani chiminin ni'ton, israiro'sa' ya'huëpiquë panantaquë'. Hua'huasha a'shinë chachin quëpantaquë', itërin.

²¹ Ina natanahuaton, natërin. Quisoso a'shinë chachin quëparahuaton, inatohua' panantarin. ²² Canconahuaton, nanan natantërin. “Irotisë hui'nin ya'huëre' hua'anëntantarin. Ariquirao itopisoari pa'pin ya'huëretërin,” topi, natantërin. Ina tē'huataton, co nohuantërinhuë' inatohua' ya'huëcaso'. Naporahuaton, hua'nantarin.

—Ama copirno ya'huërinquë chachin panantaquësohuë', itërin anquëniri. Ina natanahuaton, Cariria parti pa'nin ya'huëcaso marë'. ²³ Inatohua' a'na ninano' ya'huërin, Nasarito itopiso'. Inaquë ya'huërarin. Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. “Cristo huë'pachin, Nasarito piyapi itapona',” topi. Napoaton Yosë nohuanton, inaquë ya'huaton, hui'napitërin huachi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(*Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28*)

¹ Naporó' tahuëri'sa' Coansha Paotista pënëntarin. Cotia parti pancana inotëro' ya'huërin. Co inaquë piyapi'sa' ya'huëpihuë'. Inaquë ya'huaton, Yosë nanamën sha'huirarin. Na'a piyapi'sa' huë'pi natanapona':

² —Yosë hua'anëntiinpoaso' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco huachi, itarin. Nani tahuëri ina pochin pënënarín.

³ Iráca Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

“Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon: ‘Siniro o'macaso tahuëri naniriarin ni'ton, yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiníquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaiso marë'.

Inapochachin iporaso' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' tapon ina quëmapi, pënëntohuachin," ténin.

Coansha pënëntacaso' ninoton, naporin.

⁴ Coanshaso' co noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin a'morin, camiyo anporo quëran nipiso'. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. ⁵⁻⁶ Inaquë na'a piyapi'sa' huë'pi natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanpi. Cortanii' ya'cariya quëraonta' huë'pi. A'naya a'naya huëcatona':

—Tëhuëchachin co noyahuë' nicato, oshahuanahuë. Catahuaco Sinioro naporahuëso nianichi, itopi Yosë nontatona'. Ina topachinara, Coanshari Cortaniiquë aporintërin.

⁷ Ina quëran na'a parisioro'sa', satorio'sa', inapitanta huë'pi.

—Quiyanta' aporintocoi, itopirinahuë', Coansha co nohuantërinhuë':

—¿Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama! “Yosë isoro'pa' ana'intohuachin, cha'ëpoi,” topiramahuë'. Co topinan cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico huachi. ⁹ Ama canpitaora ninonpintocoso-huë'. “Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ¹⁰ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', a'nërë'. Itëquënpitarë chachin ocoirahuatë', pënuë të'yatërë' huiquitacaso marë'. ¹¹ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', i'quë aporintaranquëma'. Ca piquëranso nipirinhüë' a'na quëmapi huë'sarin. Inaso' chini chiniquënanantërin. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquënanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'to, co sapatën quëpaca'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëmaso Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhüë' pënuë chiniquënanantërin. ¹² Cayarinso' manëso pochin nisarín. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhüë', pënuë ahuiquitëre'. Inaso' co onporonta' tacopiarinhüë', ténin Coansha.

Quisoso aporihuaninso'

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³ Ina quëran Quisoso Cariria quëran huë'nin. Cortaniiquë canquirahuaton, Coansha nontërin aporintacaso marë'.

¹⁴ Napotopirinhüë', co nohuantërinhuë'.

—¿Ma'marëta' napotiiranco? Co aporinta'huanquënso' ya'huërinhuë'. Quëma aporintoco tëhuëchinsó', itërin.

¹⁵ Napotopirinhüë', Quisosori itërin:

—Yosë nohuantërin ni'ton, ya'ipi natëca'huaso' ya'huërin. Napoaton noya quëma aporintoco, itërin. Ina natanahuaton:

—Noyahua', itahuaton, i'quë aporintërin. ¹⁶ Ina quëran nonshiaso chachin a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin, ni'nin. Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹⁷ Naporo' inápa quëran Yosë noninso' natanpi.

—Isoso' ca hui'nahuë chachin, na'con nosororahuëso'. Noya ni'nahuë, ténin.

4

Sopairi Quisoso ténirinsó'

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹ Ina quëran Ispirito Santori Quisoso quëparin inotëro parti sopairi ténicaso marë'.

² Catapini shonca tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhüë'. Ina piquëran tanarin huachi. ³ Naporo' sopairi huëcapairin.

—Tëhuëchachin Yosë hui'ninquënanipatan, iso na'piro'sa' quëran cosharo' atarantëquë', itopirinhüë',

⁴ —Inca, co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënquë pënëninpoa'. “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhuë'. Ya'ipi Yosë noninso' natëhuachin tëhuëchinso', nanpiarin,” tënin, itërin.

⁵ Ina quëran Quirosarin'pa' sopairi quëparin. Yosë chinotopiso pëi' a'canpiso aipi quëpantarahuaton, itërin:

⁶ —Quëmaso' Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'. Quiricanën quëran nani sha'huitërinquën.

“Yosë anquëninënpita a'patimarinquën a'paiminquënso marë' ni'ton, co ma'sha onpoaranhuë'.

Imirina quëran masarinëinquën

ama na'piquë tëranta' ya'quiamaso marëhuë',”

tënin ni'ton, no'paquë niiquë' a'pai'inëinquën, itërin sopairi.

⁷ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënquë pënëninpoa'. “Ama Yosë tëniquësohuë'. Ama camaiquësohuë'. Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin,” tënin quiricanënquë, itërin Quisosori.

⁸ Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëpantarin. Inatohua quëran ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. Noyápiachin nininsopita ya'ipiya quënanin.

⁹ —Natëhuatanco, carinquën catahuanquën, ya'ipi isopita hua'anëntapon. Isonahuaton, chinotoco chiníquën nanan quëchinquën huachi, itërin sopairi.

¹⁰ —Inca co nohuantërahuë'. Quëmaso' sopai hua'anquën. Patoco huachi. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa': “Sinioroíchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin,” tënin, itërin Quisosori.

¹¹ Napotohuachina, sopairi patërin. Patohuachina, anquëniro'sari huëcapaimarahuatona', nocomaimapi.

Quisoso pënëntacaso' caniaritërinso'

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹² Ina piquëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Pënëntërinso marë' napotopi. Ina natanahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti. ¹³ Inatohua' pacaponahuë', co huachi Nasaritoquë ya'huërinhuë'. Sono' yonsanquë paaton, Capinaomoquë yacapatonin. Saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita iráca ya'huëpiquë yacapatonin. ¹⁴ Iráca chachin Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

¹⁵ “Na'a piyapiro'sa' Cariria parti ya'huëpiso', imasapi.

Inapitaso', Cortanii' aquëtëran ya'huëpi, marë Pancai' ya'cari'.

Inaquë saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita ya'huëpi.

Inaquë inpioro'santa' ya'huëpi.

¹⁶ Inapitaso' co Yosë nohuitatonaraihuë', tashi pochin cancantopi.

Chiminpachina', parisitomiatacaiso' ya'huëpirinhuë',

Yosëri a'pintërinso pochin nanamën anitotarin noya cancantacaiso marë'.

Tahuëri pochin a'pintarin huachi,” tënin iráca.

Naporinso chachin Quisoso inatohua' paaton, a'chinarin.

¹⁷ Naporo quëran huarë' Quisosori pënënarin.

—Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco huachi, itëra'piarin pënënaton.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸ Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon. Pitro itopi anta'. Iinso' Antërisë itopi. Ritinënapita të'yatapi sami macacaiso marë'.

¹⁹ —Huëco' iyaro'sa', imaquico a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

²⁰ Napotohuachina, ritinënapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi. ²¹ Ina quëran amasha pa'sahuaton, catoya'pi quënancoantarín. Santiago, Coansha inapita itopiso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinënapita pasonapi. Pa'pinaso' Sipitio itopi.

—Huëco' imaquico, itohuachina, ²² potinëna', pa'pina' inapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Lucas 6.17-19)

²³ Ya'ipi Cariria parti paaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëna'piarín. Noya nanan a'chínaton: “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarín. Naporahuaton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatëra'piarín.

²⁴ Ya'ipi Siria partinta', nahuinin ni'ton, notohuaro' cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Nisha nisha canio inquitëra'piarín. A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Tocona'piro'sa', apiaro'sa inapitanta' quëpapi Quisosori anoyatacaso marë'. Quëpachinara, ya'ipi anoyatëra'piarín.

²⁵ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari Quisoso imasapi huachi. Cariria quëran, Ticaporisë quëran, Quirosarin quëran, Cotia parti quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, inaquëranpita huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

5

Panënuquë a'chininso'

¹⁻² Ina quëran notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Inapita quënanahuaton, Quisoso panënuquë pa'sahuaton, huënsëconin. Imarinsopitari tancapitohuachinara, na'con a'chintárin.

Noya cancantopisopita

(Lucas 6.20-23)

³ “Natanco iyaro'sa' a'chinchinquëma'. Yosë huëntonënuquë yaya'conpatama', iso pochin cancantacaso' ya'huërin. ‘Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro,' topatama', Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, noya cancantarama'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

⁴ Sëtohuatama', Yosë achinicananarinquëma'. Oshanëma' yonquiatoma', cancanëma quëran huarë' sëtouhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

⁵ Sano piyapi nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Naporahuaton, a'na tahuëri nasharo'paquë ya'huëmiatarama'.

⁶ Tanarëso pochin, yamororëso pochin cancantatoma', Yosë na'con nohuantoco'. Ina pochin cancantacasoáchin nohuantouhuatama', noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Sano cancantarama'.

⁷ A'napita nosorouhuatama', Yosë nosoroarinquëma' canpitanta'. Noya cancantarama'.

⁸ Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Yosë nohuitarama'. Naporahuaton, a'na tahuëri ina quënancontahuatama', noyá nohuitarama'.

⁹ Isoro'paquë na'a piyapi'sa' nino'huipirinahuë', canpitari catahuaco' noya ninonchina'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. Hui'nin pochin cancantiarinquëma'.

¹⁰ Yosë natëramaso marë' aparisitohuachinënuquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë chachin nani aya'coninquëma'. A'na tahuëri inápaquë ya'huëcontarama'.

¹¹ Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinënuquëma', ahuëarinënuquëma', pinosarinënuquëma', nisha nisha nonpinapiarinënuquëma'. Napotopirinënuquëmahué', ama sëtocosohué'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, nóya cancantoco'. ¹² Iracanta' Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, a'naquëni inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinënuquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con acanaarinquëma'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco',” itërin Quisosori.

Yamora pochin nininso'
(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)

¹³ Ina quëran itantarin:

“Canpitaso' iyaro'sa', yamora pochin nicatora' a'napita catahuamaso' ya'huërin. Napoapohuë', yamora chimipitë pochin nicatora' co a'napita catahuahuatamahuë', co huachi insonta natëarinquëmahuë'.

¹⁴ Isoro'paquë ya'huëpisopita tashinanquë pa'nëso pochin nisapirinahuë', canpitari a'pintatë pochin nitarama'. Ni'co' iyaro'sa'. Ninano' panënuquë ya'huëhuachina, ya'ipi piyapi'sari quënanpi. ¹⁵ Nanparionta' i'chimpihuatëra, co caconquë ocohuëtërehuë'. A'ninquëchin acorë' pëi' acoana a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' inaquë ya'huëhuachinara, noya quënantopi. ¹⁶ Inapochachin canpitanta' a'pininso pochin nicatora', noyasáchin nico'. A'napita nicatorënuquëma': ‘Ma noya Tata Yosëri catahuarin ni'ton, noya nisapi,’ tosapi,” tënin.

Iráca pënëntopiso'

¹⁷ Ina quëran itaantarin:

“Iráca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënëntopi. Pënëntatona', ninshitopi. Co ina naniantacaso' ya'huërinhuë', tënhuë. Ya'ipi inapita ninopiso' nanicaso marë' o'marahuë. Ma'sona tapon naporinsopita no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁸ Tëhuëchachin itëranquëma'. Isoro'pa' ta'huantaquë huarë' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' ya'huápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë'. Ya'ipi ninorinso' naniarin huachi. ¹⁹ Napoaton pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëmahuë'. Hua'anëntërinquë co acanarinquëmahuë'. Piyapi'sa' a'chintatoma': ‘Ama natëquësuhuë’, itohuatama', co noya a'chinaramahuë'. ‘Natëcaso' ya'huërin,’ itohuatama', noya a'chinarama'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë acanamiatarinquëma'. ²⁰ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita Yosë quiricanën noya nitotaponaraihuë', co cancanëna quëran imapihuë'. Canpitanta' co ya'ipi cancanëma quëran huarë' imapatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë',” tënin.

Co no'huitacaso' ya'huërinhuë'

(Lucas 12.57-59)

²¹ Ina quëran itaantarin:

“Iráca pënëntopiso' nani nitotërama'. Mashocoro'sa' iráca pënënpí. ‘Ama piyapi tëpacosuhuë'. Tëpahuatama', hua'ano'sa' ana'intinquëmaso' ya'huërin,’ topirinhahuë'. ²² Co tëpatërešo marëáchin ana'intinpoaso' ya'huërinhuë', tënhuë. A'na piyapi no'huihuatama', ana'intarinquëma'. Pinotohuatamanta', cotio ansiano'sa' ana'inchinquëma'. Cancanëma quëran huarë' no'huitoma', ‘Quëmaso' sopainquën,’ itohuatama', pënuquë chachin parisitacaso' ya'huërin, tënhuë.

²³ Napoaton, iyaro'sa', a'naroáchin nanan anoyatacaso' ya'huërin. Yosë yachinotohuatama', yonquico'. Pi'pian tëranta' nanan ya'huëhuachin, ²⁴ a'naroáchin paatoma', anoyatoco'. Nani nanan anoyatohuatama', naporu huarë' Yosë pëinënuquë paantaco'. Yosë chinotatoma' ma'sha yaquëtëramaso', quëtoco huachi.

²⁵ Ni'co'. Nihuitëramaso marë' yaquëpahuchinënuquëma', a'naroáchin nanan anoyatoco'. Co anoyatohuatamahuë', coisëquë quëparinënuquëma'. Coisëquë quëpahuchinënuquëma', sontaro'saquë yo'coaninënuquëma', tashinan pëiquë po'moarinënuquëma'. ²⁶ Inaquë po'mohuachinënuquëmaso', ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiarama',” tënin Quisoso.

Monshihuaninso'

²⁷ Ina quëran itantarin:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘Sa'ama' ya'huëtöhuachinquëma', ama monshihuan-cosohuë',” tënin iráca, natantërama'. ²⁸ Nipirinhüë', co monshihuanpiso marëáchin ana'intacaso' ya'huërinhuë', tënhuë. A'na sanapi cancanëna quëran noyahuachina', ina marënta' oshahuanapi. Nani monshitërinso pochin Yosëri ni'sarin.

²⁹ Napoaton, ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato' quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë të'yatohuachinënquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'.
³⁰ Imirama quëran pi'pian tëranta' co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimi-ratërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Apia nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama' nishitëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquë-maso' a'poco'," tënin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)

³¹ Ina quëran itaantaranin:

"Isonta' iráca pënëntopiso'. 'A'na quëmapi sa'in yatë'yatohuachin, co topinan të'yatacaso' ya'huërinhuë'. Coisëquë paaton, quirica aninshichin: "Iso sanapi nani të'yatërahuë huachi," ta'caso aninshichin. Ina quëran sanapi quëtacaso' ya'huërin,' topi. ³² Caso nipirinhüë' nisha pënënanquëma'. Co sa'ama monshihuanpachinahuë', co onporonta' të'yatamaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Topinan të'yatohuatama', oshahuanarama'. Ina sanapinta' so'yantahuachin, monshihuaninso pochin nizarin. Nasha so'ionta', monshin pochin nizarin. Co onporonta' të'yatacaso' ya'huërinhuë', ténahuë," tënin.

No'tëquënáchin nonacaso' ya'huërinso'

³³ Ina quëran itaantaranin:

"Isonta' shimashonëmapita iráca pënënpiso'. 'Yoscoarë' no'tëquë nontaranquën, itohuatëra, no'tëquë nontacaso' ya'huërin, Yosë ana'intoahuachinpoa'. Ina pochin nonpatëra, sha'huitëranso chachin nicacaso' ya'huërin,' topi. ³⁴ Nipirinhüë', carinquëma' sha'huichinquëma'. No'tëquënáchin nonpatëra, co Yoscoarë' ta'caso' ya'huërinhuë'. Co onporonta' nonpinacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. A'naquënsó' yanonpinatona', taponá: 'Pi'iro'të' ya'huërin ni'ton, no'tëquë nontëranquën,' toconpi. 'Ina pochin nontato, nonpintohuatëra, co Yosë ana'intarincóhuë',' topirinhüë'. Pi'iro'tënta' Yosëri ninin. Inaquë ya'huaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁵ A'naquëonta' taponá: 'Isoro'pa' ya'huërin ni'ton, no'tëquë nontëranquën,' topi. Yanonpinatona', napopirinhüë'. Isoro'panta' Yosëri ninin. Chini chiniquë nanantaton, isëquënta' hua'anëntërinpoa'. 'Quirosarin ya'huërin ni'ton, no'tëquë nontëranquën,' toconpi a'naquëonta'. A'na tahuëri inaquë Yosëri a'paimarinso' hua'anëntapon huachi. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'.
³⁶ 'Moto' ya'huëtërinco ni'ton, no'tëquë nontëranquën,' topi a'naquëonta' yanonpinatona'. Ama ina pochin noncosohüë'. Acatohuatamara, co nanitëramahuë' a'na ainëma tëranta' ayararintantacaso'. Yosëichin nanitërin. ³⁷ Ma'sona tëranta' iyaro'sa' nonpatama', no'tëquënáchin nonco'. 'Pa'sarahüë,' topatama', paco'. 'Co pa'sarahüë',' topatama', ama pacosohüë'. No'tëquënáchin nonpatama', co Yoscoarë' ta'caso' ya'huërinhuë'. Pi'pisha tëranta' piyapi nonpintohuatama', sopai nohuanton napoarama', ténahuë," tënin Quisoso.

Yai'huërëtopiso'

(Lucas 6.29-30)

³⁸ Ina quëran a'chintaantaranin:

"Isonta' iráca pënëntopiso'. 'A'na piyapi a'nari ahuëaton, tapirayahuachin, coisëquë quëpaquë'. Inaquë no'tëquë i'huërëchin. Inanta' tapirayacaso' ya'huërin. Natëonta' nipantohuachin, coisëquë quëpaquë' i'huërëchin,' topi. ³⁹ Napopirinhüë', carima' sha'huichinquëma'. Co canpita capiniso' nii'huërëtacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Ma'sha onpotohuachinënquëma', ama no'huicosohüë'. Panpirayahuachinënquëma', ama manta' i'huërëtosohüë'. Naquëranchin panpiantahuachinquëma', co naporo

tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴⁰ A'naquën no'huitëinquëma', coisëquë quëparinëinquëma'. 'A'moranso quëtoco,' itohuachinëinquëma', quëtoco'. Aipi a'moransonta' quëpatopirinëinquëmahuë', co no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴¹ Inso tëranta' camaiatëinquëma': 'Pë'pëtonëhuë macaton, a'na quiromitro pochin quëpatoco,' itohuachinquëma', ama no'huicosohuë'. 'Noyahua'. Nohuantohuatan, cato' quiromitro quëpachinquën,' itoco'. ⁴² A'naquën: 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinëinquëma', ama apiratomahuë', quëtoco'. 'Canta' ma'sha a'nanco, topirahuë', itohuachinëinquëmanta', a'nanco'. Onpopionta' nosoroatë' catahuacaso' ya'huërin,' tënin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërinso'

(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ina quëran a'chintaantarin:

"Isonta' iráca pënëntopiso'. 'Canpita capini ninosoroco'. Inimiconëmapitaso nipirinhuë', co nosorocaso' ya'huërinhuë', topi. ⁴⁴ Nipirinhuë' carima' sha'huichinquëma'. Inimiconëmapitanta' iyaro'sa', nosoroco'. Aparisitopirinëinquëmaonta', nosorocaso' ya'huërin. Inapita marënta' noya Yosë nontoco' inahuanta' catahuain. ⁴⁵ Inapotohuatama', Yosë pochin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Ina nohuanton, pi'i, o'nan, inapita ya'huërin noya nanpicaso marë'. Co imarinsopita marëáchin pi'i a'pininhuë'. Noya nipisopita, oshahuano'santa', ya'ipiya a'pintërin. Naporahuaton, o'naonta' napopianachin acotërinpoa' ma'sha apapotacaso marë'. ⁴⁶ Nipayaramasopitaráchin nosorohuatama', co ina marë' Yosë acanaarinquëmahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' nipayapisopita nosoropi. ⁴⁷ Iyamaráchin noya nontohuatama', co noya noya ninamahuë'. Co Yosë nohuitopisopitahuënta' inahua capini noya ninontopi. Napoaton canpitaso' nisha piyapiro'santa' noya nontoco'. ⁴⁸ Tata Yosë pochin cancantacaso' ya'huërin. Inaso noyasáchin ninin ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantatoma', noyasáchin nico', tënin.

6

A'napita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarin:

"A'naquënso' piyapi'sari noya nicacaiso marë' noya Yosë imapisopita pochin ya'nopirinahuë', co tëhuënychachin cancanëna quëran huarë' Yosë yonquipihuë'. Ina pochin nipatama', co inápaquë Tata Yosë acanaarinquëmahuë'. Ama iyaro'sa' inapita pochin nicosohuë'. ² Ma'sha sa'ahuario'sa' quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohuë'. A'naquën niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', coriqui sa'ahuario'sa marë' quëtopirinahuë', a'ninquëchin quëtopi. 'Ina marë' noya ni'sarinacoi,' ta'tona', napopi. Cachiquënta' coriqui quëtopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Co tëhuënychachin nosoroaponaraihuë', napopi. Piyapi'sariso' noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co noyahuë' ni'nin. Co inápaquë acanaarinhuë', ténahuë. ³ Canpitaso nipirinhuë', sa'ahuario'sa' ma'sha quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohuë'. Ama nipayaramaso tëranta' sha'huitocosohuë'. ⁴ Co piyapi'sa' nitotopirinahuë', Tata inápaquë ya'huërinso' ni'sarinquëma'. Ina acanaarinquëma', itërin.

Yosë nontacaso' a'chininso'

(Lucas 11.2-4)

⁵ Ina quëran itaantarin:

"Yosë nontohuatama', ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. Inapitaso' niyontonpiso pëiquë huanirahuatona', na'con Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran huarë' nontopihuë'. Cachiquënta' a'ninquëchin Yosë nontopirinahuë', piyapi'sari noya nicacaiso marë' napopi. Co tëhuënychachin Yosë yonquipihuë'. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co acanaarinhuë'. ⁶ Canpitaso nipirinhuë' Yosë yanontohuatama', canpitaoráchin onpopiyanquë tëranta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Quëmao-raíchin Yosë nontëquë'. Co quënanpiranhuë', nataninquën. Co piyapi'sa' natanpirinëinquënhuë', Yosëso' noya natanatëinquën, acanaarinquën.

⁷ Yosë nontohuatama', ama inachin inachin nontocosohuë'. Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. 'Hua'qui' nontohuato, natanatonco catahuarinco,' topirinahuë'. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ⁸ Ama inapita pochin cancantocohuë'. Co'huara Yosë nonchâtêrasênquëmahuë', ya'ipi pahuantêrinquëmasopita nitotêrin. ⁹ Napoaton Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

'Tata Yosë, quëmaso inápaquë ya'huaponahuë', natanancoi.

Quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinênquën.

¹⁰ Chini chiníquën nanantêran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

Inápaquë no'tëquën natêrinênquënso pochachin catahuacoi quëma nohuantêransoráchin nii.

¹¹ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

¹² Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatêraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi, anoyacancantocoi.

¹³ Co noyahuë' yonquihuatoi, catahuacoi a'naroáchin nanianchii.

Catahuacoi ama sopai minsëincoisohuë'. [Quëmasáchin hua'anëntarancoi. Ya'ipi nanitaparan. Ipora quëran huarë' ya'ipiya natëinênquën. Amen,] itoco' Yosë nontohuatama'.

¹⁴ A'naquën ma'sha onpotopirinquëmaonta', noya nontacaso' ya'huërin. Nanan anoyatohuatama', Tata Yosënta' canpita oshanëma' inquitarinquëma'. ¹⁵ Co nanan anoyatohuatamahuë', Yosënta' co oshanëma' inquitarinquëmahuë', itêrin Quisosori.

Co coshatatonaraihuë', Yosë nontopiso'

¹⁶ Ina quëran itaantaranin:

"Ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. A'naquën Yosë nontacaso marë' ya'ipi tahuëri co manta' coshatêrinhuë'. Naporahuaton, co nitapamantaraninhuë'. Sëtêreso pochin ya'norin a'napita nitotacaiso marë'. Co cancanën quëran chinotaponahuë', a'napitari nicacaiso marë' naporin. Ni'pachinara: 'Ma noya Yosë chinotêrin,' topi. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', co huachi Yosëri acanaarinhuë'. ¹⁷ Canpitaso nipirinhuë' Yosë nontacaso marë' co coshatohuatamahuë', ama piyapi'sa' sha'huitocosohuë'. Noya ihuiantahuatoma', nitapaco'. ¹⁸ Ama a'napita nitotacaiso marëhuë' inapoco'. Tata Yosëíchin nitotarin. Co quënanpirëhuahuë', ya'ipiya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë acanaarinquëma'," itêrin.

Canamiatêrëhuaso'
(Lucas 12.33-34)

¹⁹ Ina quëran itaantaranin:

"Ama iyaro'sa' ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ama na'con coriqui, ma'sha, inapita yontoncosohuë'. Isoro'paquë ya'ipi ma'sha a'naroáchin mocarin, chanatêrin. No'soni pë'yarín. Chi'chirotêrin. Ihuatêro'sa' ya'conatona', ihuarinênpoa'. Naporin. Napoaton, isoro'paquë ya'huërinsoyita co ya'huëmiatêrinhuë'. ²⁰ Inápaquë ya'huërinsoyitaso nipirinhuë', ya'huëmiatarin. Yosë na'con yonquiatoma', noya nico'. Ina marë' na'con sacatoco' inápaquë acanamiachinquëma'. Inatohua' co manta' mocaponhuë'. Co no'soni pë'yaponhuë'. Co chi'chirotaponhuë'. Co ihuatêro'sa' ya'conatona' ihuaponênpoahuë'. Napoapon. ²¹ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiaramahuë'. Nipirinhuë' Yosë na'con na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiarama'," ténin Quisoso.

Nitapicancaninso'
(Lucas 11.34-36)

²²⁻²³ Ina quëran a'chintaantaranin:

"Ya'piranpo quëran ma'sha quënanë'. Co pëtorayatohuatêrahuë', noya ni'têrë'. Nitapirayahuatêra, co manta' quënantêrëhuë'. Canpitanta' ya'ipi cancanëma quëran Yosë yonquihuatama', tahuëri pochin cancantarama'. Nipirinhuë', ma'sharáchin

yonquihuatama', tashi pochin cancantarama'. Nitapicancanpatama', aquë aquëtë co noyahuë' cancantarama huachi," itërin.

Coriquiráchin yonquipisopita
(Lucas 16.13)

²⁴ Ina quëran itaantarin:

"A'na piyapi cato' patron ya'huëtohuachina, nisha nisha camaitopi ni'ton, co nanitërinhuë' cato chachin natëcaso'. A'naso' nohuantaton, noya natëarin. A'naso nipirinhüë' co onpopinchin nohuantatonhuë', co natëarinhuë'. Inapochachin canpitanta' coriquiráchin cancantohuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'," tënin.

Yosë noya a'pairinpoaso'
(Lucas 12.22-31)

²⁵ Ina quëran itaantarin:

"A'naquënso' ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë huachi,' topirinhüë'. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohüë'. Co capacaso maréáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. A'mocasonta', co onpopinchin yonquicaso ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa noya ya'huëcaso'. ²⁶ Ni'co'. Inairaro'sa' co manta' sha'pihuë'. Co ma'sha sha'piso' macatona', pëinënaquë acopihuë'. Napoaponahuë', Tata Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, cosharo' quënanpi. ¡Canpitaso' inapita quëran noya noya ni'ninquëma! ²⁷ Chiminacaso nanihuachin co napion ancantopiramahuë', co a'na tahuëri tëranta' nanitaramahuë' ana'huëcamaso'.

²⁸ Nitapacamasonta', co aquëtë yonquicamaso ya'huërihuë'. Ni'co'. Yancoro'sa' topinan noya papotopi. Co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaiso nipihuë'. Nipirinhüë', noyápiachin yancotopi. ²⁹ Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. '¡Ma noyápiachincha a'morin paya!' topi. Yancoro'saso nipirinhüë', ina quëran noya noya ya'nopi. ³⁰ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuëríchin ya'huëpirinhüë', ahuiwachina, ahuiquitëre huachi. Co hua'qui' ya'huëpirinhüë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin, co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhüë'. ³¹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohüë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya? ¿Ma'cha a'morë'poya?' ama tocosohüë'. ³² Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhüë' tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nani nitotërin. ³³ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yosë nontoco' noyasáchin yonquicamaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma'. ³⁴ Napoaton ama tashiraya ma'sha onpoamaso' yonquiatoma', pa'yancosohüë'. Tashirayanta' ma'sha onpohuatama', pa'yanacaso ya'huapon ni'ton, co ipora quëranchin ina yonquiatoma co napion ancantápamaso ya'huërinhuë'," tënin Quisoso.

7

Nocantoro'sa' pënëninso'
(Lucas 6.37-38, 41-42)

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarin.

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohüë'. 'Paso' quëmapi co noyahuë', ama tocosohüë', Yosë ana'intochinquëma'. ² A'napita pinopatama', Yosënta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Piyapi chiníquën nonapihuatama', Yosënta' chiníquën ana'intarinquëma'. Piyapi noya yonquirapihuatama', Yosënta' noya ni'sarinquëma'. ³⁻⁵ Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá

ya'copirayarinquënso pochin nipiranhüë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatën-quën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparín mo'shi ocoitacaso'," itërin.

⁶ Ina quëran itaantarín:

"Isonta' a'chinchinquëma'. Ni'niro'sa', coshiro'sa', inapita co yonquipihuë'. Huirina'pi pa'ton nininso' co quëtacaso' ya'huërinhuë'. No'paquë acorama' naporini, i'nachitonahuë'. Ina quëran canpitanta' yaquëtëitëinquëmahuë'. A'naquën piyapi'santa' ni'niro'sa' pochin cancantopi ni'ton, Yosë nanamën a'chintohuatama', chiníquën no'huirínëinquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantohuachinahuë', tananpitoco'," itërin.

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

(Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷ Ina quëran itaantarín:

"Nani tahuëri Yosë nontoco' nata'inquëma'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma'. ⁸ Tëhuëenchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

⁹ Hui'nama' tanaton cosharo' natanpachinquëma', co na'pi quëtëramahuë'. ¹⁰ Sami nayahuachina', co ya'huan quëtëramahuë'. Sami quëtërama'. ¹¹ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahüë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', noya nininso' quëtarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

¹² Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpitaso' nohuantërama' a'napita nosoroinëinquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin inapitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'. Yosë nohuanton, Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënënpirínëinquëmahuë', ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. Ninosorohuatama', noya imasarama', tënahuë'," itërin Quisosori.

Cato' ira ya'huërinso'

(Lucas 13.24)

¹³⁻¹⁴ Ina quëran itaantarín:

"Ni'co'. Cato' ira ya'huërin. A'naso' pancana. Co sacaihuë' pa'tacaso' ni'ton, na'a piyapi'sa' ina pa'tapi. Ya'coanamënso' pancana nipirinhüë', ina pa'tohuatama', parisitopiquë paatoma', parisitomiátápoma'. A'na iraso nipirinhüë', sacai pochin pa'tacaso'. Ya'coanamënso' yamianasha'huaya. Caraíchín piyapi'sa' ina quënanpi. Inaquë ya'conpatama', nanpimiatarama'. Ina ira pa'toco'. Sacai' Yosë imacaso' niponahuë', chiníquën cancantatoma', imaco huachi," tënin Quisoso.

Nisha a'china'piro'sa'

(Lucas 6.43-44)

¹⁵ Ina quëran itaantarín:

"Ni'cona iyaro'sa' nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpintochinëinquëma'. 'Quiyanta' imarai,' itopirínëinquëmahuë', co cancanëna quëran imapihuë'. Tanan ni'ni' yamapintërinso pochin cancantatona', yatapicancaninquëma'. Co no'tëquën a'chinpihuë'. ¹⁶ Napoaton noya yonquico'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chintarinëinquëmahuë'. Ni'co'. Sharo'sa' nitërin quëran nohuitërehua'. So'huanpiso', co misëra nitërinhuë'. ¡Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'! ¹⁷ Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noyahuë' nipachina, co noya nitërinhuë', napoonin. ¹⁸ Nitacaso' nara nipachina, inachachin noya nitërin. A'naso' nipirinhüë', co nitacaso' narahuë' ni'ton, co onporonta' noya nitërinhuë'. ¹⁹ Co noya nitohuachinhuë', a'nëhuachinara pënquë

ahuiquitopi huachi. ²⁰ Nitërin quëran nara nohuitërhua'. Inapochachin a'china'piro'sa' nohuitarëhua'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chinapihuë'," itërin.

Yosë huëntonëinquë ya'conpisopita

(Lucas 13.25-27)

²¹ Ina quëran itaantarín:

"Na'a piyapi'sa': 'Sinioro, Sinioro,' itopirinacohuë', a'naquën co cancanëna quëran imarinacohuë ni'ton, co Yosë hua'anëntërinquë ya'conapihuë'. Yosë natëpisopitaráchin inatohua' ya'huëcontapi huachi. ²² Ayaro' tahuëri nanihuachin, na'a piyapi'sa' non-taponaco: 'Quëma nanamën Sinioro sha'huirai. Quisoso nanan quëtërincoi, ta'toi sopairo'sa' a'parai. Quëma pochin sacai' nininsopita ninai,' itaponaco. ²³ Cariso nipirinhuë' itapo: 'Yanonpintatomo, napopiramahuë', co noyahuë' cancantërama'. Co piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Co onporonta' imaramacohuë'. ¡Paco huachi!' itapo," itërin Quisosori.

Cato' pëirinsó'

(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

²⁴ Ina quëran pënëntaantarín:

"Na'aquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. Ina quëmapiso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, inaquë noya pëirin. ²⁵ Chiníquën o'nanpachina, panca ihuan pa'nin. Pamatohuachina, opotopirinhuë', co anotërinhuë'. Chini' niponahuë', co të'yatërinhuë'. Panca ihuantaponahuë', na'pitëquë pëirin ni'ton, noya huanirin. Co të'yatërinhuë'. ²⁶ A'naquënso nipirinhuë' yapëihuachina, co noya yonquirinhuë'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëipirinhuë'. ²⁷ Ina quëran panca o'nanin huachi. Pamatohuachina, chiniiri të'yatërin. Panca ihuantohuachina, pëi' a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin huachi," itërin Quisosori.

²⁸ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya! ²⁹ Co hua'anhuë' niponahuë', chiníquën nanantaton, a'chintërinpoa'. Co cotio maestro'saso' ina pochin a'chinpihuë'," topi.

8

Chana caniori maninso'

(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

¹ Ina quëran panën quëran nohuaramahuachinara, na'a piyapi'sari imasapi. ² Pa'sapirinahuë', a'na cania'pi huë'nin, chana caniori maninso'. Nacapirahuaton, Quisoso nantëntaquë isonin quëran, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, quëma nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin. ³ Quisosori së'huarahuaton, itërin:

—Nohuantërahuë mini, iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin. Itohuachina, a'naroáchin noyatërin. Canio inquirin huachi.

⁴ —Ama piyapi'sa' sha'huitëquësohuë'. Corto hua'an ya'huërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ma'sona Moisésë sha'huirinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Napotohuachina, pa'nin huachi.

Capitan piyapinë anoyatërinso'

(Lucas 7.1-10)

⁵ Ina quëran Capinaomoquë paantarín. Canconpachina, a'na Noma capitani huëcapirahuaton:

⁶ —Piyapinëhuë Sinioro chiníquën caniorin. Pëinëhuëquë quëhuénárin. Co huachi nanitërinhuë' iratacaso'. Pa'pi parisitarín, itiirin.

⁷ —Noyapa', pa'sarahuë anoyatapo, itërin.

⁸ —Quëmaso' Sinioro noya noyanquën. Co caso' quëma pochincohuë'. Co pëinëhuëquë huarë' huëcamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' noyachin, tënahuë.

⁹ Caso' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'ton, sontaro'sa' natërinaco canta'. "Paquë'," itohuatëra, pa'nin. "Huëquë'," itohuatëra, huë'nin. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatëquë'," itohuatëra, sacatarin. Inapochachin quëmanta' topinan camaihuatan, a'naroáchin piyapinëhuë noyatarin ténahuë, itërin.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, pa'yatërin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noyacha iso quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. ¹¹ Iporaso huachi nisha nisha parti quëran huë'sapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imatona', Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. Inápaquë pa'pachina', Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nohuitapi. Inapitarë' huënsëapi coshatacaiso marë'. Nóya ya'huërapí huachi, ténahuë. ¹² A'naquëmaso nipirinhüë', "Quiyanta' Yosë piyapinëpitacoí," topiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, co hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Tashinanquë tē'yatarinquëma'. Inaquë na'nëarama', chiníquën parisitarama huachi, itërin Quisosori.

¹³ Ina quëran capitan itantarin:

—¡Ya'huëranquë iyasha paantaquë'! Natëranco ni'ton, apiramiachin piyapinë noyatarin, itërin.

Naporo chachin piyapinë noyatërin. Paantahuachina, sano quënanconin huachi.

Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'
(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴ Ina quëran Pitro pëinënhüë pa'pi. A'shatën chiníquën sapoton, quëhuënarín, quënanconpi. ¹⁵ Quisosori maimirarahuatón, a'naroáchin anoyatërin. Co huachi saporinhüë'. Huanirahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶ I'huanahuanquë yatashirahuaso', na'a piyapi'sa' huëcatona', cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhüë'. Quisosori topinan noncharapirinhüë', sopairo'sa' pipipi. Ya'ipi cania'piro'sa' anoyatërin. ¹⁷ Iráca Isaiasë ninoton, ninshitërin. "Caniopirëhuahuë', anoyatarinpoa'. Canio inquitarinpoa'," ténin. Cania'piro'sa' anoyatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Ya'ipi cancanëna quëran imacaiso' ya'huërinso'
(Lucas 9.57-62)

¹⁸ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, ca'tano'sanënpita itërin:

—Poti maconco'. Aquëtëran pa'ahua', itapirinhüë', ¹⁹ a'na cotio maistrori nontiiirin.

—Canta' Maistro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

²⁰ —Sacai' imancoso' iyasha, ténahuë. Anashiro'sa', huë'ëshinantëna ya'huëtópi, inaquë huë'ëpi. Inairaro'santa' pë'pëtëna ya'huëtópi. Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

²¹ A'na imarinsoarinta' huëcapairahuaton, itiirin:

—Canta' oshaquëran imamiachinquën, topirahuë', co apira nanitërahuë'. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imamiataranquën, itopirinhüë'.

²² Quisosori itërin:

—A'naquën co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantópi. Inapitari pa'pichina'. Quëmaso nipirinhüë' ca na'con na'con yonquiatonco, imaco, itërin.

Ihuan a'parinso'
(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³ Ina quëran Quisoso potiquë ya'conin. Ya'conpachina, ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi anta'. ²⁴ Paaquëya', a'nanaya panca ihuani manín. Panca sono' ni'ton, co'sacairi

poti opoto opototahuaton, yamëntaitapirinhüë'. Ya'huëre Quisososo' huë'érarin.
²⁵ Napohuachina, ca'tano'sanënpitari ochinanpi.

—¡Catahuacoi Siniro! ¡Chimiitarihua' canpoaso!' itopi.

²⁶ —¿Onpoatomata' të'huaramaso'? ¿Co noya natëyatëramacohüë' ti? itërin. Ina quëran huënsëintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' nontërin.

—Sanoquë', itohuachina, a'naroáchin co'sacai' sanoirin. ²⁷ Ina nicatora', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin paya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantopiso'

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸ Ina quëran aquëtëran canconpi. Inaso no'pa' Catara parti itopi. Inaquë cato' quëmapa ya'huëpi. Na'a sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquiphüë'. Pa'pi hua'yantopi. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërapa. A'naroáchin yaahuëtopi ni'ton, co inataquëchin pa'pihuë'. Quisoso nonshihuachina, sopairo'sari ya'coancantërin sopita na'pi nanin quëran pipirahuatona', huë'sapi nacapirin. ²⁹ Quisoso quënanahuatona', chiníquën nontapi.

—Nohuitërainquën Siniro. ¿Ma'ta' onpotaponcoi? Quëmaso' Yosë hui'ninquën ni'ton, co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohüë', ¿aparisitarancoi ti? itopi.

³⁰ Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Huëntonën coshatapi. ³¹ Inapita quënanahuatona', itaantapi:

—Yaocoihuatancoi, coshiro'saquë tëranta' a'paco ya'coanta'ii, itantapi.

³² —Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conco', itohuachina, quëmapa'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitahuatona', inaquë chimiitopi.

³³ Ina ni'sahuatona', a'paina'piro'saso' pa'yanpi. Pa'yanatona ninano'pa' ta'api. Inaquë ya'ipiya sha'huiconpi.

—Sopairo'saso' quëmapa'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Napohuachinara, hua'yantatona', tahuan pa'topi. Ya'ipi chimiitopi, itopi. ³⁴ Natanahuatona', na'a piyapi'sa' huë'pi Quisoso nicacaiso marë'. Nani ni'pachinara, të'huatatona':

—A'na parti paquë', itopi.

9

Apia anoyatërinso'

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹ Napotohuachinara, potiquë ya'coantarahuatona', aquëtëran pëntoantapi. Quisoso ninanonëinquë chachin paantapi. ² Inaquë catapini quëmapa'sari huëcatona', apia quëpi. Pë'sara'huaya pochin nininquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuënarín. “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori cania'pi itërin:

—¡Noya cancantëquë', apia'hua! Apiramiáchin quëma oshanën inquitaranquën, itërin.

³ Ina natanahuatona', cotio maestro'sa' yonquipi. “¿Ma quëmapita' isoso'? ‘Oshanën inquitaranquën,’ ta'ton, Yosë yaya'huëretërin,” topi, yonquiatona'. ⁴ Topinan yonquinëna quëran napoápirinahuë', Quisosori nitotaton.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramacó? ⁵ Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë huachi,’ itacasonta' co nanitaparëhuahuë’,” tënama'. ⁶ Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, itërin. Ina quëran apia itantarin:

—Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

⁷ Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸ Piyapi'sa' ina nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Piyapi niponahuë' chiníquën nanan quëtërin paya, topi.

Matio imarinso'
(*Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32*)

⁹ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Matio quënanconin. Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, imarin.

¹⁰ Naporon' tahuëri ina pëinënguë Quisoso ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi Quisosorë' coshatatona' nohuitacaiso marë'. A'naquënsa' copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'naquëonta' oshahuano'sa' itopiso'.

¹¹ Parisioro'saso' ina ni'sahuatona', Quisoso ca'tano'sanënpita itonpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹² Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tëhuënhachin nohuantopi imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. Nipirinhuë', "Co caniorahuë'," topatëraso', co notoro nohuantërehuë'.

¹³ Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'," itërahuë. A'napitaso': "Quiyaso' co oshahuancoihuë'," topiso marë' co na'con a'chintërahuë'. Paatoma', Yosë quiricanën noya nitotoco' no'tëquën yonquicamaquë. Inaquë iráca ninshitopi: "A'naquën topinan quëran chinotatonaco oshanëna marë' ma'sha tëpapirinahuë', co a'napita nosoropihuë'. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërahuë'," tënin Yosë, itërin Quisosori.

Nasha nanan a'chininso'
(*Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39*)

¹⁴ Ina quëran Coanshari a'chintërsopita huëcatona', Quisoso nontiiipi:

—Quiyaso' a'na tahuëri co coshatatoihuë', Yosë nontarai. Parisioro'santa' inapopi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhuë', noya coshatapi, o'osapi, inapopi. ¿Onpoatonta' co quiya pochin imarinënhuë'? itiiipi.

¹⁵ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, inapitarë' coshatatona', capa cancantapi. ¡Co sëtacaiso' ya'huërinhuë'! A'na tahuëriso nipirinhuë' inimi-conënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiapihuë'. Sëtapí huachi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sëtapí. Sëtatona', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', itërin Quisosori.

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha në'mëtëquë pa'pitërehuë'. Nasha në'mëtëquë pa'pitëre' naporini, naquëranchin noshatatón, aquëtë chachin napointonhuë'. ¹⁷ Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaró' niniinquë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoito-huachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin, tënin Quisoso. (Iráca inachitopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon naporin.)

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarínso'
(*Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56*)

¹⁸ A'chinaquëya', a'na cotio hua'an huë'nin. Quisoso notënanquë isonquirin.

—Hui'nahuë apira chiminin. Huëcatón, Sinioro, së'huaquiquë' nanianta'in, topi-rahue', itiiirin.

¹⁹ —Noyapa', tosahuaton inarë chachin pa'nin. Ca'tano'sanënpitanta' pa'pi.
²⁰⁻²¹ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parin. Nani

shonca cato' pi'ipi co sanorinhué'. Parisitárin. “A'morinso tēranta' sē'huatohuato, anoyataponco,” ta'ton pinēn quēran imaquiarin. Imaquiton, a'morinso' huirotēínchin sē'huaquirin. ²² Quisosori tahuērētahuaton, sanapi quēnanin.

—Noya cancantēquē', imoya. Natēranco ni'ton, noyataran, itērin. Naporo chachin noyatērin. Huēnai' no'narin huachi.

²³ Ina quēran hua'an pēinēnquē canconpi. Na'a piyapi'sa' quēnanconpi, na'nērapi, ayanápi. Quinatoro'santa' quēnanconpi. Huinatacaiso marē' huē'pirinahué', ²⁴ Quisosori itapon:

—Ya'ipinquēma' pipico'. Co sanapia'hua chiminihué'. Topinan hué'ésárin, itērin.

—Co hué'ērinhué'. Nani chiminin, itatona' tēhuapi. ²⁵ Ya'ipi piyapi'sa' aipiran a'parahuaton, acoana chimipi ya'huērinquē ya'conin. Maimirarahuatón, ananpitaan-tarin. A'naroáchin huanirin huachi. ²⁶ Napohuachina, ya'ipi parti nanan nahuinin.

Cato' somaraya anoyatērinso'

²⁷ Ina quēran pipirahuaton pa'sapirihué', cato' somarayari imaquiapi. Co manta' quēnantopihué'. Quisoso imaratona', chiníquēn nontapi.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quēmaso' Tapico' shinquēn. Yosē a'paimarinquēn ni'ton, nosoroatoncoi anoyatocoi, topiraihué', itopi.

²⁸ Pēiquē canconahuatona', Quisoso ya'conin. Somarayo'santa' ya'conpachinara, Quisosori itērin:

—Cari nanitato anoyatērahuēso' ¿natērama' ipora ti? itērin.

—Natērainquēn mini Sinioro. Ya'ipiya nanitaparan tēnai, itopi.

²⁹ Napotohuachinara, sē'huarayarahuatón, itērin:

—Natēramaco ni'ton, apiramiáchin anoyataranquēma', itērin.

³⁰ Napotohuachina a'naroáchin quēnantopi.

—Anoyatēranquēmaso' iyaro'sa', ama insonta' sha'huitocosohué', itopirihué',

³¹ pipirahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitēra'piapi.

—Quisoso anoyarayatērincoi. Noya huachi quēnantērai, itēra'piapi. Ya'ipi parti quēran natantopi.

Nē'huēya anoyatērinso'

³² Ina quēran pa'pachina, a'napitanta' canquiapi. Nē'huēya quēpi. Sopai nohuanton, co nanitērinhué' nonacaso'. ³³ Quisosori nosoroaton, sopai a'patērin. A'patohuachina, a'naroáchin noyatērin. Noya nonsarin huachi. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi.

—Co onporonta' iso pochin ni'chinēhuahué'. Iráca quēran huarē' co insonta' isēquē naporinhué', topi.

³⁴ Parisioro'saso nipirihué', co yanatēpihué'.

—Sopai hua'ani catahuarin ni'ton, nanitērin sopairo'sa' a'pacaso', toconpi.

Piyapi'sa' nosororinso'

³⁵ Ina quēran Quisoso pa'sápatón, nisha nisha ninanoro'saquē a'chintēra'piarin. Niyontonpiso pēiro'saquē noya nanan sha'huitēra'piarin.

—Yosē yahua'anentērinquēma', itēra'piarin. Insēquēsona pa'pachina, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatēra'piarin. Nisha nisha canio inquitērin. ³⁶ Paaton, notohuaro' piyapi'sa' quēnanin. Co Yosē yonquiatonahué', co napion cancantopi. Ohuicaros'a pochin inahuaso', co incari tēranta' a'pairinhué'. “¿Incha catahuaincoi paya?” ta'tona', nisha nisha yonquiapi. Napoaton Quisosori nosororin. ³⁷ Nosoroaton, ca'tano'sanēnpita itērin:

—Notohuaro' piyapi'sa' ya'huēpirinahué', co incariso tēranta' catahuarinhué' Yosē hua'anentērinquē ya'conacaiso marē'. Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manēso pochachin piyapi'sa' manē' Yosē imacaiso marē'. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huaponaraihué', caraíchin pēnēntapi Yosē imacaiso marē'. ³⁸ Napoaton Yosē nontoco' a'napitanta' a'pa'in pēnēnchina'. Ina sha'huitērinpoa' a'chinacaso marē', itērin Quisosori.

10

*Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'**(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)*

¹ Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Inapitaso', ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi.

² Shonca cato' acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Simon'ton acorin. Pitro itopi anta'. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiago, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. ³ Pinipi, Partoromi, Tomasë, Tatio, inapitanta' nohuantaton, acorin. Mationta' coriqui Noma copirno marë' ma'patopirinhüë', acorin ca'tanacaso marë'. Arpio hui'nionta' acorin, Santiago itopiso'. ⁴ A'na Simonta' acorin. Inaso', copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. Cotasë Iscariotinta' acopirinhüë', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

*A'chinacaiso marë' a'parinso'**(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)*

⁵ Nani shonca catoya'pi acohuachina, sha'huitërin: "Paatoma' iyaro'sa' noya pënëntoco'. Ama nisha piyapiro'sa' ya'huëpique pacosohüë'. Samaria ninanoro'saquënta' ama pacosohüë'. ⁶ Israiro'sa' a'chintonco'. Inapitaso', ohuicaro'sa' chihuëpiso pochin ni'tona', co Yosë yonquipihüë'. Napoaton pënëncaso' ya'huërin. ⁷ Paatoma', a'chintoco': 'Iso tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarinpoa', itoco'. ⁸ Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatoco'. Chimipiro'santa', ananpitaantaco'. Chana caniori maninsonta' quënanpatama', anoyatoco'. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, pa'pi hua'yantopi. Quënanpatama', sopairo'sa' a'patoco' piyapi'sa' noyachina'. Co manta' pahuëretapomarahüë', Yosëso' inaora nohuanton, catahuarinquëma' ni'ton, ama pahuëre nitocoso-hüë'.

⁹ A'chinacamaso marë' pa'patama', ama manta' coriqui quëpacosohüë'. ¹⁰ Ama pë'pëto, pitana, sapatë', inapita quëpacosohüë'. Ama a'moramasso tëranta' cato' quëpacosohüë'. 'Asacatohuatëra, a'cacaso' ya'huërin,' topi. Napoaton a'chintohuatama', a'caarinëinquëma', catahuarënëinquëma' ama ma'sha pahuantinquëmaso marëhuë'.

¹¹ Nisha nisha ninanoquë a'chintoco'. Ninanoquë canconpatama', insosona noya natanpachinquëma', ina pëinënuquë yacapaco'. Inaquë yacapatohuatama', inaquësáchin ya'huëco'. ¹² Pëinënuquë ya'conpatama', 'Yosë catahuainquëma', itoco'. ¹³ Noya nohuantohuachinënuquëmaso', Yosëri catahuarin. Nipirinhüë', co noyahuë' nontohuachinënuquëmaso', co Yosëri catahuarinhüë'. ¹⁴ Insëquësona pa'patama', 'Ama isëquë huëcosohüë'. Co yanatanainquëmahuë', itohuachinënuquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncoco'. 'Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama', itoco'. Ina quëran a'na parti paco huachi. ¹⁵ Tëhuënhachin itëranquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiníquën parisitapi. Iráca Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiníquën ana'intërin. Co natërincosopitasohüë' nipirinhüë', chini chiníquën ana'intarin huachi," itërin Quisosori.

*Aparisitacaiso' ninorinso'*¹⁶ Ina quëran itaantarin:

"Ni'co' iyaro'sa'. Ohuicaro'sa' co nanitopihüë' nia'paicaiso'. A'naroáchin huëntonën ni'niro'sari mapi. A'chintohuatama', a'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huarënënuquëma'. Napoaton noya yonquico'. No'huipirënënuquëmaonta', ama no'huicosohüë'. Noya cancantatoma', sanoanan quëran nontoco'. ¹⁷ Ni'cona iyaro'sa', piyapi'sa' a'naroáchin ano'huitotama'. A'naquën no'huitënënuquëma', masarinënuquëma'. Mapachinënuquëma', coisëquë quëpaarinënuquëma'. Niyontonpiso pëiro'saquënta' huihuarënënuquëma'. ¹⁸ Imaramacoso marë' hua'ano'sa'

ya'huërinquë sha'huirapiarinëinquëma'. Copirnoros' saquënta' quëpaarinëinquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinëinquëma' nanamëhuë sha'huitacamaso marë'. Inaquë nisha piyapiro'santa' a'chintarama'. ¹⁹ Inaquëpita quëpahuachinëinquëma', ama pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha tonopoya?' ama tocosohuë'. Naporo' Yosë anitotarinquëma' no'tëquën a'panitacamaso marë'. ²⁰ Co canpitaora yonquinëma quëran nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiariinquëma' noya nonacamaso marë'.

²¹ A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantarinacohüë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquëonta' hui'nin niponahuë', imapachinco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquëonta' a'shin chachin, pa'pin chachin niponahuë', imapachinaco, hui'ninpitari sha'huirapiapi. ²² Imaramaco ni'ton, na'a piyapi'sa' no'huiarinëinquëma'. Nipirinhüë', co a'pohuatamacohüë', nisha'ësarinquëma huachi. ²³ Aparisitoahuachinëinquëma', a'na ninanoquë paantaco'. Inaquënta' a'chiantaco'. Na'a ninanoro'sa' Cotia parti ya'huërin. Co ya'ipi ninanoro'saquë pa'shatërasëinquëmahuë', canta' o'mantararahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë Yosë hua'anëntërinso' acocahuaso marë'.

²⁴ Ni'co'. Patron ya'huëhuachina, co piyapinënpitaso' chini chiniquën nanantërinhuë'. Canta' canpita maistrone'maco ni'ton, chini chiniquën nanantërahüë. ²⁵ Napoaton no'huihuachinëinquëma', co ina marë' sëtacaso' ya'huërinhuë'. Nani no'huirinaco canta'. 'Sopainquën, itërinaco ni'ton, canpitanta ina pochachin nontarinëinquëma', itërin Quisosori.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 12.2-9)

²⁶ Ina quëran itantarin:

"Piyapi'sa' no'huipirinëinquëmahuë', ama iyaro'sa' të'huatocohüë'. Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'ipiya nitotapi. ²⁷ Iporaso' co ya'ipi piyapi'sa' a'chintarahuë'. Carayanquëma tëranta' canpitaora quëparahuatëinquëma', na'con a'chintaranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'ipi piyapi a'ninquëchin sha'huitoco' nitochina'. ²⁸ Ama piyapi'sa' të'huatocohüë'. Tëpapirinëinquëmaonta', co hua'yanëma' matarinëinquëmahuë'. Yosë tëhuëchinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahüë. Ina nohuanton, chiminë'. Co noyahuë' nipachina', pënuquë chachin a'paarin huachi. Inatohua' hua'yanënarë chachin parisitomiatapi huachi. Napoaton Yosë na'con na'con të'huatacaso' ya'huërin. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

²⁹ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. Cato nipirinhüë', a'na soroíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Co ina nohuantohuachinhuë', co chimininhuë'. ³⁰⁻³¹ Canpoaso nipirinhüë' na'con na'con a'pairinpoa'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' yonquirinpoa'. Ainënpoa' hua'huayátërahüë nipirinhüë', ya'ipiya pichirin. Napoaton ama të'huacosohüë'. Ni'sárinpoa'.

³² 'Quisoso imarahuë,' topatama', ayaro' tahuëri carinquëmanta' nohuantaranquëma'. 'Imarinaco mini,' itarahuë Tata Yosë. ³³ Nipirinhüë', 'a'porahuë huachi,' topatamaso', carinquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co imarinacohüë,' itarahuë Tata Yosë,' tënin Quisoso.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ina quëran pënëantarin:

" 'Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapi,' topiramahuë', co ya'ipiya nohuantarinacohüë' ni'ton, nino'huiapi. ³⁵ Ipora quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiapi. A'na pëiquë pa'pin nohuantarin. Hui'ninso nipirinhüë' co nohuantarinhuë'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarin. Pa'pinso nipirinhüë' co nohuantarinhuë'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin co

nohuantarinhuë'. Hua'huinso nipirinhüë' nohuantarin. A'shatën nohuantapirinhüë', notainso' co nohuantarinhuë'. Napoapona'. ³⁶ Imaramacoso marë' quë-mopinëma chachin no'huiarinënguëma'. Co nishahuë' niponaraihuë', inimiconën pochin ni'sarinënguëma'.

³⁷ Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', hui'nama' inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Co na'con na'con nosorohuatamacohüë', co tëhuënychachin imaramacohüë' tënahuë. ³⁸ Imapatamaco, a'napita aparisitarinënguëma'. Yatëpapirinhënguëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiniquën parisitërë'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinënguëma'. Co ahuantohuatamahuë', co tëhuënychachin imaramacohüë'. ³⁹ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', imaramacoso marë' aparisitohuachinënguëma', noya cancantoco'. Tëpapirinhënguëmaonta', noya noya nanimiatontarama', itërin.

*Yosëri acanarinso'
(Marcos 9.41)*

⁴⁰ Ina quëran pënëantarin: "Insosona noya natanpachinquëma', noya natanarinaco canta'. Yosë a'paimarinco ni'ton, Yosë nanamën chachin imasapi huachi. ⁴¹ A'chinamaso marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. Inápaquë acanaarinquëma'. A'naquën natanpachinënguëma', 'Yosë nanamën chachin a'chintarinpoa', ta'tona', noya natanarinënguëma'. Ina marë' inapitanta' inápaquë canarapi. Tëhuënychachin noya piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin. 'Yosë imarin ni'ton, noya quëmapi inaso', ta'toma', catahuaco'. Ina marë' Yosë acanaarinquëma'. ⁴² Inso tëranta' imarincoso co chiniquën nanantopirinhüë', inanta' nosorocaso' ya'huërin. Imarincoso marë' i'sha tëranta' o'shitohuatama', inápaquë Yosë acanaarinquëma'. Tëhuënychachin noya i'huëretarinquëma', itërin Quisosori.

11

*Coansha Paotistari piyapi a'parinso'
(Lucas 7.18-35)*

¹ Nani ca'tano'sanënpita sha'huitahuaton, a'chinacaso marë' pa'nin huachi. Nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'china'piarin. Pënëna'piarin.

² Coansha Paotistaso nipirinhüë', naporó' tashinan pëiquë ya'huárin. Inaquë ya'ipi Quisoso naporinso' natantërin. Ina natantaton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'. ³ Canconpachinara, Quisoso natanatona':

—Coansha Paotista a'parincoi ni'ton, natana'huainquënso marë' huë'nai. I'huá chachin inaso', na'con sha'huitërincoi. "A'na tahuëri Cristo o'mamarin, Yosëri a'paimarinso'," itërincoi. ¿Quëmaso' inanquën nimara, ti? ¿Pahuanarin o'macaso' nica? Co nitotatoihuë', natanapoinquën huë'nai. Sha'huitocoi quiyanta' Coansha sha'huitoanta'ii, itopi.

⁴⁻⁵ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha ni'nama', natanama'. Somaraya nininsopita huë'pachinara, ca nohuanto, ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi ni'nama'. A'naquëonta' chana caniori maninsopita anoyatërahuë. Në'huëro'santa' ca nohuanto, noya natantopi. Chiminpisopitanta' ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë', nosorotápirinhüë', iporaso huachi noya nanan a'chintarahuë natanama'. Paatoma', ya'ipiya Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ⁶ Insosona ya'ipi cancanëna quëran natëmiatohuachinaco, nóya cancantapi, itërin Quisosori.

⁷ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani pa'pachinara, Quisosori piyapi'sa' a'chintantarin.

—Natanco iyaro'sa' Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti inanicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiniquën huanirin quënanconama'. Co

piquirá ihuani onororinso pochin niconinhuë'. ⁸ Co inaso ma'huano'sa' pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopitaso', copirnoros'a' pëinënaquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë', co nani ma'sha ya'huëtërinhuë'. ⁹ Pënëntërinso' natanacamaso marë' pa'nama', tënahüë. Coansha tëhuëenchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'. ¹⁰ Iráca quiricanënguë ninoton Yosëri hui'nin sha'huitërin.

“Co'huara pa'shamátërasënguënhüë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayonquicaso marë',” itërin.

Coansha ninoton, naporin.

¹¹ “Íráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coansha Paotistaso' noya noya pënëntërin. Pënëntërinso' noya, nipirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, noya noya nizarin. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin huachi, tënahüë.

¹² Coansha pënëntërin quëran huarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi natanacaiso marë'. A'naquënso nipirinhuë' co nohuantopihuë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso'. Co nohuantatonaraihuë', nohuantopisopita aparisitopi. Chiníquën cancantopisopitaso nipirinhuë', onpopionta' ya'conapi. ¹³ Iráca quëran huarë' Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopi. ‘Yosë yahua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri ina marë' acorinso' a'paimararin,' topi. Coanshanta' ninotona', ninshitopi: ‘Co'huara Siniro tahuërinën naniyatërasohüë', Iniasë huëantarín pënëntacaso marë',’ topi. ¹⁴ Napopiso chachin Coansha pënëntarin huachi. Iniasë pochin cancantaton, pënëntarin, tënahüë. Nohuantohuatama', natëco'. ¹⁵ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'.

¹⁶ Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Hua'huaro'sa pochin cancantopi. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara, a'naquën taponá: ‘Huëco' pita pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', ta'tona', ¹⁷ quinatapirinahuë', co a'napita nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran co nohuantohuachinarahuë', tantaponá: ‘Inta nipachin, huëco' chimipi pa'pitopiso pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', nitantapi. Na'nëpirinahuë', co a'napita nohuantopihuë' na'nëcaiso'. Inapochachin canpitanta' ipora nisha nisha yonquirama'. ¹⁸ Coansha Paotistaso' pënëntapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co noya coshatërinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë': ‘Inaso' Sopairi ahua'yantërin ni'ton naporin,' tënama'. ¹⁹ Caso nipirinhuë', Yosë quëran quëmapico niporahuë' coshatërahuë', o'orahuë. Ina marë' pinoramaco canta'. ‘Quisoso coshatárin, o'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sarënta' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. A'naquënso nipirinhuë' noya yonquiatona', Yosë natëapi huachi. No'tëquën pënënahüë ni'ton, no'tëquën yonquiapi huachi,” tënin Quisoso.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'

(Lucas 10.13-15)

²⁰ Nisha nisha ninanoro'saquë nani pënëntërin. Inaquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Ya'huëhuano'saso' nicaponaraihuë', inachachin inachachin yonquiantapi. Co oshanëna' yaa'popihuë'. Napoaton chiníquën pënënin. ²¹ Corasinoquë ya'huëpisopita, Pitsaitaquë ya'huëpisopita, inapita yonquiaton, itapon:

“¡Ma'huántacha canpitaso' nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohüë'. Ina marë' parisarama'. Na'con nitotopiramahuë', co yaimaramacohüë'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhuë' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëchitonahuë'. Sa'catën nininso a'motona', huarianoquë nipashimotochitonahuë'. Co noyahuë' yonquipisopitanta', nanianchitonahuë'. ²² Napoaton ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' Yosë chini chiníquën ana'intarínquëma'. Inapitaso' co onpopinchin ana'intarínhuë'. ²³ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuë'. ‘Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai,' ¿topiramahuë' ti? Co ina marë' inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë pa'miatarama huachi. Hua'qui' a'chintëranquëma'.

Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani nicapomarahuë', co yaimarama-cohuë'. Sotomaquë naporahuë naporini, inapitaso natëitonacohuë'. Co oshanëna marë' Yosëri ata'huanchitonhuë'. Ipora huanta' ya'hua'itonahuë'. ²⁴ Ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' chini chiniquën ana'intarinquëma'. Sotomaro'saso nipirinhüë', co onpopinchin ana'intarinhuë', tënahüë," itërin Quisosori.

Quisoso asanocancaninpoaso'

(Lucas 10.21-22)

²⁵ Naporo' noya cancantaton, Yosë nontërin:

“¡Ma noyacha Tata yonquiran paya! Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë ya'huërsopita, isoro'paquë ya'huërsopita, ya'ipiya hua'anëntëran. A'naquën Tata nani ma'sha nitotaponaraihuë': 'Quiyaora noya noya nitotarai,' topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhüë', co onpopinchin nitotaponaraihuë': 'Catahuaco Siniro co caora nanitërahuë', topachinara, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë: 'Yosparinquën,' itëranquën. ²⁶ Quëmaora nohuanton Tata naporan,” itërin.

²⁷ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin.

“Tata Yosë nohuanton, pënëntarahüë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chintaca'huaso marë'. Hui'ninco ni'ton, inasáchin noya nohuitërinco. Inapochachin Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noya nohuitërahuë. A'naquëonta' cari anohuito-huato, nohuitapi anta'. ²⁸ Huëco' casáchin imaco catahuainquëma'. Isoro'paquë ma'sha onporama' ni'ton, sëtarama'. Naporahuaton, nisha nisha yanatëpiramahuë', co canpitaora nanitëramahuë' noya cancantacamaso'. Pë'pëto quëquën quëparamaso pochin ninatanama ni'ton, napion cancantërama'. Napoaton huëco' catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. ²⁹ Co carinquëma' nocananquëmahuë'. Sanoanan quëran pënënanquëma'. Casáchin natanco a'chinchinquëma'. Nani tahuëri catahuanquëma' noya cancantacamaso marë'. Ina pochin imapatamaco, sano cancantarama huachi. ³⁰ Ma'sona nicacaso sha'huitohuatëinquëma', catahuanquëma' noya nicacamaso'. Catahuanquëma' ni'ton, co sacaihuë' imasaramaco huachi,” itërin Quisosori.

12

Chinoto tahuëri naporinso'

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sapi. Tricoro' pëntontapi. Ca'tano'sanënpita tanatona', papona pochin a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', ca'pi. ² Ina ni'sahuatona parisioro'saso':

—¡Ni'quë' Maistro! Chinoto tahuëri nipirinhüë', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayapi, co ipora tahuëri pi'pisha tëranta' sacatacaso ya'huërinhuë'. Co Moisësë pënëntërinso' natëpihuë', itopi.

³ Napotohuachinara, itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, ⁴ Yosë pëinënquë ya'conin. Inaquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanatona', ca'pi. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhüë', Tapi ca'nin. Ca'pirinhüë', co ina marë' Yosëri ana'intërinhuë'. ⁵ Isonta' yonquico'. Nani chinoto tahuëri corto hua'ano'sa' Yosë pëinënquë sacatopi. Piyapi'sa' oshanëna marë' ohuicaro'sa' tëpapi. Sacatopirinhüë', co ina marë' oshahuanpihuë'. ¿Co inanta' nontëramahuë' ti? ⁶ Yosë pëinën noya nipirinhüë', caso' chini chiniquën nanantato, noya noya a'chintaranquëma'. ⁷ Yosë chachin naporin: “Piyapi'sa' nosorocamaso' na'con na'con nohuantërahuë. Ma'sha oshanëma marë' tëparahuatoma ya'ipi ahuiquitamaso', co onpopinchin nohuantërahuë',” tënin quiricanënquë. Nontopiramahuë', co natantochináchinhüë' cancantërama'. No'tëquën yonquirama' naporini, co topinan quëran sha'huirapiitomahuë'. ⁸ Yosë quëran quëmapico ni'to, chiniquën nanantërahuë.

Chinoto tahuëri ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Co nicacaso huë nininsonta' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'
(*Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11*)

⁹ Ina quëran paantarahuaton, niyontonpiso pëiquë ya'conconin. ¹⁰ Inaquë a'na quëmapi quënanconin. A'na imirin tachitërin ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' së'quëtacaso'. “Ipora tahuëri co cania'piro'sa' anoyatacaso ya'huërinhuë',” ta'tona', parisioro'sari ni'sapi. Quisoso yasha'huirapitona', itapona':

—Chinoto tahuëri nipirinhue', ¿noya cania'piro'sa' anoyatacaso' ti? itopi.

¹¹ —Ni'cochi iyaro'sa', ohuicaro'sa' pë'tahuahuatamara, a'naya tëranta' panca nancatëquë anotohuachina, ocoirama'. Chinoto tahuëri nipirinhue', masahuatoma', ocoirama'. ¹² Piyapi'saso nipirinhue' noya noya ni'ton, na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Napoaton chinoto tahuërinta' piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin, itërin.

¹³ Napotahuaton, apia nontërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton ihuëpachina, a'naroáchin noyatërin. A'na imirin pochachin niantarin. ¹⁴ Ina nicatona parisioro'saso' pipipi. Pipirahuatona', Quisoso tēpacaiso marë' yonquipi huachi.

Iráca ninorinso'

¹⁵ Ina nitotaton, Quisoso a'na parti pa'nin. Na'a piyapi'sari imasarin. Cania'piro'sa' huë'pachinara, ya'ipiya anoyatërin.

¹⁶ —Ama a'napita sha'huitocoso huë', itërin. ¹⁷ Iráca Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin. Yosë yonquirinso chachin ninshitaton, naporin:

¹⁸ “Iso quëmapi nani acorahuë nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Noya natëar-inco.

Na'con nosoroato, nóya ni'nahuë.

Ispiritonëhuë chachin aya'coancantarahuë.

Nisha piyapiro'santa' no'tëquën a'chintahuaton, anoyacancantarin.

¹⁹ Co no'huirinhue'. Co chiníquën nonsarinhuë'.

Co cachiquë paaton, piyapi'sa' ano'huitarinhue'.

²⁰ A'naquën piquira yanopantërinso pochin nicatona', co huachi chiníquën cancantopi-hue'. Inapitaso' achinicananarin.

Nanparin yatacopirinso pochin cancantatona', pi'pianchin Yosë shia'popi. Co inapitanta' no'huirinhue'.

No'tëquën a'chintahuaton, na'a piyapi'sa' anoyacancantarin. Inapotaton, sopai minsëarin huachi.

²¹ Nisha nisha piyapi'sari natanahuatona': ‘Inasáchin nicha'ësarinpóa’,’ tosapi huachi,” ténin Yosë quiricanënuë.

Iráca Isaiasë ninorinso chachin nanirin ni'ton, Quisosori sanoanan quëran piyapi'sa' pënënarin.

Sopai hua'an minsërinso'

(*Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10*)

²² Ina quëran a'na quëmapi quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Co quënantacaso tëranta' nanitërinhuë'. Sopai a'parahuaton, a'naroáchin anoyatërin. Noya ni'tërin. Nonacasonta' nanitërin huachi. ²³ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. “¿Ma'pitacha nanitaparín paya! Isoso' Tapico' shiin, ¿Yosëri a'paimarinso' nimara ti?” nitopi.

²⁴ Parisioro'sariso nipirinhue', co natëpíhuë': “Sopairo'sa' hua'an Piirsipo* itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparín sopairo'sa' a'pacaso'. Co inari catahuarinhuë' naporini, co nanichitonhuë',” topi.

²⁵ Topinan yonquirapirinhue', inaora yonquinën quëran Quisosori nitotaton, itërin: “Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpítopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'.

* 12:24 Piirsiposo': Satanasë tapon naporin.

Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. Huëntonënguë ya'huë'pisopitanta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'. ²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'an niitonhuë', co huachi piyapi'sa' hua'anëntacaso' nanichitonhuë'. ²⁷ 'Piirsipo catahuarinquën,' itopiramacohuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Co ina catahuarincohuë'. A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Satanasë catahuarinco ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Inapita natanco' macariso' catahuarinso' sha'huichinquëma'. ²⁸ Caso nipirinhüë', Ispirito Santo catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', tënahuë'.

²⁹ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta ya'conaton ma'shanën mataponhuë'. A'naso nipirinhüë' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huë'capairahuaton minsëquirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin.

³⁰ Co imapatamacohuë', inimicotaramaco. Co catahuahuatamacohuë', sopai natëarama huachi. Piyapi'sa' anishacancantarama' ama Yosë imacaiso marëhuë'.

³¹ Napoaton itaranquëma': Co noyahuë' nipatama', oshahuanarama'. Pinótohuatamanta oshahuanarama'. Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë oshanëma' inquitariinquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita inquitariinquëma'. Ispirito Santoíchin pinotoma' oshahuanpatama' tēhuënchinso', co inquitariinquëmahuë'. ³² Caso' Yosë quëran quëmapico nipirahuë' pinopatamaco, ina marë' oshahuanpiramahuë', oshanëma marë' sëtohuatama', inquitariinquëma'. Nipirinhüë', Ispirito Santo pinopatama', co oshanëma' inquitariinquëmahuë'. Co onporonta' inquitariinquëmahuë',” itërin Quisosori.

Nara pochin nininso'

(Lucas 6.43-45)

³³ Ina quëran itaantarin: “ ‘Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noya nitohuachinahuë', napoonin,' topi. Nitërin quëran nara nohuitëre'. Inapochachin piyapinpoanta' ninëhua'. Noya yonquihuatëhua', no'tëquën nonarihua'. ³⁴ Canpitaso nipirinhüë', ya'huan pochin cancantatoma' yanonpinama'. Co noyahuë' yonquiatoma', co nanitëramahuë' noya nonacamaso'. Onpopinsona cancantëramaso', nonama quëran piyapi'sa' anitotarama'. ³⁵ Noya cancantohuatëhua', noyasáchin nonarihua'. Co noyahuë' cancantohuatëhua', co noyahuë' nonarihua'. ³⁶⁻³⁷ Noya cancantohuatama', noya nonsarama'. Ayaro' tahuëri Yosë noya ni'sarinquëma'. Co noyahuë' cancantohuatama', co noyahuë' nonsarama'. Ina marë' ayaro' tahuëri ana'intarinquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë nontarinquëma'. Ya'ipi nonamasopitanta' aipitarinquëma'. A'naquëma' co noyahuë' nonpatama', ‘Co yonquiatohuë', naporahuë', itopiramahuë', ina marënta' ana'intarinquëma', tënahuë. Co noyahuë' cancantohuatama', no'tëquën ana'intarinquëma huachi,” itërin Quisosori.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸ Ina quëran parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita huë'pachinara, Quisoso nontiipi: —Yosë pochin niquë' ni'iinquën. Ina ni'patoi, natëarainquën, itiipi.

³⁹ —Canpitaso' co noyahuë' cancantërama'. Co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuë'. “Yosë pochin niquë' ni'iinquën,” itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë'. Isoíchin anitotariinquëma'. A'na tahuëri Conasë pochin nisarahuë. ⁴⁰ Iráca Conasë marëquë tē'yaitohuachinara, panca sami pochin nininsoari mi'tërin. Cara tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huapirinhüë'. Ina quëran Yosë nohuanton, cha'ërin. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminpató, cara tahuëri tashirë chachin acoporo' ya'huaporahuë', cha'ësarahuë huachi. ⁴¹ Conasë cha'ërahuaton, Ninihuiquë pa'nin. Inaquë pënëntohuachina, co noyahuë' yonquipisopita naniantopi. Napoaton ayaro' tahuëri inapita nontarinënguëma'. “¿Onpoatomata' co canpitaso' natëramahuë'?” itaponënguëma'. Caso' chiniquën nanantato, noya noya pënënpiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. Napoaton ayaro' tahuëri Yosë na'con ana'intarinquëma'.

⁴² Inapochachin iráca Saromon hua'anéntapon, copirno sanapi nininso' sor parti quëran huë'nin ina nontacaso marë'. "Ya'ipi nitotërin," ta'ton, huë'nin natanapon. Napoaton ayaro' tahuëri ina atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotato, noya noya a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë' ni'ton, Yosë chiníquën ana'intarinquëma', itërin Quisosori.

Sopairi ya'coancantantarinso'

(Lucas 11.24-26)

⁴³ Ina quëran Quisosori a'chintaantarin. "A'na quëmapi sopairi ya'coancantopirinhüë', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro' parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhüë', co quënaninhüë'. ⁴⁴ Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarin. Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, sopairi yaya'coancantantarin. ⁴⁵ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' maantarin. Aquë aquëtë' co noyahuë' nipsisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Napoaton aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi. Inapochachin ipora na'a piyapi'sa' sopai natëtona', co noyahuë' cancantopi. Ina quëran: 'Co huachi sopai natëarahuë', taponaraihuë', co Yosë yonquiatonahuë', oshaquëran aquë aquëtë' co noyahuë' cancantaantapi huachi," itërin Quisosori.

Quisoso quëmopinënpita pochin nininsopita

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶ Piyapi'sa' nontaso', a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinhüë', na'a piyapi'sa' yamorapi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Aipiran huaniápirinhüë', ⁴⁷ a'na quëmapiri sha'huitërin:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënuën, itërin, ⁴⁸ Napotopirinhüë', Quisosoriso' itapon:

—Mamahuë, iyahuëpita, inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinquën nitotëquë', itahuaton, ⁴⁹ imirin quëran tasatërin:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita pochin nicato, nosororahuë. ⁵⁰ Yosë natëpiso-pita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' Yosë imapachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

13

Pa'sarayarinso'

(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naporo' tahuëri pëi quëran pipirahuaton, sono' yonsanquë huënsëconin. ² Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Ii' yonsánshaquë huarë' piyapi'sa' yamorapi. ³ Nisha nisha pënënto nanan a'chintërin. Ma pochinsona nininsopita a'chintárin ayonquicaso marë'.

A'chintaton, itapon: "A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Tricoraya iminquë pa'sarayarín papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' pa'sarayarín. Iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi huachi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarín, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Shimënshin no'pa' ni'ton, shiarahuaton, papotopirinhüë'. ⁶ Pi'iri chiníquën pi'cahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanoquë pa'sarayarín. Inaquë papotopirinhüë', nahuano'sarinta' papotërin. A'shinahuatona', imotërin huachi. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë pa'sarayarín. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquën saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquën pasa, pasa nitërin. ⁹ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'
(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpitari ya'caritahuatona', natanpi. “¿Onpoatonta' Maistro piyapi'sa' a'chintohuatana, pënënto nanan quëran a'chintëran?” itopi.

¹¹ “Yosë hua'anëntërinso' co insonta' inaora yonquinën quëran nitotërinhuë'. Canpitaso' ya'ipiya a'chintaranquëma'. A'napitaso nipirinhue' co ya'ipi a'chintarahue'. Pënënto nanan quëransáchin a'chintarahue'. ¹² Insosona noya natanpachinaco, Yosëri catahuarin noya yonquicaiso marë'. Na'con na'con nitotapi. A'napitaso nipirinhue' co yanatëhuachinacohue', Yosëri tananpitarin ni'ton, ya'ipiya naniantapi huachi. ¹³ Napoaton inapita hue'pachinara, sacai pochin a'chintërahue'. Natanaponarahue', co natëapihuë'. Nicaponarahue', co yonquiapihuë'. ¹⁴ Iráca Isaiasëri ninoton, naporin: 'Natanapomarahue', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahue'nta' co tëhuëncachin quënanaramahuë'.

¹⁵ Isopitaso' co natantochináchinhue' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënantopihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran nataintonahuë'.

Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini, anoyacancanchitohue', tënin Yosë iráca.

Ipora huanta' na'a piyapi'sa' ina pochin cancantopi.

¹⁶ Canpitaso nipirinhue', ma noya Yosë catahuarinquëma' ni'ton noya ni'namaco. Noya natanamaco. Napoaton noya cancantarama'. ¹⁷ Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa', noya piyapi'sa', inapita canpita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë',” itërin Quisosori.

Tricoraya tapon naporinso'
(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)

¹⁸ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaantarin. “Natanco iyaro'sa'. Sha'tona'pi sha'ninso pochin nininso' a'chintanta'inquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'.

¹⁹ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chintëre'. ‘Yosë yahua'anëntarinquëma', topachina, a'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Nanamën natanpirinahuë', co yonquiapihuë'. Inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipiso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Huë'sahuaton, Yosë nanamën natanpiso' osëre'tiirin. Ananiantërin huachi. ²⁰ A'naquën piyapi'saso nipirinhue', na'piro pochin niconpi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', ²¹ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiníquën cancantatonarahue', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin yaa'popi. Imapiso marë' aparisitohuachinara, a'popi huachi. ²² A'naquën piyapi'santa' nahuano' ya'huërinso pochin niconpi. Yosë nanamën natanpachinara, yaimapirinahuë', ma'sharáchin yonquiatona', naniantopi. ‘Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, nóya cancantarai,' topirinahuë', co ina quëran noya cancantacasohue' nipirinhue'. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²³ A'naquën piyapi'saso nipirinhue', noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', cancanëna quëran huarë' natëpi. Cara shonca, cara shonca nitërinso pochin a'naquën noyamiáchin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquëonta' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi,” itërin.

Pacatëro' sha'ninso'

²⁴ Ina quëran a'chintaantarin: “A'nanta' iyaro'sa', a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na patron iminpachina, noya trico sha'nin.

²⁵ Ina quëran tashihuachina, huë'ësoi' inimico huë'nin. Huë'sahuaton, inaquë

chachin pacatëro' trico pochin ya'norinso' sha'quirin anta'. Trico sha'ninso' huancanaya ina huancanaya sha'quirin. Nani sha'pachina, pa'nin. Co incari tëranta' ni'ninhuë'. ²⁶ Inanta' pichopitahuaton, tricorë' napopianachin ya'norin. Cato chachin a'shinaponahuë', pacatëroso' co nitërinhuë'. Naporo huarë' nohuitopi huachi. 'Isoso' co tricohuë', pacatëro', topi. ²⁷ Ina ni'sahuatona', piyapinënpitari sha'huitonpi. 'Noyarayasachin asha'topiranhuë', ¿onporahuatonta' ina huáncana ina huancánachin pacatëro' papotërin?' itonpi. ²⁸ 'Inimiconëhuë naporin,' itërin patronëhari. Napohuachina, piyapinënpitari itapona': 'Nohuantohuatan, paatoi hua'chi'i, topiraihuë', itopi. ²⁹ 'Ama napotocosohuë'. Ipora hua'tohuatama', triconata' ocoiarama'. ³⁰ Tananpitoco' cato chachin a'shiina'. Nani macacaso' nanihuachin, sacatoro'sa' sha'huitarahuë. Pacatëro'ton masahuatoma', tonpoco' pënuë ahuiquitacaso marë'. Ina quëran tricosachin masahuatoma', pëinëhuëquë acotoco huachi, itarahuë,' tënin patron," itërin Quisosori.

Mostasaraya pochin nininso'
(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹ Ina quëran itaantarin: "Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Mostasaraya pochin ninin. Inaso ya'pirin pi'pira'huaya niponahuë', ³² iminquë sha'patëra papotihuachina, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin," itërin. (Inapochachin caniaritapon, cara'chinchin piyapi Yosë imapirinahuë', a'na tahuëri notohuaro' piyapi'sa' Yosë imasapi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'
(Lucas 13.20-21)

³³ "Naquëranchin iyaro'sa' Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cara shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotaton, ahuëpocatërin huachi," itërin Quisosori.

Ma'pochinsona nininso'
(Marcos 4.33-34)

³⁴ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, na'a pënënto nanan sha'huitërin. Ma'pochinsona nininso'achin sha'huitërin. ³⁵ Iráca pënëntona'piri ninoton, ninshitërin. "Piyapi'sa' a'chintahuato, ma'pochinsona nininso' a'chintarahuë. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co piyapi'sa' nitotopirinahuë', a'chintarahuë huachi," tënin iráca ninoton. Naporinso chachin ina pochin Quisosori a'chintarin.

Pacatëro' tapon naporinso'

³⁶ Ina quëran piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Inaquë ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin sacai' pochin pënënto nanan a'chintopirancoihuë'. Pacatëro' sha'piso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan? A'chintantacoi nitochii," itopi. ³⁷ "Inta nipachin, a'chinchinquëma'. Patron asha'tërinso pochin piyapi'sa' a'chintërahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, nanamën a'china'huaso marë' o'marahuë. ³⁸ Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpispitaso' noya ya'pirin pochin nipi. Sopai natëpispitaso nipirinhue', pacatëro' pochin niconpi. Co noyahuë' cancantatona', sopai natëpi. ³⁹ Inimico pacatëro' sha'ninso pochin sopai chachin nohuanton, co noyahuë' nipi. Nitërinso' manëso pochachin ayaro' tahuëri naniriarin. Nanihuachin, anquëniro'sa' o'maapi piyapi'sa' macacaiso marë'. ⁴⁰ Pacatëro' ahuiquitëresó pochin ayaro' tahuëri pënuë ana'intacaso' ya'huërin. ⁴¹ Anquëniro'sa' a'pahuato, ya'ipi co noyahuë' nipisopita ayontonapi huachi. Anishacancantona'piro'santa' masapi. ⁴² Inapita masahuatona', pënuë të'yatapi. Inaquë chiníquën parisitatona', na'nërápóna'. ⁴³ Yosë natëpispitaso nipirinhue', nóya ni'sarin. Pi'i a'pininso pochin Yosë hua'anëntërinquë ya'noapi. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori.

Oro pochin nininso'

⁴⁴ Ina quëran itaantarin: “Isonta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi ya'huëpirinhuë'. A'na no'pa' pa'taton, oro pochin nininsopita quënanconin. Acoporo' ya'huëpirinhuë', quënanconin. Pa'yataton, imotantarahuatón, pa'nin huachi. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarin quëran, ina no'pa' pa'anconin huachi. ‘Quënanahuëso' noya nóya,’ ta'ton, ina na'con na'con nohuantërin,” ténin. (Inapochachin Yosë hua'anëntinquinquëmaso' na'con na'con nohuan-toco', tapon naporin.)

Huirina'pi pa'ton nininso'

⁴⁵ Ina quëran itaantarin: “A'nanta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi pa'sárin huiri na'pira'huayaro'sa' pa'ton nininso' yonicaso marë'. ⁴⁶ A'na tahuëri noya noya nininso' quënanin huachi. Na'con pa'tërin ni'ton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton coriqui canarin quëran pa'anconin. ‘Ina na'con na'con nohuantërahue,’ ta'ton, pa'anin huachi,” itërin.

Sami pochin nininso'

⁴⁷ Ina quëran itaantarin: “A'nanta' a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. Sami manëso pochin ninin. Panca riti marëquë të'yatohuatëra, notohuaro' sami manë'. Nisha nisha manë'. ⁴⁸ Na'a sami ya'conpachina, yonsanquë oshirë'. Ina quëran sami camayoro'sa' huënsërahuatona', sami nisha nisha huayonapi. Noya sami i'mëquë po'morapi. Napoonin nininsopitaso nipirinhuë', të'yatopi. ⁴⁹ Ayaro' tahuëri inapochachin nisarin. Anquëniro'sa' o'marahuatona', ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha huayonapi. Yosë yonquipisopita noya acoapi. A'naquënso nipirinhuë', co noyahuë' cancantopi ni'ton, ⁵⁰ pënquë të'yatapi. Inaquë chiníquën parisitatona', na'nërápona huachi,” itërin Quisosori.

⁵¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita natanin:

—Nani a'chintëranquëmaso' ¿nitotërama' ti? itërin.

—Nani nitotërai, itopi.

⁵² —Yosë quiricanën nani nitotarama'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintëranquëma' ni'ton, pëi' hua'anën pochin nisarama'. Pëi' hua'anën noya nipachina, ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya nocomarin. Nani na'con a'chintëranquëma' Yosë nanamën a'chinacamaso marë'. Iráca ninshitopiso' nitotërama'. Naporahuaton, a'nanta' nashamiachin a'chintëranquëma'. Ya'ipiya nitotatoma', a'chintëra'piarama', itërin Quisosori.

Nasaritoquë paantarinso'

(*Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30*)

⁵³ Nani a'chintohuachina, pa'nin huachi. ⁵⁴ Ya'huërinquë chachin paantarahuaton, niyontopiso pëiquë a'chintarin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiatona', ninontopi.

—¡Ma'pítacha nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparín nicaya? ⁵⁵ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. Pa'pinso' nontëcamayo. A'shinso' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërehua'. Santiaco, Cosi, Simon, Cotasë, inapita itopi. ⁵⁶ Oshinpitanta' isëquë ya'huarin. Co Quisoso chiníquën nanantërinhuë'. ¿Onporahuatonta' nipachin ina pochin nitotërin? nitopi.

⁵⁷ Co natëtonaraihuë' tëhuapi. Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iráca quëran huarë' napopi. “Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninnanonënquë ya'huëpisopitaso nipirinhuë', co noyahuë' natanpi. Co quëmopinënpitari tëranta' yanatëpihuë’,” topi iráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso.

⁵⁸ “Co Yosë quëran o'marinhuë’,” ta'tona', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërinhuë'. Caraíchin cania'piro'sa' anoyatërin.

14

Coansha Paotista tēpapiso'
(*Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9*)

¹ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Cariria hua'an Irotisē itopisonta' natantērin.
² “Ma'pitacha nanitapaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērin paya. Coansha Paotis-taco' nantantarinso' tēnahué,” itērin piyapinēnpita nontaton. I'huamiáchin Coansha atēpataton, naporin.

³⁻⁴ I'hua chachin Coansha narpiso', Irotisē co noyahuē' ninin. Iin sa'in osērētatón, manin. Pinipi sa'in chachin osērētērin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coansha Paotistari chiniquēn pēnēnin. “Yosē co nohuantērinhuē' iyaparin sa'in osērētatón macamaso',” itērin. Napotohuachina, chiniquēn no'huitatón, sontaro'sa' camairin macacaiso marē'. Masahuatona', tashinan pēiquē po'mopi.

⁵ Chiniquēn no'huitón, yatēpapurinhuē', piyapi'sa' tē'huatērin. “Yosēri chachin Coansha a'parin pēnēinpoaso marē',” ta'tona', noya ni'pi. Inapita tē'huataton, co atēpatērinhuē'. ⁶ Ina quēran hua'huatērinso' tahuēri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatērin. Naporo' Irotiasa hua'huin ya'conahuaton, ya'ipi piyapi'sa' ni'tēranta'paquē nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuaton, hua'ani pa'yatērin:
⁷ “Ma'sona tēranta', apia'hua, nohuantohuaton, nico quēchinquēn. Yoscoarē' quēchinquēn,” itērin. ⁸ Itohuachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha anishitēconotahuaton, motēn quētoco,” itēquē', itērin a'shini. Manorahuaton, hua'an ya'huērinquē paantarin.

—Coansha motēn nohuantērahuē. Sēnanquē acorahuaton, apiramiáchin quētoco, itoonin.

⁹ Natanahuaton, hua'an sētērin. “Coansha noya quēmapi,” ta'ton, co huachi yonquirinhuē' tēpacaso'. Co yatēpapurinhuē', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarē' itērahuē,” ta'ton, sontaro'sa' a'parin tēpacaiso marē'. ¹⁰ Pa'sahuatona', tashinan pēiquē nishitēconotonpi. ¹¹ Motēn sēnanquē acorahuatona', nanon quētopi. Nanonta' a'shin quētoonin.

¹² Napotohuachinara, imarinsopita natantahuatona' huē'pi. Nonēn quēparahuatona', pa'pitopi. Ina quēran Quisoso sha'huitonpi.

Cosharo' ana'atērinso'
(*Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14*)

¹³ Coansha tēpapiso' natantahuaton, Quisoso piyapi'sa' patērin. Potiquē ya'conahuaton, co piyapi ya'huērinquēhuē' pa'nin. Piyapi'sa' natantahuatona', imapi. Ira pa'tatona', inahua'ton canconpi. ¹⁴ Quisososo canconahuaton nonshipirinhuē', notohuaro' piyapi'sa' quēnanconin. Quēnanconahuaton, na'con nosororin. Noya nontaton, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatērin. ¹⁵ I'huararahuasos', ca'tano'sanēnpitari itiipi:
—Nani i'huarin. Co manta' isēquē ya'huērinhuē'. Piyapi'sa' a'paquē' ninanoro'saquē pa'ina'. Inaquē coshoro' pa'anatona' ca'ina', itopirinahuē'.

¹⁶ —Co iyaro'sa' pacacaiso' ya'huērinhuē'. Canpitari a'caco', itērin Quisosori.

¹⁷ —Capa isēquē capacaso'. A'natērapoíchin pan, catoíchin sami, inaíchin ya'huētērincoi, itopi.

¹⁸ —Inaya tēranta' quēshico, itohuachina, quēshiipi.

¹⁹ Ina quēran piyapi'sa' sha'huitērin pastoquē huēnsēcaiso marē'. Nani huēnsēhuachinara, Quisosori a'natērapoya pan, catoya sami, inapita manin. Masahuaton, inápaquē nē'pētahuaton, Yosē nontērin. “Yosparinquēn, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita sē'panahuaton, ca'tano'sanēnpita quētērin.

—Piyapi'sa' quētonco' ca'ina', itohuachina, quētēra'piapi. ²⁰ Ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natēaquē huarē' coshatopi. Ina quēran pē'sotopiso' mapi. Shonca cato' i'mē' mēntatopi. ²¹ A'natērápo huaranca pochin quēmapi'sa' coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarē chachin coshatopi anta'.

*Ii' aipi i'narinso'**(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)*

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita sha'huitërin. “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Nani piyapi'sa' nontohuato, canta' pa'sarahuë,” itohuachina, pa'pi huachi. Ina quëran piyapi'sa' nontërin. ²³ Nani nontohuachina, panënuë inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Inaquë Yosë nontaso', tashitërin. ²⁴ Ca'tano'sanënpitaso nipirihuë', sono' huancanai' tashitopi. Ya'ipi tashi' maitopirinahuë', panca ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiniquën paacaiso'. Poti opoto opototarin. ²⁵ Co tahuëriyátërasohuë', Quisoso huë'sapirihuë', co nitotopihuë'. I' aipi i'narahuatón, no'pa pochin pa'tarin. Poti ya'cariarin. ²⁶ Ca'tano'sanënpitari quënanpirinahuë'. Ii' aipi i'narinso' ni'sahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan” ta'tona', “ëë” topi. Chiniquën pa'yanpirinahuë', ²⁷ a'naroáchin Quisosori nontërin.

—¡Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë! Chiniquën cancantoco', itërin.

²⁸ Ina natanahuaton, Pitrori itërin:

—Quëma Siniro ni'quëhuarë', sha'huitoco pa'i. Canta' i' pa'tato nacapi'inquën, itërin.

²⁹ —Noyapa', huëquë', itohuachina, Pitro poti quëran nohuaraitahuaton, ii' aipi huanirin. Quisosoíchin yonquiatón, amasha huancanaimiachin noya pa'sapirihuë'.

³⁰ Ihuani chiniquën aco'sacaitërinso ni'sahuaton, të'huatërin. Napohuachina acopoi' pa'sapirihuë':

—¡Catahuaco Siniro! itërin.

³¹ A'naroáchin Quisosori maimirarin. Oshirahuaton, ahuaniiintarin:

—Co ya'ipi cancanën quëran natërancohuë' ni'ton, acopoi' pa'sapiranhuë'. ¿Onpoatonta' co noya natërancohuë'? itërin.

³² Ina quëran potiquë quësahuaton, ichiya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin ihuan sanorin. ³³ Napohuachina, na'con yonquipi.

—Quëmaso' Siniro tëhuëncachin Yosë hui'ninquën, ta'tona' chinotopi.

*Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'**(Marcos 6.53-56)*

³⁴ Ina quëran aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi.

³⁵ Ya'huëhuano'sari nohuitahuatona', nanan a'papi. “Quisoso nani canquirin,” topachinara, na'a cania'piro'sa' quëpi anoyatacaso marë'. Nisha nisha parti quëran huë'pi. ³⁶ “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina’,” itopi. “Inta nipachin së'huaina’,” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi.

15

*Shimashonënapita napopiso'**(Marcos 7.1-13)*

¹ Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita Quirosarin quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

² —¿Onpoatonta' ca'tano'sanënpita co quiya pochin nipihuë'? Iráca shimashonënpoa' inachintopiso' a'chintërinënpoa'. “Co'huara coshachatërasëmahuë', i'shaquë pi'pian niopoiratoco' ama oshahuanacaso marëhuë',” topi iráca. Quëmaso nipirihuë' co ina pochin nicacaso' a'chintëranhuë', itopi.

³ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' canpitanta' shimashonënpoa' inachintërinso' natëtoma', co Yosë pënëntërinso' natëramahuë'? ⁴ Quiricanën quëran pënëninpoa'. “Tatama', mamama', inapita noya nicatoma natëco’,” tënin. Naporahuaton, “Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tëpaco’,” tënin Yosë iráca.

⁵ Canpitaso nipirihuë' nisha a'chinama'. “Ma'sha ya'huëtërinco'so' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë’,” topatëra, co tatanpo' quëtacaso' ya'huërinhuë', toconama'. Napoaton tatama' ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'. ⁶ “Co

quëtacaso' ya'huërinhuë'," toconama'. Ina pochin a'chinatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. ⁷ "Yosë imarai," topiramahuë', co imaramahuë'. ¡Canpitaso' nonpintën-quëma'! Iráca Isaiasë ninshitaton, no'tëquën ninorinquëma'.

⁸ Yosë naporin: "Isopita piyapi'sa' nanamëna quëran noya nontopirinacohuë', co cancanëna quëran imarinacohuë'. Co ca pochin cancantopihuë'.

⁹ "Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco," tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton naporin, itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'
(Marcos 7.14-23)

¹⁰ Ina quëran piyapi'sa' përasahuaton, a'chintërin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. ¹¹ Coshatërëso marë' co oshahuanëhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëso marë' oshahuanëhuaso'. Tëhuënchachin co noyahuë' nonpatëra, oshahuanë', itërin.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpitari sha'huitiirin.

—Achin Maistro pënënancoi ni'ton, parisioro'sa' no'huirinënquën, itopi.

¹³⁻¹⁴ —Ama ina marë' pa'yancosohuë'. Oshaquëran Yosëri ana'intarin. Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, co pacatëro' pa'ararëhuë'. Ocoirahuatë' të'yatëre'. Inapochachin co nanamën imapisopitahuë' Yosëri a'poarin. Inapitaso' somaraya pochin cancantopi. Somarayasa' co nanitërinhuë' a'na somaraya noya quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë', itërin Quisosori.

¹⁵ —Achin Maistro a'chintërancoiso', a'chintaantacoi quiyanta' no'tëquën nitochii, itërin Pitrori.

¹⁶ —¿Co canpita tëranta' yonquiyátëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chinchinquëma'.

¹⁷ Nani ma'sha ca'nëhuaso marë', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran in-quiantarëhua'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁸ Napoaponahuë', cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' nonama'. Ina marë' oshahuanama'. ¹⁹ Co noyahuë' yonquihuatomara, tëpatërama', nitëhuananpitërama', monshihuanacasoáchin yonquirama', ihuatërama', nonpintërama', pinotërama'. ²⁰ Ina pochin cancantohuatomara, oshahuanamaso'. Co i'shaquë niopimiratarihuarahuënta', coshatohuatëhuara, co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Cancanënpoa quëran nóya yonquicaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'
(Marcos 7.24-30)

²¹ Ina quëran Cotia parti quëran pipirahuaton, Tiro, Siton, inapita parti pa'nin.

²² Naporo' a'na Canaan sanapi inaquë ya'huërinsoari huëcapairahuaton, chiníquën itapon:

—¡Nosoroco, Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, Yosë chachin acorinquën piyapi'sa' catahuamaso marë' ténahuë. Hua'huahuë parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itërin.

²³ Quisososo' co a'panitaponahuë' pa'sapirinhuë', sanapiso' imaraton:

—Nosoroco Siniro, itërarin. Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpitari pi'pian no'huipi.

—Iso sanapi a'paquë' pa'in. Imaquitonpoa', pinatano' níriarin, itopi.

²⁴ Napotohuachinara, sanapi itërin:

—Quëmaso' imoya nisha piyapinquën. Israiro'sa' catahua'huaso marë' Yosë a'parinco. Inahuaso Yosë piyapinënpita nipirinahuë', ohuica chihuërinso pochin nipi ni'ton, catahuarahuë, itërin.

²⁵ Sanapiso nipirinhuë', isonquirahuaton moshaquirin.

—Nisha sanapico nipirahuë', canta' Siniro catahuaco, topirahuë', itërin.

²⁶ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osërëtahuatë' ni'nira a'carëhuë', itërin Quisosori.

²⁷ —Naporin mini Sinioro. Napoaponahuë', pi'pian tëranta' cosharo' atatohuachina, ni'nira'huayari capitërin ni'ton, quiyanta' catahuacoi, topirahuë', tënin.

²⁸ —¡Ma noya imoya natëranco! Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëranco ni'ton, hua'huan anoyachinquën, itërin. Napotohuachina, a'naroáchin hua'huin noyatërin huachi.

Nisha nisha cania'piro'sa' anoyatërinso'

²⁹ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, a'na panënuë pantarin. Inaquë huënsëconin. ³⁰ Napoahuachina, notohuaro' piyapi'sa' huë'pi. Nisha nisha caniori maninsopita quësapi. A'naquën sonpacha, a'naquën somaraya. Apiaro'sa', në'huëyaro'sa', inapita quësahuatona', Quisoso pirayan acoipi. Inaquë acoihuachinara, ya'ipimiachin anoyatërin. ³¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'yatopi. “Ni'co'. Në'huëyaro'sa' nonsapi. Apiaro'sa' nani noyatopi. Sonpacharo'sa' noya iratopi. Somarayaro'santa' noya quënantopi. ¡Ma noyacha Yosëso paya! ¡Ma noyacha ni'ton, piyapinënpitanpoa catahuarinpoa paya!” topi.

Cosharo' ana'atantarinso'
(Marcos 8.1-10)

³² Ina quëran ca'tano'sanënpita përasahuaton, itapon:

—Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri pochin natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtöpihuë' capacaiso'. Co topinan yaa'parahuë', tanari canahuachina', itërin.

³³ —Pa'pi notohuaro' piyapi'sa' yamorapi. ¿Intohuacha cosharo' macatë' isonapo' piyapi a'carë nicaya? Co pëi' isëquë ya'huërinhuë', itopi.

³⁴ —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina, —Canchisëíchin pan, caraíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itopi.

³⁵ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso marë'. Sha'huitohuachinara, huënsëpi. ³⁶ Nani huënsëhuachinara, canchisë pan, sami, inapita masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itërin. Ina quëran së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi quëtëra'piapi. ³⁷ Nani quëtöhuachinara, ya'ipiya natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pë'sotopiso' masahuatona', canshisë i'më' mëntatopi. ³⁸ Catapini huaranca quëmapi'sa pochin coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi. ³⁹ Ina quëran piyapi'sa' nontahuaton, potiquë ya'conin. Aquëtëran pëntonahuaton, Macatan parti canconin.

16

Quisoso sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'
(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹ Ina quëran parisioro'sa', satorio'sa' inapita Quisoso nontacaiso marë' huë'pi. Nonpintatona', nontopi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nicacaso nininso' niquë'. Quiyanta' ina nicatoi, natëiinquën,” itiipi.

² “¿Onpoatomata' iyaro'sa' co no'tëquën yonquiramahuë'? Ni'co'. O'nan nitoninorama'. I'huanahuanquë noyapihuayanchin nipachina, “Tashiraya noyahuantapon,” tënama'. ³ Tashiramiachin chistro yaratohuachinaso', ‘Ipora tahuëri o'nanapon nimara,’ tënama'. Ina nitotapomarahüë', ¿onpoatomata' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'? ⁴ Ipora ya'huëramasopita co noyahuë' cancantërama'. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantatoma', co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuë'. ‘Sacai' nicacaso nininso' niquë' natëiinquën,’ itopiramacohüë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotarinquëma'. A'na tahuëri canpita nitotacamaso marë', Conasë pochin nisarahuë’” itërin. Ina quëran patërin huachi.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'
(Marcos 8.14-21)

⁵ Ca'tano'sanēnpita sono aquëtēran pēntonpirinahuē', naniantopi pan quēpacaiso'.

⁶ Ina quēran Quisosori itērin:

—Parisioro'sa', satoro'sa' inapita, pan ahuēpocatērinso' pochin ya'huētopi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuē', itērin.

⁷ Natanahuatona', ca'tano'sanēnpita capini ninontopi.

—¿Onpoatonta' naporin? tēnin a'naso'.

—Ahuēn. Capa pan. Co quēnēhuahuē' ni'ton, napotērinpoa' nimara, tēnin a'nanta'.

⁸ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itērin:

—¿Onpoatonta' “capa pan,” toconama'? Tēhuēnchachin co noya natēyatērarama-cohuē'. ⁹ A'chintápiranquēmahuē', ¿ipora huanta' co yonquiramahuē' ti? Yonquico' iyaro'sa'. I'hua chachin a'natērāpo painchin nipirinhue' a'natērāpo huaranca piyapi ananitērahuē. ¿Ina naniantērama' ti? Naporo' pē'sotopiso' shonca cato' i'mē' mēntatērama'. ¹⁰ Ina quēran canchisē painchin nipirinhue', catapini huaranca quēmapi'sa' ananitērahuē. Naporo' canchisē i'mē' pē'sotopiso' manama'. ¹¹ ¿Onpoatomata' co yonquiramahuē'? “Pan ahuēpocatērinso pochin ya'huētopiso' ama nohuantocosohuē’,” itohuatēnquēmara, co cosharo' yonquiato naporahuē', itērin.

¹² Naporo' huarē' yonquipi huachi: “Co pan chachin yonquiaton, naporinhue'. Parisioro'sa', satoro'sa' inapita a'chinpiso' yonquiaton, pēnēninpoa'. Pi'pisha pan ahuēpocatērinso' sē'yonpachinara, a'naroáchin sē'cotērin. Inapochachin inapitanta' co no'tēquēn a'chinatonaraihuē', piyapi'sa' anishacancantopi, tapon napotērinpoa',” topi.

Pitro natētērinso'
(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Ina quēran Sisaria Pinipo parti pa'pi. Inaquē ca'tano'sanēnpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuēso marē', ¿inpochinta' piyapi'sa' cancantērinaco' itērin.

¹⁴ —Nisha nisha cancantiarinēn: “Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquēn. “Co inahuē'. Iniasēco' nanopiantamara,” topi a'naquēonta'. “Pēnēntona'pi iráca chiminpirinhue', nanopiantarinso' nimara, tomantatona', Irimiasē nimara,” topi a'napitanta', itopi.

¹⁵ —¿Canpitapo'? ¿Incota tēnama'? itērin. Itohuachina, ¹⁶ Simon Pitrori itērin:

—Quēmaso' Cristo. Yosē hui'nin chachinquēn. Ina nanopiton, a'paimarinquēn, itērin.

¹⁷ —Ma noyacha iyasha Yosē catahuarinquēn ni'ton, naporan. Napoaton noya cancantēran. Co quēmaora yonquinēn quēran nitotēranhuē'. Tata Yosē chachin anitotērinquēn. Quēmaso' Conasē hui'ninquēn. Simon itopirinēnquēnhue', ¹⁸ nasha nininēn acochinquēn. Pitro itaranquēn. Ca nohuanto, na'pitēquē noya pēpiso pochin na'a piyapi'sa' a'chintaran imainacoso marē'. A'chintohuatan, huēntonēhuēquē aya'conarahuē. Oshaquēran na'asarama huachi. Co chimirin tēranta' minsēarinquēmahue'. ¹⁹ A'na tahuēri chiniquēn nanan quēchinquēn a'napita a'chintacamasa marē'. Yosē huēntonēnquē ya'conacaiso' a'chintaran. Ya'coana niahuiquē i'soatēreso pochin piyapi'sa' catahuaran ya'conacaiso marē'. Ina quēran ma'sona noya nicacaiso' a'chintaran. Insosona co yanatēhuachinquēnhue', sha'huitēquē': “Tēhuēnchachin co Yosē ya'huērin'pa' pa'saranhuē’,” itēquē'. Yosērinta' inachachin sha'huitarin. A'naquēnso nipirinhue', noya natanpi quēran cha'ēsapi huachi. Yosērinta' noya ni'sarin. Natērinaco ni'ton, oshanēna' Yosēri inquitarin. Napoaton huēntonēnquē ya'conapi huachi, itērin.

²⁰ Ina quēran ya'ipi ca'tano'sanēnpita itapon: “Ca mini Cristoco. Yosē chachin acorinco piyapi'sa' nicha'ēca'huaso marē'. Ina nitotapomarahue', ama iporaso' a'napita sha'huitocosohue',” itērin.

Chiminacaso' ninorinso'
(Marcos 8.31-9.1; Lucas 9.22-27)

²¹ Naporo quèran huarè' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanènpita sha'huitèrin:

—Quirosarinquè pa'pato, na'con parisita'huaso' ya'huèrin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi què'yaarinacohuè'. Tèpaarinaco. Chiminaporahuè', cara tahuèri quèran Yosè ananpitaantarinco, itèrin. ²² Ina natanahuaton, a'naroáchin Pitrori amasha quèparahuaton, chiníquèn pènènin:

—¡Ama Siniro napoquèsóhuè'! Ama Yosè nohuanchinsóhuè', itopirihuè',

²³ Quisosori tahuèrètahuaton, itèrin.

—¡Ta'tèquè' iyasha! Sopai nohuanton, napotèranco. ¿Yaanishacancantèranco ti? Co Yosè pochin yonquiranhuè'. Piyapinquèn ni'ton, quèmaora nohuantèransoachin yonquiran, itèrin Quisosori.

²⁴ Ina quèran ya'ipi ca'tano'sanènpita itèrin:

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantèramaso' naniantatoma', Yosè nohuantèrin-soráchin imaco'. Corosèquè chiníquèn parisitèrè'. Canpitanta' parisitapomarahuè', imamiatoco. ²⁵ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quèran naniarama'. A'na tahuèri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirihuè', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahuè' co topinan quèran naniaramahuè'. Yosè'pa' naniarama'. ²⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquè ya'huèrinsopita canapiramahuè', co hua'yanèma' cha'èpachinhuè' topinan quèran nisanin. ¡Onponta' pahuèrètapiaramahuè', co huachi hua'yanèma' nanitarinhuè' cha'ècaso'! ²⁷ Yosè quèran quèmapico ni'to, a'na tahuèri o'mantararahuè. Tatahuè huènaratèrinso pochin canta' huènaratarahuè. Anquèniro'sapitarè'co o'mantararahuè. Naporo' coisè pochin no'tèquèn sha'huitarahuè huachi. Noya nipachina', noya acoarahuè. Co noyahuè' nipachina', ana'intarahuè huachi. ²⁸ Tèhuèrchachin isoro'pa' hua'anèntapo. A'naquèma' co'huara chimiyantèrasènuquèmahuè', hua'anèntarahuèso' ni'sarama', itèrin.

17

Nisha pochin ya'norinso'

(*Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36*)

¹ Saota tahuèri quèran Quisoso pa'nin motopi'pa'. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quèparin. ² Inapitari nicasoi', nisha pochin ya'norin. Ya'ipi ya'pirin pi'i pochin a'pinin. A'morinso' huènaráchin huènaráchin ninin. ³ A'nanaya Moisésè, Iniasè, inapita quènanpi. Iráca ayapirinahuè', Yosè nohuanton, ya'noantatona'. Quisosorè' ninontapi.

⁴ Ina ni'sahuaton, Pitrori itèrin:

—¡Ma noya Siniro isèquè huè'nèhua'! Nohuantohuaton, cara imènamèa'huaya nii, a'nara' quèma marè', a'nanta' Moisésè marè', a'nanta' Iniasè marè', topirahuè', itèrin.

⁵ Nonaquèya', chitorori imotèrin. Huènaráchin huènaráchin ninin. Chitoro' huán-cana quèran Yosèri sha'huitèrin: “Isoso' ca hui'nahuè, na'con nosororahuèso'. Nóya ni'nahuè. Ina noya natanco',” itèrin.

⁶ Ina natanahuatona', chiníquèn pa'yanpi. Isonahuatona', nipa'copirayatopi. Monshoápirinahuè', ⁷ Quisosori sè'huaquirahuaton:

—Ama huachi iyaro'sa' pa'yancosóhuè'. Huaniantaco', itèrin.

⁸ Napotohuachina nè'pètintapirinahuè', Quisosoráchin quènanpi.

⁹ Ina quèran motopi quèran nohuaramapona pochin, Quisosori itèrin:

—Achín ni'namaso', ama insonta' sha'huitocosoahuè'. Yosè quèran quèmapico ni'to, a'na tahuèri naniantarahuè. Naporo huarè' a'napita sha'huitoco', itèrin.

¹⁰ —Pi'pian Siniro yanatanainquèn. Maistro'sa' Yosè quiricanèn a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatèrasóhuè', Iniasè'ton huèantarín,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itèrin ca'taninsopitari.

¹¹ —No'tèquèn napopi. “Noya ayonquiantacaso marè' huèantapon,” tènin pènèntona'pi ninoton. ¹² Carimaso nipirihuè' sha'huitaranquèma'. Nani mini huènantapirihuè', co nohuitopihuè'. Co yanatètonaraihuè', inahuara yonquìnèna quèran no'huipi. Canta' Yosè quèran quèmapico nipirahuè', inapochachin aparisitarinaco, itèrin Quisosori.

¹³ Napotohuachina, ca'tano'sanënpita yonquipi huachi: “Tëhuënychachin i'hua Coan-sha Paotista pënëntërin. Iniasë pënëntërinso pochachin pënëntopirinhue', co yanatëpi-hue',” topi yonquiatona'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Nani nohuaraimantahuachinara, na'a piyapi'sa' quënanquimarin. A'na quëmapiso' hue'sahuaton, isonquirin.

¹⁵ —Hui'nahuë Siniro nosorotoco. Chiniquën parisitarin. Sopai nohuanton, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Pacoro pacorotarin. A'na tahuëri pënuquë anotërin. A'na tahuëri i'quë nitë'yaitërin. Naporárin. ¹⁶ Ca'tano'sanënpita sha'huitato: “Sopai inquitoco',” itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

¹⁷ —¿Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natëtochináchinhue' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? itahuaton, —Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

¹⁸ Quëntahuachina, Quisosori sopai nontërin. “Iso hua'huasha tananpitëquë'. Pipimi-atëquë huachi,” itohuachina, a'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi.

¹⁹ Ina quëran inaora ya'huaso', ca'tano'sanënpitari natanquirin.

—¿Onpoatonta' Siniro co quiyarisó' nanitëraihue' inquitahuaiso'? itopi.

²⁰ —Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëramacohue' ni'ton, co nanitëramahuë'. Natëramaco naporini, catahuaitënuquëmahuë'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparín. Pi'pian tëranta' ina natëtoma', nontohuatama', catahuarinquëma'. Nani ma'sha nanitaparama'. “Yosë nohuanton, iso motopi ya'huinca'in,” tënama' naporini, ina nohuanton, ya'huincaitonhue'. Inapochachin ya'ipi cancanëma quëran natëramaco naporini, sacai' nininso' catahuaitënuquëmahuë'. [²¹ Isanpi sopaiso nipirinhue' sacai' inquitacaso'. Ayono nicatë chiniquën Yosë nontaquë huarë', inquitëre', itërin.]

Chiminacaso' ninoantarínso'

(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)

²² Cariria parti papona pochin, Quisosori ca'tano'sanënpita sha'huitaantarín:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinaco, masarinaco. ²³ Mapachinaco, tēpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarínco huachi, itërin. Natanahuatona', pa'pi, sētopi.

Coriqui Yosë pëinën marë' quëtopiso'

²⁴ Capinaomoquë canconpachinara, a'naquën Yosë pëinën marë' coriqui ma'patona'piro'sa' hue'pi. Huëcatona', Pitro itiipi:

—Yosë chinotopiso pëi' tapacaso marë' ya'ipinpoa' pi'pian coriqui quëtacaso' ya'huërin. ¿Quëma maistrónëso' co pahuërëtërinhue' ti? itopi.

²⁵ —Pahuërëtërin mini, itërin Pitrori.

Ina quëran pëiquë ya'conpachina, inaquë Quisoso quënanconin. Co'huara sha'huichátërasohue', inari ninoton, itërin:

—Pi'pian iyasha natainquën. Copirnoró'sa' coriqui nohuantohuachinara, ¿inpitata' ma'parin? ¿Quëmopinënpita quëran huarë' ma'parin to? itërin.

²⁶ —Co quëmopinënpitaso' ma'parinhue'. Nisharo'saráchin ma'parin, itërin Pitrori.

—No'tëquën naporan. Napoaton co hui'ninpitarisó' quëtacaso' ya'huërinhue'. Inapochachin Yosë pëinënuquë nicacaso' ya'huërin. Co caso' quëta'huasohue' nipirahuë', ²⁷ ama no'huitacaiso marëhuë' carinta' quëchi. Sono' yonsanquë pa'sahuaton, yo'natëquë'. Ya'nan ohuararanso' sami nanamënuquë ni'quë'. Inaquë coriqui quënanaran. Masahuaton, quëtonquë'. Catoënpó marë' naniarin, itërin. Pitro pa'sahuaton, Quisoso ninorínso chachin quënanconin huachi.

18

*Chini chiníquën nanantërinso'**(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)*

¹ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari paahuarahuatona', Quisoso natanpi.

—A'na tahuëri Yosë isoro'paquë hua'anëntohuachin, ¿insota' chini chiníquën nanantarin? itopi.

² Ina natanahuaton, a'na hua'huasha përasahuaton, huancánachin ahuanirin.

³ —Natanco iyaro'sa' pi'pian a'chinchinquëma'. Co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Hua'huasharo'sa' yonquico'. Co chiníquën nanan nohuantopihuë'. Co a'napita nocanpihuë'. Co inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. ⁴ Hua'an pochin cancantacamaso' naniantatoma', hua'huasha pochin sano cancantoco'. Ina quëran Yosë noya noya ni'sarinquëma huachi. ⁵ Imaramaco ni'ton, ya'ipiya nicatahuacaso' ya'huërin. Hua'huaro'santa' nosorohuatama', canta' nosoroaramaco. Ya'ipi hua'huaro'sa pochin cancantopisopitanta', noya ni'co'.

*Anishacancantërinso'**(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)*

⁶ “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiníquën cancanchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', marëquë chimiitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Pancara'piquë a'sonconotahuatënëinquëma', të'yaitërinëinquëma' naporini, co aquëtë' oshahuintomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë'. ⁷ Isoro'paquë sacai' Yosë imacaso'. Nisha nisha ya'huërin piyapi'sa' anishacancantacaiso'. Ina marë' oshahuanpi. Anishacancantona'piso nipirihuë', na'con na'con oshahuanin. Yosëri chiníquën ana'intarin ni'ton, ¿ma'huantacha nisarin paya!

⁸ Napoaton imirama quëran, nantëma quëranhuë nipon co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëmiratërama', ninishitërantëtërama', ninapotërama naporini, noya noya niitomahuë'. Tantoimira, tantorancha nipomarahuë', Yosë'pa' paatoma', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama', nantëma', inapita nishitëtëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco'. ⁹ Ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë të'yatohuachinëinquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama',” itërin.

*Ohuica chihuërinso pochin nininso'**(Lucas 15.3-7)*

¹⁰ Ina quëran Quisosori itaantarin: “Ama a'na hua'huasha tëranta' nocancosohuë'. Inahuanta' Yosëri nosororin. Nani anquëniro'sa' sha'huitërin a'naya a'naya a'paicaiso marë'. Tata Yosë'pa' ya'huatona', Yosë nontapi. [¹¹ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', chihuëpiso pochin nipi. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahuë inapita nicha'ëca'huaso marë'.]

¹² Ni'co'. A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuarin. Ya'ipiya nosororin. Pastoquë coshatacaiso marë' quëparinquë a'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'nin. A'napitaso' inaquëranchin patahuaton, hua'qui' yonissarin. ¹³ Quënanahuaton, pa'yatarin. Iscon shonca iscon ohuicanënpita co chihuëpirinahuë', co inapitaráchin yonquirinhuë'. A'naichin chihuërinso' quënanahuaton, na'con na'con pa'yatërin.

¹⁴ Inapochachin Tata inápaquë ya'huërinso' nosororinquëma'. Hua'huaro'santa' nosororin. Co nohuantërinhuë' a'naya tëranta' parisitopiquë paacaiso',” tënin.

*Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'**(Lucas 17.3)*

¹⁵ Ina quëran Quisosori pënëantarin. “Imapatamaco, iyaparima pochin ninicamaso' ya'huërin. A'naquën ma'sha onpotohuachinquën, quëmaora paaton, nanan anoyatëquë'. Ina quëran oshaquëran pënënuë' noya yonquianta'in. Noya natëhuachinquën, oshanën marë' tëhuëchachin sëtuhuachin, noya cancantaantarin. Iyaparima pochin ninosoroantarama huachi. ¹⁶ Nipirinuë', co yanatëhuachinquënhuë', a'na ya'pihuë nipon, catohuë nipon pënëanso natanacaiso marë' quëparahuaton, nontoantaquë'. Iyaro'sa' quëparansopitanta' noya nataina' ama pi'pian tëranta' nonpinacaso marëhuë'. Inapitarinta' pënëina'. ¹⁷ Co inapita tëranta' yanatëantahuachinquë', ya'ipi imaramasopita niyontonpachina', ya'ipiya sha'huitëquë' inahuarinta' nanan anoyachina'. Inapitarinta' pënëantapirinuë', co inapita tëranta' yanatantahuachinquë', ama huachi iyama pochin ni'cosohuë'. Co imarinso pochinquë nipon, Noma copirno marë' coriqui ma'patona'pi pochin nipon ni'co huachi.

¹⁸ Oshahuanacaso' co yananiantohuachinquë', sha'huitëquë': ‘Tëhuëchachin iyasha oshahuanan. Co naniantëranhuë' ni'ton, co Yosë inquitariinquënhuë', itëquë'. Yosërinta' inachachin napotapon. Nipirinuë', oshanën marë' sëtaton Yosë yonquiantahuachin, noyapapon. ‘Oshanën iyasha Yosë inquitariinquën,’ itëquë'. Yosërinta' oshanën inquitaton, noya ni'sarin huachi.

¹⁹ Catoyanquëma tëranta' napopianachin yonquiatoma Yosë nontohuatama', Yosë natanatënuëma', catahuarinquëma'. ²⁰ Chinotamacoso marë' niyontonpatama', canpitaro'co ya'huarahuë. Carayanquëma tëranta' niyontonpatama', canta' inaquë ya'huërarahuë,” tënin Quisoso.

²¹ Ina quëran Pitrori itërin:

—A'na iyahuë Siniro ma'sha onpotohuachinco, nanan anoyachi, tënahuë. Nipirinuë', naquëranchin naquëranchin ma'sha onpotohuachinco, ¿onpo onporota' nanan anoyachi? ¿Canchisëro' pochin nimara ti? itërin.

²² —Co canchisëroichin nanan anoyatacaso' ya'huërinhuë'. Canchisë shonca canchisëro'* anoyatoco', itërin Quisosori.

Co nanan anoyatona'pihuë'

²³ Ina quëran itaantarin:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma', natanco'. A'na hua'an naporinso pochin ninin. Na'a piyapinënpitari nihuirin ni'ton, a'naya a'naya amatërin natanacaso marë'. ²⁴ Napohuachina, a'nara' quëntapi na'a huaranca nihuirinso'. Co apira pahuërëtochináchinhuë' nihuitërin. ²⁵ ‘Hua'huayätërahuë nihuirinco ni'ton, co onporonta' nanitarinhuë' pahuërëincoso', ta'ton, inpriatonën itapon: ‘Iso quëmapi co nanitërinhuë' pahuërëincoso'. Chiminaquë huarënta' sacatopirinuë', co onporonta' pahuërarincohuë'. Napoaton ya'ipi ma'shanënpita matonquë'. Ina quëran inaora chachionta' pa'anquë'. Sa'in, hui'ninpitare' chachin pa'anquë' pi'pian tëranta' cana'i,' itërin hua'ani. ²⁶ Ina natanahuaton, nihuitona'pi chiniquën pa'yanin. Isonahuaton, nohuantaso' mosharin. ‘Nosoroco siniro oshaquëran ya'ipiya pahuërë'inquën. Ama pa'ancoisohuë', itërin. ²⁷ Napotohuachina, hua'ani nosororin. Nosoroaton, ya'ipi nihuirinso' ayataton noya a'parin huachi.

²⁸ Nihuitona'piso nipirinuë' pipirahuaton, a'na iin pi'pian nihuirinso' quënanconin. Pasa tahuëri sacatohuachina canarinsoichin nihuiquirinuë', maconorahuaton, chiniquën no'huirin. ‘Ya'ipi nihuirancoso' apiramiáchin pahuërëco huachi,’ itërin. ²⁹ Ina quëmapinta' isonahuaton, na'con mosharin. ‘Nosoroco iyasha oshaquëran ya'ipi pahuërëaranquën,’ itopirinuë', ³⁰ co pi'pian tëranta' nosororinuë'. Tashinan pëiquë apo'motërin. ‘Pahuërëtaquë huarë' pipiin,’ itërin. ³¹ Hua'an piyapinënpitaso' ina ni'sahuatona', no'huitopi. ‘¡Ma'huantacha ninin paya! Co pi'pian tëranta' nosororinuë', ta'tona', hua'anëna ya'ipiya sha'huitonpi. ³² Ina natanahuaton, nihuitona'pi amataantarin. ‘¡Quëmaso' pa'pi co noyahuë' cancantëran! “Nosoroco,” itëranco ni'ton,

* 18:22 Canchisë shonca canchisëro' topachina: Onponta nanan anoyatacaso' ya'huërin, tapon napotërin.

hua'huayátèrahuë nihipirancohuë', ya'ipiya topinan ayatèranquën. ³³ Carinquën nosororanquënso pochachin a'na iyasha nosorocamaso nipirinhüë', ¿co pi'pian tèranta' nosororanhuë' ti?' itèrin. ³⁴ Ina quèran chiníquën no'huiton, sontaro'sa' amatahuaton, tashinan pèiquë apo'motèrin anta'. 'Pahuèreinco huarë' chiníquën aparisitëquë', itèrin," ténin.

³⁵ Ina quèran itaantapon:

—Inapochachin Tata Yosë na'con nosoroatènquëma', ya'ipi oshanëma' yainquitopirinquëmahuë', co canpita capini nanan anoyatohuatamahuë', co oshanëma' inquitarinquëmahuë'. Chiníquën parisitarama'. Ya'ipi cancanëma quèran huarë' nanan anoyatacaso' ya'huërin, itèrin Quisosori.

19

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

¹ Nani a'chihuaton, Cariria quèran pipirin. Cortanii' aquëtèran paaton, Cotia parti cancoantarín huachi. ² Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Inaquë na'a cania'piro'sa' anoyatèrin.

³ Ina quèran a'naquën parisioro'santa' huë'pi. Nonpintatona', atèhuëcaiso marë' nontipi:

—¿Noya ipora sa'anco' t'yatacaso' ti? itiipi.

⁴ —¿Ma'ta' Yosë quiricanën quèran sha'huitèrinpoa'? Iráca ya'nan piyapi nipon, catoíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin. ⁵ “Napoaton quëmapi sa'apachina, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhüë', a'naíchin pochín Yosëri ni'nin,” ténin. ⁶ Catoya'pi nipirinhüë', a'naíchin pochín ni'nin. Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' t'yatacaso' ya'huërinhuë', ténahuë, itèrin Quisosori.

⁷ —¿Onpoatonta' nipachin, iráca Moisésëso' pënëninpoa' sa'anco' t'yatacaso'? “Sa'anco' yat'yatohuatëra, coisëquë aninshitahuatë', t'yatërë',” ténin, itopi parisioro'sari.

⁸ —Co t'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Co natantochináchinhüë' cancantërama' ni'ton, napotèrinquëma'. “Coisëquë ninshitaquë huarë' t'yatërë',” itopirinquëmahuë', ya'nan nipon quèran huarë' co Yosë nohuantèrinhuë' sa'ama' t'yatacaso'. ⁹ Napoaton carinquëma' pënëinquëma'. Co sa'ama' monshihuanpirinhüë', t'yatohuatama', os-hahuanama'. Ina quèran a'na sanapi mapatama', co inaso' sa'amahuë'. Monshitëramaso pochín Yosëri ni'nin, itèrin.

¹⁰ Ina natanahuatona', ca'tano'sanënpitari ita'pona':

—Ina pochín ni'quëhuarë', co noyahuë' sa'acaso' nimara, itopi.

¹¹ —A'naquën mini Yosë nohuanton co sa'apihuë'. Na'con na'conso nipirinhüë' noya sa'acaso'. ¹² A'naquën hua'huatapona quèran huarë' inachín co nanitopihuë' sa'acaso'. A'naquëonta' a'napitari ma'sha onpotèrin ni'ton, co huachi nanitopihuë'. A'naquëonta' na'con na'con Yosë marë' yasacatatona', co sa'apihuë'. Ina pochín nicacamaso' nohuantohuatama', inapoco', itèrin Quisosori.

Hua'huaro'santa' nosororinso'

(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³ Ina quèran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori sè'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontèrin. Na'a hua'huaro'sa' quëntapirinhüë', ca'tano'sanënpitari co nohuantopihuë':

—Ama napotocosohüë'. Quisososo apinama', itopi. ¹⁴ Quisososo nipirinhüë' ténin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohüë'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Inapita pochín cancantohuatama', Yosë hua'anëntèrinquë ya'conarama', itahuaton, ¹⁵ hua'huaro'sa' sè'huamotorahuaton, Yosë nontèrin noya ya'huëcaiso marë'. Nani Yosë nontohuachina, pa'nin huachi.

Ma'huan yaimarinso'

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶ Ina quëran a'na quëmapiri huëcapairin.

—¿Ma'ta' Maistro caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itërin.

¹⁷ —¿Ma'marëta' noya nininso' natananco? Yosëichin noya noyaso'. Nanpimiatamaso' nohuantohuatan, pënëntërinso' natëquë', itërin.

¹⁸ —¿Insopitata' natëca'huaso' ya'huërin? itërin ma'huani.

—“Ama piyapi tëpaquësohuë'. Nani sa'an ya'huëtohuachinquën, ama monshihuanquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. ¹⁹ Tata natëquë'. Mamanta' natëquë'. Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë',” itërin Quisosori.

²⁰ —Hua'huatapo quëran huarë' inapita natërahuë. ¿Ma'ta' pahuantarinco nica'huaso'? itaantarin ma'huani.

²¹ —Yosë pochachin cancantamaso' nohuantohuatan, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quëran imaco huachi. Co huachi ma'sharáchin yonquihuatanhuë', inápaquë canamiataran, itërin Quisosori.

²² Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtatón, pa'nin huachi.

²³ Nani pa'pachina, ca'tano'sanënpita itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁴ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ma'huano'saso' ina quëran saca sacai Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁵ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—Napoahuarë' ¿cha'ërë'po ta'ma a'naya tëranta nica? nitopi.

²⁶ Ya'ipiya notëërahuaton, itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁷ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoi, imasarainquën. ¿Ma'ta' ina marë' canapoi? itërin Pitrori.

²⁸ —Tëhuënhachin iyaro'sa' canaarama'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri ya'ipiya anoyatarahuë. Naporo' noya noya ya'noato, hua'anëntacaso' shiraquë huën-sërahuë. Inaquë coisë pochin no'tëquën sha'huitarahuë. Canpitanta' acoaranquëma' ya'ipi israiro'sa' shonca cato' huënton chachin nininso' hua'anëntacamaso marë'. Shonca catonquëma' napoarama'. ²⁹ A'naquëma' mini imamacoso marë' ma'shanëma' patarama'. Ina marë' Yosë acanaarinquëma'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tataparima', mamaparima', sa'ama', hui'nama', no'panëma' inapita patarama' a'chinacaso marë'. Inapohuatama', a'naíchin marë' pasa aquëtë canarëso pochin quëtërinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'.

³⁰ A'naquënso ipora chiníquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'naquënso nipirinhue' ipora topinan piyapi pochin nicaponaraihuë', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

20

Sacatoro'sa' canapiso'

¹ “Natanco iyaro'sa', Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. A'na quëmapí ya'huërin, pancana no'pa' hua'anëntërinso'. Inaquë opasáchin sha'nin. Panca imin ya'huëtërin ni'ton, piyapi'sa' nohuantërin iminëinquë asacatacaso marë'. Tashiramiachin pa'nin sacatoro'sa' yonípon. ² A'naquën quënanconahuaton: ‘Sacatoco’, itohuachina, natanpi. ‘¿Onpo marëta' asacataranco?’ itohuachinara: ‘A'napita canapiso nápo' pahuëëranquëma’, itërin. ‘Noyahua'. Ina nápo marë' ni'quëhuarë', sacatarai,’

topachinara, iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. ³ Ina quëran yono pi'iriahuasos', cachiquë paantararin a'na sacatoro'sa' yoniantacaso marë'. A'naquën quënancoantararin. ⁴ 'Canpitanta' iminëhuëquë sacatoco' no'tëquën pahuërë'inquëma', itohuachina: 'Noyahua'. Sacachii nipachin, ta'tona', inahuanta' paantapi sacataponá'. ⁵ Ina quëran camotëchin naquëranchin cachiquë paantarahuaton, a'napitanta' iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. Tëhuërënahuasos', inapotaantararin. ⁶ I'huaraya huarë' naquëranchin cachiquë paantarahuaton, quëmapi'sa' quënancoantararin. '¿Onpoatomata' topinan huanirama'? ¿Ya'ipi tahuëri ipora co sacatëramahuë' pa'? itoonin. ⁷ 'Co sacachátëraraihuë'. Co inso tëranta' camairincoihuë' ni'toi, ninaarai, itopi. 'Inta nipachin, canpitanta' iminëhuëquë sacatoco', itërin. A'na oraíchin pi'i ya'conacaso' nisapirinhüë', pa'pi sacataponá'.

⁸ Nani tashihuachina, hua'anëni inpriatonën sha'huitërin: 'Ya'ipi sacatoro'sa' amatahuaton, pahuërëquë'. I'huaraya huarë' sacatërin sopita'ton pahuërëquë', itërin. ⁹ A'na oraíchin sacatopirinhüë', huë'pachinara, ya'ipi tahuëri nanirinsos' pahuërërin. ¹⁰ Tashiramiachin sacatopisopita ina ni'sahuatona', yonquiapi: 'Na'con na'con canpoaso' pahuërëarinpoa', ta'tona', huë'pirinhüë'. Ina nápo chachin pahuërërin anta'. ¹¹ Coriqui ma'pataponaraihuë', hua'anën no'huiconpi. ¹² 'Pasopitasos', a'na oraíchin sacatopi. Quiyaso nipirinhüë', ya'ipi tahuëri sacatërai. Tashiramiachin quëran huarë' pi'i pi'carincoi. Hua'qui' sacatopiraihuë', napopianachin pahuërërancoi. Co no'tëquën pahuërërancoihuë', itërin a'nari. ¹³ 'Co'chi iyasha nonpintëranquëmahüë' paya. Ina nápo coriqui marë' ya'ipi tahuëri sacatarai, itëramaco ni'ton, no'tëquën pahuërëranquëma'. ¹⁴ Canaransos' masahuaton, paquë huachi. A'napitasos' co hua'qui' sacatopirinhüë', caora nohuanto, ya'ipi tahuëri nanirinsos' pahuërërahuë'. ¹⁵ Caoranquën coriqui ni'ton, onposona nohuantohuato, inanapo pahuërëta'huasos' ya'huërin. Inapita nosoroato, pahuërërahuësos' marë' ¿no'huiramaco ti?' itahuaton, a'parin huachi. ¹⁶ Tëhuëenchachin a'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinhüë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso' nipirinhüë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinhüë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinsos'
(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantapi. Paponá pochin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, inapitaráchin sha'huitantararin.

¹⁸ —Natanco iyaros'sa'. Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinaco. Cotio hua'ano'sa', maestro'sa', inapita masahuatonaco: "Tëpacasos' ya'huërin," tosapi. ¹⁹ Ina toshuatona', nisha piyapiros'sa' sha'huitapi aparisitnacoso marë'. Tëhuarahuatonaco, chiníquën huíhuirarinaco. Huíhuítonaco, pë'shaarínaco. Ina quëran corosëquë apatanantarínaco chimina'huasos' marë'. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë huachi, itaantararin.

Santiago, Coansha inapita nohuantopiso'
(Marcos 10.35-45)

²⁰ Ina quëran cato' ca'tano'sanënpita huë'pi Quisoso nontacaisos' marë'. Sipitio hui'ninpita inahuasos'. A'shinë chachin huë'pi. A'shinsos' isonahuaton:

Pi'pian Siniros nonchinquën, topiraihuë', itërin.

²¹ —¿Ma'ta' imoya nohuantëran? itërin Quisosori. —Hua'an ya'conpatan, hua'huahuëpita chiníquën nanan quëtëquë', topirahuë'. Quëma pirayan ahuënsëquë', a'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', itërin.

²² —Canpitasos' co ya'ipi nitochátëramahuë' ni'ton, co no'tëquën yonquiramahuë'. Máin o'orëso pochin chiníquën parisitarahuë. Canpitanta' aparisitohuachinëinquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

—Ahuantarai, topi cato chachin.

²³ —Imaramaco ni'ton, canpitanta' parisitapoma mini. Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiniquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosë'ichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso' acoarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

²⁴ Ina quëran oshaquëran a'napita ca'tano'sanënpitari natanpi. “Chini chiniquën nanantacaiso' ¿nohuantopi ti?” ta'tona', no'huipi. ²⁵ Quisososo nipirinhue', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin:

—Nisha piyapiro'sa' chiniquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'ano'saso' chiniquën nanantatona', piyapinënpita no'huiana quëran camaipi. ²⁶ Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin cancantocosohue'. Yosë huëntonënuë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantërehue'. Noya noya iyaro'sa' yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ²⁷ Piyapinë pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya noya ni'sarinquëma'. ²⁸ Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chiminarahue' na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya nininso'

(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

²⁹ Paantarahuatona', a'na ninanoquë canconpi, Quirico itopiso'. Ina quëran pipihuachina, notohuaro' piyapi'sari imasapi. ³⁰ Cato' quëmapi'saso nipirinhue', ira yonsanquë huënsëapi. Somaraya ni'tona', inaquë huënsërapicoriqui ma'patacaiso marë'. “Quisososo na'huërarin,” topachinara, chiniquën përapicoriqui.

—¿Nosorocoi Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosorocoi quiyanta' topiraihuë', itopi. ³¹ A'naquëni natanahuatona', no'huipi: “Ta'toco',” itopirinhue', aquëtë chachin chiniquën nontopi.

—¿Onpopionta' Siniro nosorocoi quiyanta' topiraihuë'! itantapi.

³² Napotohuachinara, Quisososo chiniconahuaton:

—Sha'huitoco' huë'ina', itërin. Huë'pachinara:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpochinquëma'? itërin.

³³ —Anoyarayatacoi Siniro quiyanta' ni'chii, itopi.

³⁴ Itohuachinara, nosoroaton, së'huarayararin. A'naroáchin noya ni'topi. Inapotohuachina, Quisososo imapi huachi.

21

Quirosarinquë canconinso'

(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Nani Quirosarinquë ya'caritahuatona', Oripösë panënuë canconpi. Ina ya'cariya a'na ninano' ya'huërin, Pitipaqui itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

² —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natimarinquë canconpatama', mora hua'huinë chachin a'sonpinan quënanconarama'. Hua'huinso', hui'napishin. Cato chachin i'quiritahuatoma', quëshico. ³ “¿Onpotaomata' i'quiritaramaso'?” itohuachinënuëma', “Sinirori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco'. “Quëpaquë' nipachin,” itohuachinënuëma', quëshico, itërin.

⁴⁻⁵ Iráca Yosë nohuanton pënëntona'piri ninshitaton tapon:

“Quirosarinquë ya'huëpisopita sha'huitëquë':

‘Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' huë'sarin catahuainquëmaso marë', Yosë a'patimarinquëmaso'.

Chiniquën nanantaponahuë', topinan piyapi pochin cancantaton, mora hui'napishin aipi huënsëriarin, itëquë', ” tënin.

Iráca ninorinso chachin Quisososo mora aipi paacaso yonquirin.

⁶ Ca'tano'sanënpitaso pa'sahuatona', Quisosori camairinso chachin nipi.

⁷ I'quiritahuatona', cato chachin quëntapi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisososo huënsërahuaton, pa'sarin. ⁸ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso'

iraquë huëtopi. A'naquëonta' panpë mono pochin nininso' masahuatona', no'paquë huëtopi. Inaquë Quisoso pa'sarin huachi. ⁹ A'naquën quëchitërapì. A'naquëonta' imasapi. Papona pochin chiníquën nonsapi:

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiníquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! itopi.

¹⁰ Quirosarinquë canconpachina, ya'huëhuano'sa' pa'yanatona', noncaroapi.

—¿Ma piyapita' isoso'? topachinara, ¹¹ —Co'ta Quisoso, Cariria parti ya'huërinso'. Nasarito quëran huëcaton, na'con pënëntërin, itopi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹² Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paaton, ya'conconin. Inaquë na'a nipa'antopisopita quënanconahuaton, a'parin. A'naquën coriqui nicanpiarapirinahuë', misanënapitanta' pitara'piarin. Nëpë' pa'aninsopitanta' a'paton, huënsëpiso' pitarin.

¹³ —Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huërin piyapi'sa' nontinacoso marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhuë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori.

¹⁴ Ina quëran na'a cania'piro'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi Quisosori anoy-atacaso marë'. A'naquën somaraya nininso'. A'naquëonta' apiaro'sa'. Inapita huë'pachinara, a'naroáchin anoyatërin. ¹⁵ Cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapitaso' ni'sápi. Hua'huaro'saso nipirinhuë' pa'yatatona', chiníquën nonsapi. “¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico' shiin inaso'. Yosë chachin a'patimarinpoaso',” tosapi. Ina natanahuatona', hua'ano'sari no'huipi. ¹⁶ No'huitona', Quisoso itopi:

—Isopita napopiso' ¿co natananhuë' ti? itopi.

—Natanahuë mini. No'tëquën nonsapi. Yosë quiricanëinquë naporin:

“Quëma nohuanton, hua'huaro'sa' nóya nonapiarinëinquën.

Sho'shopia'huaro'sa' niponaraihuë', ‘Ma noyanquëncha quëmaso paya,’ itarinëinquën,” tënin, itërin Quisosori.

¹⁷ Ina toshuaton, Pitaniaquë pa'nin. Inaquë huë'ëpatërin.

Iquira nara ahuirinso'

(Marcos 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Tashiramiachin ninanoquë paantapon pochin, Quisoso tanarin. ¹⁹ Aquë quëran iquira nara quënanin, ira yonsanquë huanirinso'. “Inaya tëranta' nitërinso' ma'to ca'i,” ta'ton pa'pirinhuë'. Na'con monohuanaponahuë', co manta' nitërinhuë'. Ina ni'sahuaton:

—Ama huachi iso nara nichinsohuë', tënin Quisoso. Napohuachina, nara a'naroáchin ahuirin. ²⁰ Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' Maistro, iso nara a'naroáchin ahuirin? itopi.

²¹ —Tëhuënhachin Yosë ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. “Co Yosë catahuarincohuë',” ama tocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', sacai' nininso' nanitaparama' canpitanta'. “Yosë nohuanton, iso motopi nichihuincarahuaton marëquë niichin” tënama' naporini, ina nohuanton, inapo'itonhuë'. ²² Yosë nontohuatama', noya natëco'. “Tëhuënhachin Yosë catahuarinco,” topatama', na'con catahuarinquëma'. Ma'sona tëranta' nipatama', acotarinquëma', tënin.

Chiníquën nanantërinso'

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

²³ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarin piyapi'sa' a'chintantacaso marë'. A'chinaquëya', cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

—¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁴ —Inta nipachin, carinquémanta' natainquéma'. Ina sha'huitohuatamaco, nanan quëtërinco' sha'huitaranquéma'. ²⁵ ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tênama' canpita? Sha'huitoco carinquémanta' nanan quëtërinco' sha'huichinquéma', itërin Quisosori.

Natanahuatona', inahua capini ninontapi.

—¿Ma'ta' itahua'? “Yosëri nanan quëtërin aporintacaso',” itohuatëhua', “¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'?” itarinpoa'. ²⁶ Nipirinhuë', “Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,” itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinënpoa'. “Yosëri a'parin pënëntacaso marë',” topi ya'ipiya, nitopi.

²⁷ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotërai huë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotërai huë', toconpi.

—I'yan, napoahuarë' co carinquémanta' insosona nanan quëtërinco' sha'huitaranquémahuë', itërin Quisosori.

Cato' hui'napi'sa' napopiso'

²⁸ Ina quëran itaantarin:

—Apira iyaro'sa' a'chintaanta'inquéma' yonquico'. A'na quëmapi ya'huërin opa sha'na'pi. Inaso', Cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' sha'huitërin: “Ipora tahuëri, conpa, iminquë sacatonquë’,” itopirinhuë', ²⁹ “Inca tata, co yasacatërahuë’,” itërin. Napotaponahuë', oshaquëran yonquiantarin. Noya cancantaton, sacatapon pa'nin. ³⁰ A'na hui'nionta' camairin iminquë sacatacaso'. “Noyahua'. Pa'i nipachin canta' sacachi,” itaponahuë', co pa'ninhuë'. ³¹ Cato' hui'nin chachin sha'huitopirinhuë', ¿insoarita' natërinso'? itërin Quisosori.

—Ya'nan camairinso' pa'pin natëton, sacatërin, itopi.

—No'tëquën naporama'. A'naso' “Pa'i nipachin,” taponahuë', co pa'ninhuë'. Inapochachin copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapita co noyahuë' yonquipirinahuë', iporaso' ina naniantahuatona', Yosë imasapi. Imatona', tëhuënchachin hua'anëntërinquë ya'conapi. Canpitaso nipirinhuë' co yaya'conamahuë'. ³² Coansha Paotista pënënpirinquémahuë', co yanatëramahuë'. Noya cancantamaso marë' a'chintopirinquémahuë', co yanatëramahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapitaso nipirinhuë' a'naroáchin natëtona', noya cancantopi. Ina nicapomarahuë', co yonquiramahuë'. Co natëtochináchinhuë' cancantërama', itërin.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(*Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19*)

³³ Ina quëran itaantarin: “A'nanta' pënënto nanan, a'chinchinquéma', natanco'. A'na quëmapi pancana imianatërin. Inaquë oparachin sha'nin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona' huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'.

Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë' patoma nitërinso' canpitaoranquën marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin huachi. ³⁴ Ina quëran nani nitohuachina, aquë ya'huërin quëran piyapinënpita a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³⁵ A'paporinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. A'naso' tëpapi. A'nanta' na'pique të'yaratona', tëpapi. ³⁶ Naquëranchin hua'anëni a'napita a'paantarin. Na'a piyapinënpita a'paantapirinhuë', inachachin nitantapi. Ahuëantarahuatona', topinan a'paantapi.

³⁷ Ina quëran hua'anënso' yonquiantarin. ¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'paporinhuë', co manta' quëtöpihuë'. Hui'nahuë chachin nipachin a'pa'i. Ina tëhuënchinso' natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'paporinhuë'.

³⁸ Ya'caritëraso', inpriatoro'sari quënanpi. ‘Ni'cochi. Hui'nin chachin huë'sarin huachi. Pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tēpa'ahua'

ya'ipi ma'shanënpita matahua', nitopi. ³⁹ Naporahuatona', hua'anën hui'nin mapi. Masahuatona', aipiran të'yatopi. Ina quëran tëpapi huachi.

⁴⁰ Napotohuachinara, ¿ma'ta' onpotintapon hua'anëni, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë?" itërin Quisosori.

⁴¹ —Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, chiníquën no'huiton, a'naroáchin tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantarín. Inapitaso' opa nitohuachin, no'tëquën quëtapí huachi, itopi.

⁴² —Íráca Yosë quiricanënquë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitaton, naporin:

“Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi quënanpirinahuë', pëina'piro'sa' co nohuan-topihuë'. ‘Napoonin,’ ta'tona', të'yatopirinahuë'.

Hua'anëni maantarahuaton, ‘Iso na'pi na'con na'con nohuantërahuë' pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarín.

Yosëri chachin inapotërin. Napoaton ‘ma noya' tënëhua',” ténin quiricanënquë.

⁴³ Napoaton itaranquëma', Yosë yahua'anëntopirinquëmahuë', co nohuantëramahuë' ni'ton, a'poarinquëma'. Nisha piyapiro'sa' piyapinënpita pochín ni'sarin. Inapitaso' noya natëapi. [⁴⁴ Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'píri chachin anoantohuachin, a'naquën ni'sharian,] itërin Quisosori.

⁴⁵ Natanahuatona', cotio hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “Canpoa' chinotatonpoa' pënënarínpoa',” ta'tona', no'huipi. ⁴⁶ No'huitona' tashinan pëiquë yapo'mopirinahuë', piyapi'sa' të'huatatona', co mapihuë'. Notohuaro' piyapi'sa' Quisoso noya natanpi. “Yosëri chachin acorín pënëinpoaso marë',” topi. Napoaton cotio hua'ano'sa' co nanitopihuë' Quisoso macacaiso'.

22

Coshatacaso marë' amatërinso'pita (Lucas 14.15-24)

¹ Ina quëran a'na pënënto nanan ya'huërë', sha'huitaantarín:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. ² A'na copirno naporinso pochín ninín. Inaso', hua'huayátërahuë' piyapi'sa' hua'anëntërin. Hui'nin yasa'apachina, panca pita nisarín. ³ Napoaton piyapinënpita a'parín piyapi'sa' sha'huitacaiso marë'. Sha'huitopirinahuë', co nohuantopihuë' huëcacaiso'. ⁴ Copirnosó natanahuaton, a'napita piyapinënpita a'paantarín: ‘Sha'huitonco' manóton huë'ina'. Nani ohuacaro'sa' amoshín nipsisopita atëpatërahuë' capacaso marë'. Nani ya'ipi taparahuë'. Huëco huachi ca'ahua', itonco', itahuaton a'parín. ⁵ Pa'sahuatona', sha'huitaantapirinahuë'. ‘Co'chi nanitëraihuë' paya,’ toconpi a'naya a'naya. A'naso' iminquë pa'nín. A'nanta' ma'sha pa'anapon pa'nín. ⁶ A'naquëniso', piyapinënpita masahuatona ahuëpi. Inapotatona' tëpapi. ⁷ Copirnosó natantahuaton, chiníquën no'huitërin. Sontaro'sa' a'parín ana'intacaiso marë'. Piyapinënpita tëpatopi ni'ton, inahuanta' sontaro'sari tëparín. Napotahuatona' pëinënapita ahuiquitopi. ⁸ Piyapinënpita amatantarahuaton, sha'huitërin. ‘Pita marë' nani tapapirahuë'. Amatërahuësopitaso' co inashitopihuë' isëquë nicacaiso ni'ton, co huachi inapita yonquirahuë. ⁹ A'na ira a'na ira pa'tatoma', a'napita piyapi'sa' quënanpatama', sha'huitonco' huë'ina'. Inso tëranta' quënanpatama', sha'huitoco' huë'ina'. Hui'nahuë' sa'acaso marë' noya pita nisarahuë', itërin. ¹⁰ Piyapinënpita pa'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi. Noya nipsisopita, co noyahuë' nipsisopitanta' sha'huitëra'piapi. Pita pëi' noyá ya'sotopi.

¹¹ Ya'conahuaton copirnosó, a'naya a'naya noya nontërin. A'na quëmapiso nipirinhuë', co noya nitaparinhuë' pita pëiquë ya'conacaso marë'. ¹² Ina ni'sahuaton, copirnorí itërin: ‘¿Onpoatonta' iyasha co noya nitapaponahuë' ya'conan?’ itërin. Napotopirinhuë', co manta' téninhuë'. Tapanaton, ta'tárin. ¹³ ‘Iso quëmapí masahuatoma', tonpoco'. Pa'on, tanpaquën, inapita noyá tonpoco'. Nani tonporahuatoma', tashininquë të'yatoco'. Inatohua' piyapi'sa' na'nërapí, chiníquën parisitapí huachi,' itërin

piyapinēnpita. ¹⁴ Inapochachin notohuaro' piyapi'sa' Yosëri amatërin huëntonēnquë ya'conacaiso marë'. Na'a natanpirinahuë', caraíchín huayonin," itërin.

Coriqui ma'patërinso'

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵ Parisioro'sa' natanahuatona', ninontopi. "Huëco' nonpintatëhua', nisha nisha natahuan'. Co no'tëquën a'panihuachinpoahuë', sha'huirapiahua'," nitopi. ¹⁶ Napoaton a'naquën a'papi Quisoso natanacaiso marë'. Irotisë pa'yatopisopitanta' caraya pa'pi. Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—Quëmaso' Maistro, noyanquën. Co onporonta' nonpinanhuë'. Yosë pënëninpoaso' no'tëquën a'chintërancoi. Piyapi'sa' no'huipirinēnquëonta', co ina yonquiranhuë'. Co hua'an tëranta' tē'huatëranhuë'. ¹⁷ Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosos' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Nani pi'ipi coriqui ma'painpoaso marë' comisionēnpita a'parin. Huë'pachina, ¿noya ipora quëtacaso', ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁸ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintēnquëma! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco? ¹⁹ Noma coriqui a'notoco ni'i, itërin. Napotohuachina, a'notopi.

²⁰ —¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininēonta' isëquë ninshitopi? itantarín.

²¹ —Noma copirno chachin, itopi.

—Copirno coriquinën ni'quëhuarë', quëtantaco'. Naporahuaton, Yosë nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²² Natanahuatona', pa'yanpi. "¿Ma noyacha a'panirinpoa paya!" ta'tona', patopi huachi.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³ Naporo' tahuëri a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi, satoro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. "Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nantiantarihuahuë'," toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapaipi.

²⁴ —Íráca Maistro Moisésë pënëninpoa': "Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita maantarín," ténin Moisésë. ²⁵ Canchisë iyaro'sa' íráca ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ²⁶ Ina iini chachin maantarín. Moisésë téninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarín. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nina ya'huëchátërasohuë', ya'ipi taquiipi. ²⁷ Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. ²⁸ Canchisë chachin ina sanapiáchin mapirinahuë', nantiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

²⁹ —Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosëso' chini chiniquën nanantopirinhuë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' co nitotëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin. ³⁰ Chiminpisopita nantiantahuachina', co huachi sa'asapihuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaapihuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. ³¹ Chiminpisopita tēhuëenchachin nantiantarapi. Moisésë nontohuachina, Yosëri chachin sha'huitërin. ³² "Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco," itërin. Cara chachin íráca chiminpirinahuë', naporin. Nantipisopitaráchin Yosë chinotapi. Napoaton inapitanta' chiminpirinahuë', Yosë marëso nanpirápi, itërin Quisosori.

³³ Piyapi'sa' ina natanahuatona', pa'yanpi. "¿Ma noyacha a'chintërinpoa paya!" topi.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(Marcos 12.28-34)

³⁴ Natanahuatona', parisioro'santa' niyontonpi. “Quisoso no'tëquën a'panitaton, satsioro'sa' atapanin ni'ton, co huachi yanatanpihuë',” ta'tona', niyontonpi ina nontacaiso marë'. ³⁵ A'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huë'sahuaton, Quisoso nontiirin atëhuëcaso marë'.

³⁶ —Pi'pian Maistro yanatananquën. Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin nicacaso'? itiirin.

³⁷ —Inta nipachin sha'huichinquën. Yosëso' Sinioro ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ina na'con nosorocaso' ya'huërin. “Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco',” tënin. ³⁸ Ina na'con na'con nohuantërin. ³⁹ Isonta' Yosë nohuantërin: “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin. ⁴⁰ Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapitaso' na'con pënëntopirinahuë', nosorocaso' na'con na'con nohuantopi. Napoaton nosorohuatama', Yosë yonquirinso chachin imasarama', itërin Quisosori.

Yosëri a'paimarinso'
(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)

⁴¹ Parisioro'sa' nani niyontonpi ni'ton, Quisosorinta' natanarin no'tëquën ayonquicaso marë'.

⁴² —Iráca Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nisha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo itopiso',” tënin Yosë. ¿Inta' shiin inaso'? itërin Quisosori.

—Tapico' shiin inaso', topi parisioro'sa'.

⁴³⁻⁴⁴ —Naporinchi paya. Inaso nimirinhuë', iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninoton, ninshitërin: “Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin. ‘Inchinanëhuë quëran huënsëquë' inimiconënpita cari minsëchinquën,’ itërin Yosëri,” tënin Tapi.

⁴⁵ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

⁴⁶ Natanaponaraihuë', co manta' a'panitopihuë'. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, Tapiri Cristo chinotërin,” ta'caiso nimirinhuë', co yanatëpihuë'. Napoaton naporo quëran huarë' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' Quisoso natanacaiso'.

23

Parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita chiniquën pënëninso'
(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarín. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi.

² “Tëhuëchachin iyaro'sa', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita na'con a'chintatënenquëma': ‘Moisësë pënëninpoaso' no'tëquën a'chinchinquëma',” topi.

³ Yosë nanamën a'chintohuachinënuëma', noya natëco'. Nimirinhuë', ama inapita nonancosohuë'. Inahuaso' pënënpirinënuëmahuë', co cancanëna quëran imapihuë'.

⁴ Ni'co'. Panca pë'pëto quëpahuatëra, sacai' iratacaso'. Inapitaso' inapochachin a'chintërinënuëma'. Co Yosë quiricanënáchin a'chinpihuë'. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha nisha pënëntopi. Panca pë'pëto apë'pëtëresó pochin nitërinënuëma'. A'chintopirinënuëmahuë', inahuara chachionta' co natëpihuë'.

⁵ Pi'pian Yosë quiricanën ninshitahuatona', të'yainaquë achinpi piyapi'sari nicacaiso marë'. Naporahuatona', naporopi a'mopi nohuatocaiso marë'. ‘Inapohuatëhua', piyapi'sa' noya ni'sarinënpoa', ta'tona', napopi. Napoaponaraihuë', co aquëtë' Yosë yonquipi huë'.

⁶ Pita nipachina, huancánachin yahuënsëconpi. Niyontonpiso pëiquë ya'compachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. ⁷ Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. ‘Huë'cama maistro,’ itohuachinara, pa'yatopi.

⁸ Canpitaso nimirinhuë', ama maistro itiinëmaso nohuantocoso huë'. Ya'ipinquëma' iyama pochin nisarama'. Casáchin no'tëquën a'chintëranquëma'. ⁹ Ama a'na piyapi

na'con na'con pa'yatocosohuë'. 'Quëmaso' tata pochin ni'nanquën. Natëaranquën huachi,' ama itocosohuë'. Yosëichin natëcaso' ya'huërin. Inaso' tatanënpoa' inápaquë ya'huërinso'. ¹⁰ Ama hua'an pochin chiniquën nanan nohuantocosohuë'. 'Ca natëco,' ama tocosohuë'. A'naíchin hua'an ya'huëtërinquëma', Cristo itopiso'. ¹¹ Yosë huëntonënguë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' ya'huërinhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ¹² 'Caso' noya noyaco,' topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë', 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', Yosë catahuarinquëma'. Noya noya acoarinquëma', itërin.

¹³ Ina quëran Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa inapita pënënaton itapon:

"Cotio maistro'sanquëma', parisioro'sanquëma', canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Co no'tëquën a'chinamahuë' ni'ton, Yosë iranën ya'copiatë pochin nitërama'. Co no'tëquën Yosë imatomahuë', co canpita tëranta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co catahuaramahuë' ya'conacaiso'. Canpita nonaninënguëma' ni'ton, inapitanta' co ya'conpihuë'. [¹⁴ Canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Quëyoro'no'sa' nonpintërama'. Noya nontapomarahüë', a'naya a'naya nonpintatoma', ma'shanënapita matërama'. Ina quëran niyontonpiso pëiquë ya'conpatamara, hua'qui' Yosë nontapomarahüë', co cancanëma quëran imaramahuë'. Ina marë' aquë aquëtë' ana'intarinquëma'.]

¹⁵ Canpitaso' nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Nisha piyapi'sa' a'chintacamaso marë' ira iratërantarama'. Aquë paatoma', a'naya a'naya a'chintërama' canpita pochin yonquicaiso marë'. Natëhuachinënguëma', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Ya'ipinquëma' parisitopiquë pa'sarama huachi.

¹⁶ jMa'huantacha nisarama paya! A'napita yaa'chintopiramahuë', co no'tëquën yonquiatomahuë', somaraya pochin cancantërama'. Somaraya nininso' co pi'pian tëranta' nanitërinhuë' a'napita quëpacaso'. Inapochachin canpitaso' co Yosë nohuitatomahuë', co nanitëramahuë' a'napita a'chintacamaso'. 'Yoscoarë' topatëra, no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topi ya'ipi piyapi'sa'. Canpitaso nipirinhüë' nisha nisha tënama'. 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' itopiramahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpohuë', toconama'. 'Yosë chinotopiso pëiquë oro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporu huarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. ¹⁷ Co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosë chinotopiso pëi' mini oro quëran noya noya ninin. Oro inaquë ya'huërinso' co aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co chinotopiso' pëiquë ya'huërinhuë' naporini, co Yosëri noya ni'itonhuë'. ¹⁸ Yosë chinotopiso pëiquë artaro ya'huërin. Inaquë ma'sha acopi Yosë chinotacaiso marë'. 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' tapomarahüë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpohuë', toconama'. 'Ma'sha inaquë acopiso' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporu huarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. Yanonpinatoma', naporama'. ¹⁹ Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën yonquiramahuë'. Co ma'sha acopiso' aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Artaro mini ma'sha acopi quëran noya noya ninin. Artaroquë acopi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. ²⁰ 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama', ya'ipi inaquë acopisopitanta' yonquicaso' ya'huërin. ²¹ 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama', Yosë inaquë ya'huërinsona' yonquicamaso' ya'huërin. ²² Inapochachin 'Pi'iro'të' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatamanta', co pi'iro'tëáchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë inaquë ya'huaton, hua'anëntarinpoo'. Inanta' yonquicamaso' ya'huërin.

²³ Canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! 'Nani ma'sha quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', nonpintënguëma' canpitaso'. Napoaton ma'sha sha'patamara, pi'pian quëtërama'. Ya'ipi cosharo apimotacaso marë' sha'nama' quëran huarë' diesmo quëtërama'. Inaso' noya nipirinhüë', Yosë na'con na'con nohuantërinso' naniantërama'. Co no'tëquën

nonamahuë'. Co sa'ahuaros' sa' nosororamahuë'. Naporahuaton, co cancanëma quëran huarë' Yosë natëramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'. ²⁴ Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën a'chinamahuë'. Ni'co'. Canpitaso' yao'opatomara, ama o'oso tëranta' o'ocamaso marëhuë' noyá panshairama'. Napoapomarahuë', camiyo a'naroáchin mi'tëramaso pochin ninama'. Yosë na'con na'con nohuantërinso', co natëramahuë'.

²⁵ Canpitaso' nonpintënguëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Tëhuëchachin yanonpinama'. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, aipiáchin pa'mopi. Acoposo nipirinhüë', në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' piyapi'sa' noya nicainënguëmasoachin yonquipiramahuë', acopo' cancanëma quëranso', co noya yonquiramahuë'. Nonpinatoma', yaihuatërama'. Ma'sharáchin nohuantatoma', co Yosë nohuantërinso' ninamahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ²⁶ Canpitaso' parisioro'sanguëma', somaraya pochin cancantërama'. ¿Onporahuatomacha co no'tëquën yonquiramahuë' paya? Cancanëma'ton anoyatoco'. Ina quëran noya cancantatoma', noya nisarama huachi.

²⁷ Canpitaso' nonpintënguëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Yosë quiricanën a'chinpiramahuë', yanonpinama'. Ni'co'. Chimipi na'pi naninquë po'mohuatëra, aipiran quëran huiríchinquë pashitëre'. Noyápiachin ya'nopirinhüë', acoposo' nansë, nosha chanatërinso', inapita co nishinahuën' nisarin. ²⁸ Inapochachin canpitaso' ninama'. Piyapi'sa' noya nicatënguëma': 'Ma noya maestro'sa' Yosë natëpi,' topirinhüë'. Acopo' cancanëma quëranso nonpinatoma', pa'pi co noyahuë' cancantërama'.

²⁹ Canpitaso' nonpintënguëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Iráca Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari no'huitona', tëpapi. Ipora canpitaso', pa'pitopiquë pëirapirama'. Noya quëmapi'santa pa'pitopiso', yancoro'sa' sharapirama'. Ama naniantacaso marëhuë' napotërama'. ³⁰ Inapotatoma' naporama': 'Iráca chachin ya'huërai naporini, co quiyariso' tëpa'itohüë',' topiramahuë', ³¹ shimashonëma' quëpatoma', canpitanta' tëpatona'piro'sa' pochin cancantarama'. ³² Inapita pochin cancantatoma', co noyahuë' nisarama'. Na'con na'con oshahuararama'.

³³ ¡Ya'huan pochin cancantatoma', pa'pi co noyahuë' nisarama! ¿Onporahuatomacha pën quëran cha'ërë'ponquëmaya? Co cha'ësaramahuë'. ³⁴ Napoaton pënëntona'piro'sa' a'pataranquëma'. No'tëquën yonquina'piro'sa', a'china'piro'sa' inapita a'pataranquëma' a'chintinënguëmaso marë'. No'tëquën pënënaponënguëma' nipirinhüë', no'huirama'. A'chintopirinënguëmahüë', a'naquën tëpaarama'. A'naquën niyontopiso pëiquë chiniquënhuë' huihuirama'. Nisha nisha ninanoquë imatoma', aparisitarama'. A'naquëonta' corosëquë patanantatoma', tëpaarama'. ³⁵ Iráca quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinhüë', na'a tëpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhüë', iini tëparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinhüë', tëpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tëpapi anta'. Piriqiasë hui'nin inaso'. Yosë chinotopiso pëi i'iratëquë artaro ya'huërinso aquëcha tëpapi. Canpitaso' ina nitotapomarahuë', co natantochináchinhüë' cancantërama'. Napoaton Yosë chiniquënhuë' ana'intarinquëma'. ³⁶ Iráca quëran huarë' shimashonëmapita co noyahuë' cancantopi. Ipora canpitanta' inapita pochachin cancantarama' ni'ton, Yosë na'con ana'intarinquëma huachi, tënahüë,' itërin.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, Quisoso sëtërinso'
(Lucas 13.34-35)

³⁷ Ina quëran taantarín: "¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatënguëma', chiniquënhuë' sëtërahüë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinënguëmaso marë'. A'paporinhüë', tëparama'. A'naquën na'piquë të'yaratoma', tëparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatënguëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahüë', co ca tëranta' nohuantëramacohüë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahüë', co nohuantëramacohüë'. ³⁸ Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Chinotëramaso pëinta'

patarin. Co huachi catahuaarinquëmahuë' ni'ton, noquitarama huachi. ³⁹ Canta', co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Napororo': '¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Siniro chachin a'paimarinquën,' itaramaco huachi,' itërin Quisosori.

24

*Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'**(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)*

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, ca'tano'sanënpitari itapona':

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin Yosë chinotopiso pëi', itopi.

² —Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëriso' ya'ipiya ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin Quisosori.

*Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'**(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)*

³ Ina quëran Oriposë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëpi. Inapitari huëcapairahuatona', itiipi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ¿ma'ta' onporahuachina' nitotapoi? ¿Onporota' o'mantararan? Inapita sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁴ —Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. ⁵ A'naquën huëcapona'. “Caso' Cristoco. Yosë chachin a'paimarincó,” tosapi. Nonpintë' nipirinuë', na'a piyapi'sari imasapi.

⁶ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohuë'. Yosë nohuanton, naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁷ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona', quira nisapi. Copirnoros' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. Nisha nisha parti cosharo' pahuanpachin, tanari piyapi'sa' tiquirarin. Naporahuaton, a'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. ⁸ Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinuë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, piyapi'sa' parisitaponaraihuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ “Napororo' tahuëri'sa' co noya piyapi'sahuë' masarinënuëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënuëma'. Nisha nisha piyapi'sa' no'huiarinënuëma'. A'naquëma' tëpararinënuëma'. ¹⁰ Inapohuachina', na'a piyapi'sa' imasapirinacohuë', co ahuantatonaraihuë', Yosë naniantapi. Pipirahuatona', imarinacosopita no'huitona', sha'huirapirapi. ¹¹ A'naquëonta' nonpin nanan pënëntapona'. Nonpinapirinahuë', na'a piyapi'sari natëtona', nonpin nanan imasapi huachi. ¹² Piyapi'sa' pa'pi co noyahuë' cancantatona', na'con na'con oshahuanapi. Co huachi ninosoroapihuë'. ¹³ Canpitaso nipirinuë' noya ahuantoco'. Co a'pohuatamacohuë', noya nicha'ësaranguëma huachi. ¹⁴ Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso' a'chintëranquëma'. Ina nanan chachin ya'ipi parti a'chinacaso' ya'huërin. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. Ya'ipi parti a'chintohuachina', napororo' ayaro' tahuëri naniarin huachi.

¹⁵ Iráca Naniri ninoton, ninshitërin. ‘A'na tahuëri inimicoro'sa' Yosë pëinënuë ya'conahuatona', tapiapona'. Pa'pi co noyahuë' nitatona' inapotohuachina', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë', tënin. No'tëquën ninorin ni'ton, inaquirica nontohuatama', noya yonquico'. ¹⁶ Naniri ninorinso' nanihuachin, Cotia parti ya'huëramasopita motopi'pa' manóton ta'aco', chiníquën aparisitochinënuëma'. ¹⁷ Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohuë'. A'naroáchin topinan ta'aco'. ¹⁸ Iminëmaquë sacatasënuëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'. ¹⁹ Napororo' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapitaso' sacai quëran ta'arapi ni'ton, parisitapona'. ¡Ma'huantacha nisapi paya! ²⁰ Yosë nontoco' ama o'nápiquë ta'acaso' ya'huë'insohuë'. O'napiquëhuë napon, chinoto tahuërihuë napon, saca sacai'

ta'acaso'. ²¹ Ina quëran piyapi'sa' chini chiníquën parisitapi. Isoro'pa' ya'huërin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitantarapihuë'. ²² Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhüë', piyapinpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²³ Naporo' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënquëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin! Pasëquë ya'huarin,' itohuachinënquëma', ama natëcosohüë'. ²⁴ Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' huëcapona'. 'Caso' Cristoco' tosapi a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Huayoninsopitanta' nonpintochinaichin nisapi. ²⁵ Nani sha'huitëranquëma' ama naporo tahuëri nonpintinënquëmaso marëhuë'. ²⁶ 'Huëco' inotëro parti pa'ahua'. Inatohua' Cristo ya'huarin,' itohuachinënquëma', ama pacosohüë'. 'Paso' pëiquë ya'huërarín,' itohuachinënquëmanta', ama natëcosohüë'. ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri huënaráchin huënaráchin o'mantararahuë, ni'saramaco. ²⁸ Ma'sharo'sa' chiminpachina, a'naroáchin tamëro'sari huëcapairín," itërin Quisosori. (Cristo o'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

O'mantacaso' tahuëri

(*Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33*)

²⁹ "Nani parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhüë'. Naporahuaton, na'a tayloraro'sa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërininsopitanta' nacon nacontapon. ³⁰ Naporo' o'mantararahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'mantararahuë huachi. Nisha nisha nananquë nonpisopita: 'Ana'intarinpoa',' ta'tona' pa'yanapi, na'nëapi, napoapi. Chiníquën nanantato, chitoro' huáncana o'mantararahuë, ni'sarinaco. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ³¹ O'mantarahuato, na'a anquëniro'sa' a'pararahuë. Panca tronpita pihuitona', ya'ipi parti pa'sapi huayonahuëso-pita ayontonacaiso marë'.

³² Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. Ta'amën monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarín huachi,' topi. ³³ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarín huachi,' tosarama'. ³⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³⁵ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nanamëhuëso nipirinhüë' co onporonta' ta'huantarinhüë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarín huachi.

³⁶ Ma tahuërisona o'mantaca'huasoso nipirinhüë', co insonta' nitotërinhuë'. Anquëniro'santa' co nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëíchin nitotërinso'.

³⁷⁻³⁹ Iráca Noi nanpiso', na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatápi, o'osápi, sa'asápi, hui'ninapitanta' aso'yarápi. Napoatona', co Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhüë', Yosë natëton, panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhüë', a'nanaya panca pama pa'sarin. Naporo' ya'ipiya chimiitopi huachi. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, a'nanaya o'mantararahuë. Na'a piyapi'sa' co yonquipirinhüë', o'mantararahuë. ⁴⁰ Naporo' cato' quëmapi'sa' ina iminquëáchin sacatapirinhüë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirinhüë' patarahuë. ⁴¹ Cato' sanapi'sa' inaquëráchin shi'shi' pë'sanapirinhüë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirinhüë' patarahuë.

⁴² Ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocosohüë'. Onporosona o'maca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. ⁴³ Ni'co'. Ihuatë' a'nanaya huë'pachina, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohüë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co pëinënquë ya'conacaso' nanichitonhuë'. ⁴⁴ Inapochachin canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co

yao'marinhuë', ama tocosohuë'. Co nitotasënquëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë'," itërin.

Inpriato naporin quëran a'chininso'
(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ Ina quëran itaantarin: "Ni'co', iyaro'sa'. O'maca'huaso' tahuëri a'na patron pochin nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën sha'huitërin. 'Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piaquë', itahuaton, pa'nin. ⁴⁶ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natëtarin. Patronëni huëcapaintahuachin, noya ni'sarin. Ina marë' noya cancantarin. ⁴⁷ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁸ Nipirinhue', inpriatonën co noyahuë' cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huënantaponhuë', ta'ton, ⁴⁹ piyapinënpita ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁵⁰ Napoaso', patronëni quënanquintapon. Co nitotasohuë', a'nanaya canquipon. ⁵¹ Co natërinhuë' ni'ton, chiníquën ana'intarin. Nonpintëro'sa' ana'intopiso pochin nitapon. Inaquë co napion ancantaton, na'nërápon," tënin Quisoso.

25

Sanapi nipayarinsopita

¹ Naquëranchin Quisosori pënëantarin:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chintanta'inquëma', noya natanco. Hua'an sa'arinso pochin ninin. Inaso aquë quëran huë'sarin. Onporosona canquicaso' co nitotopihuë'. Tahuëri nanihuachina, sanapi nipayarinsopita ninarapi hua'an huëcacasos'. 'Hua'qui quëran canquipon nimara,' ta'tona', shonca nano'sa' nanparinënarë chachin ninarapi. ²⁻⁴ A'natërápo sanapiíchin noya yonquipi. Quirosin pochin orotërinso' ta'pantatona', mëntaiquë huarë' quëpapi. Naporahuatona', a'naya a'naya potiri-aquë quëpapi. A'natërápo sanapi'saso nipirinhue' co yonquiatonahuë', co aquëtë' quëpapihuë'. ⁵ Hua'an hua'quirin ni'ton, tashitopi. Yahuë'ëtona', ya'ipimiáchin huë'ëpi. ⁶ Huë'ësoi', yono tashi' a'nanaya chiníquën noninso' natanpi. '¡Ma'tana, huë'sarin huachi! ¡Huënsëco' pa'ahua' nacapia'ahua!' nitopi. ⁷ A'naroáchin shonca nano'sa chachin capayatahuatona', nanparinënapita taparapi noya orotacaso marë'. ⁸ Noya yonquirinsopitaso' ta'pantohuachinara, noya orotërin. A'napitaso nipirinhue' i'chinpitopirinhue', yatacopiconpi. Napohuachinara: 'Ta'pantocoi quiyanta' i'chinpí'i. Nani quiyaso' tacopiarin,' topirinhue'. ⁹ 'Co'chi nanitëraihue' ta'panta'huainquëmaso paya. Inapohuatoi, co huachi quiyanta' orotarinhue'. Ya'ipinpoa' tacopianarihua'. Manóton paatoma', pa'anconco', itopi. ¹⁰ Napotohuachinara, a'natërápo chachin manotona pa'pi quirosin pochin nininso' pa'anapona'. Pa'pirinhue', co'huara huëntayátërasoihuë', hua'an canquirin. A'natërápo nano'sa' noya yonquirinsopitaso' imatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë sa'acaso marë' pita nisapi. Nani ya'conpachinara, oncotopi. ¹¹ Ina quëran co yonquirinsopitasohue' huënantatona': '¡l'soatocoi siniro quiyanta' ya'coin!' itopirinhue'. ¹² Hua'ani co nohuantërinhuë'. 'Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Co nohuitëranquëmahuë', ta'ton co aya'coninhue'.

¹³ Napoaton canpitanta' noya yonquiatoma', o'manta'huaso' tahuëri ninaco'. Onporoso' nanipon nimara, co nitotëramahuë'. Ni'cona patontatëinquëma'," itërin.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'
(Lucas 19.11-27)

¹⁴ Ina quëran itaantarin: "Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotamaso marë'. A'na quëmapi aquë yapa'sarinso pochin ninin. Yapa'pachina, inpriatonënpita amatërin camaicaso marë'. Huë'pachinara, itapon: 'Aquë pa'pato, oshaquëran huënantarahuë. Inatohua' ya'huasoco, noya sacatoco'. Apira coriqui quëchinquëma' ina quëran na'con na'con canaca'huaso marë'. Ma'sha pa'anatoma', oshaquëran ana'atoco', itërin. ¹⁵ Itahuaton, a'naya a'naya quëtëra'piarin. Co

napopianachin quëtërinhuë'. Nanitinpichin tantiaton, nisha nisha quëtërin. A'naso' a'natërápo huaranca coriqui oro quëran nininso' quëtërin. A'naso' cato huaranca quëtërin. A'nanta' huaranca quëtërin. Nani inpriatonënpita quëtahuaton, pa'nin huachi. ¹⁶ A'natërápo huaranca ma'patona'piso' a'naroáchin natërin. Paaton, na'a ma'sha pa'anin. Ina quëran inapita pa'anaton, na'con na'con coriqui canarin. Nani tahuëri inapoaton, oshaquëran a'natërápo huaranca aquëtë' canaantarin. ¹⁷ Cato huaranca quëtërinsona' noya sacatërin. Inanta' ma'sha pa'anahuaton, cato huaranca aquëtë' canantarin. ¹⁸ Huaranca ma'parinsoso' nipirinhue', co yanatërinhuë'. No'paquë ihuatahuaton, coriquinën pa'pitërin inaquë tapacaso marë'.

¹⁹ Hua'qui quëran hua'anëna huënantarahuatón, inpriatonënpita amataantarin nontacaso marë'. ²⁰ A'natërápo huaranca ma'patona'piso huë'sahuaton, coriqui a'notiirin. 'Ni'quë' sinioro, a'natërápo huaranca quëtëpirancohuë', ina quëran a'natërápo huaranca aquëtë' nani canarahue', itiirin. ²¹ '¡Ma noyacha sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', chiniquën nanan quëchinquën na'con hua'anëntamaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin hua'anëni. ²² Ina quëran a'nanta' huë'nin: 'Ni'quë' sinioro, cato huaranca quëtëpirancohuë', nani cato huaranca aquëtë' canarahue', itiirin. ²³ '¡Ma noyacha quëmanta' sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', nanan quëchinquën na'con hua'anëntacaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin inanta' hua'anëni.

²⁴ Piquëran quëtërinso nimirinhue', huë'sahuaton itiirin: 'Quëmaso' sinioro co nosororancoihuë'. Co quëmaora shacaponahuë', nitërinso' manan. Co sacataponahuë', canaran. ²⁵ Napoaton tē'huatatēnquën, co sacatërahuë'. Coriqui quëtërancoso' acoporquë po'orahuë. Ma'tana ya'huarin, itahuaton, coriqui a'notërin. ²⁶ Napotohuachina, co noya ni'ninhue'. 'Quëmaso' co noyanquënhue'. Chiroton, co natërancohuë'. Co no'tëquën yonquiranhue'. "Co sacataponahuë' canaran," ¿itëranco ti? ²⁷ ¿Onpoatonta' nipachin, co bancoquë acoranhue'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tēranta' canaitohue', itërin. ²⁸ Ina quëran a'na piyapinën sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Osëretahuaton, paso' quëmapi na'con na'con canarinso', quëtëquë'. ²⁹ Noya natërinco ni'ton, na'con na'con quëtantarahuë. Co manta' pahuantarinhuë'. A'naso nimirinhue' co natërincohuë' ni'ton, pi'pian ya'huëtërinso tēranta' osëretarahue'. ³⁰ Naporahuaton co noyahuë' ni'ton, aipiran tashinantërinquë tē'yatoco'. Inatohua co napion ancantaton na'nërápon, tēnin," itërin Quisosori.

Nisha nisha nananquë nonpisopita ana'intërinso'

³¹ Ina quëran itaantarin: "Yosë quëran quëmapi co ni'to, a'na tahuëri o'mantararahue' hua'anënta'huaso marë'. Ya'ipi anquëniro'sapitarë' co chachin o'mantararahue. Huënaráchin huënaráchin ya'norahuato, hua'anënta'huaso' shiraquë huënsëarahue coisë pochin nica'huaso marë'. ³² Yosë nohuanton, nisha nisha nananquë nonpisopita niyontonapi. Niyontonpachina', pē'tahuatona'pi pochin nisarahuë. Ni'co'. Tahuëri nipachina, ohuicaro'sa', chiporo'sa' napopianachin pa'sapi coshatacaiso marë'. Inaquëráchin ya'huëpirinahuë', tashihuachina, nisha nisha acorin huachi. ³³ Ohuicaro'sa' inchinanën quëran acorahuaton, chiporo'saso' ahuënanën quëran acorin. Inapochachin canta' ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha acoarahue. Noya cancantopisopita inchinanëhuë quëran acoarahue. Co noyahuë' cancantopisopitaso nimirinhue', ahuënanëhuë quëran acoarahue. ³⁴ Ina quëran inchinanëhuë quëran acorahuësopita itarahue: 'Ya'ipinquëma' huëcatoma', Yosë hua'anëntërinquë ya'conquico'. ¡Ma noyacha Tata Yosë nosororinquëma paya! Isoro'pa' ninin quëran huarë' yonquirinquëma' hua'anëntërinquë aya'coinquëmaso marë'. ³⁵ Canpitaso' noya nosororamaco. Tanahuatëra, a'caramaco. Yamorohuatëra, o'shitëramaco. Ya'huëramataquëchi na'huëpatëra, noya nontëramaco. Pëinëmaquë chachin aya'conamaco. ³⁶ Capa a'moca'huaso' nipachina, quëtëramaco. Caniohuatërantá', huëcatoma', nosoroquiramaco. Tashinan pëiquë ya'huasoconta', ni'quiramaco. Napoaton huëco huachi, noya ya'hua'ahua',

itarahuë. ³⁷ Naporota' inapitaso' natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanaran nicatëinquën, a'carainquën? ¿Onporota' yamororan ni'ton, o'shitërainquën? ³⁸ ¿Onporota' pëinëhuëiquë aya'conainquën? ¿Onporota' a'mocamaso' pahuantërainquën ni'ton, quëtërainquën? ³⁹ ¿Onporota' canioran ni'ton, nosoroquirainquën? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitëran, ni'conainquën? ¿Onpórochana napotërainquën nicaya? Co yonquiraihuë', itarinaco. ⁴⁰ 'Co'ta, imarinacosopita parisitohuachinara, catahuarama'. Topinan piyapi'sa', sa'ahuario'sa', inapita ma'sha pahuantohuachinara, quëtërama'. Imatomaco, a'napita catahuarama' ni'ton, canta' catahuaramacoso pochin ni'nahuë,' itarahuë.

⁴¹ Ahuënanëhuë quëran acorahuësopitaso nipirinhüë', sha'huitarahuë: 'Ya'ipinquëma' paco huachi. Tata Yosë co noyahuë' ni'ninquëma' ni'ton, ana'intarinquëma huachi. Panca pën nani acorin sopairo'sa' ana'intacaso marë'. Inaquë pën co onporonta' tacopiarinhüë'. Inaquë paco' canpitanta'. ⁴² Tanapirahuë', co a'caramacohüë'. Yamoropirahuë', co o'shitëramacohüë'. ⁴³ Ya'huëramataquëchin na'huëpatëra, co pëinëmaquë aya'conamacohüë'. Capa a'moca'huasonta' nipirinhüë', co quëtëramacohüë'. Caniopirahuë', co huëcatoma' nosororamacohüë'. Tashinan pëiquë ya'huëpirahuë', co ni'quiramacohüë', itarahuë. ⁴⁴ Ina quëran natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanapiranhüë' co a'carainquënhüë'? ¿Onporota' yamoropiranhüë' co o'shitërainquënhüë'? ¿Onporota' co pëinëhuëiquë aya'conainquënhüë'? ¿Onporota' a'mocaso' pahuantopirinhüë', co quëtërainquënhüë'? ¿Onporota' caniopiranhüë' co nosororainquënhüë'? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitopiranhüë' co catahuarainquënhüë'? Co onporonta' ina pochin ni'nainquënhüë', itarinaco. ⁴⁵ 'Co'ta imarinacosopita parisitopirinhüë', co catahuaramahuë'. Sa'ahuario'sa' ma'sha pahuantopirinhüë', co quëtëramahuë'. Co inapita nosororamahuë' ni'ton, co canta' nosororamacohüë', itarahuë. Itahuato, a'pararahuë huachi. ⁴⁶ Parisitopiquë pa'sahuatona', inaquë ya'huëmiatapi huachi. Noya nipisopitaso nipirinhüë', Yosë pochin nanpimiatapi huachi," itërin Quisosori.

26

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita itapon:

² —Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso', nani nitotërama'. Naporota' Yosë quëran quëmapico niporahuë', masarinaco. Masahuatonaco, corosëquë patanantarinaco, itërin.

³ Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita Caihuasë pëinëinquë niyontopi. Inaso' corto hua'an, chini chiniquën nanantërin. ⁴⁻⁵ Inaquë niyontonahuatona', ninontapi Quisoso tëpacaiso marë'.

—Ama pita tahuëri chachin maahuasohüë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinënpoa'. Napoaton po'oana quëran maahua', nitopi.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶ Quisososo nipirinhüë' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinëinquë coshatapatarin. Ina Simon chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'. ⁷ Misaquë coshataso', a'nara' sanapi huë'nin. Potiria'huaya huirina'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Quisoso nosoroaton, opomototërin. ⁸ Ina nicatona ca'tano'sanënpitaso', no'huitopi. No'huitatona ninontopi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin? ⁹ Pa'anin naporini, na'con coriqui canaton sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, itërin:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ¹¹ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' ya'huërapa. Caso nipirinhüë', co

hua'quiyahuë' canpitaro'co ya'huarahuë. ¹² Co'huara chimiyantérasocohuë', nosoroa-tonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'. ¹³ No'tëquën itaranquëma'. Ya'ipi parti noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', itërin.

Cotasëri sha'huirapirinso'

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴ Ina quëran, Cotasë Iscarioti pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin. Corto hua'ano'sa' ya'huërinquë pa'sahuaton, itoonin:

¹⁵ —Po'oana quëran Quisoso a'notohuatëinquëma', ¿onpo coriquita' quëtaramaco? itërin.

—Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëchinquën, itopi. Itohuachinara:

—Noyahua'. Quëtoco nipachin a'nochinquëma', topachina, quëtopi. ¹⁶ Naporo quëran huarë' Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹⁷ Pascoa tahuëri nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuepocatopisohuë'. Ina tahuëri nanihuachina, ca'tano'sanënpitari huëcapai.

—¿Intohuata' Maistro paatoi, Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹⁸ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi quënanconarama'. Ina quënanconpatama', sha'huitoco'. “Maistro a'parincoi ni'ton, huë'nai. Naporin: ‘Yosë ninorinso' nani naniriarin ni'ton, quëma pëinëinquë Pascoa cosharo' ca'tano'sanëhuëpitarë'co chachin coshatarai, tënin, itonco',” itërin Quisosori.

¹⁹ Pa'pachinara, Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Quëmapi quënanconahuatona', nontopi. Nani natanconpachinara, inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marë'.

²⁰ Nani tashihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. Huë'sahuatona', misaquë huënsëquipi. ²¹ Coshatapona pochin itërin:

—No'tëquën ipora itaranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë', a'naquëma' sha'huirapiramaco, itërin.

²² Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Siniro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? itopi a'naya a'nayari.

²³ —Tëhuëchachin a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirinco. ²⁴ Yosë quiricanën quëran ninorincoso chachin chiminarahuë. Yasha'huirapirincoso nipirinhüë', ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²⁵ Itohuachina, Cotasërinta' itërin:

—¿Incoita' Maistro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? itohuachina, — Quëma chachin mini, itërin.

²⁶ Coshatasoi', pan masahuaton Yosë nontërin. “Yosparinquën, Siniro” itahuaton, së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin.

²⁷ Minënta' masahuaton, “Yosparinquën Siniro,” itahuaton, inanta' quëtërin.

—Ya'ipinquëma' o'oco'. ²⁸ Ca huë'nainëhuë pochin iso'. Huë'nainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁹ Co huachi opai' o'oantarahüë'. Chiminarahuë huachi. A'na tahuëri Tata Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, canpitaro'co nasha pochin o'oantarahüë. Naporo' noya noya cancantarihua huachi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

³⁰ Ina quëran Yosë cantanën cantarahuatona', pipipi. Pipirahuatona', Oriposë panën-quë pa'pi huachi. ³¹ Inaquë Quisosori itërin:

—Iráca quiricanëñquë ninoton, Yosë naporin: “Ca nohuanto, a'paitona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanëñpita yanquëërapi,” tēnin. Inapochachin yatēpahuachinaco, ya'ipinquëma' co chiníquën cancantatomahuë', ta'ananpiaramaco. Ipora tashi chachin napoarama'. ³² Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahuë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

³³ —A'napita ta'ananpipirinëñquëonta', co caso' ta'arahuë', tēnin Pitro.

³⁴ —No'tëquën iyasha, itëranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përashtërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

³⁵ —Co Siniro napoarahuë'. Quëma imasaranquën ni'ton, yatēpapirinacohuënta' co onporonta' nonpinapiaranquëñhuë', itaantarin Pitrori. Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)

³⁶ Ina quëran, Quisimani nararo itopiquë canconpi. Inaquë ca'tano'sanëñpita sha'huitërin.

—Isëquë huënsëtaco'. Pasëyáquë pa'sarahuë Yosë nontapo, itërin.

³⁷ Caraíchín ca'tano'sanën amashamiachin quëparin. Pitro, Sipitio hui'ninpita inapitaíchín quëparin. Naporo' sëtaton, co napion cancantërin.

³⁸ —Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchín sëtërahuë. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

³⁹ Amashamiachin pa'sahuaton, isonconin. No'paquë huarë' monshomarahuaton, Yosë nontërin: “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochín parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', quëma nohuantohuatan, noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

⁴⁰ Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—Iya Pitro, ¿co a'na ora tēranta' nanitëramahuë' ni'tamaso' ti? ⁴¹ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëranso mini Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiníquën cancantaramahuë', itërin.

⁴² Ina quëran paantarahuaton, Yosë nontaantarin.

—Nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Nipirinhuë' co nohuantohuatanhuë', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën, itaantarin.

⁴³ Ina quëran huënantapirinhuë', naquëranchin huë'ëantapi, quënanquinantarín. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. ⁴⁴ Tananpitahuaton, paantarín. Paantarahuaton, inachachín Yosë itantarín. Nani cararo' inachachín Yosë nontërin. ⁴⁵ Ina quëran huënantahuaton, itërin:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani ora nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marë'. ⁴⁶ Huënsëco huachi pa'ahua'. Ni'co', sha'huirapirincoso' nani canquiarin, itërin.

Quisoso mapiso'

(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴⁷ Nontaso chachín, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin. Inarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi, corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quërahuatona' huë'sapi. ⁴⁸ Co'huara canshatërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso marë'.

“Insosona apinohuato, ina Quisososo'. Máco huachi,” itërin.

⁴⁹ Ina quëran ya'yoranquirahuaton:

—Tashita Maestro, itiirahuaton, apinorin.

⁵⁰ —Ma'sona yaninanso' iyasha, manóton niquë', itërin Quisosori. Ina quëran piyapi'sari chiníquën masapi huachi.

⁵¹ Ca'tano'sanënpita inaquë huaniapi. A'nara' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Ahuëaton, nishitëhuëratëtërin. ⁵² Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëninën iyasha, po'moantaquë'. Hua'naquë tēpatohuatama', hua'na quëran chachin tēpainëmaso' ya'huërin. ⁵³ Tatahuë nontërahuë naporini, shonca cato huaranca anquëniro'sa' a'patimaitoncohuë'. A'naroáchin catahuaitonacohüë'. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? ⁵⁴ Napoaponahuë', co nohuantërahuë' cha'ëca'huaso'. Nicha'ërinaco naporini, co huachi ninorinacoso' naniitonhuë'. Yosë nohuanton, chiminarahuë, itërin ca'tano'sanënpita.

⁵⁵ Ina quëran piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita sē'quërahuatoma', huëcapairamaco. Tēpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë huënsëato, a'chinárahüë. Nicapomacohüë', co manamacohüë'. ⁵⁶ Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi huachi.

Corto hua'ano'saquë quëpapiso'

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nani masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi, Caihuasë itopiso'. Inaquë cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁸ Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquiarin. I'iratëquë huarë' imaquirin. Pairaanaquë ya'conahuaton, ponisiaro'sapitarë' huënsëquirin. “¿Ma'ta' onpotapona? Tēpaponan' nimara,” ta'ton, ni'sárin.

⁵⁹ Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa' inapitari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya yonípi Quisoso sha'huirapicaíso marë'. ⁶⁰ Na'a piyapi'sari nonpinapiponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Napoyan quëran catoya'piri huë'sahuatona', sha'huirapipi.

⁶¹ —I'hua chachin Quisoso noninso' natanai. “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantahuato, caora nanitërahuë anoyatanta'huaso'. Cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” toconin, itopi.

⁶² Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Co manta' tēnanhuë' ti? ¿Ma'ta' taponan' isopita nonapiarinënquën? itërin.

⁶³ Quisososo nipirinhüë' co manta' tēninhuë', ta'tárin. Ina quëran corto hua'ani itantarin:

—“Yosë ni'sárinco co nonpinahuë',” ta'ton, no'tëquën sha'huitocoi. ¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itërin.

⁶⁴ —Ca mini inaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri niantaramaco. Inápaquë pa'pato, Yosë inchinanën quëran ahuënsëarinco. Ina quëran chitoro' huancana o'mantararahuë niantaramaco, itërin.

⁶⁵ Corto hua'anso natanahuaton, chiníquën no'huitërin. Inapoaton a'morinso os-harin.

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanama'. Inaora chachin sha'huitërinpoa' ni'ton, co a'napita sha'huitinpoaso' nohuantarihuahuë'. ⁶⁶ ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tēnin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁷ Ina quëran ipirayatahuatona', ahuëpi. A'naquëninata' tonporayatahuatona', chiníquën panpirayapi.

⁶⁸ —¿Inta' ahuërinquën? Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi, itopi.

Pitrori nonpinapirinso'

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Napotasoi, Pitroso' i'iratëquë huënsëarin. A'na cosonari huë'sahuaton, itiirin.

—Quëmanta' Quisoso Cariria quëran huë'ninso' ca'tanan, itopirinhüë'.

⁷⁰ —¿Ma quëmapita' napotaranso'? Co caso' ina nohuitërahuë', itërin. Ya'ipiya natanpi.

⁷¹ Ina quëran pa'sahuaton, ya'coanaquë huaniso', a'na cosonarinta' quënan-quiantarin. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanin anta', itaantapirinhuë'.

⁷² —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co nohuitërahuë', taantarin Pitro.

⁷³ Ina quëran hua'quimiachin nisahuaso', a'napitarinta' itaantapi:

—Tëhuënhachin quëmanta' Quisoso ca'tanan. Cariria piyapi pochin nonan quëran nohuitërainquën, itopi.

⁷⁴ —¿Co'chi iyaro'sa' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatën-quëmaso', Yosë ana'inchinco, tënahüë, itërin.

Naporo chachin atari përarin. ⁷⁵ Ina natanahuaton, Quisosori napotërinso' yonquirin: “Co'huara atari përashatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton, aipiran pipirin. Inaquë chiniquën sëtaton, na'nërin.

27

Piratoquë quëpapiso'

(*Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32*)

¹ Tahuërianpitoahuachina, ya'ipi corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita napopi-anachin yonquipi Quisoso atëpatacaiso marë'. ² Ina quëran noyá tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi. Inaso' hua'an, Noma copirnorri acorinso'.

Cotasë nitëparinso'

(*Hechos 1.18-19*)

³ Cotasëso' nani sha'huirapiponahuë', Quisoso tonpopinan quëpahuachinara, ni'sárin. Ina ni'sahuaton, yonquirin huachi. “Ma'tana tëpacaiso marë' quëparapi. ¿Onpoatocha sha'huirapirahuë' paya?” ta'ton, sëtërin. Corto hua'ano'sa' ya'huëpiquë paantarahuaton, cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtopiso' yayo'coantapirinhuë'.

⁴ —Co huachi iso coriqui nohuantërahuë'. Pa'pi co noyahuë' ninahuë. Quisoso nóya quëmapi nipirinhuë', sha'huirapirahuë. Ina marë' oshahuanahuë, itoonin.

—¿Ma'marëta' ina sha'huitërancoi? Co quiyaso' ina yonquiraihuë'. Quëma naporanso', itopi.

⁵ Napotohuachinara, Yosë chinotopiso pëiquë chachin coriqui të'yatonahuaton, pipirin. Pa'sahuaton, nihuënhuëconorahuaton, nitëparin.

⁶ Ina quëran corto hua'ano'saso' coriqui maantarahuatona':

—Tëpacaiso marë' pahuëretopiso' ni'ton, co Yosë marë' acocaso' ya'huërinhuë'. Inaquë acohuatëhua', co Yosë pënëntërinso' natëarihuahe', ta'tona', co inaquë acopihuë'.

⁷ —Iso coriquiquë no'pa' pa'ahuan' nisha piyapi'sa' pa'pitacaso marë', topachinara:

—Noyahua', topi ya'ipiya. Napoaton pa'sahuatona', ina coriquiquë no'pa' pa'anpi. “Tëshitona'pi no'panën,” itopiso' pa'anpi. Inaquë nisharo'sa chiminpachinara, pa'pitopi. ⁸ Napoaton ipora huanta' ina po'oroso': “Huënai' No'pa',” itopi. ⁹ Iráca Irimiasë ninoton, Yosë quiricanënhuë ninshitërin. “Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtapi. Ina nápo' cotioro'sa' nohuantopi ni'ton, quëtapi. Ina coriqui chachin maantarahuatona', ¹⁰ tëshitona'pi no'panën pa'anapi. Yosë sha'huitërinco chachin napoapi,” tënin, ninshitaton. Naporinso chachin ina nápo' coriqui masahuatona', no'pa' pa'anpi.

Pirato naporinso'

(*Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38*)

¹¹ Quisososo' Pirato notënanquë huaniárin.

—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën tí? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin Quisosori.

¹² Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' tëninhuë'.

¹³ —Na'con nonapirinënquën, ¿co natananhuë' ti? itopirinhue' Piratori.

¹⁴ Co manta' téninhuë'. Co pi'pisha tēranta' a'panitērinhuë'. “Ma quēmapita' isoso' ni'ton, co manta' yaa'panitērinhuë',” tēnin Pirato yonquiaton.

Quisoso tēpacaiso' sha'huirinsó'

(Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

¹⁵ Nani Pascoa tahuēri Piratoso', a'nara' apina'pi tashinan pēi quēran ocoirin. In-
sosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. ¹⁶ Tashinan pēiquē a'na apina'pi ya'huarin.
Inaso' pa'pi co noyahuë'. Ya'ipi parti nahuiantērinso'. Parapasē itopi. ¹⁷ Piyapi'sa'
huë'pachinara, Piratori itērin:

—Ipora Pascoaquēnta' a'nara' apina'pi ocoianta'i, topirahuë'. ¿Insota' nohuantērama'
ocoica'huaso'? Cato' ya'huapi. A'naso' Parapasē. A'nanta' Quisoso, Cristo itopiso'.
¿Insochachinta' nohuantērama' ocoica'huaso'? Canpita huayonco', itērin.

¹⁸ “Cotio hua'ano'sari co quē'yatonahuë', Quisoso mapi,” ta'ton, Piratori napotērin.

¹⁹ Hua'an shiranēnquē huēnsēaso', sa'ininta' nanan a'patiirin Quisoso ocoicaso marē'.
“Achin tashi' a'ninquēchin hua'narahuë. Quisoso hua'nato, chiníquēn pa'yanahuë.
Inaso' noya quēmapi. Co manta' onporinhue' ni'ton, nicha'ēquē'. Co tēpacaso'
ya'huērinhuë',” itērin sa'ini. Ina marēnta' Piratori co yatēparinhue'.

²⁰ Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitaso nipirinhue', a'naya a'naya piyapi'sa'
sha'huitēra'piapi:

—“Parapasē ocoirahuatón, Quisoso atēpatēquē',” itoco', itēra'piapi. ²¹ Ina quēran
Piratori natanin huachi.

—¿Insochachinta' ocoi'i? itaantarín. Napotaantahuachina:

—¿Parapasē ocoitocoi! itopi.

²² —¿Ma'ta' onpochi nipachin Quisoso, Cristo itopiso'? itohuachina:

—¿Corosēquē patanantēquē' chimi'in! tosapi ya'ipiya.

²³ —¿Ma'marēta' tēpa'i? ¿Ma'ta' onporin? itopirinhue', aquētē chachin chiníquēn
itantapi:

—¿Corosēquē patanantēquē' chimi'in! itaantapi.

²⁴ Napotihuachinara, nisha yonquirin huachi. “Piyapi'sa' co yanatērinacohue'.
Chiníquēn no'huitatona', yaahuērinaco,” ta'ton, co huachi yonquirinhue' Quisoso
ocoicaso'. Napoaton i'sha masahuaton, piyapi'sa' ni'tērantapaquē hui'sērin.

—Iso quēmapiso' noya. Co manta' onporinhue', tēnahuë. Co ca nohuanto, tēpaapi-
huë'. Co ina marē' ana'intincoso' ya'huērinhuë'. Canpita yonquiramaso', itahuaton,
hui'sērin.

²⁵ —Tēhuēnchachin quiya yonquirai tēpaca'huaiso'. Yosē yaana'intoahuachincoi,
hui'nahuēipitarē'coi chachin ana'inchincoi, topi.

²⁶ Napohuachinara, Pirato camaitērin Parapasē ocoicaiso'. Quisososo nipirinhue'
chiníquēn ahuihuitērin. Chiníquēn huihuitona', pē'sha pē'shatopi. Nani huihuihuachi-
nara, sha'huitērin corosēquē patanantacaiso marē'.

²⁷ Sha'huitohuachina, Pirato pēinēnquē quēpapi. Inaquē notohuaro' sontaro'sa'
niyontonpi tēcariatona' tēhuacaiso marē'. ²⁸ Ai'nanpiratahuatona', quēhuanēn miachin
hua'an a'morinsó pochin nininsó a'motopi tēhuacaiso marē'. ²⁹ Yancotēnta' nahuan
quēran nicatona', ayancotopi. Ina quēran tēhuacaiso marē napotopi:

—Ma'tana huaranēn maquē huachi, itatona', piquiranan asē'quēēpi. Naporahuatona'
ina notēnanquē isonpi:

—Hua'qui tahuēri nanpíton cotioro'sa' hua'anēntēquē', itopi.

³⁰ Ina quēran iraiquē ipitopi. Piquirananta' matantarahuatona', ahüēmotopi.

³¹ Inapotatona', tēhuapi. Nani tēhuahuachinara, a'motopiso' ocoitahuatona', a'morinsó
chachin a'motantapi. Ina quēran corosēquē patanantacaiso marē' quēpapi huachi.

Corosēquē patanantopiso'

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

³² Ninano quëran pipirahuatona', a'na quëmapi nacapipi, Siriniquë ya'huërinso'. Simon itopi. Ina masahuatona', corosë Quisoso quëparinso' sontaro'sari apitëntopi. Inari quëpatërin.

³³ Pa'sahuatona', panëa'hua Corocota, itopiquë canconpi. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. ³⁴ Inaquë canconahuatona', huino ma'sha pinshiinë' ayontahuatona', o'shitopirinahuë', pi'pisha pi'nirahuaton, co o'orinhuë'.

³⁵ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi. Nani patanantahuatona', ninontopi. "Huëco', nicanatëhua' Quisoso a'morinsopita maahua'," nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁶ Nani masahuatona', inaquë huënsëapi nicacaiso marë'. ³⁷ Onporinso marësona tëparapisonta' ninshitopi.

ISOSO' QUISOSO, COTIORO'SA' COPIRNO
ta'caso', ninshitopi. Inapotahuatona', corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁸ Ina pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. Nisha patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. ³⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin, Quisoso tëcariatona', tëhuaconpi.

⁴⁰ —¿Nani ma'sha nanitaparan ti? I'hua naporan: "Yosë chinotopiso pëi' ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë," tënan. Inta nipachin cha'ëquë'. Yosë hui'ninquën chachin nipatan, corosë quëran nohuararahuaton cha'ëquë', itoonpi.

⁴¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', cotio ansiano'sa', inapitarinta' tëhuatona', itapona':

⁴² —A'napitaso' yanicha'ëponahuë', inaora chachinso' co nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Israiro'sa' copirno nipachin, corosë quëran nohuarain nicanatëhua' natëahua'. ⁴³ "Yosë hui'ninco chachin ni'ton, catahuarincó," topirinhuë'. Yacatahuahuachin, apiramiáchin nicha'ëin, nitopi.

⁴⁴ Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chimininso'

(*Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30*)

⁴⁵ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin nisarín. ⁴⁶ Naporo' Quisoso chiníquën nonin. *Iri, Iri, ¿nama sapacatani?* tënin. Inaora nananquë nonaton, naporin. "¿Onpoatonta' Tata patëranco?" tapon naporin.

⁴⁷ A'naquën huanipapisopita natanahuatona':

—Iniasë përasamara, topi.

⁴⁸ A'naso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconin. Ina masahuaton, huino áin nininso' asë'cotëtahuaton, piquirananquë achinpitërin. Achinpitahuaton, ihuëtërin o'ocaso marë'. ⁴⁹ A'napitariso nipirinhuë' itapona':

—Tananpitëquë' nia'ahua'. Iniasëri o'maton nicha'ëpon nimara, nitopi.

⁵⁰ Quisososo nipirinhuë' chiníquën nonsahuaton, chiminin huachi. ⁵¹ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. Na'piro'sa' inaora nopaatërin. ⁵² Nopaatohuachina, a'naya a'naya pa'pitopiso' nii'soatërin. A'naquën Yosë imarinsopita iráca ayapirinahuë', nantiantapi huachi. ⁵³ Quisoso nantiantarinso' piquëran inapitanta' pa'pitopi quëran pipirahuatona', Quirosarinquë pa'sapi. Na'a piyapi'sari quënanpi.

⁵⁴ Quisoso chiminpachina, capitanso sontaronënpitarë chachin ni'sapi. Ocohua pa'ninso', na'piro'sa' nopaatërinso', inapita ni'sahuatona', pa'pi pa'yanpi.

—Tëhuëchachin iso quëmapiso', Yosë hui'nin, topi.

⁵⁵ Sanapi'sa' Cariria quëran huë'pisopitanta', aquë quëran notëërapí. Inapitaso' Quisoso imaquipi nocomacaiso marë'. Iporaso' chimininso' ni'sapi anta'. ⁵⁶ A'naso' Maria Mactarina itopiso'. A'nanta' Maria. Inaso' Santiaco, Cosi, inapita a'shin. A'nanta' Sipitio hui'ninpita a'shin. Inapitaso' aquë quëran notëërapí.

*Na'pi naninquë po'mopiso'**(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)*

⁵⁷ I'huararapaso', a'na ma'huan Cosi itopiso huë'nin. Inaso', Arimatiaquë ya'huërin. Quisoso imarin anta'. ⁵⁸ Pirato ya'huërinquë pa'nin Quisoso nonën natantacaso marë'. “Quëtoco cari quëpa'i,” itoonin. Napotohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë' nipachin,” itahuaton, sontaro'sa' a'parin nonën anohuaratacaiso marë'. Anohuararahuatona', quëtopi. ⁵⁹ Nonën masahuaton, noya morinquë so'quëëtahuaton, ⁶⁰ na'pi nanin nasha nininquë po'morin. Inaora marë' pa'anpirinhuë', inaquë po'morin. Ina quëran pancara'pi masho pitarahuatona', pa'copitopi. Pa'copitahuatona', patopi huachi. ⁶¹ Maria Mactarina, a'na Maria, inapitaso nipirinhuë' na'pi nanin notënanquë chachin huënsëapi.

Sontaro'sari a'paipiso'

⁶² Tahuëririnquë chinoto tahuëri marë' nani tapahuachinara, corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita niyontonahuatona', pa'pi Pirato nontacaiso marë'.

⁶³ —Sinioro hua'an, Quisosocoso' nonpintë', tënai. Nani yonquirai. Co'huara chimiyantëraponhuë', piyapi'sa' sha'huitërin. “Tëpahuachinaco, cara tahuëri quëran nanpiantarahuë,” toconin. ⁶⁴ Napoaton sontaro'sa' a'paquë' na'pi naninquë a'paicaiso marë'. Cara tahuëri chachin noya a'pai'ina', ama nonën quëpacaiso marëhuë'. Ca'taninsopitari quëpahuachina': “Nani nanpiantarin huachi,” toconapona'. Napohuachina', aquë aquëtë' piyapi'sa' nonpintapi, itopi.

⁶⁵ —Inta nipachin, sontaro'sa' ya'huarin. Canpitari chachin paatoma', inapita quëpaco' noya ni'ina'. Ama piyapi'sari huëcatona' quëpacaiso marëhuë' inapo'ina', itërin Piratori.

⁶⁶ Napohuachina, pa'pi. Pancara'pi to'ni pochin nininquë noyá pa'pirapitopi. Napotahuatona', sontaro'sa' acopi.

—Noya a'paico', itahuatona' patopi huachi.

28

*Quisoso nanpiantarinso'**(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)*

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, a'na Mariarë' naquëranchin paantapi po'mopiquë nicacaiso marë'. Tomio tahuëri tashíramiachin na'pi nanin'pa' pa'sapirinahuë'. ² A'nanaya panca ocohua pa'nin. Sinioro anquëninëni inápa quëran o'marahuatona', pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarin. Chi'huincarahuatona', ina aipi huënsërin. ³ Huënaráchin huënaráchin o'cori pochin ya'norin. Huiríchin a'morin. Pi'shiro quëran huiri huiríchin. ⁴ Ina ni'sahuatona', sontaro'sa' pa'yanpi. Pa'pi të'huatopi. Ropa ropátahuatona', chimipi pochin no'paquë anotopi. ⁵ Ina quëran sanapi'santa' canqui huachinara, anquë'niri itërin:

—Ama pa'yancosohuë'. Quisoso corosëquë patanantopiso' yonisaramaso', nitotërahuë. ⁶ Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin nani nanpiantarin. Huëco' ni'quirico' po'mopiquë. Capa huachi. ⁷ Manóton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco': “Nani nanpiantarin. Ina'ton Caririaquë pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco'. Nani sha'huitëranquëma', itërin anquë'niri.

⁸ Natanahuatona', a'naroáchin na'pi nanin quëran pipipi. Pa'pi pa'yanpirinahuë'. Noya cancantatona' ta'api ca'tano'sanënpita sha'huitacaiso marë'. ⁹ Pa'sapirinahuë', a'nanaya iraquë chachin Quisosori ya'notërin.

—Huë'cama imoyaro'sa', itërin. Ina nohuitatona', ya'carionpi. Monshorahuatona', nantën iporantërahuatona', chinotopi.

¹⁰ —Ama huachi pa'yancosohuë'. Paatoma', iyahuëpita sha'huitonco' Cariria'pa' pa'ina'. Inatohua' quënancoantarinaco, itahuaton, pa'nin huachi.

Sontaro'sa' napopiso'

¹¹ Sanapi'sa' paaso', sontaro'santa' ninanoquë pa'pi corto hua'ano'sa' sha'huitacaiso marë'. “Quisoso pa'pitopiquë noya ni'sapiraihuë', a'nanaya panca ocohua pa'nin.

Naporo' anquëni ya'norahuaton, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarín. Ni'piraihuë', Quisoso nonën capa huachi," itonpi. ¹² Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa' inapita niyontonahuatona', ninontápi. Nani ninontohuachinara, sontaro'sa' amatantarahuatona', na'con coriqui quëtopi.

¹³ —Piyapi'sa' sha'huitoco': "Yono tashi' Quisoso ca'tano'sanënpita huë'pi. Huë'ësocoi, nonën quëpapi," itoco'. ¹⁴ Hua'anëma' natantaton ina marë' no'huihuachinquëma', quiyari anoyatarai ama ana'intinquëmaso marëhuë', itopi.

¹⁵ —Noyahua'. Napo'i nipachin, tosahuatona', coriqui ma'patopi. Pa'sahuatona', piyapi'sa' nonpintopi. Cotio hua'ano'sari sha'huitopiso chachin nonpinpi. Ipora huanta' na'a cotioro'sa' ina nonpin nanan natëpi.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' sha'huitërinso'

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶ Ina quëran shonca a'na ca'tano'sanënpitaso' pa'pi Cariria'pa'. A'na panënuë pa'pi, Quisosori sha'huitërinquë chachin. ¹⁷ Inaquë Quisoso quënanconahuatona', chinotopi. A'naquënso nipirihuë' pi'pian co natërinhuë'. "Co inahuë' nimara," topirinahuë'.

¹⁸ Quisosori ya'carirahuaton, itapon:

—Tata Yosë nohuanton, chini chiníquën nanantërahuë. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya hua'anëntarahuë. ¹⁹ Napoaton canpita paatoma', ya'ipi piyapi'sa' a'chintoco'. Nisha nisha nananquë nonpisopita a'chintoco' imainaco. Insosona natëhuachinaco, i'quë aporintoco'. "Tata Yosë, Hui'nin, Ispirito Santo inapita nanan quëtërincoi ni'ton, aporintaranquën," itahuatoma', aporintoco'. ²⁰ Ina quëran ya'ipi sha'huitëranquëmaso' a'chintoco' natëinaco. Insëquësona pa'patama', carinquëma' ca'tanaranquëma'. Nani tahuëri catahuanquëma'. Ayaro' tahuëri naniquë huarë' ca'tanaranquëma'. Co onporonta' pataranquëmahuë', itërin Quisosori. Nani huachi.

Marco ninshitërinpoa' Quisocriso naporinso' nitotacaso marë'

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Apira iyaro'sa', Quisocriso nanamën ninshitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Iráca isoro'paquë o'marin nicha'ëinpoaso marë'.

² Isaiasë pënëntona'pi ninoton Yosë quiricanënquë ninshitërinso chachin o'marin. Inaquë Yosëri hui'nin itapon:

“Co'huara pa'shamátërasënquënhuë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayon-quicaso marë'.

³ Inotëro parti ina quëmapi pënëntápon: ‘Ni'co' iyaro'sa'.

Hua'an chiníquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'. Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

Inapochachin iporasos' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarin,” ténin ninshita-ton.

⁴ Ninorinso chachin Coansha huë'nin pënëntacaso marë'. Inotëro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pënénárin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporihuanco',” itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin. ⁵ Inaquë notohuaro' piyapi'sa' huë'pi natanapona'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanapi. “Tëhuëchachin co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Catahuacoi Sinioro ina nanianchii,” topachinara, Cortaniquë Coanshari aporintërin. ⁶ Co inaso' noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin camiyo anporo quëran nipiso' a'morin. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, inaya tëranta' ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. Piyapi'sa' pënënpachina, itapon: ⁷ “Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin chini chiníquën nanantërinso'. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiníquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. ⁸ Caso' i'quë aporintëranquëma'. Inaso nipurinhuë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma',” itërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Naporos' tahuëri'sa' Quisoso Cariria parti quëran huë'nin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', Coansha pënëntarinquë huë'nin. Huë'pachina, Coanshari Cortaniquë aporintërin. ¹⁰ Ii' quëran nonshihuachina, a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin. Ispirito Santonta', nëpë pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuatón, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹¹ Naporos' inápa quëran Yosëri itapon: “Quëmasos' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, noya ni'nanquën,” itërin.

Sopairi ténirinsos'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹² Ina quëran Ispirito Santori inotëro parti co piyapi ya'huërinquëhuë' a'parin. ¹³ Inatohua' catapini shonca tahuëri ya'huërin. Tanan ni'niro'sapitarë' ya'huërin. Sopai hua'aninta' huëcapairahuaton, ténirin. Sha'huitápirinhuë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. “Inca, co nohuantërahuë',” ténin. Nani sopai pa'pachina, anquëniro'sari o'marahuatona', Quisoso nocomaimapi.

Noya nanan sha'huicasos' caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

¹⁴ Ina quëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Ina natantahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti pënëntapon. Noya nanan Yosë noninso' sha'huirarin: ¹⁵ “Nani tahuëri

nanirin huachi. Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noy-ahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërétantaco'. Naporahuaton noya nanan natëco' Yosë nicha'ëinquëma',” itërarin.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon itopi. Iinë' riti tē'yatapi sami macacaiso marë'. Iinso' Antërisë itopi.

¹⁷ —Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

¹⁸ Napotohuachina, ritinëna' patahuatona' Quisoso imapi huachi.

¹⁹ Amashamiachin Santiago, Coansha, inapitanta' quënancoantarin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinëna' pasonapi. ²⁰ “Huëco' pa'ahua', ca imaco,” itohuachina, pa'pin, inpriatonënpita, inapita potiquë patahuatona', Quisoso imapi.

Sopai a'parinso'

(Lucas 4.31-37)

²¹ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë a'chinarin. ²² Chiniquënananantona'pi pochin a'chinarin. Co cotio maestro'sa' pochin a'chininhuë'. Napoaton a'chininso' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: “¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya!” topi. ²³ Naporo' a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquënanontërin. Sopairi chachin anonin.

²⁴ —¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisosonquë, Nasaritoquë ya'huëran. Nohuitërainquë. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

²⁵ Itohuachina, Quisosori itapon:

—¡Ta'tëquë! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë! itërin.

²⁶ Napotohuachina, quëmapi chiniquënanapa'tanin. Naporahuaton chiniquënan “yai” ta'so chachin, sopai pipirin. ²⁷ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo' co a'napita pochin a'chininhuë'. Chini chiniquënanantaton, sopairo'sa' quëran huarë' camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸ Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi Cariria parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuatona', Simon, Antërisë, inapita ya'huëpiquë pa'pi. Santiago, Coansha, inapitanta' pa'pi. ³⁰ Simon a'shatën chiniquënanapoton, quëhuënarin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. “A'shacha saporin ta'a,” itopi.

³¹ Inaquë paaparahuaton, maimirarahuatón, opatërin. Naporo chachin sapo otanotërin. Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³² I'huanahuanquë nani pi'i ya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ya'coancantërinso'pitanta' quëpi. ³³ Ya'ipi ya'huëhuano'santa', ninano' ya'coanaquë niyontonpi Quisoso nicacaiso marë'. ³⁴ Naporo' notohuaro' cania'piro'sa' anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatërin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantërinso'pitanta' inquitërin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahuë', Quisoso co nohuantërinhuë' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririaquë a'chintëra'piarinso'

(Lucas 4.42-44)

³⁵ Tahuëririnquë co'huara noya huënihuayantërasohuë', Quisoso huënsërahuaton ninano quëran pipirin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' Yosë nontacaso marë' inaoraíchin pa'nin. ³⁶ Simonso' capayatopirinhüë', co Quisoso quënanatonhuë', a'napitarë chachin pa'nin yonípon. ³⁷ Quisoso quënanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinënguën, itopi. Itopirinhüë', Quisosori itërin:

³⁸ —Huëco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquë pa'ahua'. Inaquënta' pënënta'huaso' ya'huërin. Ina marë' Yosë a'paimarinco ni'ton, huë'sarahüë', itërin.

³⁹ Ina quëran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëntëra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantërinso'piarita inquitëra'piarin.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰ Naporo' a'na quëmapi huë'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huëcapairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

⁴¹ Quisosori nosoroaton, së'huarin.

—Nohuantërahuë mini iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin.

⁴² Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin. ⁴³⁻⁴⁴ Naporo chachin Quisosori chiníquën pënënin.

—¡Ama insonta' sha'huitëquësohuë'! Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, Moisésë sha'huirinsó' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Ina quëran a'parin huachi.

⁴⁵ Napotopirinhüë', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitëra'piarin. “Quisoso anoyatërinco,” itëra'piarin. Ya'ipi naporinsó' nahuinin. Napoaton piyapi'sa' ni'tërantapaquë co huachi Quisoso iratërinhuë'. Co huachi nanitërinhuë' a'ninquëchin ninanoro'saquë pacacaso'. Co piyapi'sa' ya'huërinquëhuë' ya'huërarin. Ina niponahuë', ya'ipi parti quëran huë'pi nicapona'.

2

Apia anoyatërinso'
(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹ Cara tahuëri quëran pochin Capinaomoquë huëantarin. “Pëinënguë Quisoso ya'huarin,” topi. ² Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarë' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi. ³ Naporo chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuënarin. ⁴ Quisosoquë yaquë-papirinhüë', hua'huayátërahuë piyapi'sa' ni'ton, co nanitopihüë' ya'conacaiso'. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanopëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi. ⁵ Quisosori ni'sahuaton, “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

⁶ A'naquën cotio maistro'sa' inaquë huënsëpisopitaso', cancanëna quëran yonquirápi: ⁷ “¿Ma quëmapi'ta' isoso' Yosë yaya'huërëtërin? Co ínsonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëíchin nanitërinso',” topi yonquiatona'. ⁸ Topinan yonquirapirinhüë', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ⁹ Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huanën masahuaton, noya paquë huachi,' itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ¹⁰ Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

¹¹ Ina quëran apia itantarin:

—¡Huaniquë' apia'hua! Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin. ¹² Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirin. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarin. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahuë', topi.

Nihui Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³ Naquëranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarin. Inaquë hua'huayátërahuë piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintarin. ¹⁴ Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quënanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahuaton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵ Ina quëran pëinënquë Quisoso quëparin coshatacaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi coshatatona' Quisoso nohuitacaiso marë'. A'naquën copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napitanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuanta' Quisoso yaimápi. ¹⁶ A'naquëonta' cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹⁷ Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tēhuëncachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë',” topatëraso', co notoro nohuantërehuë'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco',” itërahuë. A'napitaso nipirinhuë': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸ Naporo' Coansha Paotista imapisopitaso ayonatona', Yosë nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohuachinara, a'naquëni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosë nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinënsopitaso' co inapopihuë'? itopi.

¹⁹ —Ca ya'huarahuë' ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, coshatatona', capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, coshatopi. ²⁰ A'na tahuëriso nipirinhuë' inimiconënpitari sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', sëtapu huachi. Co huachi yonquiapihuë' coshatacaiso', tēnin.

²¹ Itahuaton: “Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha nē'mëtëquë pa'pitërehuë'. Nasha nē'mëtëquë pa'pitëre' naporini, naquëranchin panca panca noshataanta'itonhuë'. ²² Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininquë ta'panëhuë'. Inaquë ta'panë' naporini, a'naroáchin nopoiton, nichinia'itonhuë'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuë'. Napoaton sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin huachi,” itërin Quisosori. (Iraca inachintopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon napotërin.)

Chinoto tahuëri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³ Ina quëran a'na chinoto tahuëri nanihuachina, tricoro' Quisoso pëntontarin. Ca'tano'sanënpitaso papona pochin, a'naya a'naya trico moto maraapi. ²⁴ Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'quë', Maistro! Chinoto tahuëri nipirinhuë', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayarapi. Co ipora tahuëriso' pi'pisha tëranta' sacatacasohuë' nipirinhuë'. ¿Onpoatonta' co Moisësë pënëntërinso' natëpihuë'? itopi.

²⁵⁻²⁶ —Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinën-quë ya'conin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'sáchin ina pan capacaso nipirinhüë', co ina marë' Yosëri no'huirinhüë', itërin.

Ina quëran itantarin: ²⁷ —Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuëri acorin noya ya'huëcaiso marë'. Co tahuëri chinotacaso' na'con na'con yonquirinhüë'. Piyapi'sa' na'con na'con nosororin. ²⁸ Yosë quëran caso quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë'. Ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Chinoto tahuëri ma'sona co nicacasonta' sha'huichinquëma', itërin.

3

Imirin tachitërinso' (Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

¹ Naquëranchin niyontonpiso pëiquë Quisoso ya'conconin. Inaquë apia quënanconin. Imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ² “Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', parisioro'sari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ³ Naporo' apia itapon:

—Huë'sahuaton, huancánachin huaniquë', itërin.

⁴ Inaquë nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Co ahuëtacaso', co tēpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitoahuatoso', co nosoroarahüë'. Nipirinhüë', nosoroato anoyata'huaso' ya'huërin, tēnahüë caso'. ¿Ma'ta' tēnama canpitaso'? itërin.

Natanaponaraihuë', co manta' topihuë'. ⁵ Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin. Co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton, no'huirë pochin cancantaton, co noyahuë' ni'nin. “Co nosoropihuë’,” ta'ton, pa'pi sëtërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin.

⁶ Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Irotisë piyapinēnpita quënanconahuatona', ninontopi Quisoso tēpacaiso marë'.

Sono' yonsanquë a'chininso'

⁷ Quisososos' panca sono' yonsanquë paantarin. Ca'tano'sanēnpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquën Cariria parti quëran huë'pi. ⁸ A'naquëonta' Cotia parti quëran huë'pi. Quirosarin quëran, Itomia quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, Tiro quëran, Siton quëran, ina quëranpita hua'huayátërahuë' huë'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' huë'pi. ⁹⁻¹⁰ Na'a piyapi'sa' nani anoyatërin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' huë'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sëratërarahuatona', huë'sapi Quisoso së'huacaiso marë'. “Së'huahuato, anoyatarinco,” ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanēnpita itapon: “Poti amasha quëpaco' inaquë huënsëato a'chinchí. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quëtohuachinaco,” itërin.

¹¹ Sopairo'sari ya'coancantërinso'pita huë'pi. Quisoso quënanahuatona', nocotapataquëchin isonquipi.

—¿Quëmaso' Yosë hui'ninquën! itopi chiníquën nontatona'. ¹² Inariso nipirinhüë', chiníquën pënenin: “¿Ama piyapi'sa' anohuitocosohüë'!” itërin.

Shonca cato' ca'tano'sanēnpita acorinso' (Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin. Nohuantërinso'pita përapachina, paapapi. ¹⁴ Na'a a'chintërinso'pita ya'huëpirinahuë', shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, acorin. “Nani tahuëri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquëma'. Ina quëran a'pararanquëma' piyapi'sa' pënenacamaso marë'. ¹⁵ Chiníquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë’,” itërin. ¹⁶ Shonca cato' ca'tano'sanēnpita acorin. A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. ¹⁷ Santiaco, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Nisha nininën inapitanta' acotaantarin. Poaniquisë itërin.

(“Huirá pochín,” tapon napotërin.) ¹⁸ Antërisë, Pinipi, Partoromi, Matio, Tomasë, Tatio, inapitanta' acorin. A'nanta' Santiago itopi. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorin. Iráca copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁹ Cotasë Iscariotinta' acopirinhue', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ina quëran a'na pëiquë pa'pi. Naquëranchin notohuaro' piyapi'sari huëcapaiantapi ni'ton, co nanitopihue' capacaiso tëranta'. ²¹ Quisoso quëmopinënpitari natantahuatona', “Nani hua'yantërin,” topi. Napoaton Quisoso quëpacaiso marë' huëcapaipirinhue'.

²² Cotio maestro'santa' Quirosarin quëran o'marahuatona', taponá: “Sopai hua'an Piirsipo itopisori ya'coancantërin ni'ton, nani ma'sha nanitaparín. Inari chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaso marë',” toconpi.

²³ Quisosos nipirinhue' piyapi'sa' përasahuaton, pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaso marë'. “Sopairo'sa' capini co onporonta nia'pacaiso ya'huërinhue'. ²⁴ Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahue'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahue'. ²⁵ Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahue'. ²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna niitonhue'. Co huachi chiníquën nanan ya'huëchitonhue'.

²⁷ Quëmapi chiníquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta' nanitërinhue' ya'conaton ma'shanënpita matacaso'. A'nariso nipirinhue' ina quëran chini chiníquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin huachi.

²⁸ Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë ya'ipi oshanëma' inquitarinquëma'. Pinopatama', inanta' inquitarinquëma'. ²⁹ Nipirinhue', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanëmaso' co inquitarinquëmahuë'. Onpopionta' ana'intinquëmaso' ya'huërin,” itërin.

³⁰ “Sopairi ya'coancantërin,” topiso marë' Quisoso napopënentërin.

Quëmopinënpita pochín nininsopita

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Ina quëran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihue', co ya'conpihue'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi. ³² Quisoso ahuanapanitona', tahuishin miáchin huënsëpisopitari sha'huitopi:

—Ni'quë' Maestro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënuquën, itopirinhue'.

³³⁻³⁴ —Mamahuë, iyahuëpita, oshihuëpita inapita pochín ni'nahuësopita sha'huichinquëma' nitotoco', itërin.

Piyapi'sa' tahuishin miáchin huënsërantapaiso' ni'sarin quëran itantapon:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita, oshihuëpita, mamahuë, inapita pochín nicato nosororahuë. ³⁵ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochín ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochín ni'nahuë. Payaro'santa' imapachinaco, mamahuë pochín ni'nahuë, itërin.

4

Pa'sarayarin quëran a'chininso'

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naquëranchin sono' yonsanquë Quisoso a'chiantararin. Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Inaquë yanponapirarin. Ya'huëre' piyapi'saso' ii' yonsanquë yamorapi. ² Nisha nisha pënënto nanan a'chintarin. Ma pochinsona Yosë nanamën nininso' ayonquicaso marë' a'chintarin.

³ A'chintaton, itapon: “Natanco a'chinchinquëma'. A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin.
⁴ Na'a trico pa'sarayarín papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarín, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Inaquë, shiarahuaton, papotopirinhüë'. ⁶ Pi'iri chiníquën picahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanoquë pa'sarayarín. Inaquë papotopirinhüë', nahuano'santa' papotërin. Shia a'shinahuatona', imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë pa'sarayarín. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquënso' pasa, pasa nitochanin,” itërin.

⁹ Itahuaton: “Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico',” itaantarín.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Niyontonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin co pa'pihuë'. “Apira a'chintërancoiso' co noya nitotërahüë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi. ¹¹ Itohuachinara, Quisosori itapon: “Onpopinsona Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohüë' ni'ton, co nitotopirinhüë', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhüë' pënënto nanan quëran-sáchin a'chintarahüë'. ¹² Inapitaso' co yanatërinacohüë' ni'ton, natanaponaraihuë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna' inquitahuato anoyacancanchitohüë',” itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³ Naquëranchin Quisosori ca'tano'sanënpita itantapon: “Achin sha'huitëranquëmaso' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'ipiya nitotëre'pëinquëmaya? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'. ¹⁴ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhüë', a'naroáchin Satanasë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osëre'tiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. ¹⁶ A'naquën piyapi'santa' na'piroquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinhüë', ¹⁷ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiníquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitari tëhuapi, no'huipi, napotopi. Napohuachinara, Yosë nanamën yaa'popi. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi. ¹⁸ A'naquën piyapi'santa' nahuanoquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhüë', ¹⁹ ma'sharáchin yonquipi. ‘Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, noya cancantarai,’ topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²⁰ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochin natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochin noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi,” itërin.

Nanparin pochin nininso'

(Lucas 8.16-18)

²¹ Naquëranchin Quisosori itaantarín: “Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihuatëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pë'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. ²² Iporaso' ma'sha noyá po'opinán

pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipiya nitotapi.
²³ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico',” itërin.

²⁴ Ina quëran napotaantarín: “Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsona a'napita nitohuatama', inapochachin Yosënta' nitarinquëma'. Aquë aquëtë chachinhue' napon quëtarinquëma'. ²⁵ Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirinhue', ‘Nani nitotërahuë,’ topirinahuë', co yanatëpihuë'. Napoaton Yosëri tananpitarin. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nitotopiso', ya'ipiya naniantapi,” itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chininso'

²⁶ Ina quëran napotaantarín:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma'. Iminquë sha'tërëso pochin ninin.
²⁷ Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarín. Nani tahuëri naporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'. ²⁸ Sha'pachina, inaora nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënscharatërin. Nani huënscharatahuaton, nitërin. ²⁹ Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton, manin huachi,” tënin. (Inapochachin Yosë nanamën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'naquën natëtapí.)

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰ Ina quëran sha'huitantarín:

“¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntërinpoaso' ninin? ¿Ma quëranta' nanitëre' ina yonquicaso'? ³¹ Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochin ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi pi'pishara'huaya. ³² Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca së'patohuachina, inairaro'sa' na'iyatona', inaquë pëipi,” itërin.

Ma'pochinsona nininso'

(Mateo 13.34-35)

³³ Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiarin. Natantiinpichin a'chintarin. ³⁴ Napoaponahuë', pënënto nanan quëran-sáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëhuachinara, oshaquëran a'chintantarín no'tëquën yonquicaiso marë'.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵ Naporo' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon:

—Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶ Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napohuachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporo' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi. ³⁷ Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhue'. ³⁸ Ya'huëre' Quisososo', huanconënuquë motonan motoantahuaton, huë'ërarín. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¿Catahuacoi Maestro chimiitarihua'! ¿Co ina yonquiranhue' ti? itopi.

³⁹ Huanintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¿Sanoquë'! ¿Copi tëquë huachi! itërin. Itohuachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoírin.

⁴⁰ —¿Onpoatomata' të'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹ Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi:

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoírin, nitopi.

5

*Sopairo'sari ya'coancantërinso'**(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)*

¹ Ina quëran, sono' aquëtëran Quirasa parti itopiquë canconpi. ² Quisoso nani nonshihuachina, a'na quëmapiri na'pi nanin quëran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi noya yonquirinhuë'. Hua'yantërin. ³ Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërin. Pa'pi chiniquën ni'ton, co catinaquë tëranta' nanitopihuë' tonpocaiso'. ⁴ Na'aro' catinaquë tanpaquën tonpotahuatona', pa'on tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Co incariso tëranta' nanitërinhuë' minsëcaso'. ⁵ Nani tashi', nani tahuëri iratárin. Na'pi naninquë, motopiquë inaquëpita pa'sápaton, chiniquën yaitárin. Na'piquë nipë'sharárin. ⁶ Quisoso aquë quëran quënanahuaton, ta'aquirin. Quisoso nocotapataquë isonquirahuaton, mosharin. ⁷⁻⁸ Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontërin.

—¡Iso quëmapi quëran pipico huachi! itërin. Ina natanahuaton, sopairi chiniquën a'panirin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisasonquën, Yosë hui'ninquën ni'ton, chini chiniquën nanantëran. Yosë marë' ama apira aparisitocoisohuë', itërin.

⁹ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itërinacoi. ¹⁰ Ama a'na parti a'pacoisohuë', tosapi.

¹¹ Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panënuquë coshatapi.

¹² —A'pacoí coshiro'saquë tëranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³ —Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conconco', itërin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Ina quëran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuë', hua'yantatona' ta'api. Tahuan pa'tatona', sonoquë niitopi. Inapoa-tona', taquiitopi.

¹⁴ Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arë'nachin ninanoquë ya'huëpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. Natantahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. ¹⁵ Quisosoquë canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Nani a'moanaton, noya huënsërarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantërinhuë'. Napoaton pa'yanpi. ¹⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquë ya'conconpi. Inapohuachinara, tahuan pa'tahuatona', sonoquë taquiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari. ¹⁷ Natanahuatona', piyapi'sa' tē'huatopi: “A'na parti paquë,” itopi Quisoso nontatona'.

¹⁸ Quisoso potiquë ya'conaso', hua'yantërinsoari huëcapairahuaton, itapon: “Canta' imainquën,” itërin. ¹⁹ Quisososo nipirinhuë' co nohuantërinhuë'.

—Ya'huëranquë iyasha paantaquë'. Quëmopinënpita sha'huitonquë'. “Sinioro noyá anoyatërinco. Na'con nosororinco,” itëquë', itërin Quisosori.

²⁰ Napotohuachina, pa'nin. Ticaporisë parti sha'huirap'piarin. “Quisoso nóya anoyatërinco,” itëra'piarin. Natanahuatona', “¡Ma'pitacha sha'huirin paya! ¡Ma noya catahuarin!” topi ya'ipiya.

*Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinsó'**(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)*

²¹ Quisososo' pëntonquiantarahuaton, na'a piyapi'sa' quënanquirin. Sono' yonsanquë huëcapairahuatona', tancapitopi. ²² Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huë'nin. Inaso', niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquiraahuaton, nantën pirayan isonquirin:

²³ —¡Hui'nahuë Sinioro, chiminarin! Huëquë'. Së'huaquiton, anoyatoco, chimin-pachin, itárin.

²⁴ —Inta nipachin, tosahuaton, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí. ²⁵ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin, hua'qui' panca huënai' a'parinsó'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. ²⁶ Na'a notoro'sari nonënpirinahuë', na'con

parisítárin. Nani ya'ipi coriquinén i'quiaponahué', co manta' noyatërinhué'. Aquëtë chachin nizarin. ²⁷⁻²⁸ Quisoso nahuinso' natantahuaton, pinén quëran imaquiarin. “A'morinso tëranta' sè'huahuato, anoyatarinco,” ta'ton, piyapi'sa' ya'sëratërarahuaton, a'morinso' sè'huatiirin. ²⁹ Naporo' a'naroáchin huënai' no'narin. Canio quëran nani noyatërin ninatanin. ³⁰ Quisososo' co quënanaponahué', inaora nitotërin. “A'naso' natë-tonco, sè'huaquirinco. Ca nohuanto noyatërin,” ta'ton, a'naroáchin tahuërëtahuaton, natantërin:

—¿Inta' a'morahuëso' sè'huatërinco? ténin.

³¹ —Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëetapirinënuënhuë', “¿Inta' sè'huarinco?” ¿tënan ti? itërin ca'tano'sanënpitari.

³² Itopirinahué', Quisososo' a'naya a'naya ni'sarin. “¿Inta' sè'huarinco?” ta'ton, ni'sárin. ³³ Napohuachina, sanapiso' “Nani anoyatërinco,” ta'ton, ropa ropatërarin quëran Quisoso huëcapairin. Isonquirahuaton, no'tëquën sha'huitërin. “Hua'qui' caniorahué' ni'ton, sè'huaranquën Sinioro. Sè'huatënuë, a'naroáchin noyatërahué' huachi,” ténin.

³⁴ —Natëranco ni'ton, nani imoya, anoyatëranquën. Nani noyatëran ni'ton, noya paquë huachi, itërin.

³⁵ Ina nontaso chachin, Cairo pëinén quëran hué'sahuatona', sha'huitiipi.

—Hui'nán nani chiminin huachi. ¿Ma'marëta' topinan quëran Maistro quësaran? itiipi.

³⁶ Quisososo nipirinhue' piyapi'sa' noninso' natanaponahué', co ina yonquirinhue'.

—Ama iyasha pa'yanquësohué'. Natëco, itërin.

³⁷ “Ama a'napitaso' hué'inasohuë’,” topachina, Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin pa'pi. Coanshaso' Santiago iin. ³⁸ Cairo pëinënuë canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiníquën na'nëtona', ayanápi. ³⁹ Ya'contarahuaton, inapita itapon:

—¿Onpoatomata' na'nëtoma', noncaroaramaso'? Co sanapia'hua chimininhué'. Hué'ësárin, itërin Quisosori.

⁴⁰ Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari tēhuapirinahué'. Quisosoriso' inapita ocoirahuaton, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanën, inapitaráchin quëparin. Sanapia'hua ya'huërinquë ya'concontarin. ⁴¹ Maimirarahuatón, inaora nananquë:

—*Tarita comi*, itërin. “Huënsëquë' apia'hua,” tapon napotërin. ⁴² A'naroáchin sanapia'hua huënsërahuaton, huanirin. Nani shonca cato' pi'ipitërin ni'ton, noya iratërin. Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Ma'pítacha nitotaton, ananpitaantarín paya!” topi. ⁴³ Quisososo nipirinhue', “Ama a'napita sha'huitocoso'hué’,” itahuaton, “Nanon a'caco',” itërin.

6

Nasaritoquë paantarinso'

(*Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30*)

¹ Ina quëran pipirahuaton, ya'huërin'pa' paantarin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi.

² Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë a'chinarin. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini ninontapi:

—¿Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparín nicaya? ³ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. ¿Co'na nontëcamayo inaso'? A'shinso' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërehua'. Santiago, Cosi, Cotasë, Simon, inapita itopi. Oshinpitanta' isëquë canpoarë' ya'huarin. Co Quisoso chiníquën nanantërinhué'. Canpoa pochachin inanta', ta'tona', “¿Macari natëapon!” topi. ⁴ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënéntona'pi noya natanpi. Ninanonënuë ya'huëpisopitariso nipirinhue', co noyahué' natanpi. Quëmopinënpita, huëntonënuë ya'huëpisopita, inapitanta' co noyahué' ni'pi, topi iráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso. ⁵ Co cancanëna quëran huarë' natëpihué' ni'ton, co nanitërinhué' aquëtë huarë' Yosë pochin

nicacaso'. Caráichin cania'piro'sa' sè'huarahuatón, anoyatèrin. ⁶ “¿Onpoatoncha isopita co yanatèrinacohuè' nicaya?” ténin, yonquiapon.

Ca'tano'sanènpita a'chinacaiso marè' a'parinso'
(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Ina quèran ya'cariya ninanoro'saquè pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ⁷ Naporahuatón, shonca cato' ca'tano'sanènpita pèrasahuaton, sha'huitèrin paatona' a'chinacaiso marè'. Catoya catoya a'parin. Chiníquèn nanan quètèrin sopairo'sa' a'pacaiso marè'.

⁸ —Pa'patama', ama ma'sha quèpacosohuè'. Ama cosharo', pè'pèto, coriqui, inapita tèranta' quèpacosohuè'. Pitánaráchin quèpaco'. ⁹ Sapatè' po'morahuatoma', a'moramasorè'quèmaráchin paco'. ¹⁰ Inso pèiquèsona yacapatohuatama', ina pèiquèráchin ya'huèco'. Ina ninano quèran pipiamaquè huarè' inaquè ya'huèco'. ¹¹ A'na ninanoquè ya'huèpisopita no'huitènnèquèma': “Ama isèquè huècosohuè'. Co yanatanainquèmahuè',” itohuachinènnèquèma', patoco'. Yapa'patama', pènenco': “Nani sha'huitopiranquèmahuè'. Co nohuantèramahuè' ni'quèhuarè' canpitaora tèhuènnèmaquè nina'intarama',” itoco'. Tèhuènnèchachin Yosèri chiníquèn ana'intarin huachi, itèrin Quisosori.

¹² Ina quèran ca'tano'sanènpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pènèna'piapi: “Ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantatoma', Yosè chachin tahuèrètantaco huachi,” itèra'piapi. ¹³ Naporahuatona', na'a piyapi'sa' sopairo'sari ya'coancantèrinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquè pashitatona', anoyatopi.

Coansha Paotista tèpapiso'
(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonqui. Cariria hua'aonta' natantèrin, Irotisè itopiso'. I'huamiáchin inari sontaronènpita camaiton, Coansha Paotista atèpatèrin ni'ton, yonquiárin: “Ina quèmapiso' Coansha. I'hua chiminaponahuè', nanpiantarin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin,” ténin.

¹⁵ “Co inahuè'. Iniasè pènèntona'pi ipora,” topi a'naquèonta'.

“Co inahuè'. Ninotona'pi iráca ya'huèrinso' nimara,” topi a'naquèonta'.

¹⁶ Irotisèso nipiirinhuè', co nisha nisha yonquirinhuè'.

—Inaso' tèhuènnèchachin Coansha. Anishitèconotopirahuè', nanpiantarin, ténin.

¹⁷⁻¹⁹ I'hua chachin Coansha nanpiso', Irotisè co noyahuè' ninin. Iin sa'in osèrètèrin. Pinipi sa'in chachin osèrètaton, manin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coanshari chiníquèn pènènin. “Co Yosè nohuantèrinhuè' iyaparin sa'in osèrètaton macamaso',” itèrin. Napotèrinso marè' Irotiasaso' co quèyatonhuè', onpopionta yatèparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marè'. Masahuatona tashinan pèiquè po'mopi. Inapotahuatona, catinaquètopi.

²⁰ Irotisèriso' Coansha noya natanin. “Nóya quèmapi inaso'. Co oshahuanhuè',” ta'ton, co nohuantèrinhuè' atèpatacaso'. Coanshari pènènpachina, nisha nisha yonquiaponahuè', noya natanin. ²¹ Ina quèran hua'huatèrinso' tahuèri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatèrin. Coisèro'sa', capitano'sa', ma'huano'sa' Caririaquè ya'huèpisopita, inapita amatèrin. Naporó' tahuèri Irotiasa chinotèrin Coansha atèpatacaso'. ²² Coshatasoi', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quèran pa'yatopi. Hua'an mashorinta' pa'yatèrin.

—Ma'sona nohuantèranso' apia'hua, nico quèchinquèn. ²³ Yoscoarè' quèchinquèn. Ma'sona tèranta' nipatanco, quètaranquèn. Pancana no'pa' hua'anèntèrahuè'. Patomaquè huarè' quètaranquèn, itèrin hua'ani na'aro nontaton. ²⁴ Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha nishitèconotahuaton, motèn quètoco,” itèquè', itèrin.

²⁵ Manorahuaton, hua'an ya'huèrinquè paantarin.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itërin.

²⁶ Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sëtërin. Napoaponahuë', "Ya'ipi piyapi'sa' natan-inaco, Yoscoarë' itërahuë," ta'ton, co yanonpintërinhuë'. ²⁷ Ina quëran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motën macacaso marë'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pëiquë nishitëconotërin. ²⁸ Sënanquë motën acorahuaton, nanon quëtërin. Nanonta' a'shin quëtonin.

²⁹ Imarinsopitaso', natantahuatona huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pitopi huachi.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

³⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. "Nani a'chintëra'piarai. Cania'piro'santa' anoyatërai. Noya natanpi," itiipi. ³¹ Na'a piyapi'sa' huë'sapi Quisoso nicapona'. Ina quëran paantapi. A'napita ya'huërë' huëantapi, ina quëran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin co capacaiso tëranta' nanitopihuë'.

—Huëco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'ahua'. Pi'pian chinotahua', itërin ca'tano'sanënpita. ³² Itohuachina, potiquë ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sapirinahuë'. ³³ Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notëërapí. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quëran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátërasohuë', canconpi. ³⁴ Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quënanconin. "Isopitaso' ohuicaro'sa' co macari a'pairinsohuë pochin nisapi," ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarín. ³⁵ Nani i'huararahuasó', ca'tano'sanënpitari Quisoso huëca-pairahuatona', itopi:

—Nani Maestro i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë' ni'ton, ³⁶ piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahuë'. Inatohua' cosharo' pa'anatona', ca'ina', itopirinahuë'.

³⁷ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacatatë' coriqui canarëso pochin nininquë pan pa'anahuatoí, ¿a'ca'ii ti? itopi.

³⁸ —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, inaíchin ya'huëtërincoí, itiipi.

³⁹ Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huitërin pastoque huënsëcaiso'. ⁴⁰ A'naquën a'natërápo shonca, a'natërápo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi. ⁴¹ Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën, Tata," itahuaton, pan së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Sami së'paninsonta' quëtëra'piapi. Inaíchin nipirinhuë', ya'ipi piyapi ananitërin. ⁴² Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ⁴³ Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'më' amëntatopi. ⁴⁴ A'natërápo huaranca quëmapi'sa' naporó' coshatopi.

I aipi i'narinso'

(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: "Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira canta' pa'sarahuë. Pitsaita'pa' pa'ahua'," itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'. ⁴⁶ Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'. ⁴⁷ Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinahuë', sono' huáncoanai' tashitopi. Quisososo' inaoraíchin quëparitërin. ⁴⁸ Ca'tano'sanënpita ya'ipi tashi' maitopirinahuë'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiníquën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton, co tahuëriyátërasohuë', Quisoso pa'nin. I aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani icantaponahuë', na'huëtatë pochin nisarin. ⁴⁹ I aipi pa'sarinso' quënanahuatona',

pa'yanpi. “Hua'yan” ta'tona', “ëë” topirinahuë'. ⁵⁰ Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', të'huatopi. Nipirinhue', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohue'. Chiníquën cancantoco', itërin.

⁵¹ Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'conpachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: “¿Onporahuatoncha nanitaparín nicaya?” topi yonquia-tona'. ⁵² Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihuë', co ina yonquipihuë'.

Quinisariti parti pa'ninso'
(Mateo 14.34-36)

⁵³ Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi. ⁵⁴ Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisoso nohuitopi. ⁵⁵ Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anoyatacaso marë'. “Pasëquë Quisoso ya'huarin,” itohuachinara, inaquë quëpi. ⁵⁶ Intohuaso tëranta' Quisoso pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën caráchin piyapi ya'huëpirinhue', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina',” tosapi. “Inta nipachin, së'huaina',” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

7

Cotio mashocoro'sa' napopiso'
(Mateo 15.1-9)

¹ Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran o'mapi Quisoso natanacaiso marë'. ²⁻³ Quisoso ca'tano'sanënpita coshataso', quënanquipi. A'naquën co niopoimirataponaraihuë' coshatapi. Parisioro'saso' co'huara coshachatëraponahuë', pi'pian i'shaquë niopoimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin yonquipi. “Co inapohuatëhuahuë', oshahuanarihua',” tëcatona' napopi. Shimashonëna' inachintopiso' ni'ton, inapopi. ⁴ Mircatoquë pa'pi quëran yacoshatohuachinara, i'quë niopoimiratopi. Na'a nisha nisha inachintopisopita ya'huëtopi. Minëro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pë'sararo'sa', inapita pa'mopi. ⁵ Napoaton parisioro'sa', cotio maistro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quëma a'chintëransopitaso', co niopoimirataponaraihuë' coshatapi? Shimashonënpoa' inachintopirinahuë', inahuaso' co napopihuë', itopi.

⁶ —Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahue'. “Yosë imarai,” topiramahuë', co imaramahuë'. Canpitaso' nonpintënuëma'. Iráca Yosë quiricanënuë Isaiasë no'tëquën ninorinquëma':

“Isopita piyapi'saso' nanamëna quëran noya nontopirinacohue', co cancanëna quëran imarinacohue'.

⁷ ‘Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë',

inahuara yonquipiso' nia'chintapi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco,” tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton, naporin. ⁸ Inapochachin canpitanta' Yosë pënëninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa' a'chinpiso' natërama huachi, itërin.

⁹ Naquëranchin itantarín:

—Tehuëchachin Yosë pënëntërinso' a'porama' shimashonëma' napopiso' natëcamaso marë'. ¹⁰ Ni'co'. Moisésë iráca pënëntaton, naporin: “Tatama', mamama', inapita noya natëtoma', catahuaco'. Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco',” tënin. ¹¹ Canpitaso nipirinhue' nisha a'chinama'. A'chinatoma', naporama': “A'naquën nanitërin pa'pina', a'shina' apiratacaso'. ‘Ma'sha ya'huëtërinco'so' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë',’ topatëra, co tatama', mamama' inapita quëtacaso' ya'huërinhuë',” toconama'. Napoaton tatama', mamama' inapita ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co

quëtëramahuë'. ¹² “Co quëtacaso' ya'huërinhuë',” toconatoma', co catahuaramahuë'. ¹³ Ina pochin nia'chintatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. Hui'namapitanta' a'chintërama' inapochachin nicacaiso marë'. Inapochachin pochin na'con nisha nisha nia'chintërama', itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'
(Mateo 15.10-20)

¹⁴ Naquëranchin piyapi'sa' përasahuaton, a'chintantarin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. ¹⁵ Co manta' ma'sha ya'huërinhuë' nonënpoaquë ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'. Cancanënpoa quëran pipirinsó' tëhuëncinso' aoshahuaninpoa'. [¹⁶ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin.]

¹⁷ Nani a'chintohuachina, piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi. Nani ya'conpachinara: “Achin naporansó' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi.

¹⁸⁻¹⁹ —¿Co canpita tëranta' nitochátëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chintanta'inquëma'. Nani ma'sha ca'nëhuaso marë' co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquietarë'. Napoaton ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Coshatërehuaso marë' co oshahuanëhuahuë', itërin. ²⁰ Ina quëran itaantarin:

—Cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' ninama'. Ina marë' oshahuanama'. ²¹ Acopo' cancanëma quëran co noyahuë' yonquiramasopita pipirin. Co noyahuë' yonquihuatomara, monshihuanama', ihuatërama', tëpatërama'. ²² Nitëhuananpitërama'. Pa'yatacasoráchin cancantërama'. A'napita ma'shanën noy-aparama'. Co noyahuë' ninama'. Nonpinama'. Nisha nisha co noyahuë' ninamaso' co yaa'poramahuë'. Apirarama'. Pinotërama'. “Caso' co a'napita pochincohuë'. Noya noyaco,” toconama'. Co yonquinahuanhuë' ninama'. ²³ Co noyahuë' yonquihuatomara, ina pochin ninama'. Ina marë' oshahuanama', itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'
(Mateo 15.21-28)

²⁴ Ina quëran pipirahuaton, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë pa'nin. Tiro, Siton, inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë ya'conconin. “Ama isëquë huë'nahuëso' a'napita sha'huitocosohuë',” itopirinhüë', a'naroáchin ya'ipi nahuinin. ²⁵⁻²⁶ Inaquë a'na sanapi ya'huërin. Co cotio sanapihuë'. Nisha piyapi. Siropinisia parti hua'huatërin. Hua'huinso' parisitárin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinsó' yonquirinhüë'. Quisoso huë'ninso' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantën pirayan isonconin.

—Hua'huahuë Siniro parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itiirin.

²⁷ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osëretahuatë', ni'nira a'carëhuë'. Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquë huarë', itërin Quisosori.

²⁸ —Naporin mini Siniro. Napoaponahuë', hua'huaro'sa' pi'pian tëranta' atatohuachinara, ni'niraro'sarinta' capitërin ni'ton, quiyanta' catahuacoí topirahuë', itërin.

²⁹ —¡Naporinchi paya! Ma noya natëranco ni'ton, ya'huëran'pa' paantaquë'. Nani sopai hua'huan quëran pipirin, itërin.

³⁰ Sanapiso pëinënquë canconahuaton, hua'huin noya quëhuëánin quënanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Në'huëro'sa' anatantërinso'

³¹ Quisoso Tiro quëran pipirahuaton, Sitontaquëchin na'huërin. Ina quëran Ticaporisëquë canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquë ya'huërin. ³² Inaquë a'nara apia quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Noyá në'huërin. Naporahuaton, pa'pi icotë' ninin. “Iso quëmapi së'huaquë' noyachin topiraihuë',” itopi. ³³ Napotohuachinara, apiaráchin

amashamiachin quëparin. Quëparahuaton, imirin quëran icarahuëratërin. Ina quëran niipiimiratahuaton, nënërain së'huatërin. ³⁴ Inápaquë në'pëtahuaton, sëtërin quëran panca nii o'huarin. Ina quëran Yosë nontahuaton: “*¡Ipata!*” itërin. “*¡Në'huëranso' iniquiquë!*” tapon napotërin.

³⁵ Naporo' në'huërinso' inquirin huachi. Nënërinta' noyatahuaton, noya nonin huachi. ³⁶ Quisosori piyapi'sa' pënënin: “Ama a'napita sha'huitocosohuë,” itërin. Itopirinhuë', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huira'piapi. Na'con na'con pënënpirinhuë', aquë aquëtë huarë' sha'huira'piapi. ³⁷ “*¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya! Në'huëro'sa' anoyatohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuënta', a'naroáchin anoyatërin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'ipichi noya ninin paya!*” topi.

8

Cosharo' ana'atantarinso'
(Mateo 15.32-39)

¹ Naporo' tahuëri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa cosharo' nipachina, Quisosori ca'tano'sanënpita përarin. Huë'pachinara, itërin:

² —Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtopihuë'. ³ A'naquën áquë quëran huë'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuë' tanari canahuachina', itërin.

⁴ —Capa pëiro'sa' isëquë. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatëcha isonapo' piyapi a'carë paya? itopi ca'tano'sanënpitari.

⁵ Napotohuachinara, Quisosori natanin:

—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina:

—Canchisëyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsëhuachinara, pan ma'patërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan së'panin huachi. Së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi. ⁷ Caraíchín saminta' ya'huëtopi. Ina marënta' “Yosparinquën Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin piyapi'sa' quëtacaiso'. ⁸ Nani quëtöhuachinara, natëaquë huarë' coshatopi. Pë'sotopisonta' masahuatona', canchisë i'më' amëntatopi. ⁹ Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatopi. Nani coshatohuachinara, piyapi'sa' nontërin pacacaiso marë'. ¹⁰ Nani nontohuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'
(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹ Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontiipi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nicatëinquën natëiinquinën,” itopirinahuë'. ¹² Chiníquin sëtaton, itapon:

—¿Ma'marëta' yani'nama'? “Sacai' nininso' niquë' ni'iinquën,” itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huanquëmaso', itërin.

¹³ Ina quëran potiquë ya'coantarahuaton, aquëtëran paantarin.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'
(Mateo 16.5-12)

¹⁴ Pëntonpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantopi cosharo' quëpacaiso'. A'naíchín pan potiquë ya'huëtopi. ¹⁵ Quisosoriso nipirinhuë' pënënarin:

—Ni'cona iyaro'sa'. Pan ahuëpocatërinso pochin parisioro'sa' ya'huëtopi. Irotisë imapisopitanta' ya'huëtopi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuë', itërin.

¹⁶ Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontapi. “Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa',” nitopi.

¹⁷ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itapon:

—¿Onpoatonta “capa pan,” toconama'? ¿A'chintápiranquëmahuë', co ipora huanta' yonquiyátëramahuë' ti? ¿Co natantochináchinhuë' cancantërama' nica? ¹⁸ Noya

natanapomarahué', ¿onpoatomata' co yonquiramahué'? Nicapomarahué', ¿onpoatomata co natëtëramahué'? ¹⁹ I'hua chachin a'natërapoíchin pan nipirinhué', a'natërápo huaranca piyapi'sa' ananitërahué. ¿Onpo i'mëta' naporó' pë'sotopiso' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itopi.

²⁰ —Panso' canchiséichin nipirinhué', catapini huaranca piyapi ananituato, ¿onpo i'mëta' pë'sotopiso'? itaantarín.

—Canchisé i'më', itopi.

²¹ —Napoaton co pan yonquiato, pënënarancuëmaso', ¿Co nitochátëramahué' ti? itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

²² Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisosoquë quëpi. “Së'huaquë' Sinioro noyachin,” itopi. ²³ Itohuachinara, maimirarahuatón, ninano aipiran quëparín. Iroiquë pashirayatërin. Nani së'huarayarahuaton:

—¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

²⁴ —Piyapi ni'pirahué', co a'ninquëchin ni'nahué'. Pa'sapirinhué', nararo'sa pochín ni'nahué, itërin.

²⁵ Naquëranchin së'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanin huachi.

²⁶ —Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama ninanoquë paquësohué', itërin Quisosori.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Sisaria Pinipi parti pa'sarin nisha nisha ninanoquë a'chinacaso marë'. Papon pochín, ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahué' ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

²⁸ —Nisha nisha yonquirapirinënquën. “Coansha Paotistaco' nanpiantarinso' ni'ton, naporín,” topi a'naquën. “Co inahué'. Iniasëco' nanpiantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhué', nanpiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁹ —Canpitaso nipirinhué', ¿ma'ta' yonquirama'? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquën, itërin Pitrori.

³⁰ —Ama ina a'napita sha'huitocosohué', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹ Naporó quëra huare' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahué', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi nohuantarinacohué'. Tëpararinaco. Chiminaporahué', cara tahuëri quëran nanpiantarahué, itërin Quisosori.

³² No'tëquën sha'huitochinarín. Ina natanahuaton, Pitrori amashamiachín quëparahuaton:

—¡Ama, Sinioro, napoquësohué'! itërin. ³³ Quisososo nipirinhué' tahuërerahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuantón, napotëranco. Co Yosë pochín yonquiranhué'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachín yonquiran, itërin.

³⁴ Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachín huëco' iyaro'sa', a'chinchinquëma', itohuachina, huë'pi natanacaiso marë'. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërin-soráchín imaco huachi. Corosëquë chiníquën parisitëre'. Inapochachín canpitanta' parisitapomarahué', imamiatoco. ³⁵ Noya nanpicamasoráchín yonquihuatama', topinán quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhué', casáchín yonquihuatamaco, noya nanan a'chinamaso marë' parisitapomarahué', co topinán quëran nanpiaramahué'. Yosë'pa' nanpimiatarama huachi. ³⁶ Ya'ipi

ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhuë', topinan quëran napoarama'. ³⁷ ¿Onponta' pahuërëtapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhuë' cha'ëcaso! ³⁸ Ipora tahuëri'sa' ya'huëpisopita co noyahuë' nipi. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carimanta' tapay-atënuquëma', a'poaranquëma'. Nanamëhuë' a'pohuatama', carimanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë. Tatahuë pochin huënaratahuato, noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahuë, itërin.

9

¹ Ina quëran itaantarín:

—Tëhuënhachin iyaro'sa' Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. Chiníquën nanantaton hua'anëntapon, ni'sarama'. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënuquëmahuë', ni'sarama', itërin.

Quisoso nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Saota tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quëparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin. ³ A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. Co inso tëranta' nanitërinhuë' pë'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Huirí huiríchin inaso'. ⁴ A'nanaya Iniasë, Moisésë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinahuë', Yosë nohuanton ya'noantapi. Quisosorë' ninontapi. ⁵⁻⁶ Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiaco, Coansha, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanaton, Pitrori itapon:

—¿Ma noyacha Maestro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, topirahuë', a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', itërin. Napoaponahuë', co yonquiatonhuë' naporin.

⁷ Naporo' chitorori imotërin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërinso' natanpi. “Isoso' ca hui'nahuë, na'con nosororahuëso'. Ina natanco',” itërin. ⁸ Napotaso chachin ca'tano'sanënpitari ni'sapirinahuë', co a'napitaso' quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: “Achin ni'namaso' ama insonta' sha'huitocohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nanopiantarahuë. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco',” itërin. ¹⁰ Napoaton co insonta' sha'huitopihuë'. Inahua capini ninontapi. “¿Onporahuatonta' nanopiantaponso'?” nitopi. ¹¹ Achin Iniasë quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Siniro yanatanainquë. Cotio maestro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëantarín,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³ —No'tëquën napopi. “Yosë nanamën ayonquiantacaso marë' huëantapon,” ténin pënëntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëantapirinhuë', co nohuitopihuë'. Co yanatanatonahuë', inahua yonquinëna quëran no'huipi. Yosë quiricanënuquë naporinso chachin nitopi. Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', inapochachin no'huiarinaco. Aparisitarinaco. Yosë quiricanënuquë iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'
(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Ina quëran motopi quëran nohuaraimarahuatona', a'napita ca'tano'sanënpita quënanquimantapi. Cotio maestro'sarë' chiníquën ninontapi. Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi. ¹⁵ Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapi. Pa'yatatona: “I'huata Maestro,” itoonpi.

¹⁶ Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahuë'? itërin. ¹⁷ A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahuë Maestro quënahuë, anoyatoco topirahuë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. ¹⁸ Insëquësona sopairi mapachina,

no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ninaquërarahuaton, pacororárin. Ca'tano'sanënpita natanpirahuë' inquitacaiso marë', co nanitopihuë', itërin.

¹⁹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natan-tochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

²⁰ Napohuachina, quëshipi. Quisoso quënanahuaton, sopai no'huitaton, hua'huasha ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro asocorotarín. Sa'po sa'po niconin.

²¹ —¿Onporo quëran huarëta' hui'nán naporin? itërin.

—Hua'huatapon quëra huarë' naporin. ²² Na'aro' pënuë sopairi të'yatërin. I'quënta' të'yaitërin tēpacaso marë'. Nosorocoi, Siniro. Nanitohuaton, anoyatëquë', itërin.

²³ —“Nanitohuaton,” ¿itëranco ti? Yosë natëhuatëra, ya'ipiya nanitaparë', itërin Quisosori.

²⁴ —Tëhuëchachin Siniro natëpiranquënhuë'. ¡Catahuaco noya noya natëinquën! itaantarín pa'pini.

²⁵ Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton, a'naroáchin sopai itapon:

—Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton car-inquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësuhuë', itërin.

²⁶ Napotohuachina, Sopai chiníquën “yai” tahuaton, hua'huasha ahua'yantaantarín. Inapotahuaton, chimipi pochín patërin. Napoaton: “Nani chiminín,” topirínahuë',

²⁷ Quisosori maimirarahuatón, opatohuachina, huanirín huachi.

²⁸ Ina quëran Quisososo' ca'tano'sanënpitarëachin pëiquë ya'conconpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quiyarisó' co nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

²⁹ —Isanpi sopaiso', sacai' inquitacaso'. Chiníquën Yosë nontaquë huarë', inquitëre', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarínso'
(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰ Ina quëran paantarahuatóna', Cariria parti pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa sha'huitocosuhuë',” ténin Quisoso. ³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaton, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinco, masarinaco. Mapachinaco, tēpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nantantarahuë', itërin. ³² Natanaponaraihuë', co natëtacaiso' nanitopihuë'. “¿Onpoatonta' ina pochín nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton tē'huataton', co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiníquën nanantërinso'
(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Pëiquë ya'conpachinara, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochín ninontëriarama'? itohuachina, ³⁴ co manta' topihuë'. “¿Inquënpoacha ipora chini chiníquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huitopihuë'. ³⁵ Napoaton inaquë huënsërahuatón:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachín natanquico pëinëinquëma'. Inquë-masona' chini chiníquën nanantamaso' nohuantohuatama', topinán piyapi pochín cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶ Ina quëran hua'huasha maimirarahuatón, huacánachín ahuanirín. Ina iporahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷ —Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tēranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarínso'
(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi, Maistro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuantërai-hüë'. “Ama inapotëquësohüë’,” itërai, ténin.

³⁹ —Tananpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyato-huachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhüë'. ⁴⁰ Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa'. ⁴¹ Caso Cristoco. Imaramacoso marë' piyapi catahuahuachinquëma', Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachinëinquëma', ina marë' a'na tahuëri acanaarin. Tëhuëenchachin noya i'huërëtarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'
(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴² Ina quëran itaantarin: “Hua'huasha natërinco' anishacancantohuatama', Yosë chiniquë'n ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohüë', co chiniquë'n cancanchatërapihüë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', pancara'piquë a'sonconotahuatënëinquëma', marëquë të'yaitërinëinquëma' naporini, noya noya niitomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë' ténahuë'. ⁴³⁻⁴⁴ Ma'sona tëranta' iyaro'sa' anishacancantohuachinquëma', a'poco'. Iso pochin yonquico'. A'na imirama quëran co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëmiratërama' naporini, tantoimiraya nipomarahüë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Cato imirarë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Inaquëso' pën co onporonta' tacopiarinhüë'. ⁴⁵⁻⁴⁶ Nantëma' ya'huëtërinquëma' iratacaso marë'. Nipirinhüë', ma'sona marë tëranta' co noyahuë' yonquiatoma', iratohuatama', na'con oshahuanama'. Ninishitërantëtërama' naporini, noya noya niitonhüë'. Tantorantë' nipomarahüë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Catorantë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' niitonhüë'. ⁴⁷ Ya'piramanta' ya'huëtërinquëma' noya ni'tacaso marë'. Nipirinhüë', ya'pirama quëran quënanatoma' co noyahuë' yonquihuatama', oshahuanarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, a'na quëran somaraya nipomarahüë', Yosë hua'anëntërinquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin ni'tapomarahüë', parisitopiquë të'yatohuachinquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ma'sona tëranta' anishacancantohuachinquëma', a'naroáchin naniantoco' ama parisitopiquë paacamaso marëhüë'. ⁴⁸ Inaquë chiniquë'n parisitápoma'. Co shonaro'sa tëranta' chiminaponhüë'. Pën co onporonta' tacopirarinhüë'.

⁴⁹ Pënquë ahuiquitëresö pochin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tëniarin noya noya cancantacaiso marë'. ⁵⁰ Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachina co huachi noyatërinhüë'. Canpitaso nipirinhüë', yamora cosharo' noya acashirinsö pochin nico'. Noya nini'toma', ya'huëco',” itërin.

10

Sa'ahuano'sa' pënëninso'
(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

¹ Capinaomo quëran pipirahuaton, Cotia parti paantarin. Naporahuaton, Cortanii' aquëtëran pa'nin. Inaquë naquëranchin na'a piyapi'sari huëcapaipi. Quisosori a'chintantarin. Nani tahuëri huë'pachinara, noya a'chintarin. ² Parisioro'santa' Quisoso ya'carirahuatona', atëhuëcaiso marë' natanquipi:

—¿Noya ipora sa'ango' të'yatacaso' ti? itiipi.

³ —¿Ma'ta' iráca Moisésë pënëntërin? itërin Quisosori.

⁴ —“Sa'ango' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitëre': ‘Nani sa'ahuë të'yatarahuë,’ ta'caso' aninshitëre'. Ina quëran noya të'yatacaso huachi,” ténin Moisésë, itopi.

⁵ —Co të'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Canpitaso' co natantochináchinhüë' cancantërama' ni'ton, Moisésë napopënëninquëma'. ⁶ Napoaponahuë' ya'nan piyapi nicapon, cato' piyapiíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin.

⁷ Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpita-caso' ya'huërin. ⁸ Cato' piyapi nipirinhüë', a'naíchin pochin nipi. Catoya'pi nipirinhüë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin. ⁹ Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁰ Nani pëiquë ya'conpachina, naquëranchin ca'tano'sanënpitari itapona':

—Achin naporanso' a'chintantacoi nitochii, itopi.

¹¹ —Sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhüë' ni'ton, monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin. Ina marë' oshahuanarama'.

¹² Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quëmapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhuë'. Monshin pochin Yosëri ni'sarin. Ina marë' oshahuanarin, itërin.

Hua'huaro'sa marë' Yosë nontërinso'

(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahuë'. ¹⁴ Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin.

—Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohüë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ¹⁵ Tëhuë'nchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

¹⁶ Ina quëran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷ Ina quëran Quisoso yapaantarapirinhüë'. A'nara quëmapi ta'aquirahuaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'i nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin. ¹⁸ —¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëíchin noyaso'. ¹⁹ Iráca pënëntërinso' nani nitotëran. “Ama piyapi tëpacosohüë'. Ama nitëhuananpitocosohüë'. Ama ihuatocosohüë'. Ama ninonpinapicosohüë'. Ama nonpincosohüë'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco',” ténin Yosë pënëntaton, itërin Quisosori.

²⁰ —Co manta' Maistro onporahuë'. Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë', itërin.

²¹ Ina natanahuaton, nirayarin. “Tëhuë'nchachin noya yonquirin,” ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuantërin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quëran huëquë' imaco huachi. Inapohuaton, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itërin.

²² Ina natanahuaton, co huachi noyahuë' cancantërin. “Hua'huayatërahuë' ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton sëtërin. Sëtatón, pa'nin huachi.

²³ Ina quëran Quisosori ca'tano'sanënpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁴ Ina natanahuatona': “¿Ma'pitacha naporin paya!” nitopi ca'tano'sanënpita.

—Tëhuë'nchachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso'. ²⁵ Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'saso' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itaantarín.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi:

—Napoahuarë', ¿incha nica cha'ërë'poya? nitopi. ²⁷ Ya'ipiya notëërahuaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëíchin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁸ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoui, imarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tëhuëenchachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tënahuë. A'naquëma' mini nanamëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërama'. ³⁰ Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochin pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huario'sa', no'paro'sa' inapita quëtarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitarinëinquëma' anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³¹ A'naquën ipora chiniquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'naquënso nipirinhuë', ipora topinan piyapi pochin nicaponahuë', a'na tahuëri chiniquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarinso'

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' të'huatopi. Quisososo nipirinhuë', quëchitërarin. Naquëranchin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huitaantarin. ³³ “Noya iyaro'sa' natanco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inaquë sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita masahuatonaco, “Tëpacaso' ya'huërin,” tosapi. Ina tosahuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tëpainacoso marë'. ³⁴ Inapita tëhuarahuatonaco, ipitarinaco. Chiniquën huihuiarinaco, pë'shararinaco. Ina quëran tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë,” itantarin.

Santiago, Coansha, inapita nohuantopiso'

(Mateo 20.20-28)

³⁵ Ina quëran Santiago, Coansha, inapita Quisoso huëcapaipi. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maistro natainquën, topiraihuë', itopi.

³⁶ —¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

³⁷ —A'na tahuëri noya noya hua'anëntaran. Hua'an ya'conpatan, chiniquën nanan quëtocoi. A'naso' quëma inchinan quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

³⁸ —Canpitaso' co no'tëquën yonquiátëramahuë'. Co ya'ipi nitochátëramahuë'. Chiniquën iyaro'sa' parisitarahuë. Main o'orëso pochin pa'pi parisitarahuë. I'quë ya'coitëresö pochin aparisitarinaco. Canpitanta' aparisitohuachinëinquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

³⁹ —Ahuantarai, itopi cato chachin.

—¿Naporinchi paya! Ca pochin mini canpitanta' main o'orëso pochin parisitarama'. I'quë ya'coitëresö pochin parisitarama'. ⁴⁰ Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiniquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosë'chin nanitërinso'. Inari nohuantërin-sopita inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

⁴¹ Chiniquën nanan nohuantopiso' natanahuatona', a'napitariso' no'huipi. ⁴² Quisososo nipirinhuë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiniquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'an ya'conpachinara, chiniquën nanantatona', yacamaitopi. Piyapinënpitanta' aparisitopi.

⁴³ Canpitaso' nipirinhuë', ama inapita pochin cancantocosohuë'. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantëre'huë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ⁴⁴ Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquiuhuatama', Yosë noya nicatëinquëma', chiniquën nanan quëtarinquëma'.

⁴⁵ Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë'

o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Ina quëran paantarahuatona', Quiricoquë canconpi. Ca'tano'sanënpitarë chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporo' a'na somaraya ira yonsanquë huënsëarin quënanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuëri coriqui topinan ma'patárin. ⁴⁷ “Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” topi, natantërin. Ina natantaton:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin chiníquën nontaton.

⁴⁸ A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tëquë', itopirinahuë', aquë aquëtë chachin chiníquën nontantarin.

—¡Nosoroco canta'! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, onpopionta' nosoroco, itantarin. ⁴⁹ Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huë'in, itërin. Napotohuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantëquë' iyasha. Nani përarinquën ni'ton, Quisoso nontiiquë', itopi.

⁵⁰ A'morinso' të'yatahuaton, a'naroáchin Quisosoquë pa'nin.

⁵¹ —¿Ma'ta' iyasha, onpochinquën? itërin Quisosori.

—Anoyarayatoco Maestro canta' noya ni'tanta'i, itërin.

⁵² —Inta nipachin, noya paquë'. Natëranco ni'ton, carinquën anoyataranquën, itërin. Napotohuachina, noya ni'tërin. Noyatahuaton, Quisoso imarin.

11

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Quirosarinquë ya'caritohuachinara, Pitipaqui'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huërin anta'. Oriposë panënuquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitahuaton, a'parin.

² —Paso' ninanoquë paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënsëchätërarinhuë'. I'quiritahuatoma', quëshico.

³ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinënuquëma': “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco', itërin Quisosori.

⁴ Pa'sahuatona', mora a'sonpinan ya'coanaquë quënanconpi. Cachi yonsanquë huanirarin. Quënanahuatona', i'quiritonpi.

⁵ —¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itopi inaquë ni'sapisopitari.

⁶ “Siniorori nohuantërin,” itohuachina: “Inta nipachin, quëpaquë',” itopi. ⁷ Napotohuachinara, Quisosoquë quëpi. A'mopiso' masahuatona', mora aipi huëtapi. Nani huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ⁸ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', cachiquë a'mopiso' huëtapi. A'napitanta', panpë mono pochin nininsopita nishitëtahuatona', no'paquë huëtërantapi. Inataquëchin Quisoso pa'sarin huachi.

⁹⁻¹⁰ Piyapi'sa' quëchitërapí. A'naquëonta' Quisoso imasapi. Ya'ipi piyapiri pa'yatatona', chiníquën nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico' shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiníquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! tosapi.

¹¹ Quirosarinquë canconahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë no'tëërin. Ya'ipi ma'sha inaquë ni'sárin. Nani i'huarin ni'ton, pipiantarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin Pitania'pa' pa'pi.

Iqaira nara yanicaso marë' sha'huitërinso'

(Mateo 21.18-19)

¹² Tahuëririnquë Pitania quëran huënantarahuatón, Quisoso tanarin. ¹³ Aquëran iquira nara quënanin. Na'a monohuanin ni'ton: "Inaya tëranta' nitërinso' ca'i," ta'ton, paahuapirinhüë', co manta' nitërinhuë'. Monoquënachin quënanconin. Co tahuërinën naniyatërarinhüë' ni'ton, co nitërinhuë'.

¹⁴ —Ama huachi iso nara nichinsohüë'. Co huachi insoari tëranta' nitërinso' caponhuë', tënin Quisoso. Ca'tano'sanënpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵ Ina quëran Quirosarinquë canconpi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', na'a nipa'antopisopita quënanconpi. Quisosori quënanconahuatón, co noyahüë' ni'nin. Napoaton a'parin. A'naquën inaquë coriqui nicanpiarapirinhüë', misanënpita pitaton, ohuëretëra'piarin. Nëpë' pa'apisopitanta' a'parahuatón, huënsëpiquë të'yatërin. Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' pënënin. ¹⁶ "Ama nisha nisha ma'sha Yosë pëinënuë quëntacosohüë'," tënin. Ina quëran a'chintaton, itapon:

¹⁷ —Yosë quiricanënuë ninshitërinpoa'. "Ca nohuanto, pëinënuë ya'huë'in nontiinacoso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha nananquë nonpisopita nontiinacoso marëáchin acotëranquëma'," tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin atarantërama', itërin Quisosori.

¹⁸ "¡Ma'pitacha nitotërin paya!" topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapitanta natanahuatona', të'huatopi. "Ya'ipi piyapi'sari yaimapi," ta'tona', Quisoso tëpacaiso' chinotopi. ¹⁹ Yatashirahuaso', Quisososo' ca'tano'sanënpitarë chachin ninano quëran pipiantapi.

Iquira nara ahuirinso'

(Mateo 21.20-22)

²⁰ Tahuëririnquë tashiramiachin huënantarahuatona', iquira nara ni'quiantapirinhüë', nani ahuirin. Itën quëran huarë' ahuirin. ²¹ Ina ni'sahuatón, Pitro yonquirin.

—Ni'quëchi Maestro. Iquira nara i'huara sha'huitëranso' nani ahuirin huachi, itërin.

²² —Ya'ipi cancanëma quëran Yosë natëco'. ²³ Inaso', ya'ipi nanitaparín. Ina nontohuatama', chiníquën natëco': "Co Yosë catahuarincohuë'," ama tocosohüë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', catahuarinquëma'. "Yosë nohuanton, iso motopi marëquë nichihuincaín," tënama' naporini, ina nohuanton nichihuincaitonhuë'.

²⁴ Napoaton Yosë nontatoma' ma'sona nipatama', natëco'. "Tëhuëenchachin Yosë catahuarinco," topatama', catahuaarinquëma' tënahüë. ²⁵ Noya cancantatoma', Yosë nontoco'. A'na piyapi ma'sona tëranta' onpotohuachinquëma', canpitarinta' pi'pian tëranta' no'huíhuatama', ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatoco' Tata Yosë oshanëma' inquichinquëma'. [²⁶ Co nanan anoyatohuatamahuë', Tata Yosënta' co oshanëma' inquitarinquëmahüë',] itërin Quisosori.

Chiníquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

²⁷ Ina quëran Quirosarinquë huëantapi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'concoantahuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa' inapitari huëcapaipi.

²⁸ —¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacamaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁹ —Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, in-sosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ³⁰ ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtëca, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

³¹ Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninontapi. "¿Ma'ta' itahua'? 'Yosëri nanan quëtërin,' itohuatëhua', a'paniarinpoa'. '¿Onpoatomata' nipachin co ina natëramahuë'?' itarinpoa'. ³² Nipirinhuë', 'Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,' itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinënpoa'. 'Yosëri Coansha a'parin pënëntacaso', topi ya'ipi piyapi," nitopi. ³³ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotërai huë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotërai huë' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërin coso' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

12

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'
(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

¹ Ina quëran Quisosori pënënto nanan sha'huitaantarín:

"A'na quëmapi pancana iminatón, oparotërin. Nani pairapirahuatón, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona', huino nicacaiso marë'. Naporahuatón, na'pi quëran chachin tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huatón, nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë' nitërinso' patomachin canpitaora marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuatón, a'na parti pa'nin. ² Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³ A'papurinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. Ahuërahuatona', topinan a'paantapi. ⁴ Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'paantapirinhuë', inanta' motën pë'shatahuatona', chiniquën no'huipi. ⁵ Ina quëran a'nanta' a'paantapirinhuë', inaso' huachi tëpapi. Ina quëran na'a a'paantapirinhuë', a'naquën ahuëpi, a'naquën tëpapi.

⁶ Napotohuachinara, hua'anëni yonquiantarin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papurahuë', co manta' quëtöpihuë'. Hui'nahuë na'con nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina tëhuënchinsó' natëpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'parin. ⁷ Inpriatonënpitaso nipirinhuë', hui'nin quënanahuatona' ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anëntarin huachi. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua', nitopi. ⁸ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', tëpapi. Aipiran të'yatopi.

⁹ Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? Chiniquën no'huitón, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahué.

¹⁰ Iráca Yosë nohuanton, ninorin. Quiricanëinquë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitaton, naporin:

'Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', sacatoro'sari co nohuantopihuë'. "Napoonin," ta'tona', të'yatopirinahuë'.

Hua'anëni maantarahuatón: Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarín.

¹¹ Yosë chachin naporin.

Napoaton ¿Ma noyacha inaso' ninin paya! tënëhua', tënin quiricanëinquë," itërin Quisosori.

¹² Natanahuatona', cotio hua'ano'sari chiniquën no'huipi. "Chinotatonpoa' pënënarinpoa'," ta'tona' Quisoso yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' niyontónpisopita të'huatatona', co mapihuë'. Patopi huachi.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'
(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³ Ina quëran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marë'. Napoaton a'naquën parisioro'sa' a'papi. Caraíchin Irotisë imarinsopitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona': "Paatoma', nisha nisha natanco'. Co no'tëquën a'panihuachinquëmahuë',

sha'huirapiahua',” itatona', a'papi. ¹⁴ Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpinta-caiso marë'.

—No'tëquën Maistro nontërancoi. Co piyapi'sa' pa'yatiinënquënso marë' a'chinnanhuë'. Co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. Yosë nohuantërinso' no'tëquën a'chintërancoi. Napoaton yanatanainquën. Noma copirno nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachin, ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁵ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintëinquëma! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco? Noma coriqui quëshico ni'i, itërin.

¹⁶ Napotohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

¹⁷ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtantaco'. Naporahuaton, Yosëso nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

Natanahuatona', pa'yanpi. “¿Ma noyacha a'panirinpoa' paya!” nitopi.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' ya'huëre' huë'pi, satorio'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nantiantarihuahuë',” toconpi. Inahuanta' Quisoso yanonpintatona', iráca napopiso' sha'huitiipi:

¹⁹ —Íráca, Maistro, Moisésë ninshitërin pënëinpoaso marë'. “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” tënin Moisésë. ²⁰ Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ²¹ Ina iini chachin maantarin. Moisésë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. ²² Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. Ina quëran sanapinta' chiminin. ²³ Canchisë iinpita chachin nani mapirinahuë', nantiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

²⁴ —¿Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë! Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhuë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' nontapomarahuë', co cancanëma quëran natëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosë ya'ipi nanitaparin. ²⁵ Chiminpisopita nantiantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaponahuë'. Anquëniro'sa pochachin nisapi huachi. ²⁶ Chiminpisopita tëhuëenchachin nantiantarapi. ¿Co'na ina Moisésë ninshitërinquë nontëramahuë'? Sarsa nara'huaya orotarinso' nicaso', Yosëri nontërin. “Caso' Yosëco. Apraan chinotarinco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarinaco,” itërin Yosëri. ²⁷ Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani chiminpirinahuë', nantiantarapi. Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë', itërin Quisosori.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'

(Mateo 22.34-40)

²⁸ Satorio'sarë' ninontasoi', a'na cotio maistro huë'nin. Natanahuaton: “Ma noyacha Quisososo' nitotërin paya,” ta'ton, itapon:

—Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin natëcaso'? itërin.

²⁹ —Inta nipachin iyasha a'chinchinquën. Yosë quiricanën quëran chachin sha'huitërinpoa'. “Ya'ipi isairo'sanquëma', natanco'. Yosëichin hua'anëntërinpoa'.

Inasáchin natërëhuaso'. ³⁰ Ina na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. ³¹ Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," tënin. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërin, itërin Quisosori.

³² —Tëhuënhachin Maistro no'tëquën nonan. A'naíchin Yosë ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. ³³ Ya'ipi cancanënpoa quëran, ya'ipi yonquinënpoa quëran, ya'ipi chinirëhua quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatacaso' ya'huërin. Naporahuaton, canpoara ninosororëso pochachin a'napitanta' nosorocaso' ya'huërin. Iráca Moisësë pënëninpoa'. “Yosë yachinotohuatama', oshanëma marë' ma'sha tëpatoma', ahuiquitoco'," itërinpoa'. Inapopirëhuahuë', co Yosë nosorohuatëhuahuë', co piyapi'santa' nosorohuatëhuahuë', Yosëso' co onpopinchin noya ni'sarinpoahuë', itërin.

³⁴ —No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Iráca quiricanën quëran Yosë tapon: “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'écaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, “Cristoso' Tapi shia'huain,” topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'. ³⁶ Iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitërin. Cristo ninoton, naporin: Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin.

“Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

³⁷ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhüë', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin,” ta'caiso nipirinhüë', co manta' topihuë'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpisopitaso nipirinhüë', nóya natanpi.

Maistro'sa' pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinëquëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marë'. Ina pochin a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. ‘Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi. ³⁹ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'compachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huacánachin yahuënsëpi. ⁴⁰ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyorono'sa' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinhüë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin,” tënin.

Quëyeron Yosë marë' coriqui acorinso'

(Lucas 21.1-4)

⁴¹ Ina quëran coriqui cacon notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marë' inaquë po'moquirapi. Na'a ma'huano'saso' na'con coriqui po'morapirinhüë'. ⁴² Ina quëran a'nara quëyeron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchin coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'. ⁴³ Ca'tano'sanënpita përasahuaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinhüë', iso quëyeronso', na'con na'con po'moquirin, tënahüë. ⁴⁴ Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso sanapiso nipirinhüë', pi'pian ya'huëcharinso tërantatiquirin. Co huachi ya'huëtërinhuë'. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënahüë, itërin.

13

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na ca'tano'sanëni itapon: —Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

² —Iporaso' noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³ Ina quëran Oriposë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi' notëërapí. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisë, inapitari itapona': ⁴ “¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina', ¿onporahuachinata' nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,” itopi.

⁵ “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. ⁶ A'naquën huëcapona', 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tēcaponá'. Nonpintë' nipurinhuë', na'a piyapi'sari imapona'.

⁷ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahüëatona', quira nisapi. Ina natantohuatama', ama pa'yancosohüë'. Tëhuënhachin nisha nisha parti naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁸ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirnoros' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. A'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirarin. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhuë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachina, na'con parisitapirinahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënuëma'. Imaramacoso marë' coisëquë sha'huirapiarinënuëma'. Cotio niyontonpiso pëiro'saquë huíhuirarinënuëma'. Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa' ya'huërinquënta' sha'huirapiarinënuëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënuëma' nanamëhuë sha'huitacaso marë'. ¹⁰ Co'huara isoro'pa' ta'huanchatërasohüë', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin. Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'. ¹¹ Mapachinënuëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohüë'. Coisë'pa' quëpahuachinënuëma', naporos' Yosë catahuaarinënuëma' noya nonacamaso marë'. Co canpitaora nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinënuëma' noya nonacamaso marë'. ¹² Naporos' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipurinhuë' co nohuantarinacohüë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tēpacaiso marë'. A'naquën hui'ninpita imapachinaco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'shinhuë nipon, pa'pinhuë nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tēpacaiso marë'. ¹³ Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huirarinënuëma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi. ¹⁴ A'na tahuëri inimicoros' Yosë pëinënuë ya'conahuatona', pa'pi co noyahuë' nisapi ni'ton, tapiapona', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporos' ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. ¹⁵ Pëinëma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohüë'. A'naroáchin topinan paco'. ¹⁶ Iminëmaquë sacatasënuëma' nipachin, ama a'moramaso tēranta' maquintacosohüë'. Manóton ta'aco'. ¹⁷ Naporos' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona'. ¡Ma'huantacha nicapona paya! ¹⁸ Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohüë'. ¹⁹ Naporos' tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiniquë'n parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihuë'. ²⁰ Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'.

Nipirinhuë', piyapinēnpita nosoroaton, co nohuantērinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ēsarin huachi.

²¹ Naporo' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinēnquēma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin!' tosapi. A'napitanta' taponá: '¡Ni'cochi, paséquē ya'huarin!' tosapi. Napotohuachinēnquēma', ama natēcosohuë'. ²² Na'a nonpin nanan pēnēntona'piro'sa huēcaponá. 'Caso' Cristoco,' tēcaponá a'naquēn. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquēonta'. Sacai' nininso' nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Ni'sahuatona': 'Ma'pitacha nitotērin paya. ¿Yosē quēran o'mamara, ti?' ta'tona', na'a piyapi'sari imasapi. Yosēri huayoninsopita quēran huarë' nonpintochinaichin nisapi. ²³ Canpitaso nipirinhuë' ni'cona nonpintochinēnquēma'. Nani sha'huitēranquēma' ama naporo' tahuëri'sa' nonpintinēnquēmaso marëhuë', itērin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴ Ina tosahuaton taantarín: "Ina quēran iyaro'sa' nani chiníquēn parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarínhuë'. ²⁵ Naporahuaton, na'a tayararo'santa' anotarín. Ya'ipi inápaquē ya'huērinso'pitanta' nacon nacontapon. ²⁶ Naporo' ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. Yosē quēran quēmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë. Chiníquēn nanantato, huēnaráchin huēnaráchin ya'noarahuë. ²⁷ O'mantahuato, anquēniro'sa' a'pararahuë Yosēri huayoninsopita ya'ipi parti quēran ayontonacaiso marë'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quēran huarë' ayontonapi huachi.

²⁸ Iquira nara papotērin quēran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amēnquē monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarín huachi,' topi. ²⁹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarín huachi,' tosarama'. ³⁰ No'tēquēn sha'huitēranquēma'. Co'huara cotioro'sa' huēnton ta'huanchatērasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³¹ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tēnta' ta'huantarín. Ca nonahuēso nipirinhuë', co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tēquēn nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitēranquēmaso chachin naniarín huachi.

³² Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co insonta' nitotērinhuë'. Co anquēniro'sa' tēranta' nitotapihuë'. Yosē hui'ninco niporahuë', co ca tēranta' nitotērahuë'. Tata Yosēichin nitotērinso'.

³³ Napoaton ama huë'ērēso pochin cancantatoma', naniantocosohuë'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. Yosē nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huēco'. ³⁴ A'na quēmapí aquē yapa'ninso pochin nisarin. Yapa'pachina, inpriatonēnpita camairín. A'naya a'naya sha'huitērin ma'sona nicacaiso marë'. Ya'coana to'shitona'pinta' sha'huitaton: 'Pēi' noya ni'quē', itērin. ³⁵ Onporosona pēi' hua'anēn huēnantacaso' co nitotopihuë'. 'I'huaraya huarë' huēcapon nimara. Yonotashi' a'na' huēcapon nimara. Atari pērasahuaso', huēcapon nimara. Tashíramiachin huēcapon nimara,' topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso tahuëri co nitotatomahuë', nináco. ³⁶ Ni'cona a'nanaya o'mato, huë'ēsēnquēma' quēnanquimatēnquēma'.

³⁷ Nani a'chintēranquēma huachi. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. 'Ama huë'ērēso pochin cancantatomarahuë', ninaco,' itarahuë ya'ipi piyapi'sa', itērin Quisosori.

14

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Yosēri iráca nicha'ērínso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huēpocatērinsohuë' ca'sapi. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marë'. Nonpintatona', yatēpapi.

² —Ama niyontonpiso tahuëri'sa' chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinēnpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuearinēnpoa', topi a'naquēn.

Hua'saiquë opomototërinso'
(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³ Quisososo' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënquë coshatapatarin. Inaso' chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'. Misaquë coshatasoi', a'nara sanapi huë'nin. Potiria'huaya nishana'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuatón, Quisoso motënquë hua'sai' opomototërin. ⁴ A'naquën no'huitatona', inahua capini ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin? ⁵ Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri marë' pahuëretopiso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi. Ina pochin yonquiatona', sanapi no'huipi.

⁶ Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ⁷ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' isëquë ya'huërapí. Nohuantohuatama', nosoroarama'. Napoaponahuë', caso' co hua'qui' canpitaro'co ya'huarahuë'. ⁸ Iso sanapiso' cancanën quëran noya yonquiatón, inapotërinco. Co'huara chimiyantëraso-cohuë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'. ⁹ No'tëquën itaranquëma'. Insëquësona noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', tënin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'
(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Shonca catoya'piri Quisososo ca'tanpirinahüë', a'nara' corto hua'ano'saquë pa'nin sha'huirapicaso marë'. Inaso' Cotasë Iscarioti itopi. ¹¹ Natanahuatona', pa'yatopi: “Ina marë' coriqui quëchinquën,” itopi. Ina quëran Cotasë yonquirarin po'oana quëran Quisososo a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'
(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹² Pascoa nanihuachina, nisha pan ca'pi, co huëpocatërinsohuë'. Naporo' tahuëri chachin carniroa'hua iráca tëpapiso pochin tëpaantapi capatona' yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi ni'ton, ca'tano'sanënpitari Quisososo itapona':

—¿Intohuata' Maistro paatoi Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹³ Napotohuachinara, cato' ca'tano'sanënpita nontërin:

—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. ¹⁴ Pëiquë ya'concompachin, pëi' hua'anën natanconco'. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capa'huaiso'?” tënin Maistro, itonco'. ¹⁵ Napotohuatama', panca patoana inápaquë nininso' a'notarinquëma'. Inaquë misa, huënsënan, inapita ya'huërarin coshatacaso marë'. Nani taparin huachi. Inaquë cosharo' nico' canpoa' capacaso marë', itërin.

¹⁶ Pa'sahuatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marë'.

¹⁷ Nani tashiro'porapaso', Quisososo shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi.

¹⁸ Misaquë coshatasoi', Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'. A'naquëma' carë' coshatapomarahuë', sha'huirapiramaco, itërin.

¹⁹ Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisososo natanpi.

—¿Incoita' Siniro yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? topi a'naya a'naya.

²⁰ —Shonca catonquëma' ca'tanapomarahüë', a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquëráchin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincó. ²¹ Yosë quiri-canënnquë ninorincoso chachin chiminarahuë. Yosë quëran quëmapico niporahuë', chiminarahuë. Napoaponahuë', quëmapi yasha'huirapirincoso' ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²² Coshatasoi', pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanënpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin. ²³ Minëa'huanta' masahuaton, “Yosparinquën Tata,” itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtöhuachina, ya'ipi o'opi.

²⁴ —Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran can-pitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahüë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁵ No'tëquën itaranquëma'. Ipora quëran huarë' co huachi opai' o'oantarahüë'. Chiminarahüë huachi. A'na tahuëri Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahüë. Naporo' noya noya cancantarihua', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶ Nani Yosë cantanën cantarahuatona', Oriposë panënuë pa'pi. ²⁷ Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuëchachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Iráca quiricanënuë ninoton, Yosë naporin. “Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanënpita yanquëërapi,” tēnin. Ipora tashi chachin napoarama'. ²⁸ Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahüë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

²⁹ —A'napita ta'ananpipirinënuëonta', co caso' ta'arahüë', itërin Pitrori.

³⁰ —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari catoro' përasatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë’,” to-conapon, itërin Quisosori.

³¹ —Quëma imasaranquën ni'ton, yatëpapirinacohüenta', co onporonta' nonpinapiaranquënhüë', itërin Pitrori.

Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³² Ina quëran nararoquë canconpi, Quisimani itopiquë.

—Isëquë iyaro'sa' huënsëtaco'. Yosë nontëri'i, itërin Quisosori.

³³ Pitro, Santiago, Coansha, inapitaíchin amashamiachin quëparin. Naporo' sëtaton, co napion cancantërin.

³⁴ —Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchin sëtërahuë. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahüë', ni'táco', itërin. ³⁵⁻³⁶ Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquë huarë' monshomarin. Inaquë Yosë nontarin. “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohüë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatan-conta' noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

³⁷ Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Simon, huë'ësan paya? ¿Co a'na ora tēranta' nanitëranhuë' ni'tamaso' ti? ³⁸ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontáco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëran Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiníquën cancantëramahuë', itërin.

³⁹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Inachachin itantarahuaton, ⁴⁰ huënantapirinhuë', naquëranchin huë'ëantapi quënanquintarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. Tapanatona', co nanitopihuë' ma'sha ta'caiso'. ⁴¹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Ina quëran huënantarahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marë'.

⁴² Huënsëco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarincoso' nani canquiarin, itërin.

*Quisoso mapiso'**(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)*

⁴³ Nonaso chachin, Cotasé canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahué', sha'huirapiarin macacaiso maré'. Notohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita sè'quëerahuatona', hué'sapi. ⁴⁴ Co'huara canshátërasoihué', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso maré'. “Apinorahué quëran Quisoso nohuitatoma', maco'. Noyá tonporahuatoma' quëpaco', ta'ahuachin,” itërin. ⁴⁵ Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quëran:

—Tashita Maestro itahuaton, apinoirin. ⁴⁶ Ina quëran Quisoso chiníquën masapi.

⁴⁷ A'naso nipirinhue' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Inapotaton, nishitëhuëratëterin. ⁴⁸ Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita sè'quëerahuatoma', huëcapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁴⁹ Co'tana nani tahuëriya Yosë pëinënquë ya'huëato, a'chinárahue. Nicapomacohue', co manamacohue'. Napoaponahué', Yosë quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

⁵⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi. ⁵¹ A'na hui'napiso' sahuanaquëáchin niso'quëëtahuaton Quisoso imasapirinhue', mapi. Mapirinhue', ⁵² sahuanasáchin matohuachinara, i'nanpirapi ta'arin.

*Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'**(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)*

⁵³ Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi. Inaquë ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maestro'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁴ Pitroso nipirinhue', aquë quëran imaquiarin. Corto hua'an i'iratë' pairapirinquë huarë' imaquirin. Inaquë ya'conahuaton, ponisario'sapitarë' huënsëaton, napëntarin.

⁵⁵ Ya'ipi hua'ano'sari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaiso maré' yonípirinhue', co quënanpihuë'. ⁵⁶ Na'a nonpinapiaponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Co inachachin nonpihuë'. ⁵⁷ A'naquë huanirahuatona', taponá:

⁵⁸ —I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosë pëinën piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë. Co piyapi'sari nipisohue' acoantarahue,” toconin, itopi.

⁵⁹ Napoaponahué', co inahua tëranta' inachachin nonpihuë'. Nisha nisha nonpi.

⁶⁰ Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'tona' isopita nonapirinhëquën? ¿Co manta' tënanhuë' ti? itërin.

⁶¹ Quisososo nipirinhue', co manta' tënhue'. Ta'tárin. Napohuachina, naquëranchin nataantarin:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itaantarin.

⁶² —Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiníquën nanantaton, inchinan quëran ahuënsëarinco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantararahuë niantaramaco, itërin Quisosori.

⁶³ Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiníquën no'huitërin. A'morinso osharahuaton tapon:

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua'. Co huachi a'napitari sha'huirapicaiso' nohuantarihuahué'. ⁶⁴ Nani huachi Yosë yaya'huëretërinso' natanëhua'. ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tënin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tëpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁵ Naporahuatona', Quisoso ipitopi. Tonporayatahuatona', chiníquën panpirayapi.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisario'sarinta' chiníquën ahuërayapi.

*Pitrori nonpinapirinsó'**(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)*

⁶⁶ Pitroso i'iratèquë ya'huëápirinhuë', a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cosonanën inaso'. ⁶⁷ Pitro napëntaquëya', inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta' Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

⁶⁸ —¿Ma quëmapi' napotëransó'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahuë', itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporo' atari përarin. ⁶⁹ Naquëranchin sanapiri quënaantarin. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta', itërin.

⁷⁰ —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! itaantarin. Ina quëran a'napitarinta' itaantapona':

—Quëmanta' Cariria piyapi pochin nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopi.

⁷¹ —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënquëmasó', Yosë ana'intarinco, itërin Pitrori.

⁷² Naporo chachin atari përaantarin. Atari natanahuaton, Quisosori napotërinso' Pitro yonquirin: “Co'huara atari catoro' përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiníquën sëtërin. Sëtaton, na'nërin.

15

*Piratoquë quëpapisó'**(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)*

¹ Tahuërianpitohuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontonahuatona', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

² —¿Quëmasó' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Inaco mini, ténin Quisoso.

³ Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' téninhuë'.

⁴ —Nani ma'sha sha'huirapipirinënquënhuë', ¿co manta' ténanhuë' ti? itaantarin Piratori.

⁵ Quisososo nipirinhüë', co manta' téninhuë'. Napohuachina: “Ma quëmapi' isoso' ni'ton, co manta' téninhuë',” ténin Pirato yonquiaton.

*Tëpacaiso marë' sha'huirinsó'**(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)*

⁶ Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya pipicaso marë'. Pita tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin.

⁷ Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'. ⁸ Piyapi'sa' huë'sahuatona', Pirato nontiipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoitaantacoi, itopi.

⁹ —¿Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topirahuë', itërin Piratori.

¹⁰ Corto hua'ano'sari apiratona', Quisoso nani mapi. Ina nitotaton, Piratori naponontërin. ¹¹ Napoaponahuë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososo' nohuantëraihuë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapi.

¹² —¿Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamasó'? itërin Piratori. Napotohuachina:

¹³ —¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiníquën nontatona'.

¹⁴ —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporinsó'? itopirinhüë', aquëtë chachin chiníquën itaantapi:

—¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

¹⁵ Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaiso marëhuë' Parapasë ocoitërin. Quisososo nipirinhüë', chiníquën ahuihuitërin. Chiníquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

¹⁶ Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinënquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi. ¹⁷ Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin a'motopi tëhuacaiso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatora', ayancotopi:

¹⁸ —¡Hua'qui tahuëri nicator cotioro'sa' hua'anëntëquë! itoonpi.

¹⁹ Piquirananquë ahuëmotopi. Ahuërahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito mosharapi. ²⁰ Inapotatona', tëhuapi. Ina quëran quëhuanën a'motopiso ocoitahuatona', inaora a'morinso chachin a'motaantapi. Inapotahuatona', corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

Corosëquë Quisoso patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

²¹ Pa'sapirinahuë', a'na quëmapi Sirini parti hua'huatërinso' nacapipi. Iminën quëran huëntararin. Simon itopi. Inaso', cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Aricantro, Nopo, inapita itopiso'. Simon nacapirahuatona', sontaro'sari Quisoso corosënën apitëntopi inari quëpatacaso marë'.

²² Pantarahuatona', panëa'huayaquë canconpi huachi, Corocota itopiquë. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. ²³ Huino tanparo nimirio ayontahuatona', yao'shitopirinahuë', co o'orinhuë'. ²⁴ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco', nicanatëhua', Quisoso a'morinso' maahua'," nitatona' ya'nipirapi. Nicanatona', a'naya a'naya mapi.

²⁵ Yono pi'irirahuaso', corosëquë patanantapi. ²⁶ Onporinso marësona tëparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha achinpitopi. ²⁷ Quisoso pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. [²⁸ Iráca Yosë quiricanënquë ninorin. "Apiro'sapitarë' acorapi," tënin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

²⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisoso tëcariatona', tëhuapi.

—"Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë," tënan pora.

³⁰ Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë', itoonpi.

³¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' Quisoso tëhuatona', itapona':

—A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. ³² "Caso' Cristoco, israiro'sa' copirnoco," toconin. Inta nipachin, corosë quëran nohuarain nicatorëhua' natëahua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chimininso'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ³⁴ Naporo' Quisoso chiníquën nonin. "Iroi iroi ¿nama sapacatani?" tënin. Inaora nananquë nonaton, naporin. "¿Onpoatonta' Tata patëranco?" tapon naporin.

³⁵ A'naquën huanipapisopitari natanahuatona':

—Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

³⁶ A'na quëmapi'so' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achinpitahuaton, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

—Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, tënin.

³⁷ Ina quëran Quisososos' chiníquën nonsahuaton, chiminin huachi. ³⁸ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin. ³⁹ Onporahuatonsona Quisoso chimininso' capitani ni'sahuaton:

—Tëhuënhachin iso quëmapi Yosë hui'nin, tënin.

⁴⁰ Sanapi'santa' aquë quëran notëerapi. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiago, inapita a'shina'. Santiacoso' hua'hua nimirinso'.
⁴¹ Quisoso Caririauë ni'so', imatona', nocomapiso'. A'napita sanapi'santa' Quisoso notëerapi. I'huamiáchin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquiipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴² Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'.
⁴³ I'huararahuasos', Cosi huë'nin. Inaso' Arimatiaquë ya'huërinso'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarin. "A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'anëntiinpoaso marë'," tënin yonquiaton. Napoaton co tē'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonën ma'patacaso marë'.
⁴⁴ "Co chimiyántëramarahuë'," ta'ton, capitan amatahuaton, natantërin. "¿Nani Quisoso chiminin?" itërin.
⁴⁵ "Nani mini chiminin," itërin capitani. Napotohuachina, Cosi itapon: "Nonën quëpaquë' nipachin," itërin.
⁴⁶ Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonën anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Ina quëran pancara'pi masho pi'napirahuatona', pa'copitopi.
⁴⁷ Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininso'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

16

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiago a'shin nininso'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'.
² Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuasos', na'pi nanin'pa' pa'sapi.
³ Inahua capini ninontëerapi.

—Pancara'piquë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporasos' chi'huincatëre'ponpoya? nitopi.

⁴ Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirinhue', nani chi'huincapi ni'pi.
⁵ Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininso' ni'pi. Huiríchin a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi.
⁶ Pa'yanasoi', inari itërin:

—Ama pa'yancosohue'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' yonisapiramahuë', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë chiminaponahuë', nani nanpiantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi.
⁷ Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. "Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama'," itonco', itërin.

⁸ Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropátëerapi. Co manta' topihuë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihuë'.

Maria Mactarina'ton ya'notërinso'

(Juan 20.11-18)

[⁹ Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nanpiantarin. Nanpiantarahuaton, Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin.
¹⁰ Nani ni'pachina, pa'nin imapisopita sha'huitacaso marë'. Inapitasos' sëtatona', na'nëapi.

¹¹ "¿Quisoso nani nanpiantarin! Cari ni'nahuë," itopirinhue', co natëpihuë'.

Catoya'pi ya'notërinso'

(Lucas 24.13-35)

¹² Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipiapi. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin.
¹³ Nani nohuitahuatona', ca'tano'sanënpita sha'huitoantapirinahuë', co inapita tëranta' natëpihuë'.

*Ca'tano'sanēnpita ya'notērinso'**(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)*

¹⁴ Ina quēran shonca a'nara ca'tano'sanēnpita misaquē coshatasoī', Quisosori ya'notiirin. “¿Onpoatomata', iyaro'sa', co natētēramahuē'? Co natantochináchinhuē' cancantērama nica. ‘Quisoso nani nanopiantarin. Cari ni'nahuē,' itopirinēnquēmahuē', co natētēramahuē',” itērin. ¹⁵ Ina quēran itaantarin: “Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nanan carinquēma'sha'huitēranquēmaso'sha'huitoco'. ¹⁶ Insosona noya nanan natēhuachina', cha'ēsapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ēsapi huachi. Co nanamēhuē natēhuachinahuē', Yosēri ana'intarin. ¹⁷ Natēhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso marē'. Chiníquēn nanan quēchinquēma' sopairo'sa' a'pacamaso marē'. Nisha nisha nananquē nonsarama'. ¹⁸ Ya'huan mapatama', co manta' onpotarinquēmahuē'. Sonimaonta' nipirinhue' o'opatama', co chiminaramahuē'. Cania'piro'sa' topinan sē'huahuatama', noyatapona',” itērin Quisosori.

*Inápaquē panantarinsó'**(Lucas 24.50-53)*

¹⁹ Nani ca'tano'sanēnpita nontohuachina, inápaquē Sinioro Quisoso panantarín. Yosēri quēpantarahuatón, inchinanēn quēran ahuēnsērin. ²⁰ Ina quēran ca'tano'sanēnpita pa'sahuatona', Quisoso nanamēn sha'huirapi. Siniorori chachin catahuarin ni'ton, ya'ipi parti sha'huirapi. Yosē nohuanton, piyapi a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi ayonquicaiso marē'. Ina ni'sahuatona', “No'tēquēn nontērinpoa',” topi ya'ipi piyapi'sa'. Nani huachi.]

Nocasë ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitërinso'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshitopi. ² Ca'tano'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi. ³ Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'qui' natanato, nani noyá nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuero ninshichinquën, tënahe. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nan nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën. ⁴ Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinëinquënhuë', iporaso' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵ Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa'huanënso', Apiasë huëntoa'hua, itopi. Sa'inso' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'. ⁶ Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi. ⁷ Sa'inso nipirihuë' co hua'huana'pihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸ A'na tahuëri Sacariasë huëntoa'huanën Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi sirihuitacaiso marë'. Naporo' tahuëri sirihuitacaiso' ya'huërin. ⁹ Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'. ¹⁰ A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huanirahuatona', Yosë nontapi. ¹¹ Naporo' acohuana Siniro anquëninëni ya'notimarin. Misa'huaya inchinan quëran huanitimarin. ¹² Anquëni quënanahuaton, pa'yanin. Pa'pi të'huarin. ¹³ Anquënriso nipirihuë' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësohuë'. Quëmaso' Sacariasëinquën, nohuitëranquën. Hua'qui' hui'nahuanacaso' nohuantopiranhuë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquën. Sa'an hua'huanarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënso' acotëquë'. Coansha itëquë'. ¹⁴ Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi. ¹⁵ Inaso' nóya quëmapi nipon. Yosëri catahuuarin ni'ton, noya noya nisarin. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë', Ispirito Santori ya'coancantarin. Inasáchin natëarin. ¹⁶ Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a isairo'sa' Yosë yonquiantapi. ¹⁷ Iráca Iniasë pënëntërinso pochin nóya pënëntarin. Ina pochin chiníquën nanantarin inanta'. Siniro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'. Iporaso' a'naquën co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona', no'tëquën yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Siniro nohuantapona huachi, itërin anquënniri.

¹⁸ —Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya. ¿Inaporo'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? tënin Sacariasë.

¹⁹ —Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë. Ina a'paimarinco nonta'huanquënso marë'. Noya nanan sha'huitopiranquënhuë'. ²⁰ Co natërancohuë' ni'quëhuarë', hua'qui' co nonsaranhuë'. Hui'nan nasitaquë huarë' co nonacamaso' nantaranhuë'. Napoaponahuë', no'tëquën nontëranquën. Hui'nahuanaran. Tahuërinën nanihuachin, sa'an huaiarin, itërin anquënniri.

²¹ Piyapi'saso nipirihuë' Sacariasë ninatona': “¿Onpoatonta' hua'quiarin?” topi. ²² Ina quëran acohuana quëran pipipirihuë', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. Imirin quëran anquitaponahuë', co nanitërinhuë' piyapi'sa' nontacaso'. “Acohuana ya'conin quëran, Yosë nohuanton, hua'narëso pochin quënamara,” topi.

²³ Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuitohuachina, Sacariasëso' ya'huërin'pa' paantarin. ²⁴ Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natëräpo yoqui

pochin co intoaso' pa'ninhuë'. Pëinënquë ya'huárin. ²⁵ “Ma noyacha Yosë catahuarinco ni'ton, hua'huanarahué paya. Ina nohuanton, co huachi tapan ya'huëtarincohuë',” ténin yonquiaton.

Anquë'niri Maria nontërinso'

²⁶ Nani saota yoquitohuachina, naquëranchin anquëni isoro'paquë o'mantarin, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. ²⁷ Inaquë a'nara nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin macacaso marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. ²⁸ Anquëni o'marahuaton, Maria itapon:

—I'huata Maria. Sinioro noya ni'ninquën. Ina chachin catahuarinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: “¿Ma'marëta' napotërinco? ” ténin yonquinënquë.

³⁰ —Ama Maria, pa'yanquësuhuë'. Yosë noya ni'ninquën. ³¹ Natanco sha'huichinquën. Quëmaso' hua'huanaran. Quëmapia'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'. ³²⁻³³ Mashotohuachin, chiníquën nanantarin. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iráca Tata masho Tapi israiro'sa' noya hua'anëntopirinhüë'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhüë' hua'huani hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirarinhüë', itërin anquë'niri.

³⁴ —¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi së'huayátërarincohuë', itërin Mariari.

³⁵ —Ispirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiarapirinquënhüë', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nisarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanaponhuë'. ³⁶ Ni'quë'. Quëmopinën Isapira itopiso' paiya niponahuë', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huana'pihuë' niponahuë', nani saota yoquitarin. Quëmapia'huaya huaipon. ³⁷ Yosë ya'ipi nanitaparin, itërin anquë'niri.

³⁸ —Inta nipachin. Yosëichin caso' natëarahüë. Ina nohuanton, hua'huahuë ya'huë'in nipachin, ténin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

³⁹ Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, ⁴⁰ Sacariasë pëinënquë ya'conconin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. ⁴¹ Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënquë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nóya cancantërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, ⁴² pa'yataton, chiníquën itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¿Ma noya Yosë catahuarinquën! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquën. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin. ⁴³ Inaso' ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. Co caso' chiníquën nanantopirahuë', ¿ma noyacha ina a'shinquën nipiranhüë', nicaponco huë'nan paya! ⁴⁴ Quëma nontohuatancora, a'naroáchin hua'huahuënta' yo'namëhuëquë to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. ⁴⁵ “Yosë no'tëquën nontërinco,” ténanso marë' inaso' noya ni'ninquën. Sha'huitërinquënso chachin acotarinquën, itërin Isapirari.

⁴⁶ Ina quëran Maria tapon:

“Ma noyacha Tata Yosëso paya, ténahuë canta'.

⁴⁷ Anoyacancantërinco ni'ton, nóya cancantërahüë.

⁴⁸ Topinan piyapico nipirahuë', yonquirinco.

Ipora quëran huarë' na'a piyapi'sa' nohuitarinaco. ‘Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,’ tosapi.

⁴⁹ Yosëso' ya'ipi nanitaparin. Inaso' nóya catahuarinco. Noya noya ninin.

⁵⁰ Iráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipora huanta' ina chinotohuatëhua', nosoroarinpoa'.

⁵¹ Chiníquën nanantaton, nani ma'sha ninin.

Nocantopisopita atapanin.

⁵² Copirnorosanta' co noyahuë' nipachinara, ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huërë' noya acorin.

⁵³ Pahuantërsopita catahuarin nóya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huano'saso nipirihuë', topinan a'parin.

⁵⁴ Israiro'sa' na'con catahuarin.

Piyapinënpita ni'ton, nosororin.

⁵⁵ Iráca Apraan nontaton, 'Nosororanquën. Quëma shiparinpitanta' nosoroato, catahuaarahüë', itërin Yosëri.

Ina yonquiaton, ipora catahuarinpoa huachi," tënin Maria.

⁵⁶ Cara yoqui pochin inaquë yacapatërin. Ina quëran ya'huërin'pa' paantarin.

Coansha Paotista nasitërinso'

⁵⁷ Isapira nani tahuërinën nanihuachina, huairin. Quëmapia'huaya huairin.

⁵⁸ Quëmopinënpita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita natantopi. "¡Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya huairin! ta'tona'," nóya cancantopi. ⁵⁹ Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca yaacotopi.

"Niapoquë'. Sacariasë itëquë'," itopi a'naquëni. ⁶⁰ A'shinsos nipirihuë', co nohuan-tërinhuë'.

—Coansha itarai, tënin.

⁶¹ —Ama nisha nininën acotëquësokuë'. Quëmopinënáchin apoquë'. Ina noya, itopi.

⁶² Ina quëran pa'pin ipora huanta' në'huë ni'ton, imirin quëran tasatopi nininën nitotacaiso marë'. ⁶³ Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitërin. "Coansha itarahuë'," tënin ninshitaton. Ina nicatona': "¡Ma'pitacha yonquirin paya!" topi. ⁶⁴ Naporo' në'huërinso' inquirahuaton, a'naróáchin noantarín huachi. "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, catahuarinco paya!" tënin. ⁶⁵ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Cotia parti nanan nahuinin. ⁶⁶ Ina natanatona', yonquiapi. "¿Ma'ta' onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipora quëranchin Yosëri na'con na'con catahuararin?" topi.

Sacariasë ninorinso'

⁶⁷ Ina quëran Ispirito Santori noyá ya'coancantohuachina, Sacariasënta' tapon:

⁶⁸ "¡Ma noyacha Tata Yosëso' hua'anëntërinpoa paya!

Piyapinënpitanpoa' yonquiatonpoa', nicha'ësarínpoa'.

⁶⁹ Ina nohuanton, Tata masho Tapi shiin chachin nicha'ësarínpoa'.

Inaso' chini chiniquën nanantapon.

⁷⁰ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopi.

Yosë nohuanton, sha'huitërinënpoa':

⁷¹ 'A'na tahuëri nicha'ësaránquëma'. Co huachi inimicoro'sa' minsëarinënpohuë'.

No'huipirinënpohuë', nicha'ësaránquëma', tënin Yosë, topi.

⁷² Iráca shimashonënpopita nosoroaton, naporin. Ipora huanta' nosororínpoa'.

Sha'huitërinso' co Yosëri naniantërinhuë'.

⁷³ Tata masho Apraan sha'huitërinso' yonquirárin.

⁷⁴ Napoaton nicha'ësarínpoa'. Co huachi inimiconënpopita' minsëarinënpohuë'.

Ina quëran co tē'huatatēhuahuë', Yosë chinotarihua'.

⁷⁵ Ina pochin cancantatēhua', inasáchin chinotarihua'.

Chiminaquë huarë' nóya nisarihua'.

⁷⁶ Quëmanta', conpa, Yosë a'paarinquën piyapinënpita pënëncasos marë'.

Sinioro isoro'paquë yao'marin ni'ton, pënëntaran piyapi'sari natëcaiso marë'.

⁷⁷ Yosë piyapinënpita itapon:

'Oshanëma' inquitatënpohuë',

Sinioro anoyacancantarinquëma', itaran.

⁷⁸ Yosë nosoroatonpoa', inápa quëran a'pintimarinpoa'.

Pi'i a'pintërinpoaso pochin no'tëquën anitotërinpoa'.

⁷⁹ Tashinan pochin cancantopirëhuahuë',

a'pintatë pochin nitarínpoa' noya nãpicasos marë'.

Anoyacancantohuachinpoa', sano cantarinhua'," tēnin Sacariasē.

⁸⁰ Ina quēran hui'ninso' so'sorahuaton, hui'napitarin huachi. Yosē yonquiarin ni'ton, chiniquēn cantarinarin. Inotēro parti ya'huēárin. Ina quēran oshaquēran Yosēri sha'huitērin israiro'sa' pēnēnacaso marē'.

2

Quisoso nasitērinso' (Mateo 1.18-25)

¹ Naporo' tahuēri'sa' Noma copirno nanan a'parin, Aocosto itopiso'. Ya'ipi parti a'parin. "Ya'ipinquēma' paco'. Quiricaquē nininēma' niacotoco'," tēnin. ² Naporo huarē' ya'ipi piyapi'sa' pichirapi. Sirinoso' Siria parti hua'anēntohuachina, naporin. ³ Natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininēna' niacotacaiso marē'. Hua'huatopiso' ninanonēnaquē pa'pi. Nisha nisha pa'pi.

⁴ Cosiso' Cariria parti ya'huērin. Nasaritoquē ya'huēpirinhuē', ina quēran pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquē canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca Tata masho Tapi inaquē hua'huatērin. Ina shiin ni'ton, inaquē pa'nin nininēn niacotacaso marē'. ⁵ Mariarē chachin pa'nin. Nani ina macacaso marē' nontaponahuē', Yosē nohuanton, inaora cayorin. ⁶ Nani naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so', huairin. ⁷ Paninan huairin, quēmapia'huaya. Nē'mētērinquē so'quēētahuaton, nona'huayaquē acorin, ohuaca coshatērinquē. Huē'ēcaiso' pēi' nani ya'sotopi ni'ton, co inaquē huē'ēpatērinhuē'. Napoaton nona'huayaquē hua'huin acorin.

Ohuica pē'tahuana'piro'sa' quēnanpiso'

⁸ Naporo' tashi' ohuica pē'tahuana'piro'sa' pastoquē ya'huērapi. Pirin ya'cariya ya'huērapi. Tashirē chachin ohuicanēnapita a'pairapi. ⁹ Inaquē ni'soi', a'nanaya Siniro anquēninēni ya'notimarin. Huēnaráchin huēnaráchin a'pintimarin. Yosē pochin a'pinin. Anquēni quēnanahuatona', quēmapi'sa' pa'yanpi. ¹⁰ Anquēniriso' itapon: "¡Ama pa'yancosohuē! Noya nanan sha'huichinquēma' ya'ipi piyapi'sa' noya cancantacaiso marē'. ¹¹ Ipora tashi' a'nara quēmapia'huaya Pirinquē nasitērin. Inaso' Cristo, Yosēri a'paimarinso'. Siniro ni'ton, chinotacaso' ya'huērin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanēna' anoyatacaso marē'. ¹² Inaquē pa'patama', hua'huishin quēnanconarama'. Nē'mētērinquē so'quēētahuatona', ohuaca coshatērinquē acopi. Ina quēran nohuitarama'," itērin.

¹³ Ina quēran a'naroáchin na'a anquēniro'sari ya'notantapi. Yosē chinotatona', itapona':

¹⁴ "¡Ma noyacha Yosēso paya! Inápaquē ya'huaponahuē', piyapinquēma' yonquirinquēma'.

Cancantatoma ina yanatēramasopitaso' sano cancantarama'," itopi anquēniro'sari.

¹⁵ Nani inápaquē panantahuachinara, pē'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

—Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Siniro anitotērinpoaso' nia'ahua', nitopi.

¹⁶ Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Cosi, inapita quēnanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatērinquē quēhuéánin. ¹⁷ Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitēra'piapi. "Quēmapia'huaya nani nasitērin. Inaso' Cristo, Yosēri a'paimarinso'. Anquēni sha'huitiimarincoi," itēra'piapi. ¹⁸ Natanahuatona', "Ma'pítacha itērinpoa' paya," topi ya'ipi piyapi. ¹⁹ Mariaso nipirinhue' naporinso' na'con yonquirárin. ²⁰ Ina quēran pē'tahuatona'piro'sa' paantapi. "Ma'pítacha natanēhua paya. Ma'pítacha ni'nēhua paya. Anquēniro'sa' itērinpoaso chachin quēnanēhua'. ¡Ma noyacha Tata Yosēso paya!" topi.

Yosē chinotopiso pēiquē quēpapiso'

²¹ Hua'huasha posa tahuēritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininēn acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria hua'huayantērasohuē', anquēniri sha'huitērin ina nininēn acocaso' ni'ton, napotopi.

²² Moisësë iráca pënëntërin: “Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'coanta'in,” ténin. Cotioro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pënëntërinso' natécaso marë'. Naporo' hua'huin Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi inaquë Yosë nontacaiso marë'. “Iso hua'huasha, Siniro, noya a'paiquë' quëma piyapinën niin,” itopi. ²³ “Paninanso' quëmapi nipachin, Yosë piyapinën ninin,” ténin Moisësë iráca pënëntaton. Napoaton ina pochin nontërin. ²⁴ Naporo' cato' nëpëhuë nipon, cato' pë'tahua nëpëa'huahuë nipon atëpatopi Yosë chinotacaiso marë'. Inanta' Moisësë pënëntërin ni'ton, inapopi.

²⁵ Quirosarinquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Simion itopiso'. Nóya quëmapi inaso'. Nani tahuëri Yosë chinotërin. “A'na tahuëri Yosë nicha'ësarinpóa',” ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. ²⁶ Ina nohuanton, Simion nani ninorin. “Siniorori a'paimarinsó' nohuitapo. Co'huara chimiyantërapohuë', Cristo o'mararin, ni'sarahuë,” ténin yonquiaton. ²⁷ Naporo' tahuëri Ispirito Santo nohuanton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin anta'. Cosinta' sa'inë chachin inaquë nisapi. Pënëntopiso' natëtona', inaquë Quisosoa'huaya quëpapi ni'ton, Simioni quënanconin. ²⁸ Hua'huasha quënanahuaton, Simion nóya cancantërin. Iporahuaton, Yosë nontërin. ²⁹ “¡Ma noyanquëncha quëmaso', Siniro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitëranco paya!

Napoaton noya ipora caso' chimiin, ténahuë. Sha'huitëranco chachin nanirin huachi.

³⁰ Iso hua'huasha nani ni'nahuë. Nicha'ëincoiso marë' a'paimaran.

³¹ Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³² Nisha nisha nananquë nonpisopita a'pintarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

Israiro'santa' catahuarin. Piyapinënpita ni'ton, noya noya acorarin,” itërin.

³³ Ina natanahuaton, “¡Ma'pítacha naporin paya!” ténin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴ —Yosë noya a'painquëma', itërin Simioni. Ina quëran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi israiro'sa' pënënarin. Natanahuatona', a'naquën natëtona', noya cancantapi. A'naquënso nipirinhue' co nohuantapihuë' ni'ton, antotërëso pochin nisapi. Yosë nohuitacaiso marë' no'tëquën pënëntapirinhue', chiníquën no'huiaipi. ³⁵ Inahuara cancanëna quëran nisha nisha yonquiapirinhue', inari a'ninquëchin anitotarin. Hua'huan no'huihuachina', quëmaso' chiníquën sëtaran. Sahuëniquë ohuaninënposo pochin sëto ya'coancantarinquën huachi, itërin.

³⁶ A'na sanapinta' inaquë ya'huërin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asirë huëntonquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, nitoninorin. Nani paiya. Nanon nipon, a'na quëmapi manin. Canchisë pi'ipiachin niquëpasoi', ³⁷ so'ini ayananpirin ni'ton, nani hua'qui' quëyoronin. Nani posa shonca catapini pi'ipitërin. Yosë chinotopiso pëiquë ya'huëmiatërin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotërin. Apira apira Yosë yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhuë', Yosë nontárin. ³⁸ Naporo' inanta' huëcaton, Quisosoa'huaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosë nontërin.

—Iso hua'huasha nasitërinso marë': “Yosparinquën Siniro,” itëranquën, ténin. Ina quëran Yosë imapisopita sha'huitërin.

—Yosë nohuanton, a'paimarinsó' nani nasitërin. Inaso' nicha'ësarinpóa', itërin. Na'a Quirosarinquë ya'huëpisopita ina ninarapi ni'ton, napotërin.

Nasaritoquë pantapiso'

³⁹ Ya'ipi iráca pënëntërinso' nani natëhuachinara, Cosiso sa'inë chachin Cariria parti paantarin. Nasaritoquë ya'huantarin. ⁴⁰ Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Nóya yonquirin. Yosëri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'ninso'

⁴¹ Nani Pascoa tahuëri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinquë pantapi. ⁴² Quisoso shonca cato' pi'ipitohuachina, naquëranchin pantapi cotio niyontonpiso tahuëri na'huëcaiso

marë'. ⁴³ Nani na'huëhuachinara, ya'huëpi'pa' pa'mantapirinahuë', Quisososo' co pa'marinhuë'. Hui'napi niponahuë', inaquë inaora quëparitërin. A'shinso' co nitotërinhuë'. Cosinta' co nitotërinhuë'. ⁴⁴ Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, "Nisha huë'sarin," ta'tona', a'na tahuërira' iratopirinahuë'. I'huanahuanquë Quisoso yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Quëmopinënpita, nohuitopisopita, inapita natanpirinahuë', ⁴⁵ co quënanpachinarahuë', yonicaíso marë' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶ Cara tahuëri quëran Yosë chinotopiso pëiquë quënanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpiquë huënsërahuatón, a'chinpiso' natanarin. Natanahuatón, natantaantarin anta'. ⁴⁷ Na'a piyapi'sa' natanpi. "Ma noyacha yonquirin paya. Nóya a'panitërin," topi. ⁴⁸ Inaquë quënanahuatóna', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotërancoi? Ni'quë'. Pa'yanatoi, cara tahuëri yonisápirinquinhuë', ipora huarë' quënanainquën huachi, itërin.

⁴⁹ —¿Onpoatonta' yonisápiramacohuë'? Tatahuë pëinënquë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahuë' ti? itërin.

⁵⁰ Natanaponahuë', ma'sona tapon naporinso' co nitotopihuë'.

⁵¹ Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitarë' Nasaritoquë paantarin. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵² Naporahuatón, Quisoso hui'napitarin huachi. Noya noya yonquirin. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

¹ Naporó tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natërápo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisëso', Cariria parti hua'anëntarin. Iin Pinipi itopisonta', Itoria parti, Traconiti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasëso' nipirinhue', Apirinia parti hua'anëntarin. ² Anasë, Caihuasë, inapita corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'conpi. Naporó Coansha pënëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pënëntacaso marë'. ³ Napoaton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pënëntárin.

—Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarin. ⁴ Iráca Isaiasë ninorin. Ninshitatón, naporin:

"Inotëro' parti a'na quëmapi pënëntápon.

'Siniro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiníquën nanantóna'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

⁵ Iconantëro'sa' amëntarotarin. Panëno'sa' taparoarin. Co'shoninsopita otëërin.

Tomashin acoarin. Ira noya tapahuachina, hua'an pa'nin huachi.

Inapochachin iporaso' co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', cancanëma' anoyatoco' Siniro o'main.

⁶ Ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso marë' o'mararin, tapon ina quëmapi pënëntohuachin," tënin Isaiasë iráca ninoton.

Naporinso' chachin Coansha pënëntarin.

⁷ A'naquën aporihuanacaiso marë' huë'pirinahuë', Coanshariso', co yaaporintërinhuë':

—Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama'. "Yosë isoro'pa' ana'intohuachin, cha'ëpoi quiyanta'," ¿topiramahuë' ti? Topinan aporihuanpatama', co cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama ninonpintocoso huë'. "Quiyaso' Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi," ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ⁹ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', nicosotëre'. Nicosotahuatë', pënquë të'yatëre' huiquitacaso

marë'. Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', chiníquën ana'intarinquëma', ténin.

¹⁰ —¿Ma'ta' onpo'ii nipachin? itopi.

¹¹ —Piyapi'sa ma'shari pahuantohuachina, ama apiratocosohuë'. Cato' a'mocamaso ya'huëtohuachinquëma', a'nara' quëtoco' a'mo'in. Tanahuachina', a'caco' ca'in, itërin Coanshari. ¹² A'napitanta' aporihuanacaiso marë' huë'pi. Inapitaso' coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maistro quiyaso' onpo'ii? itiipi.

¹³ —No'tëquën coriqui ma'patoco'. Ama nonpinatoma', na'con na'con ma'patocosohuë', itërin.

¹⁴ Sontaro'santa' huë'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahuëatoma', coriqui matocosohuë'. Ama canacaso marë' nonpinapicosohuë'. Nani pahuërëhuachinquëma', ama na'con na'con nohuantocosohuë', itërin.

¹⁵ Piyapi'saso' yonquirapirinahuë'. “¿Ma noyacha Coanshaso' pënëntërin paya! Inaso' Cristo nimara. Nicha'ëinpoaso marë' ¿Yosëri a'paimamara ti?” topi. ¹⁶ Ina natanahuaton, Coanshari itërin:

—Aporintëranquëma mini nipirinhue', co caso' Cristocohuë'. Ca piquëran inaso' huë'sarin. Inaso chini chiníquën nanantërin. Caso' co pi'pisha tëranta' ina pochin chiníquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhue', pënuë chiníquën ana'intarinquëma'. ¹⁷ Cayarinso' manëso pochin nisarín. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhue' pënuë ahuiquitëre'. Inapochachin ana'intoahuachinquëma', co onporonta' pën tacopiarinhue', ténin Coansha. ¹⁸ Nani tahuëri ina pochin piyapi'sa' pënënarín. Yosë nanamën a'chintárin.

¹⁹ Irotisënta' hua'an nipirinhue' pënënin. “Quëmaso' pa'pi co noyahuë' ninan. Naporahuaton, iyaparin sa'in osërëtatón, manan. Pinipi sa'in chachin manan. Irotiasa itopiso'. Ina marë' oshahuanan,” itërin. ²⁰ Napotohuachina, Irotisëso' aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatón, Coansha tashinan pëiquë apo'motërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Co'huara apo'mochatërasohuë', Coanshari piyapi'sa' aporintahuachina, Quisosonta' huë'nin aporihuanacaso marë'. Nani aporihuanahuaton, Yosë nontërin. Nontaso', pi'iro'të' ni'soatërin. ²² Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. Naporó' inápa quëran Yosëri itërin:

—Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, nóya ni'nanquën, itërin.

Quisoso shimashonënpita ya'huërinso'

(Mateo 1.1-17)

²³ Ya'nán pënëntapon, Quisoso cara shonca pi'ipitërin. Così hui'nin, topirinhue'. Così pa'pinso' Iri itopi. ²⁴ Iri pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi. Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta' Così itopi. ²⁵ Così pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Amosë itopi. Amosë pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶ Ina pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi. Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ²⁷ Cota pa'pinso' Coanan itopi. Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso' Soropapiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸ Niri pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso' Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi. Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina pa'pinta' Iri itopi. ²⁹ Iri pa'pinso' Cosoi itopi. Ina pa'pinta' Irisiro itopi. Ina pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. ³⁰ Nihui

pa'pinta' Simion itopi. Ina pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Cosi itopi. Cosi pa'pinso' Conamo itopi. Ina pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹ Ina pa'pinso' Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi. Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta' Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi. ³² Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso' Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi. Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta' Nasono itopi. ³³ Nasono pa'pinso' Aminatapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi. Ina pa'pinso' Arni itopi. Arni pa'pinta' Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisë itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴ Ina pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta' Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi. Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso' Nacoro itopi. ³⁵ Nacoro pa'pinso' Siroco itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta' Ipiri itopi. Ipiri pa'pinso' Sara itopi. ³⁶ Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta' Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi. Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷ Namico pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta' Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi. Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso' Cainano itopi. ³⁸ Ina pa'pinta' Inosë itopi. Inosë pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta' Atan itopi. Atanso' Yosëri ninin.

4

*Sopairi tēnirinsō'**(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)*

¹ Quisoso Cortani quëran pipirahuaton, huëantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Inasáchin natërin. Naporo' ina nohuanton, inotëro parti pa'nin. ² Inaquë catapini shonca tahuëri ya'huërarin. Naporo' sopairi huëcapairahuaton, sha'huitopirinhuë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Catapini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhuë'. Ina piquëran tanarin. ³ Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuënhachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantëquë', itopirinhuë'.

⁴ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuquë pënëninpoa': “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhuë'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tëhuënhinso' nanpiarin,” tēnin, itërin.

⁵ Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. A'naroáchin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

⁶ —Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiníquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'. ⁷ Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuaaranquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

⁸ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuquë sha'huitërinpoa'. “Sinioróchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa',” tēnin, itërin Quisosori.

⁹ Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarin. Yosë chinotopiso pëi a'canpiquë huarë' quëparahuaton:

—Tëhuënhachin Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'. ¹⁰ Quiricanënuquë nani sha'huitërinquën:

“Yosë, anquëninënpita a'patimarinquën, co ma'sha onpoaranhuë'.

¹¹ Imirina quëran masarinënuquën ama na'piquë tēranta' ya'quiamaso marëhuë',” tēnin ni'ton, no'paquë niiquë' a'painënuquën, itërin sopairi.

¹² —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuquë pënëninpoa'. “Ama Yosë tēniquësohuë'. Ama camaiquësohuë'. Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin,” tēnin, itërin Quisosori.

¹³ Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhuë', co yanatërinhuë'. Napoaton patërin. “A'na tahuëri minsëapo nimara,” ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pënëntacaso caniaritërinso'
(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Ina quëran Cariria parti Quisoso paantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, catahuarin nóya nicacaso'. Ya'ipi naporinso' nahuinin. ¹⁵ Nisha nisha niyonton-piso pëiquë a'china'piarin. A'chinpachina: “Ma noyacha yonquirin paya,” topi.

Nasaritoquë paantarinso'
(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Ina quëran Nasaritoquë paantarin. Inaquë so'sorin. Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'nin. Nani simana inaquë pa'nin ni'ton, naporó' paantarin. Inaquë ya'conahuaton, Yosë quiricanën nontacaso marë' huanirin. ¹⁷ Isaiasë pënëntërinso' quirica quëtohuachina, manin. Oporinahuaton, nontërin natanacaiso marë'.

¹⁸ “Sinioro ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, noya catahuarinco.

Na'a piyapi'sa' co Yosë nohuitatonahuë', nosorotopi.

Napoaton Yosë acorinco noya nanan a'chinta'huaso marë'.

Sopairi minsëpirinhuë', ocoiarahuë noya yonquicaiso marë'.

Somaraya nininsopita anoyatarahuë.

Parisitapisopita nicha'ësarahuë.

¹⁹ Ipora tahuëri'sa' Yosë nosoroatënquëma', nicha'ësarinquëma huachi, ténahuë. Ina sha'huica'huaso marë' acorinco,” ténin Isaiasë, itërin quirica nontaton.

²⁰ Quirica so'nanahuaton, niyontonpiso' pëiquë catahuatona'pi quëtaantarin. Ina quëran huënsëhuachina, ya'ipi inaquë ya'huëpisopitari ni'sápi. ²¹ —Tëhuëenchachin iyaro'sa' iráca Isaiasë ninorincoso chachin, Yosë a'paimarinco nicha'ëca'huanquëmaso marë', itërin Quisosori.

²² Ya'ipiya natantapi. “Ma'pítacha nitotaton, naporin paya. Nóya a'chintërinpoa',” ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhuë'? topi.

²³ Ina quëran Quisosori itaantarin:

—Iráca quëran huarë' napopi: “Nitoanoyatohuaton, quëma'ton nianoyatëquë' ni'ii,” topi. Ina pochin canpitanta' yonquirama' ténahuë. “Capinaomoquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatëran ni'quëhuarë', isëquënta' anoyatëquë' ni'ii,” itaramaco, ténin.

²⁴ Ina quëran itaantarin:

—Co yanatëtomacohuë', napotëramaco. Ni'co'. Pënëntona'pi pënëntohuachina, nisha nisha parti noya natanpi. Ninanonënuquë ya'huëpisopitariso nipirinhuë', co noya natanpihuë'. ²⁵ Tëhuëenchachin iráca Iniasë pënëntona'pi nanpipon, cara pi'ipi miria co pi'pian tëranta' o'naninhuë'. Ya'ipi parti tanarotopi. Naporó' na'a quëyorono'sa' Israiroquë ya'huëpirinahuë', ²⁶ co Yosëri catahuarinhuë'. A'na quëyoronso nipirinhuë' Saripitaquë ya'huërin, Siton parti ya'huërinso'. Nisha sanapi niponahuë', Yosëri catahuarin. Inaquë Iniasë a'parin cosharonën ana'atacaso marë'. ²⁷ Irisio pënëntona'pinta' nanpiso', na'a chana caniori maninsopita Israiro no'paquë ya'huëpirinahuë', co a'naya tëranta' anoyatërinhuë'. Namanoso' Siria piyapi niponahuë', Yosë nohuanton, anoyatërin. A'naroáchin canio inquirin, ténin Quisoso.

²⁸ Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiníquën no'huitopi. ²⁹ Manorahuatona', niano quëran quëpapi. Ina yonsanquë tahuan ya'huërin. Inatohua' quëpapi të'yatacaiso marë'. ³⁰ Yatë'yatopirinahuë', Quisososo' huancánachin paaton, noya cha'ërin.

Sopai a'parinso'
(Marcos 1.21-28)

³¹ Ina quëran Cariria parti paantarin. Capinaomoquë paaton, chinoto tahuëri a'chiantarin. ³² Chiníquën nanantona'pi pochin a'chinarin ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. “Ma noyacha a'chintërinpoa paya,” topi.

³³ Niyontonpiso pëiquë chachin a'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiníquën nontërin. Sopairi chachin ichinonin.

³⁴ —¡Tananpitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? Nohuitërainquën. Quëmaso' Quisosonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Yosë quëran o'maton, noya noya ninan, itërin.

³⁵ Itohuachina, Quisosori itërin:

—¡Ta'tëquë! Iso quëmapi quëran pipimiatëquë', itërin.

Sopaiso' quëmapi no'paquë të'yatahuaton, pipirin. Co manta' onpotërinhuë'. ³⁶ Ya'ipi piyapi'sa' nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! Chiníquën nanantaton, sopairo'sa' ocoirin. Camaihuachina pipipi, nitopi.

³⁷ Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

³⁸ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinënuë pa'nin. Simon a'shatën chiníquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. “A'shacha chiníquën saporin ta'a. Quëmarí anoyatëquë' topiraihuë',” itopi. ³⁹ Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi. Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰ I'huanahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori manin-sopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya së'huarahuatón, ya'ipiya anoyatërin. ⁴¹ Sopairi ya'coancantërin sopitanta' quëntapi. Quisosori nontohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapipihuachina', chiníquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. Napoaton Quisosori itapon: “Ta'tëquë'. Ama insonta' sha'huitëquësohuë',” itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'

(Marcos 1.35-39)

⁴² Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuaton, pa'nin. Ninano quëran pipirahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi. Quënanahuatona', “Ama paquësohuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocoi,” itopirinahuë', co nohuantërinhuë'.

⁴³ —Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën a'chinchí hua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

⁴⁴ Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë a'chinarin.

5

Sami macacaiso marë' Quisosori catahuarinso'

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

¹ Ina quëran Quisoso Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi. Yosë nanamën natanacaiso marë' huë'pi. Chiníquën ya'quëëtopi. ² Napotohuachinara, cato' poti ni'nin, yonsanquë oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna pa'moapi. ³ A'na potiso' Simonquën. Inaquë ya'conahuaton, “Amasha paquë',” itërin. Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuaton, piyapi'sa' a'chintaantarín. ⁴ Nani a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëma të'yatoco' sami macamaquëma', itërin.

⁵ —Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. Nipirinhuë', quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin të'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶ Ina quëran të'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahuë' ni'ton, riti yaoquirin. ⁷ Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitërin

huëcatona' catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi. Napohuachinara, yayancominapipi. ⁸⁻⁹ Ina nápo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—¡Ma'pítacha Sinioro nanitapan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰ Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiago, Coansha inapita itopiso'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Nani catahuanquën sami macamaso'. Ipóra quëran huarëso nipirinhüë', catahuanquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso marë' masaran, itërin.

¹¹ Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹² Ina quëran a'na ninanoquë paantapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin, chana caniori maninso'. Noshinën noyá pë'yatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

¹³ Quisosori së'huarahuaton, itapon:

—Nohuantërahuë mini. Apiramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

¹⁴ —Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquësohuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paa-ton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ofrenda Moisésë camaitërinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

¹⁵ Napotopirinhüë', ya'ipi parti nahuinin. Ina quëran hua'huayátërahuë' piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Cania'piro'santa' huë'pi anoyatacaso marë'.

¹⁶ Quisososo nipirinhüë', apira apira piyapi'sa' patërin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin Yosë nontacaso marë'.

Apia anoyatërinso'
(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷ A'na tahuëri Quisoso a'chinaso', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' inaquë chachin huënsëapi. Inapitaso nisha nisha ninano quëran huë'pi. Cariria parti quëran, Cotia parti quëran, Quirosarin quëran, ina quëranpita huë'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatërin. Yosëri catahuanin ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¹⁸ Ina quëran catapini quëmapi'sa huëcatona', apia pë'sara'huaya pochin nininquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuëánin. Quisoso ya'huëarinquë yapo'mopirinhüë'. ¹⁹ Hua'huayátërahuë' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihüë' ya'conacaiso'. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso' pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso pirayan acomapi.

²⁰ “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën, itërin.

²¹ Ina natanahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “¿Ma quëmapita' isoso'? Yosë yaya'huëretërin. Co insonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yoséichin nanitërinso',” topi yonquiatona'.

²² Topinan yonquiarapirinhüë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ²³ Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë', itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ²⁴ Caso nipirinhüë', Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuasos marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

Ina quëran apia itantapon:

—Huaniquë', apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

²⁵ Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” ténin. Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huërinquë pa'nin.

²⁶ Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya. Ma'pítacha ipora ni'nëhua paya, nitopi.

Nihui Quisoso imarinso'
(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, a'na quëmapi quënanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patërinquë huënsëarin.

—Huëquë' iyasha imaco, itërin.

²⁸ Napotihuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanënpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹ Ina quëran na'a amiconënpita amatërin pëinëinquë coshatacaiso marë'. Quisoso nohuitacaiso marë' amatërin. Na'a copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' huë'pi.

³⁰ Ca'tano'sa' inaquë ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huitona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarë'quëma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë'quëma' coshatarama', itopi.

³¹ Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tëhuënhachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë',” topatëra, co notoro nohuantërehuë'.

³² Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuërëtantaco',” itërahuë. A'napitaso': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

Nasha nanan a'chininso'
(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ina quëran piyapi'sari itaantapi:

—Coansha imarinsopitaso', co coshatatonaraihuë' Yosë nontapi. Parisio imarinsopita-tanta', inapochachin nipi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhuë', noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachina', noya coshatopi.

³⁵ A'na tahuëriso nipirinhuë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpa-tohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë' sëtapi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinosopita sëtapona'. Sëtatona' co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', ténin.

³⁶ Ina quëran pënënto nanan a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'moramaso irácaya nininso' noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorëhuë' pa'pitacaso marë'. Nasha a'morëso yanohuatëra, tapirë'. Naporahuaton, nasha në'mëtëquë pa'pitothuatëra, co inashitërinhuë'. ³⁷ Huino sha'moronta' yonquico'. Sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaró' nininquë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. ³⁸ Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin.

³⁹ Huino hua'qui' acopiso' o'opachinara, co nasha nipiso' nayapihuë'. “Hua'qui' acopiso' noya noya,” topi, itërin Quisosori.

6

Chinoto tahuëri naporinso'
(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sarin. Tricoro' pëntontapona pochin, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', caraapi. ² Parisioro'sari ni'sahuatona', itopi:

—¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirihuë' tricoraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacatacasohuë' nipirihuë'. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso' co natëramahuë'? itopi.

³⁻⁴ Itohuachinara, Quisosori itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirihuë', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵ Ina quëran itantarin:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Ina quëran chinoto tahuëri naniantahuachina, niyontonpiso pëiquë paantahuaton, Yosë nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ⁷ “Chinoto tahuëri nipirihuë', Quisosori anoyatapon nimara,” ta'tona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ⁸ Topinan yonquiarapirinahuë', Quisosori ninorin. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹ Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahuë'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, tënahuë caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' tënama'? itërin Quisosori.

¹⁰ Napotopirihuë', co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinarahué', a'naya a'naya ni'sarin quëran apia itërin:

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton, ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ¹¹ Ina marë' ni'sapisopitari chiníquën no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuaton-sona Quisoso ma'sha onpotacaiso'.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin Yosë nontacaso marë'. Ya'ipi tashi' Yosë nontárin. ¹³ Tahuërihuachina, imarinsopita përarin. Huë'pachinara, shonca cato' acorin na'con na'con a'chintacaso marë'. “A'chinacaso marë' a'parahuësopita itaranquëma',” itërin. ¹⁴ A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiago, Coansha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵ Matio, Tomasë, inapitanta' acorin. A'na Santiacanta' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirihuë', iporaso' Quisoso imasarin huachi.

¹⁶ Ina quëran cato' Cotasë acorin. A'naso' Santiago hui'nin. A'nanta' Cotasë Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirihuë', a'na tahuëri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaiso marë'.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Inapitarë' nohuaraimarahuatón, pastoque huanirin. Na'a imarinsopita inaquë ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huë'pi. Marë yonsan quëraonta' huë'pi. Tiro, Siton, inapita ya'cariya ya'huëpisopitanta' huëcatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quëpi anoyatacaso marë'. ¹⁸ A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton,

parisitápirinahué', inapitanta' anoyatërin. ¹⁹ Ya'ipiya Quisoso së'huacaiso' nohuantopi. Së'huahuachinara, ina nohuanton, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita

(Mateo 5.1-12)

²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita notëërahuaton, a'chintërin:

“Canpitaso' co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahué', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

²¹ Iporaso' tanapomarahué', Yosë'pa' co onporonta' tanararamahué'. Sano cancantarama'.

Isoro'paquë na'nëpiramahué', inapaquëso' capa cancantarama'.

²² Yosë quëran quëmapico ni'to, imaramaco. Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinëinquëma'. Co huachi quë'yarinëinquëmahué'. Pinosarinëinquëma'. Non-pinapiarinëinquëma'. Napotopirinëinquëmahué', ama sëtocosohué'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma ni'ton, nóya cancantoco'. ²³ Iráca Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinëinquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con canarama'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco'.

²⁴ A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëtopirinquëmahué', jma'huantacha nisarama paya! 'Noya cancantarëhua', topiramahué', Yosëso' co noya ni'sarinquëmahué'.

²⁵ Iporaso' noya coshatapiramahué', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' co manta' ya'huëtarinquëmahué'.

Iporaso' capa cancantapiramahué', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' sëtatoma', na'nëarama'.

²⁶ Noyasáchin nontinëinquëmaso' pa'yatohuatama', jma'huantacha nisarama paya! Iráca nonpin nanan pënëntona'piro'sa pënëntohuachinara, shimashonëmapitari pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'naquëma' niantarama'. Yosëso nipirinhué' ana'intarinquëma',” itërin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërin

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ina quëran itaantarin:

“Carinquëma' iyaro'sa', pënëinquëma' natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso' ya'huërin, ténahuë. Inimiconëmapitanta' nosoroco'. No'huipirinëinquëmaonta', ama i'huëretocosohué'. Catahuaco'. ²⁸ Pinopirinëinquëmaonta', noya nontoco'. Co quë'yapirinëinquëmaonta', ama no'huicosohué'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuain.

²⁹ Panpirayahuachinquën, ama manta' i'huëretëquësohué'. Naquëranchin panpiantahuachinquën, co naporó tëranta' no'huicaso' ya'huërinhué'. A'moranso' matohuachinquën, tananpitëquë' quëpa'in. Aipi a'moransonta quëpatohuachinquën, ama no'huiquësohué'. ³⁰ 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinquën, ama apiraquësohué'. Quëpatohuachinquën, ama ma'pataantaquësohué'. ³¹ Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpita nohuantërama' a'napita nosoro'inquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin a'napitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'.

³² Amiconëmapitaráchin nosorohuatama', co noya noya nisaramahué'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini ninosoropi. ³³ Noya nontërinquëmasopitaráchin catahuahuatama', co noya noya nisaramahué'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nicatahuapi.

³⁴ No'tëquën pahuëretopisopitarachin coriqui a'nanpatama', co noya noya nisaramahué'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nia'nanpi. 'Oshaquëran niquëtanta'a,' ta'tona', nia'nanpi. ³⁵ Canpitaso nipirinhué' inimiconëmanta' nosoroco'. Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuantohuachina', coriqui a'nanco'. 'Co i'huëretaponcohué' nimara,' tapomarahuénta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosë'pa' na'con canarama'.

Yosë pochachin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Os-hahuano'santa' nosororin. Co 'Yosparinquën,' itopirinahuë', catahuarin. ³⁶ Tata Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco', itërin.

Nocantopisopita pënëninso'

(Mateo 7.1-5)

³⁷ Ina quëran itaantarin:

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. 'Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin,' topi a'naquën. Ama ina pochin noncosohuë', Yosë ana'intochinquëma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihatama', Yosënta' inapochachin sha'huirapitëinquëma', ana'intarinquëma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquëma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanëma' Yosë inquichinquëma'. ³⁸ Ama a'napita apiratocosohuë'. Ma'sha quëtoco'. Ina marë' canpitanta' Yosë acanaarinquëma'. Co manta' nonpintarinquëmahuë'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama', Yosënta' na'con na'con catahuarinquëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuarinquëmahuë'," tënin.

³⁹ Ina quëran pënënto nanan sha'huitërin yonquicaiso marë': "Somaraya nipachina, co nanitërinhuë' a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'. ⁴⁰ Maistroso' noya noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natanpisopitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maistrone'na pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴² Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhüë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso'," itërin.

Nara pochin nininso'

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ina quëran itantarin:

"Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinhüë' noya nitërin. ⁴⁴ Nitërin quëran nara nohuitëre'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'. ⁴⁵ Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonquihuachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonquihuachinara, ina chachin nonpi," itërin.

Cato' pëirinsö'

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶ Ina quëran itantarin:

"A'naquëma' 'Sinioro, Sinioro,' itapomaracohuë', ¿onpoatonta' co natëramacohuë'? ⁴⁷ Na'acquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. ⁴⁸ Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, na'pitëquë chachin natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirinhüë', co anotërinhuë'. Chini' niponahuë', co yatë'yatërinhuë'. ⁴⁹ A'naquënso nipirinhüë' yapëihuachina, co noya yonquirinhüë'. 'Inotëquë tëranta' pë'i,' ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniiri a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin. Inapochachin topinan natanpatamaco, co natëhuatamacohuë', co cha'ësaramahuë'," itërin.

7

Capitan piyapinën anoyatërinso'

(Mateo 8.5-13)

¹ Piyapi'sa' a'chintahuaton, Quisoso Capinaomoquë pa'nin. ² Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapinën chiniquën canioton, yachiminin. Hua'anëni

noya nosororin. ³ Quisoso canquirinso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. "Paatoma', Quisoso sha'huitonco' huë'in piyapinëhuë anoyachinco," itahuaton, a'parin. ⁴⁻⁵ Inapitaso Quisosoquë canconahuatona', itapona':

—Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi niponahuë', nóya quëmapi. Nosororinpoa'. Inaora coriquinën quëran niyontona'huaiso pëi' ninin Yosë yonquica'huaiso marë'. Napoaton huëquë' piyapinën anoyatëquë', chiminpachin, itopi.

⁶⁻⁷ Ina natanahuaton, inapitarë' pa'nin. Capitan pëinënquë ya'caritërahuaso', amiconënpitari nacapipi. Capitani a'parin Quisoso nontacaiso marë'. "Capitan nanan a'patërinquënso' sha'huichinquën. Naporin: 'Caso' Siniro nontaponquën yapa'pirahuë'. Tapanato, co pa'nahuë'. Co caso' quëma pochin noyacohuë'. Co pëinëhuëquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' piyapinëhuë noyachin. ⁸ Canta' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'to, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. "Paco'," itohuatëra, pa'pi. "Huëco'," itohuatëra, huë'pi. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatoco'," itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën,' tënin capitan," itiipi.

⁹ Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuëretahuaton, piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton ca nohuanto, apiramiachin piyapinën noyatarin, tënin.

¹⁰ Napotohuachina, capitan amiconënpita ayancoantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarinso'

¹¹ Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. ¹² Ninano ya'coanaquë ya'caritërahuaso', na'a ya'huëhuano'sa nacapipi. Chimipi pa'pitacaiso marë' quësapi. Hui'napi niponahuë', a'shin ayananpirin. A'shini imasarin. Inaíchín hua'huin nipirinhuë', chiminin. So'ionta' iráca ayarin ni'ton, sa'ahua paiya inaso'. ¹³ Ina quënanahuaton, Quisosori nosororin.

—Ama imoya na'nëquësohuë', itërin.

¹⁴ Napotahuaton, chimipi acopiquë së'huaconin. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napohuachina, chimipi itapon:

—Huënsëquë' apia'hua, itërin.

¹⁵ Napotohuachina, nanpiantarahuaton huënsërin. Ina quëran nonsarin. Quisosori a'shin itapon: "Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë," itërin. ¹⁶ Ina nicatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarinpoa' pënëinpoaso marë'. Nani ma'sha nanitaparin, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosë co naniantërinpoahuë'. Catahuarinpoa huachi, topi.

¹⁷ Ananpitaantarinso' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coansha Paotistari a'parinsopita

(Mateo 11.2-19)

¹⁸⁻¹⁹ Coansha imarinsopitaso', Quisoso naporinso' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquiárin. "Quisososos' Yosëri a'paimarinso' nimara. ¿Pahuanarin o'macaso' nica?" ta'ton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'. ²⁰ Paatona quënanconpachinara, itapona':

—Coansha Paotista a'pairincoi natana'huainquënso marë'. ¿Quëmaso' Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica? Co nitotëraihuë'. Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itiipi.

²¹ Naporo chachin na'a cania'piro'sa' ya'huapi, nisha nisha caniori maninsopita. Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Sopairo'sari ahua'yantërinso'pitanta' huë'pachinara, sopairo'sa' a'patërin. Naporahuaton, ina nohuanton, somaraya nininsopitanta' ni'topi.

²² —Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya nininsopita ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi. Chana caniori maninsopitanta' anoyatërahuë. Në'huëro'santa' në'huëpiso' inquitërahuë. Chiminpisopita ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë' nosorotápirinahuë', noya nanan a'chintarahuë. Ya'ipi nani ni'nama', nani natanama'. Paatoma', Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ²³ Ya'ipi cancanëma quëran natëhuatamaco, noya cancantarama'. Co nisha nisha yonquiamacoso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

²⁴ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani paantahuachinara, Quisoso a'chiantarin. “Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiniquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhuë'. ²⁵ Co inaso ma'huano'sa pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopita, capa cancantacaisoráchin cancantopisopita, inapitaso' copirno pëiro'saquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë' co ina pochin nininhuë'. ²⁶ Pënëntërinso' natanacaso marë' pa'nama'. Coansha tëhuënhachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'. ²⁷ Iráca quiricanënquë ninorin:

‘Co'huara a'pamayátërasënquënhuë', comisionëhuë a'pararahuë.

Paaton, pënëntapon noya natanainënquënso marë', itërin Yosëri hui'nin nontaton. Coansha ninoton, naporin. ²⁸ Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coanshaso' noya noya pënëntërin. Inaso noya pënëntopirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, ina quëran noya noya nizarin. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin, ténahuë,” itërin.

²⁹ Nani na'a piyapi'sari Coansha noya natanpi. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' “Yosë noninso' no'tëquën pënëninpoa',” ta'tona', aporihuanpi. ³⁰ Parisioro'saso nipirinhuë', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natëcaiso'. Coansha no'tëquën pënëntopirinhuë', topinan quëran natanpi. Napoaton co aporihuanpihuë'. Cotio maestro'sarinta' co yanatëpihuë'.

³¹ Naquëranchin Quisoso taantarín: “Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquiipi. ¿Ma pochinta' niconpi? ³² Hua'huaro'sa pochin cancantopi, ténahuë. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara', a'naquën taponá: ‘Huëco' pita pochin nicatëhua' ya'nipiahua', ta'tona', quinatopirinahuë', co a'napitaso' nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran tantapona': ‘Inta nipachin, huëco', chimipi pa'pitopiso pochin nicatëhua' ya'nipiahua', nitantapi. A'naquën sëtatona' na'nërápirinahuë', co a'napitaso' nohuantopihuë' na'nëcaiso'. ³³ Inapochachin ipora nisha nisha yonquirama'. Coansha Paotistaso' huëcapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë', ‘Sopai nohuanton, naporin,’ toconama'. ³⁴ Ina quëran caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco. ‘Quisoso coshatárin. O'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin,’ toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. ³⁵ A'naquënso nipirinhuë', noya yonquiatona', Yosë natëapi. Pënëntërahuëso' natanahuatona', no'tëquën yonquiapi huachi,” ténin Quisoso.

Sanapi co noyahuë' yonquirinsopita naniantërinso'

³⁶ Ina quëran a'na parisio quëmapiri Quisoso amatërin. “Pëinëhuëquë huëquë' coshatahua',” itërin. Itohuachina, pa'nin. Pëinënquë ya'conconahuaton, misaquë huënsëconin. ³⁷ A'na sanapi natantahuaton, inaquë huë'nin. Inaso' oshahuana'pi itopiso'. Pimo hua'sai' potiria'huaquë quënin. ³⁸ Quisoso ya'yoranconahuaton, oshanën marë' sëtaton na'nërin. Na'nëhuachina, na'nëinën quëran Quisoso nantëquën shipitërin. Ainën quëran amirantërahuaton, apinorantërin. Ina quëran pimo hua'saiquë pashirantëtin. ³⁹ Ina ni'sahuaton, pëi' hua'anëni co noyahuë' ni'nin. Inaora yonquinën quëran yonquirarin. “Quisoso pënëntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuë'. Oshahuan ni'ton, co së'huacaso' nohuanchitonhuë',” ténin yonquiaton. ⁴⁰ Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itërin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitëranquën, itërin.

—Inta Maistro sha'huitoco, itërin inarinta.

⁴¹—Cato' quëmapi ya'huëpirinhuë'. Cato chachin patron nihipi. A'naso' a'natërápo pasa tahuëri canarëso' nihuitërin. A'nanta' a'natërápo shonca tahuëri canarësoíchin nihuitërin. ⁴²Capa coriqui pahuërëtacaso' ni'ton, cato chachin nihuitopiso' ayatërin. Topinan ayatërin. ¿Insoarita' patronën na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quëma yonquiran? itërin Quisosori.

⁴³—Na'con na'con ayatërinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuë', tënin.

—Ina mini. No'tëquën yonquiran, tënin.

⁴⁴Ina tosahuaton, sanapi tahuërëtahuaton, Simon itërin:

—Iso sanapi ni'quë'. Quëma pëinënquë ya'conpirahuë', co inachintërehuaso' ninanhuë'. Co i'sha tëranta' quëtërancohuë' nipa'morantëcaso marë'. Iso sanapiso nipirinhuë' na'nëinën quëran pa'morantërinco. Ainën quëran amirantërinco. ⁴⁵Canquipirahuë', co apinorancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' apinorantërinco. ⁴⁶Ni'toro'sa' huë'pachina, noya hua'saiquë pashimototacaso' ya'huëpirinhuë', quëmaso' co pashimototërancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' nóya niconco, pimo hua'saiquë pashirantëtërinco. ⁴⁷Tëhuëchachin na'con oshahuanpirinhuë', oshanën inquitarahüë. Napoaton na'con na'con nosororinco, tënahüë. A'naquënso nipirinhuë', “Co aquëtë' oshahuanahuë',” ta'tona', co onpopinchin nosororinacohüë', tënin.

⁴⁸Ina quëran sanapi itapon:

—Oshanën imoya inquitëranquën huachi, itërin.

⁴⁹A'napitaso' natanahuatona', ninontopi.

—¿Ma quëmapi' isoso'? ¿Oshanëna quëran huarë' inquitacaso' nanitërin ti? nitopi.

⁵⁰Quisososo nipirinhuë' sanapi itantapon:

—Natëranco ni'ton, Yosë nicha'ërinquën. Noya paquë huachi, itërin.

8

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

¹Ina quëran nisha nisha ninanoquë Quisoso pa'nin a'chinapon. A'naquën pancana, a'naquën co pancanayahuë' niponahuë', inaquënta' paaton, noya nanan a'chinarin. “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitari imasapi. ²A'naquën sanapi'santa' imasapi, canio quëran anoyatërinso'pita. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinahuë', nani anoyatërin. A'naso' Maria Mactarina itopi. Canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', Quisosori inquitërin. ³Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'inso' ya'ipi Irotisë ma'shanënpita a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran cosharo' pa'anpi Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyonton-pachinara, pënënto nanan sha'huitërin.

⁵—A'na quëmapi sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huarë' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi. ⁶A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', shimënschin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷A'naquëonta' nahuanoquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸A'naquënso nipirinhuë' noyaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarin: —Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹ Napotohuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin Maistro naporanso', co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹⁰ "Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhue' ya'ipiya a'chinchinquëma' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napitaso nipirinhue' co ya'ipiya a'chintarahuë'. Pënënto nananquësáchin a'chintarahuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co nitotapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹ Ina quëran itaantarín: "Achin naporahuëso' iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'. Yosë nanamën a'chinpatëhua', tricoraya pa'sarayapiso pochín ninëhua'. ¹² A'naquën piyapi'sa' ira pochín nipi. Yosë nanamën natanpirinhue'. Inairaro'sari huëcapairinso pochín a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërétiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna' anoyachitonhuë'. ¹³ A'naquëonta' na'piro pochín nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinhue'. Co chiníquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, Yosë a'popi. ¹⁴ A'naquëonta' nahuano'sa' ya'huërinquë pochín nipi. Yosë nanamën natanpirinhue'. Isoro'paráchin yonquiatona', co nanamën yonquipihuë'. Coriquiráchin cancantopi. Nipa'yatacasoáchin yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso pochín ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co huachi natëpihuë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'saso nipirinhue' noyaro'pa pochín nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', noya cancantatona', natëtopi. No'tëquën yonquiatona', natëmiatopi. Ma'sha onpoaponaraihuë', co a'popihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," tënin.

Nanparin pochín nininso'

(Marcos 4.21-25)

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarín:

"Nanparin i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' huë'pachinara, noya quënantopi. Inapochachín Yosë nanamën sha'huitahua' a'napitanta' nitochina'. ¹⁷ Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochín ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸ Napoaton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirinhue', 'Nani nitotërahuë', topirinhue', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin," itërin.

Quisoso quëmopinënpita

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹ Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinhue', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. ²⁰ Napoaton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huaniapi. Yanontërinënguën, itopirinhue', Quisososo' tapon:

²¹ —Yosë natëpisopita iyahuëpita pochín ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', mamahuë pochín ni'nahuë, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'sanënpitari itapon:

—Aquëtëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi. ²³⁻²⁴ Quisososo' nipirinhue', huanconënguë huë'érarín. Paaquëya', panca ihuani manín. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton nani yamëntaitapirinhue', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¿Maistro, Maistro, chimiitarihua'! Catahuacoí, itopi.

Quisososo' huënsërahuaaton, ihuan a'parin. Sononta' panca co'sacaitapirinhuë', asanoirin. A'naroáchin copitënin.

²⁵ —¿Onpoatomata' co natëramacohuë? itërin. Inapitaso nipirinhuë' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë. ²⁷ Quisoso nonshiconpachina, a'na quëmapiri nacapirin, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'. Ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquirinhuë'. Hua'qui' co manta' a'morinhuë'. Co huachi pëiquë ya'huërinhuë'. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huárin. ²⁸⁻²⁹ Na'pochuachina catinaquë tanpaquën tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Sopai nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'antarin. Quisoso quënanahuaaton, nantëntaquë isonquirahuaaton, monshorarin. Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai itërin:

—Iso quëmapi quëran pipico huachi, itërin. Ina natanahuaaton, chiníquën nonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisasonquën. Yosë hui'ninquën. Yosë marë' ama aparisitocoisohuë', itërin.

³⁰ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin.

—Na'a huaranca itërinacoi, topi.

Hua'huayatërahuë' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin ninihuanin.

³¹ “Ama parisitopiquë a'pacoisohuë',” itantapi. ³² Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Panënuquë coshatapi. “Coshiro'saquë tëranta' a'paco' ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquë ya'conco',” itërin. ³³ Itohuachina, quëmapi quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitatona', inaquë chimitopi.

³⁴ Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso' ta'api. Ninanoquë canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. ³⁵ Natanahuatona', “¿ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Iporaso' Quisoso ya'cariya huënsëarin. Nani a'moanahuaaton, noya yonquirin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë'. Ina nica-tona', pa'yanpi. ³⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'patahuaaton, anoyatërin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë',” topi ni'pisopitari. ³⁷ Natanahuatona', ya'huëhuano'saso' pa'pi tē'huatopi. Tē'huatatona', Quisoso itopi: “A'na parti paquë,” itopi. Itohuachinara, potiquë ya'coantarin. ³⁸ Yapa'pachina, quëmapi achin hua'yantërinso' itërin: “Canta' imainquën, topirahuë',” itërin.

—Ama huëquësohuë'. ³⁹ Ya'huëranquë paantaton, piyapi'sa' sha'huitonquë': “Yosë noyá anoyatërinco,” itëquë', itërin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi ninanonënuquë sha'huitëra'piarin. “Quisoso noyá anoyatërinco,” itëra'piarin.

Sanapi anoyatahuaaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinsó'

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰ Quisoso aquëtëran pëntoantarahuaaton, na'a piyapi'sa' quënanconin. Inaquë ninarapi ni'ton, canconpachina nóya nontopi. ⁴¹ Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huë'nin. Inaso' niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaaton, nantën pirayan isonquirin. “A'naroáchin Siniro pëinëhuëquë huëquë”. ⁴² Hui'nahuë yachiminarin,” itiirin. A'naáchin hui'nin ya'huëtërinso' chiníquën caniorin. Shonca cato' pi'ipitërin. Napotohuachina, inarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëtërapí.

⁴³ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parárin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Na'a notoro'sari nonënpirinahuë'. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. ⁴⁴ Quisoso pinën quëran huëcaton, a'morinso' huirotëinchin së'huaquirin. Së'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

⁴⁵ —¿Inta' së'huarincó? ténin Quisoso. “Co carinquënsó' së'huaranquënhuë',” topi ya'ipiya.

—Ni'quëchi Maestro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëetapirinënhuë': “¿Inta' së'huarincó?” ¿tënan ti? itërin Pitrori.

⁴⁶ —A'naso' natëtonco, së'huarincó. Së'huahuachincora, nitotërahuë. Ca nohuanto, noyatërin, ténin.

⁴⁷ “Nani nitotërin,” ta'ton, sanapi huë'nin. Pa'yanaton, ropa ropátëriarin. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: “Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquë Sinioro. Së'huahuatënhuëra, a'naroáchin noyatërahuë,” ténin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

⁴⁸ —Natëranco ni'ton, nani imoya anoyatëranquë. Noya paquë huachi, itërin.

⁴⁹ Quisoso nonaquëya', a'na quëmapi Cairo pëinën quëran huë'nin.

—Hui'nan nani chiminin. Ama huachi Maestro apiquësohuë', itërin.

⁵⁰ Quisoso' natanaponahuë', itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Natëco, hui'nan noyachin, itërin.

⁵¹ Pëinënhuë canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pitro, Coansha, Santiaco, inapitaíchin quëparin. “Ama a'napitaso' huë'inasohuë',” ténin. ⁵² Na'a piyapi'sa' na'nëtona', ayanápi.

—Ama na'nëcosohuë'. Co sanapia'hua chimininhuë'. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

⁵³ —Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin huachi, itatona', tëhuapi. ⁵⁴ Quisoso nipirinhuë' sanapia'hua maimirarahuaton:

—Huënsëquë', apia'hua, itërin.

⁵⁵ A'naroáchin nantantarahuaton, huanirin. “Nanon a'caco',” ténin Quisoso.

⁵⁶ A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. “Ma'pitacha nitotaton, ananpitaantaran paya,” itopirinahuë', “Ama a'napita sha'huitocosohuë',” itërin Quisosori.

9

A'chinacaso marë' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹ Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiníquënanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi.

² “Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco'. ‘Yosë yahua'anëntarinquëma'. Huëntonënhuë ya'conpatama', noya catahuarinquëma', itoco'. Cania'piro'santa' anoyatoco'. Carinquëma catahuaranquëma' anoyatacamaso marë',” itërin. ³ —Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pitana, pë'pëto, pan, coriqui, inapita ama quëpacosohuë'.

Ama a'moramaso tëranta' cato' quëpacosohuë'. ⁴ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquërachin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'.

⁵ A'na ninanoquë pa'patama', “Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinënhuëma', patoco'. Yapa'patama', pënhëco'. “Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënhëmaquë nina'intarama',” itoco'. Ina quëran a'na parti paco', itërin Quisosori.

⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquë pënhëna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

Coansha Paotista tëpapiso'

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷ Napopiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantërin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisoso'?” itohuachinara, “Coansha Paotista nantantarinso' nimara,” topi a'naquë. ⁸ “Co inahuë'. Iniasë ya'noantarinso'

nimara,” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nanpiantarinso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹ Ina natanaton, hua'ani itërin:

—Cari Coanshaso' atëpatërahuë, nishitëconotopi. Ina quëmapiso nipirinhuë', nani ma'sha nanitaparin, natantërahuë. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahuë yani'nin.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰ Ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chinai. Cania'piro'santa' anoyatërai,” itiipi. Napotihuachinara: “Huëco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua',” itërin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquë pa'pi. ¹¹ Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canquihuachinara, Quisosori noya nontërin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin.

¹² Nani i'huararahuasos', ca'tano'sanënpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pëiro'sa', inapita ya'huërin. Inaquë cosharo' pa'anatona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquë huë'ëpachina', itopi.

¹³ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Capa isëquë capacaso'. A'natërapoya pan, catoya sami, inaíchin ya'huëtërincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huërin. Quiya pa'anahuatoti, ¿ina nápo' ya'pi a'ca'ii ti? itopi.

¹⁴ A'natërápo huaranca pochin quëmapis'a' ya'huëpi ni'ton, napopi. Ina quëran ca'tano'sanënpita itërin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina'. A'natërápo shonca, a'natërápo shonca pochin huënsë'ina', itërin.

¹⁵ Sha'huitohuachinara, ya'ipiya huënsëpi. ¹⁶ Nani huënsëhuachinara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'patërin. Inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin: “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin. “Piyapi'sa' quëtonco' ca'ina',” itërin. ¹⁷ Quëtohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natëaquëhuarë' coshatopi. Ina quëran ca'tano'sanënpitari pë'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'më' amëntatopi.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸ A'na tahuëri Quisoso inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Ca'tano'sanënpitaráchin inaquë ya'huëpi. Nani Yosë nontohuachina, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta' piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

¹⁹ —“Coansha Paotistaco' nanpiantarinso',” topi a'naquën. “Co inahuë'. Tata Iniasëco' nanpiantarinso',” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nanpiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁰ —Canpitaso nipirinhuë' ¿ma'ta' yonquirama'? itërin Quisosori.

—Quëmaso' Cristo, Yosë a'paimarinquënso', itërin Pitrori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)

²¹ Pitrori napotopirinhuë': “Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocosohuë',” itahuaton, sha'huitërin: ²² —Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaponacohuë'. Tépararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin.

²³ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërinso'ráchin imaco huachi. Corosëquë chiníquën parisitëre'. Canpitanta' parisitapomarahuë', nani tahuëri imamiatoco. ²⁴ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chiminatoma',

parisitamiatarama'. Nipirinhüé', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahüé', co topinan quëran nanpiaramahué'. Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²⁵ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahué', co hua'yanëma' cha'ëpachinhüé', co canamiatararamahué'. ¡Onponta' pahuërëtapiramahué', co huachi hua'yanëma' nanitarinhüé' cha'ëcaso'! ²⁶ Imapatamaco, tēhuaponënuquëma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carinquëmanta' a'poaranquëma'. Nanamëhué' a'pohuatama', carinquëmanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahüé'. Tata huënaratërinso pochin canta' huënaratarahué. Noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahüé. ²⁷ No'tëquën itaranquëma'. Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. A'naquëma' co'huara chimiantërasënuquëmahüé', hua'anëntërinso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochin ya'norinso'

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸ Posa tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Coansha, Santiaco, inapitaráchin quëparahuaton, Yosë nontacaso marë' pa'nin. ²⁹ Yosë nontaso', nisha pochin ya'norin. A'morinsonta' huënaráchin huënaráchin ninin. Huirí huiríchin. ³⁰⁻³¹ A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita ya'nopi. Inahuanta' huënaráchin huënaráchin nipi. Quisosorë' ninontapi. “Quirosarinquë pa'pato, tēpararinaco,” itërin Quisosori. ³² Ca'tano'sanënpitaso nipirinhüé' huë'ëi' iquitatona', yahuë'ëpirinahué'. Capayatan-tahuachinara, Quisoso huënaráchin nininso' quënanpi. Moisésë, Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³ Inapitaso' yapanantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maestro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahué', itërin.

Co yonquiatonhué', napotërin. ³⁴ Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'ipiya imotërin ni'ton, pa'yanpi. ³⁵ Chitoro' huancana quëran Yosëri nontërinso' natanpi. “Iso' hui'nahué huayonahuëso'. Ina natanco’,” itërin.

³⁶ Nani nontohuachina, ni'sápirinahué', co a'napita quënanpihué'. Quisosoráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co manta' topihué'. Nani ni'pirinahué', naporo tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihué'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷ Tahuëririnquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënan-quimapi. Quisoso yonípona' huë'pi. ³⁸ A'nariso' nontiiirin.

—Huëquë' Maestro, hui'nahué nitiico. Ináchin hui'nahué nipirinhüé', ³⁹ a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, “yai” toshuaton no'paquë nitë'yatërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰ Ca'tano'sanënpita nontato: “Sopai inquitoco’,” itopirahué', co nanitopihué', itërin.

⁴¹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahué'. Co natan-tochináchinhué' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahüé', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? ténahué. Hui'nán quëshico, itërin Quisosori.

⁴² Inaquë quëntapirinhüé', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarin. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: “Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi,” itërin. A'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. “Pëinënuquë iyasha quëpan-taquë’,” itërin. ⁴³ Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!” topi.

Chiminacaso' ninoantarinso'

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'ipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinahué', ca'tano'sanënpita itantarin:

⁴⁴ —Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico niporahué', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masarinaco. Ina yonquiráco', itërin.

⁴⁵ Natanaponaraihuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. “¿Onpoatonta' ina pochin non-tërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton, të'huatatona' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquën nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona', “¿Inquënpocha chini chiniquën nanantëre'pëhuaya?” nitopi. ⁴⁷ Co natanaponahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuatón, ya'cariya ahuanirin.

⁴⁸ —Ama chiniquën nanantacamaso' yonquicosohuë'. Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

Pi'pian nisha imarinso'

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi Maestro ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhue', co quiya pochin imarinquënhue' ni'ton, co nohuantëraihue'. “Ama inapoquësohue’,” itërai, itërin.

⁵⁰ —Tananpitoco' sopai a'pa'in. Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

Santiago, Coansha inapita pënëninso'

⁵¹ Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'. Napoaton “Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahuë huachi,” ténin. ⁵² Yapaaton, catoya'pi a'parin. “Paso' ninanoquë pa'i, topirahuë'. Paatoma', natantonco' huë'ëpataquëhua’,” itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi. ⁵³ Natanahuatona', co Quisoso huëcacaso' nohuantopihuë'. Quirosarinquë pa'sarin ni'ton, co nohuantopihuë'. ⁵⁴ Ina marë' Santiago, Coansha, inapita no'huitopi.

—¿Ma'ta' Siniro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën a'paimaton isopita ahuiquichin topiraihuë', itopi.

⁵⁵ Tahuëretahuaton: —Ama iyaro'sa' napocosohuë'. Tananpitoco', itërin. ⁵⁶ Ina quëran a'na ninanoquë paantarin.

Ya'ipi cancanën quëran imacaso' ya'huërinso'

(Mateo 8.19-22)

⁵⁷ Papona pochin a'na quëmapiri nontiirin:

—Canta' Siniro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

⁵⁸ —Sacai' imancoso', ténahuë. Ma'sha tananquë ya'huërinso'pita huë'ëshinantëna ya'huëtópi huë'ëcaiso marë'. Inairanta' pë'pëtën ya'huëtërin. Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

⁵⁹ A'nanta' huë'pachina: —Imaquico, itopirinhue'.

—Oshaquëran Siniro imainquën. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imainquën, topirahuë', itërin.

⁶⁰ —A'naquën co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina', ténahuë. Quëmaso nipirinhue', ca na'con na'con yonquiatonco Yosë yahua'anëntërinpoaso' sha'huiquë', itërin Quisosori.

⁶¹ A'na quëmapinta' huëcaton:

—A'na tahuëri Siniro imasaranquën, topirahuë'. Ipora quëmopinëhuëpita nontëri'i. Nani nontohuato imainquën, itopirinhue', ⁶² Quisosori itërin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquësohuë'. Ni'quë'. A'nëtohuatëra, noya nicatë' ahuëhuatëra, no'tëquën ahuëre'. Niquë notëtahuatë' ahuëhuatëraso', co noya

ahuërëhuë'. Inapochachin nisha nisha yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë hua'anëntërinso' no'tëquën imacamaso', itërin.

10

Canchisë shonca catoya'pi a'parinso'

¹ Ina quëran a'napitanta' sha'huitërin pënëntacaiso'. Canchisë shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquë a'parin. Oshaquëran ina ninanoro'saquë chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pënëntacaiso marë'. Yapa'pachinara itapon:

² “Tëhuëinchachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', caraíchín pënëntarin. Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëchina'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin. ³ Iporaso' a'paranquëma'. Ni'co'. Carniroa'huaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huiponënuquëma'. ⁴ Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pë'pëto, coriqui, sapatë co inapita tëranta' quëpacaso' ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui' nontocosohuë'. Manóton paco'. ⁵ A'na pëiquë canconpatama', hua'anën nontoco': 'Ihuata iya. Yosë catahuainquëma', itoco'. ⁶ Noya nontohuachinënuquëma', Yosëri catahuaarin mini. Co'so' noya nontohuachinënuquëmahuë', co Yosëri catahuaarinhuë'. ⁷ Nohuantohuachinënuquëma', ina pëinënuquë yacahuaco'. A'cahuachinënuquëma', ca'co'. O'shitohuachinënuquëma', o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha nisha pëiquë yaca yacapatërantacosohuë'. ⁸ A'na ninanoquë pa'patama', noya nontohuachinënuquëma', inaquë a'chintoco'. Ma'sona a'cahuachinënuquëma', ca'co'. ⁹ Cania'piro'sa' inaquë ya'huëhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹⁰ A'naquën piyapi'saso nipirinhuë' co nohuantarinënuquëmahuë'. Ina ninanoquë canconpatama', cachiquë paatoma', pënëntoco'. ¹¹ 'Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënémaquë nina'intarama'. Co natëpiramahüë', Yosëso' yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi, ténahuë. Iráca Sotomaro'saso' pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'intërin. Co natërinacosopitaso nipirinhuë', chini chiniquën ana'intarin huachi,” itërin.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'

(Mateo 11.20-24)

¹³ Ina quëran Quisoso taantarin: “Corasinoquë, Pitsaitaquë inaquëpita ya'huëramaso', jma'huantacha nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Ina marë' parisitarama'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhuë' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëtatona', sa'catën nininso' a'moitonahuë'. Huarianoquënta nipa'samototatona' co noyahuë' yonquipisopita nianchitonahuë'. ¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë chini chiniquën ana'intarinquëma'. Tiroquëso', Sitonquëso', co onpopinchin ana'intarinhuë'. ¹⁵ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahüë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai, ¿topiramahuë' ti? Co inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë tëhuëinchinso' pa'miatarama huachi, ténahuë,” itërin.

¹⁶ Ina quëran yaa'parinsopita itaantarin:

“Iporaso' pënëntacamaso marë' a'pararanquëma'. Ca ya'huërenamëhuë pënëntarama'. Noya natanpachinquëma', natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinënuquëmahuë', co canta' nohuantarinacohuë'. Co nohuantohuachinacohuë', co Yosënta' nohuantapihuë’,” itërin Quisosori. Itohuachina, pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquë pënëntëra'piapi.

A'parinsopita huëantapiso'

¹⁷ Nani pënentohuachinara, canchisë shonca catoya'pi chachin nóya cancantatona', Quisosoquë huëantapi.

—Sopairo'santa' Sinioro nontërai. “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'parainquën,” itohuatëira, pipipi, itopi.

¹⁸ Napotohuachinara, Quisosori itërin;

—Sopai hua'an chachin iráca inápaquë ya'huëpirinhuë', Yosëri tē'yatërin. O'cori pochin a'naroáchin anotërinso' ni'nahuë. ¹⁹ Nani nanan quëtëranquëma' canpitanta' sopai minsëcamaso marë'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacoringuëma'. Canpitariso nipirinhuë' minsëarama'. Co manta' nanitarinhuë' minsëinquemaso'. ²⁰ Sopairo'sa' a'papiroamahuë', ama ina maréáchin noya cancantocosohuë'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' tēhuënchinso' nóya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinpoaso'

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Naporo' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. “Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'anëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponaraihuë', co nanamën nitotopihuë'. ‘Quiyaora noya noya nitotarai,’ topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhuë' catahuan. ‘Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë’, itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, ‘Yosparinquën,’ itëranquën,” tēnin, Yosë nontaton.

²² Ina quëran a'parinsopita itantarin. “Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatahuësáchin noyá nohuitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa' caora nohuanto, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi,” itërin.

²³ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: “Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinguëma' ni'ton, ni'nama'. ²⁴ Iráca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piros'a', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë',” itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

²⁵ Ina quëran a'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso tēnicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'i nanpimiata'huaso marë'? itërin.

²⁶ —Iráca Yosë quiricanën quëran ninshitaton, pënëninpoa'. ¿Ma'ta' tēnin? itërin.

²⁷ —“Tata Yosë hua'anëntërinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tēnin, itërin.

²⁸ —No'tëquën naporan. Ina pochin nipatan, Yosë pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itërin Quisosori.

²⁹ —Ina nitotaporahuë', ¿ma'ta' onpo'i? ¿Inpitaquë huarëta' nosoro'i? itaantararin.

³⁰ —Inta nipachin a'chinchinquën. A'na cotio quëmapi Quirosarinquë ya'huërin. A'na tahuëri Quiricoquë pa'sapirinhuë'. Paaso', tēpatoro'sari mapi. Ahuëatona', ihuapi. Ai'nanpiratopi. Yachimiánin patopi. ³¹ Ina quëran cotio corto hua'an ina ira chachin pa'tapirinhuë'. Quëmapi quënanconaponahuë', pëshonanpirahuaton na'huëtërin. ³² Ina piquëran a'na quëmapinta' pa'sarin. Inaso' Nihui huënton quëmapi ni'ton, corto hua'an catahuaninso'. Inarinta' quënanconaponahuë', inapotaantararin.

³³ Ina quëran Samaria quëmapirinta' quënancoantarin. Inaso' nisha quëmapi niponahuë', nosororin. ³⁴ Ya'cariconahuaton, catahuarin. Pë'shapiso' tomaquë, huinoquë, inaquëpita pashitërin. Inapotahuaton tonpotërin. Ina quëran inaora moranënuquë acorahuaton, huë'ëpatacaso pëiquë quëparin. Inaquë a'pairin. ³⁵ Tahuëririnquë catotë' coriqui prata quëran nininso' pëi' hua'anën quëtërin. "Paso' ninanoquë pa'sarahuë. Quëmari a'paiquë'. Coriqui pahuanpachin, quëmaora coriquinën castaquë'. Huënantahuato, i'huërëchinquën," itërin. ³⁶ Ni'quë' iyasha. Caraya'piri ahuëpiso' quënanconpi. ¿Insoarita' iin pochin nosororin? itërin Quisosori.

³⁷ —Nisha piyapiri nosororinso', tënin.

—Ina mini. Paaton, quëmarinta' inapochachin nosoroquë', itërin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

³⁸ Ina quëran paantahuaton, a'na ninanoquë canconin. Inaquë Marta ya'huërin:

—Huëquë' Siniro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatërin. ³⁹ Martaso' cain ya'huëtërin, Maria itopiso'. Quisoso huë'pachina, ya'cariya huënsëquirin. A'chininso' noya natanarin. ⁴⁰ Martaso nipirihuë' cosharo nicaton sacatárin. Nisha nisha yonquiaton, Quisoso huëcapairin:

—Caihuë Siniro topinan huënsëárin. Caora cosharo' nisarahuë. Sha'huitëquë' catahuainco, itërin.

⁴¹ —Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya cancantëranahuë'. ⁴² Casáchin natancoso' na'con na'con nohuantërahuë. Mariaso' natanatonco, noya noya nisarín. Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarin tënahué, itërin Quisosori.

11

Yosë nontacaso' a'chininso'
(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

¹ A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani nontohuachina, ca'tano'sanëni itërin:

—A'chintocoi Siniro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso' imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii, itërin.

² —Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco': "Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën. Chini chiníquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

³ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

⁴ Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi anoyacancantocoi.

Co noyahuë' yonquihuato, catahuacoi a'naroáchin nanianchii," itoco', Yosë nontohuatama', tënin.

⁵ Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, capa a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'në'. Yono tashi' nipirihuë', ma'sha nitonë'. "Cara pan quëtoco iyasha. ⁶ Nipayaraiso' huë'pirihuë', co manta' a'ca'huaso' ya'huëtërincohuë'," tënë'.

⁷ Yono tashi' ni'ton, co nohuantaponhuë' nimara. "Paquë' iyasha. Nani ya'coana oncotërahuë. Hui'nahuëpitanta' huë'ësápi. Co nanitërahuë' quëta'huanquënso'," tapon nimara. ⁸ Nipayarinso' niponahuë', co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin nitantahuachina, huënsëintarahuaton, quëtapon. ⁹ Napoaton Yosë na'con nontoco'.

Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' ¹⁰ Tëhuëenchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

¹¹ “Hui'nama' tanaton, ‘Sami nayarahuë,’ itohuachinquëma', co ya'huan quë-taramahuë'. Co insonta' nohuantërinhuë' hui'nin inapotacaso'. ¹² Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca quëtaramahuë'. Noya cosharo' quëtarama'. ¹³ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahuë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', ‘Ispirito Santo aya'coancantoco,’ itohuatama', aya'coancantarinquëma',” itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴ Ina quëran a'na quëmapi huë'nin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin. Nani a'patohuachina, noya nonin huachi. Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin paya!” topi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüë' nisha yonquipi. “Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparín sopai a'pacaso',” toconpi.

¹⁶ A'napitarinta' Quisoso itapona': “Yosë pochin niquë' ni'iinquën,” itonpi. Tënicaiso marë' napotopi. ¹⁷⁻¹⁸ Quisososo nipirinhüë' yonquipiso' nitotaton, itërin:

“Co Satanasë catahuarincohuë' sopairo'sa' a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton, co sopairo'sa' no'huirinhüë'. Nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhuë'. Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'.

¹⁹ A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tënama' ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tëquën yonquiatomahuë' naporamaso sha'huitarinquëma'. ²⁰ Caso nipirinhüë', Yosë catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahuë. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', tënhuë.

²¹ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Sahuëni, shonqui, inapita ya'huëtërin ni'ton, co insonta' nanitërinhuë' ma'shanënpita ihuacaso'. ²² A'naso nipirinhüë' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsërin. Sahuëni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanënpitanta' quiquitërin.

²³ Insosona co imapachincohuë', inimicotarinco. Co catahuahuachincohuë', piyapi'sa' anishacancantarín ama Yosë imacaiso marëhuë',” itërin.

Sopairi ya'coancantaantarínso'

(Mateo 12.43-45)

²⁴ Naquëranchin a'chiantaton, itaantapon:

“A'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantopirinhüë', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhüë', co quënaninhüë'. Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarín. ²⁵ Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarín. ²⁶ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' nipsisopita maantarín. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Inaquë ya'huápi. Quëmapi aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi,” itërin.

Noya cancantopisopita

²⁷ Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itërin:

—Ma noya a'chintërancoi. Mamaparinquën hua'huarinquën ni'ton, ma noya Yosëri ni'nin. ¡Aso'sorinquën ni'ton, nóya cancanchin! tënhuë, tënin chiniquën nonaton.

²⁸ Inaso napopirinhüë', Quisosori itapon:

—Yosë nanamën natanahuatona natëpisopita tëhuënchinso', noya noya cancantapona' tënhuë, itërin.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹ Na'con na'con piyapi'sa' huë'pachinara, itantarin: “Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. ‘Yosë pochin niquë' ni'inqüen. Ina ni'patoi natëarainquën,’ itopirinacohuë', co Yosë nohuanterinhüë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotaranquëma'. A'na tahuëri Conasë naporinso pochin nisarahüë. ³⁰ Ninihuiquë ya'huëpisopita co noyahuë' nipachinara, Yosëri a'parin pënënacaso marë'. Canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, pënënananquëma' Yosë ayonquianta'huanquëmaso marë'. ³¹⁻³² Ayaro' tahuëri nanihuachin, Ninihuiquë ya'huëpisopita sha'huirapiarinënuëma'. ‘Conasë pënënpachincoi, oshanëhuëi marë' sëtërai. Ina naniantatoi, Yosë yonquirai. Canpitaso nipirinhüë' noya noya nininso' natanpiramahuë', co natëtëramahuë'. Napoaton na'con na'con oshahuanama', itarinënuëma'. Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huë'nin ina natanacaso marë'. ‘Ya'ipi nitotërin,’ ta'ton, natanapon huë'nin. Napoaton ayaro' tahuëri inanta' atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotopirahuë', co yanatëramacohüë'. ‘Ina marë' na'con na'con oshahuanama', itarinënuëma',” itërin.

A'pininso pochin nininso'
(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³ “Nanparin i'chinpihuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhuë'. Co i'mëanaquë po'morëhuë'. Nanparin aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' huë'pachina', noya quënantopi. ³⁴ Ya'piranpo' nanparin pochin ninin. Ina quëran ma'sha quënanë'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantërë'. Ya'piranpo' co noyahuë' nipachina, co noya quënantërëhuë'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantërë'. Co noyahuë' yonquihuatëra, tashi pochin cancantërë'. ³⁵ Napoaton, ni'cona tashi pochin cancantotama'. No'tëquën a'chintopiranquëmahüë', co noya natanpatamahuë', tashi pochin cancantarama'. ³⁶ Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahuë'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama',” itërin.

Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita pënëninso'
(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷ Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso marë'. Ina pëinënuë pa'sahuaton, coshatacaso marë' huënsërin. ³⁸ Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopoimiratopi. “Inapohuatëhua', oshanënpoa' inquirarëhua',” topi. Quisososo nipirinhüë' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhüë'. Ina marë' pëi' hua'anën pa'yanin. “¿Onpoatonta' topinan coshatarin?” ta'ton, yonquirarin. ³⁹ Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahuë', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinënáchin pa'mopipi. Acoposo nipirinhüë' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahuë' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahuë' cancantërama'. ⁴⁰ Co no'tëquën yonquiramahüë'. Co nonënpóachin Yosë acotërinpoahuë'. Cancanënpóanta' acotërinpoa'. ⁴¹ Cancanëma quëran huarë' sa'ahuaros'a' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴² “Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! ‘Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,’ itërinpoa' Moisësë. Ina natëpiramahuë', co noya ninamahuë'. Nani ma'sha sha'nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso marë' sha'namaso manama quëran huarë', diesmo quëtërama'. Napoaponahuë', co Yosë nosororamahuë'. Piyapi'santa' yanonpintërama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. Diesmo Yosë quëtacaso' noya nipirinhüë', nosorocaso' na'con na'con nohuanterin.

⁴³ Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontonpiso pëiquënta' piyapi'sa' nocanama'. Hua'ano'sapitarë'quëma' yahuënsëconama'. ‘Ma

noyacha canpitaso' nitotërama', itohuachinënquëmara, pa'yatërama'. Cachiquë pa'patamara: 'Huë'cama maistro,' itohuachinënquëmara, pa'yatërama'.

⁴⁴ ¡Ma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin niconama'. Co corosë acotihuachinarahuë', acopo' co nishinahuën' nisarinsö co nitotatonaraihuë', piyapi'sari i'natopi," itërin Quisosori parisioro'sa' nontaton.

⁴⁵ A'na cotio maistrori natanahuaton, no'huirin.

—Ina pochin pënëntaton Maistro, quiyanta' anatarancoi, itërin.

⁴⁶ Napotohuachina, cotio maistro'santa' pënënaton, itapon:

—¡Ma'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa' pënëpiramahuë', nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca pë'pëtëreso pochin ninatanpi. A'chintopiramahuë', co pi'pisha tëranta' catahuaramahuë' natëcaiso'.

⁴⁷ “Íraca pënëntona'piro'sa' pënëntopirinahuë', canpita shimashonëmapitari co natëtonaraihuë', tëpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapipiramahuë', co natëramahuë'. Ina marë' canpitanta' Yosë ana'intarinquëma' ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya!

⁴⁸ Shimashonëma pochin cancantatoma', inapitari tëpatona pa'pitopiso', canpitari topinan quëran pëirapirama'. Co natëramahuë'.

⁴⁹ Yosë no'tëquën ninorinquëma'. Íraca chachin naporin: 'Na'a quëmapi'sa' a'pararahuë' pënëinënquëmaso marë'. A'chintapirinënquëmahuë', no'huitoma', ahuëarama'. A'naquën tëpaarama', itërinquëma'. ⁵⁰⁻⁵¹ Isoro'pa' ninin quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinahuë', na'a tëpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhüë', iini tëparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinahuë', tëpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tëpapi anta'. Yosë chinotopiso pëiquë chachin tëpapi. Canpitaso nipirinhüë' ina nitotapomarahuë', co natantochináchinhüë' cancantërama'. Napoaton Yosë na'con na'con ana'intarinquëma'.

⁵² ¡Ma'huantacha cotio maistro'sanquëma' nisarama paya! Niahui osërëtëreso pochin co Yosë nanamën no'tëquën a'chintëramahuë' ni'ton, piyapi'sa' co Yosë no-huitopihuë'. Co canpita tëranta' Yosë huëntonënquë ya'conamahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co nohuantëramahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'," itërin Quisosori.

⁵³ Nani tonitohuachina, parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' chiníquën no'huitopi. No'huitatona', nisha nisha Quisoso natanpi atëhuëcaiso marë'. ⁵⁴ “Co no'tëquën nonpachinhüë', sha'huirapiahua'," nitopi.

12

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

¹ Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' niyontonpi Quisoso natanacaiso marë'. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya'quëtapi. Ca'tano'sanënpita a'chintaton, itapon: “Tëhuënchachin iyaro'sa', parisioro'sa' yanonpinpi. Napoaton a'chinpiso', pan ahuëpocatërinso pochin niconaton a'naroáchin piyapi'sa' yanonpintopi. Ni'cona nonpintochinënquëma'.

² A'naquën po'oana quëran ma'sha nipi. Ma'sha po'orëso pochin nipirinhüënta', a'na tahuëriso' ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³ Tashi' napopiramahuë', naporamaso' tahuëri anitotapi. Pëi'acoana nisacarotopiramahuë', a'na tahuëriso', naporamaso' a'ninquëchin sha'huitapi. Ya'ipi piyapi'sa' nitotapi huachi," tënin.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'

(Mateo 10.28-31)

⁴ Ina quëran itaantarin: “Ama iyaro'sa', piyapi'sa' të'huatocosohüë'. Tëpaporinënquëmaonta', co hua'yanëma' matarinënquëmahuë'. ⁵ Yosë tëhuëchinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahüë. Co noyahüë' nipatama', Yosë hua'yanëma' matahuatënquëma', parisitopiquë a'pamiatarinquëma'. Napoaton ina na'con na'con të'huatoco'. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

⁶⁻⁷ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. A'natërápo nipirinhüë', catotë' coriquia'huaíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri nani-antërinhuë'. Canpitaso' na'con na'con yonquirinquëma'. Noya noya a'pairinquëma'. Noyá nohuitërinquëma'. Ainëma' hua'huayátërahuë nipirinhüë', ya'ipi pichirin. Napoaton ama të'huacosohüë'. Ni'sárinquëma',” itërin.

Quisocriso imarëhuaso' sha'huicaso' ya'huërinso'
(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ina quëran taantarín: “Tëhuënychachin iyaro'sa', 'Quisoso imarahüë', topatama', ayaro' tahuëri canta' nohuantaranquëma'. 'Imarinco mini,' itarahüë Yosë'pa'. Anquëniro'santa' natanapi. ⁹ Nipirinhüë', Yosë quëran quëmapico nipirahuë' a'pohuatamaco, carinquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co nohuitërinacohüë', itarahüë. Anquëniro'santa' natanapi.

¹⁰ A'naquën no'huitonaco, pinorinaco. Ina quëran oshanëna marë' sëtohuachina', Yosëri oshanëna' inquitarin. Nipirinhüë' Ispirito Santo pinotona' oshahuanpiso', co onporonta' inquitarinhuë'.

¹¹ A'na tahuëri mapachinënquëma', cotio niyontonpiso pëiquë quëpaarinënquëma'. Hua'ano'sa', coisëro'sa', inapitaquë sha'huirapihuachinënquëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohüë'. ¹² Naporo' Ispirito Santo catahuuarinquëma' noya a'panitacamaso',” itërin Quisosori.

Nani ma'sha nohuantopiso'

¹³ Na'a piyapi'sa' natanaso', a'nari huëcapairin.

—Maistro, tatahuë nani chiminin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', patërin. Iyahuëso' nipirinhüë' apiratërinco. Co nohuantërinhuë' patomatiincoso'. Sha'huitëquë' patomachinco, itërin.

¹⁴ —Co coisë pochin nica'huaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁵ Napotahuaton, ya'ipiya pënënin.

—Ama iyaro'sa' ma'sha canacamasoáchin yonquicosohüë'. Co nani ma'sha ya'huëtinquëma' huarë' noya naniaramahuë', itërin.

¹⁶ Itahuaton, a'na pënënto nanan sha'huitërin. “Ni'co'. A'na ma'huan ya'huërin. Iminënuë sha'pachina, hua'huayátërahuë nitërin. ¹⁷ Napoaton ya'ipi pëinënpita ya'sotërin huachi. '¿Insëquëcha ma'sha aco'iya?' ta'ton, yonquiárin. ¹⁸ Yonquihuachina, tapon: 'Pëiro'sa' i'quitahuato, a'na pëiro'sa' niantarahüë. Panca panca nisarahüë. Inaquë ya'ipi ma'shanëhuëpita acoarahüë. ¹⁹ Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahüë'. Co huachi sacatarahuë'. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato, nóya ya'huápo,' ténin yonquinën quëran. ²⁰ Napopirinhüë', Yosëri itërin: 'Quëmaso' co manta' yonquiranhüë'. Ipora tashi chachin ca nohuanto, chiminaran. Nani ma'sha canapiranhüë', ya'ipiya pataran ni'ton, a'napitari mapon,' itërin. ²¹ Canpitanta' nani ma'sha canapomarahüë', co Yosë yonquihuatamahüë', ina ma'huan pochin nisarama'. Co manta' ya'huëtomiatarinquëmahuë'. Co Yosë'pa' canamiataramahuë',” ténin Quisoso.

Yosë noya a'pairinpoaso'
(Mateo 6.25-34)

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “A'naquën ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahüë,' topirinhüë' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantacosohüë'. ²³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. Noyápiachin a'mocasonta' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. ²⁴ Ni'co'. Inairaro'sa' co sha'topihuë'. Co cayarinsó' sënapihuë'. Cosharo' tapacaso marë' co pëi' ya'huëtopirinhüë', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, cosharo' ya'huëtopi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinquëma'. ²⁵ Ama nisha

nisha yonquiatoma', napion cancantocosohuë'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tēranta' nanpicaso' ya'huërinhuë'. ²⁶ Canpitaora co manta' nanitapapiramahuë'. Yosë nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

²⁷ Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaso nipihuë'. Nipirinhuë', noyápiachin yancotopi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. 'Ma noyápiachincha a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahuë', ina quëran noya noya ya'nopi. ²⁸ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuërífchin ya'huëpirinhuë', ahuihuachina, ahuiquitëre'. Co hua'qui' ya'huëpirinhuë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. Ina nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtërinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhuë'. ²⁹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?' ama tocosohuë'. ³⁰ Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso' nipirinhuë', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ³¹ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtërinquëma', itërin.

Canamiatëre'huaso'
(Mateo 6.19-21)

³² Naquëranchin itaantarín:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Ohuica pë'tahuana'pi pochin nicato a'pairanquëma'. Caraichinquëma' nipomarahuë', Yosë noya ni'ninquëma'. Hua'anëntërinquë chachin aya'coninquëma'. ³³ Ama na'con ma'sha yontoncosohuë'. Ma'sha ya'huëtöhuachinquëma', pa'anahuatoma', sa'ahuaro'sa' quëtoco'. Inapotohuatama', Yosë acanaarinquëma'. Isoro'paquë ma'sha a'naroáchin mocarin. Ihuarinënpoa'. Ma'shari a'quirin. Inapaquëso nipirinhuë' Yosë acanahuachinpoa', ya'huëtomiatarinpoa'. ³⁴ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiamahuë'. Nipirinhuë', Yosë na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiamama', itërin.

Noya ninacaso' ya'huërinso'

³⁵⁻³⁶ Ina quëran taantarín: “Noya yonquiatoma', capayatëre'so pochin cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso marë' pa'nin. Onporosona huënantacaso' co piyapinënpita nitotopihuë'. Napoaton noya nitaparahuatona', nanparin i'chinpirahuatona', ninarapi. Canquiton, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso' ya'huërin. ³⁷ Piyapinënpita ninarapi quënanquintahuachina, hua'anëni nóya ni'sarin. Inari chachin nitaparahuaton, cosharo' acotarin piyapinënpita capacaiso marë'. ³⁸ Yono tashihuë nipon, tahuëri ya'carihuë nipon, huënantarin. Co huë'ëponaraihuë' ninarapi quënanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹ Isonta' yonquico': Ihuatë' a'nanaya huëcaton, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohuë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co ma'shanënpita ihuaitonhuë'. ⁴⁰ Yosë quëran quëmapico ni'to, canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co a'naroáchin o'mantararinhuë', tosapi a'naquën. Co nitotasëinquëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë,' itërin Quisosori.

Inpriato pochin nininso'
(Mateo 24.45-51)

⁴¹ Napohuachina, Pitrori natanin:

—¿Ya'ipi piyapi'sa' Sinioro pënënanan? ¿Quiyasáchin nica? itërin.

⁴² Napotöhuachina:

“Ni'co' iyaro'sa'. O'maca'huaso tahuëri a'na patron pochin nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën noya natërinso' sha'huitërin. 'Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantöhuachina', quëtëra'piraquë', itahuaton

pa'nin. ⁴³ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natërin. Patronëni huëcapaintahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁵ Nipirinhüë', inpriatonën nisha cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huëntaponhuë', ta'ton, piyapinënpita ahuëapon. Cosonänënpitanta' ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶ Napoaso', a'nanaya patronëni quënanquiantapon. Co nitotasohüë', a'nanaya canquipon. Co natërinhuë' ni'ton, ocoirahuaton, chiníquën ana'intarin. Co natëtono'sahuëpitarë chachin ana'intarin.

⁴⁷ A'na piyapinënso' patronëni sha'huitopirinhüë', co yonquirinhüë'. Noya nitotaponahuë', co natërinhuë'. Co ma'shanënpita noya tapatërinhuë' ni'ton, chini chiníquën ahuihuitarin. ⁴⁸ A'naso nipirinhüë' co nitotërinhuë'. Co noyahuë' nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhüë'. Inapochachin canpitanta' na'con a'chintëranquëma' ni'ton, noya natëco'. Na'con nitotohuatama', noya noya natëcaso' ya'huërin," itërin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'

(Mateo 10.34-36)

⁴⁹⁻⁵⁰ "Tëhuëenchachin, iyaro'sa', pën matohuachina, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin piyapi'sa' a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa' no'huiarinaco. Caso' chiníquën parisita'huaso' ya'huërin. Ina yonquiato, sëtërahuë. A'naroáchin nipachin napochinaco. ⁵¹ 'Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapona', ¿topiramahuë' ti? Co ya'ipiya nohuantarincohüë'. Pënënpato, nisha nisha yonquiapi. A'naquën nohuantarincaco. A'naquënso nipirinhüë', co nohuantarincohüë'. ⁵² Ipora quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarinaco, caraya'piso nipirinhüë' co nohuantarincohüë' ni'ton, nino'huiapi. ⁵³ A'na pëiquë pa'pin nohuantarincaco. Hui'ninso nipirinhüë' co nohuantarincohüë'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarincaco. Pa'pinso nipirinhüë' co nohuantarincohüë'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarincohüë'. Hua'huinso nipirinhüë' nohuantarincaco. A'shatën nohuantarincaco. Notainso nipirinhüë' co nohuantarincohüë'," tënin.

Ipora ma'sha onporëhuaso' yonquicaso' ya'huërin

(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon:

"No'tëquën, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashirotohuachina: 'O'nanapon,' tënama'. Ina quëran o'nanin. ⁵⁵ Sor parti quëran chiníquën ihuantohuachina, 'Huënoca ya'huëapon,' tënama'. Naporo' huënocatërin. ⁵⁶ Canpitaso' nonpintënuëma'. O'nan, sëhuën, inapita noya ninopiramahuë', ¿onpoatonta' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'?" itërin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

(Mateo 5.25-26)

⁵⁷ "¿Onpoatomata' canpitaora cancanëma quëran co no'tëquën yonquiramahuë'? ⁵⁸ Ni'co'. Nihuitëranso marë' yaquëpahuachinënquën, a'naroáchin nanan anoyatëquë'. Co anoyatohuatanhuë', coisëquë quëparinënquën. Coisëquë quëpahuachinënquën, sontaroquë yo'coaninënquën ni'ton, tashinan pëiquë po'moarinënquën. ⁵⁹ Inaquë po'mohuachinënquën, ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiaran," tënin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosë ana'intochinquëma'.)

13

Co noyahuë' yonquipisopita naniantacaso' ya'huërinso'

¹ Naporo' a'naquën huë'sahuatona', Quisoso sha'huitiipi: "Caririaro'sa' Yosë pëinënquë chinotatona', ma'sha tëparapirinhüë', Piratori sontaro'sa' a'parin tëpacaiso marë'. Inaquë chachin tëpapi," itiipi.

² “A'napita caririaro'sa quëran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosë nohuanton, ¿tëpapi, topiramahuë' ti? ³ Co inapita na'con na'con oshahuanpihuë'. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', ana'intarinquëma'. Chiminatoma', parisitomiatarama'. ⁴⁻⁵ Siroiquënta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tëparin: 'Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,' ¿topiramahuë' ti? Co naporinhuë', ténahuë' caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosarinquë inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', chiminatoma', parisitomiatarama',” itërin Quisosori.

Nara co nitërinsohuë'

⁶ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: “A'na quëmapi iminënguë iquiranaranta' sha'nin. Papotahuaton a'shinauponahuë', hua'qui' co nitërinhuë'. ⁷ Ina quëran inpriatonën itërin: ‘Iso huayo napoonin. Nani a'shinauponahuë', cara pi'ipi co manta' nitërinhuë'. A'nëquë'. ¿Ma'marëta' topinan huanirin?’ itopirinhuë', ⁸ ‘Ama sinioro ipora a'nëquësokuë'. A'na pi'ipira' tananpitëquë'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahuë. Apono acotarahüë noya nitacaso marë'. ⁹ Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhuë', sha'huitoco a'nëchinquën,' itërin inpriatonëni,” tënin Quisoso.

Chinoto tahuëri apia anoyatërinso'

¹⁰ Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ¹¹ Inaquë a'na sanapi quënanconin, apia nininso'. Sopai nohuanton, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitërinhuë' no'tëpicaso'. ¹² Quisosori quënanahuaton, përarin. Huëcapaihuachina:

—Nani imoya noyatëran, itërin.

¹³ Së'huapihuachina, a'naroáchin no'tëquën huanirin. “¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tënin. ¹⁴ Niyontonpiso pëi' hua'anso nipirinhuë', no'huitërin. Chinoto tahuëri anoyatërin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—Saota tahuëri sacatacaso' ya'huërin. Naporon' huëco' anoyatinquëmaso marë'. Chinoto tahuëriso' co noyahuë' anoyatacaso', itërin.

¹⁵ Quisosori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintënguëma'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ohuaca', mora, inapita pë'tahuahuatama', chinoto tahuërinta' i'quiritërama'. I'sha ya'huërinquë quëparahuatoma', o'shitërama'. ¹⁶ Iso sanapiso nipirinhuë' Yosë piyapinën niponahuë', hua'qui' parisitërin. Nani shonca posa pi'ipi Satanasëri aparisitopirinhuë', ipora huarë' nicha'ërahuë. Chinoto tahuërinta' anoyatacaso' ya'huërin ténahuë. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama'? itërin.

¹⁷ Natanahuatona', inimiconënpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhuë', pa'yatopi: “¿Ma noyacha Quisoso nanitaparin paya!” topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸ “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? topiramahuë'. A'na pënënto nanan sha'huitanta'inquëma' canpitanta' nitotacamaso marë'. ¹⁹ Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuë', iminquë sha'patëra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin,” tënin. (Inapochachin ya'nan nipon, caraíchin piyapi Yosë imapirinahuë', a'na tahuëri hua'huayátërahuë imasapi huachi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Mateo 13.33)

²⁰ Ina quëran itantarin: “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? ²¹ Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotërin, pan huëpocatërin huachi,” tënin Quisoso.

Ya'coana pochin nininso'
(Mateo 7.13-14, 21-23)

²² Ina quëran nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'chintëra'piarin. Quirosarinquë huarë' pa'sarin. ²³ A'chintohuachina, a'na quëmapiri itapon:

—¿Onpo piyapita' cha'ëpona'? ¿Caraíchin nimara ti? itërin.

²⁴ —Yosë huëntonën pëi pochin ninin. Ya'coananënso' yamianasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinahuë', co noyahuë' cancantatona', co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Canpitaso nipirinhuë' ipora chachin ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohuë'.

²⁵ A'na tahuëri hua'anëni ya'coananën oncotarin huachi. Naporo huarë' aipiran huani-rahuatoma', yaya'conpiramahuë'. “I'soatocoi Sinioro,” tosapiramahuë', co nohuantar-inhuë'. “Co nohuitëranquëmahuë'. Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuë',” itarinquëma'. ²⁶ “Co'ta nohuitërancoi. Quëmaro'coi coshatërai, o'orai. Quiyataquë a'chinan,” tosapiramahuë'. ²⁷ “Co' mini nohuitëranquëmahuë'. Co noyahuë' ninama' ni'ton, co piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Paco huachi,” itahuatëinquëma', a'paarinquëma'.

²⁸ Parisitopiquë pa'sahuatoma', na'nëarama', chiniquën parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pënëntona'piro'sa', inapita Yosë hua'anëntërinquë ya'huërapí, ni'sarama'. Canpitaso nipirinhuë' co ya'conamahuë' ni'ton, sëtarama'. ²⁹ Nisha nisha parti quëran huëcatona', Yosë ya'huërinquë ya'conapi. Inaquë noya coshatëreso pochin nóya ya'huërapí. ³⁰ A'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso' nipirinhuë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, sëtërinso'
(Mateo 23.37-39)

³¹ Naporo' a'naquën parisioro'sa' Quisosoquë huë'pi.

—A'naroáchin ta'aque'. Irotisë yatëparinquën, itiipi.

³² —Inca. Co yapa'nahuë'. Irotisëso' pa'pi nonpintë'. Paaton, sha'huitonquë'. Nani Yosë sha'huitërinco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natëto, sopairo'sa' a'parahuë. Na'a cania'piro'sa' anoyatarahuë. Cara tahuëríchin pochin pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonquë' nitochin. ³³ Inaso napotopirahuë', ipora tahuëri chachin pipito tashira aquëtëran Quirosarinquë nincana'huaso' ya'huërin. Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' inaquë pënëntopirinahuë', tëpapi. Inaquë canta', tëpainacoso ya'huërin, tënin.

³⁴ Ina quëran itantarin: “¿Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatëinquëma', chiniquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinëinquëmaso marë'. A'paporinhuë', tëparama'. A'naquën na'piquë të'yaratoma', tëparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatëinquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tëranta' nohuantëramacohuë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuantëramacohuë'. ³⁵ Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Co huachi catahuarar-inquëmahuë'. Co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': ‘¿Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,’ itaramaco,” itërin Quisosori.

14

Chinoto tahuëri anoyatantarinso'

¹ A'na hua'ani Quisoso amatërin coshatapacaso marë'. Parisio quëmapí inaso'. Amatohuachina, inaquë pa'nin. Chinoto tahuëri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapí sha'huirapicaiso marë'. ² Naporo' a'na cania'pi Quisosoquë huë'nin, panca pomatërinso'. ³ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita notëërahuaton, Quisosori itërin:

—¿Noya chinoto tahuëri cania'pi anoyatacaso' ti? ¿Ma'ta' tënama' canpita? itërin.

⁴ Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinaraihuë', cania'pi së'huarahuaton, a'naroáchin anoyatërin. —Noya paquë huachi, itërin. ⁵ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—¡Hui'nama' posoquë pa'itohuachina, chinoto tahuëri nipirinhüë', a'naroáchin ocoirama'! Mora tëranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahuë' nica? itërin.

⁶ Parisioro'saso nipirinhüë' tapanatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininso'

⁷ Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuënsëpi. “Hua'an pirayan huënsëhuato, chiníquën nanantona'pi pochin ni'sarinaco,” ta'tona', inaquë huënsëconpi. Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

⁸ —Natanco iyaro'sa' pi'pian pënëinquëma'. Quëmapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatërin coshatapacaiso marë'. Inaquë amatohuachinquën, ama hua'ano'sa' pirayan huënsëquësohuë'. Tapon'a' a'na quëmapi chini chiníquën nanantërinso' huë'sarin. ⁹ Huë'pachin, hua'an itarinquën: “Po'shaquë', iso quëmapi huënsë'in. Pasëquë tëranta' huënsëconquë',” itohuachinquën, tapanaran. ¹⁰ Napoaton amatohuachinquën, co'inquë huënsëquë'. Hua'an huë'pachin, noya nontarinquën. “Huëquë' iyasha, isëquë noya huënsëiquë',” itohuachinquën, ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinquën. ¹¹ Inapochachin “Caso' noya noyaco,” topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë', sano piyapi nipatama', Yosë noya noya acoarinquëma', itërin.

¹² Ina quëran pëi' hua'anën pënënaton, itantarin:

—Ca'painëquënso marë' piyapi amatohuatan, ama quëmopinënpita, amiconënpita, inapitaráchin amatëquësohuë'. Ma'hua'ano'sa' amatohuatan, inapitanta' amataantahuachinëinquën, i'huëretarinëinquën. ¹³ Sa'ahua'ano'sa', apiaro'sa', sonpacharo'sa', somaraya nininsopita, inapitanta' nosoroaton, amatëquë'. ¹⁴ Ina quëran noya cancantaran. Inapitasa' co nanitopihuë' amatanta'inëinquënso'. Co i'huëretopirinëinquënhuë', Yosëso' i'huëretarinëinquën. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuëri ananpitaantahuachinquën, acanaarinquën huachi, itërin.

Yosëri amatërininsopita

(Mateo 22.1-10)

¹⁵ Inaquë coshatasoi', a'naso' natanahuaton, Quisoso itapon:

—Yosë chachin hua'anëntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itërin.

¹⁶ Napotohuachina, pënënto nanan sha'huitërin.

—A'na quëmapi na'a piyapi'sa' amatërin ca'pacaiso marë'. ¹⁷ Tahuëri nanihuachina, inpriatonën a'parin sha'huitantacaso marë'. “Huëco huachi. Nani cosharo' taparin,” itërin. ¹⁸ Nani amatopirinhüë', co huachi nohuantopihuë'. “Co'chi nanitëraihuë' paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuëso' nicapo pa'sarahuë. Napoaton co nanitërahuë',” tënin a'na'. ¹⁹ “Shonca toro pa'anahuë asacata'huaso marë'. Inapita tënipo pa'sarahuë. Napoaton co ipora nanitërahuë',” tënin a'nanta'. ²⁰ “I'huara sa'arahuë. Napoaton co canta' nanitërahuë',” tënin a'nanta'. ²¹ Napotohuachinara, inpriatosa' ayanahuaton hua'anën sha'huitiirin. “Co huachi nohuantopihuë',” itërin. Natanahuaton, no'huitërin. “Manóton paantaquë'. Cachiquë tëranta' paaton, piyapi maconquë'. Sa'ahua'ano'sa', apiaro'sa', somaraya nininsopita, sonpacharo'sa' inapita maconquë',” itërin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. ²² Huënantarahuaton, sha'huitiantarin. “Nani maconpirahuë'. Ipora huanta' pahuanarin piyapi'sa' nanicaso',” tënin inpriatonën. ²³ “Ninano quëran pipirahuaton, macoantaquë'. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquë' huë'ina'. Imino'saquë huarë' paaton, maconquë'. Na'a piyapi'sa' nohuantërahuë. ²⁴ Ya'nana' amatërahuëso'pitaso', co huachi ca'painacoso' nohuantërahuë' ni'ton, inapoco',” itërin hua'ani, tënin Quisoso.

Sacai' imacaso'

(Mateo 10.37-38)

²⁵ Ina quëran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirinhüë', tahuëretahuaton, itapon: ²⁶ “Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Sa'ama', hui'nama', iyaparima', oshiparima',

inapitanta' co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuantëramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamacohuë', co tēhuēnchachin imaramacohuë'. ²⁷ Imapatamaco, a'napita aparisitarinēnquēma'. Yatē-papirinēnquēmaonta', imamiatoco. Corosēquē chiníquēn parisitērē'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinēnquēma'. Co ahuantohuatamahüë', co tēhuēnchachin imaramacohuë'. ²⁸ Ni'co' iyaro'sa'. A'na quēmapi panca tori yanipachin, co a'naroáchin nininhuë'. Ya'ipi pa'tërinso'ton yonquirin. ²⁹ Ina quëran coriquinēn nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinēn nanihuachinhuë', co pëirinhuë'. Patomaíchin a'canin naporini, a'napitari tēhuaitonahuë'. ³⁰ 'Ni'co'. Panca yapëipirinhuë', co nanitërinhuë' a'canacaso', 'ichitonahuë'. ³¹ Isonta' yonquico'. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso'. Inimiconēnso nipirinhuë', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' huë'pachinara, co a'naroáchin ahüëapon pa'sarinhuë': 'Sacai' minsëcaso', ta'ton, yonquirárin. ³² Co nanitochináchinhuë' nipachina, comisionēn a'parin nanan anoyatacaso marë'. ³³ Inapochachin pënēnquēma'. Sacai' imamancoso', tēnahuë. Napoaton noya yonquiatoma', imaco. Casáchin yonquihuatamaco, tēhuēnchachin noya imasaramaco," tēnin Quisoso.

Yamora pochin nininso'
(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴⁻³⁵ Ina quëran taantarin: "Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachinaso co huachi cashirinhuë' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta noyatërinhuë'. Topinan tē'yatëre'. Huëratēhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya cancantohuatamahüë', co Yosë nohuantarinquēmahuë' tapon naporin.)

15

Ohuica chihuërinso pochin nininso'
(Mateo 18.10-14)

¹ Nisha nisha piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', oshahuano'sa' itopiso', inapitanta' huë'pi. ² Ina ni'sahuatona', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitarë' coshatarin, co napocaso'huë' nipirinhuë', toconpi.

³ Ina natanahuaton, Quisosori iso pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaiso marë': ⁴ "A'na quēmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'sarin. A'napitaso' pastoquëranchin patahuaton, hua'qui' yon-sarin. Quënanahuë' huarë' yonisárin. ⁵ Quënanahuaton, pa'yatërin. Pitënanahuaton, quëmantarin. ⁶ Pëinēnquë canquiantahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Ohuicanëhuë' chihuëpirinhuë', quënanahuë. Ina marë' nóya cancantahua', itërin. ⁷ Inapochachin Yosë ni'ninpoa'. Noya piyapi ya'huëhuachin, Yosëri noya ni'sarin. Nipirinhuë', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tëranta' co noyahuë' yonquirinso' naniantohuachin, Yosë ya'huërinquënta' capa cancantomiatapi," itërin Quisosori.

Coriqui ayatërinso'

⁸ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitantarin: "A'na sanapi shonca coriqui prata quëran nininso' ya'huëtopirinhuë', a'nara' ayatërin. Nanparin i'chinpituaton, noyá huitëtërin. Quënanahuë' huarë' yonisárin. ⁹ Quënanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Coriquinëhuë' ayatopirahuë', quënanahuë. Ina marë' noya cancantahua', itërin. ¹⁰ Inapochachin a'na piyapi tëranta' co noyahuë' yonquirinsopita naniantohuachin, anquëniro'santa' noya cancantapi," itërin.

Oshahuana'pi huëantarinso'

¹¹ Ina quëran Quisosori itaantarín: “A'na quëmapi cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhüë',
¹² hua'hua nininsoari pa'pin itërin: ‘A'na tahuëri ya'ipi ma'shanënpita iyahuëro'co patomatarancoi. Caso nipirinhüë' apira nohuantërahuë. Ipora tata quëtochanco, topirahuë', itërin. Itohuachina, patoma ma'shanënpita quëtërin. ¹³ Cara tahuëri quëran pochín hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarinso' masahuaton, aquë pa'nin. Inaquë no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin. Na'a coriqui quëparinso' i'quirin. ¹⁴ Nani ya'ipi i'quihuachina, inaquëso' tanarotopi ni'ton, co manta' capacaso' ya'huërinhuë'. Inanta' tanarin. ¹⁵ Napoaton a'na patronquë pa'nin. ‘Canta' sacachi, topirahuë', itërin. ‘Noyahua'. Sacatëquë' nipachin,' itahuaton, pastoquë a'parin coshinënpita a'paicaso marë'. ¹⁶ Inaquë paaton, coshiro'sa' a'cararin. Tanaton, coshi ca'ninso' tëranta' nayapirinhüë', co incari quëtërinhuë'. ¹⁷ Ina quëran yonquirin. ‘¡Ma'huántacha ninahuë paya! Tata piyapinënpitaso' noya coshatapi. Caso nipirinhüë' tana yatëparinco ta'a. ¹⁸ Paato, tatahuë nonchi: “Co noyahuë' tata ninahuë. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. ¹⁹ Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán pochín cancantancoso' ya'huërinhuë'. Piyapinën pochín tëranta' ni'co,” ichi,' ténin yonquinënguë. ²⁰ Ina quëran pa'pin ya'huërin'pa' paantarín.

Ya'caritëriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton, ta'aparin. Iporahuaton, apinorin. ²¹ ‘Co noyahuë' ninahuë, tata. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán pochín cancantancoso' ya'huërinhuë', itërin pa'pin. ²² Napotopirinhüë', pa'piniso' na'con nosororin. Piyapinënpita camairin. ‘Manóton paatoma', noyápiachin nininso' maconahuatoma', a'motoco'. Po'moitërantá' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatënta' matonquë' po'moin. ²³ Ina quëran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tëpaco' ca'ahua'. Capa cancantatëhua', pita niahua'. ²⁴ Iso hui'nahuë chiminin pochín niponahuë', iporaso' ya'noantarín. Ayatë pochín nipirinhüë', iporaso' niantarahuë', itërin. Ina quëran pita nisapi.

²⁵ Paninanso nipirinhüë', iminquë sacatërin quëran huëntararin. Pëiquë ya'caritëriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi. ²⁶ Natanahuaton, piyapinën përarín: ‘¿Onpoatonta' pita nisapi?’ itërin. ²⁷ ‘Co'ta iya'hua huënantarin. Noya canquintarin ni'ton, tatari pa'yatërin. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatërin capacaso marë', itërin. ²⁸ Ina natanahuaton, no'huitërin. No'huitaton, co yaya'coninhüë'. Pa'pini pipirahuaton, itërin: ‘Huëquë' conpa capa cancantahua', itopirinhüë'. ²⁹ ‘Inca tata. Na'a pi'ipi quëma marë' chiniquën sacatërahuë. Sha'huitohuatancora, ya'ipiya natëranquën. Napoaponahuë', co caso' chipo tëranta' quëtërancohuë' amiconëhuëpita amatahuato capa cancanta'huaiso marë'. ³⁰ Iso hui'nanso nipirinhüë', aquë paaton no'piárin. Monshihuanárin. Coriquinën quëtopiranhüë', ya'ipi i'quirin. Ina quëran huënantahuachina, quëmari nosoroaton, pa'yatëran. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatëran coshatacaiso marë', itërin.

³¹ Napotohuachina, pa'pini itërin: ‘Nosororanquën mini conpa. Quëmaso' co ya'huincaranhuë'. Ya'ipi ma'shanëhuëpita quëchinquën. Ya'ipiya quëmaquën nisarin. ³² Iya'huaso nipirinhüë', nani huënantarin. Chimininso pochín niponahuë', ya'noantarín. Ayatëreso pochín nitopirëhuahuë', niantarëhua'. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin,' itërin pa'pini,” ténin Quisoso.

16

Inpriatori nonpintërinso'

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintantaton, itapon: “A'na ma'huan ya'huërin. Inpriatonën chiniquën nanan quëtërin piyapinënpita camaicaso marë'. Inari asacatërin. Chiniquën nanantaton, nihipiso' ninshitërin. Inaso nipirinhüë', nonpintaton, inaora marë' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi. ² Ma'huanso' natantahuaton, amatërin. ‘Quëmaso' nonpintaranco natantërahuë. Coriqui quëtëranquënso' quëmaora marë' manan ni'quëhuarë', ocoiaranquën. Ya'ipi nihuirinacoso' ninshitoco nitochi,' itërin.

³ Inprietonenso' pipirahuaton, yonquirarin. '¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anëhuë ocoiarinco. Co nanitërahuë' chiniquën sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuantërahuë' coriqui topinan ma'pata'huaso'. ⁴ Na'a quëmapi'sa' hua'anëhuë nihiupi. Iporaso' inapita catahuarahuë. Ina quëran hua'anëhuë ocoihuachinco, inahuanta' catahuarinaco nanpica'huaso marë', tënin yonquiaton. ⁵ Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatërasohuë', nihuitopisopita amatërin. A'naya a'naya huë'pi. A'naso' huë'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an niuiran?' itërin. ⁶ 'Pasa rata toma' ma'parahuë ni'ton, ina nápo' niuirahuë', itohuachina, 'Inta nipachin, nihuitëranso quirica masahuaton, a'natërápo shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. ⁷ Ina quëran a'nanta' huë'nin. Huë'pachina, '¿Onpota' quëmanta' nihuitëran?' itërin. 'Trico ma'parahuë ni'ton, pasa costaro marë' niuirahuë', tënin. 'Inta nipachin, Posa shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuëretacaiso marëhuë'. ⁸ Hua'ani natantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpintantaranco. Nipirinhüë', "ma noyacha yonquiran paya," tënahüë', itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipisopita noya yonquipi inaora canacaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhüë', imapiramacohüë', co onpopinchin yonquiramahuë' noya nicacamaso marë'.

⁹ Coriqui ya'huëtohuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohüë'. A'napita pahuantohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinquëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinquëmahuë', natëhuatama', noya ni'sarinquëma'. Chini chiniquën nanan quëtarinquëma'. Co'so' natëhuatamahuë', co chiniquën nanan quëtarinquëmahuë'. 'Nonpintarinco,' ta'ton, co huachi natëtarinquëmahuë'. ¹¹ Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta' inápaquë acanarinquëmahuë'. ¹² Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtarinquëma'. A'naninquëmaso pochin quëtërinquëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamiataramahuë'.

¹³ Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahuë' cato chachin natëcamaso'. A'naso' nohuantatoma', noya natëarama'. A'naso' nipirinhüë' co onpopinchin nohuantatomahuë' co natëaramahuë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahuë', itërin Quisosori.

¹⁴ Parisioro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tëhuapi. ¹⁵ Tëhuapirinhüë', Quisosori itërin: "Canpitaso' Yosë imaramaso pochin nipomarahüë', co tëhuënhachin imaramahuë'. Nonpinama'. Yonquiramaso chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinëinquëmahuë'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinquëmahuë', itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

¹⁶ Ina quëran tantarin: "Íraca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë'pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpisopitaso' chiniquën cancantatona', ya'conapi. ¹⁷ Quiricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantapirinhüë', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihüë' ni'ton, ya'ipi naniarin," tënin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸ Ina quëran Quisosori pënëantarin: "Co sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuanarama'. Monshihuaninso pochin Yosë ni'sarinquëma'. Insosona ina

sanapi so'ini të'yatërinso chachin maantahuachina, inanta' monshihuaninso pochin Yosëri ni'sarin," itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹ Ina quëran itaantapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huëtërin. Morin pa'ton nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochin niconon, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'. ²⁰⁻²¹ A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin. Ma'huan pëinën aipiran acopi. Ya'coanaquë huën-sëarin. Tanaton, ma'huan pë'sotërinso tëranta' nayapirinhuë', co manta' quëtöpihuë'. Ta'taráchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huëcatona', irotiipi. ²² Napoin quëran Nasaro chiminin huachi. Chiminpachina, Yosë'pa' anquëniro'sari quëparin. Apraan pantarinquë chachin pantarin. Ina quëran ma'huaonta' chimininpachina, pa'pitopi.

²³ Parisitöpiquë paaton, parisitárin. Në'përahuaaton, aquë quëran Nasaro quënanin. Tata Apraanë' ya'huëarin. ²⁴ Napoaton chiniquën përarin: '¡Tata Apraan, nosoroco canta! Pënuquë parisitárahue. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tëranta' api'nichinco,' itopirinhuë'. ²⁵ 'Co'chi nanitërahue paya. Ni'quë'. Quëmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huëtöpirinquënhuë', inasáchin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitáran. Nasaroso nipirinhuë' nanpipon, parisitápirinhuë', iporaso' noya ya'huarin huachi. ²⁶ Naporahuaaton, Yosë'pa' pa'patëra, co onporonta' pipirëhuë'. Inapochachin parisitöpiquënta' pa'patëra, co onporonta' Yosë'pa' pa'nëhuë'. Panca tahuan ya'copitërinso pochin ni'ton, co nanitërehuë' pëntonacaso', itërin.

²⁷⁻²⁸ Napotöpirinhuë', itantarin: 'A'natërápo iyahuëpita ipora ya'huërapa. Nasaro a'paquë' tatahuë pëinënquë iyahuëpita pënënacaso marë'. Caso' parisitápato, co nohuantërahue' isëquë huëcacaíso', itërin. ²⁹ Napotöhuachina, Apraani itërin: 'Co'ta Yosë quiricanën ya'huëtöpi. Inaquë Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninshitöpi nontatona' nitotacaíso marë'. Inapita natëina', itërin Apraani. ³⁰ 'Nani nontaponaraihuë', co natëpihuë'. Nipirinhuë', chimininso' nanopiantahuaaton, pënënconpachin, natëpona' nimara. Co noyahuë' yonquipisöpita naniantatona', Yosë tahuëretantapona' nimara, topirahuë', tënin. ³¹ 'Co Yosë quiricanën natëhuachinahuë', chimininsonta' nanopiantapirinhuë', co onporonta' natëapihuë', itërin Apraani," tënin Quisoso.

17

Anishacancantöpisöpita

(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita pënëantarin. "Nisha nisha ma'sha ya'huërin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhuë', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuë' ni'ton, ¡ma'huantacha nizarin paya! Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin. ² Co'huara hua'huaro'sa tëranta' anishacancanchátërasohuë', marëquë chimiitërin naporini, noya noya niitonhuë'. Pancara'pique a'sonconotahuaatona', të'yaitöpi naporini, co aquëtë' oshahuaintonhuë'. A'naquënta' imasapirinacohuë', co chiniquën cancanchatërapihuë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantöpi. Inapita anishacancantöhuachina', Yosëri ana'intarin. ³ Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantotama'.

A'na piyapi ma'sha onpotöhuachinquëma', pënëncó'. Naporinso marë' sëtöhuachina, nanan anoyatoco'. ⁴ A'na tahuërimarëáchin canchisëro' napotöpirinquëmahuë', canchisëro chachin: 'Co noyahuë' ninahuë ni'ton, sëtërahue', itöhuachinquëma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'huicaso' ya'huërinhuë'," tënin.

Ya'ipi cancanënpoa quëran natëcaso' ya'huërin

⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpitari itopi:

—Catahuacoi Siniro, Yosë noya noya natë'i, itopi.

⁶ —Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tēranta' Yosë natëtoma', nontohuatama', noya catahuarinquëma'. “Yosë nohuanton, iso nara no'pa quëran pipirahuaton, marëquë pa'in,” tënama' naporini, pa'itonhuë'. “Yosë no'tëquën nontërinco,” topatama', sacai' nininso' nanitaparama', itërin.

Yosë marë' sacatacaso' ya'huërinso'

⁷ Ina quëran itantarin: “Patron ya'huëhuachina, piyapinën camairin. Camaihuachina, iminënquë sacatërin. Pë'tahuanënpitanta' a'pairin. Nani sacatohuachina, imin quëran huënantahuachina, patroni a'naroáchin a'carin, ¿topiramahuë' ti? ⁸ Co naporinhuë'. Patron'ton yacoshatërin. Napoaton piyapinën sha'huitërin. ‘Cosharo' niquë'. Ina quëran nitaparahuaton, o'huintoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itërin. Nani coshatohuachina, naporo huarë' piyapinënso' coshatërin. ⁹ Piyapinën camairin ni'ton, natërin. ‘Ma noyanquën ni'ton, natëranco. Ina marë' “Yosparinquën,” ' co itërinhuë'. ¹⁰ Canpitanta' iyaro'sa', Yosë sha'huitohuachinquëma', natëco'. Nani natëhuatama': ‘Topinan piyapinënpoa' ni'tëhua', natërehua', nitoco'. Ya'ipiya natëcamaso' ya'huërin,” itërin Quisosori.

Chana caniori maninsopita anoyatërinso'

¹¹ Ina quëran Cariria parti na'huëtahuaton, Quirosarinquë pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nin. ¹² Inaquë paaton, a'na ninanoquë canconin. Canconpachina, shonca quëmapi'sa' chana caniori maninsopita quënanconin. Inapitaso' aquëmiáchin huani-
rahuatona', ¹³ chiniquën nontopi:

—¿Quiyanta' Maestro nosoroatoncoi anoyatocoi topiraihuë'! itopi.

¹⁴ Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatëramaso a'notonco', itërin. Napotohuachina, pa'pi.

Paaso', a'nanaya canio iniquipi. Noyatopi. ¹⁵ A'nara': “Nani noyatërahuë,” ta'ton, ayancuinarin. Iratapon pochin “¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tosarín. ¹⁶ Quisosoquë huënantahuaton, nantëntaquëchin isonquirin. Isonquirahuaton, “Yosparinquën, Siniro,” itërin. Samaria piyapi inaso'.

¹⁷⁻¹⁸ —Shonca ya'pi anoyatopirahuë', a'naíchin huënantahuaton, “Yosparinquën,” itërinco. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquirin. A'napitaso nipirinhüë' co “Yosparinquën,” itërinacohüë', tënin.

¹⁹ Ina quëran itantarin:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquë. Yosë natëran ni'ton, noyatomiatëran huachi, itërin.

Yosë hua'anëntarinso'
(Mateo 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ina quëran Parisioro'sari huëcapairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosë isoro'paquë hua'anëntarin? itopi.

—Yosë hua'anëntohuachin iyaro'sa', co a'ninquëchin ya'noarinhuë'. ²¹ “Isëquë ya'huarin,” co taponahuë'. “Pasëquë ya'huarin,” co taponahuë'. Yosë hua'anëntohuachinquëma', ya'coancantarinquëma', itërin.

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itantarin:

—A'na tahuëri iyaro'sa', panantarahuë. Naporo' nohuantaramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahuë. “Manóton o'manta'in,” tosapiramahuë', co naporo' quënanaramacohüë'. ²³ A'naquën yanonpintarinënuëma'. “Nani o'mantarin. Pasëquë ya'huarin,” itarinënuëma' a'naquën. “Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso' nitotërai,” itarinënuëma' a'naquëonta'. Ina pochin nontohuachinënuëma', ama natëcosohüë'. Ama inapita imacosohüë'. ²⁴ A'nanaya o'mantararahuë. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. ²⁵ Iporaso nipirinhüë' chiniquën parisita'huaso' ya'huërin. Na'a piyapi'sa' co nohuantaracohüë'. No'huarinaco. ²⁶⁻²⁷ Iráca Noi pënëntopirinhüë', co natëpihuë'. Co natëtonahuë', topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi, hui'ninpitanta'

aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhüë', Yosë natë-ton panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhüë', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi. Naporo' ya'ipiya chimiitopi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huaso', a'nanaya o'mantararahuë'. ²⁸ Notonta' iráca Sotomaquë ya'huëpirinhüë'. Inaquë a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi, nipa'antápi, ma'sha sha'sapi, pëiapi. ²⁹ Napoápirinhüë', Noto pipihuachina, naporo tahuëri chachin Yosë nohuanton, inápa quëran pën a'paimarin. A'nanaya ta'huantopi. ³⁰ Inapochachin canta' a'na tahuëri Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'noantarahuë'.

³¹ “Ina tahuëri nanihuachin, co ma'shanëmapita yonquicaso' ya'huaponhuë'. Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'sha macacaso marë tëranta' ya'concosohüë'. A'naroáchin ta'aco'. Iminquë ya'huëhuatama', ama pëinëmaquë paantacosohüë'. Topinan paco'. ³² Iráca Noto sa'in ma'shanënpita yonquiaton, co a'naroáchin ta'arinhuë'. Napoaton co cha'ërinhuë'. Ina yonquico'. ³³ Noya nanpicamasoáchin yonquihu-atama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, tëpapirinënquëmaonta', noya noya nanpimiatontarama'.

³⁴ O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pë'saraquëáchin huë'ësapirinhüë', a'nara' imarinco ni'ton, anquëniri inápaquë quëpantararin. A'naso nipirinhüë' patarin. ³⁵ Cato sanapi shi'shi' pë'sanapirinhüë', a'nara' quëpantararin. A'naso nipirinhüë' patarin. [³⁶ Cato quëmapi ina iminquëáchin sacatapirinhüë', a'nara' quëpantararin, a'nara' patarin, ”] tënin Quisoso.

³⁷ —¿Insëquëta' Siniro napoapi? itopi.

—Ma'shara'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapaipi, itërin. (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

18

Coisë naporinso'

¹ “Chiniquën cancantatë', apira apira Yosë nontacaso' ya'huërin,” ta'ton, pënënto nanan sha'huitantarin ama amitona' a'pocaiso marëhuë'. A'chintaton, itapon: ² “A'na ninanoquë a'na coisë ya'huërin. Co manta' Yosë të'huatërinhuë'. Piyapi'santa' co nosororinhüë'. ³ Ina ninanoquë chachin a'na quëyeron ya'huëpirinhüë', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton coisëquë pa'nin. ‘Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitëquë' quëtanta' inco. Ana'intëquë', itopirinhüë', co nohuantërinhuë' catahuacaso'. Nani tahuëri paantahuaton, inachachin inachachin itantarin. ⁴ Hua'qui' coisëri co natëpirinhüë', napoin quëran ami ami natanin. ‘Co' mini Yosë të'huatërahuë'. Piyapi'santa' co nosororahuë'. ⁵ Iso quëyeronso nipirinhüë' apininco. Apira apira huëcapaihuachincora, pinatanahuë. Co huachi ahuantërahuë'. Napoaton inimiconën ana'antarahuë', tënin.

⁶ Ni'co'. Coisë co noyahuë' niponahuë', napoin quëran quëyeron catahuarin. ⁷ ¡Yosëso nipirinhüë' nóya ni'ton, huayoninsopita na'con catahuarin! A'napitari aparisito huachina', Yosëri no'tëquën ana'intarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin ina nontopi ni'ton, catahuaarin. Co naniantarinhuë'. ⁸ Tahuëri nanihuachin, a'naroáchin ana'intarin. Napoaponahuë' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënaimapo to?” itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosë nontopiso'

⁹ A'naquën piyapi'sa' ya'huëpirinhüë'. “Quiyasáchin no'tëquën Yosë natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuë',” toconpi. Napopirinhüë', inapita pënënacaso marë' Quisosori itërin: ¹⁰ “Cato' quëmapi Yosë chinotopiso pëiquë Yosë nontacaso marë' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marë' ma'patërinso'. ¹¹ Parisioso' huanirahuaton, sacaronquë Yosë nontërin: ‘Tata Yosë, yanontëranquën. Caso' noyaco. Ina marë' noya ni'nanco ni'ton: “Yosparinquën,” itëranquën. Co a'napita pochincohüë'. Co ihuatërahuë'. Co nonpinahuë'. Co monshihuanahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë'. Caso nipirinhüë' co ina pochincohüë'. ¹² Nani simana catoro' ayonarahüë. Ya'ipi canarahüë quëran, diesmo quëma marë' acorahuë', itërin Yosë nontaton. ¹³ A'naso

nipirinhue' co ya'caritërinhue'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marë sëtërin. 'Tata Yosë, caso' oshahuaco. Nosoroatonco, oshanëhue' inquitoco,' itërin. ¹⁴ Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso nipirinhue', co noyahuë' ni'nin. A'napita nocanpatama', a'na tahuëri Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhue': 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', noya acoarinquëma',” tënin Quisoso.

Hua'huaro'sa' nosororinso'

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahuë'.

—Ama napotocosohuë'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁶ Quisosoriso nipirinhue' itërin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. ¹⁷ Tëhuëenchachin itëranquëma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸ Ina quëran a'na hua'ani Quisoso huëcapairin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën, ténahuë. ¿Ma'ta' caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹ —¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëíchin noyaso'. ²⁰ Iráca pënëntërinso' nitotëran. “Ama sa'an tēhuananpitëquësohuë'. Ama piyapi tēpaquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. Tata natëquë'. Mamanta' natëquë',” tënin Yosë iráca pënëntaton, itërin.

²¹ —Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²² Ina natanahuaton, Quisosori itantarín:

—Isonta' Yosë nohuanterin. Paaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconquë'. Coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtonquë'. Ina quëran imaquico. Inapotohuatan, Yosë'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³ Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhue'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtatón, pa'nin. ²⁴ Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'ërë'poya? itopi.

²⁷ —Co insonta' inaora nanitërinhue' cha'ëcaso'. Yosëíchin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipi nanitaparín, itërin Quisosori.

²⁸ —Ni'quë' Sinioro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoi, imasarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tëhuëenchachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', ténahuë. A'naquëma' Yosë hua'anëntërinso' a'chinacamaso marë' pëinëma', sa'ama', iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'. ³⁰ Ca marë' patohuatama', ipora chachin Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarínso'

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, itantarín: “Iporaso', Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' ya'huasëhua', Yosë quëran quëmapico nipirahuë', nani ma'sha onpotarinaco. Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopiso chachin napotarinaco. ³² Hua'ano'sa' masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco.

Tēhuaarinaco, no'huiarinaco, ipitarinaco. ³³ Chiníquēn huihuirahuatonaco, tēpararinaco. Napoaponahuē', cara tahuēriya quēran nanopiantarahuē," itērin.

³⁴ Natanaponaraihuē', co nitotopihuē'. Ma'sona tapon naporinso' co yonquipihuē'.

Somaraya anoyatērinso'

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵ Ina quēran Quiricoquē ya'caritohuachina, a'na quēmapi quēnanconin. Ira yonsanquē huēnsēarin. Somaraya ni'ton, nani tahuēri inaquē huēnsēaton, coriqui topinan ma'patárin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' iratapi, natanaton: “¿Inta' huē'sarin?” topachina, ³⁷ “Quisoso Nasaritoquē ya'huērinso' huē'sarin,” itopi. ³⁸ Ina natanahuaton, chiníquēn nontērin:

—¡Nosoroco Siniro! Quēmaso' Tapico' shinquēn. Yosē a'paimarinquēn ni'ton, nosoroco canta', itērin.

³⁹ A'naquēn quēchitopisopitari natanahuatona', no'huipi. “Ta'tēquē,” itopirinahuē', aquētē chachin chiníquēn nontērin.

—Nosoroco Siniro. Quēmaso' Tapico' shinquēn. Onpopionta' catahuaco, itantarin.

⁴⁰ Quisoso' chiniconahuaton, camaitērin quēcacaiso'. Quēshihuachinara:

⁴¹ —¿Ma'ta' iyasha onpochinquēn? itērin.

—Anoyarayatoco Siniro canta' ni'chi, itērin.

⁴² —Noyapa'. Natēranco ni'ton, anoyarayataranquēn, itērin.

⁴³ Itohuachina, a'naroáchin noya ni'tērin. “¡Ma noyacha Yosēso' ni'ton, anoyarayatērinco paya!” ta'ton, Quisoso imarin. Piyapi'santa' pa'yatatona', “Ma noyacha Yosēso' ni'ton, anoyarayatērin paya,” topi.

19

Saquio anoyacancantērinso'

¹ Quiricoquē canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin. ² Inaquē a'na ma'huan ya'huērin. Saquio itopiso'. Inaso', coriqui copirno marē' ma'patona'piro'sa' hua'anēn ni'ton, chiníquēn nanantērin. ³ Quisoso inaquē huē'pachina, na'a piyapi'sari yamotērapí. Saquionta': “Canta' Quisoso nohuichi,” ta'ton, huē'pirinhuē'. Mo'copiya ni'ton, co nanitērinhuē' quēnanacaso'. ⁴ Napoaton ta'arē'nachin piyapi'sa' na'huētērahuaaton, naraquē nanopēconin. “Isēquēchin Quisoso huē'sarin,” ta'ton, inaquē huēnsēarin Quisoso nococaso marē'. ⁵ Quisoso' inaquē canconahuaton, nē'pēconin.

—Iya Saquio, manóton nohuaraquē'. Ipora tahuēri quēma pēinēnquē yacahuaranquēn, itērin.

⁶ Napotohuachina, manorahuaton, nohuaraimarin. Pa'yatatón, “Noya Maestro. Huēquē' ni'quico,” itērin. Ina quēran pēinēnquē quēparin. ⁷ Piyapi'sari quēnanahuatona', ninontapi. “¿Onpoatonta' oshahuan pēinēnquē yacahuatonin?” nitopi. ⁸ Saquioso nipirinhuē' Quisoso a'chininso' natanahuaton, noya natērin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Siniro ya'huētērinco. Ipora patoma sa'ahuario'sa' quētarahuē. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuēso' na'con na'con quētantarahuē. A'na marē'chin nipirinhuē', catapini quētantarahuē, itērin.

⁹ Itohuachina, Quisosori itērin:

—Ipora tahuēri Yosē nicha'ērinquēn. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'ērin. Apraan shinquēn ni'ton, nicha'ērinquēn. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosē natētonahuē', chihuēpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marē' o'marahuē. Cancanēna' anoyacancanta'huaso marē' o'marahuē, tēnin Quisoso.

Canacaso marē' coriqui quētērinso'

¹¹ Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinquē ya'caritērapí. “Ipora tahuēri'sa' Yosē hua'anēntarinpoa huachi,” topi. Napoaton Quisosori a'na pēnēnto nanan sha'huitērin:

¹² “A'na quëmapi aquë pa'sarin hua'an ya'conacaso marë'. Yapa'pachina, piyapinënnpita nontërin: 'Inatohua' pa'pato, copirno chiníquën nanan quëtarinco naro'pa' hua'anënta'huaso marë'. Oshaquëran chiníquën nanan quëtohuachinco, huënantarahüë,' tosahuaton, ¹³ shonca inpriatonën amatërin. Huë'pachinara, a'naya a'naya coriqui quëtërin. Napopináchin quëtëra'piarin. 'Iporaso' aquë pa'sarahüë. Iso coriqui quëchinquëma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con canacamaso marë', itërin. Itahuaton, pa'nin. ¹⁴ Piyapinënnpitaso nipirinhüë' co nohuantopihüë'. No'huiipi. Napoaton comisionënpita a'papi copirno sha'huitacaiso marë'. 'Ina quëmapi co nohuantëraihüë' hua'anëntiincoiso'. Ama acoquësohuë', itoonpi.

¹⁵ Copirnosos nipirinhüë' co comisionënpita natëtonhuë', chiníquën nanan quëtërin. Napotohuachina, ya'huërinquë huëantarin. Canquirahuaton, inpriatonënpita amataantarin. Huë'pachinara, '¿Onpota' canarama?' itëra'piarin. ¹⁶ A'naso' huë'sahuaton, itërin: 'Ina nápo' coriqui siniro quëtëranco. Ma'sha pa'anato, nani shoncaro' aquëtë canarahüë,' itërin. ¹⁷ 'Ma noya sacatëran. Natëranco ni'quëhuarë', hua'an aco'inquën. Shonca ninanoro'sa' hua'anëntaran,' itërin. ¹⁸ Ina quëran a'na inpriatonën huë'pachina, itërin: 'Ina nápo' coriqui, siniro, quëtëranco canta'. Ma'sha pa'anato, a'natëraporo' aquëtë canarahüë,' itërin. ¹⁹ 'Natëranco ni'quëhuarë', quëmanta' hua'an aco'inquën. A'natërápo ninanoro'sa' hua'anëntaran,' itërin.

²⁰⁻²¹ A'nanta' nipirinhüë' huë'sahuaton, itërin: 'Quëmaso' siniro, co nosororancoihüë' ni'ton, të'huatëranquën. Co sacataponahuë', canaran. Co sha'topiranhuë', nitërinso' manan. Canahuato, topinan osërëtarinco, ta'to, co sacatërahuë'. Ina nápo' coriqui quëtëranco' panioquë so'pinahuato, taparahüë. Ma'tana ya'huarin,' toconin. ²² 'Quëmaso' co noyanquënhüë', chiroran. Co pi'pisha tëranta' natërancohuë'. Quëmaora nanamën quëran napotaranquën. Co sacataponahuë', canaran, ¿itëranco ti? ²³ ¿Onpoatonta' nipachin co bancoquë acoranhuë'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohüë', itërin. ²⁴ Ina quëran piyapinënnpita sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Coriqui osërëtahuaton, paso' quëmapi quëtëquë', na'con na'con canarinso', itërin. ²⁵ 'Co'ta, inaso' nani hua'huayátërahuë coriqui ya'huëtërin. ¿Naquëranchin quëtanta'i ti?' itërin piyapinëni. ²⁶ 'Ina mini quëtëquë'. Noya natërinco ni'ton, na'con ya'huëtërin. Na'con na'con quëtëntarahüë. A'naso nipirinhüë' co natërincohuë' ni'quëhuarë', pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osërëtarahuë. ²⁷ Co nohuantërinacosopitaso nipirinhüë' maconco'. Isëquë chachin tëpaco', tënin," itërin Quisosori.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Ina tosahuaton, paantarin. Quirosarinquë ya'caritëriarin. ²⁹ Ya'caritahuaton, Oriposë panënuquë canconin. Ina ya'cariya cato' ninano' ya'huërin. A'naso' Pitipaqui itopi. A'nanta' Pitania itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitërin.

³⁰ —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natirinquë canconpatama', mora hui'napishin a'sonpinnan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënsëchátërarinhüë'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³¹ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinquëma', “Siniro nohuantërin,” itoco', itërin.

³² Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinnan quënanconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. ³³ I'quiritaquëya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itërin hua'anëni.

³⁴ —Siniro nohuantërin, itohuachina:

—Inta nipachin, quëpaquë', itërin.

³⁵ Napotohuachina quëpatopi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtöpi. Chiníquën hua'an pochin nicatona', napotapi. Inaquë Quisoso pa'sarin. ³⁷⁻³⁸ Oriposë panën quëran nohuarapona pochin, imarinsopita chiníquën nonsapi.

—¿Ma noyacha Quisososo paya! Nani ma'sha nitotërin. Yosë nohuanton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin, ni'nai. Yosëri a'paimarin hua'anëntinpoaso marë'. Siniorori chachin chiníquën nanan quëtërin. ¿Ma noyacha Yosëso paya! Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi.³⁹ Parisioro'sari natanahuatona', no'huiipi.

—Imarinënsopita Maistro, sha'huitëquë' ta'china', itopi.

⁴⁰ —Ta'topi naporini, na'piro'sa tëranta' chiníquën nointonahuë', tënin Quisoso.

⁴¹ Ina quëran Quirosarin notënanquë canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sëtërin. Sëtaton, na'nërin. ⁴² “Hua'qui' pënënpiranquëmahuë', co yanatanamacohuë'. Ipora tëranta' no'tëquën yonquirama' naporini, noya cancanchitomahuë'. Iporaso nipirinhüë' co huachi nanitaramahuë'. Co natantochináchinhüë' cancantërama'. ⁴³ Napoaton a'na tahuëri parisitarama'. Inimiconëmapita huëcapairahuatënënuëma', tancapitarinënuëma'. Ya'ipi parti quëran ahuearinënuëma'. Ninano pairapiramaso' inápa niponahuë', ma'sha a'mitë a'mitëtapi ya'conacaiso marë'. ⁴⁴ Ya'conahuatona', pëinëmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tëranta' niya'huitarinhüë'. Ya'ipinüëma' ta'huantarama'. Nicha'ëca'huanquëmaso marë' o'mapirahuë'. Co nohuantëramacohuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma huachi,” tënin Quisoso.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

⁴⁶ —Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in piyapi'sa' nontinacoso marë’,” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpique pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

⁴⁷ Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapirinhüë'. ⁴⁸ Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nanitopihuë' macacaiso'.

20

Chiníquën nanantërinso'
(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarin. Noya nanan pënëntaquëya', cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

² —¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

³ —Noyapa', carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ⁴ ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita yonquiatoma'? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

⁵ Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua'? ‘Yosëri nanan quëtërin aporintacaso’, itohuatëhua: ‘¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë?’ itarinpoa'.

⁶ Nipirinhüë': ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,’ itohuatëhua', na'a piyapi'sa' chiníquën no'huairinënpoa'. Na'pique të'yaratënënpoa', tëpamarinënpoa'. ‘Yosëri a'parin pënëinpoaso marë’,’ topi ya'ipiya,” nitopi. ⁷ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona': “Ahuën. Co quiyaso' nitotërai huë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotërai huë’,” toconpi.

⁸ —Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'
(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹ Ina quëran piyapi'sa' a'chintacaso marë', iso pënënto nanan sha'huitaantarín: "A'na quëmapi pancana iminin. Inaquë opasáchin sha'nin. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë', nitërinso' patomachin maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquë ya'huërin. ¹⁰ Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën ya'huërin'pa' a'parin. Patoma nitërinso' ma'caso marë' pa'pirinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahüëpi. Ahuërahuatona', topinan a'papi. ¹¹ Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'pantapirinhuë'. Inanta' chiníquën no'huitona', ahüëantapi. Ahüëatona', topinan a'paantapi. ¹² A'nanta' a'pantapirinhuë'. Pë'sharahuatona', a'papi inanta'.

¹³ Napoin quëran hua'anëni yonquirin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'pahirahuë'. Ahuërahuatona', topinan a'pairachinpi. Hui'nahuë nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'paporinhuë'. ¹⁴ Inpriatonënpitaso' hui'nin quënanahuatona', ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua huachi,' nitopi. ¹⁵ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', aipiran të'yatahuatona', tëpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? ¹⁶ A'naroáchin huëntarahuaton, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahüë," itërin Quisosori.

Ina natanahuatona':

—¿Ama onporonta' napoinsohuë'! topi.

¹⁷ Napohuachinara, nirayarahuaton, itantarín:

—Naporiramahuë', ¿ma'ta' tapon nipachin pënëntona'pi iráca ninorinso'? Ninshita-ton, tapon:

"Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', pëina'piro'sa' co nohuantopi-huë'. 'Napoonin,' ta'tona', të'yatopirinahuë', hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarín.

¹⁸ Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'pi chachin insosona anoantohuachin, ni'sharian," itërin Quisosori.

¹⁹ Ina natanatona', corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapitaso' no'huitopi: "Chinotatonpoa', pënënarinpoa'," ta'tona', yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' të'huatatona', co mapihuë'.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

²⁰ Napoaton a'naquën quëmapi'sa' amatahuatona', itapona': "Nonpintatoma', Quisosoquë paco'. Yaimaramaso pochin nicatoma', ina nontoco' atëhuëcaso marë'. Ina quëran sha'huirapihuatama', hua'ani sontaro'sa' a'paarin ina macacaso marë'," itopi.

²¹ Itohuachinara, pa'pi Quisoso nontapona':

—Ma noya Maestro nontërancoi. No'tëquën a'chinan. Yosë nanamën no'tëquën a'chintatoncoi, co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. ²² Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosos' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachina', ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

²³ Quisososo nipirinhuë' yonquipisopita nitotërin.

—¿Onpoatomata' yaatëhuëramaco? ²⁴ Noma coriqui quëshico ni'i, itërin. Napohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtaantaco'. Naporahuaton, Yosëso' nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²⁶ Na'a piyapi'sari Quisoso yaatëhuëpirinahuë', co nanitopihuë':

—Ma noyacha a'panitërin paya, ta'tona', co huachi natanpihuë'.

Piyapi'sa' nãpïantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷ Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi. Satosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nãpïantarihuahuë',” toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapaipi.

²⁸ —Íráca Maistro Moisésë pënëninpoa': “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huërëtasaco marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” tënin Moisésë ninshitaton. ²⁹ Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ³⁰ Ina iini chachin imoroën maantarin. Moisésë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. ³¹ A'na iionta' inapoantarin. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. ³² Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. ³³ Canchisë iinpitari chachin mapirinahuë', nãpïantacaso' tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

³⁴ —Co no'tëquën, iyaro'sa', yonquiramahuë'. Isoro'paquë piyapi'sa' sa'api, so'yapi, inapopi. Ina quëran chiminpi. ³⁵ A'naquën Yosëri noya ni'ninsopita inápaquë pantarapi. Nãpïantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co so'yaponahuë'. ³⁶ Co huachi chiminaponahuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. Nãpïantarapi ni'ton, Yosë hui'ninpita chachin nisapi. ³⁷ Chiminpisopita tëhuënchachin nãpïantarapi. Ina a'chinchinquëma'. Moisésë chachin ninshitërinso'. Nara'huaya orotarinsó' nicaso', Yosëri nontërin: “Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” tënin Yosë. ³⁸ Nãpïrëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton inapitanta' nani chiminpirinahuë', nãpïmiataantapi, itërin Quisosori.

³⁹ Cotio maistro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Ma noyacha, Maistro, yonquiran paya! tënin a'na'.

⁴⁰ Ina quëran të'huatatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹ Ina quëran Quisosori itantapon:

—Íráca Yosë quiricanëinquë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri a'na quëmapi acorahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin íráca. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara: “Cristoso' Tapico' shiin,” topi. Napopirinahuë', ⁴² íráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninorin. Sarmoquë ninshitaton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin: “Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

⁴³ inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

⁴⁴ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhuë', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

Cotio maistro'sa' yanonpipiso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

⁴⁵ Ya'ipi piyapi'sa' natantapaquë, ca'tano'sanënpita pënënaton, itapon: ⁴⁶ “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinëinquëma'. ‘Noya noyacoi,’ ta'tona', naporopi a'mopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari nontopi. ‘Huë'cama maistro,’ itohuachinara, pa'yatopi. Niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëconpi.

⁴⁷ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyoronos'a' nonpintatona', ma'shanënpita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin," itërin.

21

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso'

(Marcos 12.41-44)

¹ Yosë chinotopiso pëiquë a'na cacon ya'huërin. Inaquë coriqui Yosë marë' po'mopi. Quisosori notëërahuaton, na'a ma'huano'sa' ni'nin. Na'con coriqui inaquë po'morapirinahuë'. ² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín coriqui po'moquirin. ³ Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso nipirinhuë' na'con na'con po'moquirin. ⁴ Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopisoíchín po'mopi. Iso sanapiso nipirinhuë', pi'pian ya'huëcharinso', ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënahué, tënin Quisoso.

Yosë pëinën ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵ Yosë chinotopiso pëi' nicatona', a'naquën nitapona': —Ma noyápiachin na'pi quëran nipi. A'naquën ninshiyaráchin Yosë marë' acopiso', nitopi. ⁶ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)

⁷ Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ina tahuëri'sa' naniriahuachin, ¿ma'ta' onporahuachina', nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁸ Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuquëma'. A'naquën huëcatona': ‘Caso' Cristoco. Yosë chachin a'pairinco,’ tosapi. A'napitanta' nonpin nanan sha'huirapi. ‘Nani tahuëri naniriarin, nitotërai,’ tosapi. Ama inapita imacosohué'. ⁹ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohué'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirnoros'a' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. ¹¹ A'na parti a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiniquën canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'ipiya të'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ayonquicaiso marë' napoarin.

¹² Co'huara ma'sha onpoyatërasohué', co noya piyapi'sahuë' masarinënuquëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënuquëma'. Cotio niyontopiso pëiquë sha'huirapiarinënuquëma'. Tashinan pëiquë po'morarinënuquëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinënuquëma'. ¹³ Naporo' inapitanta' Yosë nanamën sha'huitohuatama', natanapi. ¹⁴ Mapachinënuquëma', ‘¿Ma'cha tonopocoya?’ ama tocosohué'. ¹⁵ Catahuanquëma' noya nonacamaso'. Ca nohuanto, noya yonquiarama'. Inimiconënpita co nanitapihuë' a'paniinquëmaso'. ¹⁶ Tataparima' co imatonahuë', sha'huirapiarinënuquëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita, amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinënuquëma'. A'naquëma' tëpararinënuquëma'. ¹⁷ Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa' no'huiarinënuquëma'. ¹⁸ Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma' Co inquëma tëranta' chimimiataramahuë'. ¹⁹ Noya imamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

²⁰ Notohuaro' sontaro'sa' nisha parti quëran huëcatona', Quirosarin tancapitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri nanirinso' nitotarama'. 'Quirosarin ata'huantapi,' tosarama'.
²¹ Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. Ninnanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchin pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë ayancontacosohuë'.
²² Ina tahuëri'sa' nanihuachin, na'con parisitapi. Iráca Yosë quiricanënguë ninorinso chachin naporo huarë' Yosëri chiniquën ana'intarin.
²³ Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitaso' sacai quëran ta'arapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosëri no'huiton, cotioro'sa' ana'intarin.
²⁴ Inimicoro'sa' huëcatona', na'a piyapi'sa' sahuëniquë tëparapi. Nisha nisha sontaro'sari ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sa' Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuanton, pipiapi.

Quisoso o'mantacaso' tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)

²⁵ Ina quëran Yosë nohuanton, pi'i tashiarin. Co huachi yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarín. Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tënëntapon. Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapona'.
²⁶ Inápaquë ya'huërinsopitanta' nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiatona', të'huatapona'. '¿Ma'cha onporo'poya?' ta'ona', pa'yani yatëpapon.
²⁷ Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë. Chiniquën nanantato, o'mantararahuë. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë.
²⁸ Napoaton nisha nisha quira nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina', ama pa'yancosohuë'. O'manta'huaso' tahuëri naniriarin ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya nicha'ésaranquëma'. Yosë pa' quëpantaranquëma',” itërin Quisosori.

²⁹ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: “Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'santa' yonquico'.
³⁰ Nara ta'amënguë monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi.
³¹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin. Yosë hua'anëntarinpoa', tosarama'.

³² No'tëquën itëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasohuë', nani ma'sha onporapi.
³³ Isoro'pa' ta'huantarin. Pi'iro'tënta' ta'huantarin. Ca nanamëhuëso nipirinhuë' co onporonta' ta'huantarinhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipiya sha'huitëranquëmaso chachin naniarin.

³⁴ Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocosohuë'. Ama no'piscosohuë'. Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', co aquëtë' yonquiaramacohuë'. Co noya ninahuatamacohuë',
³⁵ huënson a'naroáchin ma'sha maninso pochin, a'nanaya o'mantararahuë. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquëchin ni'sarinaco.
³⁶ Napoaton noya cancantatoma', Yosë nontoco' achinicancainquëma' cha'ëcamaso marë'. Yosë quëran caso quëmapico ni'to, co imapisopitahuë' ana'intarahuë. Apira apira Yosë nontohuatama', naporo' tahuëri co tapanatomahuë', noya huaniparamaco,” tënin Quisoso.

³⁷ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë a'chinin. Tashi' nipachina, Oriposë panënguë huë'ëcaso marë' pa'nin.
³⁸ Tashiramiachin na'a piyapi'sa' chinotopiso pëiquë pa'pi Quisoso natanacaiso marë'.

22

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' cotioro'sa' niyontonpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'.
² Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tëpacaiso'. Piyapi'sa' të'huatatona', co nanitopihuë' a'ninquëchin macacaiso'.

³ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina,
⁴ corto hua'ano'saquë pa'nin. Cotio

sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicaso marë'. ⁵ Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

⁶ —Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷ Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporo tahuëri chachin carniroa'hua iráca tēpapiso pochin tēpaantapi yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸ Quisosonta' yonquirin ina pochin capacaso' ni'ton, Pitro, Coansha, inapita sha'huitërin:

—Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

⁹ —¿Intohuata' paatoi tapaii? itopi.

¹⁰ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. Pëiquë ya'conconpachin, canpitanta' ya'conco'. ¹¹ Pëi' hua'anën quënanconpatama', natanconco'. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capaca'huaiso'?” tēnin Maistro,” itonco'. ¹² Napotohuatama', panca patoana a'notarinquëma', inápaquë nininso'. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë cosharo' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

¹³ Itohuachina, paatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' acopi capacaiso marë'.

¹⁴ Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' huë'pi. Huëcatona', misaquë huënsëquipi.

¹⁵ —Apira Pascoa cosharo' ca'sarëhua'. Pa'pi nohuantërahuë canpitaro'co ina capa'huaso'. Ipora tēranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. ¹⁶ Yosë natëto, chiminarahuë. Iporáchin Pascoa cosharo' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anëntërinso' naniquë huarë' ca'sarahuë. Naporo' noya noya ya'huarigua', itërin.

¹⁷ Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco'. ¹⁸ Ipora quëran huarë' co huachi huino o'osarahuë'. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huarë' o'oantarahuë, itërin.

¹⁹ Ina quëran cosharo' masahuaton, “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, sē'panin. Inapotahuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso'. Canpita marë' chiminarahuë. Ca chinotatomaco, ca'co', itërin.

²⁰ Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantarin.

—Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huënainëhuë quëran nicha'ësarinquëma'. ²¹ Napoaponahuë', a'naquëma' carë'quëma chachin coshatapomarahuë', sha'huirapiaramaco. ²² Yosë quëran quëmapiico niporahuë', ina nohuanton, chiminarahuë. Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiníquën parisitapon. Yosëri ana'intarin, tēnin Quisoso.

²³ “¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiníquën nanantacaso' nohuantopiso'

²⁴ Ina quëran inahua capini ninontapi. “¿Inquënpoota' chini chiníquën nanantëre'pëhuaya?” nitopi. Ya'ipiya chiníquën nanan nohuantopi. ²⁵ Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'. Hua'anënapita chiníquën nanantatona', piyapinënpita camaipi. ‘Caso' noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco,' toconpi a'naya a'naya. ²⁶ Canpitaso nipirinhüë' ama ina pochin yonquicosohuë'. Insosona chiníquën nanantacaso nohuantohuachin, a'napita na'con na'con catahuacaso' ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'. ²⁷ Ni'co'. Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinënpitaso nipirinhüë' sacatapi. Co hua'anën pochin chiníquën nanantopihuë'. Caso nipirinhüë' piyapimia pochin cancantërahuë. Apira apira a'napita catahuarahüë.

²⁸ Canpitaso' noya imaramaco. Aparisitopirinacohuë', co a'poramacohuë'. ²⁹ Ina marë' Yosë'pa' canarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, hua'anëntarahuë. Naporo' canpitanta' acoaranquëma' hua'an pochin nicamaso'. ³⁰ Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatërëhuaso pochin nóya cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi is-rairo'sa' hua'anënta'huaso'," itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

³¹ Ina quëran Simon Pitro pënënin chiniquën cancantacaso marë'.

—Tëhuënhachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë nontërin: "Arosë pintiapiso pochin tëni'i, topirahuë'," itërin. "Inta nipachin tëniriquë'," itërin Yosëri. Napoaton sopai chiniquën sha'huitarinquëma' naniantamacoso marë'. ³² Caso nipirinhüë' iyasha, nani Yosë nontërahuë ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co naniantomiatarancohuë'. Noya imaantahuatanco, iyanpita achinicanquë', itërin.

³³ —Sinioro, co caso' a'poaranquënhüë'. Tashinan pëiquë po'mohuachinënquën, canta' ya'co'in. Yatëpapirinacohüenta', co të'huatarahuë', tënin Pitro.

³⁴ —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin, co'huara atari përashtërasohüë', cararo' nonpinapiaranco. "Co caso' Quisoso nohuitërahuë'," toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinso'

³⁵ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Íraca a'chinacamaso marë' a'paranquëma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto, sapatë', co inapita tëranta' quëparamahuë'. Topinan pa'patamara, ¿co manta' pahuantërinquëmahuë' ti? itërin.

—Co manta' pahuantërincoihuë'. Noya pa'nai, itopi.

³⁶ —Iporaso nipirinhüë' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pacosohüë'. Coriqui, pë'pëto, inapita ya'huëtohuachinquëma', quëpaco'. Co sahuëni ya'huëtohuachinquëmahuë', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'. ³⁷ Íraca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. "Apiro'sarë' acorapi," tënin. Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, tënin.

³⁸ —Ni'quë' Maistro. Cato' sahuëni ya'huëtërincoi, itohuachina:

—Tatoco huachi pa'ahua', itërin Quisosori.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹ Ina quëran pipirahuaton, Oriposë panënuë pa'nin. Nani tashi' inaquë pa'nin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ⁴⁰ Inaquë canconpachinara:

—Yosë nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

⁴¹ Ina quëran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quëran, inaora Yosë nontërin: ⁴² "Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama ma'sha onpo'isohüë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën," itërin.

[⁴³ Nani nontohuachina, anquëni inápa quëran o'marahuaton, achinirin. ⁴⁴ Ina quëran pa'pi sëtaton, chiniquën Yosë nontaantarin. Oncainën huënai pochin no'paquë hui'shirin.]

⁴⁵ Nani Yosë nontohuachina, ca'tano'sanënpita paahuantapirinhüë'. Huë'ësápi quënanconin. Sëtatona', huë'ësápirinahuë'.

⁴⁶ —¿Onpoatomata' iyaro'sa' huë'ësárama'? Huënsëatoma' Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

⁴⁷ Nontaso chachin, na'a piyapi'sa' canquiipi. Cotasë quëchitëriarin. Inanta' ca'tanaponahuë', a'notiarin. Quisoso ya'yoranquirahuaton, apinorin.

⁴⁸ —Iya Cotasë, Yosë quëran quëmapico nipirahuë', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itërin.

⁴⁹ Ca'tano'sanënpitari quënanahuatona', “Quisoso yamasapi,” ta'tona', yaahuëtopi. —¿Sahuëniquë Sinioro ahuëchi? itopirinahuë'.

⁵⁰ Co'huara a'panichatërasohuë', a'naso' corto hua'an piyapinën ahuëaton, inchinan huëratën nishitëterin.

⁵¹ —Tananpitëquë' iyasha. Ama ahuëquësohuë', itërin Quisosori.

Ina quëran sé'huahuëratërahuaaton, a'naroáchin anoyatërin. ⁵² Naporahuaton, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita sé'quëërahuaatoma', huëcapairamaco. Tëpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁵³ Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Tashi pochin cancantërama' ni'ton, sopai camairinquëma' co noyahuë' nicacaso marë', itërin.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' pëinënuquë quëpapi. Pitrori aquë quëran imaquiarin. ⁵⁵ I'iratëquë huarë' imaquirahuaton, pairaanaquë ya'conin. Inaquë ponisario'sa' nani a'pëtopi napëntacaiso marë'. Pana yonsanquë huënsërahuaaton, inanta' napëntarin. ⁵⁶ Napëntaquëya', a'na cosonari quënanin. Noya ni'sahuaton:

—Iso quëmapinta' Quisoso imarin, tënin.

⁵⁷ —¿Co imoya caso' ina nohuitërahue'! itërin Pitrori.

⁵⁸ Co hua'quiya quëranhuë' a'na quëmapiri niantarin.

—Quëmanta' Quisoso imaran topirahuë', itërin.

—Co'chi iyasha imarahuë' paya, itaantarin.

⁵⁹ A'na ora pochin nisahuaso', a'nanta' taantapon:

—Cariria piyapi pochin nonin ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanin tënhuë, tënin.

⁶⁰ —¿Co'chi iyasha paya! Co cariso' nohuitërahue', itaantarin.

Nonaso', atari përarin. ⁶¹ Naporo chachin Quisosori tahuëretahuaton, Pitro notëërin. Ni'sarin ni'ton, ninorinsó' Pitrori yonquirin. “Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” ¿itërinco pora? ta'ton, ⁶² aipiran pipirahuaton, na'nërin. Chiníquën sëtatón, na'nërin.

Quisoso tëhuapiso'

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Ina quëran ponisario'sari Quisoso tëhuapi. Tëhuarahuaatona', ahuëpi. ⁶⁴ Tonporayatahuatona', panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

⁶⁵ “¿Quëmaso' hua'anquën ti?” itatona', tëhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶ Tahuërihuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita niyontonpi. Nani niyontonpachina', inaquë Quisoso quëpapi natanacaiso marë'.

⁶⁷ —Quëmaso' Cristo Yosë a'paimarinquënso' nipatan, no'tëquën sha'huitocoi ni-tochii, itopi.

—Sha'huitohuatënuquëma', co natëaramacohuë'. ⁶⁸ Ma'sona tëranta' natanpatënuquëma', co a'paniantaramacohuë'. ⁶⁹ Nipirinhue', ipora quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë chiníquën nanantarahuë', itërin.

⁷⁰ —Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti? itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

⁷¹ —Co huachi aquëtë' sha'huirapicaíso' nohuantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin, nani natanëhua', nitopi.

23

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

¹ Ina quëran pipirahuatona', Piratoquë Quisoso quëpapi. ² Inaquë sha'huirapipi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama quëtocosohuë',” tosahuaton: “Caso' Cristoco. Yosë a'paimarinco hua'anënta'huaso marë',” toconin, itopi.

³ —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën tí? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin.

⁴ Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapi'so' noya, tënahuë. Co manta' onporinhuë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë', itopirinhuë', ⁵ aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

⁶ Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin tí?” itërin Piratori. ⁷ “Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarinquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'parin Irotisë nontacaso marë'. “Ina piyapinën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. ⁸ Inaquë canconpachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhuë', co nohuichátërarinhuë'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tënin. ⁹ Napoaton Quisoso canquihuachina, hua'qui' nontopirinhuë', co a'panitërinhuë'. Na'con natanpirinhuë', ta'tárin. ¹⁰ Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapiapirinahuë', co manta' tëninhuë'. ¹¹ Napohuachina, Irotisëri tëhuarin. Sontaronënpitarinta' tëcaripi. Noyápiachin hua'an a'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. ¹² Nani hua'qui' Pirato Irotisëre' nino'huipirinahuë', naporo quëran huarë' co huachi niinim-icotopihuë', noya ninontantapi.

Tëpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

¹³ Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitanta' ayontonahuaton, itërin:

¹⁴ —Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin niahuë-caíso marë',” itopiramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë, canpitanta' natanama'. Iso quëmapi'so' noya. Sha'huirapipiramahuë', co manta' onporinhuë', tënahuë.

¹⁵ Irotisënta' inachachin tënin. Napoaton a'patiantarinco. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'.

¹⁶ Topinan ahuihuitahuato ocoi'i, topirahuë', itërin.

[¹⁷ Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'lipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.] ¹⁸ Piyapi'sariso nipirinhuë' chiníquën nontopi.

—¿Quisososos' tëpaquë'! ¿Parapasë ocoitocoi! itopi.

¹⁹ Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tëpatona'pi inaso'. Ninanoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaíso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi. ²⁰ Pirato co nohuantërinhuë' Quisoso tëpacaso'. Napoaton: “Ocoi'i,” tantarin.

²¹ Naquëranchin chiníquën nontaantapi.

—¿Corosëquë patanantëquë' chimi'in! ¿Inaquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

²² —¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tënin. Nani cararo' inachachin itaantarin.

²³ “¿Corosëquë patanantëquë' chimi'in!” itaantapi. Chiniquën nontápi ni'ton, “Inta nipachin,” itërin. ²⁴ Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'. ²⁵ Parapasëso' tëpatona'pi nipirinhüë', tashinan pëi quëran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososo nipirinhüë' co ocoirinhuë'. Tëpacaiso marë' sha'huitërin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

²⁶ Ninano quëran quëpasoi', a'na quëmapi Simon itopiso' nacapi. Imin quëran huëntararin. Inaso' Siriniquë ya'huërin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitëntopi. Quisososo pinën quëran quëpatërin.

²⁷ Na'a quëmapi'sari imasapi. Sanapi'sarinta' imasapi. Quisososo yatëpapiso marë' chiniquën sëtatona', na'nërapí.

²⁸ Tahuëretahuaton, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marë' na'nëcosohuë'. A'na tahuëri Quirosarinquë ya'huëramasopita na'con parisitarama'. Hua'huamapitanta' parisitapi. Ina yonquiatoma' tëhuënchinso', sëtoco'. ²⁹ Naporo' tahuëri'sa' hua'huahuaninsopita na'con na'con parisitapi. Hua'huinpita yonquiatona', sëtapi. Co hua'huanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. ³⁰ Piyapi'sa' chiniquën parisitapi ni'ton, “Motopi quëran na'piro'sa' notarintahuatona' imotërinpoa' naporini, noya niitonhuë',” tosapi. ³¹ Ni'co'. “Nanpimë' co huëyarinhüë', yanimëso nipirinhüë' a'naroáchin huëyarín,” topi. Caso' nanpimë pochin nipirahuë', aparisitarinaco. Canpitaso' yanimë pochin ninama' ni'ton, chini chiniquën aparisitarinënquëma' tënahuë, itërin Quisosori.

³² Cato' apiro'santa' quëpapi inapitanta' tëpacaiso marë'. ³³ Pa'sahuatona', a'na panëa'huayaquë canconpi, “Nansë Moto',” itopiquë. Inaquë canconahuatona', corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' nisha patanantopi. A'na ahüënan quëran, a'na inchinan quëran. Quisososo' ahuananapipi. [³⁴ Patanantopirinahuë', Yosë nontërin.

—Tëparinacoso marë' Tata, ama ana'intëquësöhuë'. Co nohuitatonacohüë', napotarinaco, itërin.]

Ina quëran sontaro'sa capini ninontopi. “Huëco' nicanatëhua' Quisososo a'morinso' maahua',” nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁵ Na'a piyapi'sa' inaquë ni'sapi. Cotio hua'ano'sarisoi' tëhuapi.

—A'napita nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. Inaso' Cristo, Yosëri chachin huayoninso' nipachin, inaora cha'ë'in, nitopi tëhuatona'.

³⁶ Sontaro'sarinta' tëhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main nininso' ihuëtopi.

—O'oquë' Maistro. ³⁷ Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë', itoonpi.

³⁸ Onporinso marësona tëparapiso' ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achin-pitopi.

³⁹ Cato' apiro'santa' corosëquë parisitapi. A'nari Quisososo no'huirin.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë'. Ina quëran quiyanta' nicha'ëcoi, itërin.

⁴⁰ A'nariso nipirinhüë' pënënin:

—Ta'tëquë'. ¿Co pi'pisha tëranta' Yosë të'huatëranhuë' ti? Tëpararinën quëmanta'.

⁴¹ Canposo' co noyahuë' ninë'. Napoaton no'tëquën coisë ana'intarinpo'. Iso quëmapiiso nipirinhüë' nóya. Co manta' onporinhüë', itërin.

⁴² Ina quëran Quisososo itapon:

—Hua'anëntacaso' caniaritohuatan, yonquico Sinioro canta', itërin.

⁴³—Tèhuenchachin iyasha ipora tahuëri chachin carë'quën Yosë'pa' ya'huëcontaran, itërin.

Quisoso chimininsò'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashiarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ⁴⁵ Co huachi pi'i a'pininhuë'. Naporo' Yosë chinotopiso pëi' tanontën në'mëtëquë patonpiso' inaora noshatërin. ⁴⁶ Napohuachina, Quisoso chiniquënonin.

—Apira Tata chiminarahuë. Hua'yanëhuë quëpaquë', itahuaton, chiminin.

⁴⁷ Capitanso' ina ni'sahuaton, Yosë chinotërin:

—Tèhuenchachin iso quëmapi co manta' onporinhuë', tënin.

⁴⁸ Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininsò' ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi. Chiniquënonin sëtatoná', yanquëëpi. ⁴⁹ Imarinsopitaso' nipirinhuë', aquë quëran notëërapí. Sanapi'santa' Cariria parti quëran imaquitona', inaquë ni'sápi.

Quisoso pa'pitopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ A'na cotio hua'an ya'huërin, Arimatiaquë ya'huërinso'. Còsi itopi. Cotio hua'an niponahuë', noya quëmapi. Yosë no'tëquënonin chinotërin. “A'na tahuëri Yosë acorinsò' isoro'paquë hua'anëntapon,” ta'ton, Yosë chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahuachinara, “Ama tēpacosohuë',” itopirinhuë', co yanatëpihuë'. ⁵² Quisoso chiminpachina, Piratoquë pa'nin. “Quisoso nonën quëtoco quëpa'i,” itohuachina, “Noyahua', quëpaquë',” itërin. ⁵³ Ina natanahuaton, pa'nin. Corosë quëran nonën anohuararahuatona', morinquë so'quëëtopi. So'quëëtahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Inaquë co insonta' chimipi po'moyatërarinhuë'. Inaquë nonën po'mopi. ⁵⁴ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. Napoaton pi'i yaya'conahuaso', manorahuatona po'mopi.

⁵⁵ Sanapi'santa' Cariria quëran imaquipiso' pa'sahuatona', na'pi nanin quënanconpi. Po'mopiso' ni'pi. ⁵⁶ Nani ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi. Inaquë no'morain pimóton nininsò' tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso nonën pashitacaiso marë'. Chinoto tahuëri nanihuachina, chinotopi. Moisésë sha'huirinso chachin chinotopi.

24

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

¹ Tomio tahuëri nanihuachina, tashíramiachin sanapi'sa' pa'pi. Pimo hua'sai', no'morain pimóton nininsò' inapita quëpatona', na'pi naninquë pa'pi.

² Canconpachinara, pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'huincapi ni'conpi. ³ Na'pi naninquë ya'conpirinahuë', Sinioro Quisoso nonën co quënanpihuë'. ⁴ “¿Onporincha nicaya?” ta'tona', huaniápirinahuë', a'nanaya catoya'piri ya'notimarin. Piyapi pochin niponahuë', a'mopiso' huënaráchin huënaráchin ya'nopi. ⁵ Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatatona', monshoapirinahuë', catoya'piri itapona':

—¿Onpoatomata' chimipi po'mopiquë Quisoso yonirama'? Inaso' nanpiárin. ⁶ Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Nani nanpiantarin. Caririaquë sha'huitërinquëmaso', ¿co yonquiramahuë' ti? ⁷ “Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, os-hahuano'sa' masarinaco. Corosëquë patanantarinaco. Tëpápirinacohuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë',” itërinquëma', itopi.

⁸ Itohuachina, yonquipi. ⁹ Na'pi nanin quëran pipirahuatona', shonca a'na ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita, inapita sha'huitonpi. “Quisoso nonën capa. ‘Nanpiantarin,’ itërinacói,” itoonpi. ¹⁰ Maria Mactarina, Coana, Maria, Santiaco a'shin nininsò', a'napita sanapi'santa' napopi. Quisoso ca'tano'sanënpita sha'huitonpirinahuë', co natëpihuë'. ¹¹ “Inahuara yonquinëna quëran napoapi,” toconpi.

¹² Pitroso nipirinhüé', a'naroáchin na'pi nanin'pa' ta'arin. Monshorahuaton, nëhuë-conpirinhüé'. Morin so'pinpisoráchin quënanconin. “Capa mini. ¿Ma'ta' onporinso'?” ta'ton, ya'huërin'pa' paantarin.

Catoya'pi iratapona pochin quënanpiso'
(Marcos 16.12-13)

¹³ Naporo tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipirahuatona', ninanonënguë paantapi. Imaosë itopiquë paantapi. Shonca a'na quiromitro pochin aquërinso'. ¹⁴ Papona pochin ninontapi.

“Quisoso tëpapi mini. Na'pi naninquë nani po'mopi. Napoaponahuë': ‘Nani nantantarin,’ tënin Maria. ¿Ma'ta' onpocaso'?” nitopi. ¹⁵ Ninontasoi', Quisosori chachin ya'cariquirin. Inapitarë' pa'sapirinhüé', ¹⁶ Yosë nohuanton co nohuitopihuë'.

¹⁷ —¿Ma'ta' papoma pochin ninontëriarama'? Naporahuaton, ¿onpoatonta sëtëramaso pochin ya'norama'? itërin Quisosori.

¹⁸ —Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nani nitotopirinhüé', quëmasáchin iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitotomaranquënhüé' ti? itërin Criopasëri.

¹⁹ —¿Ma'ta' onpopiso'? itaantarin Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' tëpapi. Nóya quëmapi nipirinhüé', tëpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintërincoi. Cania'piro'sa' nosoroaton, a'naroáchin anoyatërin. Yosëri nóya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pirinhüé'. ²⁰ Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari mapi. Masahuatona', Piratoquë quëpapi tëpacaiso marë'. Sha'huirapihuachinara, corosëquë apatanantërin. Nani chiminin. ²¹ Ina ta'ma' isairio'sacoi nicha'ësarincoi, topiraihüé'. Nani chiminin. Nani cara tahuëritërin. ²² Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quiya pochachin imapiso' nanan sha'huitatonacoi, a'payaninacoi. Tashíramiachin na'pi naninquë po'mopiquë pa'pirinhüé', ²³ co nonën quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiirinacoi. “Anquëniro'sa' quënanai. ‘Quisoso nani nantantarin,’ itërinacoi,” topi. ²⁴ A'napitanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitërinacoiso chachin quënanconpirinhüé', co Quisoso quënanpihuë', itopi.

²⁵ —Canpitaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirinhüé', co yanatëramahuë'. ²⁶ Cristo parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporo huarë' Yosë'pa' noya noya acoarin huachi, itërin Quisosori.

²⁷ Ina quëran Yosë quiricanënguë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisësë'ton ninoton, Yosë quiricanënguë ninshitërin. Ina piquëran na'a pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

²⁸ Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirinhüé':

²⁹ —Nani i'huarin. Huëquë' iyasha quiyataquë huë'ëquiquë', itopi. “Noyahua',” tosahuaton, ya'conconin. ³⁰ Yacoshatohuachina', Quisosori pan manin. “Yosparinquën,” Yosë itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, quëtërin. ³¹ Pan së'panaso chachin Yosë nohuanton, Quisoso nohuitopi huachi. Ni'sapirinhüé', ina quëran chachin ayarin. ³² Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochin Quisoso chachin nontërinpo'. Ma noya Yosë quiricanëni a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë paya! nitopi.

³³ A'naroáchin Quirosarinquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopitanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

³⁴ —Tëhuëchachin Siniro nantantarin. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

³⁵ Ina quëran catoya'pi canquipisopitarinta' itapona': “Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirinhüé', co nohuitëraihüé'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan së'panin. Së'panpachina, a'naroáchin nohuitërai,” itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'
(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶ Ninontasoi', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huancanachin huanirahuaton:
—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërin.

³⁷ Ina quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan,” ta'tona', pa'pi të'huatopi.

³⁸ —¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'? ³⁹ Ca mini. Imirahuë ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicatoma', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Së'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

⁴⁰ Ina tosahuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. ⁴¹ Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponarahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. “¿Tëhuënychachin nanpiantarin ti?” topi yonquiatona'.

—¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

⁴² “Ya'huarin,” tosahuatona', sami chinpi së'panpiso' quëtopi. ⁴³ Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

⁴⁴ —Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosë quiricanënuë na'con ninorinaco. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarmoquënta' ninshitopi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nancaso' ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' ina pochin ninahuë, itërin.

⁴⁵ Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintaantarín. A'chintaton, catahuarin no'tëquën yonquicaíso marë'.

⁴⁶ —Iráca ya'ipi ninotonaco, ninshitopi: “Cristo parisitaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarin,” tënin. ⁴⁷ Ina nanan chachin sha'huicaso' ya'huërin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', oshanëma' inquitariinquëma',” itoco'. Quirosarinquë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha nisha nananquë nonpisopita sha'huitacaso' ya'huërin. ⁴⁸ Canpitaso' ni'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. ⁴⁹ Ispirito Santo a'patimaranquëma' ya'coancantiinquëmaso marë'. Quiricanën quëran tatahuë sha'huitërinquëmaso chachin a'patimaranquëma'. Napoaton isëquë ninaco'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', naporu huarë' nanitaparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coancantohuachinquëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quisosori.

Inápaquë panantarínso'
(*Marcos 16.19-20*)

⁵⁰ Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparin. Pitaniaquë huarë' cancompachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. “Isopita Tata noya a'paiton, catahuaquë',” itërin.

⁵¹ Nonin quëran chachin inápaquë panantarín. ⁵² Ina ni'sahuatona', Quisoso chinotopi. Noya cancantatona', Quirosarinquë ayamantapi. ⁵³ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosápi. Nani huachi.

Coansha ninshitërinpoa' Quisocristo nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'

Íráca Quisocristo Yosë'pa' ya'huërinso'

¹ Íráca quëran huarë' Yosë noninso' ya'huërin, Quisocristo itërehuaso'. Tata Yosë' ya'huërin. Yosë pochachin ninin anta'. ² Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë'pa' ya'huërin. ³ Naporó' Yosë yonquirin ya'ipi ma'sha acocaso'. Ina nohuanton, hui'nini acorin. Ya'ipi ma'sha ninin. Co a'naya tëranta' inaora ya'huërinhuë'. Co acorinhuë' naporini, co manta' ya'huë'itonhuë'. ⁴ Inariáchin ya'ipiya ananpirin. Piyapinponta' a'pintatë pochin a'chintërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. ⁵ Tashinantërinso' a'pintohuatëra, a'naroáchin tahuëri pochin ninin. Co tashiri tacopitërinhuë'. Inapochachin Quisocristo a'pintërinpoa'. Co noyahuë' nininsopitari yaminsëpirinahuë', co nanitapapihuë'.

⁶ A'na quëmapi ya'huërin, Coansha itopiso'. Yosëri a'parin ⁷ a'pininso' anohuitiinpoaso marë'. Ya'ipi piyapi'sari natëcaiso marë' sha'huirin. ⁸ Coanshaso' co a'pintërinpoahuë'. Yosëri a'parin a'pininso' anohuitiinpoaso marë'. ⁹ Sha'huitërinpoaso chachin Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuatón, ya'ipi piyapinpota' a'pintimarinpoa'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa'.

¹⁰ Isoro'paquë o'marin. Íráca Tata Yosë nohuantón, ya'ipi ma'sha ninin. Inari acopirinhuë', co piyapi'sari nohuitopihuë'. ¹¹ No'panënnquë chachin o'mapirinhuë', co piyapinënpitari nohuantopihuë'. Nipirinhuë', ¹² Quisocristo cancanën mapatëhua', hui'nin pochin Yosë ni'ninpoa'. Natërehuasopitarachin huëntonënnquë aya'coninpoa'. ¹³ Ya'ipinpoa' piyapi quëran nasitërehuaso nipirëhuahuë', co ina quëran Yosë huëntonënnquë ya'conëhuahuë'. Co piyapi nanitërinhuë' aya'co'inpoaso'. Co canpoara nohuantón, ya'conëhuahuë'. Yosëichin aya'coninpoa'. Ina quëran hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.

¹⁴ Quisocristo isoro'paquë nasitimarin. Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitërin. Canpoarë chachin ya'huërin. Quiyaso' ni'nai. Inaso' nóya, ténai. Yosë pochachin ninin. Inaichin hui'nin inaso'. Inaora nohuantón nosororinpoa'. No'tëquën non-tërinpoa'. ¹⁵ Coansharinta' ni'nin. Ni'pachina, piyapi'sa' sha'huitërin: "I'hua chachin sha'huitëranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiniquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin huachi," itërin.

¹⁶ Inaso' pa'pi nosororinpoa'. Nóya ni'tón, nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Co canpoara nanitopirëhuahuë', ina imapatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa'. ¹⁷ Íráca Yosë nohuantón, Moisésë pënëntërin nani ma'sha natëcaso'. Pënëntopirinhuë', co ya'ipiya anitotërinpoahuë'. Quisocristosó nipirinhuë' nosororinpoa'. No'tëquën nonaton, ya'ipi nanamën anitotërinpoa'. ¹⁸ Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanëhuahuë'. Hui'niniso nipirinhuë' noyá nohuitërin. Yosë pochachin ni'tón, napopianachin yonquipi. Inasáchin Tata Yosë anohuitërinpoa'.

Coansha Paotista sha'huirinso'

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹ Coansha pënëntápachina, corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapita pa'pi Coansha nontacaiso marë'. Cotio hua'ano'sari a'papi ni'tón, Quirosarin quëran pa'sahuatona', Coansha itapona': "¿Inquënta' quëmaso'?" itoonpi.

²⁰ —Caso co Cristocohuë'. A'naquën napotopirinacohuë', co caso' inacohuë', itërin Coanshari.

²¹ —Quëmaso' Iniasënnquën, iráca ayaponahuë', ¿ya'noantamaranquën ti? itopi.

—Co caso' inacohuë', ténin.

—¿Quëmaso' pënëntona'pi ninaraiso' nimara ti? itaantapi.

—Co inacohuë', ténin.

²² —¿Inquënta' quëmaso' nipachin? Sha'huitocoi hua'ano'sa' sha'huitonta'ii. ¿Ma'marëta' pënëntaran? itaantapi.

²³ —Yosë nohuanton, pënëntarahuë. Iráca Isaiasë ninotonco, naporin: “A'na quëmapi inotëroquë pënëntaton, tapon: ‘Ira co'shon co'shon toconin ni'ton, otëëquë' Siniro o'main,' ténin. Naporinso chachin canta' piyapi'sa' pënënarahuë. ‘Cancanëma' anoy-atoco' Siniro o'main,' itarahuë,” itërin Coanshari.

²⁴ Ina quëran Parisioro'sari itantapi:

²⁵ —Co quëmaso' Cristonquënhuë'. Co Iniasënuquënhuë'. Co pënëntona'pi ninaraiso-quënhuë' ni'quëhuarë', ¿onpoatonta' nipachin, piyapi'sa' aporintaran? ¿Inta' nanan quëtërinquë aporintamaso'? itërin.

²⁶ —I'quë mini aporintarahuë. Nipirinhüë', iporaso' a'na quëmapi ya'huërin, co nohuitëramasohuë'. ²⁷ Inaso' chini chiníquën nanantërin. Caso' co ina pochin chiníquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nani-tarahuë'. Ca piquëran ina pënëntapon, itërin.

²⁸ Naporo' Cortanii' aquëtëran Coansha piyapi'sa' aporintarin, Pitania itopiquë. Inaquë paaparahuatona natanconpi.

Quisoso anohuitërinso'

²⁹ Tahuëririnquë inaquë Quisoso huë'sarin. Coanshari quënanahuaton, piyapi'sa' itërin: “Paso' quëmapi ni'co'. Yosëri a'paimarinso'. Inaso' carniroa'hua pochin nicaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminapon. ³⁰ I'hua chachin sha'huitëranquëma'. ‘Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiníquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin. ³¹ Co carinta' nohuitopirahuë', nani nohuitërahuë. Yosë a'parinco ya'ipi piyapinënpita anohuita'huaso marë'. Ina marë' pënënato, i'quë aporintarahuë.

³²⁻³³ Co Quisoso nohuichatërapohuë', Yosë sha'huitërinco. ‘A'na tahuëri Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, a'na quëmapi motoanshiranënuquë chachin huanitimarín, ni'saran. Quëmaso' i'quë aporintëran. Ina quëmapiso nipirinhüë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma', itërinco Yosë. Ispirito Santo inápa quëran o'mahuachina, ni'nahuë. Nëpë pochin ya'noton, Quisoso motoanshiranënuquë chachin huanitiimarin. ³⁴ Cari ni'nahuë. Napoaton nani nohuitato, sha'huitëranquëma'. Iso quëmapi Yosë hui'nin, tënahuë,” itërin Coanshari.

Ya'nan Quisoso imaraisopita'

³⁵⁻³⁶ Tahuëririnquë Quisoso na'huëso', Coanshari quënaantarín. Quënaantarahuaton, catocoi imaraiso' itaponcoi:

—Paso' quëmapi ni'co'. Inaso' carniroa'hua pochin ninin, Yosëri a'paimarinso', itërincoi.

³⁷ Natanahuatoi, Quisoso imarai. ³⁸ Ina quëran tahuëretahuaton, quënanincoi.

—¿Onpoapomata'? itërincoi.

—Yanohuitërainquë Maistro. ¿Insëquëta' ya'huaran? itërai.

³⁹ —Huëco' ni'quico, itërincoi.

Pa'sahuatoi, ya'huërinquë canconai. I'huaraya ni'ton, inaquë i'huatërai. Hua'qui' ninontërai.

⁴⁰ Catoya'picoi Coansha natanahuatoi, Quisoso imarai. A'naso', Simon Pitro iin Antërisë itopi. ⁴¹ Shiarahuaton, iin quënanconin.

—Iya Simon, Cristo nani quënanai, Yosëri a'paimarinso', itërin.

⁴² Itahuaton, Quisosoquë quëparin. Quisosori notëërahuaton, itërin:

—Carinquë nohuitëranquë. Quëmaso' Simonquë. Coansha hui'ninquë. Nasha nininën acotaranquë. Pitro ichinquë, itërin. Inaora nananquë Sipasë itopi. (Na'pi pochin tapon naporin.)

A'napitanta' imapiso'

⁴³ Tahuëririnquë Quisoso Caririauquë yapa'sarin. Pa'sahuaton, Pinipi quënanconin.

—Huëquë' iyasha imaco', itërin. Itohuachina, imarin.

⁴⁴ Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin. Ina ninanoquë chachin Antërisë, Pitro, inapitanta' ya'huëpi. ⁴⁵ Pinipiri Natanino yonisahuaton, quënanconin.

—Nani iyasha Cristo quënanai, Yosë quiricanën quëran ninopiso'. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita ninotona', inaquë ninshitopi. Inaso' Quisoso, Cosi hui'nin. Nasari-toquë ya'huërinso', itërin.

⁴⁶ —Nasaritoro'saso', pa'pi co noya piyapi'sahuë'. ¿A'na tëranta' ta'ma' inaquë ya'huërinso' noya nihuan nica? tënin Natanino.

—Huëquë' pa'a nohuitonquë', itërin Pinipiri.

⁴⁷ Natanino ya'carirahuaso', Quisosori quënanin.

—Paso' quëmapi ni'co'. Israiromia chachin inaso'. Co pi'pisha tëranta' nonpininhuë', itërin Quisosori.

⁴⁸ —¿Onporahuatonta' nohuitërancoso'? itërin.

—Co'huara Pinipi nonchatërasënquënhuë', ninoto quënananquën. Iquira naraanaquë huënsëasënquën, quënananquën, itërin. Aquë ni'ton, co ya'pirin quëran chachin quënanaponahuë', napotërin ni'ton, Natanino pa'yanin.

⁴⁹ —Quëmaso' Maestro, Yosë hui'ninquën. Israiro'sa' copirnonquën, tënhuë, itërin.

⁵⁰ —¿Ninoto quënananquënso marëáchin natëranco ti? saca sacai nininsopita ni'saran, itërin.

⁵¹ Ina quëran itaantarín:

—No'tëquën itëranquëma'. Iráca Cacopo nanpiso', pi'iro'të' ni'soarin. Ni'soatohuachina, anquëniro'sari huëcapaimapi. Huëcapaimarahuatona', panantarapi. Inapochachin iporaso' Yosë quëran quëmapi co ni'to, o'marahuë Yosë anohuita' huanquëmaso marë'. Ya'ipi ninahuëso' ni'sarama', itërin Quisosori.

2

Canaquë Yosë pochin nininso'

¹ Cara tahuëri quëran a'na quëmapi pita nizarin sa'acaso marë'. Canaquë naporin, Cariria parti ya'huërinso'. Inatohua' Quisoso a'shin ni'tapon pa'nin. ² Quisosonta' amatopi. Pa'nin inanta' ni'tapon. Ca'tano'sanënpitacointa' amatërinacoi. ³ Huino ta'quihuachinara, a'shini Quisoso itapon:

—Capa huino ta'quipi huachi, itërin.

⁴ —¿Ma'marëta' mama napotëranco? Co tahuëri naniyatërarinhuë' nohuitiinacoso', itërin Quisosori.

⁵ Napotopirinhuë', inpriatoro'sa' quënanconahuaton, a'shini itapon:

—Ma'sona Quisoso sha'huitohuachinquëma', natëco', itërin.

⁶ Inaquë saota panca orinan ya'huërin, na'pi quëran nipiso'. A'na orinanquëáchin catapini rata pochin ya'conin. Moisësë pënëntërinso' natëtona' oshanëna iniquicaiso marë' acopiso'. ⁷ Ina quëran inpriatoro'sa' sha'huitërin:

—I'sha amëntaitoco', itërin Quisosori. Natëtona', huirotënuquë huarë' i'sha amëntaitopi.

⁸ —Pi'pian macatoma', pita hua'an api'nitonco', itaantarín Quisosori.

Napotohuachina, masahuatona api'nitoonpi. ⁹ Orinan quëran mapirinahuë', pita hua'anso' co nitotërinhuë'. Inpriatoro'saráchin nitotopi. I'sharáchin ta'panpirinahuë', nani huino taranin. Napoaton pi'nirahuaton, sa'ana'pi amatërin. ¹⁰ Huë'pachina, itërin:

—¿Ma'pitacha ninan paya! Iso huinoso' noya noya, yashin yashin o'ocaso'. Ya'ipi piyapi'sa' noya noya huino nininso'ton o'shipi. Ina quëran nani natëhuachinara, co onpopinchin noyahuë' nininso' o'shiantarapi. Quëmaso nipirinhuë' ipora huarë' noya noya huino o'shitërancoi, itërin. Quisoso naporinso' co nitotatonhuë', naporin.

¹¹ Naporo' Quisoso caniaritërin Yosë pochin nicacaso'. Piyapi'sari nicatona': “Tëhuëinchachin Yosëri catahuarin ni'ton, nanitaparín,” topi. Ca'tano'sanënpitacointa

ni'sahuatoi: "Quisososo', Yosëri a'paimarinso'," tënai. Canaquë naporin. Inaso ninano', Cariria parti ya'huërin

¹² Ina quëran Capinaomoquë pa'marin. A'shin, iinpita inapitarë chachin pa'marin. Ca'tano'sanënpitacointa' imarai. A'na simana pochin inaquë ya'huërai.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Pascoa tahuëri cotioro'sa' niyontonpi Yosëri Iquipito quëran nicha'ërinso' yonquiantacaiso marë'. Ina nanirihuachina, Quirosarinquë paantarai. ¹⁴ Yosë chinotopiso pëiquë pa'sahuatoi, i'iratëquë nipa'antopisopita quënanconai. Ohuaca', ohuica, nëpë', inapita nipa'antapi. Yosë chinotatona' tëpacaiso marë' pa'anapi. A'naquëonta' misanënpitaquë huënsëatona', coriqui nicanpiarapi. ¹⁵ Inapita quënanconahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin. Nonin masahuaton, sihuirintahuaton, ohuica, ohuaca', inapita huërintaton, a'parin huachi. Pa'anpisopitanta' Yosë pëinën quëran a'parin. Coriqui nicanpiapisonta' misanënapita quëran ta'sarin. Coriqui ta'sarahuaton, misanënapitanta' të'yatërin. ¹⁶ Nëpë' pa'anpisopita itapon:

—Isopitanta' quëpaco'. ¡Ama Tatahuë pëinën mircato pochin nitocosohuë! itërin Quisosori.

¹⁷ Yosë quiricanëinquë ninshitopiso' yonquirai. "Ya'ipi piyapi'sa' Tata, chinochinëinquë, tënahüë. Ina na'con yonquiato, quëma pëinën a'pitërahüë. Ina marë' no'huiarinaco," tënin quiricaquë.

¹⁸ Ina quëran cotioro'sari huëcapaipi.

—¿Onpoaponta' hua'an pochin nisaran? Chiniquënanantohuatan, Yosë pochin niquë' quiyanta' nicatoi natëiinquë, itopi.

¹⁹ —Iso pëi' ata'huantohuatama', cara tahuëri quëran anoyataantarahuë, itërin Quisosori.

²⁰ —Yosë chinotopiso pëi' catapini shonca saota pi'ipi quëran tinipi. Cara tahuëri quëran naquëranchin ¿anoyataantaran ti? itopi cotioro'sari.

²¹ Quisososo nipirinhüë' co ina pëi chachin yonquirinhüë'. Inaora nonën pëi pochin tapon naporin. ²² Quisososo nanopiantahuachina, naporinso' yonquirai. Cara tahuëriya quëran nanopiantarin ni'ton, "Yosë quiricanën quëran no'tëquëninorin," tënai. Quisososo noninsonta' natërai.

Yonquipisonta' nitotërinso'

²³ Pascoa tahuëri inaquë ya'huasocoi, Quisososo Yosë pochachin ninin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. "Yosëri catahuarin," ta'tona', a'naquënatëpi. ²⁴⁻²⁵ Quisososo nipirinhüë' ya'ipiya noyá nohuitërin. Co piyapiri sha'huitopirinhüë', yonquipiso chachin nitotërin. Napoaton "Co natëmiatërinacohüë'," ta'ton, co inapita natërinhuë'.

3

Nicotimo a'chintërinso'

¹⁻² Tashi' nisahuaso', a'na quëmapi huë'nin Quisososo nontacaso marë', Nicotimo itopiso'. Cotio hua'an inaso'. Parisio niponahuë', Quisososo nontiiirin.

—Maistro, Yosë a'pairinquë a'chintancoiso marë'. Sacai' nininsopita nicaton, Yosë pochin ninan. Napoaton ina a'pairinquë, tënai. Co Yosë catahuarinquënhüë' naporini, co quëma nanitapaitonhuë', itiirin.

³ —No'tëquëniyasha sha'huitaranquë. Co nasitaantahuatanhuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaranhuë', itërin Quisosori.

⁴ —Nani mashotohuatëra, co huachi mamanpo yo'namëinquë ya'conëhuë'. ¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itaantarin Nicotimorinta'.

⁵ Napotohuachina, Quisosori itaantapon:

—No'tëquëniyasha sha'huitaranquë. I'quë amarëso pochin cancanëma' anoyatacaso' ya'huërin. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ina naniantohuatama', Ispirito Santo anoyacancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nisarama'. Naporo

huarë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. ⁶ Piyapi quëran nasitohuatamara, piyapi pochin cancantërama'. Ispirito Santo quëranso' nasitaantahuatama', Yosë pochin cancantarama'. ⁷ Napoaton nasitantacaso' ya'huërin. Ama ina natanaton, pa'yanquësohuë'. ⁸ Ni'quë'. Ihuan inaora nohuanton, pa'nin. Natanarihuarahuë', intohua quëranso' huëcaton intohuasona pa'ninso', co nitotërehuahuë'. Co quënanpirëhuahuë', natanëhua'. Inapochachin Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nasha cancan quëtarinquëma', itërin.

⁹ —¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itantarin.

¹⁰ —Quëmaso' Israiro maistrinquën niponahuë', ¿co nitotëranhuë' ti? ¹¹ No'tëquën itaranquën. Nitotatoi, a'chintarainquëma'. Ni'naiso' sha'huitarainquëma'. Canpitaso nipirinhue' co natëramacoihuë'. ¹² Isoro'paquë ya'huërinso' quëran a'chintopiranquëmahuë', co natëramacohue'. Inápaquë ya'huërinso' quëran a'chintohuatëinquëma', aquëtë huarë' co natëramahuë'.

¹³ Co inso piyapi tëranta' inápaquë pantarinhue'. Casáchin ina quëran o'marahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'marahuë. Napoaton casáchin inápaquë ya'huërinso' a'chintaranquëma'. ¹⁴ Iráca shimashonëmapita inotëro parti paaso', na'a piyapi'sa' ya'huanapi. Co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Na'a ya'huano'sa' huëcatona', quëtëra'piapi. Ina quëran Moisésë ya'huan nonanpiso' ninin. Hua'na quëran nisahuaton, naraqüë achinpirin. Achinpirahuaton, inápaquë ahuanirin. Inapochachin Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco. ¹⁵ Natëhuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama'. Ina marë' achinpiarinaco, itërin Quisosori.

Yosë nosororinpoaso'

¹⁶ Yosëso' ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nosoromiatërin. Napoaton a'naíchin hui'nin nipirinhue', isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Ina natëtëhua': "Ca marë' chiminin," topatëhua', co parisitopiquë pa'sarëhuahuë'. Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. ¹⁷ Co ana'intinpoaso marë' hui'nin a'paimarinhuë'. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimarin. Hui'nin quëran cha'ërihua'.

¹⁸ Hui'nin natëhuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. Co natëpisopitahuë' nani Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Inaíchin hui'nin nipirinhue', co natëpihuë'. Napoaton ana'intarin. ¹⁹ Quisoso isoro'paquë o'maton, a'pintërinpoaso pochin oshanënpoa' anitotërinpoa'. A'naquënisso nipirinhue', co nohuantopihuë' Quisoso nohuitacaiso'. Co noyahuë' nicacaisoáchin pa'yatatona', tashi pochin cancantopi. Co yanatëpihuë' ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²⁰ Co noyahuë' nipisopita co tahuëri pochin nininso' nohuantopihuë'. A'pininquë a'ninquëchin huanicaiso' co nohuantopihuë'. Tahuëri nipachina, ma'sha co noya nipisohue' quënanë'. ²¹ Nipirinhue', no'tëquën yonquihuachina', noya nisapi. Ina quëran a'napitanta' nicatona': "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya natëpi," tosapi.

Naquëranchin Coansha sha'huirinso'

²² Ina quëran Quisoso Cotia parti pa'nin. Ca'tano'sanënpitacoi imarai. Inaquë hua'quimiáchin ya'huëconahuato, piyapi'sa' aporintërai. ²³ Coanshanta' Inoiiquë aporintarin. Sarimo ya'cariya inaso'. Inaquë na'a ii' ya'huërin ni'ton, inaquë aporintarin. Na'a piyapi'sa' huë'pachinara, aporintarin. ²⁴ Naporo' Coanshaso' noya pa'sarin. Co tashinan pëiquë po'moyátërapihuë'.

²⁵ Quiyarinta' aporintërai. Coanshanta' aporintarin. Napoaton a'na cotio quëmapi huëcaton, Coansha ca'taninsopita itërin:

—¿Insota' noya noya aporintërinso'? itërin. Nisha nisha ninontopi. ²⁶ Ina quëran Coansha sha'huitonpi.

—Ni'quë' Maestro. Cortanii' aquëtëran nicasëhua', inaquë Quisosonta' nizarin ni'ton, anohuitërancoi. Iporaso' inanta' aporintarin. Na'a piyapi'sari imasapi. Co ina nápo quëmaso' imasarinëinquënhue', itopi.

²⁷ —Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co napo'itonahuë'. Ya'ipinpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. ²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. “Co caso' Cristocohuë',” itëranquëma'. Co'huara ina huë'shatërasohuë', Yosë a'parinco piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina imacaiso marë' pënënarahuë. ²⁹ Ni'co'. Quëmapi sa'apachina, amiconëonta' noya cancantërin. Noya nipayapi ni'ton, naporinso' natantaton, nóya cancantërin. Inapochachin canta' ninahuë. Na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi ni'ton, nóya cancantërahuë. ³⁰ Co caso' nohuantërahuë' piyapi'sa' yonquiinacoso'. Quisoso na'con na'con yonquiinaso', tënin.

Inápa quëran o'marinso'

³¹ Cristo inápa quëran o'maton, chini chiníquën nanantërin. Noya noya ninin. Piyapinpoaso nimirinhuë' isoro'paráchin nohuitërehua'. Inasáchin nohuitatëhua', nisha'huitërehua'. Cristoso nimirinhuë' inápa quëran o'maton, chini chiníquën nanantërin. ³² Yosë'pa' ya'huërinso'pita nohuitërin. Nani ni'nin. Yosëri nontërinsona' natanin. Ina nohuitaton, sha'huitarinpoa'. Sha'huitopirinpoahuë', na'con na'con piyapi'saso', co yanatëtopihuë'. ³³ A'naquënpaso nimirinhuë' natëtërehua'. “Yosë no'tëquën nonin. Inari a'paimarin,” ta'tëhua', natëtërehua'. ³⁴ Quisoso' Yosë nanamën chachin nonin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, no'tëquënáchin nonin. ³⁵ Tata Yosëri hui'nin pa'pi nosororin. Chini chiníquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. ³⁶ Hui'nin natëpisopitaso', Yosë nohuitatona' nanpimi-atapi. Co natëpisopitasohuë', co ina pochin nanpimi-atapihuë'. Nani Yosëri yonquirin ana'intacaso marë'. A'na tahuëri ana'intomiatarin, parisitopiquë a'pararin huachi.

4

Samaria sanapi sha'huitërinso'

¹⁻² I'huaso' na'a piyapi'sa' Coansha imapi. Na'a aporintërin. Iporaso' na'con na'con Quisoso imasapi. Co Quisoso chachin aporintërinhuë'. Ina sha'huitohuachincoi, ca'tano'sanënpitaco'i aporintarai. Na'con na'con aporintarai. Parisoro'sarinta' nantopi. ³ Ina nitotaton, Quisoso pa'nin. Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti paantarin.

⁴ Inatohua pa'pachina, Samaria parti na'huëcaso' ya'huërin. ⁵ Inatohua' a'na ninano' ya'huërin, Sicarë itopiso'. Ina ya'cariya Cosi no'panën ya'huërin. Iráca pa'pin Cacopo itopisori quëtërinso'. ⁶ Inaquë a'na poso ya'huërin. Cacopo posonën itopi. Camotëchin inaquë canconai. Quisoso canotaton, posoquë huënsëconin.

⁷⁻⁸ Ca'tano'sanënpitacoiso', ninanoquë pa'nai cosharo' pa'ana'huaiso marë'. Pa'naiso', Samaria sanapi i'sha macapon huë'nin. Nani mapachina, Quisosori itapon:

—Imoya, i'sha mananso canta' o'oi topirahuë, itërin.

⁹ —Caso' Samaria sanapico nimirahuë': “I'sha mananso canta' o'oi,” ¿itëranco ti? itërin inarinta'. Cotioro'saso' Samariaro'sarë' co noya ninontopihuë' ni'ton, napotërin.

¹⁰ —Yosë yanicanapirinquënhuë', co quëmaso' nitotëranhuë'. “I'sha mananso canta' o'oi,” itëranquën nimirinhuë', co nohuitërancohuë'. Nohuitëranco naporini, quëma naintoncohuë'. Carinquën nanpirin i'sha quëchitënhuë', itërin Quisosori.

¹¹ —Quëmaso' co manta' ya'huëtërinquënhuë' i'sha macamaso'. I'shaso' acopo' ya'huërin. ¿Onporahuatoncha nanpirin i'sha manë'ponquënya? ¹² Iráca Tata Cacopo iso poso ninin. Isëquëran i'sha macaton, o'orin. Hui'ninpita, pë'tahuanënpita inapitanta' isëquë o'opi. Inaso' chiníquën nanantërin, topi. ¿Ina quëran na'con na'con quëmaso' nanitapan ti? itërin sanapiri.

¹³ —I'shamia imoya o'opatëra, naquëranchin yamoróantarë'. ¹⁴ Nisha i'sha carinquën quëtëranquën. Ina ya'huëtöhuachinquën, co huachi yamoróeso pochin cancantëranhuë'. Ni'quë'. Pancai' no'pa quëran pipihuachina, noyápiachin pipirárin. Co onporonta' yanimarinhue'. Inapochachin nanpirin i'sha quëtöhuatënhuë', cancanënhuë' chachin ya'huëtarinquën. Inaquë ya'huápon huachi. Yosë nohuitaton, nanpimiataran, itërin.

¹⁵ —Ina i'sha siniro quëtoco ama yamoroto, i'sha masa'isohuë', itërin.

¹⁶ —Paaton imoya so'yan maconquë' huë'in, itërin.

¹⁷ —Co caso' so'yahuancohuë', itërin.

—No'tëquën naporan. Co so'yahuanquënhuë'. ¹⁸ Nani a'natërápo quëmapí so'yataponahuë', iporaso' quëmapí yacaparanso' co so'yanhuë'. No'tëquën nonan, itërin.

¹⁹ —Quëmaso' siniro ninotona'pinquën, ténahuë. ²⁰ Shimashonëhuëipita paso motopiquë Yosë chinotopi. Ya'huërë cotioro'sanquëmaso': “Quirosarinquëráchin Yosë chinotacaso' ya'huërin,” ténama', itërin.

²¹ —Natanco imoya. Nani tahuëri naniarin. Yosë yachinotohuatama', co paso motopiquë pa'saramahuë'. Co Quirosarinquë tëranta' pacacaso ya'huërinhuë'. ²² Canpitaso' Yosë chinotopiramahuë', co nohuitëramahuë'. Cotioro'sacoiso', Yosë nohuitërai. Cotio quëmapí nicha'ësarinquëma' canpitanta'. ²³ Ipora quëran huarë' Yosë yachinotohuatama', ya'ipi cancanëma quëran huarë' chinotoco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, no'tëquën yonquiatoma', Yosë chinotoco'. Ina pochin nohuantërin chinotacaso'. ²⁴ Yosë co nonën ya'huëtërinhuë'. Co quënanarihuarahuë', ya'huërárin. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' no'tëquën yonquiatoma', ina chinotacaso', itërin Quisosori.

²⁵ —A'na tahuëri Cristo huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina huë'pachin, ya'ipiya a'chintarinpoa', ténin Samaria sanapi.

²⁶ —Ca mini inaco, nontaranquënso', itërin.

²⁷ Naporo chachin ca'tano'sanënpitacoi o'mantarai. Sanapi nontarin, quënanquimarai. “¿Ma'marëta' iso sanapi nontarin? ¿Ma'ta' nohuantërin?” ta'toi, yonquinhuei quëran pa'yanpiraihuë', co natanaihuë'. ²⁸ Sanapiso nipirinhue' yonshanën patahuaton, ninanoquë pantarahuaton, piyapi'sa' sha'huitërin.

²⁹ —Huëco' pa'ahua'. Pasëquë quëmapí nohuitoco'. Co nohuitaponcorahuë', “Nani a'natërápo so'yahuanquën,” itërinco. Ya'ipiya ninorin. ¿Inaso' Cristo nimara ti? itërin.

³⁰ Natanahuatona', na'a ya'huëhuano'sa' o'mapi Quisoso nicapona'. ³¹ Co'huara canquiyatërasoihuë', Quisoso yaa'capiraihuë'.

—Ca'quë' Maistro, itopiraihuë', co nohuantërinhuë'.

³² —Cosharo pochin nininso' ya'huëtërinco, co nohuitëramasohuë', itërincoi.

³³ —¿A'napitari coshoro' quëtiimara? nitopiraihuë', co coshachatërarinhue'.

³⁴ —Yosë a'paimarinco nohuantërinso' nica'huaso'. Ya'ipiya yanatërahue'. Ina yonquiato, co huachi coshoro' yonquirahuë'. Cosharo pochin achinirincó. ³⁵ “Catapini yoqui pahuanarin cayarinsó macacaso',” topiramahuë'. Ipora chachin cayarinsó pochin nininso' macacaso' ya'huërin, ténahuë caso'. ¿Ni'cochi! Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinsó manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Ipora tahuëri'sa chachin na'a piyapi'sa' ya'huërarin Yosë imacaiso marë'. Inapita a'chintacaso' ya'huërin. ³⁶⁻³⁷ Piyapi'sa' a'chintohuatama', Yosë'pa' canaarama'. Noya noya nanopimiatarama'. Cato' piyapi sacatërinso pochin nisarama'. “A'naso' ya'pirin sha'nin. Cayahuachina, a'narinta' manin,” topi. Napohuachina, cato' a'china'piro'sa chachin nóya cancantapi. ³⁸ Na'a piyapi'sa' ya'huërin, co Yosë nohuitopisohue'. A'naquëni nani a'chintopirinhue', co yanatëpihuë'. Iporaso nipirinhue' a'paranquëma' a'chintantacamaso marë'. Yosë huëntonënuë ya'conacaiso marë' a'chintoco'. A'chintohuatama', imasapi huachi, itërincoi.

³⁹ Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso natëpi. Sanapiri: “Ya'ipi ninorinco,” itërinso marë' natëpi. ⁴⁰ Quisoso ni'quihuachinara, “Huëquë' isëquë yacapatoncoi, a'chintocoi,” itopi. Itohuachinara, cato' tahuëri a'chintacaso marë' inaquë i'huatërai. ⁴¹ A'chintohuachina, na'con na'con piyapi'sa' natëpi. ⁴² Sanapi itapona':

—Quëma sha'huitërancoi ni'toi, pi'pian Quisoso natërai. Iporaso nipirinhue' quiyaora chachin natanai. Nani nohuitatoi, cancanëhuëi quëran huarë' natërai huachi: “Tëhuënchachin isoso' nicha'ërinpoa'. Insosona imapachina', oshanën inquitaton, anoyacancan-tarin, ténai,” itopi.

Capitan hui'nin anoyatërinso'

⁴³ Cato' tahuëri quëran paantarahuatoi, Cariria parti canconai. ⁴⁴⁻⁴⁵ Caririaro'sari nohuitatona', noya natanpi. I'hua chachin Pascoa tahuëri na'huëhuachina, inahuanta' Quirosarinquë pa'pi. Naporo' Quisoso nohuitopi. Nani ma'sha Yosë pochin nininso' ni'pi ni'ton, iporaso' a'chintohuachina, noya natanpi. Ninanonëinquë chachinso nipirinhuë' co a'chininhuë'. “Ya'huërinquëso' pënëntona'pi co yanatëpihuë',” ta'ton, co inaquë a'chininhuë'.

⁴⁶ Ina quëran Canaquë cancoantarai. Inaquë i'hua i'sha huino atarantërin. Inaquë canconpatoira, a'na capitan copirno piyapinën nininsoari huëcapairin. Hui'nin quëmapia'hua nininso', Capinaomoquë chiniquën caniorin. ⁴⁷ “Quisoso Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti canquirin,” topi, natantërin. Natantahuaton, paahuarin:

—Huëquë' Maistro hui'nahuë anoyatiimaco. Nani yachiminin, itërin.

⁴⁸ —Canpitaso' co a'naroáchin natëramacohuë'. Co'so' Yosë pochin nipatohuë', co natëramacohuë', itërin inarinta'.

⁴⁹ —Manóton Siniro huëquë'. Hui'nahuë chiminpachin, itaantarin.

⁵⁰ Napotaantahuachina:

—Ya'huëran'pa' pa'mantaquë'. Hui'nan co chiminaponhuë'. Noyatarin, itërin. Napotohuachina: “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, ya'huërin'pa' pa'mantarin.

⁵¹ Yacanconahuaso', inpriatonënpitari nacapiatona':

—Hui'nan nani noyatërin, itiipi.

⁵² —¿Insëchinta' pi'i nisahuaso' noyatërin? itërin.

—I'huara pi'i yatëhuërenahuaso' sapo otanotërin, itopi.

⁵³ “Naporo chachin Quisoso nontërinco. ‘Hui'nan noyatarin,’ itërinco,” ta'ton, Quisoso natërin. Ya'ipi pëinëinquë ya'huëpisopitanta' natëpi.

⁵⁴ I'hua chachin i'sha huino atarantërin. Iporaso' Cotia parti quëran huëntarahuaton, capitan hui'nin ya'huëre' a'naroáchin anoyatërin. Inapoaton catoro' huachi Caririaquë Yosë pochin nisarín piyapi'sari nohuitacaiso marë'.

5

Apia anoyatërinso'

¹ Ina quëran cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin. Naporo' Quisoso Quirosarinquë paantarin. ² Inaquë i'sha ya'huërin, anpomiachin. Cotio nananquë Pitista itopi. Ninano ya'coana pirayan ya'huërin, ohuicaro'sa' ya'coananën itopiquë. I'sha pirayan a'natërápo imënamë pochin nininso' ya'huërin. ³⁻⁴ Inaquë na'a cania'piro'sa' quëhuënapi. A'naquën somaraya. A'naquën sonpacha. A'naquën nantën tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'. Inaquë ninarapi. [“Hua'qui quëran hua'qui quëran Siniro anquëninën o'maton, i'sha aco'sacaitërin,” topi. “Napohuachina, inso'ton i'quë ya'conpachina, a'naroáchin noyatërin,” ta'tona', ninarapi.] ⁵ Inaquë a'na quëmapia ya'huërin. Nani cara shonca posa pi'ipi caniorin. Co nanitërinhuë' huanicaso'. ⁶ Inaquë quëhuënapirinhüë', Quisosori quënanquirin. “Nani hua'qui' caniorin,” itohuachina, apia itapon:

—¿Nohuantëran noyatamaso ti? itërin.

⁷ —Nohuantopirahuë' Siniro. Sa'ahuaco. Co insonta' ya'huërinhuë' i'quë po'moincoso'. I'sha co'sacaitohuachina, yaya'conpirahuë'. A'na'ton ya'conin, itërin.

⁸ —Huaniquë' iyasha. Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë', itërin.

⁹ Napotohuachina, a'naroáchin apia noyatërin. Pë'sara'huaya masahuaton, iratërin. Chinoto tahuëri chachin naporin. ¹⁰ Cotio hua'ano'sari quënanahuatona', apia huëcapai.

—Ipora tahuëriso', chinoto tahuëri ni'ton, co ma'sha quëpacaso' ya'huërinhuë', itopi.

¹¹ —Quëmapia anoyatërinco' nani sha'huitërinco. “Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë',” itërinco, tënin.

¹² —¿Ma quëmapita' napotërinquën? itopi. ¹³ “Ahuën. Co nohuitërahuë,” tënin. Hua'huayatërahuë' piyapi inaquë ya'huërin ni'ton, nani Quisoso pa'nin. ¹⁴ Ina quëran chinotopiso pëiquë pa'sahuaton, apia anoyatërinso' quënancoantarin.

—Ni'quë' iyasha. Nani quëmaso' noyatëran. Ama huachi oshahuaantaquësokuë', na'con na'con ma'sha onpotan, itërin.

¹⁵ Ina natanahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirahuaton, cotioro'sa' sha'huitonin. “Quisoso anoyatërinco,” itoonin. ¹⁶ Napoaton Quisoso no'huipi. Chinoto tahuëri anoyatërinso marë' co quë'yapihuë'. ¹⁷ Quisosorisso nipirinhuë' itërin:

—Tatahuëso' co ipora huanta' chinotërinhuë'. Sacatárin piyapi'sa' catahuacaso marë'. Canta' co chinotërahuë'. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuarahuë, tënin.

¹⁸ Chinoto tahuëri piyapi anoyatërin ni'ton, cotioro'sari yatëpapi. “ ‘Yosëso' tatahuë chachin,' topachina, Yosë pochachin niconin,” ta'tona', aquë aquëtë' yatëpapi.

Yosë hui'nin ni'ton chiníquën nanantërinso'

¹⁹ Ina quëran Quisosori itantarin: “No'tëquën itaranquëma'. Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Tatahuërächin nonanahuë. Hui'ninco ni'to, inapochachin canta' ninahuë. ²⁰ Tatahuë na'con nosororinco. Nosoroatonco, yonquirinso chachin anitotërinco. A'na tahuëri catahuaarinco saca sacai' nininso' nica'huaso'. Canpitaso' ni'patama', pa'yanarama'. ²¹ Tatahuë chimipi ananpitaantarin. Inapochachin canta' insosona nohuantërahuëso' ananpitaantarahüë. ²² A'na tahuëri coisë pochin nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarahuë. Noya nipisopita noya acoarahuë. Os-hahuano'saso nipirinhuë' no'tëquën ana'intarahüë. Co tatahuëri ana'intarinhuë'. Nani nanan quëtërinco ana'inta'huaso marë'. ²³ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinaco. Tatahuë noya ni'piso pochachin ni'sarinaco. Ina marë' nanan quëtërinco. Co noya ni'patamacohüë', Tatahuënta' co noya ni'namahuë'. Ina a'paimarinco.

²⁴ No'tëquën itaranquëma'. Yosë chachin a'paimarinco. Noya natanpatamaco, cancanëma quëran huarë' ina imapatama', nanpimiatarama'. Co onporonta' ana'intaranquëmahuë'. Chiminpatama', co parisitomiatararamahuë'. Nani Yosë no-huitarama' ni'ton, nanpimiatarama'. ²⁵ Caso' Yosë hui'ninco. Iporaso huachi a'naquën chimipi pochin nipisopita natanarinaco. Inapita noya natanpachinaco, Yosë anohuitarahuë. Ina nohuitoahuachina', nanpimiatapi. ²⁶ Tata Yosë inaora nohuanton, nanpirin. Inari piyapi'sa' nanpicaso' quëtërin. Inapochachin canta' ina nohuanton, nanpirahuë. Naporahuaton, a'napitanta' ananpita'huaso' nanitaparahuë. ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' ana'inta'huaso marë'. ²⁸ Ama ina yonquiatoma', pa'yancosohüë'. A'na tahuëri ya'ipi chiminpisopita natanarinaco. ²⁹ Natanpachinaco, po'oro quëran pipiapi. Noya nipisopita noya noya nanpiantarapi. Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhuë', ana'intarahüë,” tënin Quisoso.

Yosëri a'paimarinso'

³⁰ Ina quëran Quisosori itantarin: “Co caora nohuanto manta' ninahuë'. Tata Yosë sha'huitoahuachincora, inachachin sha'huirahuë. Co caso' nisha yonquirahuë'. Tata yonquirinsorächin nohuantërahuë. Napoaton no'tëquën ana'intarahüë. ³¹ Caso' Cristoco. Yosë quëran o'marahuë, tënahüë. Casächin naporahuë naporini, co natëinacoso' ya'huëitonhuë'. ³² Nipirinhuë', Tata Yosënta' inachachin sha'huitarinquëma'. No'tëquën nonin, tënahüë. ³³ I'hua piyapi'sa' a'parama' Coansha natanacaiso marë'. ‘Co caso' Cristocohüë'. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso', itërin. No'tëquën naporin. ³⁴ Caso' co piyapi noninsoachin yonquirahuë'. Nipirinhuë', iso' sha'huitarinquëma' canpita natëtoma' cha'ëcamaso marë'. ³⁵ Coanshaso' noya quëmapi. Huaroro noya orotërinso pochin ni'ton, noya anitotërinquëma'. Ya'nan natanpatamara, hua'quimiachin pa'yatërama'. ³⁶ Inaso' no'tëquën sha'huitërinquëma'. ‘Yosëri chachin Quisoso a'paimarin,' itërinquëma'. Nipirinhuë', co inasächin anitotërinquëmahuë'. Yosëso' chini chiníquën nanantaton, catahuarinco ni'ton, sacai' nininso' ninahuë. Cania'piro'sa' a'narochin anoyatërahuë. Yosë nohuanton, ina pochin ninahuë. Ina

marë' na'con na'con natëamacoso' ya'huërin. ³⁷ Tatahuë a'paimarincosonta' nani sha'huitërinquëma'. Co onporonta' noninso' natanchinamahuë'. Co ni'chinamahuë'. ³⁸ Nanamënta' co natëramahuë'. A'paimapirincohuë' co natëramacohuë' ni'ton, naporama'. ³⁹ Yosë quiricanën na'con nontërama'. 'Ina nontohuatëhua', nanpimiatacaiso marë' anitotarinpoa', tënama'. Napopiramahuë', co tëhuëinchachin natëramahuë'. Ina quiricaquë chachin ninorinaco. ⁴⁰ No'tëquën ninopirincohuë', co yaimaramacohuë'. Ananpimiata'huanquëmaso' ya'huëpirinhuë', co nohuantëramacohuë'.

⁴¹ Co canpita noya nicamacoso marë' napotëranquëmahuë'. ⁴² Nani nohuitëranquëma'. Co cancanëma quëran Yosë nosororamahuë', tënahuë. ⁴³ Yosë chachin a'paimarincosonta' ni'ton, o'mapirahuë', co nohuantëramacohuë'. A'naquënso nipirinhüë' inaora yonquinën quëran a'chintohuachinquëma', nohuantarama'. ⁴⁴ Canpita capini nipa'yatacasoráchin yonquiatoma', co Yosë noya nicainquëmaso' yonquiramahuë'. Napoaton co natëramacohuë'. ⁴⁵ Co carinquëma' Yosëquë sha'huirapiaranquëmahuë'. Moisésë tëhuëinchinso' sha'huirapiarinquëma'. 'Ina catahuarinpoa', ta'toma', imapiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, sha'huirapiarinquëma'. ⁴⁶ Inaso', iráca ninotonco ninshitërin. Ina natërama' naporini, canta' natëitomacohuë'. ⁴⁷ Ninshitopirinhüë', co natëramahuë' ni'ton, carinquëmanta' a'chintopiranquëmahuë', 'Co no'tëquën nonanhuë', itëramaco,' itërin Quisosori, cotio hua'ano'sa' nontaton.

6

*Cosharo' ana'atërinso'**(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)*

¹ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran pëntonai. Ina sonoso', Tipiriasë itopi anta'. ² Notohuaro' piyapi'sa' imasarinacoi. Na'a cania'piro'sa' Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Ina nicatona', imasapi. ³ Nonshirahuato, a'na motopia'huaquë pomosocontarai. Inaquë huënsëconai. ⁴ Pascoa tahuëri nanirarin. Naporo' cotioro'sa' niyontonpi Yosë yonquicaiso marë'. ⁵ Quisoso natanacaiso marë' notohuaro' piyapi'sa' canquirapi. Inapita quënanahuaton, Quisosori Pinipi itapon:

—¿Intohuacha coshoro' pa'anë isopita capacaiso marë' nicaya? itërin.

⁶ Nani yonquirin coshoro' ana'atacaso' niponahuë', Pinipi natanin tënicaso marë'.

⁷ —Cato pasa tahuëri sacatatë' canarësoquë pa'anpirëhuahuë', co iso nápo piyapi'sa' naniitonahuë', itërin Pinipiri.

⁸ Antërisënta' ya'huarin. Simon Pitro iin inaso'. Natanahuaton, itapon:

⁹ —Isëquë a'na quëmapia'hua ya'huërin. A'natërapoíchin pan nisahuaton, catoyachin sami ya'huëtërin. Inaíchin nipirinhüë', ¿iso nápo' piyapi ta'ma' nanitëre'poya? itërin.

¹⁰ —Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina', itërincoi Quisoso.

Inaquë noya pastoa'huaya ya'huërin. Sha'huitohuatëira, inaquë huënsëpi. A'natërapo huaranca quëmapi'sa' pochin ya'huëpi. ¹¹ Quisosori a'natërapoya pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, piyapi'sa' quëtërin capacaiso marë'. Samirë chachin quëtëra'piarai. Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ¹² Nani natëhuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—Pan, sami, inapita pë'sotopiso' maconco', chiniahuachina', itërincoi.

¹³ Napoaton pë'sotopiso' masahuato, shonca cato' i'më' mëntatërai. ¹⁴ Ina nápo piyapi'sa' capacaiso marë' coshoro' ana'atërinso' ni'sahuatona', piyapi'sa' ninontopi:

—Tëhuëinchachin iso quëmapi Yosëri a'paimarin. Pënéinpoaso marë' a'paimacaso sha'huirinso chachin, nani o'marin, nitopi.

¹⁵ “Huëco' maahua', copirno acoa'ahua',” topi a'naquën. Co Quisosori natanaponahuë', inaora yonquinën quëran nitotërin. Nitotaton, inaora panënuquë pantarin.

*Ii' aipi iratërinso'**(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)*

¹⁶ I'huanahuanquë ca'tano'sanënpitacoiso', sono' yonsanquë pa'mantarai. ¹⁷⁻¹⁸ Potiquë ya'conahuato, Capinaomoquë paca'huaiso marë' pëntonapiraihuë',

huancoanai' tashitërai. Co Quisoso huë'shatërasohuë', panca ihuan manincoi ni'ton, panca co'sacaitërin. ¹⁹ Saota quiromitro pochin nani maitopiraihuë', Quisoso huë'sarin nicaporaihuë', co a'naroáchin nohuitërai huë'. Ii' aipi i'narahuaton, no'pa pochin huë'shiarin. Poti ya'caririarinso' ni'sahuato, pa'yanai.

²⁰ Napopiraihuë':

—¡Co'ta ca huë'sarahuë! ¡Ama pa'yancosohuë! itërincoi. ²¹ Ina quëran noya cancantato: “Ya'conquiquë',” itohuatoira, ya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin Capinaomo yonsanquë canconai.

Quisoso yonípi

²² Piyapi'saso nipirihuë' ina quëranchin quëparitopi. Tahuëririnquë Quisoso yonísapirihuë'. Co quënanatonahuë', ninontopi. “¿Intohuaso' pa'mara? I'huara a'naíchín poti ya'huëpirihuë'. Inaquë ca'tano'sanënpita ya'conahuatona', pa'pi. Quisososo nipirihuë' co pa'ninhuë',” nitopi. ²³ Napoaso, potiro'santa Tipiriasë quëran huë'piso' canquirapi quënanpi. Quisoso cosharo' ana'ataton piyapi'sa' a'carinso' ya'cari nonshiipi. ²⁴ Co ca'tano'sanënpitaco i'tëranta' ya'huërai huë' ni'ton, “Huëco' pa'ahua', Quisoso yoniahua',” nitatona', potiro'saquë ya'conpi. Ya'conahuatona', Capinaomquë pa'pi Quisoso yonípona'.

Cosharo pochín nininso'

²⁵ Inaquë nonshirahuatona', Quisoso quënanconpi huachi.

—¿Onporota' Maistro isëquë huënan? itopirihuë'.

²⁶ —No'tëquën sha'huitaranquëma'. I'huara cosharo' ana'atërahuë' nohuitamacoso marë' nipirihuë', co yanohuitëramacohuë'. Natëaquë huarë' coshatërama' ni'ton, yoniramaco. ²⁷ Cosharomia a'naroáchin chanatërin. Ama inasáchin nohuantocoso huë'. Cosharo pochín nininso' ya'huërin. Cancanëma marë' quëtaranquëma'. Ina co onporonta' chanatarinhuë'. Ya'huëtohuachinquëma', Yosë nohuitatoma' nanpimi-atarama. Ina na'con na'con yonquico'. Yosë quëran quëmapico ni'to, quëtaranquëma'. Ina marë' Tata Yosë acorinco. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë' nohuitamacoso marë', itërin.

²⁸ —¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? itopi.

²⁹ —Tëhuëchachin Yosë yanatëhuatama', ca imaco. Ina a'paimarinco ni'ton, cancanëma quëran huarë' imaco. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

³⁰ —Inta nipachin, Yosë pochín niquë'. Ina nicatoi, natë'inquën. Co topinan natëa'huainquënso' ya'huërinhuë'. ³¹ Iráca shimashonënpopita Moisésëri Iquipito quëran quëcapon, noya cosharo' mana itopiso' quëtërin. “Cosharo' inápa quëran o'marinso' quëtërin capacaiso marë',” ténin Yosë quiricanëinquë. Inotëro parti napopi, itopi.

³² —No'tëquën itëranquëma'. Cosharo' inápa quëran o'marinso' co Moisésëri quëtërinhuë'. Tata Yosëri quëtërinso'. Iporaso' noya noya nininso' quëtarinquëma'. ³³ Inápa quëran a'patimarinquëma' piyapi'sa' ina pochín nanpicaíso marë', itërin.

³⁴ —Inanpi cosharo', Siniro, quëtocoi nani tahuëri capatoi, noya nanpii, itopi.

³⁵ —Ca inaco. Caso' cosharo pochínco ni'to, piyapi'sa' ananpitomiatarahuë. Imapatamaco, co huachi tanarëso pochín cancantaramahuë'. Natëhuatamaco, co huachi yamororëso pochín cancantaramahuë'. Yosë nohuitohuatama', sano cancantarama'. ³⁶ Nipirihuë', nani sha'huitëranquëma'. Ninahuëso' nicapomarahuë', co natëramacohuë'. ³⁷ A'naquën Tata Yosë nohuanton, imasarinaco. Insosona imapachinaco, co onporonta' a'pararahuë'. ³⁸ Co caora nohuanto, ma'sha ninahuë'. Inápa quëran o'marahuë Tata Yosë natëca'huaso marë'. Ina a'paimarinco. ³⁹ A'naquën Yosë nohuanton, imasarinaco. Inapitaso' noya a'paiarahuë, co a'poarinacohuë'. Ayaro' tahuëri ananpitaantararahuë. Ina Yosë nohuantërin. ⁴⁰ “Quëmaso' tēhuēchachin Yosë hui'ninquën,” itatomaco imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama huachi. Ayaro' tahuëri ananpitaantaranquëma'. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

⁴¹ Ina natanahuatona', cotioro'sari no'huipi. “Caso' cosharo pochin ninahuë. Inápa quëran o'marahuë,” téninso marë' no'huipi. No'huitona', ninontapi.

⁴² —Co'ta inaso' Quisoso. Cosi hui'nin. A'shionta' nohuitërehua'. ¿Onpoatonta' “Inápa quëran o'marahuë,” toconin? nitopi.

⁴³ —Ama huachi no'huitomaco, sacaro quëran ninontocosohuë'. ⁴⁴ Co insonta' nanitërinhuë' inaora nohuanton imaincoso'. Tata Yosëri huayoninsopitaráchin imasari-naco. Ayaro' tahuëri inapitaso' ananpitaantarahuë'. ⁴⁵ Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopi. “Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri a'chintarin,” topi, ninshitatona'. Tatahuë natanatoma' natëhuatama', imasaramaco.

⁴⁶ Co insonta' Tata Yosë quënaninhuë'. Casáchin quënanahuë. Ina ya'huërin quëran o'marahuë. ⁴⁷ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁴⁸ Ca cosharo pochinco ni'to piyapi'sa' ananpimiatarahuë'. ⁴⁹ Shimashonëmapita inotëro parti ya'huaso', cosharo' Yosëri quëtërinso' ca'pi. Mana itopiso' ca'pirinahuë', nani iráca chiminpi. ⁵⁰ Insosona natëhuachinco inápa quëran cosharo' o'marinso capatë pochin nizarin. Napohuachin, Yosëri' ya'huëmiatapon. ⁵¹ Ca nanpirin cosharo pochinco. Inápa quëran o'mato, noya noya ananpiaranquëma'. Ca nonëhuë chachin quëtarahuë ya'ipi piyapi'sa marë'. Coshatëramaso pochin nitohuata-maco, ya'coancantaranquëma', nanpimiatarama huachi, itërin.

⁵² Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha ninontopi.

—¿Onporahuatonta' nonën chachin ca'nëso pochin quëtëre'ponpoa nicaya? nitopi.

⁵³ —No'tëquën itëranquëma'. Caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'ipi cancanëma quëran yonquico. Co'so' nonëhuë ca'nëso pochin nitohuatamahuë', huë-nainëhuënta' co o'orëso pochin nitohuatamahuë', co onporonta' nanpimiataramahuë'.

⁵⁴ Insosona nonëhuë ca'nëso pochin nipachina', huë-nainëhuënta' o'orëso pochin nipachina', nanpimiatarin. Ayaro' tahuëri ananpitaantarahuë'. ⁵⁵ Nonëhuë cosharo pochin ni'ton, achinicancanaranquëma'. Huë-nainëhuë pa'sarin ni'ton, imapatamaco, anoyacancantaranquëma'. ⁵⁶ Tëhuëchachin nonëhuë ca'nëso pochin nipatama', huë-nainëhuënta' o'orëso pochin nipatama', ya'coancantaranquëma' ni'ton, imamiataramaco. ⁵⁷ Tatahuëso' nanpimiatarin. Ina a'paimarinco. Catahuarinco noya nanpica'huaso marë'. Inapochachin imamiatohuatamaco, cosharo pochin achinicancanaranquëma' ni'ton, catahuanquëma' Yosë nohuitatoma' nanpimiatacaso marë'.

⁵⁸ Ca cosharo pochinco. Inápa quëran o'marahuë. Shimashonëmapita cosharo' Yosëri a'patimarinso' ca'pirinahuë', iráca chiminpi. Nipirinhuë', imamiatohuatamaco, nanpimiatarama', itërin.

⁵⁹ Capinaomo niyontonpiso pëiquë a'chintaton naporin.

Quisoso natëhuatëhua', nanpimiatacaso ya'huërinso'

⁶⁰ Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapirinahuë', ina nanan natanahuatona' a'naquën nisha yonquipi.

—A'chininso' sacai' imacaso'. ¿Incaricha nitotaton, natëre'poya? nitopi.

⁶¹ Napohuachinara, Quisoso inaora nitotaton, itërin:

—A'chintopiranquëmahuë', ¿yaa'poramaco ti? ⁶² Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë. Ina ni'patama' ¿ma'ta' yonquiarama'?

⁶³ Ispirito Santoráchin ananpimiatarinquëma'. Piyapi'sa' inahuara co nanitapihuë'. Yosë yonquirinso chachin sha'huitëranquëma'. Ina natëhuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁶⁴ Nipirinhuë', a'naquëma' co natëramacohuë', itërin. Iráca quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' yonquirinsopita nitotërin. A'naquën co yanatëtopihuë'. A'nanta' yasha'huirapirin. Inapita nitotaton, napotërin. ⁶⁵ Ina quëran itantarin:

—Napoaton itaranquëma'. Co Yosëri anitotohuachinhuë', co insonta' nanitarinhuë' imaincoso', itërin.

⁶⁶ Naporo quëran huarë' na'amíachin co huachi imapihuë'. A'popi huachi.

⁶⁷ Napohuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—¿Co canpitaso' a'poapomacohuë' to? itërincoi.

⁶⁸ —Co Sinioro a'poarainquënhuë'. Co a'na ya'huërinhuë' imaca'huaiso'. Quëma noya a'chintarancoi Yosë nohuitatoi nanpimiata'huaiso marë'. ⁶⁹ Nani natërainquën. Quëmaso' noyasáchin ninan. Yosë a'paimarinquën, tënai, itërin Simon Pitrori.

⁷⁰ —Shonca catonquëma' acoranquëma' imacamacoso marë'. A'naëmaso nipirinhüë', sopai pochin cancantërin, itërincoi. ⁷¹ Simon hui'nin Cotasë Iscarioti itopiso yonquiaton, naporin. Inarinta' ca'tanpirinhüë', yasha'huirapirin.

7

Quisoso iinpita napopiso'

¹ Ina quëran hua'quimiáchin Quisoso Cariria parti ya'huërarin. Cotioro'sari yatëpapi ni'ton, co Cotia parti yapa'ninhüë'. ² Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin, imënamëro'sa' pita itopiso'. ³ Napoaton iinpitari itapona':

—Quëmanta' Cotia parti paaton, Yosë pochin niquë' imarinënuënsopita ni'ina'. ⁴ Po'oana quëran ma'sha nipatan, piyapi'sa' co nohuitarinënuënhüë'. Yosë pochin yanipatan, a'ninquëchin niquë' ya'ipi piyapi ni'inënuë, itopi.

⁵ Co iinpitari tëranta' natëyátërapihuë' ni'ton, napotopi. Inapita nontaton, itapon:

⁶ —Pahuanarin caso' paca'huaso'. Canpitaso nipirinhüë' onporosona yapa'patama', noya paco'. ⁷ Canpitaso' piyapi'sa' co no'huirinhüënuëmahuë'. Caso nipirinhüë' no'huirinaco. “Co noyahuë' ninama',” itërahuëso marë' no'huirinaco. ⁸ Napoaton paatoma', niyontonpiso tahuëri na'huëco'. Co ipora pa'sarahuë'. Pahuanarin paca'huaso', itërin.

⁹ Ina tosahuaton, ina quëranchin ya'huërarin.

Quisosonta' Cotia parti pa'ninso'

¹⁰ Iinpita nani pa'pachinara, Quisosonta' pa'nin niyontonpiso tahuëri na'huëcaso marë'. Pa'pirinhüë', co piyapi'sa' ni'tërantapaquë pa'ninhüë'. Po'oana quëran pochin pa'nin. ¹¹ Inaquë cotioro'sari yonisápirinahuë'.

—¿Intohuata' Quisoso ipora? tosapi.

¹² Nisha nisha yonquiatona', ninontopi. “Inaso' noya quëmapi,” topi a'naquën. A'napitaso nipirinhüë' taponá': “Co noyahuë'. Yanonpintërinpoa',” topi.

¹³ Napopirinhüë', hua'ano'sa' të'huatatona', po'oana quëran ninontopi.

¹⁴ Simana huancana Quisoso Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin. Inaquë a'chinarin. ¹⁵ Cotioro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' iso quëmapi co na'con quirica nitotaponahuë', noyá nitotërin? topi.

¹⁶ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Tata Yosë a'paimarincoso' sha'huitohuachinora, canta' a'chinarahuë. ¹⁷ Cancanëma quëran huarë' Yosë yanatëhuatama', no'tëquën anitotarinquëma': “Co inaora yonquinën quëran a'chininhüë'. Yosë nanamën chachin a'chinarin,” tosarama'. ¹⁸ A'naquënso' inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Piyapi'sari pa'yatacaiso marë' napopi. Caso' nipirinhüë' Yosëíchin yonquiato, no'tëquën a'chinahuë. Ináchin pa'yatacaiso' ya'huërin, tënahüë. Co nonpintëranquëmahuë'. ¹⁹ Moisësë iráca pëñentopirinhüë', co a'nayanquëma tëranta' natëramahuë'. ¿Onpoatonta' yatëparamaco? itërin.

²⁰ —¿Quëmaso' sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran! ¿Inta' yatëparinquën? itopi.

²¹ —Chinoto tahuëri a'na quëmapi anoyatërahuë. “Chinoto tahuëri nipirinhüë', co chinotërinhuë',” ta'toma', canpitaso' pa'yanama'. ²² Ni'cochi. Co canpita tëranta' ya'ipi chinoto tahuëri chinotëramahuë'. Iráca shimashonëma' sha'huitërinënuëma' marca acocaso'. “Hui'nanpita posa tahuëritohuachina', marca acotoco',” itërinpoa' Moisësënta'. Posa tahuëri nanihuachina, marca acotërama'. Chinoto tahuëri nisapirinhüë', acotërama'. ²³ Chinoto tahuëri niponahuë', marca niacotërama'. Moisësë

pënëntërinso' natëcaso marë' naporama'. Inapoapomarahuë', ¿onpoatomata' nispachin chinoto tahuëri piyapi anoyatërahuëso marë' no'huiramaco? ²⁴ Ama quënanamasoráchin yonquiatoma', sha'huirapicosohuë'. Yonquinënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa'. Ina nitotatoma', no'tëquën yonquico', itërin Quisosori.

Cristo inápa quëran o'marinso'

²⁵ Ina quëran ya'huëhuano'sari Quisoso quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi yatëpapiso' ti? ²⁶ Ni'cochi. A'ninquëchin a'chinapirinhue', co incari tëranta' no'huirinhue'. Hua'ano'sarinta' natëtona': “Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso',” ¿tomarai huachi ti? nitopi.

²⁷ —Napochnáchin, nipirinhue' Quisoso intohua quëransonahue'ninso' nitotërehua'. Cristoso hue'pachin intohua quëransonahue'ninso', co insonta nitotarinhue', nitopi.

²⁸ Quisososo nipirinhue', Yosë chinotopiso pëiquë chiníquën itaantarín:

—¿Nohuitëramaco ti? Intohua quëranso' hue'nahuëso' nitotapomarahuë', co tëhuëchachin nohuitëramacohuë'. Co caora nohuanto, o'marahuë'. Yosë nohuanton, o'marahuë. Inaso' no'tëquën nonin. Nipirinhue', inanta' co nohuitëramahuë'. ²⁹ Caso nipirinhue' ina nohuitërahuë. Inatohua' ya'huëpirahuë', isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

³⁰ Ina topachina, hua'ano'sari tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinhue', Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyátërarinhue' ni'ton, co mápihuë'.

³¹ Hua'ano'sariso' no'huipirinhue', na'a piyapi'sari Quisoso yanatëpi.

—Cristo o'mahuachin, iso quëmapi quëran na'con na'con ta'ma' ¿Yosë pochin niquimarë'po ti? topi.

Tashinan pëiquë yapo'mopiso'

³² Ina pochin ninontopiso', parisioro'sa' natantopi. Natantahuatona', corto hua'ano'sarë chachin ponisiaro'sa' a'papi Quisoso macacaiso marë'. ³³ Huë'pirinhue', Quisosori itërin:

—Co hua'qui' canpitaro'co ya'huapohuë'. Pa'miatarahuë. Yosë nohuanton, o'marahuë. Inaquë chachin panantarahuë. ³⁴ Naporo' yonípiramacohuënta', co quënanaramacohuë'. Insëquësona pa'pato canpitaso' co nanitaramahuë' pacacamaso', itërin.

³⁵ Hua'ano'sa capini ninontopi.

—¿Intohuata' yapaaton naporinso'? “Co quënanaramacohuë',” tënin. Nisha piyapi'sa' ya'huëpi parti a'naquën cotioro'sa' yacapatonpi. Inaquë paaton, nisha piyapi'sa' a'chintapon nimara. ³⁶ ¿Ma'ta' tapon naporin? “Yonípiramacohuënta', co quënanaramacohuë'. Insëquësona pa'nahuëquë co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso',” toconin, nitopi.

Nanpirin i'sha

³⁷ Pita ta'huantërinso' tahuëri na'con na'con yonquipiso' ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Naporo' Quisosori huanirahuaton, chiníquën itapon:

—Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' imaco sano cancantamaso marë'.

³⁸ Natëhuatamaco, cancanëmaquë nanpirin ii' ya'huëtarinquëma'. Pancai' no'pa quëran pipirinso pochin cancanëmaquë ya'huërápon. Yosë quiricanëquë naporin, itërin.

³⁹ Quisoso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantaripoa'. Ina yonquiaton, napotërin. Naporo' Quisoso co inápaquë pantayátërarinhue'. Napoaton co Ispirito Santori piyapi'sa' noyá ya'coancanchátërarinhue'. (Ina ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran a'napitanta' Yosë anohuitarihua', tapon naporin.)

Nisha nisha yonquipiso'

⁴⁰ Quisoso naporinso' natanahuatona', nisha nisha yonquipi.

—Tëhuëchachin isoso' pënëntona'pi ninarëhuaso', topi.

⁴¹ —Cristo mini tënhuë, tënin a'naquën.

—Co inahuë' nimara. Cristo naporini co Cariria parti quëran huë'itonhuë'. ⁴² ¿Co'ta “Tapico' shiin ni'ton, ina ninanonënguë chachin nasitapon? Pirinquë nasitapon,” tënin Yosë quiricanënguë, topi a'naquëonta'.

⁴³ Ina pochin ninontatona', nisha nisha yonquipi. ⁴⁴ A'naquëninta' tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', co mápihuë'.

Hua'ano'sa' co natëpisohuë'

⁴⁵ Ina marë' ponisario'sa' nani a'papi. Hua'ano'sari chachin a'papurinahuë', topinan huënantapi.

—¿Onpoatomata' co manamahuë'? itopi.

⁴⁶ —¿Co insonta' ina pochin a'chinchinihuë'? itopi.

⁴⁷ Ina quëran parisioro'sari itapona':

—Nani nonpintërinquëma' ni'ton, ¿canpitanta' natërama' pa'? ⁴⁸ Ni'cochi. Co inso hua'ano'sari tëranta' ina natërinhuë'. Parisioro'sacointa' co natëraihuë'. ⁴⁹ Topinan piyapi'sariachin natëpirinahuë', inapitaso' co Moisësë pënëntërinso' nitotopihuë' ni'ton, Yosëri ana'intarin, tënai, itopi.

⁵⁰ Nicotimonta' inaquë ya'huërin, i'huapo' tashi' Quisoso nicapon pa'ninso'. Inanta' cotio hua'an ni'ton, itapon:

⁵¹ —Moisësë pënëntërinso' natërehua'. Nani pënëninpoa'. “Ama topinan quëran ana'intocohuë'. No'tëquën nitotaquë huarë' ana'intacaso' ya'huërin,” tënin. Napoaton canpoanta' Quisoso a'chininso' natahuan'. Naporinsonta' nitotahua'. Co topinan quëran ana'intacaso' ya'huërinhuë', tënahuë, itërin.

⁵² —¿Quëmanta' Cariria parti quëran huë'nan? Yosë quiricanën nontëquë'. Pënëntona'pi co onporonta' Cariria quëran huëcaponhuë', itopi.

Oshahuana'pi sha'huirapipiso'

[⁵³ Ina quëran piyapi'sa' yanquëerahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi.

8

¹ Quisososso nipirinhüë' Oripösë panënguë pa'nin. ² Tahuëririnquë tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë paantarin. Na'a piyapi'sa' huë'pi ina natanacaiso marë'. Inaquë huënsërahuatón, a'chinapirinhüë', ³ Cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita huëcatona', a'na sanapi quëpi. So'yahuan nipirinhüë', nisha quëmapiri ichihüë'ërin. Nani quënanpi ni'ton, masahuatona', Quisosoquë quëpi. Sanapi huancánachin ahuanirahuatona', Quisoso itapona':

⁴ —Maistro, iso sanapi so'yahuan nipirinhüë', nisha quëmapiri ichihüë'ërin, quënanai.

⁵ Iráca Moisësë pënëninpoa'. “Monshihuanpisopita na'piquë të'yaratoma', tëpaco',” tënin. ¿Ma'ta' tënan quëma ipora? ¿Tëpa'ii ti? itopi.

⁶ Quisoso atëhuërahuatona' sha'huirapicaiso marë' natanapi. Quisososso nipirinhüë' i'chorahuaton, imirin quëran no'paquë ninshitarin.

⁷ —¿Ma'ta' onpochii? Sha'huitocoi, itantahuachinara, huaniantarin.

—Noyahua'. Insonquëma tëranta' co pi'pian tëranta' oshahuanpatamahuë', inari'ton na'piquë të'yarain, itërin.

⁸ Ina quëran i'choantarahuaton, no'paquë ninshitaantarin. ⁹ Ina natanahuatona', a'naya a'naya pa'pi. Mashoro'sa'ton pa'pi. Ina quëran a'naya a'naya pa'pi. Ya'ipiya pa'pachinara, sanapíchin huaniárin. ¹⁰ Quisoso huaniantarahuaton, itapon:

—¿Inso huachi, imoya, quëmapi'sa' yaana'intërinënguënso'? ¿Co huachi yaana'intërinënguënhüë'? itërin.

¹¹ —Nani pa'pi Siniro, itërin.

—Co carinquëonta' yaana'intëranquënhüë'. Paaton, ama huachi aquëtë' oshahuantaquësöhuë'. Noya niquë huachi, itërin. Napotohuachina, pa'nin.]

Quisoso a'pintërinpoaso'

¹² Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin.

—Caso' a'pintatë pochin nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotarahüë. Imapata-maco, co huachi tashinan pochin cancantaramahuë'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ¹³ Parisioro'sari natanahuatona', itapona':

—Quëmaora yonquinën quëran naporan. Co natëca'huainquënso' ya'huërinhuë', itopi.

¹⁴ —Caora yonquinëhuë quëran napopirahuë', tëhuënychachin no'tëquën nonahuë. Intohua quëransona o'marahuëso' nitotërahuë. A'na tahuëri inatohua chachin panantarahüë. Casáchin ina nitotërahuë. Canpitaso' nipirinhüë' co nitotëramahuë'. Napoaton natëcamacoso' ya'huërin. ¹⁵ Canpitaso' piyapi'sa' inahua yonquipiso pochin napoonin yonquirapitomaco sha'huirama'. Caso nipirinhüë', co insonta ina pochin yonquirapito sha'huirahuë'. ¹⁶ Sha'huíhuatëraso' napoaponahuë', no'tëquën sha'huirahuë. Co casáchin sha'huirahuë'. Tatahuënta' ina pochachin yonquiaton sha'huitarinquëma'. Ina a'paimarinco. ¹⁷ Moisésë pënëntërinso' ya'huëtërinquëma'. Inaquë iráca ninshitërin. “A'na piyapiáchin sha'huíhuachina, nonpiámara. Nipirinhüë', cato' piyapi inachachin sha'huíhuachina', naporu huarë' natëtacaso' ya'huërin,” ténin. ¹⁸ Carinquëma' nani sha'huitaranquëma'. Tatahuënta' inachachin anitotarinquëma'. Ina a'paimarinco, itërin Quisosori.

¹⁹ —¿Insëquëta' tataparín? itopi.

—Canpitaso' co ina nohuitëramahuë'. Canta' co tëhuënychachin nohuitëramacohüë'. Nohuitëramaco naporini, tatahuënta' nohuichitomahuë', itërin.

²⁰ Yosë chinotopiso pëiquë a'chintaton, napotërin. Coriqui cacon notënanquë a'chintarin. Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyatërarinhüë'. Napoaton co insoari tëranta' maninhüë'.

Quisoso pa'miatarinso'

²¹ Ina quëran itantarín:

—A'na tahuëri pa'miatarahuë. Naporu' yonípiramacohüënta', co quënanaramacohüë'. Oshanëmarë'quëma chachin chiminarama'. Insëquësona pa'pato, co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso', itërin. ²² Ina natanahuatona', cotioro'sa' ninontopi.

—¿Ma'ta' tapon naporín? “Insëquësona pa'pato, co nanitaramahuë' pacacamaso',” itërinpoa'. ¿Yanitëpamara ti? nitopi.

²³ —Canpitaso' isoro'paquë ya'huatoma', a'napita piyapi'sa' pochin yonquirama'. Caso nipirinhüë' inápa quëran o'marahuë ni'to, Yosë pochin yonquirahuë. ²⁴ Napoaton napotëranquëma'. Caso iráca quëran huarë' ya'huato, ya'huëmiatarahuë. Co natëhuatamacohüë', oshanëmarë'quëma chachin chiminarama', itërin.

²⁵ Napohuachina:

—¿Inquënta' quëmaso'? itopi.

—Nani iráca quëran huarë' sha'huitëranquëma'. Ca inaco ténahuë. ²⁶ Canpitaso' co noyahuë' ninama ni'ton, na'con sha'huita'huanchuëmaso ya'huërin. A'paimarincoso' no'tëquënáchin nonin. Ina sha'huitohuachincora natanato, ina chachin sha'huitaranquëma', ténin.

²⁷ Tata Yosë tapon naporínso' co nitotopihüë'.

²⁸ —Yosë quëran quëmapico niporahuë', corosëquë achinpiarinaco. Naporu huarë' ca ya'huëmiatarahuëso' nohuitaramaco. Naporahuaton: “Tëhuënychachin co inaora yonquinën quëran a'chininhüë'. Pa'pini a'chintërinso chachin a'chinin,” tosarama'.

²⁹ Tatahuë a'paimarinco ni'ton, ca'taninco. Ina nohuantërinso'ráchin no'tëquën natërahuë ni'ton, co patarincohüë', itërin.

³⁰ Itohuachina, na'a piyapi'sari “No'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', natëpi.

Sopairi camairinso'

³¹ Ina quëran nasha imarinsopita itantarín:

—Carinquëma' a'chintëranquëmaso' noya natëhuatama', noya imasaramaco.
³² Imamiatohuatamaco, no'tëquën yonquiarama'. Co insonta' camaiarinquëmahüé', itërin.

³³ —Quiyaso' Apraan shinpitacoi. Co onporonta' a'napita camairinacoihué'. ¿Onpoa-tonta': "Co insonta' camaiarinquëmahüé'," itërancoi? itopi.

³⁴ —No'tëquën itëranquëma'. Co noyahué' nipatama', sopai hua'an camaiarinquëma'. Piyapinënpita pochin nisarama'. Co canpitaora nanitaramahué' oshanëma' naniantamaso'. Sopai camaihuachinquëma', co noyahué' nisarama'. ³⁵ Ni'co'. Patron ya'huërinquë piyapinën co ya'huëmiatërinhué'. Patronëni nohuantohuachina, ocoiantarin. Hui'ninso nipirinhüé' ya'huëmiatarin. ³⁶ Yosë hui'ninco ni'to, catahuahuatëinquëma', cha'ësarama'. Co huachi insonta' camaiantarinquëmahüé'. ³⁷ Canpitaso' Apraan shinpitanquëma' nipomarahüé', yatëparamaco. A'chintopiranquëmahüé', nonahuëso' co yanatëramahué'. ³⁸ Tatahué' anitotërinco'so' natëto sha'huitaranquëma'. Canpitaso nipirinhüé', ma'sona tatanëma pochin nininso' camaihuachinquëmara, natërama', itërin Quisosori.

³⁹ —Apraan mini quiyaso tatanëhuëi, itopi.

—Apraan pochin cancantërama' naporini, ina pochin noya niitomahué'. ⁴⁰ Yosë anitotërinco'so chachin no'tëquën sha'huitopiranquëmahüé', yatëparamaco. Apraanso' co ina pochin yonquirinhüé'. Yosë nanamën noya natërin. ⁴¹ Canpitaso nipirinhüé' tatanëma pochin nininso' nonanama', itërin.

—Co quiyaso' ma'papia'huaro'sacoihué'. Yosë chachin tatanëhuëi. Inasáchin natërai, itaantapi.

⁴² Napotohuachinara:

—Yosëso' tatanëma' naporini, nosoro'itomacohüé'. Yosë quëran o'marahüé. Co caora nohuanto, o'marahüé'. Yosë a'paimarinco. ⁴³ A'chintopiranquëmahüé', ¿onpoatomata' co natanamacohüé'? Co natëtochináchinhué' cancantërama' ni'ton, co nanitëramahué' natanamacoso' ténahué. ⁴⁴ Sopai hua'an mini tataparinquëmaso'. Ina pochin cancantatoma', inasáchin natëarama'. Iráca quëran huaré' piyapi'sa' tëpana'pi inaso'. Co no'tëquën nitononinhüé' ni'ton, co pi'pisha tëranta' natëcaso' ya'huërinhué'. Pa'pi nonpintë' inaso'. Inachin, nonpinacasaráchin cancantërin. Ina nohuanton, nonpinë'. ⁴⁵ No'tëquën pënënanquëma' ni'ton, co yanatëramacohüé'. ⁴⁶ ¿Inquëmata' nanitërama' no'tëquën sha'huirapiamacoso'? "Co noyahué' nica-ton, oshahuanan," itohuatamaco, nonpinarama'. Caso' no'tëquën nontaranquëma', nipirinhüé', ¿onpoatomata' co natëramacohüé'? ténahué. ⁴⁷ Yosë piyapinënpita ina nanamën noya natanpi. Canpitaso nipirinhüé' co Yosë piyapinëinquëmahüé' ni'ton, co yanatanamahué', itaantarin Quisosori.

Co'huara Apraan nasichatërasohüé', Quisoso ya'huërinso'

⁴⁸ Ina natanahuatona' hua'ano'sari itantapi:

—¿Co'ta quëmaso' Samaria piyapinquën? ténai. "Sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran," topatëira, no'tëquën napotërainquën, itopi.

⁴⁹ —Co sopai ya'coancantërincohué'. Tatahué' noya nica-ton natërahüé. Canpitaso nipirinhüé' nocanatomaco, pinoramaco. ⁵⁰ Co noya ni'piramacohüé', co ina yonquirahué'. Yosëso' noya ni'ninco. Inaso' coisë pochin nica-ton, no'tëquënáchin yonquirin. ⁵¹ No'tëquën itaranquëma'. Natëhuatamaco, co chiminaramahué', itërin Quisosori.

⁵² —Sopai mini nani ya'coancantërinquën. Co huachi yonquiranhüé'. Apraan nani chiminin. Pënëntona'piro'santa' chiminpi anta'. Quëmaso nipirinhüé': "Natëhuatamaco, co chiminaramahué'," itërancoi. ⁵³ Tata Apraan, pënëntona'piro'sa', inapita chiminpi. ¿Inapita quëran quëmaso' chini chiníquën nanantëran ti? ¿In pochinta' cancantaton, naporan? itaantapi cotioro'sari.

⁵⁴ —Casáchin "Noyaco," ténahué naporini, topinan quëran napo'itohüé'. Nipirinhüé', Tata Yosë noya ni'ninco. Canpitanta': "Ina chinotërai," ténamaso'. ⁵⁵ Co inaso' nohuitopiramahué', caso' nohuitërahüé. Ya'ipi noninso' natërahüé. "Co nohuitërahüé'," ténahué naporini, canpita pochachin canta' nonpiintohüé'. ⁵⁶ Tata Apraan yonquirinco.

“A'na tahuëri Yosëri a'paimarinso' o'mamarin,” ta'ton, noya cancantërin. Nani ni'ninco ni'ton, noya cancantërin, itërin Quisosori.

⁵⁷ —Co quëmaso' a'natërápo shonca pi'ipichátëraponahuë', ¿Apraan ni'nani ti? itopi.

⁵⁸ —No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara Apraan nasichatërasohuë', caso' ya'huárahue', itërin.

⁵⁹ Ina quëran na'piro'sa' masahuatona', yatë'yarapi. Quisososo nipirinhuë' na'pirahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirin.

9

Somaraya anoyatërinso'

¹ Quisososo pa'sahuaton, a'na quëmapi quënanconin, somaraya nininso'. Hua'huatërin quëran huarë' co manta' ni'tërinhuë'. ² Ca'tano'sanënpitacoi imarai ni'ton, quiyanta' ni'nai.

—¿Onpoatonta' Maistro iso quëmapi somaraya nasitërin? ¿Inaora oshanën marë' nica? ¿A'shin, pa'pin, inapita oshanëna marë' nica? Sha'huitocoi nitochii, itërai.

³ —Co inso oshanën marë' ina pochin nasitërinhuë'. Yosë nohuanton, ina pochin hua'huatërin. Anoyatacaso marë' naporin. Piyapi'sa' ni'pachina', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' nanitaparin paya,” tosapi. ⁴ Ipora chachin catahuarahuë. Yosë natëto, ina marë' sacatarahuë. Co hua'qui' isoro'paquë ya'huarëhuahuë'. A'na tahuëriáchin pochin ya'huërehua'. Shiarahuaton tashihuachin, co huachi nanitarihuahuë' ma'sha nicacaso'. ⁵ Isoro'paquë ya'huasoco, a'pintërinso pochin ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotërahue', itërincoi.

⁶ Ina quëran no'paquë ipirahuaton, ashiprotërin. Ina quëran ina masahuaton, somaraya pashirayatërin.

⁷ —Paaton Siroiquë nipa'morayaquë', itërin. Siroiso': “A'parinso',” tapon naporin.

Itohuachina, pa'nin. Inaquë nipa'morayahuachina, noya ni'tërin. Noya ni'tahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸ Ya'cariya ya'huëpisopitari quënanahuatona', pa'yanpi. Nani hua'qui' huënsëaton, coriqui ma'patërin. Somaraya ni'ton, topinan quëtopi. Napoaton na'a piyapi'sari nohuatopi. Inapitari quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi i'hua coriqui ma'patërinso' ti? nitopi.

⁹ —Ina mini, tënin a'naquën.

—Ina pochin ya'nopirinhuë' co inahuë' topiraihuë', topi a'naquëonta'.

—Ca mini, co nishacohuë', tënin quëmapiso'.

¹⁰ —¿Onporahuatonta' iporaso' noya ni'tëran? itopi.

¹¹ —A'na quëmapi Quisososo itopiso' no'pa ipitahuaton, shipiro' ninin quëran, pashirayatërinco. Ina quëran sha'huitërinco: “Paaton Siroiquë nipa'morayaquë',” itërinco. Inaquë pa'sahuato, nipa'morayahuatëra, ni'tërahue', itërin.

¹² —¿Intohuata' ipora inaso'? itopi.

—Ahuën. Co caso' nitotërahue', tënin.

Hua'ano'sari natanpiso'

¹³ Napohuachina, Parisioro'sataquë quëpapi. ¹⁴ Chinoto tahuëri nipirinhuë' Quisosori no'pa ipitahuaton, shipiro' nininquë pashirayatahuaton, anoyarayatërin ni'ton, inaquë quëpapi. ¹⁵ Parisioro'sari quënanahuatona', itopi:

—¿Onpotahuatëntëquënta' anoyarayatërinquën? itopi.

—Shipiroquë pashirayatërinco. Nipa'morayarahuatëra, noya ni'tërahue', itërin.

¹⁶ —Ni'quëchi. Chinoto tahuëri nipirinhuë', co Quisososo chinotërinhuë'. Napoaton co Yosë quëran o'marinhuë', topi a'naquën.

—¿Onporahuatonta' nipachin nanitërin somaraya a'naroáchin anoyatacaso'? Os-hahuan naporini, co nanitapaitonhuë', topi a'naquëonta'. Nisha nisha yonquiapi.

¹⁷ Napoaton quëmapi itantapona':

—Nani anoyarayatërinquën ni'quëhuarë', ¿ma'ta' quëma yonquiran? itopi.

—Yosëri acorin pënëntacaso marë' tënhue', itërin.

¹⁸ Hua'ano'saso nipirihuë' co natëpihuë'. “Iso quëmapi co somaraya hua'huataponahuë', nonpiámara,” topi. Napoaton a'shin, pa'pin, inapita amatopi natanacaiso marë'. ¹⁹⁻²⁰ Huë'pachinara, natanpi:

—¿Iso' hui'nan, somaraya hua'huatërinso'? itopi. Itohuachinara:

—Ina mini hui'nahuë. Somaraya hua'huatërin, itërin.

—¿Onporahuatonta' iporaso' noya ni'tërin? itopi.

²¹ —Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' anoyarayatomara? Nani mashotërin. Ina natanco' sha'huichinquëma', tënin pa'pin.

²² Cotio hua'ano'sa' të'huataton, napotërin. I'hua chachin hua'ano'sa capini ninon-topi Quisoso imarinsopita ana'intacaiso marë'. “Quisoso' Cristo chachin,” topachina', ocoia'ahua'. Ocoihuatëhua', co huachi nanitapihuë' niyontonpiso pëiquë huëcacaico', nitopi. ²³ Napoaton: “Nani mashotërin. Ina natanco',” itërin pa'pini.

²⁴ Ina quëran hui'nin amatantapi.

—Yosë ni'sarinquën ni'quëhuarë', no'tëquën sha'huitocoi. Quisoso' co noyahuë' ni'ton, oshahuanin, tënai, itopi.

²⁵ —Ahuën. Oshahuamara. Co ina nitotërahuë'. Nipirihuë', anoyarayatërinco. I'hua co manta' quënantopirahuë', nani noya ni'tërahuë. Inaíchín nitotërahuë, itërin.

²⁶ —¿Ma'ta' onpotahuatëinquën, anoyarayatërinquën? itaantapi.

²⁷ —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. ¿Onpoatomata' naquëranchin yanatantaramaco? ¿Canpitanta' Quisoso yaimarama' ti? itërin.

²⁸ Napohuachina, chiníquën no'huipi.

—Quëmari imasaran. Co quiyaso' nohuantëraihuë'. Moisësë imarai. ²⁹ Yosëri iráca Moisësë nontërin. Quisoso nipirihuë' intohua quëranso' huë'mara. Co nitotëraihuë', itopi.

³⁰ —¿Ma'pitacha tënama paya! Intohuaransona huë'ninso canpitaso co nitotopiramahuë', caso' anoyarayatërinco. ³¹ Oshahuano'sari Yosë nontohuachina, co natantonhuë', co catahuarinhuë'. Nipirihuë', Yosë chinotohuatëhua', noya natëhuatëhua', natanarinpoa'. Ina nitotërehua'. ³² Somaraya hua'huatohuachina, co onporonta' anoyarayatochinpihuë'. ³³ Co Yosë quëran o'marinhuë' naporini, co anoyarayachitoncohuë', tënahuë, itërin.

³⁴ —Quëmaso' hua'huatapon quëran huarë' oshahuanaponahuë', ¿yaa'chintërancoi ti? itopi. Ina quëran ocoirahuatona', a'papi huachi.

Somaraya pochin nipsisó'

³⁵ Hua'ano'sari ocoirinso' natantahuaton, Quisoso pa'nin yonípon. Quënanconahuaton, itërin:

—Quëmapi Yosë quëran o'marinso' ¿natëran ti? itërin.

³⁶ —¿Inta' Siniro inaso'? Yanatëpirahuë', itërin.

³⁷ —Nani ni'nanco. Ca mini, nontaranquënso', itërin.

³⁸ —Natëranquën Siniro, itahuaton, isonin quëran Quisoso chinotërin.

³⁹ Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Isoro'paquë o'marahuë piyapi'sa' no'tëquën sha'huita'huaso marë'. Somarayaro'sa nipsisopita anoyarayatarahuë. Napoaponahuë': “Quiyaso noya ni'tërai topisopitaso', asomarayatë pochin nitarahuë,” itërin.

⁴⁰ A'naquën parisoro'sa' inaquë huanirahuatona', Quisoso natanapi.

—¿Napoahuarë quiyanta somarayacoi? itopi.

⁴¹ —Somarayanquëma naporini, co oshahuaintomahuë'. Nipirihuë', “co quiyaso somarayacoihuë',” tënamaso marë' oshahuanama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma', itërin.

Ohuicaro'sa pochin nininso'

¹ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín.

—Ohuicaro'sa naporin quëran a'chinchinquëma' natanco'. Ohuicaro'sa' a'paicaiso marë' pairapipi. A'naíchín ya'coana ya'huërin. A'naquën huëcaton, co ya'coana quëran ya'coninhuë'. Nanpërahuatón, ya'conin. Inaso' co hua'anënhuë'. Ihuatë', matararo, inapita ina pochín ya'conpi ohuica ihuatacaiso marë'. ²Hua'anënso nipirínhuë' ya'coana quëran ya'conahuatón, ohuicanënpita a'pairin. ³Ina huë' pachina, ya'coana a'paina'piri nohuitatón, i'soatërin. Ohuicanënpitarinta' natanahuatóna', nohuianantopi. A'naya a'naya nininën përapachina, co të'huatatonahuë', a'naroáchin huë'pi. Huë'pachinara, quëparin panpatëro' capacaiso marë'. ⁴Ohuicanënpita quëpahuachina, quëchitërarin. Noninso' nohuianantatóna', imapi huachi. ⁵Nisha piyapiri yaquëpahuachina, co yaimapihuë'. Co noninso' nohuianantatonahuë', ta'ananpipi, itërin Quisosori.

⁶Iso pënënto nanan sha'huitopirínhuë', co nitotopihuë'.

—¿Ma'ta' tapon naporin? itopi.

Quisososo' ohuica hua'anën pochín ninin

⁷Napoaton itaantarín:

—Tëhuënhachín caso' ya'coana pochín ninahuë. Ohuica pairapipiquë yaya'conpatëra, ya'coana quëran ya'conë'. ⁸Co'huara huë'shatërasocohuë', na'a piyapi'sa' a'chínpirínahuë', inapitaso' ihuatëro'sa pochín nipi. Anishacancantacaiso marë' a'chínpi. Imarinacosopitaso nipirínhuë', co inapita natëpihuë'. ⁹Casáchin ya'coana pochín ninahuë. Ca quëran ya'conpatama', cha'ësarama'. Ohuicaro'sa' pipirahuatóna', noya coshatopi. Ina quëran ya'coantapi. Inapochachín imarinacosopita noya pa'sapi.

¹⁰Ihuatëro'sa' co noyahuë' yonquipi. Ihuatacaiso', tëpatacaiso', ata'huantacaiso inapita nicacaisoráchin yonquipi. Caso nipirínhuë' o'marahuë imarinacosopita Yosë nohuitacaiso marë'. Noya noya nanpicaico marë' o'marahuë. ¹¹Caso' ohuica hua'anën pochín ninahuë. Imarinacosopita noya a'pairahuë. Hua'anën noya nipachina, ohuicanënpita a'paitón, co chiminacaso' të'huatërinhuë'. Inapochachín canta' imarinacosopita marë' chiminarahuë. ¹²Inpriatoso nipirínhuë', pa'pini' huë'pachina, ohuicaro'sa' ta'ananpirin. Pa'piniri a'nara' macaso', ya'ipi ohuicaro'sa' yanquëëpi. Inpriatoso' co hua'anënhuë' ni'tón, co ohuicaro'sa' pa'poyatërinhuë'. ¹³Canacaso marëáchin sacatërin ni'tón, co inapita yonquiatónhuë', ta'ananpirin.

¹⁴Caso nipirínhuë' noya hua'anën pochín ninahuë. Imarinacosopita nohuitërahuë. Canta' nohuitërinaco. ¹⁵Tatahuë'rë'co ninohuitëraiso pochín nohuitërahuë. Nosoroato, inapita marë' chiminarahuë. ¹⁶A'napita piyapi'santa' oshaquëran imasarinaco. Nisha piyapiro'sa' niponaraihuë', yaimarinaco. Inapitanta' nohuantërahuë imainacoso marë'. A'chintacaso' ya'huërin. Nanamëhuë natanpachina', natëarinaco. Ya'ipi imarinacosopita a'na huëntóínchin nisapi. Carisachín hua'anëntarahuë.

¹⁷Imarinacosopita yonquiato, caso' chiminarahuë noya noya nanopianta'huaso marë'. Napoaton Tatahuë nosororínco. ¹⁸Caora nohuanto, imarinacosopita marë' chiminarahuë. Co nohuantërahuë' naporini, co tëpainacoso' nanichitónahuë'. Tatahuë sha'huitërinco ni'tón, chimina'huaso' nohuantërahuë. Ina nohuanton, nanopiantararahuë huachi, itërin.

¹⁹Ina natanahuatóna', cotioro'sa' nisha nisha yonquipi.

²⁰—Sopairi nani ya'coancantërin ni'tón, hua'yantërin. ¿Ma'marëta natanama'? topi a'naquën.

²¹A'naquëniso nipirínhuë' noya natanpi.

—Co sopairi ya'coancantërinhuë'. Noya a'chintërinpoa'. Hua'yantóna'piso' co ina pochín noninhuë'. ¿Sopainta' ta'ma' somaraya anoyarayatacaso' nanichitónhuë' ti? topi.

Cotioro'sa' co Quisoso nohuantopisohuë'

²²Ina quëran a'na cotio niyontónpiso tahuëri naniantarin. Naporo' Yosë chinotopiso' pëi' iráca anoyataantapiso' yonquiatóna', “Yosparínquën Sinioro,” itopi. Ina marë'

na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Quisosonta' Yosë chinotopiso' pëiquë pa'nin. O'napi tahuëri ni'ton, ²³ ishpanamën pochin nininquë pa'sarin, inaso "ishpana, Saromon ishpananën," itopi nohuitatona'. ²⁴ Na'a cotioro'sa' canquirahuatona', Quisoso ahuan-canapipi.

—Na'aro' natanpirainquënhuë', ¿onporo huarëta' sha'huitaponcoi? Quëmaso' Cristonquën nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

²⁵ —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. "Tata Yosë chachin catahuarinco," ta'to, sacai' nininso' ninahuë canpita nohuitamacoso marë'. ²⁶ Nipirinhüë', canpitaso' co ohuicanëhuë pochin ninamahuë' ni'ton, co natëramacohuë'. ²⁷ Caso' ohuica pë'tahuana'pi pochin ninahuë. Imarinacosopita ohuicanëhuëpita pochin ni'nahuë. Nohuitërahuë. Noya nataninaco. Nontohuatëra, natëtonaco, imarinaco. ²⁸ Ca nohuanto, nanpimiatapi. Co parisitopiquë pa'sapihuë'. Noya a'paiarahüë. Co insonta' osërëtarinacohuë'. ²⁹ Tata Yosë nohuanton, imarinaco. Inaso' chini chiníquën nanantërin. Co insonta' nanitërinhuë' Yosë quëran osërëcaiso'. ³⁰ Caso Tatahuëro'co napopináchin cancantërahuë, itërin Quisosori.

³¹ Ina natanahuatona', naquëranchin na'piro'sa' maantapi. Tëpacaiso marë' maantapirinhüë', ³² Quisosori itaantarín:

—Tata Yosë sha'huitërinco ni'ton, na'a piyapi'sa' anoyatërahuë: ¿Insota anoyatërahuëso marë' na'piquë yatëparamaco? itërin.

³³ —Co ina marë' na'piquë yatëparainquënhuë'. Yosë pinoranso marë' napotarainquën. Quëmaso' piyapinquën niponahuë', "Caso' Yosëco," toconan. Ina pochin nonan ni'ton, Yosë yaya'huëretëran, itopi.

³⁴ Napotohuachinara, itantarín:

—Yosë pënëntërinso' quiricaquë nani ninshitopi: "Canpitaso' a'naya a'nayanquëma' Yosë pochin ninama'," téninso' nontërama'. ³⁵ Yosëri chachin hua'ano'sa' acorinso' yonquiaton, napotërin. Ya'ipi Yosë quiricanënso' no'tëquën. Co pi'pisha tëranta' nonpininhüë'. ³⁶ Tata Yosë chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Ina marë' isoro'paquë a'paimarinco. "Caso' Yosë hui'ninco," topatëra, ¿onpoatonta' ina marë' pinoramaco? ténahuë. ³⁷ Co tatahuë pochin nipatohuë', ama natëcosohuë' ³⁸ Co yanatëpiramacohuë', nani ma'sha Yosë pochin ninahuë ni'ton, natëco. Ina quëran nitotarama Tata Yosë pochachin ninahuëso'. Tata Yosënta' ca pochachin ninin, itërin.

³⁹ Ina natanahuatona', naquëranchin tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamaantapirinhüë', cha'ërin.

⁴⁰ Ina quëran Cortanii' aquëtëran paantarín. I'hua Coansha piyapi'sa' aporintërinquë ya'huërarín. ⁴¹ Na'a piyapi'sa' ina nicapona' pa'pi. Ina ni'sahuatona', ninontopi.

—Coanshaso' co piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopirinhüë', no'tëquën sha'huitërinpoa'. "Quisososo' Yosëri a'paimarinso'," itohuachinpoara, no'tëquën nonin, nitopi. ⁴² Na'a piyapi'sa' inaquë paatona', Quisoso natërapí.

11

Nasaro chiminínso'

¹⁻² Pitaniaquë a'na cania'pi ya'huërin, Nasaro itopiso'. Cato' oshinpita ya'huëtërin, Maria, Marta inapita itopiso'. Ina Maria a'na tahuëri Quisoso pa'morantëarin. Hua'sai' pa'ton nininsoquë pa'morantërahuaton, ainën quëran amirantërarín. Co'huara inapoyátërasohuë', yo'in chiníquën caniorín. ³ Caniohuachina, oshinpitari piyapi a'papi Quisoso sha'huitacaso marë':

—Nosororanso' Sinioro, chiníquën caniorín. Huëcaton ni'quiquë', itërin.

⁴ Ina natanahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—Tëhuënhachin yo'in chiníquën canioponahuë', co chiminacaso marë' caniorinhüë'. Noyatohuachin, na'a piyapi'sari nicatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërin paya," tosapi. Canta' ina hui'ninco ni'ton, noya ni'sarinaco. Ina marë' caniorín, itërin.

⁵ Nasaro, Marta, Maria, inapita pa'pi nosororin. ⁶ Napoaponahué', Nasaro can-
iorinso' natantaponahué', cato' tahuéri inaqué chachin i'huataantarín. ⁷ Ina quëran
ca'tano'sanënpitacoí itaponcoí:

—Huëco' iyaro'sa' Cotia parti paanta'ahua', itërincoí.

⁸ —I'huamiáchin Maistro, inaqué ya'huëpisopita tëpainënuënsó marë' na'piquë
yatë'yarapirinënuënhuë', ¿inatohua chachin yapaantarán ti? itërai.

⁹ Napotohuatoira, Quisoso itaponcoí:

—Shonca cato' ora quëran i'huarin. Tahuéri iratohuatëra, co i'parëhuë'. Noya
quënantatë', noya pa'në'. ¹⁰ Tashiso nipirinhue' iratohuatëra, i'parë'. Capa a'pininso'
ni'ton, i'parë', itërincoí.

¹¹ Ina quëran itaantaríncoí:

—Iya Nasaro huë'ërin. Nipirinhue', paato ochinanconapo, itërincoí.

¹² —Huë'ërin ni'quëhuarë' Siniro, noyatapon, itërai.

¹³ Topinan huë'ërin, topiraihuë'. Nani chiminso' nitotaton, naporin. ¹⁴ Napoaton
no'tëquën sha'huitërincoí:

—Nasaro nani chimin. ¹⁵ I'huara aquëtëran co paatorahuë', co anoyatërahuë'.
Canpita na'con na'con natëamacoso marë' isëquë ninarahuë. Inaso' noya tënahue'.
Iporaso nipirinhue', huëco' inatohua' pa'ahua', itërincoí.

¹⁶ —Huëco' iyaro'sa' pa'ahua' canpoanta' inarë'quënpoa' chiminacaso marë', itërincoí
Tomasë, catopia'hua nininso'.

Quisosori ananpitaantacaso' yonquirinso'

¹⁷ Napotohuachincoira, Pitaniaquë pa'nai. Inaquë canconpiraihuë', nani Nasaro
chiminin quënanconai. Nani catapini tahuéri na'pi naninquë ya'huërin. ¹⁸ Pitanaso'
Quirosarin ya'cariya ya'huërin. Cara quiromitro pochin aquërin. ¹⁹ Na'a cotioro'sa'
nani huë'pi Marta, Maria, inapita achinicananapona'. Yo'ina' chiminso' marë' nontapi
ama aquëtë' sëtacaiso marëhuë'. ²⁰ “Quisoso nani huë'sarin,” topachinara, Marta pa'nin
nacapiapon. Mariaso nipirinhue' pëinënuë ya'huarin. ²¹ Quisoso nacapirahuaton,
Martari itapon:

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, co yo'yohuë chimiintonhuë'.
²² Chiminpirinhue', natëranquën Siniro. Ma'sona Yosë nipatan, acotarinquën, tënahue',
itërin.

²³ —Yo'yoparin nanopiantararin, itërin Quisosori.

²⁴ —Nanpiantacaso tahuéri nanihuachin, nanopiantararin, nitotërahuë, tënin Marta.

²⁵ —Cari ananpitaantarahuë. Casáchin nanopicaso' quëtërahuë. Insopitasona
natëhuachinaco, chiminaponaraihuë', nanopiantarapi. ²⁶ Natërinacosopita chimin-
pachina', co parisotomiatapihuë'. Co onporonta' ta'huantapihuë'. No'tëquën nontaran-
quën. ¿Natëranco ti? itërin Quisosori.

²⁷ —Natëranquën mini Siniro. Tëhuëenchachin quëmaso' Cristo. Yosë hui'ninquën.
Isoro'paquë a'paimarinquënso', itërin.

Quisoso na'nërinso'

²⁸ Ina toshuaton, Marta pa'nin cain sha'huitapon. Canconahuaton, sacaro quëran
sha'huitërin.

—Nani Maistro huë'nin. Yanontërinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria a'naroáchin huanirahuaton, nontapon pa'nin.
³⁰ Quisososo' co ninanoquë canshatërarinhue'. Martari nacapirinquë quëparitërin.

³¹ Maria manorahuachina, cotioro'sa' huë'pisopitari ni'sapi. “Na'pi naninquë na'nëapon
pa'samara,” ta'tona' imapi.

³² Mariaso' Quisosoquë canconahuaton, nantën pirayan isonconin.

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, yo'yohuë co chimiintonhuë', itërin.

³³ Ina toshuaton, na'nërárin. Cotioro'santa' na'nërápi. Ina ni'sahuaton, Quisoso
chiniquën sëtaton, co napion cancantërin. ³⁴ —¿Insëquëta' po'mopi? itërin.

—Huëquë' Siniro ni'quiquë', itopi.

³⁵ Quisosonta' na'nërin. ³⁶ Ina ni'sahuatona', cotioro'sa' nitapona':

—Ni'co'. Na'nërin anta'. Pa'pi nosororin inarinta', itopi.

³⁷ —Somaraya a'naroáchin anoyarayäterin ni'quëhuarë', ¿ina nohuanton Nasaronta co chimiintonhuë' nimara ti? topi a'naquën.

Nasaro ananpitaantarinsó'

³⁸ Quisoso sëtaton, na'pi naninquë Nasaro po'mopiquë pa'nin. Pancara'piquë nani pa'copitopi.

³⁹ —Na'pi chi'huincaco', itërin Quisosori.

—Co', Siniro. Nani anarotarin. Nani catapini tahuëritërin, itërin oshini, Marta itopiso'.

⁴⁰ —Ama imoya ina pochin yonquiquësohuë'. Yosë ya'ipiya nanitaparin. Natëhuatanco, Yosë nóya nininso' ni'saran, itërin. ⁴¹ Ina quëran na'pi chi'huincatopi. Quisoso inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin:

—Nani Tata nontëranquën catahuancoso marë'. Natanatonco, catahuaranco mini. Ina marë' "Yosparinquën," itëranquën. ⁴² Nani tahuëri natanatonco, catahuaranco noya nica'huaso marë'. Quëma chachin isoro'paquë a'paimaranco. Caso' nitotopirahuë', isopitaso' co nitotopihuë'. Inapita natëinacoso marë' a'ninquëchin nontaranquën, tënin.

⁴³ Ina tosahuaton, chimipi chiníquën itapon:

—¡Iya Nasaro, pipirahuaton huëquë'! itërin.

⁴⁴ Napotohuachina, chimipi nanpiantarahuaton, pipirin. Pa'on, imirin, inapita në'mëtërinquë ya'ipi so'pinpinan pipirin. Ya'pirionta' panioquë tonporayatopinan. Cotioro'sa' inachintopiso' ni'ton, ina pochin po'mopi.

—I'quiritoco' pa'in, itërin Quisosori. Napotohuachina, i'quiritopi.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' ni'pi. Ananpitaantarinsó' ni'sahuatona', na'a natëpi. "Tëhuëchachin Yosëri catahuarin ni'ton, naporin," topi. ⁴⁶ A'naquënso nipirinhüë' paatona', parisioro'sa' sha'huitonpi. ⁴⁷ Ina natanahuatona', parisioro'sa', corto hua'ano'sa', inapita napopianáchin yonquiatona', ya'ipi cotio hua'ano'sa' ayontonpi ninontacaiso marë'.

—¿Ma'ta' onpotahua'? Ina quëmapi na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatarin. Iporanta' a'na piyapi chiminpirinhüë', ananpitaantarin. "Yosëri chachin catahuarin," topi.

⁴⁸ Tananpitohuatëhua', ya'ipi piyapi'sari natërapí. Napohuachina', Noma copirno no'huitaton, sontaro'sa' a'paiarin. Huë'pachina', Yosë chinotërehuaso pëi' ohuatahuatona', ya'ipi cotioro'sanpoa' ata'huantarinënpoa' nimara, nitopi.

⁴⁹ Ina quëran a'na corto hua'an Caihuasë itopisoari nontërin. Naporo pi'iquë inaso', chini chiníquën nanantërin. Inaso huanirahuaton, tapon:

—Canpitaso' co manta' nitotëramahuë'. ⁵⁰ Chiminacaso' ya'huërin, ténahuë. Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in. Ina noya noya canpoa marë', itërin.

⁵¹ Napoaponahuë', co inaora yonquinën quëran naporinhüë'. Corto hua'an ni'ton, Yosë nohuanton, ninorin. Tëhuëchachin Quisoso cotioro'sa' marë' chiminarin.

⁵² Nipirinhüë', co cotioro'sa' marëáchin chiminarinhüë'. Ya'ipi piyapi'sa' ya'huërenamën chiminarin. Natëhuachina', Yosëri hui'ninpita pochin ni'sarin. A'naquën aquë ya'huëpirinhüë', imapachina', a'na huëntofchin pochin nisapi. ⁵³ Naporo tahuëri quëran huarë' cotio hua'ano'sa' yonquipi Quisoso tëpacaiso marë'.

⁵⁴ Napoaton Quisoso co huachi nohuantërinhuë' a'ninquëchin cotio ninanoro'saquë paacaso'. Inotëro parti pirayan paaton, Iprainquë yacapatarin. Inaquë ca'tano'sanënpitacointa' yacapatonai.

⁵⁵ Pascoa tahuëri nanirihuachina, na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'pi. Co'huara Pascoa naniyätërasohuë', Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Moisësë camaitërinso' nipatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” ta'tona', pa'pi. ⁵⁶ Inatohua' pa'sahuatona', Quisoso yonisápi. Chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', ninontápi.

—Pascoa na'huëcaso marë' ¿Quisoso huëcapon to? topi a'naquën.

⁵⁷ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapitaso' nani piyapi'sa' sha'huitopi: “Quisoso quënanpatama', sha'huitocoi maii,” itopi. Tashinan pëiquë po'mocaiso marë' napotopi.

12

Hua'saiquë oporantëtërinso'

(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹ Saota tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Quisoso Pitaniaquë paantarín. Inaquë Nasaro ya'huërin, ananpitaantarínso'. ² Inaquë canconpatëira, ya'huëhuano'sa' amatërinacoi ca'pata'huaiso marë'. Quisoso nosoroatona', napopi. Martaso' cosharo' o'huinarín. Nasaronta' inaquë coshatarín. ³ Naporo' Mariaso' a'na potiria pa'ton hua'sai' ya'huërinquë manín. Inaquë Quisoso nantëquën pashirantëtërin. Ina quëran ainën quëran amirantërin. Ya'ipi pëi' pimoanahuanín. ⁴ Cotasë Iscariotiso nipirínhuë', co noyahuë' ni'nín. Inaso' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirín.

⁵ —¿Onpoatonta' iso hua'sai' chiniarin? Pa'anín naporín, cara pasa tahuëri sacatëresó marë' canarëso pochín coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuarosanta' quëchitonhuë', ténín Cotasë.

⁶ Nipirínhuë', co sa'ahuaros'a' yonquiaton naporínhuë'. Yaihuataton, naporín. Inari chachín coriqui tanpanantë' a'pairín ni'ton, pi'pian pi'pian ihuatarín. ⁷ Napopirínhuë', Quisosori itërin:

—Iso sanapi tananpitëquë'. Noya napotarínco. Chimina'huaso' yonquiaton, pashirantëtërinco pa'pitanacoso marë'. ⁸ Nani tahuëri sa'ahuarosaso' ya'huërarín. Caso nipirínhuë', co isëquë ya'huëmiatarahuë', itërin.

Nasaronta' yatëpapiso'

⁹ Quisoso Pitaniaquë ya'huëaso', na'a cotioro'sa' natantopi. Ina natantahuatona', huë'pi Quisoso nicapona'. Nasaronta' yaní'pi. Quisosori ananpitaantarín ni'ton, yaní'pi. ¹⁰⁻¹¹ Ananpitaantarínso marë' na'aya'pi co huachi cotio hua'ano'sa' yanatëpihuë'. Inapita a'porahuatona', Quisoso imasapi. Napoaton hua'ano'sari yonquipi Nasaronta' tëpacaiso marë'.

Quirosarinquë canconínso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹² Hua'huayätërahuë piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Pascoa na'huëcaiso marë' inatohua' pa'sapi. Tahuëririnquë Quisosonta' inatohua chachín pa'sarín. Ina natantahuatona', ¹³ mërëmë pochín ninínso' mapi. Ina quëran nacapiapona' pa'sapi. Pa'yatatona', chiníquën itapona':

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! ¡Quëmari chachín chiníquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntaríncoi! tosapi.

¹⁴ Mora quënanconahuaton, ina aipi Quisoso huënsërin. Iráca Yosë quiricanëinquë, pënëntona'pi ninshitërin Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotacaiso marë'.

¹⁵ “Quirosarinquë ya'huëramasopita, ama pa'yancosohuë'.

Ní'co'. Hua'anëma' huë'sarín. Mora hui'napishín aipi huënsëriarin.

Inaquë ya'mitahuaton huë'sarín,” ténín ninshitaton.

¹⁶ Yosë quiricanën quëran ninorín. Ca'tano'sanënpitacoiso nipirínhuë', co ina yonquirahuë'. Quisoso nanopiantahuachina, naporo huarë' yonquirai. “Mora aipi chachín huënsërahuaton, Quirosarinquë huë'nín,” ténai.

¹⁷ Nasaro ananpitaantarínso' ni'pisopita sha'huirápi. “Tëhuëchachín chiminpirínhuë', catapíní tahuëri quëran Quisosori ananpitaantarín. Po'mopi quëran përarín

quiyari ni'nai," tosapi. ¹⁸ Ina marë' notohuaro' piyapi'sa' Quisoso nacapiapona' pa'pi. ¹⁹ Natanahuatona', parisioro'sa' ninontopi.

—Topinan quëran pënënpirëhuahuë', co piyapi'sa' pi'pisha tëranta' natërinën-poahuë'. ¡Ni'cochi! ¡Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi! nitopi ninontatona'.

Cricoro'sari Quisoso yanontopiso'

²⁰ A'naquën Crico piyapi'santa' Quirosarinquë huë'pi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquiapi anta'. Niyontonpiso tahuëri ni'ton, Yosë chinotacaiso marë' huë'pi.

²¹ Quisoso yanohuitatona', Pinipi nontiipi. Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin, Cariria parti ya'huërinso'.

—Quiyanta' iyasha Quisoso yanohuitopiraihuë', itopi.

²² Ina natanahuaton, Antërisë sha'huitonin. Naporahuaton, cato chachin paatona', Quisoso sha'huitonpi. ²³ Natanahuaton, itërin:

—Noya iyaro'sapa'. Nani tahuëri nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminapo. Ina quëran na'a piyapi'sa' noya ni'sarinaco. ²⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'.

Tricoraya pochin ninin. Co sha'patërahuë', co na'arinhuë'. A'naíchin nisárin. Napoaponahuë', sha'patëra, chiminin pochin niponahuë', papotohuachina, na'a nitërin.

²⁵ Canpitanta' isoro'paquë ya'huërin sopitaráchin yonquihuatama', topinan quëran naniarama'. Nipirinhüë', Yosë na'con na'con yonquihuatama', ina nohuitatoma' noya nisarama'.

Canpitaora nohuantëramasoáchin naniantohuatama', a'na tahuëri inápaquë nanpimiatorama'.

²⁶ Nohuantërahuëso' yanipatama', ca pochin cancantatoma' imaco. Insëquësona pa'pato, piyapinëhuëpita imasarinaco. Inquëma tëranta' ca marë' sacatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

²⁷ Ina quëran itaantarín: “Iporaso' sëtochinachin cancantërahuë. ¿Ma'ta' Yosë ichi? ténahuë, yonquiato. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', ‘Catahuaco Tata ama parisichisohuë’, co itarahuë'. Chimina'huaso marë' o'marahuë,” itahuaton, Yosë itapon:

²⁸ “Catahuaco Tata nohuantëranso nii. Ina quëran piyapi'sa' nóya ni'sarinënuquën,” itërin, Yosë nontaton. Itohuachina, inápa quëran Yosëri itërin: “Nani catahuanquën. Nohuantërahuëso ninan ni'ton, piyapi'sa' nóya ni'ninaco. Iporaso' catahuaantaranquën nohuantërahuëso nicacaso marë'.

Napoaton noya noya ni'sarinaco,” itërin Yosëri.

²⁹ Piyapi'sa' natanahuatona', ninontopi. “Huirátarín,” topi a'naquën.

—Co huirahuë'. Anquëneri nontërin nimara, topi a'naquëonta'.

³⁰ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Co ca marë' inápa quëran nontërincohuë'. Canpita natëamacoso marë' nontërinco, natanama'. ³¹ Iporaso' co natëpisopitahuë' no'huirarinaco ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin huachi. Hua'qui' sopairi piyapi'sa' camaipirinhüë', cari minsërahuato, ocoiarahuë'.

³² Co hua'quiya quëranhuë' inápaquë achinpiarinaco. Ina quëran nisha nisha piyapi'sa' imasarinaco, itërin.

³³ “Corosëquë chachin chiminapo,” tapon naporin. ³⁴ Ina quëran nataninsopitari itapona':

—Cristo nanpimiatarin. Co onporonta' chimianinhüë', ténai. Yosë quiricanënuquë naporin, nontërai. Quëmaso nipirinhüë' nisha nonan. “Yosë quëran quëmapico niporahuë', inápaquë achinpiarinaco,” ténan. ¿Onpoatonta' naporan? ¿Ma quëmapinquënta' quëmaso'? itopi.

³⁵ —Iporáchin tahuëri pochin a'pintaranquëma'. Co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. A'pininso pochin no'tëquën anitotëranquëma'. Anitotohuatënuquëma', noya nico'. Ni'cona tashinan pochin cancantotama'. Tashinanquë iratohuatëra, chihuëre'.

³⁶ Carinquëma' a'pintaranquëma'. Co'huara pa'shantatërasocohuë', natëco. Natëhuatamaco, canpitanta' tahuëri pochin cancantarama', itërin.

Ina tosahuaton, pa'nin. Co huachi a'ninquëchin iratërinhuë'.

Tanshirëso pochin cancantopisopita

³⁷ Nani na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. Cosharo' ana'atërin. Yosë pochin nininso' nicaponaraihuë', co yanatëpihuë'. ³⁸ Iráca Isaiasë pënëntaton, tapon:

“Nani a'chintopiraihuë', Siniro. Quëma nohuanton, sacai' nininso' nani a'notopiraihuë'.

Na'con na'con piyapi'sa' co natërapihuë',” tënin.

³⁹ No'tëquën ninorin. Napoaton co nanitopihuë' natëtacaiso'. Isaiasë chachin itantarin:

⁴⁰ “Yosëri tananpitërin ni'ton, tanshirëso pochin cancantatona',

co natëtochináchinhuë' cancantopi.

Hua'qui' co yanatëpihuë' ni'ton, napotërin.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, natëchitonahuë'.

Imarinaco naporini, anoyacancanchitohuë',” tënin.

⁴¹ Iráca co'huara Quisoso isoro'paquë huë'shamátërasohuë', Isaiasëri hua'narëso pochin quënanin. Quisososo' Yosë pochachin nóya ni'ton, ina yonquiaton, naporin.

⁴² Napoaponahuë', na'amiachin cotioro'sa' hua'ano'sanënpitarë chachin natëpi. Napopirinahuë', parisioro'sa' të'huatatona', co a'ninquëchin sha'huihuë'. “Niyonton-piso pëiro'sa quëran ocoihuachinënpoa',” ta'tona', ta'tápi. ⁴³ Yosëáchin pa'yatacaiso nipirinhuë', piyapi'sari pa'yatacaiso' na'con na'con nohuantatona napopi.

Co Quisoso a'chininso' natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërinso'

⁴⁴ Ina quëran Quisosori chiníquën nonaton, a'chintantarin ya'ipiya natanacaiso marë'. “No'tëquën a'chintëranquëma'. Natëhuatamaco, co casáchin natëaramacohuë'. Tata Yosënta' natëarama anta'. Ina a'paimarinco. ⁴⁵ Ca nohuítóhuatamaco, Yosënta' nohuítarama'. ⁴⁶ Carinquëma' a'pintëranquëma'. Imapatamaco, co tashinan pochin cancantaramahuë'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina marë' isoro'paquë o'marahuë. ⁴⁷ A'naquëma' natanpiramacohuë', co natëramacohuë'. Co natëhuatamacohuë', co carima' ana'intaranquëmahuë'. Co ina marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' o'marahuë. ⁴⁸ Co nohuántohuatamacohuë', a'chintëranquëmasonta' co natëhuatamahuë', canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Nonahuëso chachin co natëramahuë' ni'ton, ayaro' tahuëri na'intaranquëma'. ⁴⁹ Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Tata Yosë sha'huitërinco nani ma'sha a'china'huaso'. ⁵⁰ Yosë a'chininso' imapatama', ina nohuítatoma' nanpimiatarama huachi, ténahuë. Sha'huitohuachincora, inachachin carinquëmanta' sha'huitaranquëma',” itërin.

13

Quisosori ca'tano'sanënpita pa'morantërinso'

¹ A'na tahuëríchin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' naniarin Quisoso chiminatón, Tata Yosë'pa' panantacaso'. Ina nitotërin. Ca'tano'sanënpitaco' na'con nosororincoi. Chiminaquë huarë' nosoromiatërincoi.

² Inaro'coi coshatarai. Sopai hua'ani nani Cotasë ayonquirin Quisoso sha'huirapicaso marë'. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ³ Quisososo nipirinhuë' ya'ipi nitotërin. Yosë ya'huërin quëran nani o'marin. Co hua'quiya quëranhuë' naquëranchin inatohua' panantararin. Tata Yosëri chini chiníquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. Inanta' nitotaton, coshatasocoi, ⁴ Quisoso misa quëran huanirín. Aipi a'morinso' ocoirahuaton, paniocara masahuaton, niso'nantërin. ⁵ Ina quëran i'sha panticaquë oporahuaton, nantëhuëi pa'morantëra'piarincoi. A'naya a'naya pa'morantëatoncoi, paniocaraquë amirantërincoi.

⁶ Simon Pitronta' yapa'morantëpirinhuë', co nohuantërinhuë'.

—Quëma Siniro, ¿yapa'morantëranco tí? itërin.

⁷ —Ma'marësona napotaranquënso', co ipora nitochátëraránhuë'. Oshaquëran nitotaran, itërin.

⁸ —Co onporonta' caso' pa'morantëarancohuë', itërin Pitrori.

—Co napotohuatënquënhuë', co ca pochin cancantaton imamiatarancohuë', itërin Quisosori.

⁹ —Napoahuarë', ama Siniro nantëhuërachin pa'motocosohuë'. Imirahuë, motohuë, inapitanta' ya'ipi pa'motoco, itërin.

¹⁰ —Co ina nohuantërehuë'. Nani amahuatëra, co huachi në'huëtërehuë'. Nantëichin pa'morë'. Inapochachin nani anoyacancantëranquëma'. Ina piquëran co noyahuë' nipatama', inanta' inquitaantaranquëma'. Ina quëran noya cancantaantarama'. Canpitaso' noyápiachin cancantërama'. A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë', itërin.

¹¹ Cotasëri yasha'huirapirinso' ninoton, naporin. Napoaton “A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë',” tënin.

¹² Nani ya'ipicoi pa'morantëra'piatoncoi, a'moantarahuaton, huënsëantarin. Huënsëantarahuaton, a'chintërincoi.

—Ma'ta' tapo napotëranquëmaso' iyaro'sa', ¿nitotërama' to? Ina a'chinchinquëma'.

¹³ Canpitaso' nontohuatamacora, “Maistro” itëramaco. “Siniro” itëramaco anta'. No'tëquën yonquiatoama', napotëramaco. Canpita maistroneëmaco mini. Siniroco ni'to, natëramaco. ¹⁴ Canpita maistroneëmaco niporahuë', pa'morantëranquëma'. Napoaton canpita capininta' ina pochachin cancantoco'. ¹⁵ Nani pa'morantëranquëma' nonanamacoso marë'.

Canpitanta' ca pochin cancantatoma', ninosoroatoma' nicatahuaco'.

¹⁶ Tëhuëchachin iyaro'sa' patronso' chiniquënanantërin. Piyapinënpitaso nipirinhuë' co ina pochin chiniquënanantopihuë'. Comisionëonta' co hua'anën pochin chiniquënanantërinhuë'. ¹⁷ Nani nitotërama' ipora. Ca pochin nipatama', nóya cancantarama'.

¹⁸ “Co ya'ipinquëma' noya cancantëramahuë'. Shonca catoya'pinquëma' huayonanquëma' ca'tanamacoso marë'. Ya'ipinquëma' noyá nohuitëranquëma'. Yosë quiricanënuë iráca naporin: ‘A'nara' carë' coshataponahuë', inimicotarinco,’ tënin. Ipora huarë' ina pochin nizarin. ¹⁹ Apira nitotato, sha'huitëranquëma'. Ma'sha onpotohuachinaco, yonquiarama'. ‘Inaso' tëhuëchachin Cristo ni'ton, ninorin,’ tosarama'. ²⁰ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Carinquëma' a'paranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë'. Natëhuachinënuëma', natëarinaco canta'. A'paranquëma' ni'ton, natëinënuëma'. Insosona natëhuachinco, Yosënta' natëarin. Ina a'paimarinco,” itërincoi.

Cotasëri sha'huirapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹ Naporo' Quisoso sëtërin. Chiniquënsëtaton, co napion cancantërin.

—No'tëquën sha'huitëranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë', a'nayanquëma' sha'huirapiarinco, itërincoi.

²² Ina natanahuato, a'naya a'nayacoi nini'nai. “¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?” tënai, yonquiato. ²³ Caso' Quisoso inchinanën quëran coshatërahuë. Na'con nosororinco ni'ton, inaporahuë. ²⁴ Simon Pitro imirin quëran tasatahuatonco, “nataniquë': ¿Incarita' sha'huirapiarin?” itërinco. ²⁵ Napotohuachincora, amasha ya'carirahuato, natanahuë.

—¿Inta' Siniro yasha'huirapirinquë? itërahuë.

²⁶ —Iso pan, nocaroquë i'shirahuato quëtarahuë. Insosona quëtohuato, ina sha'huirapiarinco, itërinco. Ina quëran i'shirahuaton, Cotasë quëtërin. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ²⁷ Ina ma'pahuachina, sopairi ya'coancantërin huachi. Naporo' Quisosori itapon:

—Ma'sona yaninanso' manóton niquë', itërin.

²⁸ Napotërinso' natanpiraihuë', ma'marësona napotërinso' co nitotëraihuë'.

²⁹ Cotasëri coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, ma'sha pita tahuëri marë' pa'anapon a'pamara, topirinahuë' a'naquën. Sa'ahuaros'a' coriqui quëtacaso marë' a'pamara, topirinahuë' a'naquëonta'. ³⁰ Cotasëso nipirinhuë', cosharo' quëtërinso' ma'parahuaton, pipirin. Naporo' nani tashirin.

Nasha pochin ninosorocaso' pënëninso'

³¹ Cotasë nani pipihuachina, Quisoso itantarincoi:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, apira no'tëquën Yosë natëarahuë. Napoaton nóya ni'sarinco. Piyapi'sa' ni'pachinaco: “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, na'con catahuarin paya,” tosapi. ³² Ina hui'ninco chachin ni'ton, piyapi'sa' nitotatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. Ina quëran Yosë noya noya acoantarinco. Co hua'quiya quëranhuë' inapotar-inco. ³³ Hui'nahuëpita pochin ni'piranquëmahuë', co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. Yonípiramacohuë', intohuaso' pa'nahuëquë, co nanitaramahuë' pacacamaso'. I'hua inachachin cotioro'santa' sha'huitërahuë. ³⁴ Iporaso' nasha pochin pënënanranquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma nosororranquëmaso pochachin, imaramacosopita capininta' ninosoroco'. ³⁵ Ninosorohuatama', tëhuëenchachin imaramacoso' nitotapi. “Quisoso imatona', noya noya ninosoroapi,” tosapi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Ina quëran Simon Pitrori itapon:

—¿Intohuata' Siniro pa'saran? itërin.

—Intohuaso' pa'pato, co ipora nanitëranhuë' imaancoso'. A'na tahuëri imasaranco, itërin. ³⁷ —¿Onpoatonta' Siniro co apira nanitërahuë' ima'huanquënso'? ¿Imaranquën ni'ton, yatëpapirinacohuënta', imamiataranquën! itërin.

³⁸ —Yatëpapirinënhuënta', ¿imamiataranco ti? No'tëquën sha'huitaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co Quisoso nohuitërahuë',” tosan, itërin Quisosori.

14

Quisoso ira pochin nininso'

¹ Ina quëran a'chintaantarin: “Ama pa'yancosohuë'. Ama sëtocosohuë'. Yosë natëco'. Canta' natëco. ‘Co naniantarincoihuë’, ta'toma', nani tahuëri natëco. ² Tatahuë ya'huërinquë na'a pëi' ya'huërin. Co ya'huërinhuë' naporini, nani sha'huichitënhuëmahuë'. Inatohua' panantarahuë canpita ya'huëcamaso marë' tapachinquëma'. ³ Inatohua' pa'pato, tapatontahuatënhuëma', o'mantararahuë. O'mantahuato, maquimaranquëma'. Carë'quëma' ya'huapoma'. Ina marë' o'mantararahuë. ⁴ Intohuasona pa'sarahuëso' nitotërama'. Iranta' nani nohuitërama',” itërin.

⁵ —¿Intohuata' Siniro pa'saranso'? Co nitotëraihuë'. ¿Onporahuatoita' ira nohuichii? itërin Tomasëri.

⁶ —Ca ira pochinco. Ya'ipiya no'tëquën a'chintëranquëma'. Casáchin nanpicaso' quëtëranquëma'. Imaramacosopitarachin Yosë'pa' cancontarama'. ⁷ Nohuitohuatamaco, Tatahuënta' nohuitarama'. Ipora quëran huarë' ina nohuitarama'. Nani ni'nama', itërincoi.

⁸ —Tata a'notocoi ni'ii. Ina ni'patoi, nóya cancantarai huachi, itopirinhue' Pinipiri.

⁹ —Isonápo' pi'ipi iyasha, canpitaro'co ya'huëpirahuë', ¿co nohuichatërancohuë' ti? Ni'patamaco, tatahuënta' ni'nama'. ¿Onpoatonta' nipachin, “Tata a'notocoi ni'ii,” itëranco? ¹⁰ Caso Tata Yosë pochachin ninahuë. Tata Yosënta' ca pochachin ninin. ¿Co ina iyasha, natëyatëranhuë' ti? A'chintohuatënhuëmara, co caora yonquinhue' quëran a'chinahuë'. Yosë yonquirinso chachin yonquiato, a'chintaranquëma'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë. ¹¹ Caso Tatahuë pochinco. Inanta' ca pochachin ninin. Napoaton ya'ipinquëma' natëco. Naporahuaton, nani ma'sha nanitaparahuëso' yonquiatoma', natëco, itërincoi.

¹² —Natanco' iyaro'sa' no'tëquën sha'huitaranquëma'. Tëhuëenchachin imapatamaco, ca pochin nisarama'. Tata Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë ni'ton, saca sacai' ninin-sonta' nanitapaarama'. ¹³ Ca pochin yonquihuatama', nanan quëchinquëma' Tatahuë nontacamaso marë'. “Hui'nan chachin nanan quëtërinco,” ta'toma', ina nontoco'. Ca pochin cancantatoma', ma'sona nipatamaco acotaranquëma'. A'napitanta' Tata Yosë

noya noya nicacaiso marë' inapoarahüë. Ina na'con nohuantërahuë. ¹⁴ Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatamaco acotaranquëma'.

Ispirito Santo a'patimarinpoaso'

¹⁵ Ina quëran taantarin: “Nani pënënanquëma'. Nosorohuatamaco, natëaramaco. ¹⁶ Inápaquë panantahuato, Tata nontarahüë Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Inaso ca pochachin catahuarinquëma', achinicancanarinquëma'. Co onporonta' patarinquëmahüë'. ¹⁷ Ispirito Santoso' no'tëquënáchin nonin ni'ton, Yosë nanamën no'tëquën anitotarinquëma'. Co imarinacosopitasohüë' nipirinhüë' co ina natëpihuë'. Napoaton co nohuitapihuë'. Canpitaso nipirinhüë' nohuitarama'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ya'coancantarinquëma'.

¹⁸ Co sa'ahuario'sa' pochin nitaranquëmahüë'. Co patomiataranquëmahüë'. Ca nohuanto, Ispirito Santo ya'coancantarinquëma'. Ca pochachin catahuarinquëma'. ¹⁹ Co hua'qui' isëquë ya'huapohüë'. Pa'pato, co imarinacosopitahuë' co huachi quënanarinacohüë'. Canpitaso nipirinhüë' quënantaramaco. Nanpiantarahüë ni'ton, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ²⁰ Nani nanpiantahuato, noya noya nohuitaramaco. Tëhuëenchachin Tata Yosë pochin ninahuëso' nitotarama'. Imamiataramaco ni'ton, canpitarë'co a'naíchin pochin nisarahuë. Ya'coancantaranquëma' ni'ton, nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani pënënanquëmaso' nitotatoma' natëhuatamaco, tëhuëenchachin nosoroaramaco, tënahuë. Nosorohuatamaco, Tata Yosënta' nosororinquëma'. Carinquëmanta' nosoroaranquëma'. Inápaquë panantaporahuë', cancanëma quëran nontaranquëma'. Noya noya nohuitaramaco,” itërin Quisosori.

²² —¿Onpoatonta' Sinioro, quiyariachin noyá nohuitarainquën? ¿Co ya'ipi piyapi'sa' nohuitarinënquënhüë' ti? itërin Cotasëri. A'na Cotasë inaso'. Co Cotasë Iscariotihuë'.

²³ Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Co ya'ipi piyapi'sa' nanitopihuë' nohuitinacoso'. Insosona nosorohuachinaco, natëarinaco. Natëhuachinaco, Tata Yosëri nosoroarin. Inaro'co ya'coancantatoi, inaquë ya'huëarai. ²⁴ Co'so' nosorohuachinacohüë', co natëarinacohüë'. Co caora yonquinëhuë quëran sha'huitëranquëmahüë'. Tata Yosë sha'huitohuachincora, inachachin sha'huitëranquëma'. Ina a'paimarinco.

²⁵ Co'huara pantayatërasocohüë', sha'huitëranquëma'. ²⁶ Inápaquë pantahuato, tatahuë nontarahüë, Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Ca ya'huërenamëhuë o'mararin. Inaso' achinicancanarinquëma'. Ya'ipi Yosë nanamën a'chintarinquëma'. Catahuaarinquëma' a'chintëranquëmaso' ama naniantacamaso marëhuë'. Catahuahuachinquëma', nóya yonquiantarama'.

²⁷ Pantaporahuë', asanocancanaranquëma'. Tata Yosë natëto, co manta' të'huatërahuë'. Catahuaarinquëma' ca pochachin cancantacamaso marë'. Piyapi'sa' inahuara co sano cancantopihuë'. A'naroáchin pa'yanpi. Carinquëmaso nipirinhüë' catahuaarinquëma' sano cancantacamaso marë'. Ama pa'yancosohüë'. Ama të'huacosohüë'. ²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. Inápaquë pantaporahuë', ya'coancantimaranquëma'. Tëhuëenchachin nosororamaco naporini, Tatahuëtaquë panantarahüëso marë' noya cancanchitomahuë'. Inaso' chini chiniquën nanantërin. ²⁹ Co'huara pantayatërapohüë', sha'huitaranquëma'. Inápaquë pantahuato, yonquiarama'. “Tëhuëenchachin ninoton, sha'huitërinpoa',” ta'toma', noya noya natëaramaco. Ina marë' sha'huitaranquëma'.

³⁰ Co huachi hua'qui' nontaranquëmahüë'. Sopai hua'an nohuanton, masarinaco. Inari camairin ni'ton, nani huë'sapi macainacoso marë'. Co caso' pi'pian tëranta' ina camaincosohüë' nipirinhüë', ³¹ co ta'arahüë'. Tata Yosë nosoroato, ina no'tëquën natëarahüë. Ina nohuanton, ma'sha onpoarahüë. Piyapi'sa' niconaco, “Tëhuëenchachin Yosë nosoroaton, natërin,” tosapi.

“Huëco' pa'ahua huachi,” itërincoi Quisoso.

15

Opa nara'huaya nitërinso pochin nininso'

¹ Ina quëran itantarincoi: "Casáchin no'tëquën a'chintatënguëma', opa nara'huaya pochin ninahuë. Tata Yosëso' hua'anën pochin ninin. ² A'na së'paquën co nitohuachinahuë', nishitëtërin. A'naquënso nipirinhüë' pi'pian nitërin. Ina së'para'huainpita pi'pian ni'quitërin na'con na'con nitacaso marë'. Co ni'quitohuatërahuë', co noya nitërinhuë'. ³ Carinquëma' nani anoyacancantëranquëma'. A'chintëranquëmaso' natërama' ni'ton, anoyacancantëranquëma'. ⁴ Imamiatatomaco, nani tahuëri yonquiráco catahuainquëma'. Noya nichinpitërinso pochin nico'. Nara së'pa' nohuishatohuachina, co nitërinhuë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohüë', co nanitaparamahuë' noya nicacamaso'.

⁵ Ca opa ya'huë pochinco. Canpitaso' së'paquën pochinquëma'. Ya'coancantëranquëma'. Nani tahuëri yonquihuatomaco, catahuaaranquëma'. Opa noya nitërinso pochin noya nisarama'. Canpitaora co nanitaramahuë' Yosë pochin cantantacamaso'. ⁶ Nara së'pa' nohuishatohuachina, ahuirin. Masahuatona', pënguë të'yatopi ahuiquitacaiso marë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohüë', Yosë ana'intarinquëma'.

⁷ Casáchin yonquihuatomaco, na'con catahuaaranquëma'. A'chintëranquëmasonta' ama naniantocosohüë'. Ina yonquiatoma', Yosë nontoco'. Tëhuënhachin imamiatohuatamaco, ma'sona nohuantohuatama', sha'huitoco acochinquëma'. ⁸ Opa na'con nitërinso pochin canpitanta' noya noya nico'. Ina quëran a'napitanta' nicatënhënguëma', Yosë yonquiapona'. Naporahuatoma', noya noya imasaramaco. ⁹ Tata Yosë nosororincoso pochachin nosororinquëma'. Casáchin yonquico na'con nosoro'inquëma'. ¹⁰ Tata Yosë no'tëquën natërahuë ni'ton, pa'pi nosororinco. Inapochachin natëhuatomaco, carinquëmanta' pa'pi nosoroaranquëma'.

¹¹ Ya'ipi cancanëhuë quëran Tatahuë natërahuë ni'ton, nóya cantantërahuë. Natëhuatomaco, ca pochachin noya cantantarama'. Co sëtaramahuë'. Ina marë' a'chintëranquëma'. ¹² Nani pënënanquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma' nosororinquëmaso pochachin canpitanta' ninosoroco'. Ina pa'pi nohuantërahuë nicacamaso'. ¹³ Ni'co' iyaro'sa'. Nipayarëso' na'con nosorohuatëra, ina nicha'ëcaso marë' chiminë'. Inapochachin canta' na'con nosoroatënhënguëma', canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë' chiminarahuë. Co insonta' ina pochin nosororinquëmahuë'. ¹⁴ Natëhuatomaco, tëhuënhachin nipayarahuëso pochin ni'saranquëma'. ¹⁵ Co caso' patronso pochin cantantërahuë'. Patronso' piyapinhënpita camairin. Camaipirinhüë', yonquirinso chachin co sha'huitërinhuë'. Nipayarinso nipirinhüë' ya'ipiya sha'huitërin. Inapochachin carinquëmanta' ya'ipiya sha'huitëranquëma'. Co piyapinhëhuë pochin ni'nanquëmahuë'. Nipayarahuëso pochachin ni'nanquëma'. Ya'ipi Tatahuë sha'huitërinco sopita anitotëranquëma'. ¹⁶ Co canpitaora nohuanton imaramacohüë'. Ca nohuanto, imaramaco. Carinquëma' huayonanquëma'. Nani acoranquëma opa së'paquën na'con nitërinso pochin nisápamaso marë'. Inapohuatama': 'Quisoso nanan quëtërinco,' ta'toma', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatama', acochinquëma'. ¹⁷ Nani pënënanquëma'. 'Imaramacosopita capini ninosoroco', itëranquëma', ténin.

Piyapi'sa' no'huirinënpoaso'

¹⁸ Ina quëran itantarincoi: "Co imarinacosohüë' no'huihuachinënhënguëma', ama pa'yancosohüë'. Ca'ton no'huirinacoso, nitotërama'. ¹⁹ Inapita pochin cantantërama' naporini, noya ni'itënhënguëmahuë'. Inahua capiniráchin nipa'yatopi. Nipirinhüë', nani huayonanquëma'. Ca nohuanto, co inapita pochin cantantëramahuë'. Imaramaco ni'ton, no'huirinënhënguëma'. ²⁰ No'huirinaco ni'ton, canpitanta' no'huirinënhënguëma'. Nani sha'huitëranquëma': 'Hua'anëmaco ni'ton, co canpitaso' noya noya ni'sarinënhënguëmahuë', itëranquëma'. Aparisitërinaco ni'ton, canpitanta'

aparisitarinēnquēma'. A'chinahuēso' natēhuachina', canpitanta' natēarinēnquēma'.
²¹ Napoaponahuē', imaramaco ni'ton, na'con na'con piyapi'sa' aparisitarinēnquēma'.
 Tata Yosē a'paimarincoso' co nohuitopihuē' ni'ton, no'huiarinēnquēma'.

²² Co o'mato, a'chintērahuē' naporini, co a'porinacoso marē' oshahuaintonahuē'.
 Nani a'chintopirahuē'. Co natētonacohuē', oshahuanpi ni'ton, Yosēri ana'intarin.
²³ Insopitaso' no'huihuachinaco, Tata Yosēnta' no'huiapi. ²⁴ Na'a piyapi'sa' a'naroáchin
 anoyatērahuē. Nani ma'sha Yosē pochin ninahuē. A'napita piyapi'saso' co nanitapapi-
 huē'. Yosē anohuita'huaso marē' sacai' nininso' a'notērahuē. Co a'notērahuē' naporini,
 co ina marē' oshahuaintonahuē'. Nani nicaponaracohuē', no'huirinaco. Tata Yosēnta'
 no'huipi. ²⁵ Iráca Yosē quiricanēnquē ninshitopi. 'Topinan quēran no'huirinaco,' tēnin
 ninshitaton. Iporaso' naporinso chachin topinan quēran no'huiarinaco.

²⁶ Yosē'pa' pantahuato, Ispirito Santo a'patimaranquēma'. Inaso' achinicanca-
 narinquēma'. No'tēquēnáchin nonin. Yosē quēran o'marahuaton, piyapi'sa' ayon-
 quiarin. Nonahuēso chachin no'tēquēn ayonquiarinquēma'. ²⁷ Canpitanta' a'chinarama'
 a'napitanta' nohuitinacoso marē'. Ya'nan a'chinahuē quēran huarē' nohuitēramaco
 ni'ton, naporahuēso' sha'huitarama'.

16

¹ Co'huara ma'sha onpochátērasēnquēmahuē', sha'huitaranquēma' ama
 pa'yanatoma' a'poamacoso marēhuē'. ² Niyontonpiso pēiro'sa quēran
 ocoiarinēnquēma'. A'na tahuēri yatēparinēnquēma'. 'Co noyahuē' nipi ni'ton,
 tēpahuatoi, Yosē noya ni'sarincoi,' ta'tona', a'naquēma' tēpaarinēnquēma'. ³ Co
 Tata Yosē nohuitopihuē'. Canta' hui'ninco nipirahuē', co nohuitērinacohuē'
 ni'tona', aparisitarinēnquēma'. ⁴ Napoaton iyaro'sa', ama pa'yancosohuē'. Nani
 sha'huitēranquēma'. A'na tahuēri aparisitohuachinēnquēma', ina yonquiarama'.
 'Tēhuēnchachin no'tēquēn ninoton, sha'huitērinpoa',' tosarama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

Ya'nan imapoma', co ina pochin sha'huitēranquēmahuē'. Canpitaro'co ya'huato,
 catahuaranquēma'. ⁵ Iporaso' 'Yosē'pa' paantarahuē,' itopiranquēmahuē': '¿Intohuata'
 pa'saran?' co itēramacohuē'. ⁶ Napotēranquēmaso marē' chiníquēn sētapiramahuē'.
⁷ No'tēquēn itēranquēma'. Canpita marē' paanta'huaso' noya, tēnahuē. Co paan-
 tahuatohuē', Ispirito Santo co o'marinhuē' catahuainquēmaso marē'. Nipirinhuē',
 paantahuato, ina a'patimaranquēma'. ⁸⁻¹¹ Ispirito Santo isoro'paquē o'mahuachin,
 oshahuano'sa' pa'pi co noyahuē nipiso', Yosē noya coisē pochin nininso', no'tēquēn
 ana'intacaso ya'huērinso', inapita ayonquiarin: 'Co Quisoso natēramahuē' ni'ton, pa'pi
 oshahuanama'. Inaso' no'tēquēnáchin Yosē natēton co tēhuērinhuē' ni'ton, chimin-
 pachina Tata Yosē ya'huērinquē pantarin. Napoaton co huachi quēnanaramahuē'. Sopai
 hua'ani hua'qui' piyapi'sa' hua'anēntopirinhue', Yosēri minsērahuaton, ana'intarin,'
 itarin piyapi'sa', ayonquiaton.

¹² Na'con yaa'chintopiranquēmahuē', co ipora nanitaramahuē' ya'ipiya yonquica-
 maso'. ¹³ Nipirinhuē', Ispirito Santo o'mahuachin, ya'ipi nanamēhuē' a'chintarinquēma'.
 No'tēquēn anitotarinquēma'. Co inaora yonquirinso' a'chintarinquēmahuē'. Yosē
 yonquirinso chachin a'chintarinquēma'. A'na tahuēri ma'sha onpocaisonta' anitotar-
 inquēma'. ¹⁴ Ca nonahuēso chachin a'chintarinquēma' ni'ton, noya noya ni'saramaco.
¹⁵ Ya'ipi tatahuē yonquirinso' nitotērahuē. Ina pochin yonquirahuē' canta'. Napoaton
 Ispirito Santo o'mahuachin, ca nonahuēso chachin a'chintarinquēma'.

¹⁶ Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quēnanaramacohuē'. Ina quēran co
 hua'quiya quēranhuē' quēnaantaramaco,' itērincoi.

Sēto inquitarinso'

¹⁷ Ca'tano'sanēnpitacoi ninontērai.

—¿Ma'ta' tapon naporin? “Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quëna-naramacohuë'. Ina quëran quënantaramaco,” tënin. “Tatahuë ya'huërin'pa' paan-tarahuë,” tënin anta'. ¹⁸ “Co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco,” topachina, co nitotërehuahuë'. ¿Ma'ta' tapon naporin? tënai ninontatoi.

¹⁹ Yanatanpiraihuë', co natanaihuë'. Quisososo nipirinhüë' nitotërin. Napoaton itërincoi:

“¿Ma'ta' tapon naporin?” ta'toma', yanatanpiramacohuë', co natanamacohuë'. Tëhuëenchachin pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco. ²⁰ No'tëquën itëranquëma'. Sëtatoma', na'nëarama'. Co natërinacosopitasohuë' nipirinhüë': “Nani chiminin huachi,” ta'tona', capa cancantapi. Canpitaso nipirinhüë' sëtapiramahuë', co hua'qui' sëtaramacohuë'. A'naroáchin noya cancantantarama'. ²¹ Ni'co iyaro'sa'. Sanapi yahuaihuachina, iquitaton co noyahuë' cancantërin. Nani huaihuachina, a'naroáchin nóya cancantërin. Co huachi iquitërinso' yonquirinhüë'. “Hua'huahuë nani hua'huacharin,” ta'ton nóya cancantërin. ²² Inapochachin canpitanta' ipora sëtapiramahuë', naquëranchin quënantaranquëma'. Naporo' nóya cancantarama'. Co huachi insonta' nanitarinhüë' asëtainëmaso'. Nóya cancantomiatarama'.

²³ “Naporo' co huachi natanaramacohuë'. No'tëquën sha'huitëranquëma'. Ca pochin yonquiatoma', Tata Yosë nontoco'. ‘Quisoso nanan quëtërincoi,’ ta'toma', ma'sona nipatama', acotarinquëma'. ²⁴ Ipora huanta' co ina pochin Yosë nonchátëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' ca pochin yonquiatoma', ma'sha nico quëchinquëma'. ‘Quisoso nanan quëtërincoi,’ ta'toma', nani tahuëri nontáco' nóya cancantacamaso marë',” itërincoi.

Co noyahuë' nipsisopita Quisosori minsërinso'

²⁵ “Ma pochinsona nininso' nani a'chintëranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhüë' co huachi ina pochin a'chintëranquëmahüë'. A'ninquëchin tatahuë naporinso' sha'huitëranquëma'. ²⁶ Naporo' ca pochin yonquiatoma', tatahuë nontarama'. Ca pochin nontarama' ni'ton, noya natanarinquëma'. Co huachi canpita marë' nonta'huaso' ya'huërinhuë'. ²⁷ Tatahuë chachin nosororinquëma'. Nosororamaco ni'ton, nosororinquëma'. Ina a'paimarincoso' natërama' ni'ton, nosororinquëma' canpitanta'. ²⁸ Tatahuë quëran o'mato, isoro'paquë ya'huëpirahuë'. Co hua'qui quëranhuë' tatahuë ya'huërin'pa' panantarahuë,” itërincoi.

²⁹ —Iporaso' co huachi ma pochinsona nininso' sha'huitërancoihuë'. A'ninquëchin nontarancoi ni'ton, a'naroáchin natanai. ³⁰ Quëmaso' ya'ipi nitotëran. Yosë quëran o'maran, tënai. Co huachi natana'huainquënso tëranta' ya'huërinhuë', itërai.

³¹ —¿Nani natëramaco ti? Napoaponahuë', carinquëma' itëranquëma'. ³² Ipora tashi chachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Yanquëërahuatoma', pëinëmaquë pa'sarama'. Patopiramacohuë', co caora ya'huapohuë'. Tatahuë ca'tanarincó. ³³ Nani na'con sha'huitëranquëma' sano cancantacamaso marë'. Casáchin yonquihuatamacó, sano cancantarama'. Co pa'yanaramahuë'. Piyapi'sa' aparisitopirinënuquëmahüë', catahuëranquëma' ni'ton, chiníquën cancantoco'. Ya'ipi isoro'paquë co noyahuë' nipsisopita nani minsëarahüë, itërincoi Quisoso.

17

Quisoso, imarinsopita marë' Yosë nontërinso'

¹ Ina tosahuaton, inápaquë në'pëtërin Yosë nontacaso marë': “Nani Tata ora naniarin chimina'huaso'. Aparisitohuachinaco, catahuaco quëma pochachin cancantato, noya natëinquën. Ina quëran a'napita niconaco, noya noya yonquiarinënuquën. Quëma hui'nanco ni'to, napotëranquën. ² Nani chiníquën nanan quëtëranco ya'ipi piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. Quëma nohuanon, a'naquën imasarinaco. Inapitaso' anoyacancantërahüë quëma nohuitatënën nanpimiatacaiso marë'. ³ Quëmasáchin Yosënuquën.

Isoro'paquë a'paimaranco. Piyapi'sa' nohuitahuatënënquën, canta' nohuitoahuachinaco, nanpimiátapi.

⁴ Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' a'paimaranco. Ya'ipi sha'huitërancoso' natëarahüë. Ya'ipi tiquirahuë. Quëmasáchin natëranquën ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinënquën.

⁵ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohüë', quëmaro'co noya noya ya'huëpirahuë', a'paimaranco. Iporaso', Tata, quëmataquë naquëranchin acoantaco quëmaro'co chachin ya'huanta'i.

⁶ Quëma nohuanton, a'naya a'naya imasarinaco. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', huayonan imainacoso marë'. Napoaton, imasarinaco. Nani a'chintërahuë. Onpopinsona quëma cancantëranso' nani anitotërahuë ni'ton, nohuitërinënquën. Inapitaso' quëma piyapinënpiita. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. Quëma nanamën natëpi.

⁷ Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Quëma sha'huitoahuatancora, natëranquën. Ina nitotopi. ⁸ Sha'huitoahuatancora, inachachin a'chintërahuë, natëtopi. Quëmá quëran o'marahüë. Quëma chachin a'paimarancosonta' natëpi.

⁹ Imarinosopita marë' chiníquën nontaranquën. Hui'nanpita pochin ni'nan. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. A'napitaso' co imarinosohüë'. Co inapita marë' nontaranquënhuë'. ¹⁰ Ya'ipi imarinosopita imarinënquën quëmanta'. Quëmari hui'nanpita pochin cancantëran. Napopianachin imarinënpo'. Noya natërinaco ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinaco.

¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' quëmataquë paantarahuë. Isoro'paso' patarahuë. Imarinosopitaso nipirinhuë', isëquë ya'huapona'. Quëma nohuanton, imasarinaco. Quëmaso' Tata nóyanquën ni'ton, noya a'paiquë' imamiachinaco. Ya'ipiya nanitaparan ni'ton, catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. ¹² Inapitaro'co ya'huasoco, quëma nanamën a'chintërahuë, pënënahüë, na'con catahuarahuë imamiatinacoso marë'. Noya a'pairahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohüë'. A'naíchin pipirin, parisitopiquë pacacaso' ya'huërinso'. Quëma quiricanënuë ninoranso chachin nanirin.

¹³ Iporaso nipirinhuë' ya'huëranquë paantarahuë. Co'huara pantayatërapohüë', isoro'pa quëran chachin, nontaranquën imarinosopita noya cancantacaiso marë'. Ya'ipi cancanëhuë quëran natëranquën ni'ton, noya cancantërahuë. Catahuaquë inapitanta' ca pochachin noya cancanchina'. ¹⁴ Quëma nanamën chachin nani a'chintërahuë. Co imarinosopitarihuë' no'huipi. Co inapita pochin cancantopihuë' ni'ton, no'huipi. Canta' co inapita pochin cancantërahuë'. ¹⁵ Co nohuantërahuë' isoro'pa quëran ocoicamaso'. Isëquë ya'huëpirinahuë', catahuaquë' ama sopairi minsëinsohuë'. ¹⁶ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipirinahuë', co caso' inapita pochin cancantërahuë'. Imarinosopitanta' co inapita pochin cancantopihuë'. ¹⁷ Catahuaquë' quëmasáchin cancanchinën. No'tëquën ayonquiquë' noya nicacaiso marë'. Quëma nanamën quëran no'tëquën anitotëran. ¹⁸ Isoro'paquë a'paimaranco. Inapochachin inapitanta' a'parahuë piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. ¹⁹ Imarinosopita nosoroato, ya'ipi cancanëhuë quëran quëmasáchin natëranquën. Inapitanta' no'tëquën yonquiatona', nóya natëinënquën.

²⁰ Co isopita marëáchin nontaranquënhuë'. A'na tahuëri inapitanta a'napita a'chintohuachina', imasarinaco. ²¹ Inapitanta' catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. Quëma hui'nanco ni'to, yonquiranso chachin yonquirahuë. Inapitanta' catahuaquë' canpo pochachin yonqui'ina'. Ina quëran a'napitanta' natëarinaco. 'Yosëri chachin a'paimarin,' tosapi. ²² Quëma nohuanton, noyápiachin cancantërahuë. Imarinosopitanta' catahuarahuë noyápiachin cancantacaiso marë'. Ina quëran a'na huënton pochin napopianachin yonquiapi. Canpo pochachin cancantapi. ²³ Quëma pochachin yonquiato, inapita ya'coancantërahuë canpo pochachin yonquicaiso marë'. Ina quëran co imapisopitahuënta' nicatona': 'Tëhuëenchachin Yosëri hui'nin a'paimarin. Hui'nin nosororinso pochin imarinosopitanta' nosororin,' tosapi.

²⁴ Quëma nohuanton Tata, isopitaso' imasarinaco. Inapita nohuantërahuë carë' ya'huëcaiso'. Iráca quëran huarë' quëma nosororanco. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', nosoroatonco, nóya acoranco. Inatohua' inapitanta' pantahuachina', noya noya ni'sarinaco. Ina na'con nohuantërahuë. ²⁵ Quëmaso' Tata no'tëquénáchin yonquiaton, noyasáchin ninan. Co imarinosopitahuë' co nohuitërinënguënhuë'. Caso nipirinhüë' nohuitëranquën. Quëma isoro'paquë a'paimaranco. Imarinosopita nitotopi. ²⁶ Quëma nanamën nani a'chintërahuë nohuitinënguënso marë'. Ipora huanta' a'chintërahuë ni'ton, noya noya nohuitarinënguën. Quëma nosororancoso pochachin ninosorocaiso marë'. Inapohuachina', inapita ya'coancantato, ya'huëmiatarahuë," itërin.

18

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

¹ Nani Yosë nontohuachina, Sitron itopiso' i'shanantë' aquëtëran pa'nai. Inaquë nararoa'hua ya'huërin. ² Inatohua' na'aro' niyontonai ni'ton, Cotasërinta' nohuitërin. Inaso' yasha'huirapirinsó'. ³ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita nani sha'huitonin. Natanahuatona', sontaro'sa', ponisario'sa', inapita a'papi Quisoso macacaiso marë'. Nansa, sahuëni, inapita quëpapi. Tashi' ni'ton, nanparin, yonarin, inapitanta' quëpapi. Cotasëri quëchitërahuaton, a'notërin. ⁴ Quisososo' ya'ipiya ninoponahuë', co ta'arinhuë'. Nacapiapon pa'nin.

—¿Inta' yonisarama'? itërin.

⁵ —Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itopi.

—Ca mini inaco, itërin. Cotasënta' inaquë huaniarin anta'.

⁶ —Ca mini inaco, itohuachina, pa'yanpi. A'na achira' pinën parti pa'sahuatona', pinëna quëran anotopi.

⁷ Ina quëran naquëranchin itantarin:

—¿Inta' yonisarama'? itantarin.

—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itantapi.

⁸ —Nani sha'huitëranquëma'. Ca mini. Ca nohuantohuatamaco, isopitaso' tanan-pitoco' pa'ina', itërin. ⁹ Achin Yosë nontaton, itërin: “Quëma nohuanton, isopita imasarinaco. Noya a'pairahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohüë',” itërin. Ina nanicaso marë': “Tananpitoco' pa'ina',” itërin. ¹⁰ Napopirinhüë', Simon Pitroso' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën Marco itopiso' ahuërin. Inapotaton, inchinan huëratën nishitëhuëratëtërin. ¹¹ Quisososo' nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëni iyasha po'moantaquë'. Tananpitëquë' mainaco. Tatahuë nohuanton, masarinaco. Main o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

Corto hua'an pëinënguë quëpapiso'

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹² Ina quëran sontaro'sa', capitan, cotio ponisario'sa', inapita huë'sahuatona', Quisoso mapi. Masahuatona', tanpaquën noyá tonporahuatona', ¹³ Anasëtaquë quëpapi. Inaso' Caihuasë mi'sën. Naporo' pi'ipi Caihuasë corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conin. ¹⁴ I'hua inaso' cotioro'sa' sha'huitërin: “Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in, tënahuë,” itërin. Inaquë quëpapi natanacaiso marë'.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵ Ca'tano'sanënpitaso' pa'pi. Simon Pitroso' nipirinhüë', Quisoso imaquirin. Canta' imaquirahuë. Caso' corto hua'an nohuitërinco ni'ton, Quisoso acoana quëpahuachinara, pairanaquë chachin ya'conahuë. ¹⁶ Pitroso' ya'coana aipiran huaniárin. Napohuachina, ya'coana a'pairinsó' sanapi nontërahuë Pitronta' ya'conacaso marë'. Nontohuatëra, ya'conin anta'. ¹⁷ Pitro ya'conpachina, sanapiri itërin:

—Quëmanta' mini Quisoso imaran, itërin.
—Co'chi caso' imarahuë paya, itërin Pitrori.

¹⁸ Naporo' tashi' sëhuën ni'ton, ponisiaro'sa', inpriatoro'sa', inapita pëyara quëran nani a'pëtopi. Inaquë huanirahuatona', napëntapi. Pitronta' inaquë napëntapatarin.

Corto hua'ani nataninso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹ Ina quëran Quisososo' natanapi:

—¿Ma'ta' a'chinan? ¿Inpitata' imarinënuën? itërin corto hua'ani.

²⁰ —Caso' a'ninquëchin piyapi'sa' a'chintërahuë. Niyontonpiso pëiquë, Yosë chino-topiso pëiquë, inaquëpita cotioro'sa' niyontonpachinara, a'chintërahuë. Co po'oana quëran a'chinahuë'. ²¹ ¿Onpoatonta' natananco? Na'a piyapi'sa' nataninaco, nani nitotopi. Inapita natanquë' sha'huichinën, itërin.

²² Itohuachina, ponisiari panpirayarin.

—Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso nipirinhuë', ¿ina pochin a'paniran ti? itërin ponisiari.

²³ —Co noyahuë' nonahuë nipachin, sha'huitoco maquëta tëhuërahuë. Nipirinhuë', no'tëquën nonahuë nipachinso', ¿onpoatonta' ahuëranco? itërin.

²⁴ Ina natanahuaton, hua'ani a'parin Caihuasë nontacaso marë'. Tonpopinan quëpapi.

Naquëranchin Pitrori nonpinapiantarinso'

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵ Simon Pitroso nipirinhuë' huaniton, napëntarin.

—¿Quëmarinta' iso quëmapi imamaranquën ti? itërin ponisiari.

—Co'chi imarahuë paya, itantarin.

²⁶ Ina quëran cotio hua'an piyapinëni quënanin. Ina quëmopinën chachin Pitrori nishitëhuëratëtërinso' ni'ton, pi'pian nohuitërin. Pitro quënanahuaton, itërin:

—¿Co'ta Quisoso mapiquë quënananquën pora? itërin.

²⁷ —Co'chi cahuë paya, itaantarin Pitrori. Naporo' atari përarin, natanin.

Pirato quëtonpiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸ Tashíramiachin nisahuaso', Caihuasë pëinën quëran quëparahuatona', Noma hua'an pëinënquë quëpapi. Cotioro'saso nipirinhuë' co inaquë ya'conpihuë'. “Nisha piyapi'sa' pëinënquë ya'conpatëhua', oshahuanarihua'. Ina quëran co nanitarihuahuë' Pascoa cosharo' capacaso',” topi. ²⁹ Napoaton Pirato pipirahuaton, inapita nontërin.

—¿Ma'ta' onporin iso quëmapi? itërin.

³⁰ —Pa'pi co noyahuë'. Noya ninin naporini, co quëshiitënuënuë', itopi.

³¹ —Canpitari quëpaco'. Iráca quëran huarë' nipënenamaso' co natëhuachinhuë', ana'intoco', itërin.

—Co quiyaso' nanitëraihuë'. Co nanan ya'huëtërincoihuë' piyapi'sa' tēpaca'huaiso', itopi.

³² I'hua Quisoso ninoton nani sha'huirin: “A'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco,” tënin. Yosë nohuanton, onpotatonasona tēpacaiso' naniarin. ³³ Ina quëran Piratori pëiquë ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Quëmaso' cotio copirnonquën ti? itërin.

³⁴ —¿Quëmaora yonquinën quëran napoaran? ¿A'napita sha'huitërinquën nica? itërin.

³⁵ —“Cotio piyapi inanta',” ¿topiranhuë' ti? Caso' nishaco. Cotioro'sa' sha'huirapirinënuë'. Corto hua'ano'sa chachin yo'quirinën ana'inta'huanquënso marë'. ¿Ma'ta' onporan ni'ton, yatēparinënuë'? itërin.

³⁶ —Co caso' isoro'paquë hua'anëntarahuë'. Ina nohuantërahuë naporini, imarinacosopita sontaro'sa pochin niitonahuë'. Ama cotioro'sa' macainacoso marëhuë' chiníquën ahuëchitonahuë'. Caso nipirinhuë' nisha pochin hua'anëntarahuë, itërin.

³⁷ —Napoahuarë' ¿quëmaso' copirnonquën? itërin Piratori.

—Inaco mini. Ina marë' nasitimarahuë. O'marahuë no'tën nanan pënënta'huaso marë'. No'tëquën yonquipisopita natëarinaco, itërin.

³⁸ —¿Ma no'tën nanancha napotëran nicaya? itërin Piratori.

Quisoso tēpacaso' sha'huirinsó'

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Ina tosahuaton, pipiantarahuatón, cotioro'sa' itantarin:

—Iso quëmapi noya, tēnahuë. Co manta' onporinhuë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë'.

³⁹ Napoaton sha'huichinquëma'. Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirahuë pipicaso marë'. ¿Nohuantërama' cotio copirno ocoica'huaso'? itërin.

⁴⁰ Natanahuatona', chiníquën a'panitopi:

—¿Ama ina ocoiquësöhuë'! ¿Parapasë ocoiquë'! itopi. Inaso' matararo nipirinhuë' napotopi.

19

¹ Ina natanahuaton, sontaro'sa' camairin Quisoso huihuicaiso marë'. Napohuachina, chiníquën huihuitona' pë'sha pë'shatopi. ² Nahuan quëran yancotë' nicatona', ayancotopi. Nahuan ni'ton, ohuanin. Naporahuaton, quëhuanën miáchin hua'an a'morinsó pochin a'motopi tēhuacaiso marë'.

³ —¿Nanpimiataton israiro'sa hua'anëntëquë'! itopi. Napotahuatona', panpirayarápi.

⁴ Ina quëran Pirato pipiantarahuatón, piyapi'sa' nontantarin.

—Iso quëmapi a'notantaranquëma', ni'co'. Co manta' onporinhuë', tēnahuë, itërin.

⁵ Naporo' Quisosonta' pëi quëran pipirin. Yancotë' nahuan quëran nipiso ayancotopi, quëhuanën miáchin a'motopiso'. Inapitarë chachin pipirin.

—Ni'co' iso quëmapi, sa'ahua, itërin piyapi'sa'.

⁶ Corto hua'ano'sa', ponisario'sa', inapitari quënanahuatona', chiníquën noncarotopi.

—¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itopi. Inachin inachin itápi.

—Canpitari corosëquë patanantatoma', tēpaco'. Co caso' nohuantërahuë' tēpa'huaso'. Co manta' onporinhuë', tēnahuë caso', itërin Piratori.

⁷ —Íráca pënëntërinso' co natërinhuë' ni'ton, chimi'in. Topinan piyapi niponahuë', “Yosë hui'ninco,” toconin, itopi.

⁸ Ina natanahuaton, Pirato chiníquën pa'yanin. ⁹ Ya'coantarahuatón, Quisoso itapon:

—¿Intohua quëran ta' huë'nan? No'tëquën sha'huitoco, itërin. Inariso nipirinhuë', co manta' itërinhuë'.

¹⁰ —¿Onpoatonta' co yanontërancohuë'? Ca nohuanthojuato, ocoiaranquën. Nohuanthojuato, atëpataranquën. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

¹¹ —Co Yosë nanan quëtërinquënhuë' naporini, co manta' quëma nanitapaitoncohuë'. Tëpahuatanco, ina marë' oshahuanaran. Nipirinhuë', yo'coninacosopita na'con na'con oshahuanapi, itërin. ¹² Naporo' quëran huarë' Piratori yaocoipirinhuë', cotioro'sari itaantapi:

—Iso quëmapi ocoihuatan, Noma copirno no'huirinquën. “Caso' copirnocó,” tēninsó marë' copirnorini inimicotarin, itopi.

¹³ Ina natanahuaton, “Co'chi nanitërahuë' Quisoso ocoica'huaso paya,” ta'ton, aipiran quëpantarin. Quëpantarahuatón, ana'intacaso' shiranënuë huënsërin. “Shancori i'iratë',” itopiquë ya'huërin. Cotio nananquësó', Capata, itopi. ¹⁴ A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Yacamotahuaso', cotioro'sa' itërin:

—Copirnonëma' ni'co', itërin.

¹⁵ —Co quiyarisó' nohuantëraihuë'. ¿A'naroáchin atëpatëquë'! ¿Corosëquë apatanantëquë' chimiin! itaantapi hua'ano'sari.

—Copirnonëma' nipirinhuë', ¿atëpachi ti? itërin.

—¿Noma copirnoíchin natërai quiyanta'! Co a'na copirno ya'huëtërincoihuë', itopi.

¹⁶ Napotohuachinara, Piratori itërin: “Inta nipachin, Quisoso quëparahuatoma', corosëquë patanantoco',” itërin sontaro'sa'. Napotohuachina, masahuatona' quëpapi.

*Corosëquë patanantopiso'**(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)*

¹⁷ Corosë apitëntohuachinara, inaora quëparin. Pa'sahuatona', "Nansë Moto'," panën itopiquë canconpi. Cotio nananquëso', Corocota itopi. ¹⁸ Inaquë corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' tëparapi anta' ni'ton, nisha patanantopi. A'na' ahuënan quëran, a'nanta' inchinan quëran patanantopi. Quisoso ahuananapipi. ¹⁹ Ina quëran Pirato ninshitërin onporinso marësona tëparapiso nitotacaiso marë'. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

ISOSO' QUISOSO NASARITOUQUË YA'HUËRINSO'. COTIORO'SA' COPIRNO tënin, ninshitaton. ²⁰ Ninano ya'cariya ni'ton, na'a cotioro'sa' ina nontopi. Cotio nananquë, Noma nananquë, Crico nananquë, cara nananquë chachin aninshitërin. ²¹ Corto hua'ano'saso nipirinhüë', co noyahuë' ni'pi.

—"Cotioro'sa' copirno," ta'ton ninshitëranso', co noyahuë'. "Cotioro'sa' copirnoco toconinso'," ta'caso' ninshitaantaquë', itoonpi Pirato.

²² —Inca, co nohuantërahuë'. Nani ninshitërahuë huachi. Co huachi a'na ninshitanta'huaso' ya'huërinhuë', itërin Piratori.

²³ Ina quëran sontaro'saso', nani Quisoso patanantahuatona', aipi a'morinso' nipatomatopi. Catapinitë yasëratona', a'naya a'naya mapi. Acopotërinso' nipirinhüë', co pipinamën ya'huëtërinhuë'. Ya'ipitë' a'nanpiso'.

²⁴ —Ama oshahuasohuë'. Huëco' ya'nipitëhua' nicanahua', ta'tona' ya'nipirapi. Inaporahuatona', a'nari manin.

Iráca Yosë quiricanënuquë ninoton, tapon: "A'morahuëso' nipatomatapi. Acopotërahuëso macacaiso marënta' nicanarapi," tënin ninshitaton. Naporinso chachin mapi.

²⁵ Corosë ya'cari catapini sanapi'sa' huaniapi. A'naso' Quisoso a'shin. A'nanta' a'shatën. Criopasë sa'in Maria itopisonta' inaquë huaniarin. A'nanta' Maria Mactarina. Inapitari ni'sapi. ²⁶ Canta' inaquë huaniarahüë. Quënanahuatonco, a'shin itapon:

—Iso quëmapi mama, hua'huan pochin ni'quë'. Ina ni'sarinquën huachi, itërin. Na'con nosoroatonco napotërin. ²⁷ Ina quëran nontërinco.

—Quëmanta' iyasha, mamahuë mamaparinquën pochin ni'quë', itërinco.

Napotohuachincora, naporo chachin pëinëhuëquë quëparahuë yacapaincoso marë'.

*Quisoso chimininso'**(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)*

²⁸ Quisoso nontahuatoncoi: "Nani ya'ipi Yosë sha'huitërinco' natërahuë," tënin yonquinënuquë. Ina quëran, Yosë quiricanënuquë ninorinso nanicaso marë':

—Yamororahuë, tënin.

²⁹ Huino áin nininso' tasonquë ya'huërin. Napoaton pi'shiro pochin nininquë asë'cotërahuatona', nara'huayaquë achinpipi. Ihuëtahuaton, Quisoso nanamënuquë paquënantërin. ³⁰ Pi'pian o'osahuaton: —Nani ya'ipi nanirin, tënin.

Ina tosahuaton, monshorahuaton, chiminin.

Sontarori ohuaninso'

³¹ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' co nohuantopihuë' inaquëranchin patanantopisopita patacaiso'. Pascoa tahuëri chachin inaso' ni'ton, noya noya ni'pi. Napoaton Pirato paahuantapi. "Sontaro'sa' sha'huitëquë' tonaina' nipanchina' a'naroáchin chiminacaiso marë'. Chiminpachina', quëparahuatona', pa'pichina'," itopi hua'ano'sari. ³² Napotohuachinara: "Noyahua'," itahuaton, sontaro'sa' a'parin tonaina' nipantacaiso marë'. Pa'sahuatona', cato' apiro'sa chachin nipantonatopi. ³³ Ina quëran Quisoso huëcapaipirinhüë', nani chiminin quënanquipi. Napoaton co nipantonatopihuë'.

³⁴ A'na sontaroso nipirinhüë', nansaquë nininpitën ohuantërin. Huënai' i'shaptarë chachin pipirin. ³⁵ Cari chachin ni'nahuë. No'tëquën sha'huitaranquëma' canpitanta' nitotatoma' natëcamaso marë'. ³⁶ Iráca Yosë quiricanënuquë ninshitërin: "Co a'na

nansëquën tēranta' nipantapihuë', tēnin. Naporinso chachin co inaso' nipantopihuë'.
³⁷ A'nanta' ninshitērin: “A'na tahuēri ohuanpiso' ni'sapi,” tēnin Yosë quiricanēnquë.

Quisoso na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸ Ina quēran Cosi Arimatiaquë ya'huērinso' pa'nin Pirato nontapon. Inanta' Quisoso imaponahuë', cotioro'sa' tē'huataton, co a'ninquëchin sha'huirinhuë'. Inaso nipirinhüë', chiniquën cancantaton, pa'nin Pirato nontapon.

—Quisoso nonën nohuantērahuë. Quëtoco cari quëpa'i, itērin. Itohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë',” itērin. Napotohuachina, pa'nin nonën corosë quēran anohuaracaso marë'. Anohuararahuatona', quëpapi. ³⁹ Nicotimonta' huë'nin. Inaso' iráca Quisosoquë paaton, tashi' nontērin. Inanta huëcaton, pimo yaqui' shinpanantë ayontopinan, quënin nonën pashitacaso marë'. Cara shonca quiro pochin quë'ninso' quënin. ⁴⁰ Quisoso nonën masahuatona', pimóchin nininsoquë morin asë'cotëtopi. Inapotatona, noyá so'pinpi. Ina pochin cotioro'sa' nipa'pituahuachinara, chimipi tapapi na'pi naninquë po'mocaiso marë'. ⁴¹ Ina ya'cariya imia'huaya ya'huērin. Inaquë nasha na'pi nanin ya'huērin chimipi po'mocaiso marë'. Inaquëso', co chimipi po'moyátërapihuë'. ⁴² Nani i'huararin. Tahuëririnquë Pascoa tahuëri chachin ni'ton, manorapi. Tëpapiso' ya'cariya ni'ton, inaquë po'mopi. Pancara'pi pitarahuatona', nanin pa'copitopi.

20

Quisoso nantantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

¹ Tomio tahuëri nipachina, tashiyachin Maria Mactarina pa'nin Quisoso po'mopiquë nicapon. Co noya tahuëriyátërasohuë', canconin. Canconahuaton ni'pirinhuë', na'pi pa'copitopiso' chi'huincapinan quënanconin. ² “Quisoso nonën nani quëpapi,” ta'ton, ta'aquirin. Canquirahuaton, Simon Pitroro'coi sha'huitiirincoi.

—¿Siniro nonën po'mopi quēran, nani quëpapi! Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahuë', itiirincoi.

³ Napotohuachincoira, na'pi nanin'pa' pa'nai. ⁴ Napopianachin ta'apiraihuë', Pitro na'huëtërarahuato, ca'ton canconahuë. ⁵ Monshorahuato, nēhuëconahuë. Morinquë so'pinpisoachin quënanconahuë. Nipirinhüë', co ya'conahuë'. ⁶ Ca piquēran Simon Pitro canconahuaton, ya'conin. Morin Quisoso so'pinpiso' ni'conin anta'. ⁷ Nē'mëtë' so'pinayapisonta' quënanin. Inaso' nisha quëhuëánin. Inanta' so'pinpinan. ⁸ Ina quēran canta' ya'conahuë. Nē'mëtë' so'pinpiso' ni'sahuato, natërahuë. “Tëhuëenchachin Quisoso nantantarin,” tēnahuë. ⁹ Yosë quiricanēnquë iráca ninshitatona': “Nantantantarin,” topirinhüë', co yonquiyátëraraihuë'. ¹⁰ Nani ni'patëira, ya'huërai'pa' paantarai.

Maria Mactarina ya'notërinso'

(Marcos 16.9-11)

¹¹ Mariaso nipirinhüë' huëantarahuaton, Quisoso po'mopiso' aipiran huaniquiantarin. Chiniquën na'nëárin. Na'nëárin quēran monshorin na'pi naninquë nēhuëcaso marë'. ¹² Nēhuëpirinhüë', cato' anquëniro'sa' quënanin, huiríchin a'mopiso'. Quisoso nonën acopiquë huënsëapi. A'na' motën quēran huënsëarin. A'nanta' nantën parti quēran huënsëarin.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nëaran? itērin anquëniri.

—Sinioronëhuë nonën nani quëpapi. Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahuë', itērin.

¹⁴ Tahuëretahuaton, Quisoso chachin quënanaponahuë', co nohuitërinhuë'.

¹⁵ —¿Onpoatonta' imoya na'nëaran? ¿Inta' yonisanan? itērin Quisosori. Mariaso napoaponahuë': “Sacatona'pi ta'ma',” tēcaton:

—Quëmari imoya Quisoso nonën quëpahuatan, sha'huitoco maconta'i, itērin.

¹⁶ —¿Maria! itērin Quisosori. Tahuëretahuaton, nohuitërin huachi. Inaora nananquë nontaton;

—¡Raponi! itërin. Maistro tapon naporin.

¹⁷ —A'poco imoya. Co tatahuë ya'huërin'pa' pantayátërarahuë'. Apira paaton, iyahuëpita pochin ni'nahuësopita sha'huitonquë': "Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë. Inaso': "Tata,' itato chinotërahuë. Canpitanta' imaramaco ni'ton, "Tata,' itatoma' chinotërama', tënin Quisoso, itonquë'," itërin.

¹⁸ Ina natanahuaton, Maria paaton, itaponcoi: "¡Sinioro chachin nani ni'nahuë!" itiirincoi. Ya'ipi sha'huitërinso chachin sha'huitërincoi.

Ca'tano'sanënpitacoi ya'notaantarincoiso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-39)

¹⁹ Naporo' tahuëri Tomio tahuëri. Tashihuachina, pëiquë ya'huarai. Co-tioro'sa' të'huatatoi, ya'coana noyá oncotopiraihuë', Quisoso a'nanaya huancánachin ya'notatoncoi:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁰ Itahuatoncoi, imirin a'notërincoi. Nininpitëonta' a'notërincoi. Ohuanpiso' ni'nai. Sinioro chachin ni'sahuatoui, "Ina mini," ta'toi, nóya cancantërai.

²¹ —Sano cancantoco' iyaro'sa'. Tatahuë a'parincoso pochachin canpitanta' a'paaranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë', itërincoi.

²² Ina quëran pihuirahuaton,

—Ispirito Santo ya'coancanchinquëma huachi. Ina catahuarinquëma' no'tëquën pënëntacamaso'. ²³ Insosona natëhuachinquëma', "Oshanën iyasha Yosë inquitariinquën," itoco'. Inquitari mini. Nipirinhue', co yanatëhuachinquëmahuë', "Co oshanën iyasha inquitariinquënhue'," itoco'. Tëhuënhachin co inquitarinhue', itërincoi. Itahuatoncoi, pa'nin.

Tomasëri quënanaton, natërinso'

²⁴ Naporo' shoncayáchincoi ya'huërai. Tomasëso' co ya'huërinhuë'. Inaso': "Catopia'hua," itopi. ²⁵ Quisoso quënanahuatoui, Tomasë sha'huitonai:

—Sinioro ni'nai, itopiraihuë', co yanatërincoihuë'.

—Imirin ohuantopiso' nicato së'huata huarë', nininpitëonta' ohuantopiso' së'huata huarë', natërahuë', itërincoi Tomasë.

²⁶ Posa tahuëri quëran niyontoantahuatoira, Tomasënta' inaquë nisarín. Naquëranchin ya'coana noya oncotaantapiraihuë'. Quisoso a'naroáchin huancánachin ya'noantarahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁷ Ina quëran anquirahuaton, Tomasë itërin:

—Imirahuë iyasha nicaton, së'huaquë'. Nininpitëhuënta' së'huatoco. Ama huachi nisha nisha yonquiquësohue'. Natëco huachi, itërin.

²⁸ —¡Quëma mini Sinioronëhuënhuënhuë! Natëranquën. Yosënhuënhuënhuë ni'ton, chinotëranquën, itërin Tomasëri.

²⁹ —Ni'nanco ni'ton iyasha, natëranco. A'napitaso' co nicaponaracohue', natëarinaco. Inapitaso' noya noya cancantapi, itërin Quisosori.

Ma'marësona iso quirica ninshitërahuëso'

³⁰ Quisoso nani ma'sha Yosë pochin ninin piyapi'sari natëcaiso marë'. Ca'tano'sanënpitacoi ni'piraihuë', co ya'ipiya isëquë ninshitëranquëmahuë'. ³¹ Iso quiricaquë ninshitërahuësopitaso', Quisoso natëcamaso marë' ninshitërahuë: "Inaso' tëhuënhachin Cristo, Yosë hui'nin. Inari a'paimarinso'," ta'toma', ina imaco huachi. Imapatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'.

21

Yonsanquë ya'notantarincoiso'

¹ Ina quëran Tipiriasë sono' yonsanquë Quisoso ya'notantarincoi. Ni'naiso' sha'huichinquëma'. ² Inaquë canchisë ya'picoi nisarai. A'naso' Simon Pitro. A'nanta'

Tomasë, catopia'hua itopiso'. A'nanta' Natanino, Canaquë ya'huërinso'. Sipitio hui'ninpitacointa' ya'huërai. A'napitanta' Quisoso ca'tanpisopita, catoya'pi, inapitaro'coi canchisëcoi ya'huërai.

³—Riti të'yatapo pa'sarahuë, itërincoi Simon Pitro.

—Pa'sarai quiyanta', itërai. Potiquë ya'conconahuato, pa'nai. Pa'piraihuë', ya'ipi tashi' riti të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. ⁴ Pi'i yapipirirahuaso', Quisoso yonsanquë huaniarin, ni'piraihuë', co nohuitëraihuë'.

⁵—¿Co iyaro'sa', manta' manamahuë' ti? itërincoi.

—Co'chi manta' manaihuë' paya, itërai.

⁶—Inchinkan quëran të'yatoco'. Inaquë tëhuëinchinso' masarama', itërincoi. Ina quëran inchinkan quëran të'yatohuatëira, notohuaro' sami manai. Na'a ni'ton, co nanitaparaihuë' oshica'huaiso'. ⁷ Naporo' Siniro nohuitërahuë huachi.

—Pasoso' Siniro chachin, itërahuë Pitro.

Itohuatëra, i'nanpirapi sacatarin ni'ton, aipi a'morinso' a'naroáchin masahuaton, a'morin. Manorahuaton, i'quë niitërin. ⁸ Quiyaso' potiquë pa'nai. Riti ohuararahuato, yonsai'pa' quëparai. Co aquëyahuë'. Pasa mitro pochin aquërinso'. ⁹ Nonshiconahuato, pën quënanconai. Inaquë sami chinsarin, ni'conai. Paonta' ya'huërin.

¹⁰—Sami manamaso' caraya mamaco', itërincoi Quisoso.

¹¹ Simon Pitro potiquë ya'conahuaton, riti yonsanquë oshirin. Pasa a'natërápo shonca cara sami ya'huërin, panca samisachin. Ina nápo' niponahuë', co riti oquirinhuë'.

¹²—Huëco' iyaro'sa' coshatahua', itërincoi Quisoso. “¿Inquënta' quëmaso'?” co itapoirahuë', Siniro nohuitërai. ¹³ Pan masahuaton, quëtërincoi. Saminta' quëtërincoi ca'nai.

¹⁴ Nanpiantarin piquëran nani cararo' ca'tano'sanënpitacoi quënanai.

Simon Pitro nontërinso'

¹⁵ Nani coshatohuatoira, Quisosori itërin:

—Iya Simon, ¿isopita quëran na'con na'con nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën Siniro ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopita carniroa'huaro'sa pochin ni'nahuë. Patontahuato, co incariso' a'pairarinhuë'. Quëmari noya a'paiton, a'chintëquë', itërin. ¹⁶ Ina quëran itaantarin:

—¿Nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën mini, Siniro, ina nitotëran, itantarin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, a'paiquë' noya imamiachinaco, itërin. ¹⁷ Ina quëran naquëranchin itantarin:

—Iya Simon, ¿tëhuëinchachin nosororanco ti? itantarin. Cararo' natanin ni'ton, Pitro sëtërin.

—Ya'ipi Siniro nitotëran. Nosororanquën mini, ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, noya a'paiquë'. ¹⁸ No'tëquën, iyasha, itaranquën. Quëmaso' hui'napitapon, quëmaora nohuanton, ma'sha ninan. Intohuaso' yapa'patana, nitaparahuaton, pa'nan. Nipirinhuë', a'na tahuëri mashotohuatan, ma'sha onpotarinëquën. Cato quëran chachin anquiran'so' tonpoarinëquën. Co nohuantopiranhuë', quëpararinëquën, itërin Pitro.

¹⁹ A'na tahuëri Yosë imarin ni'ton, inapotatona', tëparapi. Ina ni'pachina', na'a piyapi'sari Yosë nóya ni'sapi huachi. Ina ninoton, Quisoso naporin. Ina quëran:

—Imamiatoco iyasha, itërin.

Tiquinamënuë ninshitërahuëso'

²⁰ I'hua coshatapoi, Quisoso pirayan coshatërahuë. Naporo' “¿Inta' Siniro sha'huirapiarinquënso'?” itërahuë Pitro nitotacaso marë'. Iporaso' sono' yonsanquë Pitro tahuërahuaton, quënaninco. ²¹ Quënanahuatonco, Quisoso itapon:

—Iso quëmapiso' Siniro, ¿ma'ta' onpoapon? itërin Pitrori.

²² —¿Onpoatonta' iyasha, ina yonquiran? Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin, co ina quëmaso' yonquicamaso' ya'huërinhuë'. Quëma imaco, itërin.

²³ Naporo quëran huarë' imapisopita ninontopi. “Inaso' co onporonta' chimirinhuë',” nitopi. Quisososo nipirinhue' co naporinhue'. “Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin,” topachina, “co chiminaponhuë',” co tapon naporinhue'.

²⁴ Nani carinquëmaso' sha'huitëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipiya nicatoi, nitotërai.

²⁵ Na'con Quisoso a'chinin. Nani ma'sha ninin. Co insonta' nanitaparinhue' ya'ipiya ninshitacaso'. Ina nápo' quirica ninshitërai naporini, co isoro'paquë tëranta' naniitonhuë', topirahuë'. Nani huachi.

Quisoso ca'tano'sanënpita napopiso'

Quisoso nanpiantarahuatón, imapisopita ya'notërinso'

¹ Iya Tiohuero. Ca Nocasëco ninshitaantaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. A'na quiricaquë nani ninshitëranquën. Ya'ipi Quisoso naporinso' sha'huitëranquën. A'chininsonta' anitotëranquën. ² Ya'ipi inápaquë panantaquë huarë' naporinso' ninshitëranquën no'tëquën nitotamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantaranquën. Co'huara Quisoso inápaquë pantayátëraponhuë', ca'tano'sanënpita huayoninso' sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Ispirito Santo nohuantón, sha'huitërin. Inapita napopisonta' nitochin, ta'to, ninshitantaranquën. ³ Quisoso' tēhuëchachin chiminpirinhuë', nanpiantarin. Ina piquëran catapini shonca tahuëri isoro'paquë ya'huëantarín. Ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarín nanpiantarinso' natëcaiso marë'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintaantarín.

⁴ A'na tahuëri inapitarë' ni'so', sha'huitërin:

—Ama a'naroáchin Quirosarin quëran pipicosohuë'. Isëquë ninaco' Ispirito Santo o'main. “Ispirito Santo a'patimaranquëma',” tēnin Tata Yosë. I'hua chachin sha'huitëranquëmaso'. ⁵ Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Iporaso nipirinhuë' Ispirito Santo aya'coancantaranquëma' catahuainquëmaso marë'. Co hua'qui quëranhuë' ya'coancantarinquëma', itërin ca'tano'sanënpita.

Quisoso inápaquë pantarinso'

⁶ Ina quëran niyontoantarahuatóna', Quisoso natanpi:

—Íraca Sinioro israiro'sa' pancana hua'anëntopirinahuë'. ¿Ipora chachin chiníquën nanantaton, ina pochin acoantaran ti? itopi.

⁷ —Tata Yosëichin chini chiníquën nanantërin. Inaora nohuantón, ma'sha acorín. Ma tahuëriso' acoamara. Onporosona napoarínso', co Yosë nohuantërinhuë' canpita nitotacamaso'. ⁸ Iporaso nipirinhuë' Ispirito Santo na'con catahuarínquëma'. Ya'coancantohuachínquëma', nóya pēnëntarama'. Ina nohuantón, nani ma'sha nanitaparama'. Ya'ipi naporahuëso' ni'nama', nani nitotërama'. A'napitanta' sha'huitoco'. Quirosarinquë chachin sha'huitoco'. Ina quëran ya'ipi Cotia parti paatoma', sha'huitonco'. Samaria partinta' sha'huitonco'. Ya'ipi parti paatoma', sha'huitëra'piaco', itërin Quisosori.

⁹ Ina topachina, Yosëri inápaquë quëpantarin. Ca'tano'sanënpitari nicasoi', inápaquë pantarin. Nē'përápirinahuë', chitorori imotërin. Co huachi quënanpihuë'. ¹⁰ Inápaquë pantaquëya', nē'përápirinahuë', a'nanaya catoya'piri ya'notiimarin, huirítón a'mopiso'.

¹¹ —¿Ma'marëta' caririario'sanquëma' inápaquë nē'pëtërama'? Quisoso nani pantarin. Yosëri inápaquë quëpantapirinhuë', ina chachin o'mantararin. Inápaquë pa'ninso pochachin a'na tahuëri o'mantararin, itërin.

Cotasë ya'huërenamën Matiasë acopiso'

¹² Ina natanahuatóna', Oriposë panën quëran nohuaramarahuatóna', Quirosarinquë paantapi. Co aquëyahuë'. A'na quiromitro pochin aquërinso'. ¹³ Canconahuatóna', a'na pëiquë pa'pi. Inapa pë'satë' pëi' ni'tón, nanpëpi. Inaquë naporó' yacapatapi. Pitro, Coansha, Santiaco, Antërisë, Pinipi, Tomasë, Partoromi, Matio, inapita ya'huërapí. A'nanta' Santiaco. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' ya'huërin. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhuë', inanta' Quisoso imarin. A'na Cotasënta' ya'huërin. Santiaco hui'nin inaso'. ¹⁴ Inapitaso' nani tahuëri niyontónatóna', Yosë nontápi. Quisoso iinpitanta' huë'pi Yosë nontacaiso marë'. Sanapi'santa' inaquë huë'pi. A'naso' Maria. Quisoso a'shin inaso'. Napopianachin yonquiatóna', inaquë na'con Yosë nontápi.

¹⁵ Ina quëran na'a Quisoso imapisopita niyontónpi. Pasa cato shonca piyapi'sa pochin ya'huëpi. Pitrori huancánachin huanirahuatón, itërin:

¹⁶⁻¹⁷ “Shonca catoya'picoi iyaro'sa' Quisoso nani acorincoi a'napita a'chinta'huaiso marë'. Cotasënta' acorin ni'ton, quiyapitarë' Quisoso ca'tanpirinhuë', inimiconënpitari yamapachina, sha'huirapirin. A'notonpachina, mapi. Iráca Ispirito Santo nohuanton, Cotasë napocaso' ninorin. Tapiri ninoton, Yosë quiricanënuë' ninshitërin. Iráca ninorinso chachin naporin. ¹⁸ Sha'huirapirinso marë' coriqui quëtopi. Ina coriquinënuë' no'pa' pa'anpi. Cotasëso' nitëparahuaton, no'paquë anotaton, ya'poirin. Chi'chirinamën pipirin. ¹⁹ Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natantopi. Natantahuatona', ina no'pa' apoyatopi. Inahuara nananquë *Aquirama* itopi. *Aquiramaso'*, 'Huënai' No'pa', tapon naporin. ²⁰ Yosë quiricanënuë' ninoton, ninshitërin:

'Ama insonta' pëinënuë' ya'huë'insohuë'.

No'panëonta', tanahuantërarin quëran pantachin,' tënin.

Ina quëran tantarin:

'Ina ya'huërenamën a'na acoantaquë', tënin anta' Sarmo quiricaquë.

²¹⁻²² Napoaton iyaro'sa' a'na quëmapi acoanta'ahua' Cotasë ya'huëretacaso marë'. Iráca Coansha aporintaso', Siniro Quisoso caniaririn a'chinacaso'. Naporo' na'a miachincoi Quisoso imarai. Nani tahuëri ca'tanai. Inápaquë panantaquë huarë' ca'tanai. A'nara' Quisoso ca'taninso chachin acoanta'ahua'. 'Quisoso nanpiantarin. Canta' ni'nahuë,' ta'caso marë' acoa'ahua', tënin.

²³ Ina marë' catoya'pi huayonpi. A'naso' Matiasë. A'nanta' Cosi Parsapa. Costo itopi anta'. ²⁴ Ina quëran Yosë nontopi. “Quëmasáchin Siniro, ya'ipi cancanëhuëi quëran yonquiraiso' nitotëran. ¿Insota' nohuantëran acoa'huaiso', ²⁵ inanta' paaton, a'napita a'chintacaso marë'? Cotasë co huachi nanitërinhuë'. Nani a'porinquën ni'ton, parisitopiquë pa'nin,” itopi.

²⁶ Ina quëran cato' ya'pi nininënpita cato' na'pitëa'huayaquë ninshitopi. Yontëra'huayaquë po'morahuatona', pa'tan pa'tantohuachinara, Matiasë nininën pipirin. Shonca a'nara' ca'tano'sanënpita ya'huëpirinahuë', iporaso huachi shonca cato' ca'tano'sanënpita ya'huantapi.

2

Ispirito Santo o'marinso'

¹ Ina quëran Pinticosti tahuëri nanihuachina, Quisoso imapisopita inaquërächin niyontonpi. ² A'nanya chiniquën irininso' natanpi. Panca ihuan pochin tënëntërimarin. Inápa quëran o'marin. Ya'ipi pëianaquë tënëanahuanin. ³ Ina quëran pën nënërinso pochin nininsopita ya'noimarin. Ya'ipiya a'naya a'naya motoanshirainënaquë chiniimarin. ⁴ Napohuachina, Ispirito Santori ya'ipiya ya'coancantërin. Ina quëran inari catahuarin nisha nisha nananquë nonacaiso marë'. Co nitotaponaraihuë', a'naroáchin nonpi huachi.

⁵ Ina ninanoquë chachin na'a cotioro'sa' ya'huëapi. Nisha nisha parti quëran huë'pi Yosë chinotacaiso marë'. Napoaton nisha nisha nananquë nonpi. ⁶ Quisoso imapisopita nisha nisha nananquë nonsapiso' natanpi. Natanahuatona', notohuaro' piyapi niyontonpi. A'naya a'naya inahuara nananquë nonpiso' natanahuatona', pa'yanpi. ⁷ Chiniquën pa'yanatona', ninontopi.

—Ma'pitata' natanëhuaso'. Isopitaso Cariria parti ya'huëpisopitarächin niponaraihuë', ⁸ ¿onporahuatonata' canpoa' nisha nisha nananquë nonëhuaso pochachin inahuanta' a'naroáchin nonpi? topi. ⁹ Nisha nisha parti ya'huëpisopita nani huë'pi. Partiaro'sa', miriaro'sa', irano'sa', Misapotamiaquë ya'huëpisopita, Cotia parti ya'huëpisopita, capatosiaro'sa', pontoro'sa', asiaro'sa', inapita natanapi. ¹⁰ PiriQuiaro'sa', panpiriaro'sa', iquipitoto'sa', nipiario'sa', Sirini pirayan ya'huëpisopita, inapitanta' nani huë'pi. Ni'toro'sa' Noma quëran huë'pisopitanta' natanapi. ¹¹ A'naquën cotioro'sa', a'naquën nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Critaro'sa', arapiaro'sa', inapitanta' huëcatona', natanapi. “Nisha nishanpoa' nicarihuarahuë', canpoa'

nanamënpoaquë chachin nontarinënpoa'. Yosë pa'yápiro nininso' sha'huitarinënpoa', natanëhua'. ¹² Ma'pitata' napopi," ta'tona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonata' naponontërinënpoa'? topi. ¹³ A'naquënso nipirinhüë' tëhuarahuatona':

—No'pitona', napoapi, toconpi.

Pitro pënëntërinso'

¹⁴ Shonca cato' ca'tano'saso nipirinhüë', co të'huatonaraihuë' huanipi. Pitroso' a'ninquëchin huanirahuaton, chiniquën nontërin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'. “Noya natanco iyaro'sa'. Ya'ipima Quirosarinquë ya'huëramasopitanta' natanco onporaisona no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁵ ‘Isopita no'pipi,' topiramahuë', co no'piraihuë'. Co yono pi'iyätërarinhüë'. Co tashiramiachin no'pirëhuë'. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, naporai. ¹⁶ Iráca pënëntona'pi Coiro itopiso', ninoton ninshitërin ipora ni'saramaso'. Yosë noninso chachin ninshitaton, tapon:

¹⁷ ‘A'na tahuëri ispiritonëhuë' a'pamarahuë'

nisha nisha piyapi'sa' ya'coancantacaso marë'.

Ya'coancantohuachin, hui'namapita nanamëhuë' sha'huirapi.

Hui'napi'santa' co huë'ëponaraihuë', hua'narëso pochin quënanapi.

Mashoro'santa' hua'narapi.

¹⁸ Naporo' ya'ipi natërinacosopita

ispiritonëhuëri ya'coancantarín.

Ina nohuanton, nanamëhuë' sha'huirapi.

¹⁹ Inápaquë nani ma'sha acoarahuë. Piyapi'sa' quënanpachina', pa'yanapi.

Isoro'paquënta', ma'sha acoarahuë piyapi'sa' yonquicaiso marë'. Huënai', pën, conai' tomontarinso', inapita ni'sapi, tënin Yosë.

²⁰ Siniro o'macaso' tahuëri na'con yonquicaso' ya'huërin.

Co'huara naniyatërasohuë', nani ma'sha onporapi. Pi'i tashiarín.

Yoqui quëhuashin huënai pochin nisarín. Yosë yonquicaiso marë' inapoarin.

²¹ “Nicha'ëco Siniro,” topachina', nicha'ësarín.

Anoyacancantahuaton, nicha'ësarín huachi,' tënin Coiro iráca ninshitaton.

²² Natanco iyaro'sa'. Canpitanta' isairi'o'sanquëma' ni'ton, Yosë nanamën anitotarinquëma'. Quisoso naporinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Inaso' Nasaritoquë ya'huërin. Nani ma'sha nanitaparín. Piyapi a'naroáchin anoyatërin. Co ina pochín ni'chinëhuahuë'. Yosëri catahuarín ni'ton, naporín. Napoaton: ‘Tëhuëenchachín Yosë quëran o'marín,' topi. Canpitanta' nicatoma', nitotërama'. ²³ Napoaponahuë', canpitari atëpatërama'. Masahuatoma', nisha piyapi'sa' quëtonama' corosëquë tëpacaiso marë'. Co Yosë natëpihuë' ni'ton, tëpapi. Iráca chachín Yosëri yonquirín hui'nín chiminacaso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chimín. Co nohuantërinhuë' naporín, co macacamaso' nanichitomahuë'. Canpitari atëpatopiramahuë', ²⁴ Yosëri ananpitaantarín. Chimirín quëran nicha'ërin. Co chimirín minsërinhuë'. ²⁵ Ina yonquiaton, Tapi iráca tapon:

‘Nani tahuëri Siniro ca'tanarínco. Inchinanëhuë' quëran ya'huërarín

achinicancaincoso marë'. Catahuarínco ni'ton, co pa'yanahuë'.

²⁶ Napoaton noya cancantërahuë. Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënahüë.

Co naniantaríncohuë', ta'to, co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

²⁷ Yosë yonquiato, nontarahuë. Hua'yanëhuë, Siniro, co chimipiro'sa ya'huërinquë të'yataranhüë'.

Quëmasáchin natëranquën ni'ton,

co nohuantaranhüë' nonëhuë' chanatacaso'.

²⁸ Quëma iranën a'notëranco. A'chintëranco quëma nohuitatënquën nóya nán-pica'huaso'.

Nani tahuëri ca'tananco ni'ton, nóya cancantarahuë,' tënin Tapi, iráca ninshitaton.

²⁹ Ni'cochi iyaro'sa'. Tata masho Tapi nani chiminin. Iráca nani pa'pitopi. Pa'pitopiso' ipora huanta' ya'huërarin. ³⁰ Co'huara chimiyantërasohuë', Yosëri itërin: 'A'na tahuëri quëma shiparinquën acoarahuë hua'anëntacaso marë'. Quëma ya'huërenamën hua'anëntarin. Caso' Yosëco ni'to, co nonpintaranquënhuë', itërin. Napoaton shia'huain ninoton, ninshitërin. ³¹ Cristo nãpïantacaso' ninorin. 'Co chimipiro'sa ya'huërinquë patarancohuë'. Co nonëhuë chanatarinhuë', tënin iráca ninoton. ³² Iporaso' Quisoso chachin Yosëri anãpitaantarin. Quiyari ni'nai. ³³ Ina quëran Yosëri inápaquë quëpantarin. Chiníquën nanantërin ni'ton, inchinanën quëran ahuënsërin. Inapotahuaton, sha'huitërin: 'Ispirito Santo a'pamaquë' piyapi'sa' ya'coancanchin. I'hua sha'huitëranquënso', itërin. Ina quëran Quisosori Ispirito Santo a'paimarin, ya'coancantërincoi, ni'nama'. Napoaton nisha nisha nananquë nonai, natanama'. ³⁴ Tapi co nãpïantaton, inápaquë pantarinhuë', nitotërehua'. Napoaponahuë', ninshitaton, tapon:

'Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin:

"Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

³⁵ inimiconënpita cari minsëchinquën," itërin Yosëri, tënin.

³⁶ Yosë hui'nin chachin iyaro'sa', corosëquë apatanantërama'. Inapotopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. 'Inaso' Cristo, a'paimarahuëso'. Sinioro ni'ton, natëcaso' ya'huërin, tënin. No'tëquën iyaro'sa' nani sha'huitëranquëma', itërin.

³⁷ Piyapi'sa' natanahuatona', na'con sëtopi.

—Co noyahuë' ninai. ¿Ma'ta' iyaro'sa', onpo'iiso'? itopi ca'tano'sa'.

³⁸ Napotohuachinara, Pitrori itaantarin:

—Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. "Quisocristo imarahuë," ta'toma', aporihuanco'. Ina imapatama', Yosë oshanëma' inquitarinquëma'. Ina quëran Ispirito Santo aya'coancantarinquëma' canpitanta'. ³⁹ Yosë nohuanon, Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Canpitanta' ya'coancantarinquëma'. Hui'namapitanta' ya'coancantarin. A'naquëonta' aquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuanon, imasapi. Imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarin inahuanta', itërin.

⁴⁰ Itahuaton, na'con pënënin.

—Ipora ya'huëpisopita co manta' Yosë yanatëpihuë'. Ina marë no'tëquën ana'intarin. Canpitaso nipirinhuë' ama inapita pochin cancantocosohuë'. Yosë nontoco' anoyacancanchinquëma'. Ina quëran cha'ësarama', itërin.

⁴¹ Napotohuachina, na'a natëtopi. Naporahuatona', i'quë aporihuanpi. Naporo' tahuëri cara huaranca pochin piyapi'sa' ya'conpi. Quisoso imasapi. ⁴² Ca'tano'sa' a'chinpachinara, pa'yatopi natanacaiso'. Noya natanatona', natëpi. Noya nini'tona', ya'huërapí. Quisoso chimininso' yonquiatona', coshatapatapi. Naporahuatona', apira apira Yosë nontapi.

Quisoso imatona', noya ya'huëpiso'

⁴³ Siniorori catahuahuachina, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopi. Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "Tëhuëchachin Yosëri catahuarin," topi. ⁴⁴ Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nini'tona' ya'huërapí. A'na huëntoíchin pochin nipi. A'naya a'naya ma'sha pahuantohuachinara, nicatahuapi. Co niapiratopihuë'. ⁴⁵ A'naquënso' ma'shanënapita pa'anahuatona', coriqui ma'patopi. Ina quëran a'napita pahuantohuachinara, quëtopi. ⁴⁶ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë niyontopí. Quisoso chimininso' yonquiatona', a'na pëiquë a'na pëiquë coshatapatapi. Co apiratonaraihuë', noya cancantapi. Noya cancantatona', coshatapatapi. ⁴⁷ "Ma noyacha Yosëso paya," tosapi. Ya'ipi piyapi'sari noya ni'pi. Nani tahuëriya a'napitanta' imasapi ni'ton, Yosëri anoyacancantërin. Ina nohuanon, inapitanta' ya'conpi.

¹ A'na tahuëri pi'i tëhuërënahuasoi', Pitro pa'sarin Yosë chinotopiso pëiquë. Naporo' ora niyontonatona', Yosë nontopi. Coansharë' pa'sapirinhue'. ² Inaquë a'na quëmapi quënanconpi. Nasitërin quëran huarë' co nanitërinhuë' iratacaso'. Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi. A'na ya'coanaquë acopi, "Noyápiachin," itopiquë. Inaquë acopi coriqui ma'patacaso marë'. Piyapi'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, coriqui ma'patërin. ³ Pitro, Coansha, inapita ya'conasoi', apiari quënanin. Quënanahuatton, coriqui quëtacaiso' nohuantopirinhue'. ⁴ Pitro, Coansha inapitari ni'sahuatona':

—Ni'coi iyasha, itërin Pitrori.

⁵ "Coriqui quëtarinco," ta'ton, në'pëtarin. ⁶ Pitroriso nipirinhue':

—Co coriqui ya'huëtopirincuhuë', nanitato, anoyataranquën. Quisocriso Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërinco ni'ton, anoyataranquën. Ina nohuanton, noyataran. Huanirahuaton, noya iratëquë', itërin.

⁷ Inchinan imira quëran masahuaton, ahuanirin. A'naroáchin ca'yopirain nantëre chachin chinirin. ⁸ Ina quëran pashitiquintarahuatton, huanirin. Iratarin. Pitro, Coansha, inapita Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, inapitarë chachin apianta' ya'conin. Noya irataton, niirárin. "Ma noyacha Yosëso paya," tosárin. ⁹ Inapohuachina, ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "Ma noyacha Tata Yosë catahuarinco paya," ta'ton, iratárin. ¹⁰ Ni'sahuatona', piyapi'sari nohuitopi ni'ton, pa'yanpi. "Isoso' quëmapi, Yosë chinotopiso pëi' ya'coananëquë huësërahuatton, coriqui ma'pachantërinso'. ¿Onporahuattoncha noya iratërin nicaya?" nitopi.

Yosë chinotopiso pëiquë Pitro pënëntërinso'

¹¹ Apia anoyatërinso': "Ama patocosoquë'," ta'ton, Pitro, Coansha inapita co a'porinhue'. Cara chachin "Saromon ishpananën," itopiquë pa'pachinara, notohuaro' piyapi'sa' manorahuatona', inaquë niyontonpi. "Ma noyacha ni'ton, apia a'naroáchin anoyatërin paya," ta'tona', pa'yanpi. ¹² Inapita ni'sahuaton, Pitrori itapon: "¿Onpoatonta' iyaro'sa' iso quëmapi nicatoma', pa'yanama'? ¿Onpoatonta' quiyanta' ni'saramacoi? Co quiyora nanitaparaihuë' anoyata'huaiso'. Co quiyaso' noya noyacoihuë'. Yosë nohuanton noyataton, iratarin. ¹³ Iráca shimashonënpopita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita Yosë chinotopi. Ina Yosëri chachin Quisoso noya noya acorin. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimapirinhue', canpitari masahuatoma', hua'ano'saquë yo'conama'. Piratori yaocoipirinhue', co canpita nohuantëramahuë'. ¹⁴ Quisoso' noyasáchin ninin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanpirinhue', co nohuantëramahuë'. '¿Inta' ocoichinquëma'?' itohuachinquëmara, tëpatona'pi huayonama'. ¹⁵ Quisoso mini ananpirinpoaso nipirinhue', atëpatërama'. Tëpapirinhue', Yosëri ananpitaantarin. Quiyaso' ni'nai. ¹⁶ 'Quisoso catahuarincoi,' ta'toi, iso apia nohuitëramaso' anoyatërai. Inanta': 'Inaso', catahuarinco mini,' ta'ton, noya pa'sarin ni'nama' canpitanta'.

¹⁷ Quisoso Yosë quëran o'mapirinhue', co nitotëramahuë'. Napoaton, iyaro'sa', atëpatërama'. Hua'ano'sanëmanta' co nitotopihuë'. ¹⁸ Iráca pënëntona'piro'sa' ninotona', ninshitopi. 'A'na tahuëri Cristo parisitapon,' topi. Yosë nohuanton, ninopi. Ninopiso pochachin parisitërin. ¹⁹ Napoaton iyaro'sa' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. ²⁰ Quisocriso imapatama', anoyacancantarinquëma' ni'ton, sano cancantarama'. A'na tahuërinta' ina chachin a'patimantarinquëma'. Canpita marë' nani Yosëri acorin. ²¹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, noya pënëntona'piro'sa' ninopi. 'A'na tahuëri Yosëri ya'ipiya anoyatarin,' topi. Anoyataquë huarë' inápaquë Quisoso ya'huantarin. ²² Iráca Moisésëri ninoton, shimashonënpopita sha'huitërin: 'A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inaso' Israiro quëmapi. Pënënpachinquëma', ya'ipi natëco'. ²³ Insosona co natëhuachinhue', ya'huërama quëran ocoimiatamaso ya'huërin,' tënin.

²⁴ Ya'ipi pënëntona'piro'sa' iso tahuëri'sa' ninopi. Samoiro quëran huarë' napopi.
²⁵ Yosë nohuanton, ninshitërinënguëma', nitotërama'. Yosë chachin naporinso' natanama'. Shimashonënpita nontohuachina, yonquirinquëma' canpitanta'. Iráca Apraan itërin: 'Caora nohuanto, catahuanquën. Quëma shiparinpita quëran ya'ipi piyapi'sa' noya cancantapi,' itërin Yosëri. ²⁶ Canpita'ton yonquiatënguëma', hui'nin ananpitaantarahuaton, a'parin catahuainquëmaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' ninamasopita naniantarama'. Ina quëran nóya cancantarama'. Ina marë' Quisoso a'paimarin," itërin.

4

Pitro, Coansha, inapita mapiso'

¹ Pitrori a'chintohuachina, na'a piyapi'sa' natanapi. Coansharinta' pënënin. Pënëntasoi', corto hua'ano'sa' canquipi. Ponisario'sa' hua'anën, satorio'sa', inapitanta' canquipi. ² Piyapi'sa' a'chintopiso marë' no'huipi. "Quisoso nantantarin ni'ton, nantantacaso' ya'huërin," topiso marë' no'huipi. ³ Napoaton cato chachin mapi. I'huaraya ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. "Tashiraya natahuan'," ta'tona', napotopi. Naporo' tashi' inaquë tahuërianpitopi. ⁴ Na'a piyapi'saso nipirinhuë' nanamën natanahuatona', natëpi. Nani a'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' Quisoso imasapi.

⁵ Tahuërininquë ya'ipi cotio hua'ano'sa' niyontopi. Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', maestro'sa', inapita huë'pi. Quirosarinquë chachin niyontopi. ⁶ Nisha nisha corto hua'ano'sa' huë'pi. Anasë chini chiníquën nanantërinso', Caihuasë, Coansha, Aricantro, inapita huë'pi. Corto hua'ano'sa' quëmopinënpitarë chachin niyontopi. ⁷ Pitro, Coansha, inapita maconahuatona', ahuananapipi natanacaiso marë'.

—¿Onporahuatomata' chiníquën nanantatoma', apia anoyatërama'? ¿Inta' nanan quëtërinquëma' anoyatacamaso'? itopi.

⁸ Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, Pitrori itapon:

—Natanco hua'ano'sanquëma' ninamaso'. ⁹ Tëhuënhachin co quiyaora nanitëraihuë' apia anoyata'huaiso'. "¿Onporahuatomata' anoyatërama'?" itëramacoi ni'ton, ¹⁰ no'tëquën sha'huitaranquëma', nitotoco'. Ya'ipi israiro'sa' nitochina'. Quisocristo Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërincoi anoyata'huaiso'. Ina catahuanincoi ni'ton, anoyatërai. Yosëri a'paimapirinhuë', canpitariso' corosëquë apatanantërama'. Tëpapiramahuë', Yosëri ananpitaantararin. Ina nohuanton iso quëmapi nani noyataton, isëquë huanirarin. ¹¹ Ni'cochi. Yosë quiricanënguë naporin: "Pëi' nina'piro'sa' pëihuachina', a'na na'pira' quënanpirinahuë', co nohuantopihuë'. 'Nagoonin,' ta'tona', të'yatopirinahuë'. Hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantërahuë' pëica'huaso marë',' ta'ton, noya acoantararin," tënin. Quisocrisoso' ina na'pi pochin. Canpita co nohuantopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. ¹² Quisocrisostochin anoyacancantërinpoa'. Co a'na nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'. Inaíchin nanitërin nicha'ëinpoaso', itërin Pitrori.

¹³ Ina natanahuatona', cotio hua'ano'sa' ninontopi. "Isopitaso' topinan piyapi'sa'. Co maestro'sahuë'. Co na'con quirica nitotaponaraihuë', co të'huatërinënpohuë'. Ma'pitacha nitotopi paya. Quisoso ca'tanpi ni'ton, ina pochin cancantopi," nitopi.

¹⁴ Quëmapi nani noyatërinso' inaquë huanirarin ni'ton, co nanitopihuë' "Nonpinápi," ta'caiso'. ¹⁵ Pitro, Coansha, inapita aipiran a'parahuatona', inahua capini ninontapi.

¹⁶ —¿Ma'ta' isopita onpotahua'? Apia nani anoyatopi. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotopi. Nani ni'pi. Co nanitërehuahuë' "Nonpinápi," ta'caso'. ¹⁷ Nipirinhuë', ama aquëtë' piyapi'sari natëcaiso marëhuë' pënëanhuan'. "Ama huachi Quisoso nanamën sha'huicosohuë'," itahua', nitopi.

¹⁸ Ina quëran amatantarahuatona', pënëmpi. "Ama aquëtë' a'chintantacosohuë'. Ama Quisoso nanamën sha'huitantacosohuë'," itopi. ¹⁹⁻²⁰ Napotopirinahuë', Pitro Coansharë chachin co yanatëtopihuë'.

—Yosë natëtoi, co nanitëraihuë' canpita natëca'huainquëmaso'. Co quiyaso' nanitëraihuë' ta'tahuaiso'. Ni'naiso' sha'huirápoi. Natanaisona' sha'huirápoi. “Co Yosë natëcaso' ya'huërinhuë',” ¿tënama' ti? itopi.

²¹⁻²² “Co natëhuatamacoihuë', ana'intarainquëma',” itahuatona', a'papi. Apia anoy-atërinso' nani catapini shonca na'con pi'ipitërin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari pa'yatopi. “Yosëichin nanitërin anoyatacaso'. Ma noyacha Yosëso paya,” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton hua'ano'sari co nanitopihuë' ana'intacaiso'.

Yosë nontopiso'

²³ Nani Pitro, Coansha, inapita a'pahuachinara, imapisopitataquë paantarahuatona', sha'huiconpi. “Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita chiniquën pënëninacoi ama a'china'huaiso marëhuë',” itopi. ²⁴ Napotohuachinara, napopianachin yonquiatona', Yosë nontopi: “Quëmasáchin Sinioro chini chiniquën nanantëran. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, iiro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita acoran. ²⁵ Quëma nohuanton, iráca Tata masho Tapi ninshitërin. Inaso' noya natërinquënso'. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, no'tëquën ninshitaton, itapon:

‘Inpio naciono'saquë ya'huëpisopita, co no'tëquën yonquipihuë'.

Sinioro co quë'yatonaraihuë' pinosapi:

“Huëco canpoari minsëahua',”

ta'tona', ma'sha onpotacaiso' yonquirapi.

²⁶ Copirnoros'a', hua'ano'sa', inapita niyontonpi.

Sinioro ahuëcaiso marë' nisha'huitapi.

Copirno huayoninso chachin Cristoso nipurinhuë', co nohuantopihuë', tënin Tapi iráca ninshitaton.

²⁷ Iso ninanoquë chachin Sinioro, piyapi'sa' yonquipi hui'nán tēpacaiso marë'. Inaso' nóya nipirinhuë', tēpapi. Quëmari acoranso nipirinhuë', co quë'yapihuë'. Irotisë, Ponsio Pirato, nisha piyapiro'sa', israiro'sa', inapitari Quisoso no'huipi. ²⁸ Quëmaso nipirinhuë' chini chiniquën nanantëran. Co nohuantëranhuë' naporini, co nanitapaitonahuë'. Iráca quëran huarë' yonquiran ina chiminacaso' ni'ton, aparisitopi. ²⁹ Iporaso' Sinioro, quiyanta' no'huirinacoiso', nitotëran. Quëmasáchin yanatërainquën ni'ton, catahuaco' chiniquën cancantatoi, quëma nanamën sha'huui. ³⁰ Cania'piro'santa' quëmari anoyatëquë'. ‘Yosë hui'nin chachin nanan quëtërincoi,’ topatoi, catahuaco' piyapi'sa' noyachina'. Ina ni'pachina', yonquiapi huachi,” itopi Yosë nontatona'.

³¹ Nani Yosë nontohuachinara, ina nohuanton, pëi' nacon nacontarin. Ispirito Santori ya'ipiya noyá ya'coancantërin. Chiniquën cancantatona', Yosë nanamën sha'huirapi.

Imapisopita capini ninosoropiso'

³² Ya'ipi Quisoso natëpisopita noya nini'tona', ya'huëpi. Napopianachin yonquipi. A'naya a'naya pahuantohuachinara, niquëtopi. Co manta' niapiratopihuë'. ³³ Ca'tano'sa' na'con sha'huirapi. “Sinioro Quisoso nanopiantarin. Nani ni'nai,” topachinara, na'a piyapi'sa' noya natanpi. Yosëri ya'ipiya catahuarin. ³⁴ Napohuachina, co a'naya tēranta' ma'sha pahuantërinhuë'. A'naya a'naya no'panën, pëinën, ma'shanën, inapita ya'huëtohuachinara, pa'anpi. ³⁵ Pa'anahuatona', coriqui canapiso' ca'tano'sa' quëtopi piyapi'sa' quëtacaiso marë'. A'naya a'naya pahuantohuachinara, quëtopi. ³⁶ Naporo' a'na quëmapi ya'huërin. Cosi itopiso'. Ca'tano'sari nisha nininën acotopi. Pirnapi itopi. Pirnapiso': “Achincancantona'pi,” tapon naporin. Inaso' Nihui huënton quëmapi, Chipriqué hua'huatërinso'. ³⁷ Inanta' no'panën pa'anin. Pa'anahuaton, ya'ipi coriqui canarinso' ca'tano'sa' quëtërin pahuantërinso'pita quëtacaiso marë'.

5

Ananiasë sa'inë chachin nonpininso'

¹ A'na quëmapi Ananiasë itopisoso' nipirinhuë' yanonpinin. Sa'inso' Sahuira itopi. Inahuaso' no'panëna pa'anpirinahuë', co nohuantopihuë' ya'ipi canapiso' yocacaiso'.

² Napoaton ninontopi. “Coriqui yo'conpatë', onposona canarëso' ama sha'huitasohuë'. Ya'ipimiáchin quëtëresö pochin quëta noya ni'inënpö',” itërin sa'in. “Inta nipachin inapota,” topachina, patoma coriqui canarinso' po'orahuaton, taparin. Napopinchin ca'tano'sa' quëtontarin. ³ Co Pitroso' sha'huitopirinhuë', Yosë nohuanton, nitotërin. Nitotaton, Ananiasë itërin:

—¿Onpoatonta iyasha Sopai natëran? Ispirito Santo yanonpintaton patoma coriqui canaranso' quëmaora marë' taparan. ⁴ Co'huara pa'ayantëraponhuë', no'paso' quëmaquën. Quëmaora nohuanton pa'anan. Ina quëran nani pa'anpatana coriqui canaransonta', quëmaquën. Co nohuantohuatanhuë', co ya'ipi quëtacaso' ya'huë'itonhuë'. “Ya'ipimiáchin coriqui Yosë quëtarahuë’,” tëcaton nonpinan. Co iyasha, napo'itonhuë'. Co piyapiáchin nonpintëranhuë'. Yosënta' yanonpintopiranhuë', co inaso' nanitëranhuë' nonpintamaso', itërin.

⁵ Ananiasë natanahuaton, a'naroáchin no'paquë anotaton, chiminin. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi. A'napitanta' natantahuatona', pa'pi të'huatopi. ⁶ Ina quëran hui'napi'sari nonënso' so'pinahuatona', quëpapi pa'pitacaiso marë'.

⁷ Cara ora quëran pochin, sa'ionta' huë'nin. So'in chimininsö co nitochátërarinhuë'. ⁸ Huë'pachina, Pitrori itapon:

—Pi'pian imoya yanatananquën. Achin so'yan isonapo' coriqui quëtërincoi. ¿Isonápo marë' no'panëma' pa'anama' ti? itërin.

—Inanapo marë' mini pa'anai, tënin sanapi.

⁹ —¿Onpoatonta' imoya canpita capini ninontatoma', Ispirito Santo yanonpintopiramahuë'? “Co ina ana'intarinpohuë’,” ta'toma', napopiramahuë'. Ni'quë'. Quëmapi'sa' so'yan pa'pitopisopita nani huënantarapi. Quëma' ya'huë'rë quëpantarinënquën pa'pitiñenquënso marë', itërin Pitrori.

¹⁰ Itohuachina, a'naroáchin chiminatón, inaquë chachin anotërin anta'. Hui'napi'sa' huëantarahuatona', chimipi quënanquinantapi. Inanta' quëpantarahuatona', so'in pi-rayan pa'pitopi. ¹¹ Ya'ipi Quisoso huëntonënquë ya'conpispita të'huatopi. A'napitanta' natantahuatona', “Ana'intohuachinpoa' canpoanta',” ta'tona' pa'pi të'huatopi.

Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopiso'

¹² Naporo' tahuëri'sa' Yosë nohuanton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a cania'piro'sa' së'huarahuatona', a'naroáchin anoyatopi. Piyapi'sari ni'pachinara, “Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin,” topi. Ya'ipi imapisopita “Saromon ishpananën,” itopiquë niyontónapi. ¹³ Imapisopitaráchin inaquë niyontónpi. A'napitaso': “Ana'intohuachinpoa',” ta'tona', co inaquë niyontónpihuë'. Napoaponahuë', “Inapitaso' nóya piyapi'sa',” topi ya'ipiya. ¹⁴ Naporahuaton, na'con na'con piyapi'sari Quisoso natëtona', imasapi anta'. Na'a quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin ya'conachinpi. ¹⁵ “Quisosori catahuarin ni'ton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi,” ta'tona', na'a cania'piro'sa' quëntarahuatona', cachiquë acoonpi anoyatacaiso marë'. A'naquën nantëtërë chachin acoonpi. A'naquëonta' sahuanasaquë tëranta' aquëhuënpi. “Pitro pa'pachin, hua'yanën tëranta' tashinantohuachin, noyatapon nimara,” ta'tona', quëntapi. ¹⁶ Ya'cariya ninanoro'sa' quëraonta' huë'pi. Quirosarinquë huë'sahuatona', cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ahua'yantërinso'pitanta' quësapi. Yosë nohuanton, ya'ipiya anoyatopi.

Cotio hua'ano'sari aparisitopiso'

¹⁷ Napohuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' no'huitërin huachi. “Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'ton, apiratërin. Satosioro'santa' no'huitopi. ¹⁸ Napoaton ca'tano'sa' masahuatona', tashinan pëiquë po'mopirinahuë'. ¹⁹ Yono tashi' Siniro anquëninën huë'sahuaton, ya'coana i'soatiirin. Ca'tano'sa' aipiran quëparahuaton, sha'huitërin: ²⁰ “Yosë chinotopiso peiquë paco'. Inaquë pa'sahuatoma', piyapi'sa' a'chintoco' nasha pochin nanpicaiso marë’,” itërin anquëni. ²¹ Ina natanahuatona', tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. Piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintapi.

Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso', satorioso'sa', inapitaso' co nitotatonahuë', niyontonahuatona', ya'ipi hua'ano'sa', Israiro ansiano'sa', inapita amatopi. Huë'pachinara, ponisia a'papi inapita maconacaiso marë'. ²² Ponisiaro'saso' tashinan pëiquë pa'pirinahuë', co insonta' quënanpihuë'. Huë'antarahuatona', sha'huitiipi.

²³ —Tashinan pëi' noya niahuitopinan quënanconai. Ya'coanaquë ponisiaro'sa' a'pairápirinahuë'. I'soapiraihuë', capa piyapi huachi, itiipi.

²⁴ Natanahuatona', ponisiaro'sa' hua'anën, corto hua'ano'sa' chini chiníquën nanantopisopita, inapita pa'yanpi. Pa'yanahuatona', ninontopi. “¿Intoacha pacaiya? ¿Ma'ta' onpoapona napoapi?” nitopi. ²⁵ Naporo' a'na quëmapiri huë'sahuaton, sha'huitiirin.

—Quëmapi'sa' tashinan pëiquë po'moramaso', Yosë chinotopiso pëiquë piyapi'sa' a'chintapi, itërin.

²⁶ Ina quëran ponisiaro'saso' hua'anënarë chachin pa'sahuatona', macoantapi. Piyapi'sa' tē'huatatona', co ahuëpihuë'. “Na'piquë tē'yarahuachinënpoa',” ta'tona', oshaquëran mapi. ²⁷ Hua'ano'sa' niyontopiquë quëpapi. Inaquë quëpahuachinara, hua'an chini chiníquën nanantërinso' itapon:

²⁸ —Nani pënënatënquëma': “Ama huachi Quisoso nanamën a'chincosohuë',” itopiranquëmahuë', aquë aquëtë' a'chinarama'. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natanapi. Inapoatoma', Quisoso chimininso marë' na'intaramacoi, itërin.

²⁹ —Pënënpiramacoihuë', Yosë na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Napoaton co nanitëraihuë' natëca'huainquëmaso'. ³⁰ Tëhuë'nchachin corosëquë patanantatoma', Quisoso tēpapiramahuë', shimashonënpoapita chinotërinso Yosëri chachin ananpitanantarin. ³¹ Inapotahuaton, inchinanën quëran acorin. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, natëcaso ya'huërin. Noya nicaton ya'ipi israiro'sanpoa' nicha'ëinpoaso marë' acorin. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. ³² Ina nitotatoi sha'huirárai. Ispirito Santorinta' inachachin anitotarin. Yosë natëhuatëhua', Ispirito Santo aya'coancantarinpoa', itërin Pitrori.

³³ Cotio hua'ano'sari natanahuatona', chiníquën no'huiantarahuatona', yatëpapihinahuë'. ³⁴ A'na hua'an ya'huërin. Inaso' cotio maistro. Camariro itopi. Parisio quëmapi niponahuë': “Noya quëmapi inaso',” topi ya'ipi piyapi'sa'. Inaso' huanirahuaton, itërin:

—Isopita aipiran ocoico' pi'pian nonchinquëma'. Apira huënanta'ina', itërin. ³⁵ Nani ocoihuachinara, pënënin.

—Ni'cona iyaro'sa' tēhuëtama'. Co isopita tēpacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. ³⁶ Ni'cochi. Iráca Tiotasë ya'huërin. “Ca hua'an ya'coanahuë',” topachina, catapini pasa pochin quëmapi'sari imapi. Imasapirinahuë', tēpahuachinara, ya'ipi imapisopita yanquëëpi huachi. ³⁷ Ina piquëran copirno sha'huitërinpoa' nininënpoa' ni-acotacaso'. Naporo' a'nanta' ya'huërin, Cotasë Caririquë ya'huërinso'. Na'con miáchin piyapi'sari imasapirinahuë', inanta' tēpahuachinara, imapisopita yanquëëpi. ³⁸ Napoaton ama isopita tēpacosohuë'. Tananpitoco', tēnahuë. Inahuara yonquinëna quëran a'chinahuachinaso', oshaquëran imapisopita pipimiatapi. ³⁹ Nipirinhuë', Yosëri catahuahuachin, co canpitari acopitaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin inimicototama', itërin.

Itihuachina, hua'ano'sari natëtona', co tēpapihuë'. ⁴⁰ Ca'tano'sa' naquëranchin amatantarahuatona', chiníquën huihuipi. “Ama huachi insonta' Quisoso nanamën sha'huitocohuë',” itahuatona', a'papi huachi. ⁴¹ A'pahuachinara, pipipi. “Yosë noya ni'nincoi ni'toi, Quisoso marë' parisitërai,” ta'tona', capa cancantopi. Co manta' sëtopyahuë'. ⁴² Nani tahuëriya Yosë chinotopiso pëiquë a'chinapi. Co ta'topyahuë'. Pëiro'saquënta' Quisoso nanamën sha'huirapi. “Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso',” tosápi.

¹ Naporos' tahuëri'sa' Quisoso imapisopita na'asapi. Notohuaro' ya'huëpi huachi. A'naquën cotio nananquë nonpi. A'naquënso nipirinhüë' cotioro'sa' niponaraihuë', Crico nananquë nonpi. Inapitaso' co noyahuë' cancantatona', taponas': "Nani tahuëriya quëyoro'no'sa' huë'pachinara, a'naya a'naya cosharo' ma'patopirinahuë', co napopi-anachin quëtopihuë', apiratërinacoi. Crico quëyoro'no'sa' pahuantopi," topi. ² Ina natanahuatona', ca'tano'sari ya'ipi Quisoso imapisopita ayontonpi. Niyontonpachinara, itopi:

—Natancoi iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Yosë nanamën a'china'huaiso marë' Quisocristo acorincoi. Inaso nipirinhüë', nani tahuëri cosharo' yo'sápatoi, co nanitëraihuë' Yosë nanamën a'china'huaiso'. Co a'chinpatoihuë', co noyahuë' nisarai, tënai. ³ Napoaton iyaro'sa', canchisë ya'pi huayonco' catahua'inacoiso marë'. Ispirito Santori noyá ya'coancantërinso' huayonco', noya yonquipiso'. Noya quëmapisáchin acoa'ahua' cosharo' yocacaiso marë'. ⁴ Quiyaso nipirinhüë' Yosë nonta'huaiso', nanamën a'china'huaiso', inasáchin yonquiarai, itopi ca'tano'sari.

⁵ Natanahuatona':

—Noyapa'. Pa'ahua acoa'ahua', topi ya'ipiya. Ina quëran Istipan huayonpi. Inaso' Yosë nóya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Pinipi, Porocoro, Nicanoro, Timon, Parminasë, Niconasë, inapitanta' huayonpi. Niconasëso' Antioquiaquë hua'huatërin. Co cotio quëmapihuë' niponahuë', cotioro'sa pochin Yosë chinotërin. Iporaso' Quisoso imasarin anta'. Inanapo huayonpi. ⁶ Inapita huayonahuatona', ca'tano'saquë quëpi. Yosë nontahuatona', së'huamotopi acocaiso marë'. Inapotatona', acopi huachi.

⁷ Ina quëran ca'tano'sa' nani tahuëri pënëntapi. Yosë nanamën a'chinapi. Aquë aquëtë' nahuinin. Quirosarinquë na'con na'con piyapi'sa' imasapi. Na'a corto hua'ano'santa' Quisoso nanamën natëpi.

Istipan mapiso'

⁸ "Istipanso' nóya pënëntërin," topi ya'ipiya. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, sacai' nininso' nanitaparín. Cania'pi marë' Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatopi. Napoaton: "Tëhuë'nchachin Yosëri catahuarin," topi. ⁹ A'naquën cotioro'saso nipirinhüë', nisha niyontonpiso pëi quëran huëcatona', Istipan no'huipi. "Patron quëran pipipisopita," itopiso quëran huë'pi. Inapitaso' Sirini quëran, Aricantëria quëran, Sirisia parti quëran, Asia parti, inaquëranpita huëcatona', Quirosarinquë ya'huëpi. Inapitaso' Istipan no'huipi. Hua'qui' chiníquën ninontopi. ¹⁰ Istipanso nipirinhüë', Ispirito Santori catahuarin ni'ton, no'të no'tëquën nonin. Co nanitopihuë' a'panicaiso'. ¹¹ Napoaton po'oana quëran quëmapi'sa' pahuërëpi sha'huirapicaiso marë'. Inapotohuachinara, sha'huirapipi:

—Iso quëmapiso', co noyahuë'. Moisésë pinorin. Yosënta' pinorin natanai, tosápi. ¹² Ina pochin nonatona', na'a piyapi'sa' ano'huitopi. Cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' ano'huitopi. Co huachi Istipan noya ni'pihuë'. Napoaton maconpi. Maconahuatona', quëpapi cotio hua'ano'sari natanacaiso marë'. ¹³ Nani niyontonpachinara, naquëranchin sha'huirapiantapi. Nonpinatona', co no'tëquën sha'huirapihuë'.

—Yosë chinotopiso pëi' noya nipirinhüë', nonapirarin. "Moisésë iráca pënëntërin-sonta' co natëcaso' ya'huërinhuë'," toconin. ¹⁴ Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imaton, naporinso' a'chinarin. "A'na tahuëri Quisosori Yosë chinotopiso pëi' ata'huantarin. Moisésë pënëninpoasonta' ananiantatonpoa', nisha a'chintarinpoa'," toconin Istipan natanai, topi sha'huirapitona'.

¹⁵ Ina quëran hua'ano'sari Istipan ni'sapi. Ni'sapirinahuë', ya'pirin anquëni pochin huënaráchin ni'tërin.

7

Istipan sha'huirinso'

¹ Ina quëran Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari natanin.

—¿Tēhuēnchachin naporan nonapon? itērin.

² —Co onporonta' api Yosē pinorahuē'. Natanco, apiro'sa'. Iyaro'sa' canpitanta' natanco no'tēquēn sha'huichinquēma'. Iráca quēran huarē' shimashonēnpoapita Yosē imapi. Canta' ina imarahuē. Tata Yosēso' noya noya. Iráca Tata Apraan nisha no'paquē ya'huaso', ya'notimarin. Co Aranquē pa'shátēraponhuē', nontērin. Misopotamia parti ya'huēpirinhuē', inaquē Yosēri itapon: ³ “Ya'huēran quēran pipimiatēquē'. Quēmopinēnpitanta' patomiatēquē'. A'na parti paaton, inaquē ya'huēquē'. Carinquēn a'notaranquēn, inaquē ya'huēmiatēquē’,” itērin Yosēri. ⁴ Natanhuatón, Apraan pipirin. Cartia parti quēran pipirahuaton, Aranquē pa'nin. Inaquē ya'huēantapirinhuē'. Ina quēran pa'pin chiminpachina, Yosē nohuanton, Canaan parti huē'nin. Ya'huērēhuaquē chachin huē'nin. ⁵ Huē'pirinhuē', Yosē nohuanton, co no'pa' ya'huētērinhuē'. Co pi'pisha tēranta' hua'anēntērinhuē'. “A'na tahuēri Canaan parti ya'huēmiatarama'. Quēma shiparinpita na'asahuatona', ina no'pa' hua'anēntapi,” itērin Yosēri. Co hui'nahuayantērasohuē', napotērin. ⁶ Ina quēran Yosēri itantarin: “A'na tahuēri quēma shiparinpita nisha parti yacapatapona'. Inaquē nisha piyapi'sari chiníquēn asacatapi. Co pahuērēaponaraihuē', asacatapi. Catapini pasa pi'ipi aparisitapi. ⁷ Nipirinhuē', nisha piyapi'sa' shiparinpita aparisitopiso' ana'intarahuē. Ina quēran shiparinpita pipirapi. Isēquē chachin huēnantahuachina', chinotarinaco,” itērin Yosēri. ⁸ Ina quēran itantapon: “Caora nohuanto, catahuanquēn. Hui'nanpita, ya'ipi shiparinpita, inapitanta' catahuanahuē. Napoaton marca niacotoco' imaramacoso' anitotacamaso marē’,” itērin. Ina quēran Apraan hui'nin ya'huētērin. Isaco itērin. Posa tahuērito-huachina, marca acotērin. Isaco mashotohuachina, hui'nin ya'huētērin. Cacopo itopi. Ina quēran inanta' hui'ninpita ya'huētantarin. Shonca cato' ya'huētērin. Ya'ipiya marca niacotēra'piapi. Inapita quēran shonca cato' huēnton cotioro'sa' ya'huērēhua'. Inapitaso' shimashonēnpoa', tēnhua'.

⁹ A'nara' Cosi itopi. Iinpitari apiratatona', no'huipi. Iina chachin nipirinhuē', co quē'yapihuē'. Napoaton nisharo'sa' ya'nohuachinara, pa'anpi asacatacaiso marē'. Nisha piyapi'sari Iquipito'pa' quēpapi. Yosēriso nipirinhuē' catahuan. ¹⁰ Parisitopirinhuē', nicha'ērin. Ina nohuanton, Iquipito copirnorí noya ni'nin. “Cosi noya quēmapi. Noya yonquirin,” ta'ton, chiníquēn nanan quētērin. Ya'ipi copirno ma'shanēnpita a'pairin. Ya'ipi Iquipito piyapi'sa' camairin.

¹¹ Naporo' Iquipito parti coshoro' co noya papotērinhuē'. Hua'qui' co manta' papotērinhuē' ni'ton, tanarotopi. Canaan partinta' capa coshoro'. Shimashonēnpoa' co manta' ya'huētopihuē' capacaiso'. Parisitápi. ¹² “Iquipito parti trico ya'huērin,” topiso marē' Cacoposo' hui'ninpita a'parin coshoro' pa'anacaiso marē'. Iina chachin ma'paponaraihuē', nani mashotērin ni'ton, co nohuitopihuē'. Ina pa'anatona', ya'huēpi'pa' coshoro' quēpaantapi capacaiso marē'. Ina capatona', nanpipi. ¹³ Ina quēran pē'yahuachinara, pa'pini a'paantarin. Naporo' Cosiri sha'huitērin. “Caso' co nishacohuē'. Cosico. Iyaya, itoco,” itērin. Copirnonta' iinpita anohuitērin. ¹⁴ Ina quēran Cosiri pa'pin amatērin. Ya'ipi quēmopinēnpitanta' amatērin. Ya'ipi quēran canchisē shonca a'natērápo piyapi ya'huērin. ¹⁵ “Huēquē', tata, isēquē ya'huēa'ahua’,” itohuachina, Cacoponta' Iquipito'pa' pa'marin. Ya'ipiya pa'mapi. Inatohua' Cacopo chiminin. Ya'ipi shimashonēnpoanta' inaquē ya'huērapi quēran chiminpi. ¹⁶ Cacopo chiminpachina, nonēn isēquē chachin quēnantapi pa'pitacaiso marē'. Siquimoquē pa'pitopi. Ina no'pa chachin iráca Apraani, amororo'sa' pa'antērin.

¹⁷ Yosēri chachin nani iráca Apraan sha'huitērin Canaan parti hua'anēntacaso'. Nipirinhuē', shinpita co a'naroáchin panantapihuē'. Hua'qui' Iquipitoquē ya'huēpi. Inaquē na'api. Panantacaiso' tahuēri ya'caritohuachina, notohuaro' israro'sa' ya'huēpi. ¹⁸ Napoin quēran Iquipito parti nisha copirno ya'conin. Cosiso' iráca chiminin ni'ton, co nohuitērinhuē'. ¹⁹ Cosi naporinso' co nitotērinhuē' ni'ton, nonpintaton, israiro'sa' aparisitērin. Ahuihuitahuaton, chiníquēn asacatērin. Naporahuaton: “Quēmapia'hua nasitohuachin, aipiran tē'yatoco' chimiin,” itērin. ²⁰ Naporo', iyaro'sa', Moisésē

nasitërin. Yosëri noya ni'nin. Pa'pin a'shinë chachin nosoropi ni'ton, cara yoqui po'orahuatona', pëinënquë acanopitopi. ²¹ Ina quëran aipiran acohuachina', Yosë nohuanton copirno hui'nini chachin manin aso'socaso marë'. Hua'huin pochin ni'nin. ²² Iquipito maistro'sari noya a'chintopi. Ya'ipi nitotopiso' a'chintopi. Napoaton noya noya nonin. Nani ma'sha nicacaso' nitotërin.

²³ Catapini shonca pi'ipitohuachina, a'napita israiro'sa' yonquiaton, pa'nin ni'tapon. ²⁴ Inaquë a'na Israiro quëmapi quënanconin. Co manta' onpopirinhüë', Iquipito quëmapi ahuëaton, yatëpararin quënanconin. Quëmopinën nosoroaton, “cari i'huërëchi,” tënin. Ina quëran Iquipito quëmapi ahuëaton, tëparin. ²⁵ “Israiro'saso' iyahuëpita. Yosë catahuaarincó inapita nicha'ëca'huaso',” tënin Moisésë yonquinënquë. Inapitaso nipirinhüë' inari nicha'ëcaso' co yonquipihuë'. ²⁶ Tahuëririnquë cato' israiro'sa capini niahuërapi, Moisésëri quënanconin. “¿Onpoatomata' canpita capini niahuëarama'? Nanan anoyatoco',” itërin. ²⁷ Ahuëtona'piso nipirinhüë' co nohuantërinhuë' natëcaso'. “¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'. ²⁸ I'huara Iquipito quëmapi tëparan. ¿Inapochachin canta' yatëparanco ti?” itërin. ²⁹ Ina natanahuaton, të'huatërin. “Copirno natantohuachin, no'huiarincó,” ta'ton, pipimiätërin huachi. Matian parti yacapatërin. Inaquë sa'aton, cato' hui'nin ya'huëtërin.

³⁰ Catapini shonca pi'ipi Moisésë inaquë ya'huërin. Ina quëran a'na tahuëri inotëro' parti pa'nin. Sinai motopi ya'cariya ni'so', sarsa nara orotarincó quënanin. Inaquë chachin anquëniri ya'notimarin. ³¹ Ina ni'sahuaton, pa'yanin. “¿Ma'ta' inaso' nimara?” ta'ton, ya'cariconin. Naporo' Yosëri itapon: ³² “Caso' Yosëco. Quëma shimashonënpita chinotërinaco. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinaco,” itërin. Moisésë të'huataton, ropa ropátarin. Monshorahuaton, co yani'ninhüë'. ³³ Ina quëran Yosëri itantarin: “Sapatën ocoiquë'. Isëquë nontaranquën ni'ton, isëquë chachin chinotancoso' ya'huërin, tënahuë. ³⁴ Piyapinëhuëpita Iquipitoquë ya'huëpirinhüë', parisitápi ni'nahuë. Chiníquën aparisitopi ni'ton, tarëtápi, natanahuë. Napoaton nicha'ësarahuë huachi. Huëquë' inatohua' a'pa'inquën nicha'ëcamaso marë',” itantarin.

³⁵ Napoaton Moisésë inatohua chachin paantararin. Iráca israiro'sa' yacatahuapirinhüë', co yanatëpihuë'. “¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë',” itopi. Yosëso nipirinhüë' Moisésë chachin hua'an acorin. Nara'huaya quëran anquëniri ya'notaso', Yosëri sha'huitërin inapita nicha'ëcaso marë'. ³⁶ Ina quëran Iquipitoquë paantarahuaton, nani ma'sha Yosë pochin ninin, sacai' nininsopita. Inapoaton, Iquipito quëran ocoirahuaton, nicha'ërin. Inapochachin Quëhuai marëquë, inotëro parti inaquëpita Yosë pochin ninin. Catapini shonca pi'ipi inaporin. ³⁷ Moisésëri chachin inapita itërin: “A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inanta' Israiro quëmapi nisarin,” tënin. ³⁸ Iráca inotëro parti shimashonënpoa' niyontonpachinara, Moisésëri Yosë nanamën anitotërin. Sinai motopiquë pa'pachina, anquëniri nontërin. Yosë nanamën sha'huitërin noya nanpicaíso marë'. Canpoa marënta' sha'huitërin.

³⁹ Shimashonënpaso nipirinhüë' co nohuantopihuë' Moisésë natëcaíso'. Yaa'popi. Iquipito parti na'huanatona', inatohua' yapa'mantapi. ⁴⁰ Napoaton Moisésë motopiquë ya'huaso', iin, Aaron itopiso', nontopi. “Mamanshiro'sa' nitocoi, ina imahua'. Moisésë Iquipito quëran ocoipirinpoahuë', ¿intohuaso' pa'mara?” ta'ona', mamanshi nipi. ⁴¹ Ohuaca'huaya pochin nininso nipi. Ma'sha tëparahuatona', mamanshi moshapi. Inahuara nipiso' niponahuë', pa'yatatona' pita nipi. ⁴² Napoaton Yosëri tananpitërin. Tananpitoahuachina, ma'sha inápaquë ya'huërinso' moshapi. Pi'i, yoqui, tayora, inapita moshapi. Pënëntona'pi iráca Yosë quiricanënquë ninshitaton, tapon:

“Israiro'sa' nontaton, Yosëri itërin:

‘Catapini shonca pi'ipi inotëro parti paasëma' ma'sha tëpahuatamara, co chinotatomaco naporamahuë'.

⁴³ Nisha piyapiro'sa' moshapiso' yonquirama'.

Moroco artaronën quëparahuatoma', ina chinotërama'.

A'na tayloranta' mosharama', Nipan itopiso'.

Napoaton ana'intaranquëma'.

Ca nohuanton, inimicoro'sa' huë'sahuatona', minsëarinënuëma'.

Papironia aquëtë' quëpararinënuëma', itërin Yosëri," tënin.

⁴⁴ Shimashonënpopita iráca inotëro parti pacapona', Yosë chinotacaso në'mëtë' pëi quëparápi. Yosëri chachin Moisësë sha'huitërin ina pochin nicatona', chinotacaiso marë'. A'notërinso pochachin nipi. Inaquë Yosë pënëntërinso nanan ninshitërinso' ya'huërin. ⁴⁵ Ina quëran hui'ninpitanta' inachachin pëi' ya'huëtopi. Nisha piyapi'sa' isëquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuanton, a'papi. Cosoiri minsëhuachina, a'papi isëquë ya'huëcaiso marë'. Ina pëi chachin isëquë quëpi Yosë chinotacaiso marë'. Tapi hua'an ya'conaquë huarë' ina pëiquë Yosë chinotopi. ⁴⁶ Yosëri noya catahuarin ni'ton, Tapi noya hua'anëntërin. Inari pancana yapëitopirinhuë', co Yosë nohuantërinhuë'. ⁴⁷ Ina quëran hui'nin Saromon itopiso', panca pëi' na'pi quëran ninin inaquë chinotacaiso marë'. ⁴⁸ Nipirinhuë', Yosëso' chini chiníquën nanantërin. Co nipiso' pëiquërächin ya'huërinhuë'. Pënëntona'pi inachachin sha'huitërinpoa':

⁴⁹ "Yosëri itapon: Inápaquë huënsërahuë hua'anënta'huaso marë'.

Isoro'panta' nantëhuë aya'nanahuëquë pochin nitërahuë.

¿Onpopinta' yapëirapipiramacohuë'?

¿Insëquë chachinta' acotapomaco ya'huëca'huaso marë'? Co pëiquërächin ya'huarahuë'.

⁵⁰ Cari ya'ipi ma'sha ninahuë, itërin Yosëri," tënin.

⁵¹ Canpitaso nipirinhuë' co pi'pisha tëranta' yanatëtëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Co onporonta' Ispirito Santo yanatëtëramahuë'. Iráca shimashonëmapita co noyahuë' cancantopi. Inapita quëpatoma', inapochachin cancantërama'. ⁵² Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa' pënëntopirinahuë', ¿insota' shimashonëmapitari noya ni'pi? Ya'ipiya aparisitopi. "A'na tahuëri noya noya nininso' o'mararin," topachinara, no'tëquën ninopirinahuë', tëpapi. Ina quëran Cristo chachin o'mahuachina, sha'huirapitoma', atëpatërama'. ⁵³ Yosë iráca pënëntërinso' anquëneri chachin sha'huitopirinquëmahuë', canpitaso' co natëramahuë', itërin Istipani.

Istipan tëpapiso'

⁵⁴ Natanahuatona', chiníquën no'huitona', yatëpapi. ⁵⁵ Istipanso nipirinhuë' Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, inápaquë në'pëtërin. Yosë ya'huërinso chachin ni'nin. Huënarächin huënarächin ya'norin. Quisoso Yosë inchinanën quëran huaniárin, ni'nin.

⁵⁶ —Ni'cochi iyaro'sa'. Pi'iro'të nii'soatërin ni'nahuë. Quisoso chachin Yosë inchinanën quëran huaniarin, quënanahuë, itërin Istipani.

⁵⁷ Ina natantahuatona', nipicopihuëratëtopi. Chiníquën no'huitona', a'naroächin maconpi. ⁵⁸ Ninano quëran quëparahuatona', na'piquë të'yararapi. Sha'huirapipisopitaso', aipi a'mopiso' ocoirahuatona', a'na hui'napi Saono itopiso' quëtopi a'paicaso marë'.

⁵⁹ Të'yaraso', Istipanso' chiníquën parisitaponahuë', Quisoso nontërin: "Hua'yanëhuë Siniro matahuatonco, quëpaquë'," itërin. ⁶⁰ Ina quëran isonahuaton, chiníquën itantarin: "Tëparinacoso marë', ama Siniro isopita ana'intëquësokuë'," itërin. Ina toshuaton, chiminin.

8

¹ Istipan tëpasoi', Saononta': "Tëpaco'," tënin.

Saonori aparisitërinso'

Naporo quëran huarë' cotio hua'ano'sa' no'huitatona', Quisoso imapisopita chiníquën aparisitopi. Quirosarinquë napopi. Aparisitatona', ayanquëëpi. Ya'ipi Cotia parti, Samaria parti, inaquëpita yanquëëpi. Ca'tano'saráchin co pa'pihuë'. ² Nani Istipan

tëpahuachinara, Yosë chinotopisopitari pa'pitopi. Sëtatona', na'nëräpi. ³ Saonoso nipirinhuë' Quisoso imapisopita aparisitaton, pëinänaquë huarë' ya'cona'piarin. Quëmapi'sa' masahuaton, ohuararahuaton, tashinan pëiquë po'morin. Sanapi'santa' inaquë po'morin.

Samaria parti noya nanan sha'huirinso'

⁴ A'naquënso nipirinhuë' yanquëerahuatona', pa'sapi. Yosë nanamën sha'huirapi. ⁵ Pinipiso' Samariaquë pa'nin. Inaquë Quisocriso naporinso' sha'huirarin: “Yosëri a'paimarinso' imaco' canpitanta',” itarin. ⁶ Na'a piyapi'sa' niyontonahuatona', natanapi. Nóya natanpi. A'chintohuachina, cania'piro'santa' quëpi. Yosë nohuan-ton, Pinipiri anoyatërin. Ni'sahuatona', aquë aquëtë' yaimapi. “Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin,” topi. ⁷ A'naquënso' sopairi ya'coancantërin ni'ton hua'yantopirinahuë', Pinipiri sha'huitohuachina, sopairo'sa' chiniquën nonsahuatona', pipira'piapi. A'naquëonta' caniopi quëran co huachi nanitopihuë' iratacaiso', quëhuënäpi. A'napitaso' apia ni'tona', sonpapi. Inapitanta' huë'pachinara, anoyatërin. ⁸ Napoaton inaquë ya'huëpisopitaso', capa cancantopi.

⁹ Inaquë a'na quëmapi Simon itopiso' ya'huërin. Co'huara Pinipi huë'shatërasohuë', na'con pënotërin. Nani hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin. “Caso' chiniquën nanantërahuë,” tëninso marë' pa'yatopi. ¹⁰ Ya'ipi Samariaquë ya'huëpisopitari natëpi. Ya'ipi piyapi'sa', hua'ano'sa quëran huarë' natëpi. “Iso quëmapi Yosë pochin ninin. Nani ma'sha nanitaparin,” topi.

¹¹ Hua'qui' pënotaton, piyapi'sa' nonpintërin. Napoaton natëpi. ¹² Nipirinhuë', Pinipiri noya nanan sha'huitohuachina, noya natanpi. “Yosë yahua'anëntërinpoa'. Quisocriso inäpa quëran a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imaco' canpitanta',” itohuachina, natëpi. Ina quëran quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin aporihuanpi. ¹³ Simonta' natëpirinhuë'. Aporihuanahuaton, Pinipi ca'tanin. Pinipiri cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nani ma'sha nanitaparin. “Tëhuëchachin Yosëri catahuarin,” topi. Ina ni'sahuaton, Simon pa'yanin. “Ma'pitacha nanitaparin paya,” tënin, yonquiaton.

¹⁴ Naporo' ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpi. “Samariaquë ya'huëpisopitanta' Yosë nanamën natëpi huachi,” topi. Natantahuatona', Pitro, Coansha cato chachin a'papi nicapona'. ¹⁵⁻¹⁶ Na'a ya'huëhuano'sa' nani aporihuanpi. “Sinioro Quisoso imarai,” ta'tona', aporihuanaponaraihuë', Ispirito Santori co ya'coancanchätërarinhuë'. Napoaton Pitro, Coansha inapita o'marahuatona', Yosë nontopi Ispirito Santori ya'coancantacaso marë'. ¹⁷ Ina quëran së'huamotohuachinara, Ispirito Santori ya'coancantërin. ¹⁸⁻¹⁹ Simonta' nicon: “Ca'tano'sari së'huamotorahuatona', Ispirito Santo aya'coancantopi,” ta'ton: —A'chintoco canta' canpita pochin nii. Ina marë' pahuë're'inquëma'. Ispirito Santo aya'coancanchi canta', topirahuë', itërin. ²⁰ Pitroriso' itapon:

—Ma'pitacha yonquiran paya. Coriqui marë' Ispirito Santo ¿yama'paranco ti? Co ina marë' Yosë quëtërinpoahuë'. Co inaso' pa'anëhuë'. Ina pochin yonquihuatan, parisitopiquë pa'saran. ¡Coriquirë'quën chachin inaquë pa'saran! ²¹ Co ya'ipi cancanën quëran imaranhuë' ni'ton, co Yosë noya ni'ninquënhuë'. ²²⁻²³ Pa'pi co noyahuë' yonquiran. Catinaquë tonporëso pochin ninan ni'ton, co pi'pian tëranta' Yosë yanatëranhuë'. Napoaton co noyahuë' yonquiransopita naniantaton, Yosë nontëquë' tapon oshanën yainquitápirinquënhuë', itërin.

²⁴ —Canpitari Yosë nontoco' ama ina pochin ana'inchincosohuë', itërin. Chiniquën pa'yanaton, naporin.

²⁵ Ina quëran Pitro Coansharë chachin piyapi'sa' a'chintantapi. Quisocriso naporinso' anitotapi. Ya'ipi Yosë nanamën sha'huitantapi. Nani sha'huitohuachinara, ya'huëpi'pa' yapaantapi. Samaria parti paatona', a'naya a'naya ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piapi. Inaporatona', Quirosarinquë cancoantapi.

Itiopia quëmapi natërinso'

²⁶ Ina quëran Siniro anquëninëni ya'notimarahuaton, Pinipi sha'huitërin: “Huani-
rahuaton, Quirosarin quëran Casa'pa' ira pa'ninso pa'tëquë’,” itërin. Inatohua' in-
otërachin ya'huërin. ²⁷ Sha'huitohuachina, pa'nin. Pa'sapirihuë', a'na quëmapi quë-
nanconin, Itiopiaquë ya'huërinso'. Inaso' hua'an. Itiopia copirno paya Cantasi itopisoari
nani acorin ya'ipi coriquinën a'paicaso marë'. Hua'anso' i'hua Quirosarinquë pantarin
Yosë chinotacaso marë'. ²⁸ Nani o'mantaton, ya'huërin'pa' paantararin. Torona'hua
cahuariori quëparinquë huënsëaton, pa'sarin. Papon pochin, Yosë quiricanën iráca
Isaiasë ninshitërinso' nontërarin.

²⁹ Naporo' Ispirito Santori Pinipi sha'huitërin: “Manóton ya'yoranconahuaton,
imaraaquë’,” itërin.

³⁰ Pinipiso' ta'arahuaton, ya'yoranconin. Isaiasë ninshitërinso' nontaquëya', natanin:
—Nontëranso' iyasha, ¿nitotëran ti? itërin.

³¹ —¿Co'chi iyasha, nitotërahuë paya! Co insonta' a'chintërincohuë' ni'ton, co
nanitërahuë'. Huëquë' huënsëiquë'. Sha'huitoco nitochi, itërin. Napotohuachina,
inaquë huënsërin. Papon pochin ninontërapa.

³² —Iso' iyasha nontápirahuë', ma'ta' tápon naporinso' co nitotërahuë', itahuaton,
Yosë quiricanënquë nontërinso' a'notërin nontacaso marë'.

“Tëhuëenchachin ohuica tëpacaiso marë' quëpahuachinara, co manta' téninhuë'.
Carniroa'huanta ya'ihuachinara, co na'nërinhuë'.

Inapochachin ina quëmapi yatëpahuachina', co manta' taponhuë'.

³³ Nonpinapipi ni'ton, coisë co no'tëquën sha'huirinhuë'.

Tëpapi ni'ton, co a'na hui'nin tëranta' ya'huërinhuë',” ténin quiricanënquë.

³⁴ —¿Ma quëmapi' yatëpapiso'? Isaiasë nica. A'na quëmapi nica. Co caso'
nitotërahuë'. Sha'huitoco canta' nitochi, itërin hua'ani.

³⁵ “Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin,” itahuaton, ina quirica chachin nontaton,
ya'ipi Quisoso nanamën a'chintërin. ³⁶ Nani a'chintohuachina, ira pa'tapona pochin ii'
quënanconpi.

—Ni'quë' iyasha. Ii' ya'huërin. Canta' aporintoco, topirahuë', itërin hua'ani.

[³⁷ —Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëhuatan, aporintaranquën, itërin.

—Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin, ténahuë, ténin hua'an.]

³⁸ “Noyahua’,” itohuachina, torona'hua asanorin. Nohuararahuatona', cato chachin
i'quë pa'mapi. Inaquë aporintërin. ³⁹ Nonshipirinahuë', a'nanaya Pinipi ayarin.
Ispirito Santori quëparin ni'ton, hua'ani co huachi quënaninhuë'. Co quënanaponahuë',
noya cancantaton, pa'nin. ⁴⁰ Pinipiso nipirinuë', Asotoquë'pa ya'nochanin. Ina
quëran pa'sahuaton, ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin. Sisariaquë huarë'
sha'huirapiarin.

9

Saono imarinso'

¹ Saonoso nipirinuë' no'huitárin. Quisoso imapisopita no'huiton, yatëparin. Napoa-
ton corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nontonin. ² “Quirica ninshitoco
piyapi maca'huaso marë'. Tamascoquë quëparahuato, niyontonpiso pëi' hua'ano'sa'
quëtarahuë. Inaquë nasha nanan imapisopita quënanpato, masarahuë. Quëmapi'sa'
tonporahuato, isëquë chachin quësarahuë. Sanapi'saquë huarë' masarahuë,” ténin
Saono. Napohuachina, quirica ninshitahuaton, quëtërin. ³ Ina quëran Tamasco-
quë pa'nin. Ya'caritërahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin
a'pintërin. ⁴ No'paquë anotahuaton, inápa quëran nontërinso' natanin.

“Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?” itërin.

⁵ “¿Inquënta' quëmaso', Siniro?” itërin Saonori. “Ca Quisoso, aparisitaranco'.

⁶ Iporaso' huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë sha'huitarinëquën ma'sona
nicamaso’,” itërin.

⁷ Ca'taninsopitaso' pa'yanatona', co manta' topihuë'. Nontërinso' natanaponaraihuë', co insonta' quënanpihuë'. ⁸ Saono huaniintarahuaton, ni'topirinhüë', co huachi quënantërinhuë'. Napoaton a'napitari së'quërahuatona', Tamascoquë quëpapi. ⁹ Cara tahuëri co quënantërinhuë'. Co manta' ca'ninhüë'. Co manta' o'orinhüë'.

¹⁰ Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Quisoso imarinso'. Ananiasë itopi. Yosë nohuanton, co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin ni'nin. Nontërinsona' natanin. “Ananiasë, ¿ya'huaran?” itërin Quisosori. “Ya'huarahuë Siniro,” itërin inarinta'.

¹¹ “Huanirahuaton, no'tëquën cachi itopiquë paquë'. Inatohua' Cotasë pëinën ya'huërin. Inaquë a'na quëmapi Tarsoquë ya'huërinso' yacapatarin. Inaso' Saono itopi. Apira inaso' nontarinco. ¹² Inanta' hua'narëso pochin nani quënaninquën. Quëmari së'huarayaconpatan, quënantantapon,” itërin Quisosori.

¹³ Ananiasëso nipirinhüë' co yapa'ninhüë'. “Ina quëmapiso' Siniro, pa'pi co noyahuë', topi natantërahuë. Quirosarinquë quëma imarinëinquënsopita chiniquën aparitërin. ¹⁴ Corto hua'ano'sa' chiniquën nanantopisopitari nanan quëtërin isëquënta' piyapi'sa' macacaso marë'. Nontërinquënsopita tonporahuaton, tashinan pëiquë yapo'morin,” itërin Ananiasëri.

¹⁵ “I'hua mini co noyahuë' yonquipirinhüë', nani huayonahuë ca nanamëhuë a'chinacaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa' a'chintarin imainacoso marë'. Hua'ano'sanënpitanta' sha'huitarin. Israiro'santa' a'chintarin imainacoso marë'. ¹⁶ Nanamëhuë a'chininso marë' na'con parisitapon. Inanta' cari anitotarahüë,” itërin Quisosori.

¹⁷ Ina natanahuaton, Ananiasë pa'nin. Cotasë pëinënuquë ya'conconahuaton, Saono së'huaconin:

—Iya Saono. Siniro Quisoso iraquë ya'notërinquënso sha'huitërinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, apira noya ni'taantarán. Naporahuaton, Ispirito Santo noyá ya'coancantarinquën, itërin.

¹⁸ Naporo chachin sami sha'huëtë pochin nininso', ya'pirin quëran anotërin. A'naroáchin noya ni'taantarín. Ina quëran huaniintarahuaton, aporihuanin. ¹⁹ Nani coshatahuaton, chiniquën cancantaantarín. Hua'quimiachin inaquë Quisoso imapisopitataquë yacapatërin.

Saono ya'nán pënëntërinso'

²⁰ Shiarahuaton, cotio niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, pënëntarin. “Quisososo' Yosë hui'nin,” itahuaton, na'con a'chinarin. ²¹ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', ina nohuitatona', pa'yanpi.

—¿Co'na isohüë' Quirosarinquë ya'huapon Quisoso imapisopita chiniquën aparitërin? Isëquënta' huë'nin imapisopita macacaso marë'. Tonporahuaton, corto hua'ano'saquë quëpararin, topiraihuë'. Ni'quëchi. Nani a'chinarin inanta', topi.

²² Saonoso' chiniquën cancantaton, nóya a'chinarin. “Tëhuënhachin Yosëri Cristo a'paimarin. Inaso' Quisoso chachin. Yosë quiricanën quëran no'tëquën anitotërinpoa',” ta'ton, na'con a'chintërin. Cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Saono cha'ërinso'

²³ Napoaton hua'qui quëran cotioro'sari tëpacaiso' yonquipi. ²⁴ Yatëpapiso' natana-ton, Saono co huachi a'ninquëchin paacaso' nohuantërinhuë'. Nani tahuëri ninano' ya'coanaquë cotioro'sari ninarapi tëpacaiso marë'. Tashirë chachin ninarápi. ²⁵ A'na tashiso nipirinhüë', imapisopitari huëcatona' Saono quëpapi. Ninano pairapipi quëran anohuaramapi. Nantipi pochin nininquë anohuaramahuachinara, pa'nin huachi.

Saono Quirosarinquë paantarínso'

²⁶ Quirosarinquë canconahuaton, Quisoso imapisopita ya'huëpiquë pa'pirinhüë'. “Co tëhuënhachin Quisoso imamarahuë', sha'huirapihuachinpoa',” ta'ona', të'huatopi.

²⁷ Pirnapiso nipirinhue' natërin. Natëton, Saono quëparin ca'tano'sa' nontacaso marë'. “Saono ira pa'taso', Quisoso quënanin. Nontërinsona' natanin. Tamascoquë chiniquën cancantaton, Quisoso nanamën sha'huirin,” itërin. ²⁸ Ina quëran ca'tano'sataquë Saono yacapatarin. Imapisopitarë' nipayatona', pa'sapi. Inaquë co të'huatonhuë', Siniro nanamën sha'huirárin. ²⁹ A'naquën cotioro'saso' Crico nananquë nonpi. Saonori chiniquën pënënpachina, no'huitona', yatëpapi. ³⁰ Yatëpapurinahuë', imapisopita natanahuatona', Sisariaquë quëpapi. Inaquë quëparahuatona', Tarsoquë a'papi.

³¹ Ina quëran Quisoso imapisopita noya ya'huapi. Co huachi insoari tëranta' aparisitërinhuë'. Cotia parti, Cariria parti, Samaria parti, inaquëpita sano ya'huatona', noya noya imasapi. “Siniro chiniquën nanantërin,” ta'tona', nóya natëpi. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, a'napitanta imasapi.

Yosë nohuanton Pitrori Iniasë anoyatërinso'

³² Pitroso nipirinhue' nisha nisha parti pa'sarin imapisopita nicacaso marë'. Nitaquë canconpachina, imapisopita ni'conin. ³³ Inaquë a'na quëmapi quënanconin, Iniasë itopiso'. Posa pi'ipi canioton, quëhuénárin. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'.

³⁴ —Iya Iniasë, Quisocristo anoyatarinquën. Huanirahuaton, pë'sara'huaya tapaquë huachi, itërin Pitrori.

Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. ³⁵ Inaquë ya'huëpisopitari ni'pi. Saronaquë ya'huëpisopitarinta' ni'pi. Napoaton na'a piyapi'sa' iráca yonquipisopita naniantatona', Quisocristo imapi.

Yosë nohuanton Tapita ananpitaantarinsó'

³⁶ Copëquë a'na sanapi Tapita itopiso' ya'huërin. Crico nananquë Torëcasa itopi. Inanta' Quisoso imarin. Noya sanapi ni'ton, sa'ahuario'sa' nosoroaton, nani tahuëri catahuarin. Pahuantohuachinara, ma'sha topinan nicanarin. ³⁷ Naporo' ina sanapi caniorahuaton, chiminin. Nonën pa'morahuatona', inapa pa'cotë' ninquë acopi. ³⁸ Pitroso' Nitaquë ya'huarin, natantopi. Co aquëyahuë' ni'ton, cato' quëmapi a'papi. Canconahuatona', “Manóton huëquë”, itopi.

³⁹ Napoaton Pitro inapitarë' pa'nin. Canconpachinara, inapa pa'cotëquë quëpantapi. Inaquë na'a quëyoro'nsari tahuirapitahuatona', na'nëtopi. A'mopisopita Tapitaco' i'hua pipitërinso' sa'ahuario'sa' quëtacaso marë' a'notopi. ⁴⁰ “Ya'ipinquëma' pipico' Yosë nontëri'i,” itohuachina, pa'pi. Nani pa'pachinara, isonahuaton, Yosë nontërin. Ina quëran nonën tahuërëtahuaton, itapon:

—Imoya Tapita, huënsëquë', itërin.

A'naroáchin ni'tiintarin. Pitro quënanahuaton, huënsërin. ⁴¹ Pitrori maimirarahuatona', ahuanirin. Ina quëran imapisopita, quëyoro'nsa' inapita përarin. Huë'sahuatona', nanpirin quënanquiipi. ⁴² Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Na'a piyapi'sa' Quisoso natëpi. ⁴³ Inaquë hua'qui' Pitro yacapatërin. Simon itopiso' pëinënquë yacapatërin. Simonso', sha'huëtë' tapana'pi.

10

Cornirio nicacaso marë' Pitro pa'ninso'

¹ Sisariaquë a'na quëmapi ya'huërin. Cornirio itopiso'. Inaso' capitan. “Itariaro'sa'” itopiso sontaro huënton camairin. ² Inaso nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopitanta' Yosë chinotopi. Cotioro'sa' ma'sha pahuantohuachinara, nosoroaton, topinan quëtërin. Nani tahuëri Yosë nontërin. ³ Pi'i tëhuërënahuasó', co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanin. Yosë anquëninëni huëcapaimarahuatona': “¡Cornirio!” itërin.

⁴ Anquëni ni'sahuaton, pa'pi të'huatërin.

—¿Ma'ta' siniro nohuantëran? itërin.

—Quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuario'sa' nosoroaton, ma'sha topinan quëtëran. Ina marë' noya yonquirinquën. ⁵ Napoaton Copëquë piyapi'sa'

a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ⁶ Inaso', sha'huëtë' tapana'pi Simon itopiso' pëinëncuë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin, itërin.

⁷ Anquëni pa'pachina, cato' piyapinën amatërin. A'na sontaronta' amatërin, nani tahuëri camairinso'. Inanta' Yosë chinotërin. ⁸ Anquëniri nontërinso' sha'huitahuaton, Copëquë a'parin.

⁹ Tahuëririnquë yacamotëriahuaso', ninanoquë ya'caritopi huachi. Naporo' Pitro inapa pa'cotëquë pa'nin Yosë nontacaso marë'. ¹⁰ Tanaton, yacoshatopirinhuë'. A'na piyapiri cosharo' nitaso', Pitro hua'narëso pochin quënanin. ¹¹ Pi'iro'të' ni'soatarin, ni'nin. Panca ta'na pochin nininso' o'marin. Catapini cachinën quëran huëntënimararin. ¹² Inaquë nani ma'sha ya'huërin. Tananquë ya'huërinso'pita, pëhuara pochin nininsopita, anpiantëhuano'sa', inapita ya'huërin ni'nin. ¹³ Ina quëran noninso' natanin. “Huanirahuaton Pitro, tëpaton ca'quë',” itërin.

¹⁴ —Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisësë pënënincoi ama ina pochin capaca'huaiso marëhuë', itërin Pitrori.

¹⁵ —Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari “sopai” itëquësuhuë'. Co huachi tananpitaso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁶ Cararo' inachachin sha'huitantarin. Ina quëran ta'na pochin nininso' inápaquë quëpantarin. ¹⁷ Pitroso' yonquirárin. “Yosë nohuanton hua'narëso pochin quënanahuë. ¿Ma'ta' tapon ina pochin a'notërinco nica?” tënin yonquiaton. Naporo' Corniriori a'parinsopita canquirapi. Natantiirahuatona', Simon pëinën ya'coananëncuë canquipi. ¹⁸ Canquirahuatona', natanpi: “¿Simon Pitro isëquë ya'huarin ti?” topi.

¹⁹ Pitroso nipirinhuë' co nataninhuë'. Hua'narëso pochin ni'ninso' yonquirárin. Yonquiaso', Ispirito Santori itërin: “Apira cara quëmapi yonissarinquën. ²⁰ Nohuaramarahuatón, paquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', imaquë'. Ca nohuanton, huë'pi ni'ton, noya imaquë',” itërin.

²¹ Pitro nohuaramarahuatón, comisiono'sa' nontërin.

—Ca Simon Pitroco. ¿Onpoapomata' huë'namaso'? itërin.

²² —Capitan Cornirio a'parincoi. Inaso' nóya quëmapi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi cotioro'sari noya ni'pi. I'huara ya'huaso', a'nanaya anquëniri ya'notimarahuaton, sha'huitimarin. “Piyapi'sa' a'paquë' Pitro maconta'ina'. Ina a'chintarinquën, noya natanquë',” itërin ni'ton, a'parincoi huë'nai, itërin. ²³ Napotohuachina, “Ya'cointaco' iyaro'sa',” itërin Pitrori. Napotohuachina, ya'coontapi. A'cahuachinara, huë'ëpatopi. Tahuëririnquë paantahuachinara, Pitronta' pa'nin. A'napitanta' Quisoso imapisopita Pitro imapi.

²⁴ Ina tashiraya Sisariaquë canconpi. Inaquë Corniriori ninararin quënanconpi. Quëmopinënpita, nipayarinsopita, inapita amatohuachina, nani niyontonpi natanacaiso marë'. ²⁵ Pitro canconpachina, Corniriori isonapairahuaton, moshapirinhuë'. ²⁶ A'naroáchin Pitrori ahuaniantarin.

—Huaniquë' iyasha. Co caso' moshancoso ya'huërinhuë'. Piyapico canta', itërin.

²⁷ Ninontahuatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë na'a piyapi'sa' niyontonpi quënanconpi. ²⁸ Nani ninontohuachinara, Pitrori itërin:

—Cotioro'sacoi inachintëraiso', nani iyaro'sa' nitotërama'. Co onporonta' nisha piyapiro'sataquë ni'tapoi pa'naihuë'. Co inapitaro'coi niyontonaihuë'. “Co Yosë nohuantërinhuë’,” topiraihuë'. Iporaso nipirinhuë' Yosë nani anitotërinco. Insosona Yosëri noya ni'pachina, canta' noya ni'i. Ya'ipi piyapi napopianachin noya nica'huaso' ya'huërin, ténahuë. ²⁹ Napoaton amatohuatancora, noya huë'nahuë. ¿Ma'marëta' amatëranco? itërin.

³⁰ Napotohuachina, Corniriori itërin:

—Nani catapini tahuëritarin, ipora pochin Yosë nontasoco, a'nanaya a'na quëmapi ya'notërinco. A'morinso' huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. ³¹ Ya'notirahuatonco, itërinco: “Cornirio, quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuaro'sa' nosoroaton, ma'sha quëtëran. Ina marë' Yosë noya yonquirinquën. ³² Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. Inaso', Simon itopiso' sha'huëtë'

tapana'pi pëinënquë yacatarin. Marë yonsanquë ya'huërin,” itërinco. ³³ Ina natanahuato, a'naroáchin amatëranquën. Ma noyanquën ni'ton, huë'nán. Iporaso' ya'ipicoi niyontonai. Yosënta' ni'sarincoi. ¿Ma'ta' ina sha'huitërinquën natëca'huaiso marë'? Yanatanai, itërin.

Cornirio a'chintërinso'

³⁴ Itohuachina, Pitrori itërin:

—Tëhuëchachin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Co quiyasáchin nosororin-coihuë'. Cancanënpoaquë yonquirëhuasopita nitotaton, no'tëquën yonquirinpoa', ténahuë. ³⁵ Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', cancanëma quëran huarë' ina chinotohuatama', nohuantarinquëma'. Noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'. ³⁶ Iráca israiro'sacoi noya nanan sha'huitërincoi. Piyapinënpita pochin nicatoncoi, Yosë anitotërincoi. Oshahuanëhua' ni'ton, Yosë inimicotopirëhuahuë', Quisocriso a'paimarin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' yahua'anëntërinpoa'. ³⁷ Caririaquë nanan nahuinin. Ina quëran ya'ipi Cotia parti nahuinin ni'ton, canpitanta' natantërama'. Yosë nohuanton, Coansha pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Piyapi'sari natëhuachinara, aporintërin. ³⁸ Ina piquëran Yosëri chachin Quisocriso acorin, Nasaritoquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin nicacaso'. Nisha nisha parti paaton, nóya ninin. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, chiniquën parisitopirinahuë', inari anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin. ³⁹ Quirosarinquë naporin. Ya'ipi cotioro'sa' ya'huëpiquënta' inaporin. Ina quëran corosëquë patanantahuatona', tëpapi. Ya'ipiya quiyari ni'nai. ⁴⁰ Chiminpirinhuë', cara tahuëri quëran Yosëri ananpitaantarin. Nanpiantahuachina, Yosë nohuanton, ya'notërincoi. ⁴¹ Co ya'ipi piyapi'sari ni'pihuë'. Yosë nohuanton, quiyarisó ni'nai a'napita sha'huita'huaiso marë'. Nani nanpiantahuachina, quiyarë' coshatërin, o'orin. Quisocriso tëhuëchachin nanpiantarin, ténai. ⁴² Naporo' sha'huitërincoi paatoi pënënta'huaiso marë'. “Paatoma', ca nanamëhuë' sha'huico' imatonaco noya cancanchina'. Yosë chachin acorinco ni'ton, a'na tahuëri coisë pochin nisarahuë. Nanpipisopita, chiminpisopitanta', ya'ipiya co noyahuë' nipachina', ana'intarahuë. Inanta' sha'huitoco' nitochina,” itërincoi ni'ton, sha'huirárai. ⁴³ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' Quisoso ninotona', sha'huitërinënpoa' ina natëcaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina natëcaso' ya'huërin. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, imapatëhua', ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. “Ca oshanëhuë marë' mini Quisocriso chiminin,” topatëhua', inquitarinpoa', itërin Pitrori.

Ispirito Santori ya'coancantërinso'

⁴⁴ Noninso' natanahuatona', ya'ipiya natëpi. Nontaso chachin, Ispirito Santori ya'coancantërin. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonsapi. Co nitotaponaraihuë', Ispirito Santo nohuanton, napoapi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosapi. Natanahuatona', cotioro'sa' Pitro ca'tanpisopita pa'yanpi: “Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë nohuanton, Ispirito Santori ya'coancantërin,” topi.

⁴⁷ —Isopitanta' canpoa pochin Ispirito Santori ya'coancantërin ni'quëhuarë' aporihuaina', ténahuë. ⁴⁸ “Quisocriso imarai huachi,” topachinara, aporintëquë', itërin Pitrori. Napotohuachina, aporintopi.

—Isëquë iyaya yacapatoncoi, hua'quimiáchin a'chintocoi, itopi. Napotohuachinara, inaquë hua'quimiáchin yacapatërin.

11

Pitro Quirosarinquë natanpiso'

¹ Nisha piyapi'santa' Yosë nanamën natëpi ni'ton, Cotia parti a'naroáchin nahuinin. Ca'tano'santa' natantopi. Ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso' nitotopi. ² Napoaton Pitro Quirosarinquë huënantahuachina, a'naquën cotioro'sa' iráca nanan natëpisoari no'huipi. Quisoso imaponaraihuë', iráca nanaonta' nohuantopi.

³ —Nisha piyapi'sa' pëinënguë yacapataton, inapitarë'quën coshatëran. Co inapitaso' marca niacotopihuë'. ¿Onpoatonta' naporan? itërin.

⁴ Pitroso nipirinhüë' ya'ipiya sha'huitërin.

⁵ —Natanco iyaro'sa', no'tëquën sha'huichinquëma'. Copëquë ya'huëasoco, a'na tahuëri Yosë nontárahüë. Naporo' co huë'ëporahuë', hua'narëso pochin quënanahuë. Panca ta'na pochin nininso' inápa quëran o'mararin. Catapini cachinën quëran huëntënimararin. Ca ya'cariya o'marin. ⁶ Inaanaquë ni'pirahuë', nani ma'sha quënanahuë. Tananquë ya'huërinsopita, tanan ni'ni pochin nininso', pëhuara pochin nininso', nisha nisha anpiantëhuano'sa', inapita quënanahuë. ⁷ Nontërinco'sonta' natanahuë. “Huanirahuaton isopita tëpaton ca'quë',” itërinco. ⁸ “Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinhüë'.” Iráca Moisésë pënenincoi ama ina pochin capa'huaiso marëhuë',” itohuatëra, ⁹ inápa quëran itantarinco: “Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari 'sopai' itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso ya'huërinhuë',” itërinco. ¹⁰ Cararo' inachachin sha'huitantarinco. Ina quëran inápaquë quëpanantarín. ¹¹ Naporo' cara quëmapi'sa' Simon pëinënguë canquipi. Sisaria quëran huë'pi. Capitan Corniriori a'parinso'. ¹² Ispirito Santo sha'huitërinco: “Inapita imaquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', noya paquë',” itërinco. Napoaton pa'nahuë. Isopita iyaro'sa' ca'taninaco, saotaya'pi chachin ca'taninaco. Pëinënguë canconahuato, ya'conai. ¹³ Ya'conpatoira, Cornirio itërincoi: “Pëinëhuëquë Yosë nontasoco, anquëni ya'notirinco, ni'nahuë. ‘Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ¹⁴ Inaso' nanan sha'huitarinquën cha'ëcamaso marë'. Ina natëhuatan, Yosë anoyacancantarínquën. Quëmopinënpitanta' anoyacancantarín, tënin anquëni,” itërinco. ¹⁵ Quisoso nanamën sha'huitasoco chachin, inapitanta' Ispirito Santori ya'coancantërin. Ya'nan canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ¹⁶ Naporo' Siniro sha'huitërincoiso' yonquirahuë. “Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Yosëso nipirinhüë' Ispirito Santo aya'coancantarínquëma' catahuainquëmaso marë',” itërincoi Quisoso. ¹⁷ Siniro Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Inapitaso' nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imapachinara, inapochachin Ispirito Santori ya'coancantërin. Yosëri noya ni'pachina, inapochachin canta' noya ni'i, tënhüë. ¿Co caso' nanitërahüë' nisha yonquia'huaso! itërin Pitrori.

¹⁸ Natanahuatona', co huachi no'huipihuë'.

—Tëhuënhachin Yosë nohuanton, nisha piyapi'santa' co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', imasapi. Inari catahuarin ni'ton, nanpimiatapi. Ma noyacha Yosëso paya, itopi.

Antioquiaquë imapiso'

¹⁹ I'hua chachin Istipan tëpahuachinara, Quisoso imapisopita aparisitopi ni'ton, aquë yanquëëpi. A'naquën Pinisia parti pa'pi. A'naquëonta' Chipriquë pa'pi. A'napitanta' Antioquiaquë'pa' pa'pi. Nisha nisha parti paatona', Quisoso nanamën sha'huipi. Sha'huiponaraihuë', cotioro'saráchin sha'huitopi. ²⁰ A'naquënso nipirinhüë' Antioquiaquë canconahuatona', nisha piyapi'santa' sha'huitopi. Siniro Quisoso naporinso' a'chintopi. “Oshanëma' inquitatëinquëma', anoyacancantarínquëma',” itopi. Chipri quëran huë'pisopita, Sirini quëran huë'pisopita, inapita napopi. ²¹ Yosëri catahuarin ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona', imapi. Iráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi.

²² Quirosarinquë nahuinin. Quisoso imapisopita natantahuatona', Pirnapi a'papi Antioquiaquë ya'huëpisopita nicacaso marë'. ²³⁻²⁴ Inaquë canconahuaton, “Tëhuënhachin nisha piyapi'santa' imasapi. Yosëri na'con catahuarin,” ta'ton, noya cancantërin. Pirnapiso' noya quëmapi. Yosë noya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, piyapi'sa' pënenin: “Ama Siniro a'pocosohüë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' imamiatoco',” itërin. Pënenpachina, a'napitanta' Quisoso imapi.

²⁵ Ina quëran Pirnapi Tarsoquë pa'nin Saono yonípon. Inaquë yoniton, quënanin.

²⁶ “Huëquë' pa'a Antioquiaquë ya'huëpisopita a'chinta,” itohuachina, “Inta nipachin

pa'a," ta'ton, imarin. A'na pi'isa' inaquë ya'huëpi. Imapisopita catahuacaiso marë' yacapatopi. Na'a piyapi'sa' a'chintopi. Inaquë chachin Quisoso imapisopita nisha nininën acoantapi. "Cristo imaro'sa'," itopi.

²⁷ Naporo' tahuëri'sa' pënëntona'piro'sa' Quirosarin quëran Antioquiaquë huë'pi. ²⁸ A'naso' Acapo itopi. Inaso' Ispirito Santo nohuanton, ninorin. "Co hua'qui quëranhuë' ya'ipi parti tanarotapi," itërin ninoton. Ina quëran Craotio itopiso' Noma copirno ya'conaso', tëhuëchachin tanarotopi. ²⁹ Napohuachina, imapisopita yonquipi Cotia parti ya'huëpisopita catahuacaiso marë'. Imapisopita parisitapi ni'ton, coriqui yaa'papi. Coriquihuanosaso' na'con quëtopi. Co coriquihuanosahuë' nipisopitaso', pi'pian quëtopi. ³⁰ Nani coriqui yontonpachinara, Pirnapi, Saono, inapita quëtopi quëpacaiso marë'. Quirosarinquë quëparahuatona', ansiano'sa' quëtonpi pahuantërinso' quëtacaiso marë'.

12

Irotisëri aparisitërinso'

¹ Naporo' tahuëri'sa' a'na hua'an ya'huërin, Irotisë itopiso'. Quisoso imapisopita no'huiton, sontaro'sa' a'parin aparitacaiso marë'. ² Santiago maconpi. Inaso' Coansa iin. Mapachinara, sahuëniquë atëpatërin. ³ Tëpapi ni'ton, cotio hua'ano'sari pa'yatopi. Ina natantahuaton, Pitronta' macacaiso marë' camaitërin. Naporo' cotioro'sa' niyontonapi pan co ahuëpocatopisohuë' capacaiso marë'. ⁴ Mapachinara, tashinan pëiquë apo'motërin. Shonca saota sontaro'sa' acorin a'paicaiso marë'. Catapini, catapini ya'piri ni'sapi. Niya'huëretatona', tashirë chachin a'pairapi. "Pascoa na'huëhuachin, piyapi'sa' ni'tërantapaiquë Pitro ana'intarahuë," tënin hua'an yonquiaton. ⁵ Pitro tashinan pëiquë ya'huapirinhue', Quisoso imapisopita Yosë nontapi. Pitro marë' chiniquë Yosë nontapi.

Pitro tashinan pëi quëran cha'ërinso'

⁶ Tashiraya pochin hua'ani ana'intacaso' nisahuaso', Pitro huë'ësárin. Cato' sontaro'sari ahuancoanapipi. Cato' catinaquë tonpopi. Ahuënan quëran a'na sontarori nitonpotanpatërin. Inchinan quëran a'narinta' nitonpotanpatërin. Inapotahuatona', ya'ipi huë'ësapi. Ya'coanaquë cato' sontaro'sa chachin tashinan pëi' a'pairápirinhue'. ⁷ A'nanaya Siniro anquëninën inaquë ya'notimarin. Huënaráchin a'pinin. Pitro pichianahuaton, ochinanin. "Manóton huënsëquë' pa'a," itërin. Napotohuachina, tanpain quëran catina inaora nii'quiritërin. Cato quëran chachin nii'quiritërin. ⁸ "A'moanahuaton, sapatë' po'moquë'," itërin. Itohuachina, inaporin. "Aipi a'moransonta' a'mosahuaton, imaquico," itantarin.

⁹ Ina quëran pipihuachina, Pitrori imarin. "Co'ta'ma' anquëni ocoiarincohuë'. Topinan hua'narëso pochin ni'samarahuë'," topirinhue'. ¹⁰ Sontaro ya'natontarinso' na'huëtirin. Ina quëran a'nanta' na'cotiantarin. Pëianshinanquë huarë' canquirin. Inaquë panca ya'coana hua'na quëran nininso' ya'huëpirinhue', inaora ni'soatërin. Pipirahuaton, a'na cachiquë pa'nin. Inaquë a'naroáchin anquë'niri patërin.

¹¹ Naporo' Pitro no'tëquë yonquirin: "Co hua'narëso pochin ni'nahuë'. Siniro chachin anquëninën a'patimarinco nicha'ëincoso marë'. Irotisë, cotio hua'ano'sa', inapita yatëpapirinhue', nicha'ërinco," tënin.

¹² Ina yonquiaton, Maria pëinënquë pa'nin. Coansa Marco a'shin inaso'. Inaquë na'a imapisopita niyontonahuatona', Yosë nontapi. ¹³ Paira tahuirinquë canconahuaton, ya'coananëquë pi'nitonin. Pi'nitohuachina, a'na nanon huë'nin, Rota itopiso'. ¹⁴ Pitro noninso' nohuianantahuaton, pa'yanin. Pa'yanaton, co ya'coana i'soataponahuë', ta'acontarahuaton, pëiquë ya'coantarin. Pitro aipiran huaniarinso' sha'huiconin.

¹⁵ —Quëmaso' hua'yantëran, itopirinhue'.

—Co hua'yantërahue'. Tëhuëchachin Pitro inaquë huaniarin, itohuachina:

—Co inahuë'. Anquëninën nimara, itopi.

¹⁶ Napoasoi', Pitroso' ya'coana pi'niantarin. Naporo huarë' i'soatopi. Pitro quë-nanahuatona', pa'yanpi. ¹⁷ Inaso nipirinhüë' imirin quëran anquitërin ama noncaro-caiso marëhuë'.

—Sinioro chachin anquëninën a'patimarinco. Tashinan pëi quëran ocoirincó. Iya Santiaco sha'huitonco' nitochin. Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitoco', itërin.

Ina quëran a'na parti pa'nin.

¹⁸ Tahuërihuachina, sontaro'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Intoacha Pitro pacaya?” nitopi. ¹⁹ Irotisëso nipirinhüë': “Pitro maconquë',” itopirinhüë'.

“Capa huachi,” itohuachina, a'na a'na sontaro natanin. Co nitotohuachinarahuë', tëpacaiso marë' camaitërin. Napoaton sontaro'sa' Pitro a'paipisopita tëpapi. Ina quëran Irotisë Cotia quëran pipirahuaton, Sisariaquë pa'nin ya'huapon.

Irotisë chiminiso'

²⁰ Irotisi hua'an ya'huërinquë nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', cosharo' pa'anquipi. A'naquënso' cosharo' yapa'anpirinahuë', chiníquën no'huiton, co nohuantërinhuë' quëtacaso'. Tiroquë ya'huëpisopita, Sitonquë ya'huëpisopita, inapita no'huirárin. Napoaton niyontonahuatona', inaquë huë'pi. Po'oana quëran inpriatonën Pirasito itopiso' nontiipi.

—Quëmari hua'an nontëquë' ama huachi no'huiincoisohüë'. Ina marë' coriqui quëchinquën, itopi.

—Noyahua', tosahuaton, pa'nin hua'anën nontacaso marë'.

²¹ —Sha'huitëquë' huënta'ina' nonchi, itërin. Niyontonpachinara, noyápiachin nitaparin. Hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsërahuaaton, piyapi'sa' nontarin.

²² Natanahuatona', pa'yatapi: “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Co piyapi pochin nontërancoihuë'. Yosë chachin pochin nontarancoi,” itopi chiníquën nontatona'.

²³ Topinan piyapi niponahuë' natanahuaton hua'an nipa'yatërin. Yoséichin chinotacaso nipirinhüë' naporinso marë', a'naroáchin Sinioro anquëninëni acaniorin. Chiníquën canioton, shonari pë'yarin. Parisitërarin quëran chiminin.

²⁴ Yosë nanamënso nipirinhüë' nahuinarin. Nisha nisha parti sha'huirápi ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona' imasapi.

²⁵ Pirnapi, Saono, inapitaso' nani yonquipi Antioquiaquë paantacaiso'. Imapisopita coriqui a'papiso' nani quëtonpi ni'ton, Quirosarin quëran pipirahuatona', paantapi. Coansha Marconta' quëpapi.

13

Pirnapi, Saono inapita a'chinacaso marë' a'papiso'

¹ Antioquiaquë na'a Quisoso imapisopita ya'huëpi. Na'a niyontonahuatona', Yosë chinotopi. A'natërápo quëmapi'sa' ansiano ya'conpi. A'naquënso' Quisoso nanamën sha'huitona', pënëntopi. A'naquëonta' imapisopita a'chintopi noya imacaiso marë'. Inapitaso': Pirnapi, Simon, Nosio, Manain, Saono, inanapo ya'huëpi. Simonso' yara piyapi. Nosioso' Sirini quëran huë'nin. Manainso', Cariria hua'an Irotisë pëinëinquë so'sorinso'. ² A'na tahuëri co coshatatonaraihuë', Sinioro chinotopi. Napohuachinara, Ispirito Santori sha'huitërin: “Pirnapi, Saono inapita nohuantërahüë' paatona', piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. Ina marë' inapita acorahuatoma', a'paco' pa'ina',” itërin.

³ Napoaton co coshatatonaraihuë', inapita marë' chiníquën Yosë nontopi. Nani Yosë nontohuachinara, së'huamotorahuatona', acopi paatona' a'chinacaiso marë'. Ina quëran a'papi.

Chipri parti a'chinpiso'

⁴ Ispirito Santo nohuanton, Siriosiaquë pa'pi marë pa'tacaiso marë'. Ina quëran panca nanchaquë pa'sahuatona', Chipri parti canconpi. Panca so'ton inaso'. Inaquë na'a ninano' ya'huërin. ⁵ Saraminaquë nonshirahuatona', cotio niyontonpiso pëiquë pantarahuatona', Yosë nanamën sha'huitopi. Nisha nisha niyontonpiso pëiquë sha'huitëra'piapi. Coansha Marconta' pa'nin catahuacaso marë'.

⁶ Inaquë sha'huirahuatona', ya'ipi Chipri parti pa'topi. A'chintëra'piapi. Inapoatona', Paposëquë huarë' canconpi. Inaquë a'na pënoton quënanconpi. Inaso' cotio quëmapi, Pariquisoso itopiso'. Inaso', nonpin nanan pënëntona'pi ni'ton, piyapi'sa' nonpintarin. ⁷ Inaso' hua'an amiconën. Hua'anso' Siriquio Paono itopi. Inaso' noya yonquirin. “Canta' Yosë nanamën nata'in,” ta'ton, Pirnapi, Saono, inapita amatërin. ⁸ Pënotonso nipirinhüë' co nohuantërinhuë'. Inaso' Crico nananquë Irimasë itopi. “Ama natëquësohuë’,” toconin. ⁹ Saonoso' Noma nananquë Paono itopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, pënoton ni'sárin quëran itapon:

¹⁰ —Quëmaso' sopai pochin cancantëran. Yosëso' noya noya nipirinhüë', yainimicotëran. Tëhuënhachin nonpintënguën, pa'pi co noya quëmapinquënhüë'. Sinioro no'tëquën sha'huitopirinpoahuë', ¿onpoatonta' quëmari nonpintaton, a'napita anishacancantaran? ¹¹ Apiramiachin Yosë nohuanton, co manta' quënantaranhuë'. Hua'quimiachin co pi'i quënanaranhuë', itërin.

Napotohuachina, a'naroáchin chitoro pochin ni'tërin. Somaraya pochin nicaton, co manta' quënantërinhuë'. Si'pinantápirinhüë', a'na piyapi nohuantërin matanparahuaton, quëpacaso marë'. ¹² Hua'ani ni'sahuaton, “Yosëri mini napotërin,” ta'ton, natërin. Sinioro nanamën natanahuaton, pa'yanin. “Inaso' chiníquën nanan,” tënin.

Pisitia parti pënëntërinso'

¹³ Ina quëran Paonoso', ca'taninsopitarë chachin a'na parti pa'nin. Nanchaquë ya'conahuatona', marë pa'tantapi. Panpiria parti nonshirahuatona', a'na ninano PiriQUI itopiquë pa'pi. Coansha Marcosa nipirinhüë', co huachi imátërinhuë'. Quirosarinquë ayamantarin. ¹⁴ Paonoso' Pirnapirë chachin paantapi. PiriQUI na'huëtahuatona', aquë iratopi. Pa'sápatona', a'na Antioquiaquë canconpi, Pisitia parti ya'huërinso'. Chinoto tahuëri nipachina, cotio niyontonpiso pëiquë pa'pi. Inaquë ya'conahuatona', huënsëpi. ¹⁵ Cotio ansiano'sa' quirica nontapi. Moisésë iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita nani nontohuachinara, itapona':

—Achinicanamacoiso marë' yapënënpatamacoí iyaro'sa', sha'huitocoi nata'in, itërin.

¹⁶ Napotohuachina:

—Noyapa', carinquëmanta' pënëinquëma', ta'ton Paono huanirir. Huanirahuaton, imirin quëran tasatërin piyapi'sari ta'tatona' natanacaiso marë'.

—Natanco iyaro'sa'. A'naquëmanta' nisha piyapinquëma' nipomarahuë', Yosë chinotërama'. Canpitanta' natanco. ¹⁷ Iráca quëran huarë' israiro'sanpoa' Yosë chinotërhua'. Iráca chachin shimashonënpoapita acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iquipitoquë ya'huëapona', Yosë nohuanton, na'api. Ina quëran Yosëri chachin chiníquën nanantaton, catahuarin inatohua quëran cha'ëcaiso marë'. ¹⁸ Catapini shonca pi'ipi inotëro parti pa'pachinara, Yosëri nosoroaton, co ata'huantërinhuë'. Co yanatëpirinahuë', na'con catahuarin. ¹⁹ Ina nohuanton, Canaan parti pa'pi. Inatohua' nisha nisha piyapiro'sa' ya'huëpi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Canchisë huënton ya'huëpirinahuë', co Yosë natëpihuë' ni'ton, ina nohuanton minsëpi. Inaquë chachin shimashonënpoapita ya'huëpi. Yosëri catahuarin ni'ton, ina no'pa' hua'anëntopi. ²⁰ Ya'ipi quëran catapini pasa a'natërápo shonca pi'ipi ninin.

Ina piquëran Yosë nohuanton, hua'ano'sa' ya'cona'piapi catahuacaiso marë'. Samoiro ya'conaquë huarë' inapopi. ²¹ Inaso' noya pënëntopirinhuë': “Copirno nohuantërai huachi,” topachinara, Yosëri Saono acorin. Inaso' Mincamin huënton quëmapi, Quisi hui'nin. Catapini shonca pi'ipi Saono hua'anëntopirinhuë', ²² Yosëri ocoirahuaton, Tapi acorin. Quisi hui'nin inaso'. Nóya quëmapi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. “Tapiso' ca pochin cancantërin. Noya ni'nahuë. No'tëquën natëarinco,” tënin Yosë. ²³ Iráca chachin Yosëri sha'huitërin: “A'na tahuëri Tapi shiin nicha'ësarinquëma',” itërin shimashonëmapita. Iporaso' iyaro'sa', nani Quisoso a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Sha'huitërinso chachin a'paimarin. ²⁴ Co'huara Quisoso huë'shatërasohuë', Coansha pënëntarin. Na'a israiro'sa' pënënarin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin

tahuërétantaco'. Ina quëran i'quë aporintaranquëma', itërin. ²⁵ Coansha pënëntërinso' yatiqihuachina, no'tëquën sha'huirin. “ ‘Quëmaso' Cristonquën,' itopiramacohuë', co caso' inacohuë'. Nipirinhue', ca piquëran huë'sarin. Inaso' noya noya. Co caso' maquëyancohuë' ni'to, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë',” itërin.

²⁶ “Canpoaso' iyaro'sa', Apraan shinpitanpoa' ni'tëhua', Yosë nanan a'patirinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Nisha piyapinquëmanta' Yosë chinotohuatama', nicha'ësarinquëma' canpitanta'.

Napoaton ya'ipinquëma' sha'huitaranquëma'.

²⁷ Quirosarinquë ya'huëpisopitaso', co Quisoso nohuitopihuë': ‘Yosëri a'paimarin,' co topihuë'. Co hua'ano'sa tëranta' napopihuë'. Pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' nani chinoto tahuëri natanpirinahuë', co yonquipihuë'. ‘Quisoso tëpaquë', itopi. Iráca ninorinso chachin yatëpapi.

²⁸ Co ma'marë tëranta' tëpacasohuë' nipirinhue', Pirato sha'huitopi: ‘Tëpaquë', itopi.

²⁹ Ina quëran ya'ipi Yosë quiricanënguë ninorinso' nanihuachina, corosë quëran anohuararahuatona', na'pi naninquë po'mopi.

³⁰ Inaquë po'mopirinahuë', Yosëri ananpitaantarin.

³¹ Nanpiantarahuatón, a'na yoqui miria pochín ya'huantarahuaton, ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarin. Co'huara chimiyantërasohuë', na'a Caririaquë ya'huëpisopitari ca'tanpi. Quirosarinquë huarë' imapi. Quisoso nanpiantahuachina, inapitarinta' quënanpi. Quënanahuatona', ya'ipi piyapi sha'huitapi: ‘Nanpiantarin mini. Quiyari ni'nai,' tosapi.

³² Quiyanta', iyaro'sa', noya nanan sha'huitarainquëma'. Iráca Yosëri shimashon-ënpopita nontaton, sha'huitërin.

³³ Iporaso' nani Quisoso a'patimarinpoa'. Shinpitanpoa' ni'tëhua', yonquirinpoa'.

Quisoso ananpitaantarahuaton, catahuarinpoa' canpoanta'. Yosë quiricanënguë iráca ninshitërin. ‘Quëmaso' hui'nahuënguën. Ipora chachin acoaranquën hua'anëntamaso marë', tënín Tapi. Sarmo catoquë naporin.

³⁴ Yosëri ananpitaantacaso' ninorin. Co nonën chanatarinhue'. Iráca quiricanën quëran itërin: ‘Tapi no'tëquën nontërahuë. Nosoroato, na'con catahuarahuë. Canpitanta' inapochachin catahuaranquëma', tënín Yosë.

³⁵ Napoaton Tapiri ninshitantarín. ‘Quëmasáchin natëranquën ni'ton, co nohuantaranhue' nonëhuë chanatacaso', itërin, Yosë nontaton. Sarmo quiricaquë chachin naporin.

³⁶ Napoaponahuë', Tapiso' Yosë natëton, piyapi'sa' catahuarin. Ina quëran chiminín. Shimashonënpita pirayan pa'pitopi. Nonën chanatërin.

³⁷ Quisoso nipirinhue' Yosëri ananpitaantarín. Co nonën chanatërinhuë'. Quisoso nonën chachin ninoton, Tapi iráca ninshitërin.

³⁸⁻³⁹ Napoaton iyaro'sa' sha'huichinquëma'. Quisosoíchin nanitaparín oshanëma' inquitininquëmaso'.

Iráca pënëntërinso' Moisésëri ninshitopirinhuë'. Ina imapatama', co oshanëma' inquitarinquëmahue'.

Nipirinhue', Quisoso natëhuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'.

Oshanënpoa' marë' chiminín ni'ton, inquitarinpoa'. Ina quëran Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁴⁰ Nani natanamaco ni'ton, a'naroáchin, iyaro'sa', natëco'. Ni'cona ana'intochinquëma'.

Iráca Yosë quiricanën quëran pënëntona'piro'sa' itapona':

⁴¹ ‘Yosëri itërin: “Canpitaso' na'con tëhuaconama'.

Iso tahuëri'sa' ca nohuanto, na'con ma'sha onpoarama'. Yonquirahuëso'

sha'huitarinënguëma'.

Natanapomarahue', co natëtaramahuë'. Napoaton pa'yanatoma', yonquico'.

Chiníquën ana'intaranquëma' ni'ton, ta'huantarama', tënín Yosë,' itopi.

Canpitanta' ni'cona inapochachin ana'intochinquëma', tënín Paono, pënëntaton.

⁴² Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipihuachinara, ‘a'na chinoto tahuërinta' inapochachin a'chintaantacoi,' itopi.

⁴³ Piyapi'sa' noquitopirinahuë', na'a cotioro'sari Paono imasapi. Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochín Yosë chinotopisopita imasapi.

Imapachinara, Paono, Pirnapi catoari chachin a'chintantapi.

‘Yosë inaora nohuanton, nosororinpoa', ta'toma', imamiatoco',” itopi.

⁴⁴ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, ya'ipi ninanoquë ya'huëpisopita niyontonpi

Yosë nanamën natanacaiso marë'. Caraíchin piyapi co pa'pihuë'. ⁴⁵ Cotioro'saso

nipirinhue' notohuaro' piyapi ni'sahuatona', no'huitona', apiratopi. “Isopitaso' nisha

piyapi'sa' ni'ton, co canpoa pochín iráca pënëntërinso' natëpihuë', ta'tona', no'huitopi.

“Paono co no'tëquën a'chininhuë'. Inaso' nonpintë',” itopi. ⁴⁶ Paonosos nipirinhuë' chiniquën cancantaton, co të'huarinhüë'. Pirnapinta' chiniquën cancantërin.

—Canpita'ton Yosë nanamën sha'huita'huanquëmaso' ya'huëpirinhüë', a'porama' ni'ton, canpitaora tëhuënëma quëran co nanpimiatarahüë'. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarai. ⁴⁷ Siniro sha'huitërincoi:

“Quëmaso' acoranquën nisha piyapi'sa' a'chintaton anohuitancoso marë'.

A'pintëreso pochin nanamëhuë anitotaran.

Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' a'chintëra'piapon cha'ëcaiso marë',” itërincoi, tënin Paono.

⁴⁸ Nisha piyapi'sa' natanahuatona', pa'yatopi. “Ma noyacha Yosë sha'huitërinpoa paya,” topi. A'naquën Yosëri huayonin ni'ton, natëtona', Quisoso imasapi ina nohuitatona', nanpimiatacaiso marë'. ⁴⁹ Ya'ipi ina parti Siniro nanamën nahuinin. ⁵⁰ Cotioro'saso nipirinhuë' ninano' hua'ano'sa' nontopi. Sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita nontopi, Yosë chinotopisopita nininso'. “Paono co noya quëmapihüë'. Pirnapinta' co noyahuë'. Co isëquë nohuantëraihüë',” toconpi. Napotatona', aparisitahuatona', a'papi. ⁵¹ “Nani sha'huitopiranquëmahüë', co nohuantaramahüë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama',” itahuatona', Iconioquë pa'pi. ⁵² Patopirinhüë', nani a'chintopi ni'ton, Quisoso imapisopitaso' noya cancantopi. Ispirito Santori noya ya'coancantërin.

14

Iconioquë a'chinpiso'

¹ Paono, Pirnapi, inapita Iconioquë canconpachinara, inachachin niantapi. Inaquënta' chinoto tahuëri nanihuachina, cotio niyontonpiso pëiquë ya'conpi. Nóya a'chinpi ni'ton, na'a cotioro'sari natëpi. Na'a nisha piyapi'santa' Quisoso imápi. ² A'naquën cotioro'saso nipirinhuë', co yanatëpihuë'. Napoaton, nisha piyapi'sa' nontatona', anishacancantopi. “Quisoso imapisopita co noya piyapisahuë',” itopi. Napoaton a'naquën co yaimatonahuë', imapisopita no'huipi. ³ Hua'qui' inaquë Paono yacapatërin. Pirnapirë chachin inaquë ya'huëpi. Chiniquën cancantatona', Sinirori nosororinso' sha'huirápi. No'tëquën sha'huipi ni'ton, Sinirori catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. Ina ni'sahuatona', “Tëhuëchachin Yosë catahuarinquëma',” itopi. ⁴ Ya'huëhuano'saso' nisha nisha yonquipi. A'naquën cotioro'sa pochin cancantopi. A'naquënso nipirinhuë' Paono, Pirnapi, inapita natëpi. ⁵ Cato chachin noya nipirinhüë', cotioro'saso' nisha piyapi'sarë' napopianachin yonquiatona', chinotopi ahüëcaiso'. Hua'ano'sarinta' no'huipi. Na'piquë yatëpapiirinhüë', ⁶ natantahuatona', ta'api. Niconia parti pa'pi. Inaquë cato' panca ninanoro'sa ya'huërin. A'naso Nistra, a'nanta' Tirpi itopi. ⁷ Inatohua' paatona', noya nanan sha'huiantarapi. Ya'cariyanta' a'chinapi.

Paono na'piquë të'yarapiso'

⁸ Nistraquë apia ya'huërin. Co nanitërinhuë' iratacaso'. Nasitërin quëran huarë' co onporonta' huanirinhüë'. ⁹ Paonori a'chintohuachina, nóya natanarin. Napohuachina, Paonori notëërin. “Iso quëmapi noya natëterin. ‘Quisocristo nanitërin anoyatiincoso’,” tëninso marë' anoyatarahüë',” tënin yonquinëquë. ¹⁰ Napoaton chiniquën itapon:

—No'tëquën huaniquë' iyasha, itërin.

A'naroáchin huanirahuaton, noya pa'sarin. ¹¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', Niconia nananquë ninontopi:

—Yosëro'sa' isëquë o'matona', piyapi taraimapi, topi.

¹² “Pirnapiso' Sioso chinotërehuaso',” nitopi. Paono na'con na'con a'chinin ni'ton, “Inaso' Irimisë chinotërehuaso',” nitopi. (Inahuara nananquë ninontopi ni'ton, Paono, Pirnapi inapitaso' co natanpihuë'.) ¹³ Ninano intonquë Sioso moshapiso pëi' ya'huërin. Ina hua'anënso', ohuaca' masahuaton, yancoro'sa' sihuirin, apë'pëconotacaso marë'. Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Ninano ya'coanaquë quëparahuaton, inaquë yatëparin moshacaiso marë'. ¹⁴ Naporo huarë' Pirnapi, Paono, inapita nitotopi. Natanahuatona':

“Tata Yoséichin chinotacaso' ya'huërin,” ta'tona', a'mopiso oshapi. Huancanachin ta'arahuatona', chiniquën nontopi.

¹⁵ —¿Onpoaramata' iyaro'sa'? Ama moshacoisohuë'. Tëhuëenchachin co quiyaso' moshamacoiso ya'huërinhuë'. Quiyanta' piyapicoi, canpita pochachin ninai. Noya nanan sha'huita'huanquëmaso marë' huë'nai. Quisoso nanamën, iyaro'sa', a'chinchinquëma', natanco. Mamanshi topinan quëran mosharama'. Yosëso nipirinhuë' nanpirárin. Ama huachi mamanshi moshacosohuë'. Inapita naniantatoma', Yosë imaco huachi. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, marëro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita inari ninin. ¹⁶ Iráca piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin inahuara yonquipiso' imacaiso marë'. ¹⁷ Nipirinhuë', nosoroatonpoa', nani ma'sha acotërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Ina nohuanton, o'nanin. Ina nohuanton, ma'sha papotërin. Ina nohuanton, cosharo' ya'huëtërinpoa' ca'patëhua' noya cancantacaso marë'. Inapoaton, noya yonquirinpoaso' anitotërinpoa', itopi.

¹⁸ Napotopirinahuë', co a'naroáchin natëtopihuë'. Parisi quëran pochin natëtona', co huachi ohuaca' tëpatona inapita moshapihuë'.

¹⁹ Napoaponahuë', cotioro'sari huëcapairahuatona', anishacancantopi. A'naquën Antioquia quëran huë'pi. A'napitanta' Iconio quëran huë'pi. Huë'sahuatona', Paono, Pirnapi, inapita sha'huirapipi ni'ton, no'huipi.

No'huirahuatona', Paono mapi. Masahuatona', na'piquë të'yarahuachinara, chiminpirinhuë'. Ohuararahuatona', ninano intonquë të'yatonpi. “Nani chiminin,” ta'tona' inaquë patopi. ²⁰ Quisoso imapisopitari tancapitahuatona', nocoaso', a'nanaya ni'tiintarahuatona', huaniantarin. Ninanoquë paantarin. Tahuërininquë Tirpiquë pa'nin. Pirnapinta' pa'nin.

²¹ Inaquë noya nanan sha'huitohuachina', na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi. Nani a'chintohuachinara, Nistraquë ayamantapi. Ina quëran Iconioquënta' paantarahuatona', Antioquiaquë cancoantapi. ²² Cara ninanoquë chachin Quisoso imapisopita pënëna'piapi. “Ama iyaro'sa' Quisoso a'pocosohuë'. Imamiatoco'. A'napita aparisitarinënpoa'. Parisitacaso' ya'huërin. Parisitatëhua', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarëhua'. Napoaton noya ahuantoco',” itopi. Pënënpachinara, achinicancanpi. ²³ Yapa'pachinara, a'naya a'naya Quisoso imapisopitaquë ansiano'sa' acora'piapi. Noya nipisopitaráchin acora'piapi. Co coshatatonaraihuë', inapita marë' Yosë nontopi: “Ya'ipi isopita, Siniro, noya natërinënuën. Noya a'paiquë',” itopi. Cara ninanoquë chachin napopi.

Hua'qui quëran ya'huëpiquë paantapiso'

²⁴ Ina quëran paantapi. Pisitia parti na'huëtaantarahuatona', Panpiria parti cancoantapi. ²⁵ Pirihiquë Yosë nanamën sha'huiantarahuatona', Atariaquë pa'pi huachi. ²⁶⁻²⁷ Ina quëran nanchaquë huë'sahuatona', Antioquiaquë canquiipi. A'papi quëran chachin canquiantapi. Canquirahuatona', Quisoso imapisopita ayontonahuatona', ya'ipi sha'huitopi. “I'hua chachin a'paramacoi. ‘A'na parti ya'huëpisopita noya nanan sha'huitonco'. Insëquësona pa'patama', Yosë noya catahuainquëma', itohuatamacoira, pa'nai. Nani sha'huirai. Yosë nóya catahuarincoi. Ina nohuanton, nisha piyapi'santa' Quisoso natëtona', Yosë huëntonënuë ya'conpi,” itopi. ²⁸ Inaquë hua'qui' ya'huëantapi. Imapisopitarë' ninontatona', noya ya'huëpi.

15

Quirosarinquë anoyatopiso'

¹ Ina quëran a'naquën quëmapi'sa' Cotia parti quëran canquiipi. Quisoso imaponaraihuë', Moisésë pënëntërinsona' imasapi. Napoaton Antioquiaquë canquihuachinara, imapisopita nisha a'chintopi. “Íráca Moisésë pënëninpoa' marca niacotacaso'. Co ina natëhuatamahue', co Yosë anoyacancantarinquëmahue',” itopi. ² Paonoso', co ina pochin yonquirinhuë'. “Co niacotacaso' ya'huërinhuë',” ténin. Pirnapinta' inachachin yonquirin. Napoaton canquipisopitarë' ninontopi. “Co no'tëquën a'chinamahue',” nitatona', chiniquën ninontopi. Napoaton imapisopitari itapona': “Quirosarinquë

paco'. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita natanco'. ¿Ma'tama' sha'huichinēnquēmapa'?" ta'tona', Paono, Pirnapi, inapita a'papi. A'napitanta' inapitarē' a'papi.

³ A'pahuachinara, pa'pi. Pinisia parti, Samaria parti, inaquēpita pa'sahuatona', sha'huirapiapi. “Nisha piyapi'santa' iráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi huachi,” itēra'piapi. Quisoso imapisopita natanahuatona', nóya cancantopi.

⁴ Quirosarinquē cancompachinara, ya'ipi Quisoso huēntonēnquē ya'conpispita noya nontopi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapitanta' noya nontopi. Ina quēran Paonori ya'ipi sha'huitērin: “Aquē iyaro'sa' pa'nai Quisoso nanamēn sha'huita'huaiso marē'. Yosē noya catahuarincoi. Nisha piyapi'santa' Quisoso imasapi. Nisha nisha ninanoquē niyontonapi,” itērin. ⁵ Ina natanahuatona', a'naquēn parisioro'sa' Quisoso imaponaraihuē', co noyahuē' natanpi. Napoaton huanirahuatona', taponā':

—Nisha piyapi'sa' yaimapachina', marca acotacaso' ya'huērin. Ya'ipi Moisésē iráca pēnētērinso' imacaiso' ya'huērin. Inapita a'chintoco' imaina', itopi.

⁶ Napoaton ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita niyontonpi nisha nisha yonquipiso' natanacaiso marē'. ⁷ Hua'qui' ninontohuachinara, Pitro huanirahuaton, itērin:

—Canta' iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquēma'. Nani iráca Yosē acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marē'. Ina nohuanton, Quisoso nanamēn sha'huitērahuē. Inapitanta' natanahuatona', natēpi. Natētona', imasapi. Ina nitotērama' canpitanta'.

⁸ Ya'ipi yonquirēhuasopita Yosē nitotērin. “Inapitanta' cancanēna quēran noya natērinaco,” ta'ton, Ispirito Santo aya'coancantērin. Canpoa' ya'coancantērinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantērin. ⁹ Ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. Nisha piyapi'santa' nosororin. “Quisocristoíchin imasarahué,” topachinara, cancanēna' anoyatērin. ¹⁰ Iráca Moisésē nisha nisha pēnēntopirinhuē', shimashonēnpoa' co nanitopihuē' ya'ipiya no'tēquēn natēcaiso'. Canpoanta' co nanitaparēhuahuē'. ¿Ma'marēta' nipachin nisha piyapi'sa' imapachina', iráca pēnēntopiso' a'chinacaso' nohuantērama'? tēnahuē. Yosēri noya ni'pachina, co canpoari nisha sha'huicaso' ya'huērinhuē'. Quisoso imapisopita tananpintahua', Yosē ana'intoahuachinpoa'. ¹¹ Sinioro Quisoso natēhuatēhua', inaora nohuanton, nicha'ēsarinpoa'. Nosoroatonpoa', oshanēnpoa marē' chiminin ni'ton, anoyacancantērinpoa'. Inapochachin nisha piyapi'santa' anoyacancantērin, tēnin Pitro.

¹² Ina natanahuatona', “No'tēquēn nonin,” ta'tona', ta'tápi. Ina quēran Pirnapi, Paono, inapitanta' sha'huitantapi: “I'hua pa'patoira, Yosē na'con catahuarincoi. Quisoso nanamēn sha'huitohuatoira, na'a nisha piyapi'sari natēpi. Inapitanta' caniohuachinara, Yosē nohuanton, anoyatēra'piarai. Ni'sahuatona', ‘Tēhuēnchachin Yosēri catahuarin,’ topi,” tēnin Paono.

¹³ Nani nontohuachina, Santiaconta' tapon:

—Natanco iyaro'sa'. ¹⁴ Iya Simon nani sha'huitērinpoa'. Yosē nohuanton, ina'ton nisha piyapi'sa' a'chintērin. A'chintohuachina, a'naquēn imasapi, Yosēri huēntonēnquē aya'conin. Inapitanta' piyapinēnpita pochachin ni'sarin. ¹⁵ Inachachin pēnēntona'piro'sa' ninshitērin. Iráca Yosē quiricanēnquē ninshitaton, tapon:

¹⁶ “Yosē chachin naporin:

‘A'na tahuēri huēantarahuē.

Tapi shinpita catahuaantarahuē. Inapitaso' naniantērinaco ni'tona', pēi' mocarinsó pochin nisapi.

Co noya cancantopirinahuē', cari anoyacancantaantarahuato, noya acoantarahuē.

¹⁷ A'napita piyapi'santa' nohuitiinacoso marē' napoarahuē.

Nisha piyapi'santa' nohuitohuachinaco, chinotarínaco.

Ca nohuanto, a'naquēn imasarinaco,'

¹⁸ tēnin Yosē. Iráca quēran huarē' yonquirin nisha nisha piyapi'sa' nicha'ēcaso'.

Ina yonquiaton, anitotērinpoa',” tēnin pēnēntona'pi.

¹⁹ “Napoaton nisha piyapi'sa' Yosē imapachina', noya nia'ahua', tēnahuē. Co ya'ipi Moisésē pēnētērinso' a'chintacaso' ya'huērinhuē'. ²⁰ Nipirinhuē', pi'pian pēnēnacaso marē' ninshitahua'. Nisha piyapi'sa' ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marē'. Ina

nosha Quisoso imapisopita tananpichina'. Naporahuatona', a'naquën maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huēnainēn noya inquitopihuē'. Ina noshanta' ama ca'inasohuē'. Naporahuatona', ama monshihuainasohuē', Inaíchín pēnēanhuan'. ²¹ Iráca quēran huarē' Moisēsē pēnētērinso' ya'huērin. Na'a ninanoquē a'chintapi. Nani chinoto tahuēri niyontopiso pēiquē nontopi. Napoaton ama inapita pinoinēnpoaso marēhuē' ina pochín quirica a'patahua' Quisoso imapisopita pēnēnacaso marē', itērin.

Pēnēnacaiso marē' ninshitopiso'

²² “Noyahua'. Ina pochín ninshitahua',” topi ya'ipiya. Ina quēran ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita yonquipi catoya'pi a'patacaiso marē'. “Paono, Pirnapi, inapita panantahuachina', inahuanta' ca'taina',” topachinara, “Inanta' noya,” topi ya'ipi imapisopita. Napoaton cato' quēmapi'sa' nōya nipisopita huayonpi paatona' sha'huitacaiso marē'. A'naso' Sirasē. A'nanta' Cotasē. Parsapasē itopi anta'. ²³ Ina quēran quirica ninshitopi Antioquiaquē ya'huēpisopita quētontacaiso marē'.

“Iyaro'sa'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya quiyanta' ya'huarai. Quiyaso' ca'tano'sanēnpitacoi ninshitarainquēma'. Ansiano'saro'coi chachín quirica a'patarainquēma', ni'co'. Co cotioro'sanquēmahuē' nipomarahuē', canpitanta' Quisoso imarama' ni'ton, iyahuēpita pochín ni'nainquēma'. Ya'ipi imaramasopita Antioquiaquē, Siria parti, Sirisia parti, inatohua' ya'huēramasopita iso nanan chachín a'patarainquēma' nitotacamaso marē'. ²⁴ I'hua a'naquën isēquēran pa'pachinara, nisha a'chintērinēnquēma'. ‘Co Moisēsē pēnētērinso' natēhuatamahuē', co Yosē huēntonēnquē ya'conaramahuē', itērinēnquēma'. Co quiyari a'papiraihuē', pa'pi. Natanahuatoma', nisha nisha yonquirama'. Pirnapi Paonorē chachín huēcaton, nani sha'huitirincoi. Ipora huarē' nitotatoi, ninshitarainquēma'. ²⁵ Napoaton niyontonpatēira, catoya'pi sha'huitatoi, a'patarainquēma'. Pirnapi, Paonorē chachín ya'huēramaquē pa'pachina', inapitanta' pa'sapi. Pirnapi, Paono cato chachín nōya quēmapi'sa', tēnai, noya nosororai. ²⁶ Siniro Quisocriso nanamēn sha'huipiso marē' na'con aparisitopi. A'naquēni no'huitona', pi'pishachín shitēpapi. ²⁷ Napoaton Cotasē, Sirasē inapita a'patarainquēma' yonquiraiso' sha'huitinquēmaso marē'. ²⁸ Nani iyaro'sa' ninontērai. Ispirito Santonta' no'tēquēn anitotērincoi. Napopianachín yonquiatopi, ninshitarainquēma'. Co ya'ipi Moisēsē pēnētērinso' natēcaso' ya'huērinhuē', tēnai. Pi'pisha sha'huichinquēma' natēcamaso marē'. ²⁹ A'naquën ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marē'. Ina nosha tananpitoco', tēnai. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huēnainēn noya inquipirinhue', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohuē'. Naporahuaton, ama monshihuancosohuē'. Moisēsē na'con pēnēntopirinhue', inaíchín natēcaso' ya'huērin, tēnai. Cotasē, Sirasē, inapitanta' inachachín pēnēnarinhue'. Natēhuatama' iyaro'sa', noya nisarama'. Nani huachi,” topi quiricatatona'.

³⁰ Nani a'pahuachinara, pa'sahuatona', Antioquiaquē canconpi. Imapisopita niyontonpachinara, quirica quētopi. ³¹ Nani nontohuachinara: “Ma noyacha pēnēninpoa paya,” ta'tona', nōya cancantopi. ³² Cotasē, Sirasē, inapitaso' pēnētona'piro'sa' ni'ton, hua'qui' Quisoso imapisopita pēnēnpi. Noya pēnēnpi ni'ton, noya noya imasapi. ³³ Hua'quimiáchin inaquē yacapatopi. Ina quēran ya'huēpi'pa' yapanantahuachinara: “Osharan paco'. Yosē noya catahuainquēma',” itopi. [³⁴ Sirasēso nipirinhue': “Co caso' pa'shatērapohuē',” ta'ton, co pa'ninhue'.]

Naquērachín a'chinacaso marē' paantapiso'

³⁵ Paonoso' Pirnapirē chachín hua'qui' Antioquiaquē ya'huēpi. Siniro nanamēn sha'huirápi. A'napitarē chachín a'chinápi.

³⁶ Nani hua'quimiachín ya'huēhuachinara, Paonori itērin:
—Huēquē' pa'a iyasha. I'hua na'a ninanoquē Siniro nanamēn sha'huirē'. Paatē' Quisoso imapisopita nianta'a. ¿Onpoapita'mapa'? itērin.

³⁷ “Noyapa'. Pa'a nipachín. Coansha Marconta' quēpanta'a,” itērin Pirnapiri.

³⁸ “Ama iya quëpa'asohuë'. I'hua pi'iquë Panpiriaquë canconpatëhuara, ya'huërin'pa' pa'mantarin. Co yacatahuarinpohuë'. Napoaton co nohuantërahuë',” itërin Paonori. ³⁹ Hua'qui' ninontopirinahuë', co napopianachin yonquiatonahuë', nisha nisha pa'pi. Pirnapiso' Coansharë chachin nanchaquë pa'sahuaton, Chipriquë canconpi. ⁴⁰ Paonoso nipirinhüë' Sirasë nontërin ca'tanacaso marë'. Yapa'pachinara, Quisoso imapisopitari Yosë nontopi: “Isopita pa'pachina' Siniro, a'paiquë' noya pa'ina'. Nosoroaton, catahuaquë' noya a'chiina',” itahuatona', a'papi. ⁴¹ Ya'ipi Siria parti pa'tatona', nisha nisha ninanoquë pa'pi. Quisoso imapisopita pënëna'piapi chiniquën cancantacaiso marë'. Sirisia partinta' paantatona', inachachin pënëantapi. Quisoso nanamën sha'huitatona', imapisopita achinicanconpi.

16

Timotionta' imatërinso'

¹ Ina quëran Tirpiquë pa'pi. Inaquë a'chinahuatona', paantapi. Paantarahuatona', Nistraquë canconpi. Inaquë a'na hui'napi quënanconpi, Timotio itopiso'. Inanta' Quisoso imarin. A'shinso' cotio sanapi. Quisoso imarin anta'. Pa'pinso nipirinhüë' Crico piyapi.

² “Timotio nóya quëmapi,” topi ya'ipi Quisoso imapisopita. Nistraquë ya'huëpisopita, Iconioquë ya'huëpisopitanta' napopi. ³ “Huëquë' api imaquico,” itërin Paonori.

“Noyahua', pa'i canta',” tënin anta'. Inaquë na'a cotioro'sa' ya'huëpi ni'ton, Paonori sha'huitoahuachina, marca acotopi. Pa'pinso' Crico quëmapi ni'ton, napopi.

⁴ A'na ninanoquë, a'na ninanoquë pa'sahuatona', pënëna'piapi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita Quirosarinquë ya'huëpisopita ninshitopiso' sha'huirapi imacaiso marë'. ⁵ Napohuachina, Quisoso huëntonënuquë ya'conpisopita natëtona', noya noya imasapi. Naporahuaton aquë aquëtë na'asapi.

Ispirito Santo nohuanton, hua'narinso'

⁶ Asia parti Yosë nanamën yasha'huipirinahuë', Ispirito Santo co nohuantërinhuë' inaquë a'chinacaiso'. Napoaton Piriquia parti, Carasia parti inapita na'huëtopi. ⁷ Misia parti ya'caritonahuatona', Pitinia parti yapa'sapirinahuë'. Naquëranchin Ispirito Santori ya'copirin. “Co Quisoso nohuantërinhuë' inaquë a'china'huaiso',” ta'tona', co inatohua' pa'pihuë'. ⁸ Napoaton Misia parti na'huërahuatona', Toroasëquë canconpi. ⁹ Inaquë Yosë nohuanton, tashi' Paono hua'narëso pochin quënanin. Masitonia piyapi huaniarin, quënanin. “Huëquë' isëquë. Nosoroatoncoi, catahuaco'i,” itërin. ¹⁰ Ina natanahuaton, “Yosë nohuantërincoi inatohua' noya nanan sha'huica'huaiso',” ta'toi, manorai inatohua' paca'huaiso'.

Piriposëquë a'chinpiso'

¹¹ Marë yonsanquë ya'huërai ni'ton, nanchaquë ya'conai paca'huaiso marë'. Ya'conahuato'i, pipirai. Panca so'ton huancoanai' nininquë canconai, Samotrasia itopiso'. Inaquë huë'ëpatërai. Tahuëririnquë pantarahuato'i, Niaporisëquë canconai. Inaquë nonshirai. ¹² Nani Masitonia parti canconpatoira, ira pa'tato'i, Piriposëquë canconai. Inaso' panca ninano'. Copirnor'i acorinso' ni'ton, inaquë na'a Nomaro'sa' ya'huëpi. Hua'quimiáchin inaquë ya'huërai. ¹³ Chinoto tahuëri nanihuachina, ninano quëran pipirahuato'i, ii' yonsanquë pa'nai. “Inaquë Yosë chinotapi,” ta'toi, inaquë pa'nai. Sanapi'sa' nani niyontonpi, quënanconai. Inaquë huënsërahuato'i, a'chintërai. ¹⁴ A'na sanapi inaquë Yosë chinotërin, Niria itopiso'. Tiatira quëran huë'nin. Inaso' tintahuan. Ma'maro' në'mëtë' pa'ton nininso' pa'anin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin ni'ton, Paonori a'chintohuachina, nóya natanin. Yosë nohuanton, a'naroáchin cancanën quëran huarë' yaimarin. ¹⁵ Quisocristo imarin ni'ton, aporintërin. Pëinënuquë ya'huëpisopitarë chachin aporihuanpi.

—Canta' Siniro imarahuë ni'ton, huëco' pëinëhuëquë yacapaco'i, itërincoi. Na'con sha'huitoahuachincoira, inaquë huachi yacaparai.

¹⁶ A'na tahuëri yonsanquë paantarai Yosë chinota'huaiso marë'. Paasocoi, a'na nanon quënanconai. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, ninotërin. Ina sanapiso' a'napitari pa'anpi asacatacaiso marë'. Ninorinso marë' hua'anënpitaso', na'con canapi. ¹⁷ Nanonso' quënanahuatoncoi, imaquiarincoi. Imaritoncoi, chiníquën nonsarin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'.

—Isopita quëmapi'saso' Yosë piyapinënpita. Yosë chini chiníquën nanantërinso' nohuitatona', natëpi. A'chintarinënuquëma' canpitanta' nitotatoma' cha'ëcamaso marë', itëriarin.

¹⁸ Na'a tahuëri imatoncoi, naporárin. Pinatanaton, Paonoso' no'huitëriporin. Tahuërëtahuaton, sopai itapon:

—Quisocriso nanan quëtërinco ni'ton, a'paaranquën. ¡Iso sanapi quëran pipimi-atëquë! itërin. Naporo chachin pipimiatërin.

¹⁹ Hua'anënpitaso nipirinhuë' no'huitopi. “Co huachi ninorinhuë' ni'ton, co huachi canarëhuahuë',” ta'tona', Paono, Sirasëre chachin masahuatona', cachiquë quëpapi ninano hua'ano'sa' nontacaiso marë'. ²⁰ Inaquë quëparahuatona', coisëro'sa' itapona':

—Isopita quëmapi'saso' cotioro'sa' ni'ton, a'chinatona', ninano' tapiapi. Nisha a'chintohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ²¹ Canpoaso nipirinhuë' Noma piyapinpoa' ni'ton, co inachintopiso' natëcaso' ya'huërinhuë', itopi.

²² Huanipapisopitanta' no'huitatona', Paono, Sirasë inapita ahuëpi. Coisëro'sarinta' camaipi. “Ai'nanpiratahuatoma', naraquë ahuëpico',” itopi. Napohuachina inapotopi.

²³ Chiníquën ahuëpitona', tashinan pëiquë po'mopi. Po'mohuachinara, tashinan pëi' hua'an itapona': “Noya a'paiquë', ta'ahuachina',” itopi. ²⁴ Ina natanahuaton, huancá-nachin po'morin. Nantëna' nontëquë acatëntahuaton, catinaquë niahuitërin.

²⁵ Yono tashi' nisahuaso', parisitaponaraihuë', co sëttopihuë'. Cato chachin Yosë nontápi. Yosë chinotatona', cantarapi. Apiro'sa' natantapi. ²⁶ A'nanaya panca ocohua pa'nin. Tashinan pëi' achinicaso marë acotopiquë huarë', nacon nacontarin. Naporo' Yosë nohuanton, ya'coanaro'sa' nii'soatëra'piapi. Ya'ipi apiro'sa' catinanëna' nii'quiritopi. ²⁷ Tashinan pëi' hua'an capayatohuachina. Ya'coanaro'sa' nii'soatopinan ni'nin. “Ya'ipi apiro'sa' capa, nani ta'api,” ta'ton, sahuëninën ocoirahuaton, yanitëparin.

²⁸ Paonoriso nipirinhuë' a'naroáchin nontërin:

—¡Ama iyasha nitëpaquësohuë'! ¡Co ta'araihuë'! itërin chiníquën nontaton.

²⁹ Ina natanahuaton: “¿Naporin ti?” tosahuaton, pa'yanin. “Nanparin quëshico ni'i,” itohuachina, piyapinënpitari quëpatopi. Manorahuaton, ya'conin. Pa'yanaton, ropa ropátarin. Paono pirayan isonahuaton, mosharin. ³⁰ Ina quëran cato chachin ocoirahuaton:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpo'i cha'ëca'huaso marë'? itërin.

³¹ —Quisocrisoíchin nicha'ërinpoa'. Ina natëhuatan, cha'ësan. Sa'an, hui'nanpita inapitarë'quën chachin cha'ësan. ³² Ina tosahuaton, Quisocriso nanamën a'chintërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita natanpi. ³³ Tashinan pëi' hua'anso' noya natanahuaton, natërin. Tashi' nipirinhuë', quëparahuaton, nicarotopiso' pa'mopirin. Napohuachina, Quisoso imapi huachi ni'ton, ya'ipiya aporintërin. ³⁴ Nani aporihuanpachinara, pëinënquë quëparin. Inaquë a'carin. Yosë natëtona', ya'ipiya noya cancantopi.

³⁵ Coisëro'saso' nipirinhuë' co nitotopihuë'. Tahuërihuachina, sontaro'sa' amatahuatona', itopi: “Tashinan pëi' hua'an sha'huitonco' catoya'pi i'huara po'moraiso' ocoi'in pa'ina',” itohuachinara, pa'pi sha'huitapona'. ³⁶ Ina natanahuaton, Paono itapon:

—Coisëro'sa' nanan a'patërinaco ocoia'huainquëmaso marë'. Napoaton noya pipico', itërin hua'ani.

³⁷ Paonoso nipirinhuë' sontaro'sa' itërin:

—Co po'oana quëran pa'saraihuë'. Quiyaso' Noma piyapicoi nipiraihuë', naraquë hui'tonpirinacoi. Co coisëquë sha'huirapiponaracoihuë', cachiquë chachin napotërinacoi. Ina quëran tashinan pëiquë po'morinacoi. Noma piyapicoi ni'toi, co topinan ana'intinacoisohuë' nipirinhuë'. ¿Iporaso' po'oana quëran yaocoiantarinacoi ti?

¡Co'chi nohuantëraihuë paya! Sha'huitëquë' inahuara chachin huë'ina'. A'ninquëchin ocoi'inacoi, itërin.

³⁸ Sontaro'sa' paantarahuatona', coisëro'sa' sha'huitonpi: “Inapitaso' Noma piyapi'sa',” topachinara, pa'yanpi. Co topinan quëran Noma piyapi ahuëcasohuë' nipirinhüë', ahuëpi. ³⁹ Napoaton tashinan pëiquë pa'sahuatona', noya nontopi. “¿Canpitanta' Noma piyapinquëma' ti?” itohuachina, “Inacoi mini,” tënin Paono. “Co'chi nitotëraihuë paya. Co nitotatoihuë' ahuërainquëma', co ahuëca'huainquëmasohuë' nipirinhüë',” itërin. Ina quëran noya ocoirahuatona', “A'na parti paco',” itopi. ⁴⁰ Napotohuachinara, tashinan pëi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niria pëinënguë paantapi. Quisoso imapisopita niyontonpachinara, pi'pian pënëantapi: “Chiniquëncancantatoma', imamiatoco',” itopi. Ina quëran pa'pi huachi.

17

Tisaronicaquë a'chininso marë' no'huipiso'

¹ Ina quëran Anpiporisë na'huëtahuatona', Aporonianta' na'huëtaantapi. Ina quëran Tisaronicaquë canconpi. Inaquë cotioro'sa' niyontonpiso pëi' ya'huërin. ² Inachintërin nichinapon chachin cara chinoto tahuëri inaquë Paono Yosë quiricanën a'chinin.

³ —Quisocristo imaco' canpitanta'. Inaso' inápa quëran o'marin, Yosëri a'paimarinso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Chiminpirinhüë', Yosë nohuanton, nantantarin. Iráca quiricanën quëran ninorinso chachin naporin. Inaso' Cristo, Yosëri acorinso', tënin.

⁴ A'naquën natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Na'a Crico piyapi'santa' imasapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Paono a'chininso' natanahuatona', Quisoso imasapi. Na'amiachin sanapi'santa' chiniquëncanantopisopita imasapi. ⁵ A'naquën cotioro'saso nipirinhüë', co yanatëpihuë'. “Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'tona', apiratopi. Apiratona', no'huipi. Cachiquë pa'sahuatona', no'huitërayaro'sa', chirotëro'sa', inapita itapona': “Huëco' Paono, Sirasërë chachin macatëhua' ana'intahua',” ta'tona', piyapi'sa' ayontonpi. No'huitëratona', Casono pëinënguë pa'pi. Inaquë Paono yacapatërin ni'ton, macacaiso marë' pa'pi. Ya'coana papaatahuatona', ya'conpirinhüë', ⁶ co Paono ya'huërinhuë'. Co ina quënanatonahuë', Casono mapi. A'napita Quisoso imapisopitanta' masahuatona', ninano hua'ano'saquë quëpapi.

—Paono ya'ipi parti pa'sárin. A'chintaton, notohuaro' piyapi'sa' anishacancantarin. Sirasënta' inachachin nizarin. Isëquënta' huë'pachinara, ⁷ Casonori pëinënguë aya'conin ni'ton, inaquë yacapapi. Isopitanta' imatona', co huachi Noma copirno natëtonahuë', nisha imasapi. “A'na copirno ya'huarin. Inaso' Quisoso,” toconpi, itopi.

⁸ Piyapi'sa' natanahuatona', aquë aquëtë' no'huitopi. Hua'ano'santa' no'huitatona', Casono, a'napita imapisopita inapita chiniquëncanantopisopita. ⁹ Ina quëran coriqui ma'papi ama tashinan pëiquë po'mocaiso marëhuë'. Nani pahuëretohuachinara, a'papi.

Piriquë Yosë quiricanën na'con nontopiso'

¹⁰ Quisoso imapisopita pipirahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi. Naporo' tashi' Paono, Sirasë, inapita Piriquë a'papi. Inaquë canconahuatona', cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'pi a'chinacaiso marë'. ¹¹ Inaquë ya'huëpisopitaso nipirinhüë' nóya yonquipi. Co Tisaronicaquë ya'huëpisopita pochinhüë'. Paonori a'chintohuachina, nóya natanpi. “Paonosos' no'tëquëncanantopisopita,” ta'tona', nani tahuëri Yosë quiricanën noyásha nontapi no'tëquëncanantopisopita marë'. ¹² Naporahuatona', na'a cotioro'sa' natëpi. Na'amiachin Crico sanapi'santa' chiniquëncanantopisopita natëpi. A'naquëncanantopisopita imasapi. ¹³ Napopiso', Tisaronicaquë nahuinin. Cotioro'saso' natanahuatona', “Piriquënta' Paono Yosë nanamën a'chinarin,” ta'tona', inatohua' pa'pi. Canconahuatona', Paono sha'huirapitona', piyapi'sa' ano'huitopi. ¹⁴ Napohuachinara, Quisoso imapisopitari a'naroáchin Paono a'papi. A'naquëncanantopisopita, marë yonсанquë'pa' quëpapi. Sirasë, Timotio, inapitaso nipirinhüë' co pa'pihuë'. ¹⁵ Atinasë'pa'

Paono ca'tanpi. Yapanantahuachinara, —Sirasë, Timotio, cato chachin sha'huitonco' manóton huë'ina', itërin Paonori. Napotohuachina, ya'huëpi'pa' panantapi.

Atinasëquë nisha nisha moshapiso'

¹⁶ Paonoso nipirinhüë' Atinasëquë Sirasë, Timotio, inapita ninararin. Ninano' conitaton, notohuaro' mamanshi quënanin. Inapita quënanahuaton, sëtërin. Inapoaton, napion cancantërin. ¹⁷ Napoaton na'con pënëntërin. Niyontopiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cotioro'sa' pochin chinotopisopitanta' natanapi. Quisoso nanamën a'chintohuachina, ninontápi. Naporahuaton, nani tahuëriya cachiquë pa'nin. Inaquë a'naya a'naya huë'pachinara, nontarin. Nisha piyapi'santa' natanapi. ¹⁸ Inaquë nisha nisha yonquipiso' a'china'piro'santa' huë'pi. A'naquën ipicorioro'sa' itopi. A'naquëonta' istoicoro'sa' itopi. Paono quënanahuatona', ninontopi.

—Iso quëmapi pa'pi nona'pi. ¿Ma'ta' tēcapon naporin? itopi a'naquën.

—Ahuën. Nisha yosëro'sa' imacaiso marë' a'chinamara, topi a'naquën. “Quisoso chiminin. Ina quëran nanpiantarin,” tëninsó marë' napotopi. ¹⁹ A'naquënso natanahuatona', Ariopaco itopiquë quëpapi. Inaso' hua'ano'sa' niyontoyantopiquë. Paono inaquë quëparahuatona', itopi:

—¿Ma nisha nanan chachinta' a'chinan? Yanitotërai quiyanta'. ²⁰ Co onporonta' natanchinahuë'. A'chintocoi quiyanta' nitochii, itopi.

²¹ Inaquë ya'huëpisopita nasha nanano'sa' pa'yatopi. Nisha nisha a'chinpiso' yanatanpi. Nisha piyapi'sa' huë'pisopitanta' yanatanpi.

²² Paono inaquë huanirahuaton, Atinasëquë ya'huëpisopita itërin:

“Natanco iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Canpitaso' ya'ipinquëma' na'con moshatërama', ténahuë. ²³ Cachiquë pa'patora, ya'ipi moshatëramaso' ni'nahuë. A'na artaro quënanahuë. Inaquë ninshitërama'. ‘ISOSO YOSË CO NOHUITOPIRËHUAHUË’, MOSHAHUA’, tënama' ninshitatoma'. Co nohuitapomarahüë', mosharama'. Apira carinquëma' a'chinchinquëma', nohuitoco'.

²⁴ Ina Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Iráca isoro'pa', ya'ipi ma'sha isëquë ya'huërinsona' acorin. Inaso' hua'anënpoa'. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipimiáchin hua'anëntarin. Moshatopiso pëi' piyapi'sari nipiquë co Yosë ya'huërinhuë'. ²⁵ Co piyapi ma'shanënpita nohuantërinhuë'. Co manta' pahuantërinhuë'. Inariáchin ya'ipi ma'shanënpoa' quëtërinpoa'. Ina nohuanton, nanpirëhua'. Ina nohuanton, cosharo', ma'sha, inapita ya'huëtërinpoa'.

²⁶ Iráca a'na quëmapira' ninin. Inaya quëranchin ya'ipi piyapi'sa' na'api. Nisha nisha nipisopita na'api ya'ipiro'paquë ya'huëcaiso marë'. Co'huara ya'huëyatërasëhuahuë', yonquirinpoa'. Nisha nisha parti ya'huëcaso marë' acorinpoa'. Onporosona nanpicahuasonta' yonquirin. Ina nohuanton, nanpirëhua'. ²⁷ Ya'ipinpoa' acorinpoa' ina nohuitacaso marë'. Co quënanarihuarahüë', ina na'con yonquicaso' ya'huërin. Co inaso' aquë patërinpoahuë'. Co naniantërinpoahuë'. ²⁸ Ina nohuanton nanpiarëhua', pa'nëhua', ya'huëre'hua'. A'nara' cancan yonquina'pi ninshitaton, no'tëquën naporin: ‘Canpoaso' Yosë hui'ninpita pochin ninëhua’, tënin.

²⁹ Napoaton Yosënta' canpoa pochin nanpirárin anta'. Co inaso' mamanshi pochinhüë'. Mamanshiso nipirinhüë' piyapi'sari inahuara yonquinëna quëran nipi. Oro quëran, prata quëran, na'pi quëran, ina quëranpita nipi. Ama Yosëso' mamanshi pochin cancantocohüë'. ³⁰ Iráca co Yosë nohuitopihüë' ni'ton, co ana'intërinhuë'. Iporaso nipirinhüë', ya'ipi piyapinpoa' pënëninpoa': ‘Co noyahuë' yonquiramaso' nani-antatoma', casáchin chinotoco,’ itërinpoa' Yosë. ³¹ A'na tahuëri co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Nani Quisoso acorin coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitacaso marë'. Inaso' piyapi chachin ni'ton, chiminpirinhüë', Yosëri ananpitaantararin. Napoaton inaso', Yosëri acorinso', tënëhua’, tënin Paono.

³² “Ananpitaantararin,” tëninsó marë', “Tëhuëenchachin ta'ma' ananpitëca,” ta'tona', tëhuapi a'naquën. A'naquënso nipirinhüë' co tëhuapihuë'.

—A'na tahuëri a'chintaantacoi, itopi.

³³ Ina quëran Paono pa'nin. ³⁴ A'naquënso nipirinhüé' natëtona', imapi. Quisoso natëpi. A'naso' Tionisio, Ariopaco hua'an nininso'. A'nanta' sanapi, Tamarisa itopiso'. A'napitanta' imasapi.

18

Corintoquë Paono a'chininso'

¹ Ina quëran Paono pipirahuaton, Corintoquë pa'nin. ² Inaquë a'na cotio quëmapi Aquiro itopiso' quënanconin. Inaso' Pontoquë nasitërin. Sa'inso' Pisisira itopi. I'huamiáchin Itaria parti ya'huëpi. Nomaquë chachin ya'huëpirinahuë', copirno Craotiori camaitohuachina, ya'ipi cotioro'sa' pipipi. Aquiroso' ina quëran pipirahuaton, Corintoquë huë'nin. Ina pëinënguë Paono pa'nin ni'tapon. ³ Paonosos' në'mëtë' pëiro'sa' nina'pi. Aquironta' inaquë chachin sacatërin ni'ton, inaquë yacapatërin nicatahuacaiso marë'. ⁴ Nani chinoto tahuëri cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cricoro'santa' a'chintaton: “Quisoso natëco' canpitanta',” itërin.

⁵ Ina quëran Sirasë Timotiorë chachin Masitonia parti quëran canquipi. Canquihuachinara, Paono na'con na'con a'chinarin quënamapi. Nani tahuëri cotioro'sa' Quisoso nanamën a'chintárin. “Inaso Cristo, Yosëri a'paimarinso',” itaton na'con pënënin. ⁶ Inapitaso nipirinhüé' no'huitona', Paono pinopi. Napoaton tananpitërin.

—Tëhuënhachin Yosë ana'intarinquëma'. Nani ya'ipi a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Iporaso nisha piyapi'sa' a'chintarahüë huachi, tënin Paono.

⁷ Ina quëran co huachi cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë a'chintërinhuë'. Pipirahuaton, Tisio Costo pëinënguë pa'nin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Niyontonpiso pëi' pirayan ya'huërin. Ina pëinënguë pa'nin a'chinacaso marë'. ⁸ Cotio niyontonpiso pëi' hua'aonta' natanahuaton, natërin, Crispo itopiso'. Ina pëinënguë ya'huëpisopitanta' Quisoso imasapi. Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso nanamën natanahuatona', natëpi. Natëhuachinara, aporihuanpi. ⁹ A'na tashi' Yosë nohuanton, Paono hua'narëso pochin niantarin. Siniorori chachin itapon: “Ama të'huaton, copitëquësohuë'. A'chináquë'. ¹⁰ Carinquën catahuaranquën. A'naquën no'huipirinënguëonta', noya a'paيرانquën. Co insonta' nanitapaponhuë' ma'sha onpotinquënso'. Na'a piyapi'sa' isëquë yaimarinaco. Napoaton a'chintáquë',” itërin. ¹¹ Napotohuachina, inaquë a'na pi'ipi miria ya'huaton, Yosë nanamën a'chinárin.

¹² Ina quëran Cariono Acaya parti hua'anëntohuachina, cotioro'sari Paono no'huitona', niyontonpi. Ina masahuatona', hua'ano'sataquë quëpapi ana'intacaiso marë'.

¹³ —Moisësë iráca pënënincoiso pochin Yosë chinotërai. Iso quëmapi nipirinhüé' nisha a'chinarin. Piyapi'sa' anishacancantarín, itopi.

¹⁴ Paonori yanontapirinhüé', hua'ani itapon:

—Canpita cotioro'sanquëma' co yanatananquëmahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë' ninin naporini, nata'intoahuë'. Ihuatërin, ahuëtërin, inaporin naporini tëhuënhinso', natanacaso' ya'huë'itonhuë'. ¹⁵ Nipirinhüé', nisha nisha nanan cotioro'sanquëma' ya'huëtërinquëma'. Nipënënamaso' quiricanta' ya'huëtërinquëma'. Co caso' nohuantërahüë' ina yonquica'huaso'. Canpita capini anoyatoco', itërin.

¹⁶ Itahuaton, a'parin. ¹⁷ Na'a piyapi'sari ni'sapi. Ni'sahuatona', cotio niyontonpiso pëi' hua'an mapi, Sostinisë itopiso'. Masahuatona', inaquë chachin ahuëpi. Carionori nicaponahuë', co manta' tëninhüé'. Co ina yonquirinhüé'.

Antioquiaquë paantapiso'

¹⁸ Hua'qui' Paono inaquë ya'huantarin. Ina quëran Quisoso imapisopita nontahuaton, pa'nin huachi. Aquiro sa'inë chachin pa'pi anta'. Nanchaquë Siria parti yapantapirinhüé'. Sincriaquë canconahuaton, Paono noyá niya'itërin. Yosë sha'huitërinso'

nanirin ni'ton, naporin. Ina quëran nanchaquë ya'conpi. ¹⁹ Ipiquoë canconpachinara, nonshipi. Aquiroso' sa'inë chachin inaquë quëparitërin. Paonosoyapaantahuachina, cotio niyontonpiso pëiquë ya'conahuaton, a'chintërin. Cotioro'sarë' ninontopi. ²⁰ “Hua'qui' ya'huaton, a'chintaantacoi,” itopirinahuë', co nanitërinhuë'. ²¹ “A'na tahuëri Yosë nohuantohuachin, huëantarahuë,” tënin.

Ina quëran nanchaquë ya'coantarahuaton, paantarin. ²² Sisariaquë nonshiconahuaton, Quirosarinquë pa'nin. Ya'ipi Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' nontërin. Ina quëran Antioquiaquë paantarin. ²³ Hua'quimiáchin inaquë ya'huërin. Ina quëran naquëranchin yonquirin paaton nasha imapisopita nicacaso marë'. Carasia parti pa'sahuaton, pënëna'piarin. Naporahuaton, Piriquia partinta' pa'sahuaton, pënëna'piarin. A'naya a'naya ninanoro'saquë Quisoso imapisopita achinicancana'piarin. Achinicancanpachina, noya noya imasapi.

Aporosë Ipiquoë pënëntërinso'

²⁴ Naporo' tahuëri'sa' a'na cotio quëmapi Ipiquoë pa'nin, Aporosë itopiso'. Aricantriquë nasitërin. Noyá nitotërin a'chinacaso'. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' noya nitotërin. ²⁵ Siniro iranën anitotopi ni'ton, a'ninquëchin nanamën a'chintarin. Ya'ipi cancanën quëran a'chinin. Quisoso naporinso' no'tëquën a'chinaponahuë', Coansha aporintërinso'ráchin nitotërin. ²⁶ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conahuaton, chiniquën cancantaton, a'chinpírinhuë'. Pírisira, Aquiro, inapitari natanahuatona': “Co ya'ipi Quisoso nanamën nitochátërarinhuë',” ta'tona', pëinënquë quëpapi. Inaquë ya'ipi Quisoso nanamën a'chintopi no'tëquën nitotaton, Yosë iranën pa'tacaso marë'. Ina natanahuaton, natërin. ²⁷ Ina quëran Acaya parti yapa'sarin a'chinacaso marë'. “Acaya parti a'chinchí, topirahuë',” topachina: “Noya iyasha. Noya paquë',” itopi Quisoso imapisopitari. Naporahuatona', quirica ninshitopi quëtontacaiso marë'. “I'huata, iyaro'sa'. Aporosë huë'pachin, noya nontoco'. Inanta' Quisoso imarin ni'ton, noya natanco',” itopi ninshitatona'. Quirica ma'patahuaton, Acaya parti pa'nin. Inaquë Quisoso imapisopita quënanconin. Yosëri catahuarin ni'ton, Quisoso imapi. Inapita quënanconahuaton, noya a'chintaton, achinicancanarin. ²⁸ Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë quiricanën a'chinárin. “Íráca quëran huarë' Cristo o'macaso' ninopi. Iporaso' nani o'marin. Inaso' Quisoso,” tënin. Quiricanën quëran anitotërin. Noya noya a'chinin ni'ton, cotioro'sa' co nanitopihuë': “Nonpiánin” ta'caiso'.

19

Ipiquoë Paono a'chininso'

¹ Aporosë Corintoquë ya'huaso', Paono huancoro ira pa'tahuaton, Ipiquoë canconin. Inaquë na'amiáchin imapisopita quënanconin.

² —Quisoso natëhuatamara, ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? itërin.

—Co Ispirito Santo nohuitëraihuë'. Co ina a'chintërinacoihuë', itopi.

³ —¿Ma'ta' natëhuatamara aporihuanama'? itërin.

—Coansha pënëntërinso' natëtoi, aporihuanai, itopi.

⁴ —Coanshaso pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Ina quëran aporintërin. Nípirinhuë', co inasáchin sha'huirihuë'. “Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina imaco',” itërin anta'. Napoaton Quisoso imaco', itërin Paonori.

⁵ Ina natanahuatona': “Siniro Quisoso imasaraí. Ina natëarai huachi,” ta'tona', aporihuanpi. ⁶ Ina quëran Paonori së'huamotohuachina, Ispirito Santori ya'coancantimarin. Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonpi. Co nitotopirinahuë', a'naroáchin nonpi anta'. Naporahuaton, Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso marë'.

⁷ Shonca catoya'pi pochin napopi.

⁸ Hua'qui' inaquë Paono ya'huërin. Cara yoqui pochin cotioro'sa' a'chintárin. Nani simana niyontonpiso pëiquë pa'nin. Co tē'huatonhuë', a'chintárin. “Yosë yahua'anëntërinquëma'. Ina marë' Quisoso a'paimarin. Ina imaco',” itarin.

⁹ A'naquënso nipirinhüé' co natantochináchinhüé' cancantatona', co yanatëpihué'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, no'huitopi. No'huitatona', —Co Quisoso nanamën imacaso' ya'huërinhué', toconpi. Napoaton Paonori patërin. Quisoso imapisopita quëparahuaton, iscoira pëiquë pa'nin. Tirano a'chinquë paaton, nani tahuëri a'chintárin. ¹⁰ Cato' pi'ipi inaquë ya'huaton, a'chinin. Sinioro nanamën ya'ipi Asia parti nahuinin. Cotioro'sa' natantopi. Na'a nisha piyapi'santa' natantopi. ¹¹ Yosë nohuanton, Paono nani ma'sha nanitaparín. Cania'piro'sa' së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi. ¹² Panionën, a'morinsó', inapita tëranta' quëparahuatona', cania'piro'sa' quëtonpachinara, a'naroáchin noyatopi. Sopairo'santa' pipipi.

¹³⁻¹⁴ A'naquën cotioro'santa', sopairo'sa' yaa'papi. Paono nicatona', yanonanpi. A'naquënso' Isipo corto hua'an hui'ninpita napopi. Canchisë hui'ninpita chachin napopi. Co Quisoso imaponaraihué', sopairi ya'coancantërinso' itapona': "Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'paarainquën. Ina nanamën Paononta' a'chinarin. Napoaton pipiquë huachi," itopirinhüé', ¹⁵ sopairi a'panirin: "Quisoso nohuitërahuë. Paononta' nohuitërahuë'. Canpitaso napoaponahué', co nohuitëranquëmahué'," itërin.

¹⁶ Ina tosahuaton, quëmapi hua'yantërinsoari pashita'parin Inapotaton, canchisëya'pi chachin manin. Chiníquën ahüëaton, pë'shara'piarín. A'naya'piáchin niponahué', canchisëya'pi minsërin. A'mopisonta' oshato oshatotërin. I'nanpirapi ta'api. ¹⁷ Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', inapita natanahuatona', pa'yanpi. "Sinioro Quisoso chini chiníquën nanantërin," topi.

¹⁸ Ina quëran na'amíáchin Quisoso imapisopita hué'pi. "Quiyanta' pënotopiraihué'. Co noyahué' ninaiso' a'poarai," itopi. ¹⁹ A'naquënso' pënoton quirica ya'huëtopi. Inapita a'porahuatona', quëntapi ahuiquitacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' nicasoi', ahuiquitopi. Pa'tërinso pichihuachinara: "A'natërápo shonca huaranca coriqui prata quëran nininso pa'tërin," topi. ²⁰ Pënotono'santa' pënotopiso' a'porahuatona', cancanëna quëran huarë' imasapi ni'ton, Sinioro nanamën ya'ipi parti nahuinin. Na'con na'con imasapi.

²¹ Ina quëran Paono yonquirin a'napita imapisopita ni'coantacaso marë': "Masitonia parti ni'coantarahuë. Acaya partinta' nisha nisha ninanoquë imapisopita niantarahuë. Nani pënëantahuato, Quirosarinquë paantarahuë. Ina quëran Nomaquë' pa'paca'huaso' ya'huërin," ténin. ²² Timotio, Irasito, inapitari inaquë catahuapirinhüé', Paonori a'parin Masitonia parti imapisopita a'chintacaiso marë'. Inaso nipirinhüé', hua'quimiachin Asia parti quëparitantarín.

Artimisa moshapiso'

²³ Naporo' na'a piyapi'sa' Sinioro imasapi ni'ton, mamanshi moshana'piro'sa' no'huitopi. ²⁴ Inaquë moshapiso' Artimisa itopi. Na'a mamanshi nina'piro'sa' ya'huëpi. Mamanshi pëia'huaro'sa' prata quëran nonanpi. Ina pa'anatona', na'con canapi. A'nara' Timitirio itopi. ²⁵ Inari ya'ipi piyapínënpita ayontonin. A'napita ma'sha nina'piro'santa' amatërin. Ya'ipi niyontonpachinara, itapon: "Ni'co', iyaro'sa'. Mamanshi ninëhua quëran na'con canarëhua'. ²⁶ Paonosó' nipirinhüé' isëquë huëcaton, pënëntarin. 'A'naíchin Yosë ya'huërin. Piyapi'sari nipiso' co inaso' Yosëhué', tosarín, natanama' canpitanta'. Ya'ipi Asia partinta' nahuinin. Na'a piyapi'sa' natanahuatona', natëpi. Natëtona', mamanshi a'popi. ²⁷ Napohuachina', co huachi noya ni'sarinënpohuë'. Co onpopinchin canarihuahuë'. Artimisaonta' naniantapi. Inaso' chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi asiaro'sa' moshapiso'. Ya'ipi parti quëran nohuitopi. Aquëtë chachin Paono natëhuachina', co huachi moshato pëiquë huë'sapihué'. Artimisa nóya nipirinhüé', co huachi moshapihué'," itërin.

²⁸ Natanahuatona', Paono chiníquën no'huipi. "¡Ma noyacha Artimisasó' paya! Ina chinotërehuaso'," tosapí chiníquën nonatona'.

²⁹ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noncaropi. No'huitatona', Paono ca'taninsopita mapi, Acayo, Aristarico inapita itopiso'. Inapitaso' masitoniaro'sa'. Chiníquën masahuatona',

huëntëntërahuatona', niyontonpiso i'iratëquë quëpapi. ³⁰ Paononta' piyapi'sa' nontapon yapa'pirinhuë', Quisoso imapisopitari to'shitëatona', ya'copipi. “Ama paquësohuë’,” itopi. ³¹ A'naquën Asia parti hua'ano'santa' Paono amiconënpita ni'ton, nanan a'patopi. “Ama niyontonpiso i'iratëquë pa'insohuë’,” itopi. ³² Piyapi'saso' noncaroápi. Nisha nisha nonsápi. Na'con na'con piyapi'sa' co nitotatonaraihuë', “¿ma'marëcha niyontonëhua' nicaya?” topi. ³³ Ina quëran cotio hua'ano'saso', Aricantro itopiso camai'pi piyapi'sa' nontacaso marë'. Napoaton huancánachin huanirahuaton, anquirarin piyapi'sa' ta'tacaiso marë': “Co quiya tëhuëraihuë’,” ta'caso' yonquipirinhue', ³⁴ “inaso' cotio quëmapi,” ta'tona', co yanatanpihuë'.

“¿Ma noyacha Artimisasiyo paya! Ina chinotërehuaso',” tosapi chiníquën nonatona'. Cato' ora pochin naporápi.

³⁵ Parisi quëran ninshitona'pi hua'ani atonirin. Atonirahuaton, itapon: “Tëhuëchachin iyaro'sa', Artimisasiyo chini chiníquën nanantërin. Inaso ya'ipiya quëran nitotopi. Iráca inápa quëran anotimarin. Iso ninanonënpoaquë chachin anotimarin ni'ton, canpoari a'pairëhua'. ³⁶ Ya'ipiya nitotopi ni'ton, ama huachi no'huitocosoahuë'. Ama topinan quëran ahuëtocosoahuë'. ³⁷ Isopita quëmapi'sa' quëpiramahuë'. Co Artimisasiyo sha'huirapihuë'. Co moshato pëiquë ihuatopihuë'. ³⁸ Timitirio, mamasshi nina'piro'sa', inapitari yasha'huirapihuachina', coisëquë pa'ina'. Hua'ano'santa' ya'huërapí. Inaquë quëparahuatona', sha'huirapiina'. ³⁹ Aquëtë huarë' nanan ya'huëhuachin, hua'ano'sa' niyontopiquë natanco'. ⁴⁰ Ipora tahuëri topinan quëran noncaroarama'. Co manta' onpocasohuë' nipirinhue', naporama'. Ni'cona, copirno no'huihuachinpoa'. ⁴¹ Ya'huëramaquë paco',” topachina, yanquëpi.

20

Masitonia parti, Crisia parti, inaquëpita a'chiantarinso'

¹ Piyapi'sa' nani yanquëëhuachinara, co huachi no'huitantapihuë'. Ina quëran Paono yapaantarín. Ya'ipi imapisopita amatahuaton, achinicananin. Ina quëran “Pa'sarahuë huachi,” topachina, “Osharan paquë’,” itohuachinara, Masitoniquë pa'nin. ² Masitonia parti pa'taton, pënëna'piarin achinicananacaso marë'. Inapotaton, Crisia parti canconin. ³ Inaquë cara yoqui yacapatërin. Ina quëran Siria parti yapa'pirinhue'. Nanchaquë yaya'conaso', cotioro'sari yatëpapiso' natantërin. Napoaton co inaquë pa'ninhue'. “Masitonia parti paantarahuë’,” ta'ton, ira pa'tërin. ⁴ Na'a piyapi'sari ca'tanpi. Sopatiro (Pirro hui'nin, Piriyaquë ya'huërinso'), Aristarco, Sicono, (Tisaronicaquë ya'huëpiso'), Acayo (Tirpiquë ya'huërinso'), Timotio, Tiquico, Tropimo (Asia parti ya'huëpiso') inapita Paono ca'tanpi. ⁵ Inapitaso' quëchitërahuatona', Troasëquë ninarinacoi. ⁶ Pita tahuëri nanihuachina, Piriposë quëran pipirai. Naporo' nisha pan ca'sapi, co ahuëpocatopisohuë'. Nanchaquë ya'conahuatoí, marë pa'tërai. A'natërápo tahuëri quëran Troasëquë canconahuatoí, inapita quënanconai. Inaquë a'na simana ya'huërai.

Hui'napi inapa quëran anotërinso'

⁷ Tomio tahuëri nanihuachina, niyontonai Quisoso chiminino' yonquiatoí coshata'huaiso marë'. Naporo' Paonori a'chintarin: “Tashiraya pa'sarai,” ta'ton, yono tashiquë huarë' a'chinin. ⁸ Inapa pë'satë' pëiquë niyontonai. Inaquë na'a nanparin orotarin. ⁹ A'na hui'napi Iotico itopiso', huintanaquë huënsëápirinhue', Paono hua'qui' a'chinpachina, inaso huë'ëi' iquitaton, iquëtërarín quëran anotërin. Cara pa'cotë quëran anotohuachina nohuararahuatona' nimapirinhue', chiminin quënamapi. ¹⁰ Paononta nohuararahuaton, ipomarin.

—Ama pa'yancosoahuë', nanpiarin, itërin piyapi'sa'.

¹¹ Ina quëran pëiquë nanpëonantarín. Quisoso chiminino' yonquiatoí, coshatopi. Nani coshatohuachinara, ninontatona', tahuërianpitopi. Ina quëran pa'nin. ¹² Hui'napi nanopiantarinso' ya'huërinquë quëpantapi. Napoaton co sëttopihuë'. Noya cancantopi.

Miritoquë pa'naiso'

¹³ Nani Paono sha'huitërincoi: “Canpita'ton potiquë paco'. Asoquë ninataco,” ito-huachincoira, pa'nai. Inaso nipirinhüë' ira pa'tërin. ¹⁴ Asoquë canconahuato, ninarai. Paononta' cancompachina, nanchaquë ya'conahuarincoi. Ina quëran Mitiriniquë canconai. ¹⁵ Tahuëririnquë Quio notënanquë na'huërai. Ina tashiraya Samosëquë canconai. Ina huënihuaninquë Miritoquë nonshirai. ¹⁶ “Nanitohuato, Quirosarinquë Pinticostisë tahuëri yana'huërahuë,” ta'ton, co Paono nohuantërinhuë' Asia parti hua'quicaso'. Napoaton manorahuato, co Ipiisoquë nonshiraihuë'.

Ansiano'sa' Ipiisoquë ya'huëpisopita pënënahuaton, patërinso'

¹⁷ Miritoquë nonshirahuaton, Ipiisoquë nanan a'parin. “Ya'ipi ansiano'sa' sha'huitëquë' huë'ina',” itërin. Sha'huitonpachinara, a'naroáchin huë'pi Paono nicacaiso marë'. ¹⁸ Huë'pachinara, Paonori itapon: “Iporaso' iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma', noya natanco. Ya'nan Asia parti canquirahuë quëran huarë' nohuitëramaco. Ya'ipi ninahuëso' ni'nama'. Ya'ipiya nitotërama'. Co caso' chirorahuë'. Nani tahuëri pënënanquëma'. ¹⁹ Quisocristoíchin natëto, Yosë marë' sacatërahuë. Co a'napita nocanahuë'. ‘Caso' noya noyaco,’ co tënahüë'. A'na tahuëri sëtato, na'nërahuë. Cotioro'sa' na'con chinotërinaco tëpainacoso marë'. Chiniquën aparisitërinaco. ²⁰ Napotopirinacohüë', ahuantato pënënanquëma'. Co të'huato, ta'tërahuë'. Quisoso nanamën no'tëquën sha'huitëranquëma' noya imacamaso marë'. Niyontonpatamara, a'chintëranquëma'. Naporahuaton, a'naya a'naya pëinëmaquënta' paato, a'chintantaranquëma'. ²¹ Co cotioro'saráchin pënënahüë'. Cricoro'santa' pënënahüë. ‘Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Siniro Quisoso natëco huachi. Inasáchin anoyacancantërinpoaso', itëranquëma'. Ya'ipinquëma' a'chintëranquëma'. ²² Iporaso nipirinhüë' Ispirito Santo natëto, Quirosarinquë pa'sarahuë. Ma'sona onpotaponaco nimara, co caso' nitotërahuë'. ²³ Nisha nisha ninanoro'saquë pa'patora, Ispirito Santo nohuanton, sha'huitëra'piarinaco: ‘Quirosarinquë pa'patan, tashinan pëiquë po'moarinenquën, chiniquën aparisitarinenquën,’ itërinaco. ²⁴ Yatëpapirinacohüënta', co caso' të'huatërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Siniro Quisoso natëa'huasoáchin cancantërahuë. Iráca ina sha'huitërinco a'china'huaso marë'. ‘Yosëri ya'ipi piyapi nosoroaton, anoyacancantacaso' nohuantërin. Ina noya nanan chachin a'chintonquë', itërinco. Napoaton paato, a'chintárahuë. Co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

²⁵ Hua'qui' ya'huëramaquë pa'sápató, Yosë hua'anëntërinpoaso' a'chintopiranquëmahuë', apira pa'sarahuë huachi. Co huachi quënanaramacohüë'. ²⁶⁻²⁷ Ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' nani sha'huitëranquëma'. Napoaton no'tëquën itëranquëma'. Insosona co natëhuachinahuë', ina marë' co Yosë ana'intarincohuë'. Inahuara tëhuënënaquë nina'intapi. ²⁸ Canpitanta' ni'cona pi'pian tëranta' Yosë naniantotama'. Quisoso imapisopitanta' noya ni'co'. Ispirito Santo nani acorinquëma' hua'anën pochin nicacamaso marë'. Inapitanta' Yosë huëntonënuquë ya'conpi. Quisoso chiminaton, aya'coninpoa'. ²⁹ Nani pa'pato, co noyahuë' quëmapi'sa' huë'sapi. Canoniri ma'sha maninso pochachin yaocoiarinënuquëma'. Pa'sápatona', anishacancantapi. Co nosoroarinënuquëmahuë'. Ina nani nitotërahuë. ³⁰ A'naquëonta' Quisoso imaponaraihuë', a'porahuatona', nisha a'chinapona'. Yanonpintarinënuquëma'. Inahua' imacamaso marë' napotarinënuquëma'. ³¹ Napoaton iyaro'sa', ni'cona nonpintochinënuquëma'. Cara pi'ipi catahuanquëma'. Tahuërirë chachin, tashirë chachin pënënanquëma'. Na'con nosororinquëma' ni'ton, na'nëto, a'naya a'nayanquëma' pënënanquëma'. Ina yonquiatoma', nipënëncó', nicatahuaco'.

³² Pa'pato, Yosë noya a'painquëma'. Quiricanën quëran nontarinquëma'. Ina quëran nosororinpoaso' anitotarinpoa'. Ina natëhuatama', achinicananarinquëma'. Oshaquëran noya noya cancantarama'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri ya'ipi sha'huitërinpoaso' noya acotarinpoa'.

³³ A'chintohuatënuquëmara, co aquëtë' coriqui yonquirahuë'. A'na piyapi coriquinën co

nohuantaparahué'. Co a'mopiso tēranta' noyapatērahué'. ³⁴ Caora sacatonēhué quēran coshatērahué, ma'sha pahuantērincoso' pa'anahué. Ca'tanincosopitanta' quētērahué. Ina nitotērama'. ³⁵ Canpitanta' nonanco. Sacatatoma', pahuantērinsopita ma'sha quētoco'. Siniro Quisoso noninso' yonquico'. 'A'napita ma'sha topinan quētohuachinquēma', noya cancantērama'. Nipirihué', canpitarinta' nosoroatoma', topinan quētohuatama', noya noya cancantarama', tēnin Quisoso," itērin Paonori.

³⁶ Ina tosahuaton, inapitarē chachin isonin. Napohuachinara, Yosē nontērin inapita catahuacaso maré'. ³⁷ Naporo' ya'ipiya sētatona', na'nēpi. Paono iporahuatona', apinopi. ³⁸ "Co huachi quēnanaramacohué'," tēninso maré' na'con sētopi. Ina quēran nanchaquē huaré' imapi.

21

Co tē'huatonahué', Quirosarinquē paantarinsó'

¹ Imapisopita nani nontahuato, panca nanchaquē pipirai. Cosēquē no'tēerai. Tahuērinqüē Notasēquē canconai. Ina quēran Pataraquē canconahuato, nonshirai. ² Inaquē a'na nancha quēnancoantarai, Pinisia parti yapa'sarinso'. Inaquē ya'conahuato, paantarai. ³ Chipri so'ton notērahuato, ahuēnan quēran na'huētērai. Pa'sahuato, Siria parti canconai. Tiroquē ma'sha oshicaso' ni'ton, inaquē nonshirai. ⁴ Quisoso imapisopita quēnanconahuato, inaquē a'na simana pochin yacapatonai. Ispirito Santo nohuanton, Paono pēnēnpi: "Ama Quirosarinquē paquēsohué', aparisitochinēn," itopirinhué'. ⁵ Simana nanihuachina, paantarai. Yapa'patēira, ninano yonsanquē huaré' imarinacoi. Sa'inarē chachin, hui'ninpitare chachin ca'taninacoi. Nonshinanquē isonconahuato, Yosē nontērai. ⁶ Ina quēran imapisopita nontahuato, nanchaquē ya'coantarai. Ya'huēhuano'saso nipirinhué' ya'huēpi'pa' paantapi.

⁷ Tiro quēran pipirahuato, Torimaitaquē canconai. Imapisopita nontahuato, a'na tahuērira' i'huatonai. ⁸ Tahuērinqüē pipiantarahuato, Sisariaquē canconai. Inaquē nonshirahuato, Pinipi pēnēnquē yacapatonai. Inaso' iráca Quirosarinquē acopi ca'tano'sa' catahuacaso maré'. Canchisēya'pi acohuachinara, inanta' acopi. Iporaso huachi noya nanan sha'huirárin. ⁹ Catapini hui'ninpita ya'huētērin. Nano'sa' niponaraihué', co so'yapihué'. Ispirito Santori catahuarin Yosēri anitotērinso sha'huicaiso'. ¹⁰ Inaquē hua'quimiáchin ya'huasocoi, a'na pēnēntona'pi Cotia parti quēran o'marin, Acapo itopiso'. ¹¹ Hué'sahuaton, Paono sintoronēn ocoirahuaton, inaora tanpaquēn nantēnē chachin nitonporin.

—Ispirito Santo nohuanton iyasha, ninorahué. Quirosarinquē pa'patan, sintoronēnquē nitonporahuésó pochachin cotioro'sa' tonpoarinēnquēn. Nisha piyapi'saquē yo'coaninēnquēn ana'intinēnquēnso maré', itērin. ¹² Natanahuato: "Ama Quirosarinquē paquēsohué'," itopiraihué'. Inaquē ya'huēpisopitarinta' inachachin napotopirinhué', co yanatērincoihué'.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nētoma' asētaramaco? Ama huachi na'nēcosohué'. Inatohua' pa'pato, yatonpoarinaco. Nipirinhué', yapa'sarahué. Siniro Quisoso imarahuésó maré' yatēpapirinhacohuēnta', pa'sarahué, itērincoi. ¹⁴ Hua'qui' nontopiraihué', inachachin yonquirin ni'ton:

—Noyahua'. Siniro nohuantohuachin, paquē nipachin, itērai.

¹⁵ Ina quēran ma'shanēhuēipita taparahuato, Quirosarinquē paantarai. ¹⁶ Pa'patoira, a'naquē imapisopita ca'taninacoi. Mason pēnēnquē quēparinacoi yacapata'huaiso maré'. Inaso' Chipri quēran hué'nin, iráca imarinso'.

Santiago nontērinso'

¹⁷ Quirosarinquē canconpatoira, imapisopita nóya nontērinacoi. Hué'naiso maré' noya cancantopi. ¹⁸ Tahuērinqüē Paono pa'nin Santiago nicapon. Quiyanta' pa'nai. Ya'ipi ansiano'sa' inaquē nani niyontonpi. ¹⁹ "Hué'cama, iyaro'sa'," itahuaton, Paonori itantapon: "Nani hua'qui' Quisocriso nanamēn a'chinahué. Nisha piyapi'sa'

a'chintëra'piarahuë. Yosë catahuarincoi ni'ton, noya natanatona', na'a imasapi huachi," itërin. Ya'ipi a'chininso' sha'huitërin.

²⁰ Natanahuatona', "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, nisha piyapi'santa' imasapi paya," topi a'naya a'naya. Ina quëran itantapi:

—Noya iyasha nipirinhüë', isëquë na'a huaranca cotioro'sa' Quisoso imaponarai-hüë', Moisésë iráca pënëntërinso' yanatëpi anta'. "Inanta' natëcaso' ya'huërin," topi. ²¹ Inapitaso' nonpin nanan natantopi. "Paono nisha piyapi'sa' ya'huërinquë paaton, cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha a'chintërin. 'Moisésë pënëntërinso' a'poco'. Ama huachi hui'namapita marca acotocosohüë', tënin Paono pënëntaton. Co nohuanterinhüë' iráca napopiso' natëcaiso'," topi, natantopi. ²² ¿Ma'ta' iporasos' onpoa'ahua' nonpintopiso' ama natëcaiso marëhuë'? Huë'nanso' onpopionta' piyapi'sa' nitotapona'. ²³ Nani yonquirai ni'ton, natancoi sha'huichinquën ma'sona nicamaso'. Catapini quëmapi'sa' isëquë ya'huëpi. Nani Yosë nontopi ma'sha nicacaiso'. ²⁴ Inapita quëparahuaton, catahuaquë' iráca pënëntërinso' natëcaiso marë'. Yosë chinotopiso pëiquë quëparahuaton, pahuërapitëquë' ma'sha Yosë marë' tëpacaiso'. Ina quëran niya'irapi. Inapotohuaton, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinënguën. "Paononta' Moisésë pënëntërinso' natërin. Nonpin nanan natantërehua'," tosapi. ²⁵ Nisha piyapi'saso nipirinhüë' nani ninshitërai. "Quisocristo imapatama', co ya'ipi iráca pënëntërinso' natëcamaso' ya'huërinhuë'. Isoíchin sha'huichinquëma' ama nicacamaso marëhuë'. A'naquën ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha tananpitoco'. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënainën noya inquipirinhüë', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohüë'. Naporahuaton, ama monshihuancosohüë'. Cotioro'sacoi pënëntëraiso' na'con ya'huëpirinhüë', inaíchin natëcamaso' ya'huërin," tënai, nisha piyapi'sa' ninshitato, itërin Santiacori.

Paono mapiso'

²⁶ Itohuachina, "Noyahua'. Napo'i nipachin," itërin Paonori. Tahuëririnquë catapiniya'pi quëparin. Iráca pënëntërinso' natërahuatona', Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi. Ya'conahuatona', corto hua'an sha'huitopi: "Canchisë tahuëri huë'sápoi Yosë camaitërinso' natëtoi oshanëhuëi inquica'huaiso marë'. Tahuëri nanihuachin, ma'sha quësarai canpitari tëpatoma' ahuiquitamaso marë'," itopi.

²⁷ Canchisë tahuëri nanirihuachina, Yosë chinotopiso pëiquë paantapi. Inaquë a'naquën cotioro'sa Asia parti quëran huë'pisopitari quënanpi. Paono quënanahuatona', mapi. Ya'ipi piyapi'sa' ano'huitopi. ²⁸ "¿Huëco' iyaro'sa' catahuaco! Iso quëmapi ya'ipi parti paaton, nisha a'chinarin. 'Cotioro'saso' co no'tëquën a'chinpihuë'. Moisésë pënëntërinso' a'poco', tënin. Naporahuaton, Yosë chinotopiso pëi' co huachi noya ni'ninhüë'. Ni'cochi. Crico piyapi'sa' isëquë chachin ichiya'conin ni'ton, Yosë pëinën tapiarin. Co inapitaso' ya'conacasohüë' nipirinhüë'," toconpi.

²⁹ I'hua Paonori Toropimo quëparahuaton, ninano' pa'tërin, cotioro'sari quënanpi. I-isoquë ya'huërin ni'ton, Crico piyapi inaso'. "Nisha piyapi nipirinhüë', Yosë chinotopiso pëiquë ichiya'conin," tëcatona napopi.

³⁰ Natanahuatona', notohuaro' piyapi'sa' no'huitopi. Yosë chinotopiso pëiquë ta'arahuatona', Paono mapi. Masahuatona', ocoicaiso marë' ohuararachinpi. Nani ocoihuachinara, ya'coana oncotopi. ³¹ Paono yatëparapiso', capitan hua'anso' natanterin. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita yaniahuërapí, natantërin. ³² Natantahuaton, sontaro'sa', capitano'sa', inapita amatahuaton, quëparin. Ta'arahuatona', piyapi'sa' niyontonpiquë pa'sapi. Sontaro'sa' ya'caritërahuaachinara, cotioro'sari quënanahuatona', co huachi Paono ahuëpihuë'. ³³ Capitan hua'ani canconahuaton, Paono maconin. "Cato' catinaquë tonpotanpatëquë'," itohuachina, a'na sontarori nitonpotanpatërin. A'na tanpain quëraonta' a'na sontarori inapotërin. Inapotohuaachinara, capitanso' piyapi'sa' natanin: "¿Ma'ninta' iso quëmapi? ¿Ma'ta' onporinso'?" tënin. ³⁴ Napoaponahuë', chiníquën nonatona', nisha nisha sha'huitopi. Noncaroapi ni'ton, co nanitërinhuë' no'tëquën natanacaso'. Napoaton: "Sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaco',"

itërin. ³⁵⁻³⁶ Quëpahuachinara, ya'ipi piyapi'sari imasapi. “Tëpachinaco',” itërapì. Pëi' nanpënanquë canconahuatona', na'con na'con no'huitona', yaahuëpi. Napoaton sontaro'sari Paono inápaquë pitëtërahuatona', quëpapi.

No'huitona'piro'sa' nontërinso'

³⁷ Pëiquë yaya' conpachinara, Paonori capitan itapon:

—Sinioro capitan, pi'pian nonchinquën topirahuë', itërin.

—¿Crico nananquë nonan ti? itërin.

—Ina nananquë mini nonahuë', itërin.

³⁸ —Iquipito piyapinquën ta'ma topirahuë'. Inaso' i'huamiáchin copirno no'huiton, catapini huaranca tirocoro'sa', inotëro parti quëparin, itërin.

³⁹ —Co inacohuë'. Caso' cotio quëmapico. Tarsoquë nasitërahüë. Inaso' panca ninano', Sirisia parti ya'huërinso'. Ya'ipi piyapi'sa' nohuitopi. Isopita piyapi'sa' nonchi, topirahuë', itërin.

⁴⁰ “Inta nipachin, nontëquë',” itërin. Paono nanpënanquë huanirahuaton, anqui anquita'parin. Piyapi'sari ni'sahuatona', copica topi huachi. Napohuachinara, Paonori cotio nananquë itapon:

22

¹ “Natanco iyaro'sa', apiro'sa', pi'pian yanontëranquëma'. Caso co manta' onporahuë',” tënin. ² Cotio nananquë nonsarinso natanahuatona', aquë aquëtë ta'topi. Napohuachinara, itaantarin:

³ “Canta' iyaro'sa' cotio piyapico. Tarsoquë nasitërahüë. Sirisia parti nasitopirahuë', isëquë huëcato, hui'napitërahüë. Maestro Camariro a'chintërinco. Shimashonënpoa' pënëntërinso chachin ya'ipi a'chintërinco. Hua'huatapo quëran huarë' chiníquën Yosë yonquirahuë. A'naya tëranta' nisha yonquihuachinara, canpita pochachin no'huirahuë. ⁴ Iráca na'a Quisoso imapisopita aparisitërahüë. Yatëparahuë. Quëmapi'sa' tonporahuato, tashinan pëiquë po'morahuë. Sanapi'sa' quëran huarë' inaquë po'morahuë. ⁵ Yanitotohuatama', corto hua'an chini chiníquën nanantërinsonata' inachachin sha'huitarinquëma'. Cotio ansiano'santa' nitotopi. Inapitaso' quirica ninshitërinaco iyaro'sa' Tamascoquë ya'huëpisopita quëtona'huaso marë'. Inatohua' pa'nahuë Quisoso imapisopita maca'huaso marë'. ‘Tonporahuato, Quirosarinquë quëmaarahüë ana'intacaiso marë', ta'to,' pa'nahuë.

Quisosori ya'notërinso' sha'huiantarinso'

(Hechos 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Pa'sápatoi Tamascoquë ya'caritërarai. Camotëchin nisahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërinco. ⁷ No'paquë anotahuato, inápa quëran nontërinco'so' natanahuë. ‘Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?’ itërinco. ⁸ ‘¿Inquënta' quëmaso' Sinioro?’ itërahüë. ‘Ca Quisosoco, Nasaritoquë ya'huërahüëso'. Aparisitaranco,' itërinco. ⁹ Ca'tanincosopitanta' a'pininso' ni'pi. Nipirinhüë', nontërinco'so' co natanpihuë'. ¹⁰ ‘¿Ma'ta' Sinioro onpo'iso'?’ itërahüë. ‘Huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë a'na quëmapi sha'huitarinquën ma'sona nicamaso', itërinco. ¹¹ Huënaráchin huënaráchin a'pintërinco ni'ton, co manta' quënantërahüë'. Napoaton ca'tanincosopita matanparahuatonaco, Tamascoquë quëparinaco.

¹² Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Yosë noya chinotërinso'. Ananiasë itopi. Moisësë iráca pënëntërinso' no'tëquën natërin. ‘Inaso' noya quëmapi,' topi ya'ipi cotioro'sa'. ¹³ Huëcapairahuatonco, nontiiirincó. ‘Iya Saono. ¿Sinioro nohuanton, noya ni'tantaquë!' itërinco. Naporo chachin noya ni'taantarahuato, ina quënanahuë. ¹⁴ Ina quëran itaantarinco: ‘Yosë chinotërhüeso' nani huayoninquën nohuantërinso chachin nitotamaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso ya'notërinquën. Noya noya inaso'. Nontërinquënso' natanan. ¹⁵ Yosë acorinquën ya'ipi piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Ni'nanso', natananso', inapita sha'huiaran. Ina marë' ya'notërinquën. ¹⁶ Napoaton

ama hua'quiquësohuë'. Apiramiáchin huaniquë'. “Quisoso imasarahuë huachi,” ta'ton, aporihuanquë'. Ina nontohuatan, oshanën inquitarinquën,' itërinco.

Nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë' a'parinso'

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantahuatëra, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Inaquë Yosë nontasoco, hua'narëso pochin ni'nahuë. ¹⁸ Quisoso nontaantarinco. 'Manorahuaton, Quirosarin quëran pipiquë'. Ca nanamëhuë sha'huihuatan, co natëar-inënuquënhuë', itërinco. ¹⁹ 'Inapita Siniro nohuitërinaco. A'na parti a'na parti paato, ya'ipi niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuë. Inaquë imarinënuquënsopita ahuërahuë. Tashinan pëiquë po'morahuë. ²⁰ Istipan quëma nanamën a'chininso marë' tëpahuachinara, canta' ni'nahuë. “Tëpaco,” itërahuë carinta'. Tëpatona'piro'sa' a'mopiso' ocoirahuatona', quëtërinaco, a'pairahuë. Ya'ipiya nohuitërinaco,' itërahuë. ²¹ 'Ina nipirinhüë', paquë'. Aquë yaa'paranquën nisha piyapi'sa' a'chintamaso marë', itërinco. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarahuë,” tënin Paono.

Capitan hua'ani maninso'

²² Piyapi'sa' noya natanapirinhüë'. “Nisha piyapi'sa' a'chintarahuë,” topachina, no'huitaantapi.

“Tëpachinaco'. ¡Pa'pi co noya quëmapihuë'! ¡Chiminchina'in!” itopi. ²³ Chiníquën nonsapi. No'huitatona', a'mopiso' pa'tan pa'tantahuatona', inápaquë mo'shiquëpita pa'satapi. Chiníquën no'huitohuachinara, cotioro'sa' inachintopiso'. ²⁴ Capitan hua'ani ni'sahuaton, sontaro'sa itapon: “Sontaro'sanpoa ya'huërehuahuë quëparahuatoma', huihuico'. Ma'marësona no'huipiso', sha'huichinpoa,” itërin. ²⁵ Inaquë quëparahuatona', tonpopi huihuicaiso marë'. Tonpopirinhüë', capitan inaquë huaniarin ni'ton, Paonori itapon:

—Caso' Noma piyapico nipirahuë', yahuihuiramaco. Co napotamacoso ya'huërinhuë'. Co coisë nitotopirinhüë', ¿yahuihuiramaco ti? itërin Paonori.

²⁶ Ina natanahuaton, capitan hua'an sha'huitapon pa'nin.

—¿Ma'ta' ipora onpoapon? Paso' quëmapi Noma piyapi nipirinhüë', yahuihuitëran. Ni'quëna copirno no'huihuachinquën, itërin.

²⁷ Napotohuachina, capitan hua'ani huëcapairahuaton:

—¿Quëmaso' Noma piyapinquën ti? itiirin.

—Inaco mini, itërin Paonori.

²⁸ —Na'con pahuëretato, Noma piyapi ya'conahuë, itërin capitan hua'ani.

—Caso nipirinhüë' nasitërahuë quëran huarë' Noma piyapico. Tatahuë Noma piyapi ni'ton, canta' inapochachin ninahuë, tënin Paono.

²⁹ Ina natanahuatona', co huachi huihuipihuë'. Capitan hua'aonta' pa'yanaton, të'huarin. Noma piyapi nipirinhüë', catinaquë tonporinso marë' copirno të'huatërin.

Cotio hua'ano'sa' Paonori sha'huitërinso'

³⁰ Tahuëririnquë capitan hua'ani yanatantërin. “¿Ma'marëta' cotioro'sari sha'huirapipi?” ta'ton, sontaro'sa' sha'huitërin Paono ocoicaiso marë'. Naporahuaton, ya'ipi cotio hua'ano'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa' chini chiníquën nanantopisonta' amatërin. Nani niyontonpachinara, inaquë Paono quëparin natanacaiso marë'.

23

¹ Paono ya'conahuaton, hua'ano'sa' notëërahuaton, itapon:

—Ipora iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma' natanco. Hua'huatapo quëran huarë' noya ninahuë. Yosë ni'sárinco, co manta' onporahuë', itërin.

² Naporu tahuëri'sa' Ananiasë itopiso', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' nizarin. Inari huanipapisopita itapon:

—Ahuëananco', itërin. Napohuachina, huaniparinsoari ahuëananin. Napotohuachina, Paonori itapon:

³ —Quëmaso' nonpintënguën. ¡Yosë ahuëarinquën quëmanta'! “Moisësë pënëntërinso' natëto, ana'intarahuë,” taponahuë', ¿onpoatonta' sha'huitëran ahuëincoso'? Moisësë chachin pënëninpoa' ama topinan quëran piyapi ahuëcaso marëhuë', itërin.

⁴ —Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso nipirihuë', ¿no'huiton, nonapiran ti? itopi.

⁵ —Co'chi iyaro'sa' nohuitatorahuë', naporahuë' paya. Tëhuëenchachin Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Co hua'anënpoa' nonapicaso' ya'huërinhuë',” tënin, itërin Paonori.

⁶ Cotio hua'ano'sa' huë'pisopita co napopianachin yonquipihuë'. Patoma satorio'sa', patomaso', parisio'sa'. Ina yonquiaton, Paonori itantarín:

—Caso' iyaro'sa', Parisioco. Shimashonëhuëpitanta' parisio'sa' chachin. “Yosë ananpitaantarínpoa',” tënhuëso marë' isopita sha'huirapirínaco, itërin.

⁷ Ina natanahuatona', parisio'sa', satorio'sa', inahua capini nino'huipi. Nisha nisha yonquipi. ⁸ Satorio'saso' co natëtona'piro'sahuë'. “Co Yosë ananpitaantarínpoahuë'. Co hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoahuë'. Co anquëniro'sa' tëranta' ya'huëpihuë',” toconpi. Parisio'saso nipirihuë' natëpi. “Hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, Yosë ananpitaantarínpoa'. Anquëniro'santa' ya'huërin,” topi.

⁹ Napoaton ninontatona', noncaroapi. Parisio maistro'sa' huanirahuatona', chiníquën nonpi.

—Iso quëmapiso' noya, tënai. Co manta' onporinhuë'. Anquëni noninso' natamara. Hua'yani a'na nontomara, tënin a'naquën. Napohuachinara, satorio'sa' no'huitopi.

¹⁰ Chiníquën nino'huitona', niahuërapí. Napoaton capitan hua'ani sontaro'sa' ca'mairín.

—Maconco' tëpahuachina', itërin. Napotohuachina, sontaro'sa' pa'pi. Paono osërëconahuatona', sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaantapi.

¹¹ Naporó' tashi' Siniórori ya'notimarahuaton, Paono itapon: “¡Ama të'huatonhuë', chiníquën cancantëquë'! Quiórosarínquë nanamëhuë nani sha'huiran. Inapochachin Nomaquënta' paaton, sha'huiantamaso' ya'huërin,” itërin.

Paono yatëpapiso'

¹² Tahuërirínquë a'naquën cotio'sa' chinotopi Paono tëpacaiso'. “Ama huachi ca'ahuasohuë'. Ama o'ahuasohuë'. Paono tëpaquë huarë' ca'ahua'. Co tëparihuarahuë' ca'patëhua', Yosë ana'inchinpoa',” nitopi. ¹³ Catapini shoncaya'pi pochín napopi. ¹⁴ Naporahuatona', paatona', cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita nontopi.

—Nani huachi anoyatërai. Co huachi coshataraihuë'. Paono tëpaquë huarë' coshataantarai. Yoscoarë' tëpaarai, tënai. ¹⁵ Napoaton capitan hua'an sha'huitoco' Paono quënta'in. “Tashiraya yanontantarai no'tëquën nitota'huaiso marë',” itoco'. Quiyaso nipirihuë' na'pitatoí, ninaarai. Ya'caritohuachin, a'naroáchin masahuatoí, tëpaarai, itopi.

¹⁶ Paono apia'huainso nipirihuë', yatëpapiso' natantërin. Inaso', oshin hua'huin. Natantahuaton, sontaro'sa' ya'huëpiquë paaton, Paono sha'huitërin.

¹⁷ Sha'huitohuachina, a'na capitan amatërin.

—Iso hui'napi hua'anënguë quëpaquë' nanan sha'huichin, itërin.

¹⁸ Napohuachina, hua'anënguë quëparahuaton, itonin:

—Sontaro'sa' ya'huëpiquë Paono amatërinco. “Iso hui'napi hua'anënguë quëpaquë' nanan sha'huichin,” itërinco ni'ton, quënhuë', itërin.

¹⁹ Capitan hua'ani matanparahuaton, amashamiachin quëparín ama piyapi'sari natanacaiso marëhuë'.

—¿Ma'ta' yasha'huitërancoso'? itërin.

²⁰ —Cotio hua'ano'sa' nani chinotopi Paono amatacaiso marë'. “Tashiraya Paono quënantaquë' nontanta'ii. Naporinso', aquëtë huarë' yanitotërai,” itarinënguën.

²¹ Nipirihuë', ama natëquësohuë'. Catapini shonca na'con piyapi'sari chinotopi tëpacaiso marë'. Po'oana quëran ninarapi tëpacaiso marë'. Co huachi coshatapihuë'.

Co o'osapihuë'. Paono tēpai huarë' coshatacaiso' yonquipi. Iporaso' quëma ninarinën nohuantopiso chachin nitamaso', itërin.

²² —Sha'huitërancoso' api, ama insonta' sha'huitëquësuhuë', itahuaton hui'napi a'parin.

Paono a'na parti quëpapiso'

²³ Ina quëran cato' capitano'sa' amatërin.

—Apira ma'sha tapaco' Sisariaquë pacacamaso marë'. Cato pasa sontaro'sa' sha'huitonquë' pa'ina'. Cahuarioquë pa'na'piro'santa' canchisë shonca quëpaquë'. Nansahuano'sa' cato pasa quëpaquë'. Ya'ipi tapatëquë' yayonotashirahuaso' pacacamaquëma'. ²⁴ Cato' cahuario quëpaco' Paono paacaso marë'. Noya a'pairahuatoma', hua'an Huirisë quëtonco', itërin. ²⁵ Ina quëran quirica ninshitërin hua'an quëtacaiso marë'.

²⁶ “Siniro hua'an Huirisë. ¿Noyanquën quëmanta'? Ca Craotio Nisiasëco ninshitaranquën, ni'quë'. Quëmaso' chiníquën nanantëran ni'ton, pi'pian sha'huichinquën.

²⁷ Iso quëmapi a'pataranquën, cotioro'sari mapiso'. Yatëpapurinahuë', quënanahuato, sontaro'sa' a'parahuë osërëtaçaiso marë'. Inaso' Noma piyapi ni'ton, osërëterahuë.

²⁸ ¿Ma'marëta' sha'huirapipiso'? ta'to, cotio hua'ano'saquë quëparahuë nitota'huaso marë'. ²⁹ ‘Cotio pënëntërinso' co natërinhuë', toconpi. Inaíchín sha'huirapipi. Co manta' onporinhuë'. Co chiminacaso' ya'huërinhuë'. Coni tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë'. ³⁰ Ina quëran cotioro'sa' chinotopi tēpacaiso', natanterahuë. Napoaton a'naroáchin a'patëranquën. Cotioro'santa' nani sha'huitërahuë ya'huëranquë paatona' sha'huirapicaiso marë'. Nani huachi,” itërin, ninshitatón.

³¹ Ina quëran sontaro'saso' natërahuatona', Paono quëpapi. Tashi' nipirinhuë', Antipatërisë'pa' quëpapi. ³² Tahuëririnquë sontaro'saso' ya'huëpiquë panantapi. Cahuarioquë pa'na'piro'saichin Paono quëpapi. ³³ Sisariaquë canconahuatona', quirica hua'an quëtonpi. Paononta' yo'conpi. ³⁴ Hua'anso' quirica nontahuaton, itapon: “¿Inso partita' hua'huatëranso'?” itërin. “Sirisia parti hua'huatërahuë,” itërin Paonori.

³⁵ —Sha'huirapirinënsopita canquihuachina', ya'ipiya natanarahuë, itërin. Ina tosahuaton, sontaro'sa' camairin Paono quëpacaiso marë'.

—Hua'an Irotisë pëinënquë quëparahuatoma', a'paico' ta'ahuachin, itërin.

24

Hua'an Huirisëquë sha'huirapipiso'

¹ A'natërápo tahuëri nanihuachina, corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' canquirin, Ananiasë itopiso'. A'naquën cotio ansiano'sari ca'tanpi. Nonapina'pi hua'aonta' huë'nin, Tirotoro itopiso'. Huirisë ya'huërinquë huë'sahuatona', Paono sha'huirapipi.

² Paono quëntahuachinara, Tirotorori itërin:

—Ipora siniro hua'an, pi'pian nonchinquën natanco. Ma noya quëmaso' hua'anëntërancoi. Noya yonquiatón, na'con catahuanancoi ni'ton, sano ya'huërai. ³ Ina marë' ya'ipicoi noya ni'nainquën. “Yosparinquën,” itërainquën. Quëmaso' tēhuëchachin chiníquën nanantëran. ⁴ Apira pi'pisha yanontaranquën, noya natanco. Co hua'qui' nontaranquënhuë'. ⁵ Iso quëmapi Paono itopiso' pa'pi co noyahuë', tēnai. Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' nisha nisha ayonquirin. A'chinpachina, cotioro'sa' nino'huipi. Ya'ipi parti naporin. Nisha imarin. Nasarinoro'sa' itopiso' imaton, na'a piyapi'sa' a'chintarin imacaiso marë'. ⁶ Yosë chinotopiso pëinta' yatapirin. Nisha piyapi'sa' inaquë ichiya'conin, co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhuë'. Naporo' quiyari manai. [Quiya coisëquë yaquëpapuraihuë' ana'intacaso marë'. ⁷ Capitan hua'an Nisiasëso nipirinhuë', notohuaro' sontaro'sa' quësahuaton manin. Osërëterincoi. ⁸ “Noma hua'an ya'huërin'pa' paatoma', sha'huirapico,” itërincoi. Napoaton isëquë huë'nai.] No'tëquën sha'huirapiarai. Quëmari Paono natanquë' inachachin sha'huichinquën, itërin Tirotorori.

⁹ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' inachachin napotopi. “No'tëquën sha'huitërinquën,” itopi. ¹⁰ Ina quëran hua'ani imirin quëran tasatërin Paono nontacaso marë'. Napotihuachina, Paonori itërin:

—Na'a pi'ipi sinioro hua'an quëma hua'anëntërancoi. Napoaton noya cancantato, nontaranquën. ¹¹ I'huamiáchin Quirosarinquë paantarahuë Yosë chinota'huaso marë'. Shonca cato' tahuërichin nisarin pa'nahuëso'. A'napita natanpatan, inachachin sha'huitarinëquën. Co hua'quiyatërarahuë'. ¹² Yosë chinotopiso pëiquë pa'patora, co insonta' no'huirahuë'. Niyontonpiso pëiquënta' noya pa'nahuë. Co cachiquë tëranta' chiníquën a'chinahuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, co sha'huitërahuë' nino'huicaiso'. ¹³ Topinan quëran nonpinapirinaco. Na'con sha'huirapipirinacohuë', ni'nincoso chachinso co ya'huërinhuë'. ¹⁴ “Nisha imarin,” topi. Inaíchin no'tëquën nonpi. Tëhuëenchachin Quisoso nanamën imarahuë. Nipirinhüë', Yosë no'tëquën chinotërahuë. Shimashonëhuëpita chinotopiso chachin chinotërahuë canta'. Ya'ipi Yosë quiricanën natërahuë. Iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita yonquirahuë. ¹⁵ “Yosë no'tëquën nontërinpoa,” ta'to natërahuë. “A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ananpitaantarahuë. Noya piyapi'sa', co noya piyapi'sahuë', ya'ipi ananpitaantarahuë,” ténin Yosë. Ina tahuëri caso' ninarahuë. Isopitanta' ina ninarapi. ¹⁶ Napoaton nani tahuëriya Yosë no'tëquën yanatërahuë. Piyapi'santa' co yanonpintërahuë'.

¹⁷ Iráca Quirosarinquë ya'huëpirahuë'. Na'a pi'ipi a'na parti pa'nahuë quëran i'huamiáchin inaquë paantarahuë. Sa'ahuaro'sa' nosoroato, coriqui quëta'huaso marë' pa'nahuë. Ma'sha Yosë quëta'huaso marënta' pa'nahuë. ¹⁸ Iráca pënëntërinso' natëto, Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpirahuë', co manta' onporahuë'. Co piyapi'sa' ayontonahuë'. Co ca nohuanto nino'huipihuë'. Inaquë cotioro'sa' Asia parti ya'huëpisopita quënaninaco. ¹⁹ Inapita mini isëquë huë'sahuatona', sha'huirapiitonacohuë', co huë'pihuë'. ²⁰ I'hua cotio hua'ano'sa' niyontonpachinara, amatërinaco. Isopita nataninaco. Ma'sona onporahuëso' sha'huichinën. ²¹ Naporo' isoíchín napotërahuë. “Yosë ananpitaantaripoa' ténahuëso marë' ipora sha'huirapirinaco,” itërahuë, ténin Paono.

²² Ina natanahuaton:

—Noyahua'. Nani natananquën. Capitan hua'an Nisiasë o'mahuachin, iso nanan yonquiantarahuato, sha'huichinquëma', ténin hua'an. Quisoso nanamën a'chinpiso' noya nitotaton, co aquëtë' yanataninhuë'.

²³ Ina quëran capitan sha'huitërin: “Paono noya a'paiquë' ama ta'ainsohuë'. Nipirinhüë', ama tonpoquësohuë'. Nipayarinsopita huë'pachina', noya ya'coina'. Ma'sha pahuantohuachin, quëchina,” itërin.

²⁴ Hua'quimiáchin quëran Huirisë sa'inë chachin huëantarahuaton, Paono amataantarin. Sa'inso' cotio sanapi, Torosira itopi. Paono huë'pachina, itapon:

“Quisocristo imaranso' sha'huitocoi noya nitochii,” itohuachina, “Tëhuëenchachin Quisocristo imarahuë. ²⁵ Yosë sha'huitërinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina catahuarinpoo' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso'. A'na tahuëri coisë pochin nicator, ya'ipi piyapi'sa' natanarin. Co noyahuë' nipisopita ana'intarin,” ténin Paono. Napotihuachina, hua'an pa'pi pa'yanin.

—Nani huachi. Iporaso' paquë'. A'na tahuëri yanontaantahuatënquën, amataantaranquën, itërin.

²⁶ “Paono pahuëreaponco pipicaso marë' nimara,” ta'ton, hua'qui quëran hua'qui quëran amataantarin nontacaso marë'. Na'aro' Paono nontopirinhüë'. ²⁷ Cato' pi'ipi nanihuachina, nisha hua'an ya'coantarin, Porsio Pisto itopiso'. Huirisëso' pipirin huachi. Pipiponahuë', co Paono ocoirinhüë'. “Cotioro'sa' no'huihuachinaco,” ta'ton, co ocoirinhüë'.

¹ Nasha hua'an canquirin huachi, Pisto itopiso'. Sisariaquë huëcaton, cara tahuëri i'huatërin. Ina quëran Quirosarinquë pa'nin. ² Inaquë pa'pachina, cotio hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', inapitari Paono sha'huirapipi.

³ “Quirosarinquë quënantaquë', natanta'ii, topiraihuë',” itopi. Nani chinotopi na'pirahuatona', iraquë tēpacaiso marë'. ⁴ Napotopirinahuë', co hua'an nohuantërinhuë'.

“Inca. Co yaquëntarahuë'. Sisariaquë a'pairapi. Co hua'qui quëranhuë' inaquë canta' paantarahuë,” tēnin. ⁵ —Napoaton pa'pato, caraíchín hua'anquëma' huëco' pa'ahua', tēnahuë. Paono co noyahuë' nipachin, inaquë sha'huirapico', itërin.

⁶ Inaquë shonca tahuëri pochin i'huatantarahuaton, Sisariaquë paantarín. Tahuërinquë coisë shiranënguë huënsërahuaton, Paono amatërin. ⁷ Cotioro'sa' Quirosarin quëran nani o'mapi ni'ton, Paono huë'pachina, ahuanapanirahuatona', na'con sha'huirapipi. Nisha nisha sha'huirapipirinahuë', co ni'ninso chachin ya'huërinhuë'.

⁸ Ina quëran Paonori itërin:

—Iráca quëran huarë', sinioro hua'an, noya ninahuë. Co manta' onporahuë'. Moisésë pēnētërinso' cotioro'sari natëhuachinara, co ina marë' no'huirahuë'. Yosë chinotopiso pēinta' co tapirahuë'. Co nisha piyapi ichiya'conahuë'. Noma copirnonta' natërahuë. Co onporonta' piyapi'sa' sha'huitërahuë' ina no'huicaiso'. Topinan quëran sha'huirapirinaco, itërin.

⁹ Noya natanpirinhuë', hua'an co nohuantërinhuë' cotioro'sari no'huicaiso' ni'ton, Paono itërin:

—¿Nohuantëran Quirosarinquë paacaso'? Inaquë sha'huirapihuachinën, cari natanpato, sha'huitaranquën, itërin.

¹⁰ —Co nohuantërahuë'. Quëmaso' Noma copirno acorinquën ni'ton, nontaranquën. Sha'huirapirinacoso' isëquë anoyatacaso' ya'huërin. Co manta' cotioro'sa' onpotërahuësokuë', nitotëran. ¹¹ Tēpatona'pi, copirno no'huina'pi, inapita tēpacaso' ya'huërin. Ina pochinco canta' naporini, tēpainacoso' nohuanchitohuë'. Nipirinhuë', nonpinapihuachinaco, co cotioro'saquë yocancoso' ya'huërinhuë', tēnahuë. Noma copirno chachin yanontarahuë. Ina nataincoso' ya'huërin, itërin Paonori.

¹² “Noma copirnosos' chini chiniquën nanantërin ni'ton, co topinan a'parëhuë',” ta'ton, coisënënpita nontërin. Nani nontohuachina, Paono itantarín:

—Noma copirno chachin yanontëran ni'quëhuarë', ina ya'huërin'pa' a'paaranquën, nontonquë', itërin.

Acripa hua'an canquirinso'

¹³ Hua'quimiáchin quëran a'na hua'an chiniquën nanantërinso' canquirin, Acripa itopiso'. Sisariaquë huë'nin Pisto nicapon. A'na sanapinta' huë'nin, Pirinisa itopiso'.

¹⁴ Hua'qui' inaquë yacapatarin ni'ton, Pistori itërin:

—Tashinan pëiquë a'na quëmapi ya'huëarin, Paono itopiso'. Iráca Huirisëri po'morinso'. ¹⁵ I'hua Quirosarinquë ya'huasoco, cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari na'con sha'huirapipi. “Chiniquën ana'intëquë',” itërinaco. ¹⁶ Ina itohuachinacora, cari itapo: “Noma piyapicoi co topinan quëran ana'intëraihuë'. Cato ya'pi ma'sha nionpotohuachinara, cato chachin coisëquë pa'sapi. Sha'huirapihuachina, a'nanta' a'panitacaso' ya'huërin. Ina quëran coisëri noya nitotaton, tēhuëna'pi no'tëquën ana'intarin. Ina pochin Noma piyapicoiso' ninai,” itërahuë. ¹⁷ Napoaton isëquë huë'pachinara, co hua'quirahuë'. Tahuërinquë coisë shiranënguë huënsërahuato, Paono amatërahuë. ¹⁸ Ina quëran cotioro'sari sha'huirapipi. Panca tēhuëmara ni'ton, sha'huirapipi, topirahuë', co ina pochin sha'huirapipihuë'. ¹⁹ “Paono co quiya pochin Yosë chinotërinhuë'. Nisha imarin. A'na quëmapi Quisoso itopiso' chiminaponahuë', nani nanopiantarin,” toconin, topi. Inaíchín sha'huirapipi. ²⁰ Cotioro'sa' moshapiso' co pi'pisha tēranta' nitotërahuë'. Napoaton Quirosarinquë yaquëpapirahuë' aquëtë' natanta'huaso marë'. “Inaquë sha'huirapiinën,” itopirahuë', co nohuantërinhuë'

²¹ “Noma copirno chachin yanontarahuë. Ina nataincoso' ya'huërin,” ténin. Napoaton tashinan pëiquë po'moantarahuë. Nanitohuato, Noma copirno nontacaso marë' a'paarahuë, ténin Pisto.

²² —Carinta' nata'in, ténin Acripa.

—Noyahua'. Tashiraya chachin natanaran, itërin Pistori.

²³ Tahuëririnquë Acripaso' Pirinisarë chachin huë'pi. Noyasha nitaparahuatona', natanacaiso pëiquë ya'conpi. Capitano'sa', ninano' hua'ano'sa', inapitanta' ya'conpi. Naporahuatona', Paononta' amatopi. ²⁴ Huë'pachina, Pistori itapon:

—Noya siniro hua'an huë'nan. Canpitanta' iyaro'sa', noya huë'nama'. Ya'ipinquëma' yanontaranquëma', natanco. Iso quëmapi ni'co'. Ma'sona onpomara. Ya'ipi cotioro'sari no'huipi. Quirosarinquë sha'huirapipi, isëquënta huëcatona', sha'huirapipi, chiníquën nonapitona'. “Co noya quëmapihuë'. Atëpatëquë',” itërinaco. ²⁵ Natanpirahuë', co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', tënhuë. “Noma copirno chachin yanontarahuë,” itërinco marë' inaquë yaa'papurahuë', co nanitërahuë' topinan a'paca'huaso'. ²⁶ Quiricanta' yaa'papurahuë'. Co nitotërahuë' ma'sona onporinso' ninshita'huaso'. “¿Ma'ta' Noma copirno ichi?” ta'to, Paono amatërahuë natanamaso marë'. Quëmarinta', siniro hua'an, noya natantariquë'. Nani natanpatan, catahuaco ninshichi, topirahuë'. ²⁷ Co topinan a'pacaso' ya'huërinhuë'. Ma'sona onporinso' ninshitahuato sha'huirapicaso' ya'huërin, tënhuë, itërin.

26

Hua'an Acriparinta' Paono nataninso'

¹ Ina quëran hua'an Acripari Paono itapon:

—Inta noniquë nipachin. Ma'sona onporanso' sha'huitocoi pa'poyainquën, itërin.

Itohuachina, Paonori anquitahuaton, itapon: ² “Noya siniro hua'anpa', noya cancantato, nonchinquën natanco. Cotioro'sa' nani na'con sha'huirapirinaco ni'ton, cari no'tëquën sha'huitaranquën. ³ Quëmaso' cotioro'sa' a'chininso' noyá nitotëran. Nisha nisha inachintopiso' ya'ipiya nitotëran. Ama no'huitatonhuë', noya natanco.

Co'huara imashatëraponhuë', Paono naporinso'

⁴ Hua'huatapo quëran huarë' ya'huërahuëso', Quirosarinquënta' ya'huërahuëso', inapita ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. ⁵ Caso' Parisioco. Quiyaso' cotioro'sa' imapiso', no'të no'tëquën natërai. Ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. Nohuantopi naporini, inachachin sha'huichitënëquënhuë'. ⁶⁻⁷ Iráca shimashonënpopita nontaton, Yosëri itërin: ‘A'na tahuëri nicha'ësaranguëma', nanpimiatarama',’ itërin. Ya'ipi cotioro'sa' ina ninapi, shonca cato' huënton chachin ninarapi. Nani tahuëri tashirë chachin ina chinotatona', naporapi. Canta' ina ninarahuë. Ina marë' siniro hua'an, cotio hua'ano'sa' sha'huirapirinaco. ⁸ A'na tahuëri Yosë ananpitaantarinpoa', tënai. ¿Onpoatomata' canpitaso' co ina yanatëramahuë? tënhuë.

Paonori Quisoso imapisopita aparitërinso'

⁹ Canta' iráca co Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imarahuë'. Ina imapisopitanta' no'huirahuë. Aparisita'huaso' ya'huërin, topirahuë'. ¹⁰ Quirosarinquë ya'huasoco, Quisoso imapisopita tashinan pëiquë po'morahuë. Cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco po'moa'huaso marë'. Yatëpahuachinara, carinta': ‘Tëpaco',’ itërahuë. ¹¹ Niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuato, na'aro' aparitërahuë. Quisoso a'pocaiso marë' naporahuë. Chiníquën no'huito, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë huarë' paato, aparitërahuë.

Paono ya'nan imarinso'

(Hechos 9.1-19; 22.6-16)

¹² A'na tahuëri cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco Tamascoquë paca'huaso marë'. Quisoso imapisopita maca'huaso marë' pa'sapirahuë', ¹³ camotëchin iratërasoco, inápa quëran chiníquën a'pintimarincoi. Pi'i quëran chini chiníquën a'pintërincoi. Huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. Ca'tanincosopitanta' ni'pi. ¹⁴ Ya'ipicoi no'paquë

anotasocoi, Quisoso nontërinco. Cotio nananquë nontërinco, natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco? Ni'quë'. Cahuario yaa'pahuatëra, nara'huaya inëshin nininquë ohuanë'. Cahuariori no'huitaton to'tahuachina, aquë aquëtë' iquitërin. Inapochachin quëmanta' no'huiranco ni'ton, aquë aquëtë' co noyahuë' cancantaran,' itërinco. ¹⁵ '¿Inquënta' quëmaso' Siniro?' itërahuë. 'Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. ¹⁶ Iporaso nipirihuë' huaniquë'. Nani acoranquën piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Nani ni'nanco. A'na tahuëri nohuantërahuëso' a'notaranquën. Ya'ipi sha'huiráquë'. ¹⁷ Cotioro'sa' yatëpahuachinënquën, nicha'ësarancuën. Nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë a'paaranquën. Inapitanta' yatëpahuachinënquën, nicha'ësarancuën. ¹⁸ Nisha piyapi'santa' a'chintëquë' nanamëhuë nitochina'. Somaraya pochin cancantatona', co nohuitërinacohuë'. Nanamëhuë a'chintohuatan, nohuitarinaco. Iporaso' tashi pochin cancantopi. Nohuitoahuachinaco, tahuëri pochin cancantapi. Iporaso' sopai hua'ani camaihuachina, natëpi. A'na tahuëriso' Yosë natërapì. Natëtonaco, imapachinaco, oshanëna' Yosëri inquitarin. Ya'ipi natërinacosopita nasha cancan quëtarahuë. Yosë piyapinënpita chachin nisapi,' itërinco.

Paonori natërinso'

¹⁹ Napoaton, siniro hua'an, Quisoso inápa quëran ya'notimarinco ni'ton, a'naroáchin imarahuë. Ya'ipi sha'huitoahuachincora, no'tëquën natërahuë. ²⁰ Tamascoquë ya'huëpiso'ton sha'huitërahuë. Ina quëran Quirosarinquënta' sha'huiantarahuë. Ya'ipi Cotia partinta' inachachin sha'huiantarahuë. Nisha piyapi'santa' a'chintërahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. Tëhuënchachin imapatama', noya nisarama', itërahuë. ²¹ Ina marë' cotioro'sa' no'huirinaco. Yosë chinotopiso pëiquë masahuatonaco, yatëpapirinacohuë', ²² Yosëso' catahuarincó, cha'ërahuë. Napoaton ipora huanta' natërahuë. Ya'ipi piyapi'sa' hua'ano'sa quëran huarë' sha'huitarahuë. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopiso chachin a'chinarahuë: ²³ Yosë nohuanton, Cristo chiminapon. Chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarín. Ina'ton naniantarín. Ina quëran a'chintapon tahuëri pochin cancantacaiso marë'. Co cotioro'saráchin nicha'ësarínhuë'. Nisha piyapi'santa' nicha'ësarín, topi ninshitatona', ténin.

Hua'aonta' imacaso' Paono nohuantërinso'

²⁴ Ina pochin nontahuachina, Pistori chiniquën itërin:

—¡Paono, quëmaso' hua'yantëran! Na'con quirica nontaton hua'yantëran, itërin.

²⁵ —Co'chi siniro hua'an hua'yantërahuë' paya. No'tëquën nonahuë. Sano yonquiato, nontaranquëma'. ²⁶ Ya'ipi sha'huitëranquëmaso' hua'an Acripa nani nitotërin. Co po'oana quëran napopihuë'. Ya'ipi piyapi nitotopi. Inanta' nani natantërin. Napoaton co tē'huatohuë', ina nontarahuë. ²⁷ ¿Quëmanta' siniro hua'an, pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' natëran pa'? Natëran tēnahuë caso', itërin Paonori.

²⁸ —Pi'pian nontopirancuë' a'naromarëáchin quëma pochin canta' Cristo ima'i, ¿topiranhuë' tí? itërin Acripari.

²⁹ —Pa'pi nohuantërahuë ca pochachin nicamaso'. Ya'ipinquëma' natanamacosopita ca pochachin nicacamaso' nohuantopirahuë'. Catinaquëachin tonpoinëmaso' co nohuantërahuë'. A'naroáchin imarama naporini, noya niitonhuë'. Hua'qui quëran imapatamanta', noya chachin niitonhuë', itërin Paonori.

³⁰ Ina natanahuaton, hua'an huanirin. Pisto, Pirinisa, ya'ipi inaquë huënsëpisopitarë chachin huanipi. ³¹ Pipirahuatona', inahuara capini ninontopi.

—Iso quëmapi co manta' onporínhuë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë'. Co tashinan pëiquë tēranta' po'mocaso' ya'huërinhuë', nitopi.

³² Ina quëran Acripari Pisto nontaton itapon:

Co Noma copirno chachin nontapon yapa'nínhuë' naporini, ocoicaso' ya'huë'itonhuë', itërin.

27

Nomaquë Paono a'papiso'

¹ Ina quëran Pisto yaa'parincoi. A'napita apiro'santa' yaa'parin. Noma copirno Itaria parti ya'huërin ni'ton, Noma sontaro'sa' capitan Orio itopiso' nontërin inatohua' quëpacaiso marë'. “Paono, apiro'sa', inapita quëpaco',” itohuachina, “Noyahua'. Quëpa'i nipachin,” tënin. ² Inaquë panca nancha ya'huërin, Atramitio quëran huë'ninso'. Asia parti yapa'sarin. A'naya a'naya ninanoquë yachinpirinso'. Inaquë ya'conahuato, pipirai. Aristarconta' ca'tanincoi. Inaso' Tisaronicaquë ya'huërin, Masitonia parti nininso'. ³ Tahuëririnquë Sitonquë nonshirai. Inaquë Paono nosoroaton, capitani itërin: “Nipayaransopita ya'huërinquë yapa'patan, noya paquë',” itërin. Pa'patoira, pahuantërincoisopita quëtërinaco. ⁴ Ina quëran pipirahuato, Chipriquë canconai. Ihuan niquëran pitarincoi ni'ton, coninan pa'tërai. ⁵ Ina quëran Sirisia parti, Panpiria parti, inapita pirayan na'huërai. Inapoato, Nisia parti canconai. Miraquë nonshiconai.

⁶ Inaquë capitan a'na nancha quënanin, Aricantria quëran huë'ninso'. Itaria parti yapa'sarin ni'ton, inaquë ichiya'conincoi. Panca nancha inaso'. ⁷ Pipirahuato, sacai' pa'nai. Oshaquëran paato, na'a tahuëri quëran Quinitoquë canconai. Ihuan nacapiato, panca so'ton Crita itopiso' tahuitonai. Sarmona ya'cariya pa'nai. ⁸ Inaquë yonsai' pa'tërai. Sacai' pa'sahuato, Noya Nonshinano'sa' itopiquë canconai. Ya'cariya a'na ninano' ya'huërin. Nasia itopiso'.

⁹ Hua'quirai ni'toi, o'napi tahuëri'sa' naniriarin. Naporo quëran huarë' huëhuëpiro marë pa'tacaso'. Napoaton Paonori itapon:

¹⁰ —Ama siniororo'sa' pa'ahuasohuë', ma'sha onpohuatëhua', tënahuë. Pa'patëhua', nancha tapiarëhua'. Ma'sharo'santa' a'paitarihua'. Piyapinpoanta' chimiitochináchin, itërin.

¹¹ Capitanso nipirihuë' co natëtërinhuë'. Nancha hua'anën, nancha quëpana'pi, inapita manorapi: “Pa'ahua',” itohuachinara, “Noyahua', pa'ahua' nipachin,” tënin capitan. ¹² “Iso nonshinanquë co noyahuë' o'napi na'huëanatacaso'. Pinisiquë tëranta' canconamarëhua'. Inaquë o'napi na'huëanatahua',” topi. Napoaton manorapi. Pinisiso' Crita parti ya'huërin. Nonshinanën quëran pi'i pipirinso parti notëërin.

Panca ihuani maninso'

¹³ Ihuan ahüënan quëran huisohuantahuachina, “Iporaso' noya pacacaso',” topachinara, pipirai. Crita yonsai' pa'tërai. Noya pa'sapiraihuë', ¹⁴ shiarahuaton, panca ihuan manincoi. Pi'i pipirinso parti quëran huëcaponahuë', norti parti amasha yonsanin. ¹⁵ Chiníquën mapachincoira, co nanitërai huë' no'tëca'huaiso'. Ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁶ Marë huancoanai' so'ton ya'huërin, Caota itopiso'. Co pan-canayahuë'. Inataquëchin co ihuan chiníquën pa'ninhuë' ni'ton, ina yonsan yoranai. Ina pa'tasocoi, sacai' niponahuë', poti quëparaiso' a'sonai ama ihuani oshitëcaso marëhuë'. ¹⁷ Ohuararahuatona', nanchaquë po'mopi. Ina quëran caporinquë nancha so'quëtopi ama ya'quirapicaso marëhuë'. Ina ya'cariya panca sa'mairo' ya'huërin. Inotërachin ninin, Sirti itopiso'. Nohuitatona', ama inaquë pacacaso marëhuë' panca në'mëtë' ótënpiso', a'pamapi. Inapotohuachinara, ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁸ Tahuëririnquë co'sacairi chiníquën ayapon yanpontárin. Chiníquën ihuai' ni'ton, pë'pëtoro'sa' quëpapiso' inquitopi. ¹⁹ Ina tashiraya nancha ma'shanënpitanta' inquitopi. ²⁰ Ina quëran na'a tahuëri co pi'i quënanaihuë'. Tayoranta' co ya'norinhuë'. Intohuaso' quëparincoi nimara. Co nitotërai huë'. Chiníquën ihuantarini ni'ton: “Tëhuëenchachin chimiitarihua'; co cha'ësarihuahuë',” topiraihuë'.

²¹ Nani hua'qui' co coshatërai huë'. Chiníquën ihuan manincoi ni'ton, co nanitërai huë'. Co huachi chiniraihuë'. Paonosoi huancánachin huanirahuaton, itapon:

—Natanco iyaro'sa' no'tëquën sha'huichinquëma'. Ni'co'. Critaquë quëparitacaso marë' sha'huitopiranquëmahuë', co natëramacohuë' ni'ton, huë'nëhua'. Co huë'nëhuahuë' naporini, co ma'sha onpo'itërihuahuë'. Co ma'sha aya'itonhuë'.

²² Iporaso nipirihuë' chiníquën cancantoco'. Co inquënpoa tëranta' chimiitarihuahuë'.

Nanchasáchin ayatarihua'. ²³ Caso' Yosë natërahuë. Inasáchin imarahuë. Ina no-huanton, achin tashi' anquëninën ya'notimarinco. ²⁴ Ya'notimarahuatonco, itërinco: “Ama Paono tē'huaquësohuë'. Co chimiitaranhuë'. Yosë nohuanton, a'na tahuëri Noma copirno ya'huërin'pa' cansaran copirno chachin nontamaso marë'. Yosë nontëran ni'ton, ya'ipi nanchaquë nisaramasopita nanpiarama'. Co a'nayanquëma tëranta' chiminapomahuë',” itërinco anquëni. ²⁵ Napoaton iyaro'sa' chiniquën cancantoco'. Tëhuëchachin Yosë natërahuë. Co inaso' nonpintërinpoahuë'. Sha'huitërinco chachin co a'nayanpoa tëranta' chimiitarihua'huë'. ²⁶ Nipirinhuë', a'na so'tonquë ihuai' tē'yatarinpoa', itërincoi Paono.

²⁷ Nani cato' simana nanirihuaso', Atriatico marëquë yanponarai. Ipora huanta' ihuai' quëparárincoi. Yono tashi pochin nisahuaso': “No'pa' ya'cariarëhua',” topi nancha quëpana'piro'sa'. ²⁸ Napoaton caporin quëran tantiarin. “Cara shonca saota mitro anpotërinso',” tënin. Amashamiachin pa'sahuato, inapochachin tantiantarin. “Cato shonca canchisë mitroíchin anpotërinso',” tënin. ²⁹ “Na'piquë ya'parapihuatëhua',” ta'tona', huanconën quëran catapini hua'na moto' tē'yaitopi ama pacacaso marëhuë'. “¿Onporohuarëcha tahuërirë'poya?” ta'tona', moshatopi. ³⁰ Nancha quëpana'piro'saso nipirinhuë' yata'ananpitonaco: “Hui'nimotën quëran a'na hua'na moto' tē'yaitahua',” niitatona', ta'acaiso marë' poti i'quë yatë'yatantapi. ³¹ Napohuachinara, Paonori nicatan, capitan, sontaro'sa', inapita itapon:

—Isopita ta'ahuachina', co canpitanta' cha'ëpomahuë', itërin.

³² Napotohuachina, sontaro'saso' manorahuatona', caporin nishitëtopi. Inapotohuachinara, poti i'quë anotërin huachi.

³³ Tahuëri ya'caritohuachina, Paono itantarincoi:

—Iporaso', iyaro'sa', nani cato' simana pa'yanatoma', co coshatëramahuë'.

³⁴ Napoaton coshatoco huachi chiniamaquëma'. Co chimiitarihua'huë'. Co manta' onpoarihuahuë', itërincoi.

³⁵ Itahuatoncoi, pan manin. Ya'ipiya ni'tërantapaiquë, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata Yosë,” itahuaton, sē'panin. Ina quëran coshatarin. ³⁶ Napohuachina, ya'ipicoi chiniquën cancantatoi, coshatërai. ³⁷ Cato pasa canchisë shonca saotaya'picoi nanchaquë ya'huërai. ³⁸ Nani ya'ipiya natëhuachinara, trico quëparaiso' inquitopi. Inapotohuachinara, nancha niotëintarin.

Nancha quëran cha'ëpiso'

³⁹ Tahuërihuachina, no'pa' quënanpirinahuë', co nohuitopihuë'. Coninanguë inotë' quënanpi. “Nanitohuatëhua', paso' inotëquë chinpia'ahua',” nitopi. ⁴⁰ Napoaton hua'na moto' nishitëtatona', i'quë a'paitopi huachi. Naporo chachin no'soratën i'shiritopi. Ina quëran hui'nin quëran panca nē'mëtë' inapaquë pë'tënpi. Ihuan quëpahuachincoira, inotëquë pa'sarai. ⁴¹ Pa'sapiraihuë', sa'mairo' ni'ton, hui'nin quëran ya'tararin. Co huachi yapa'ninhuë'. Huanconën quëran co'sacairi chiniquën opotaton, nipaaterin huachi.

⁴² “Huëco' apiro'sa' tēpa'ahua', yonaton' ta'ahuachina',” topi sontaro'sa'.

⁴³ Capitanso nipirinhuë' nohuantërin Paono cha'ëcaso'. Napoaton “Ama tēpacosohuë'. Ya'ipinpoa' pa'ahua'. Nitoyonpatama', canpita'ton niitatoma', yonsaiquë paco'.

⁴⁴ Ina quëran a'naquëmanta' nontë' sē'quërahuatoma', yonsaiquë paco'. Capa nontë' nipachin, nancha ma'shanënpitaquë tëranta' sē'quërahuatoma', paco huachi,” itërin capitani. Naporahuato, cha'ërai. Ya'ipicoi yonsaiquë canconai.

28

Paono Martaquë naporinso'

¹ Ya'ipicoi cha'ërahuato, no'paquë nonshiconai. Ya'huëhuano'sa natanatoi: “¿Ma'ninta' iso parti?” itohuatëira, “Marta,” itopi, itërinaco. ² Ya'huëhuano'sa' noya nosororinaco. O'natatoi, sēhuënai ni'ton, a'pëtopi. “Huëco' napëntiico',” itërinaco. ³ Paono ihuë masahuaton pënquë acoapirinhuë', ya'huan pipirahuaton

quëteimirarin. ⁴ Naquëimirarinso', ya'huëhuano'sari ni'pi. “Iso quëmapi tëpatona'pi ipora. Napoaton yosëro'sa' nohuanton, ma'sha onpoarin i'huërëtacaso marë'. Marë quëran cha'ëponahuë', chimianin,” nitopi.

⁵ Paonosonipirinhuë' imirin pa'tanahuaton, ya'huan pënquë të'yatërin. Co manta' onporinhuë'.

⁶ “Apira pomatarin. A'naroáchin anotahuaton, chiminapon,” tëcatona' hua'qui' ni'sapirinahuë', co manta' onporinhuë'. Napoaton “Co ipora tëpatona'pihuë'. Yosë pochin niponahuë', piyapi taramara,” nitopi.

⁷ Ina ya'cariya a'na hua'an ya'huërin, Popirio itopiso'. Noya quëmapi ni'ton, pëinënquë ahuë'ëtërincoi. Noya nontërincoi. Cara tahuëri cosharo' quëtërincoi. ⁸ Pa'pinsonipirinhuë' chiníquën caniorin. Apira apira saporin. Nani hua'qui' chi'chirárin. Paonori nicapon pa'nin. Së'huamotorahuaton Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁹ Napohuachina, na'a cania'piro'sa' huë'pi. Inapitanta' anoyatërin. ¹⁰ Ina marë' nóya ni'ninacoi. Naporahuaton, ma'sha nicanarinacoi. Hua'qui inaquë ya'huërai. Yapa'patëira, pahuantërincoiso' quëtërinacoi.

Nomaquë canconinso'

¹¹ Nani cara yoqui nisahuaso', yapa'nai huachi. Inaquë nisha nancha ya'huërin. Aricantria quëran huë'pirinhuë', inatohua' o'napi na'huëanatërin. Ina hui'nin motëncuë catopia'hua mamanshiro'sa' ya'huërin. Castoro, Porosi inapita itopiso'. ¹² Inaquë ya'conahuato, paantarai. Siracosaquë nonshirahuato, cara tahuëri inaquë i'huatërai. ¹³ Ina quëran yonsai' pa'tahuato, Niquioquë canconai. Tahuëririnquë pinëhuëi parti quëran ihuan huë'sahuaton, quëparincoi. Cato' tahuëri quëran Potioriquë canconpatëira, nonshirai. ¹⁴ Inaquë imapisopita quënanconai. “Huëco' ni'quicoi,” itohuachinacoira, inaquë a'na simana yacaparai. Naporahuato, Nomaquë ya'caritërai huachi. ¹⁵ Ya'caritohuatëira, Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' natantahuatona', huë'pi. “Apio niyontonpiso,” itopiquë a'naquën nacapirai. Naporahuaton, Tres Tapinasëquë canconpatëira, a'napitanta' quënancoantarai. Imasapi anta' ni'ton, nacapiaponacoi huë'pi. Inapita Paono quënanahuaton, Yosë nontërin: “Yosparinquën,” itërin. Naporahuaton, chiníquën cancantërin. ¹⁶ Ina quëran Nomaquë chachin canconai. Capitanso' pa'sahuaton, prisoro'sa' quëparin tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Paonosonipirinhuë' co inaquë po'mopihuë'. “Nohuantohuaton, quëmaora ya'huëquë,” itopi. Napoaton a'na pëiquë ya'huërin. Nipirinhuë', a'na sontarori a'pairarin ama ta'acaso marëhuë'.

Nomaquë Paono pënëntërinso'

¹⁷ Cara tahuëri quëran cotio hua'ano'sa' amatërin. Inaquë huë'pachinara, Paonori itërin:

—Nani iyaro'sa' isëquë huë'nahuë. Pi'pian nonchinquëma', ta'to, amatëranquëma' huë'nama'. Topinan quëran iyaro'sa' sha'huirapirinaco. Canta' cotio quëmapico ni'to, co a'napita cotioro'sa' no'huirahuë'. Shimashonënpoapita napopiso' yonquiato, co pinorahuë'. Nipirinhuë', Quirosarinquë pa'patora, maninaco. Masahuatonaco, Noma hua'ano'saquë yo'coninaco ana'intinacoso marë'. ¹⁸ Hua'ano'sa' natanahuatonaco, “Co manta' onporinhuë' ni'ton, co tëpacaso' ya'huërinhuë'. Ocoi'i,” topi. ¹⁹ Cotioro'sasonipirinhuë' co nohuantopihuë'. Napoaton “Noma copirno chachin yanontërahuë,” itërahuë. Co yaocoirinacohuë' ni'ton, isëquë huarë' huëca'huaso' ya'huërin. Co cotioro'sa' sha'huirapica'huaso marë' huë'nahuë. Co no'huirahuë'. ²⁰ Napoaton amatëranquëma'. Yanohuitëranquëma'. Huëco' ninontahua'. Ya'ipi israiro'sanpoa' ninarëhuaso marë' catinaquë tonpoimiratërinaco, itërin.

²¹ —Co'chi iyasha manta' nitotëraihuë' quiyaso paya. Cotia parti ya'huëpisopita co quirica a'patiirinacoihuë'. Huë'pachinaranta', co a'naya tëranta' nonapirinëncuënhuë'. ²² Nipirinhuë', yanatanainquën. “Quisoso imapisopita co noyahuë’,” topi natantërai. Ya'ipi parti napopi. Napoaton sha'huitocoi. ¿Ma'ta' quëma a'chinan? ²³ A'na tahuëri huënantahuato, sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Noya iyaro'sapa'. Naporo' tahuëri huënantaco' ya'ipinquëma' sha'huichinquëma', itohuachina, pa'pi. Ina quëran tahuëri nanihuachina, na'aya'pi huë'pi. Paono ya'huërinquë niyontonpi natanacaiso marë'. Tashiramiachin huë'pi. Huë'pachinara, Paonori a'chintárin.

—Yosë yahua'anëntërinpoa'. Na'con nohuantërin huëntonëinquë chachin aya'coinpoaso'. Ina marë' hui'nin a'paimarin. Inaso' Quisoso itopi. Quiricanën quëran ina na'con ninopi. Moisésë pënëntërinso' ninshitaton, ninorin. Pënëntona'piro'santa' ninopi, itërin. Quiricanën quëran na'con a'chintërin. A'chintaton, chiníquën pënënin Quisoso natëcaiso marë'. A'chintochináchin i'huatërin. ²⁴ Natanahuatona', a'naquën natëpi. A'naquënso nipirihuë' co natëpihuë'. ²⁵ Nisha nisha yonquiatona', yapipipi. Yapipihuachinara, Paonori itaantarín:

—Ma no'tëquën iyaro'sa' Ispirito Santori nontërin shimashonënpoa' pënënacaso marë'. Ina nohuanton, Isaiasë ninshitaton, naporin:

²⁶ “Paaton, piyapi'sa' sha'huitonquë':

‘Natanapomarahué', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahuénta', co tēhuëinchachin quënanaramahuë', itëquë'.

²⁷ Isopita piyapi'sa' co natantochináchinhuë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënanpihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënantonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran natëchitonahuë'.

Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini,

anoyacancanchitohué', itërin Yosëri,” tënin.

²⁸ Napoaton sha'huichinquëma' nitotoco'. Yosëri nisha piyapi'sa' nani sha'huitërin cancanëna' anoyatacaso marë'. Inapitaso' natërapí, tënin Paono. [²⁹ Ina itohuachina, nisha nisha ninontahuatona', pipipi.]

³⁰ Ina quëran cato' pi'ipi Paono inaquë ya'huërin. A'nantërinso' pëiquë ya'huëhuachina, na'a piyapi'sari nicapona' huë'pi. Huë'pachinara, noya nontërin.

³¹ “Yosë hua'anëntërinquë ya'conco' canpitanta',” itërin. Sinioro Quisocristo naporinso' a'chintárin. Co tē'huatonhuë', na'con a'chinin. A'chinpírinhuë', co insoari tëranta' atonirihuë' ni'ton, Quisoso nanamën nahuinin. Nani ninshitëranquën huachi.

Paonori Nomaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Paonori imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco paato nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, noya nanan a'chinárahüë.

² Co'huara Quisocristo o'mayatërasohüë', ina nanan chachin Yosë sha'huitërinpoa'. Quiricanën quëran anitotërinpoa', iráca ninshitopiso'. Ina nohuanton, na'a pënëntona'piro'sa' ninopi. ³ “Hui'nahuë a'paimarahuë,” ténin Yosë. Napoaton Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'. ⁴ Yosë pochachin ni'ton, noyasáchin ninin. Chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. “Inaso' tēhuēnchachin Yosë hui'nin. Chini chiníquēn nanantarín,” tēnhua'. Ananpitaantarín ni'ton, nitotërhua'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa' ni'ton, “Sinioro” itërhua'.

⁵ Ina nosoroatonco, acorinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Inapitanta' nanamën natëcaiso marë' pënënarahuë. Natëhuachina', “Quisocristoso' noya noya,” tosapi. ⁶ Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Quisocristo imarama'. Yosë nohuanton, imarama'. ⁷ Napoaton Nomaquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë pa'pi nosororinquëma'. Nani acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso'. Ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. Inaso' hua'anëntërinpoa'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

⁸ Canpitaso' noya Yosë natërama', natantërahuë. Ya'ipi piyapi napopi. Ina natantato, “Yosparinquë'n Sinioro,” itërahuë Yosë. Ina'ton napotërahuë. Quisocristo catahuarínco ina pochín Yosë nonta'huaso marë'. ⁹ Yosë ni'sárinco, no'tëquë'n nontaranquëma'. Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë' Yosë imarahüë. Hui'nin nanamën a'chinárahüë. Nani tahuëriya canpita yonquiatënuëma', ¹⁰ Yosë nontarahüë. “Noya catahuaquë',” itërahuë. Iráca quëran huarë' nicapënuëma' yapa'pirahuë', co nanitërahuë'. Ipora huanta' paca'huaso' yonquiarahuë. “Quëma nohuantohuatan, Sinioro, catahuaco onpopionta' pa'i,” ténahuë, Yosë nontato. ¹¹ Yani'nanquëma'. Yacatahuaranquëma' chiníquë'n cancantamaso marë'. Ina quëran noya noya imasarama'. ¹² Canpitanta' noya imapatama', achinicananaramaco canta'. Noya ninontatëhua', noya noya cancantarihua'.

¹³ Tēhuēnchachin iyaro'sa', iráca quëran huarë' nicapënuëma' yapa'pirahuë'. Ipora huanta' co nanitërahuë' paca'huaso'. Nisha nisha parti a'chinpatëra, piyapi'sa' natëtona', Quisocristo imasapi. Canpitanta' yaa'chintëranquëma' noya noya imacamaso marë'. ¹⁴ Ya'ipi piyapi'sa' pënëna'huaso' ya'huërin. Quisocristo sha'huitërinco. “Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ya'ipi nananquë nonpisopita a'chintëquë'. Quirica nitotoro'sa', co nitotoro'sahuë', ya'ipiya pënënuë',” itërinco. ¹⁵ Napoaton canpitanta' yaa'chintëranquëma'. Nomaquë ya'huëramasopitanta' Quisocristo nanamën a'chinchinquëma' ténahuë.

Quisocristo nanamën

¹⁶ Co caso' tapanahuë' Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Piyapi'sa' natëhuachina', Yosëri anoyacancantarín. Ináchin nanitaparín nicha'ëinpoaso'. Cotioro'sari'ton natëhuachina', anoyacancantarín. Iporaso' nisha nisha piyapi'santa' anoyacancantarín. Napoaton pa'yatërahuë nanamën sha'huica'huaso'. ¹⁷ “Yosëíchin

anoyacancantërinpoa',” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', co huachi inapita yonquiarinhuë'. Quiricanën quëran ina anitotërinpoa'. “Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nanpimiatarihua',” ténin Yosë quiricanënquë. Co canpoara nanitërehuahuë' noya cancantacaso'.

Iráca quëran huarë' oshahuanpiso'

¹⁸ Yosë inápaquë ya'huaponahuë', cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. “Piyapi'sa' co noyahuë' nipi. Co ca pochin cancantopihuë'. Ina marë' no'huito, ana'intarahuë huachi,” ténin Yosë. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. ¹⁹ Cancanëna quëran Yosë nohuitochinachin acopirinhue', co yanohuitopihuë'. ²⁰ Isoro'pa' ninin quëran huarë' piyapi'sa' nitotopi. Yosëso' co quënanpirëhuahuë', nani ma'sha ninin. Ina nicatona', “Tëhuëenchachin Yosë ya'huërin. Ya'ipiya nanitaparin ni'ton, ina chinotahua',” ta'caso nipirinhue', co nohuantopihuë'. Napoaton na'inpi. ²¹ Yosë ya'huërinso' nitotaponaraihuë', co ina chinotopihuë'. Ina nohuanton, nani ma'sha ya'huëtopirinhue', co ina marë' “Yosparinquën Siniro,” co itopihuë'. Nisha nisha yonquiatona', chihuërinso pochin nipi. Tashi pochin cancantopi. ²² “Ya'ipiya nitotërai,” topirinhue', co noya yonquipihuë'. ²³ Yosëso' noyasáchin ninin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Inaso nipirinhue', co ina yonquipihuë'. Ina naniantatona', mamanshi nipi moshacaiso marë'. Mamanshi piyapi nonanpiso' moshapi. Co piyapi ya'huëmiatopirinhue', ina yamoshapi. Nisha nisha ma'sharo'santa' moshapi. A'naquën anpiantëhuano'sa', a'naquën no'paquë niohuaratërinso'pita, inapita moshapi.

²⁴ Napoaton Yosëri tananpitërin co noyahuë' yonquipisopita nicacaiso marë'. A'porin. A'pohuachina, pa'pi co noyahuë' nipi. Taparosáchin yonquiatona', nisë'huapi. Co ina pochin nisë'huacasohue' nipirinhue'. ²⁵ Yosëri no'tëquën anitotopirinhue', ina a'porahuatona', nonpin nanan natëpi. Ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita moshatona', chinotopi. Yosëriáchin ya'ipiya ninin nipirinhue', co inaso' chinotopihuë'. Tëhuëenchachin inasáchin chinotacaso' ya'huërin, ténahuë. Amen.

²⁶ Napoaton Yosëri tananpitërin pa'pi co noyahuë' cancantacaiso marë'. Sanapi'sa' co huachi so'ina' nohuantopihuë'. Sanapi capini nisë'huacaiso' nohuantopi. Co ina pochin nicacasohue' nipirinhue'. ²⁷ Quëmapi'santa' co huachi sa'ina' nohuantopihuë'. Quëmapi capini nisë'huapi. Ina marë' na'inpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. Co no'tëquën yonquiatonaraihuë', nitapicancanpi. Nonënanta' tapipi.

²⁸ Co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, inari a'porin co noyahuë' nicacaiso marë'. Nitapicancamiatopi. ²⁹ Pa'pi co noyahuë' nipi. Nimonshitacaisoráchin yonquipi. Na'con oshahuanpi. A'na piyapi ma'shanënpita nohuantapapi. Piyapi chinotopi. Niapiratopi. A'naquën tēpatopi. Nino'huipi. Nonpinápi. No'huitápi. A'napita nonpinapipi. ³⁰ Nipinopi. Yosë inimicotopi. Ma'tona ma'tona nonpi. “Caso' noya noyaco,” ta'tona', a'napita nocanpi. Yonquirápi co noyahuë' nicacaiso marë'. Pa'pina', a'shina', co inapita tēranta' natëpihuë'. ³¹ Co huachi noya yonquipihuë'. Nonpinápi. Co quëmopinënpita tēranta' nosoropihuë'. No'huitochinachin cancantopi. ³² “Co noyahuë' nipsisopita chiminpachinara, ana'intacaso' ya'huërin,” ténin Yosë. Ina nitotaponaraihuë', inachachin niantapi. Naporahuatona', a'napitanta' co noyahuë' nipachinara, pa'yatopi.

2

Yosëri no'tëquën ana'intërinso'

¹ A'naquëma' iyaro'sa' piyapi'sa' yonquirapiratoma': “Paso' quëmapi co noyahuë' ninin,” ténama'. Napoapomarahue', ina pochachin canpitanta' co noyahuë' ninama'. Napoatoma', nina'intarama'. ² “Co noyahuë' nipatama', ana'intaranquëma',” ténin Yosë. No'tëquën inaso' ana'intarin, nitotërehua'. ³ “Pasopita oshahuanpi,” ténama'. Nipirinhue', canpitanta' co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma co cha'ësaramahuë'. ⁴ Yosë nosororinpoaso' co no'tëquën yonquiramahue'. “Co a'naróchin no'huirinpoahuë',” ta'toma', co noyahuë' ninama'. Tëhuëenchachin co

a'naroáchin ana'intërinquëmahuë'. “Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita nani-antapona' nimara,” ta'ton, ninarárin. ⁵ Canpitaso nipirinhüë', co natantochináchinüë' cancantërama'. Co oshanëma' yaa'poramahuë'. Napoaton ayaro' tahuëri chini chiníquën ana'intarínquëma'. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. ⁶ Ya'ipi ninëhuasopita Yosë nitotërin. Ayaro' tahuëri ina yonquiaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Noya nipatëhua', noya acoarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'. ⁷ Noyasáchin nipatëhua', noya ni'sarinpoa'. Yosë yonquiatëhua', noya acoinoaso marë' na'con nohuantohuatëhua', ananpitaantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ⁸ Nipirinhüë', canpoara nohuantërehuasoráchin nipatëhua', no'huitarinpoa'. No'tëquën anitotopirinpoahuë' co natëhuatëhuahuë', ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', chiníquën ana'intarinpoa'. ⁹ Ya'ipi co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Naporo' chiníquën parisitapi. Cotioro'sa' no'tëquën chachin ana'intarin. Nisha piyapi'santa' co noyahuë' nipachina, inapochachin ana'intarin. ¹⁰ Noya nipisopitaso nipirinhüë', noya ni'sarin. Noya noya acorarin. Asanocancanarin. Cotioro'sa' no'tëquën chachin napotarin. Nisha piyapi'santa' inapochachin nitarin. Ya'ipinpoa' noya nipatëhua', nicha'ësarínpoa'.

¹¹ Yosëso' ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. ¹² Iráca Moisésëri cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso'. Cotioro'saráchin pënënin. Co ina natëhuachinahuë', oshahuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intarin. A'napitaso nipirinhüë' co pënëntërinso' nitotopihuë'. Co nitotatonahuë', co ina natëcaiso' ya'huëpirinhüë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intarin chachin inahuanta'. ¹³ Cotioro'saso' Moisésë pënëntërinso' natanaponaraihuë', co natëtopihuë'. Napoaton co Yosëri noya ni'ninhüë'. No'tëquën natëpi naporini, Yosëri noya ni'itonhuë'. ¹⁴ Nisha piyapi'saso' co Moisésë pënëntërinso' nitotopihuë'. Co nitotaponaraihuë', a'naquën noya nipi. Inahuara cancanëna quëran nitotopi ni'ton, napopi. ¹⁵ Cancanëna quëran Yosëri anitotërin noya nicacaiso'. Co noyahuë' nipachinara, inahuara nitotopi. “Co inapocaso nipirinhüë', inaporëhua',” topi yonquiatona'. Inapochachin noya nipachinara, inanta' cancanëna quëran nitotopi. ¹⁶ Ayaro' tahuëri ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita aipitarinpoa'. Po'oana quëran ma'sona tëranta' onporëhuasopita a'ninquëchin anitotarinpoa'. Naporo' tahuëri Tata Yosë nohuanton, Quisocriso no'tëquën sha'huitarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', ana'intarinpoa'. Ina nanan ya'ipi parti sha'huirarahüë'.

Co cotioro'sa' tëranta Yosë pënëntërinso' natëpishuë'

¹⁷ A'naquëma' cotioro'sanquëma' ni'ton, a'napita nocanama': “Moisésë pënëntërinso' natëhuatoi, cha'ësarai,” tënama'. “Yosë na'con na'con nosororincoi,” tomantatoma', a'napita nocanama'. ¹⁸ Yosë nohuantërinso' nani nitotërama'. Yosë quiricanën a'chintërinëinquëma' ni'ton, nitotërama' noya nicacamaso'. ¹⁹ Nisha piyapi'santa' yaa'chintërama'. Inapitaso' co Yosë nohuitatonaraihuë', somaraya pochin niconpi. Tashi pochin cancantopi. ²⁰ Co Yosë nanamën nitotopihuë' ni'ton, yaa'chintërama'. “Yosë no'tëquën pënënincoi ni'ton, noya noya nitotërai. A'napitaso' co quiya pochin nitochátërapihuë',” tënama'. ²¹ A'napita a'chintopiramahuë', ¿onpoatomata' canpita chachinso' co yonquiramahuë'? “Ama ihuatocosohuë',” tapomarahüë', ¿onpoatomata' ihuatërama'? ²² “Ama a'na quëmapi sa'in monshitocosohuë',” tapomarahüë', ¿onpoatomata' canpitanta' monshihuanama'? Piyapi'sa' mamanshi moshahuachinara, no'huirama'. “Yosëichin chinotacaso nipirinhüë',” tënama'. Napoapomarahüë', ¿onpoatomata' co cancanëma quëran huarë' chinotëramahuë'? Co mamanshi moshapiramahuë', moshatopiso pëiquë ihuatërama'. ²³ “Quiyasáchin Moisésë pënëntërinso' nitotërai,” tënama'. Napoapomarahüë', co natëramahuë'. Ina marë' a'napitari Yosë pinopi. ²⁴ Co noyahuë' cancantërama' ni'ton, nisha piyapi'santa' co Yosë noya ni'sapihuë'. Quiricanëinquë chachin naporin:

²⁵ “Quiyaso' Yosë piyapinënpitacoi,” ta'toma', marca niacotërama'. Moisésë pënëntërinso' noya natëhuatama', no'tëquën niacotërama'. Nipirinhüë', co natëhuatamahuë', topinan quëran marca niacotërama'. ²⁶ Nisha piyapi'santa' niponaraihuë', Yosë

natēhuachina', piyapinēnpita pochin ni'sarin. ²⁷ Co marca niacotaponaraihuē', Yosē natēhuachina', sha'huirapiaponēnquēma'. Canpitaso' pēnētērinso' nitotapomarahuē', co natēhuatamahuē', Yosē ana'intarinquēma'. ²⁸ Cotioro'sanquēma' nipiramahuē', co ina marē' piyapinēnpita pochin ni'ninquēmahuē'. Inapochachin Yosē marcanēnta' co topinan nonēnpoaquē niacotacaso' ya'huērinhuē'. ²⁹ Ya'ipi cancanēnpoa quēran Yosē imapatēhua', tēhuēnchachin piyapinēnpita pochin ni'sarinpoa'. Marcanēn cancanēnpoaquē acotērinpoa'. Co nonēnpoaquē acotērinpoahuē'. Ispirito Santo anoyacancan-tērinpoa'. Ina quēran noya ni'ninpoa'. Co piyapi'sa' pa'yatopirinēnpoahuē', Yosēso' noya ni'sarinpoa'.

3

¹ Cotioro'sa' ni'tona', marca niacotopi. ¿Ma'ta' ina marē' canapi? ² Na'con canapi tēnahuē. Yosēri na'con catahuarin. Inahua'ton iráca nontērin. Nanamēn chachin aninshitērin ya'huēmiatacaso marē'. ³ A'naquēnsō' co huachi ina natēpihuē'. Ina niponahuē', co nanitērēhuē': "Yosēso' co no'tēquēn sha'huitērinhuē'," ta'caso'. ⁴ Yosēriso' co onporonta nonpintarinhuē'. Ya'ipi piyapi'sa' nonpinpirinahuē', Yosēso' no'tēquēnáchin nonin. Quiricanēn quēran naporin:

"No'tēquēnáchin nontērancoi ni'ton, a'naquēn nonpinapipirinēnquēnhuē', co onporonta' minsēarinēnquēnhuē'," tēnin.

⁵ A'naquēn po'pin yonquipi: "Canpoa co noyahuē ninēhua ni'ton, Yosē noyasáchin nininso' a'ninquēchin anitotērinpoa'. Napoaton ana'intoahuachinpoa', co no'tēquēn ana'intērinpoahuē'," toconpi. ⁶ ¿Co ina pochin yonquicaso ya'huērinhuē'? Yosēso' noya ni'ton, no'tēquēn ana'intiinpoaso' ya'huērin. Co ana'intiinpoaso' ya'huērinhuē' naporini, co ayaro' tahuēri no'tēquēn sha'huichitonpoahuē'.

⁷ A'naquēnta' taponā': "Caso' nonpinpirahuē', Yosēso' no'tēquēnáchin nonin. Nonpinahuē ni'ton, Yosē no'tēquēnáchin noninso' a'ninquēchin anitotērinpoa'. Napoaton co oshahuan pochin Yosē ana'intincoso' ya'huērinhuē'," toconpi. Co no'tēquēn yonquipihuē'. ⁸ A'naquēnta' napopi: "Huēco' manta tēranta' niahua' Yosē na'con na'con catahuainpoaso marē'. Paono chachionta' ina pochin a'chintērinpoa'," topi pinotonaco. Co no'tēquēn yonquipihuē' ni'ton, napopisopita no'tēquēn ana'intacaso' ya'huērin.

Ya'ipinpoa' oshahuanēhuaso'

⁹ ¿Onpopinta' iporasō' yonquiarihua'? Cotioro'sanpoa noya noya ninēhua', ¿tēcarihua ti? ¿Co naporinhuē'? Nani sha'huitēranquēma'. Cotioro'sanpoa', nisha piyapi'sa', ya'ipinpoa' oshahuanēhua'. ¹⁰ Yosē quiricanēnquē tapon:

"Ya'ipi piyapi'sa' co noyahuē' nipi.

Co a'naya tēranta' noya nininhuē'.

¹¹ Co no'tēquēn yonquipihuē'.

Co inahua' nohuantopihuē' Yosē chinotacaiso'.

¹² Co Yosē iranēn pa'topihuē', pēshonpi.

Co a'naya tēranta' noya nininhuē'.

¹³ Chimipi pa'pitopiso' i'soatopinan pochin napoonin nonpi.

Nonpintatona', ya'huan tomain yanquēētērinso pochin na'a piyapi'sa' aparisitopi.

¹⁴ No'huitatona', piyapi'sa' pinosápi.

¹⁵ A'naroáchin yaahuētopi, yatēpatopi.

¹⁶ Insēquēsona pa'pachinara, piyapi'sa' aparisitopi, asētopi.

¹⁷ Piyapi'sa' ano'huitopi ni'ton, co noya nini'tona' ya'huēpihuē'. Co sano cancantopihuē'.

¹⁸ Yosē tē'huatacaso' ya'huēpirinhuē', co ina yonquipihuē', tēnin iráca Yosē quiricanēnquē ninshitatona'.

¹⁹ Tēhuēnchachin co noyahuē' nicatēhua', ya'ipinpoa' oshahuanēhua'. Yosē pēnētērinso' nitotopirēhuahuē', co natērēhuahuē' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huērin.

²⁰ “Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” topirinahuë' a'naquën. Co ina marë' noya ni'ninpoahuë'. Pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' anitotërinpoa'. Ina natanpatëhuara, “Tëhuëenchachin oshahuanëhua'. Co noyahuë' ninëhua',” tënëhua'.

Quisocristo imapatëhua', anoyacancantërinpoaso'

²¹ Iporaso nipirinhüë' Yosë anitotërinpoa' onporahuatësona cha'ëcaso'. Co iráca pënëntërinso' natërehua quëran noya cancantarihuahuë'. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita inachachin sha'huitërinënpoa'. ²² Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Insosona natëhuachin, anoyacancantarín. Co nisha nisha nontërinpoahuë'. ²³ Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Co a'nayanpoa tëranta' Yosë pochin cantërehuahuë'. ²⁴ Nipirinhüë', inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', Quisocristo a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ²⁵ Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. “Ca marë' chiminin,” topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huë'nainën quëran anoyacancantarínpoa'. Iráca piyapi'sa' oshahuanpirinahuë', Yosëri co a'naroáchin ana'intërinhuë'. “A'na tahuëri Quisocristo chiminpachin, oshanëna' inquitarahüë,” ta'ton, co ana'intërinhuë'. ²⁶ Iporaso huachi Quisocristo chachin a'paimarin ya'huërenamënpoa' chiminacaso marë'. “Quisocristo oshanënpoa marë' chiminin,” topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Noyápiachin cancan quëtarínpoa'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co canpoanta' ana'intarinpoahuë'.

²⁷ Napoaton co inso tëranta nocanacaso' ya'huërinhuë', tënahüë. Co pënëntërinso' natërehuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo naporinso' natërehuaso marë' nicha'ërinpoa' ni'ton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. ²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. Quisocristo imarëhuaso marë' anoyacancantërinpoa'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpirëhuahuë', noya ni'ninpoa'.

²⁹ Yosë ya'ipi piyapínpoa' nohuantërinpoa'. Co cotioro'saráchin nosororinhüë'. Nisha piyapi'santa' nosororín. Ya'ipinpoa' nosororínpoa'. ³⁰ A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' napopianachin nosororínpoa'. Cotioro'santa', nisha piyapi'santa', Quisocristo imapachina', anoyacancantarín. ³¹ Quisocristoíchin anoyacantërinpoa' ni'ton, iráca pënëntërinso' ¿co huachi pa'tërinhuë pochin nitërehua tí? ¿Co naporinhüë! Ina quëran oshahuanëhuaso' nitotarihua'. Quisocristo imapatëhua', catahuarinpoa' noya natëcaso'.

4

Apraan natëtërinso'

¹ Apraan naporinso' sha'huichinquëma'. Inaso' shimashonënpoa'. ¿Onporahuatonta' Yosëri noya ni'nin? ² Apraan inaora co nanitërinhuë' no'tëquën Yosë natëcaso'. Inaora nanitërin naporini, “Caso' noyaco. No'tëquën natërahuë,” chitonhuë'. Napoaponahuë', co ina pochin Yosëri ni'ninhüë'. ³ Yosë quiricanënquë naporin: “ ‘Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,’ topachina, Yosëri noya ni'nin. Oshanën inquitaton, noya ni'nin,” ténin quiricanënquë. ⁴ Ni'co'. Piyapi'sa' sacatohuachinara, pahuërecaso' ya'huërin. Inapochachin no'tëquën natërehua' naporini, Yosë noya nicaínpoaso' ya'huë'itonhuë'. ⁵ Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororínpoa'. “Co caora noya nipirahuë', Yosë chachin anoyacancantarínco,” topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa' noya ni'ninpoa'. ⁶ Co noyahuë' nipirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya ni'ninpoa'. Ina marë' nóya cancantërehua'. Iráca Tapi inachachin naporin. ⁷ Quiricanënquë ninshitërin: “Oshanënpoa' Yosë inquitohuachinpoa', noya cancantarihua'. Ya'ipi oshanënpoa' ayatarínpoa'.

⁸ ¿Co huachi oshanënpoa marë' ana'intarinpoahuë! Napoaton noya cancantarihua',” ténin.

⁹ ¿Inpitata' ina pochin noya cancantapi? Co cotioro'saráchin ina pochin noya cancantacaso' ya'huëtopihuë'. Co marca niacotopirinahuënta' noya cancantapi. Apraan yonquico'. “Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,” topachina, Yosëri noya ni'nin. Nani sha'huitëranquëma'. ¹⁰ ¿Onporota' noya ni'nin? ¿Marca niacotërin piquëran noya ni'nin? Co naporota' naporinhuë'. Co'huara marca niacochatërasohuë', noya ni'nin. ¹¹ Yosë natërin ni'ton, inari noya ni'nin. Co'huara marca niacochatërasohuë', piyapinën pochachin ni'nin. Ina piquëran marca niacotërin imarinso' anitotacaso marë'. “No'tëquën nontërinco,” topachina, noya ni'nin. Nisha piyapi'santa' ina pochachin natëtohuachinara, Apraan pochin cancantopi. Co marca niacotopirinahuë', Apraan hui'ninpita pochin nipi. ¹² Cotioro'santa' Apraan pochin natëtohuachinara, hui'ninpita pochin nipi anta'. Co marca niacotopiso marë' noya cancantopihuë'. Co'huara marca niacochatërasohuë', Apraanso' natëtërin. A'napitanta' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'sarin.

Yosëri Apraan sha'huitërinso'

¹³ Iráca Yosëri Apraan itapon: “Nosoroatënquën, páncaro'pa' quëchinquën. Piyapinëhuë pochin ni'saranquën. Quëma shinparinpitanta' noya catahuaarahuë. A'na tahuëri ya'ipiro'pa' hua'anëntapona',” itërin. “Yosë co onporonta' nonpintarincohuë’,” tëninso marë' Yosëri noya ni'nin. Co naporota' Moisësë pënëchátërarinhuë'. Napoaton co ina natërinso marë' Apraan noya ni'ninhuë'. ¹⁴ Pënëntërinso' natëpisopitaráchin noya ni'nin naporini, topinan cancanënpoa quëran natërehuasopitaso' co noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'. Topinan quëran Yosëri Apraan sha'huichitonhuë'. ¹⁵ Moisësë pënëntërinso' co natëhuachinarahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Co pënëntërinso' ya'huërinhuë' naporini, co natëcaso' ya'huë'itonhuë'. Co ina marë' oshahuaintërihuahuë'.

¹⁶ Napoaton Apraaniso natëton: “Yosë no'tëquën nontërinco,” topachina, Yosëri itërin: “Oshahuanpiranhuë', caora nohuanto, nosoroatënquën catahuanquën. Hui'nanpitanta' catahuanahuë’,” itërin Yosëri. Co cotioro'saráchin nosororinhuë'. Ya'ipi Apraan pochin cancantopisopitanta' nosororin. Ina hui'ninpita pochin ninëhua'. ¹⁷ Iráca Yosëri Apraan itërin: “Ca nohuanto, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquën. Na'a nisha nisha piyapi'santa' quëma pochachin cancantapi,” tënin Yosë. Quiricanëncuë naporin. “Yosë no'tëquën nontërinco. Ya'ipiya nanitaparin. Chiminpisopitanta' nanitërin ananpitacaso'. Co ma'sha ya'huëpirinhuë', nani ya'huërinso pochin sha'huichanin,” ta'ton, Apraan natëtërin.

¹⁸ “Quëma shiparinpita notohuaro' na'asapi,” itërin Yosëri. Hua'qui' co a'na hui'nin tëranta' ya'huëtërinhuë'. Sacai' natëtacaso nipirinhuë', Apraan natëtërin. “Yosë nohuanton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco. Shihuëpitanta' na'asapi,” tënin Apraan. ¹⁹ Pasa pi'ipitaponahuë', co hui'nin ya'huëchatërarinhuë'. Co huachi chinirinhuë'. Sa'ionta' co hua'huana'pihuë'. Nani paiya. Napoaponahuë', Yosë natërin. ²⁰ “Yosë nonpintërinco,” co tëninhuë'. Co nisha nisha yonquirinhuë'. “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, chiniquën cancantërin. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, co naniantarincóhuë'. ²¹ Yosë ya'ipiya nanitaparin. Sacai' niponahuë', nani sha'huitërinco ni'ton, catahuarinco. Sha'huitërinco chachin ya'huapon,” tënin. ²² Ina pochin yonquirinso marë' Yosëri nóya ni'nin.

²³ Apraan naporinsopita Yosë quiricanëncuë ninshitopi. Canpoanta' nitotacaso marë' ninshitopi. ²⁴ Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarin. Ina hua'anëntërinpoa', tënëhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa' canpoanta'. ²⁵ Yosë nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Inari chachin ananpitaantarin oshanënpoa' inquitatonpoa', noya nicainpoaso marë'.

¹ “Siniro Quisocristoíchin nicha'ésarinpoa',” ta'téhua', imaréhua'. Oshanénpoa' inquitèrinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. Co inimiconènpita pochin ni'ninpoahué'.
² Quisocristo cancanénpoa quèran natèhuatéhua', nicha'ésarinpoa'. Nosoroatonpoa', ipora huanta' catahuarinpoa' noya imacaso marè'. A'na tahuèri Yosë'pa' pa'patéhua', Yosë pochin nisaréhua'. Ina yonquiatéhua', nóya cancantarihua'.
³ Iporaso' parisitarihuarahué', noya cancantarihua'. “Parisitohuatéhua', Yosë catahuarinpoa' imamiatacaso marè',” ta'téhua', co sètarihuahué'. Chiníquèn cancantatéhua', noya ahuantarihua'.
⁴ Noya ahuantohuatéhua', chini chiníquèn cancantarihua' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. “Co naniantarinpoahué',” ta'téhua', inasáchin ninarihua'.
⁵ Inasáchin ninahuatéhua', tēhuēnchachin co naniantarinpoahué' ni'ton, co tapanarihua'. Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa': “Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya,” tarihua'. Ispirito Santo chachin Yosë nosororinpoaso' anitotèrinpoa'.

⁶ Canpoara co nanitèrèhuahué' cha'écaso'. Nipirinhue', iráca o'macaso' nanihuachina, Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuatón, oshahuano'sa marè' chiminin.
⁷ Ni'co'. Piyapi noya niponahué', co insonta' ya'huèrenamèn chiminacaso' nohuantèrinhué'. Noya noya nipachin, nicha'écaso marè' a'nara' ya'huèrètañon nimara.
⁸ Quisocristoso nipirinhue' oshahuano'sa marè' chiminin. Oshahuanpirèhuahué', ya'huèrètèrinpoa'. Yosë nohuanton, canpoa marè' chiminin. Napoaton: “Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya,” tēnhua'.
⁹ “Corosèquë huēnainèn pa'nin. Oshanénpoa marè' chiminin,” topatéhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton ayaro' tahuèrinta' catahuarinpoa'. Naporo' tahuèri co noyahué' nipsisopita chiníquèn ana'intarin. Imarèhuasopitaso nipirinhue', co ana'intarinpoahué'. Quisocristo chachin nicha'ésarinpoa'.
¹⁰ Iráca oshahuanatéhua', Yosë inimicotopirèhuahué', hui'nin chiminin ni'ton, nanan anoyatèrinpoa'. Iporaso' noya nipayarèhuaso pochin ninéhua' ni'ton, noya noya catahuarinpoa'. Nanpianarin ni'ton, catahuarinpoa' noya cha'écahuaso marè'.
¹¹ Naporahuaton, “Yosë nosororinpoa',” ta'téhua', ina pa'yatèrèhua'. Hui'nin chachin nanan anoyatèrinpoa' ni'ton, noya cancantèrèhua'.

Atan, Cristo inapita napopiso'

¹² Atan'ton co noyahué' nicon, oshahuanin. Ina marè' chiminacaso' ya'huèrin. Ina quèran ya'ipinpoa' co noyahué' nicatéhua', chiminéhua'.
¹³ Co'huara Moisésè pēnēnchatērasohué', piyapi'sa' oshahuanpi. Oshahuanpirinahue', co pēnētèrinso' ya'huēyátèrarinhue' ni'ton, co ina marè' ana'intacaso' ya'hué'itonhué'.
¹⁴ Nipirinhue', Atan quèran huarè' ya'ipi piyapi'sa' chiminpi. Moisésè ya'huēaquë huarènta' chimina'piapi. Ya'nan isoro'pa' nipon, Yosèri pēnēnpirinhue', Atan co natètonhué', oshahuanin. Ina quèran ya'ipi piyapi'santa' co noyahué' nicon, oshahuanpi. Co Yosèri chachin pēnēnpirinhue', inahuanta' oshahuanpi. Atan pochin cancantatona' ya'ipi piyapi'sa' oshahuanpi. Quisocristoso nipirinhue' nanan anoyatinpoaso marè' o'marin.

¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' nosororinpoa'. Atanso nipirinhue' co ina pochin nininhue'. Co natèrinso marèhué' oshanèn ya'huètèrin. Inapochachin ya'ipi piyapi'sa' oshahuanatona', chiminpi. Ina quèran ana'intacaso' ya'huèrin. Yosèso nipirinhue' inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin na'aquénpoa' anoyacancantinpoaso marè'.
¹⁶ Atan co natèrinhué' ni'ton, osha ya'huèrin. A'naíchchin pēnēnso' co natèrinhué' ni'ton, ana'intacaso' ya'huèrin. Nipirinhue', Yosë nosororinpoaso' co ina pochin nininhue'. Na'con oshahuanpirèhuahué', Quisocristo chiminin ni'ton, oshanénpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'.
¹⁷ A'na ya'piíchchin tēhuèrin ni'ton, ya'ipi piyapinpoa' chiminacaso' ya'huèrin. Aquètè huarè' Yosèso', inaora nohuanton nosoroatonpoa Quisocristo quèran nicha'èrinpoa' ni'ton, inarè'quénpoa' nanpimiataatéhua' hua'anèntarihua'.

¹⁸ Atan co noyahué' ninin ni'ton, ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huèpirinhue'. Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitèrèhua' nanpimiatacaso'. Imapatéhua', co ana'intarinpoahué'.
¹⁹ A'naíchchin co Yosë natèrinhué' ni'ton, ya'ipinpoa' oshahuanéhua'.

A'naso nipirinhue' Yosë natëton, chiminin. Ina marë' na'aquënpoa' anoyacancantërinpoa'.

²⁰ Iráca Moisésë pënëntërin oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë'. Ina quëran na'con oshahuanëhuaso' nitotërehua'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë na'con na'con nosororinpoa'. ²¹ Oshahuanëhua' ni'ton, chiminpatëhua', parisitomi-atacaso' ya'huëpirinhue'. Yosëso' inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Sinioro Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

6

Quisocristo imapatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'

¹ Yosë inaora nohuanton nosororinpoa' ni'ton, manta tëranta' niahua' inaora nohuanton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' ¿tëcarihua ti? ² ¡Co naporinhue'! Quisocristo imapatëhua', chiminëhuaso pochin cancantatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ³ “Quisocristo imarahuë huachi,” ta'tëhua', aporihuanëhua'. Ina noya chinpitacaso marë' aporihuanëhua'. Aporihuanpatëhua', Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua'. Ina chimininso pochachin co noyahuë' yonquirëhuasopita a'porëhua'. Nani ina nitotërama'. ⁴ Quisocristo chiminpachina, pa'pitopi. Aporintohuachinënpoara, canpoanta' pa'pitërinënpoaso pochin co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantërehua'. Tata Yosë chiniquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantarín. Canpoanta' nasha cancan quëtërinpoa' nasha pochin nanopicaso marë'. Ina yonquiatëhua', aporihuanëhua'.

⁵ Quisocristo chiminaponahuë', nanopiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', nanopiantarëso pochin noya noya cancantarihua'. ⁶ Cato' cancan pochin ya'huëtërinpoa'. A'na cancanso' sopai yanatërin. Quisocristo imarëhua' ni'ton, co noyahuë' cancantërehuaso' corosëquë patanantërešo pochin nitërehua'. Ama huachi sopai natëcaso marëhuë' napotërehua'. Co noyahuë' cancantërehuaso' chimininso pochin nitahua'. ⁷ Chimipiso' co huachi yonquirinhue' oshahuanacaso'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo imapatëhua', co huachi oshanënpoa hua'anëntërinpoahuë'. ⁸ Co noyahuë' cancanso' naniantohuatëhua', Quisocristo pochachin noyápiachin cancantarihua'. Ina nohuitatëhua', noya noya nanopiarëhua'. ⁹ Inaso' nanopiantahuachina, co huachi chimianinhue'. Chimirin nani minsëaton, nanopimiataantarín. ¹⁰ Chiminpachina, oshanënpoa marë' chiminin. Naporo' oshanënpoa' minsërin. Iporaso' Yosëíchin natëcaso marë' nanopimiataantarín. ¹¹ Inapochachin canpitanta' ama huachi oshahuanacamaso' yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosëíchin natëco'.

¹² Ama oshanëma hua'anëntatë pochin nitatëinquëma' camayápainquëmaso nohuantocosohuë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyasáchin yonquico'. ¹³ Ni'co'. Imirama', nantëma', ya'pirama', huëratëma', nanamëma', inapita ya'huëtërinquëma'. Inapita quëran co noyahuë' nicacaso ya'huëpirinhue'. Ama nohuantocosohuë'. Yosë natëcamasoáchin yonquico'. Chiminama quëran nanopiantëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi nonëma quëran huarë' noyasáchin nico'. ¹⁴ Inapohuatama', co huachi oshanëma hua'anëntatë pochin nitarinquëmahue'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpiramahue', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' noya nicacamaso marë'.

Hua'anënpoa pochin nininso'

¹⁵ Tëhuënhachin co huachi iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërinhue'. Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. A'naquënso nipirinhue' ina natanatona', co manta' yanatëpihue'. “Noya oshahuanacaso',” toconpi. ¡Co ina pochin yonquicaso ya'huërinhue'! ¹⁶ Insosona natëhuatëhua', inaso' hua'anëntarinpoa'. ¡Nani nitotërama' ipora! Oshanënpoa natëhuatëhua', ina hua'anëntarinpoa'. Camaihuachinpoara, co noyahuë' ninëhua'. Oshanënpoa' co a'poasëhuahuë' chiminpatëhua', parisitopiquë

pa'sarëhua'. Nipirinhüë', Yosë natëhuatëhua', noya nicarigua'. ¹⁷ Iráca oshanëma natëtoma', co noyahuë' nipiramahuë'. Quisocriso nanamën a'chintohuachinëinquëmara, noya natanama'. Ya'ipi cancanëma quëran noya natërama'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën" itërehua' Yosë. ¹⁸ Iporaso', co huachi oshanëma camaiarinquëmahüë'. Nasha hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Quisocriso natëtoma', noya nisarama'. ¹⁹ Iso pochin a'chintaranquëma' noya noya nitotacamaso marë'. Canpitaora co nitotëramahuë'. Iracaso' ya'ipi nonëma quëran huarë' oshahuanacasoáchin pa'yatërama'. Inapohuata-mara, pa'pi nishinahuën' cancantërama'. Iporaso' noyasáchin nico'. Inapohuatama', noyápiachin cancantarama'.

²⁰ Iráca oshanëma natëhuatamara, co noyahuë' ninama'. Co yonquiramahuë' noya nicacamaso'. ²¹ Inapohuatamara, ¿ma'ta' ina marë' canarama'? Co ina marë' canamiataramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Ina pochin cancantohuatama', chiminpatama', parisitopiquë pa'sarama'. Iráca ina pochin nipiramahuë', iporaso ina marë' tapanama'. ²² Iporaso nipirinhüë' co huachi oshanëma hua'anëntërinquëmahüë'. Yosë nicha'ërinquëma' ama huachi oshahuanacamaso marëhuë'. Ina chachin hua'anëntërinquëma'. Napoaton noyápiachin cancantarama'. A'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²³ Piyapi asacatohuatëra, pahuërerë'. Inapochachin co noyahuë' nipatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarigua'. Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororinpoa'. Quisocriso imapatëhua', ina nohuitatëhua', nanpimiatarigua. Inaso' hua'anënpoa'. Inasáchin natërehua'.

7

Sa'arinso pochin nininso'

¹ Canpitaso' iyaro'sa', pënëntopiso' nitotërama'. Nanpipisopitaráchin camaitërinso' natërapí. ²⁻³ Ni'co'. Sanapi so'yahuachina, so'in chinpitacaso' ya'huërin. So'in ya'huëtöpirinhüë', a'na quëmapiri së'huahuachin, monshihuanin. Ina marë' oshahuanarin. Nipirinhüë', so'in chiminpachin, so'yaantahuachin, co ina marë' oshahuaninhüë'.

⁴ Inapochachin iyaro'sa', canpoanta' Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi iráca pënëntërinso' hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Quisocriso chinpitacaso' ya'huërin. Inaso chiminaponahuë', nani nanopiantarin. Ina imamiatohuatëhua', noya nicarigua' a'napitanta' Yosë noya yonquicaíso marë'. ⁵ Iráca, canpoara nipa'yatacasoáchin yonquirëhua'. Co noyahuë' cancantërehua'. Pënënpachinënpoara, aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Ina marë' chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huërin. ⁶ Iráca nisha nisha pënëntërinso' ya'huërin natëcaso', Moisésëri ninshitërinso'. "Co ya'ipiya natëhuatëhuahuë', co onporonta' cha'ësarëhuahuë'," topi. Apina'pi tashinan pëiquë ya'huërinso pochin nipirëhuahuë'. Iporaso' co huachi Moisésë pënëntërinso' yonquiarëhuahuë'. Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Napoaton noya nisarëhua'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita yaminsërinpoaso'

⁷ Napohuarë', "Moisésë pënëntërinso' aoshahuaninpoa' ni'ton, co noyahuë'," ¿tëcarigua' ti? ¿Co naporinhüë'! Napoaponahuë', pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' nitotërehua'. Iso pochin yonquia'ahua'. "Ama a'na piyapi ma'shanëna' noyapatocoso'huë'," ténin iráca pënëntaton. Caso' ina natanato, "Tëhuënhachin a'napita ma'shanën noyapatato, co noyahuë' yonquirahuë. Ina marë' oshahuanahuë," ténahuë. ⁸ "Ama ma'sha noyapatocoso'huë'," itërinco. Ina natanato, aquë aquëtë' a'napita ma'shanëna' noyapatërahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. Iráca oshahuanpirahuë'. Co'huara pënëntërinso' nitochatërasocohüë', oshahuanahuëso' co nitotërahuë'. ⁹ Co'huara pënëntërinso' natayantërasocohüë', "Caso' noya piyapico," topirahuë'. Pënëntërinso' natanpatëra, "Tëhuënhachin oshahuanco. Chiminpató,

Yosë ana'intarinco," tēnahuë. ¹⁰ Noya ya'huëca'huaso marë' pēnēnpirincohuë'. Co ina natētorahuë', oshahuanahuë. Oshahuanato, parisitopiquë paca'huaso' ya'huërin. ¹¹ Pēnētērinso' natēhuato, noya cantarahuë', topirahuë'. Co ina natērahuë' ni'ton, oshahuanahuë. Chiminpatō, ana'intincoso' ya'huërin.

¹² Yosë chachin pēnēnpoa'. Sha'huitērinpoaso' nōya. No'tēquēn nonin. ¹³ Napoahuarë' pēnētērinso' noya nipirinhüë', ina marë' ana'intarinco, ¿topiramahuë' ti? ¿Co pēnētērinso marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'! Oshahuanahuë ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin. Pēnētērinso' noya nipirinhüë' natanahuë quëran aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiato, co noyahuë' ninahuë. Pēnēnpoa quëran oshahuanahuëso' nitotērahuë. Pa'pi co noyahuë' ninahuë, tēnahuë.

¹⁴ Noya yonquicaso marë' pēnēnpirinpoahuë'. Caso' co noya yonquiatohuë', oshahuanahuë. Oshahuanahuëso' hua'anēntatē pochin nitērinco. Co nanitērahuë' noya nica'huaso'. ¹⁵ Noya nisarahüë, topirahuë', a'naroáchin co noyahuë' yaninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. Onpoatoso' napomaraco, co nitotērahuë'. ¹⁶ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Ina marë' co noya cantarērahuë'. Yonquinēhuë quëran nitotērahuë. Tēhuēnchachin pēnētērinso' noya, tēnahuë. ¹⁷ Co nohuantopirahuë', caora co noyahuë' cantarato, co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cantarērahuëso' canarinco. ¹⁸ Caora co noyahuë' cantarērahuë. Co nanitērahuë' noya nica'huaso'. Inachinco. Yosë yanatēpirahuë', caora co nanitērahuë' natēca'huaso'. ¹⁹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. ²⁰ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cantarērahuëso' canarinco.

²¹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' cantarato, co noyahuë' nica'huasoráchin yonquiconahuë. ²² Cancanēhuë quëran Yosë pēnēnpoaso' pa'yatato, yanatēpirahuë'. ²³ A'na cancan nohuantērin. A'na cancanso nipirinhüë', co nohuantērinhuë'. Co noyahuë' nicacasoáchin yonquirin. Ina canarinco ni'ton, co noyahuë' ninahuë.

²⁴ ¿Ma'huantacha caso' ninahuë paya! ¿Incha ipora nicha'ēinco co noyahuë' yonquirahuëso' nanianta'huaso marë'? tēnahuë. ²⁵ ¿Yosëíchin nanitaparin! Siniro Quisocriso imarahüë ni'ton, ina catahuarinco. Ina marë': "Yosparinquēn Tata Yosë," itērahuë. Tēhuēnchachin cancanēhuë quëran Yosë yanatēpirahuë', co noyahuë' cantarato, co noyahuë' ninahuë.

8

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹ Napoaton iporaso' Quisocriso imapatēhua', co huachi ana'intinpoaso' ya'huërinhuë'. ² Oshanēnpoa natēhuatēhua', co noyahuë' ninēhua'. Inapohuatēhua', chiminpatēhua', ana'intarinpoa'. Nipirinhüë', Quisocriso imapatēhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' nanpimiatacaso marë'. Naporahuaton, co huachi oshanēnpoa natēcaso' ya'huërinhuë'. ³ Iráca Yosë pēnēnpirinpoahuë'. Co noyahuë' cantarērahuë', co nanitērehuahuë' no'tēquēn natēcaso'. Ina quëran hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin. Piyapi chachin nasitimarin. Co oshahuanaponahuë', oshanēnpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Inapoaton, nicha'ērinpoa' ama huachi ana'intinpoaso marēhuë'. ⁴ Co noyahuë' yonquirēhuasopita naniantatēhua', Ispirito Santo natēhuatēhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Ina pochin cantarohuatēhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' hui'nin a'paimarin.

⁵ Co noyahuë' yonquihuatēhuara, co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatērehua'. Nipirinhüë', Ispirito Santo natēhuatēhua', Yosë nohuantērinsoáchin pa'yatarēhua'. ⁶ Co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatohuatēhuara, chimipi pochin niconēhua'. Co Yosë nohuitērehuahuë'. Nipirinhüë', Ispirito Santo pa'yatatēhua' natēhuatēhua', Yosë nohuitatēhua', nanpimiatarihua'. Noya yonquiatēhua', sano cantararihua'. ⁷ Co

noyahué' nicacasaráchin pa'yatohuatéhua', Yosé inimicotaréhua'. Co Yosé pënëntërinso' natëcaso' nohuantaréhuahué'. Co nanitaréhuahué' ina natëcaso'. ⁸ Ina pochin cancantohuatéhua', co Yosé noya ni'sarinpoahué'.

⁹ Canpitaso nipirinhué' co noyahué' yonquiramasopita naniantërama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', ina nohuantërinso' nisarama'. Co Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëmahué', co tëhuëenchachin Quisocristo imaramahué'. ¹⁰ Oshahuanama' ni'ton, nonëmaso chiminacaso' ya'huërin. Napoaponahué Quisocristo ya'coancantatënguëma', anoyacancantërinquëma'. Napoaton Yosé noya nicatënguëma ispiritonëma ananpitarin ni'ton, nanpimiatarama'. ¹¹ Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Yosé hua'yanën chachin ni'ton, achinicancaninpoa' Yosé pochin cancantacaso maré'. A'na tahuërinta' Yosé ananpitaantarinpoa'. Quisocristo ananpitaantarinso' pochachin ananpitaantarinpoa' canpoanta'. Nonënpoa' chiminacaso ya'huëpirinhué', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, nanpiantarihua'.

¹² Napoaton iyaro'sa', Ispirito Santo natëcaso' ya'huërin. Co noyahué' yonquiréhuasopitaso' naniantahua'. ¹³ Co noyahué' ninëhuasopita co a'poasëhuahué', chiminpatéhua' parisitomiatacaso' ya'huërin. Nipirinhué', co noyahué' ninëhuasopita tëpatë pochin nitohuatéhua', nanpimiatarihua'. Ispirito Santo catahuarinpoa' co noyahué' ninëhuasopita tëpatë pochin nitacaso maré'.

¹⁴ Ispirito Santo nohuantërinso' natëhuatéhua', Yosé hui'ninpoa chachin nisaréhua'. ¹⁵ Iráca Yosé të'huatërama'. Iporaso nipirinhué' Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, co huachi manta' të'huatacaso' ya'huërinhué'. Hui'ninpita pochachin Yosé ni'ninpoa'. Ina nontohuatéhuara, "Tata," itërehua'. ¹⁶ Ispirito Santo chachin cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Hui'ninpita pochachin Yosé ni'ninquëma'," itërinpoa'. ¹⁷ Hui'ninpoa' ni'ton, na'con na'con catahuarinpoa'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' noya acoarinpoa'. Quisocristo noya acorinso pochin acoarinpoa' canpoanta'. Ina imarëhuaso maré' aparisitopirinënpoahué', inapochachin inarë'quënpoa' noya noya ya'huëcontarihua'.

A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarinso'

¹⁸ Isoro'paquë pi'pian parisitarihuarahué', ama ina yonquia'ahuasohué'. Ama ina maré' sëtahuasohué'. A'na tahuëri Yosé'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatéhua', nóya cancantahua' ténahuë. ¹⁹ Naporo' Quisocristo imarëhuasopita noya noya ya'noarihua'. Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita' ina tahuëri ninarapi. ²⁰ Iporaso nipirinhué' sharo'sa' co noyatopihué'. Ma'sharo'santa' chiminpi. Nipirinhué', co inahuara nohuanton, napopihué'. Yosé nohuanton, napopi. A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarin. ²¹ Naporo' co huachi ma'sha chanatarinhué'. Yosé hui'ninpitinpoa ninëhuasopita noya noya acohuachinpoa', ma'sharo'santa' noya noya niantapi. Co huachi chiminaponahué'. ²² Iráca quëran huaré' ma'sharo'sa' parisitopi. Sharo'santa' papotopirinhué', co noyatërinhué', chiminin. Ipora huanta' sanapi hua'hua iquito-huachina, iquitërinso pochin chiniquën parisitapi. ²³ Canpoanta' Ispirito Santo nani ya'coancantopirinpoahué', parisitërehua'. Parisitatéhua', manoréhua' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso maré'. Ina ninaréhua'. Nasha nonënpoa' quëtohuachinpoa', co huachi caniorihuahué'. Co huachi chiminarihua'. Naporo' Yosé hui'ninpita chachin nisaréhua'. ²⁴ Tata Yosé noya nicha'ërinpoa'. Napoaponahué', co ya'ipi naniyatërarinhué': "A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'," ta'téhua', ina ninaréhua'. Pahuanarin ya'ipi nanicaso'. Napoaton ninaréhua'. Nani nanirin naporini, co ninacaso' ya'huë'itonhué'. ²⁵ "Tëhuëenchachin noyá nicha'ësarinhua'," ta'téhua', co sëtërehuahué'. Noya cancantatéhua', ninarihua'.

²⁶ Iporaso' co chiniquën cancantopirëhuahué', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Yosé nontohuatéhuara, co nitotërehuahué' ma'sona itacaso nipirinhué', catahuarinpoa'. Cancanënpoa quëran inari Yosé nontërin. Tarëtarinso pochin ninin. Canpoaso' co natanpirëhuahué', Yosëriso' natanin. ²⁷ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosé nitotërin.

Ispirito Santori nontohuachina, natanin. Yosë nohuantërinso chachin nitotaton, canpoa marë' noya nontërin.

Yosë nosororinpoaso'

²⁸ Yosë nosorohuatëhua', noyasáchin yonquirinpoa'. Ma'sha onpohuatëhuara, na'con catahuarinpoa'. Pi'pian parisitapirëhuahuë', ina nohuanton, parisitërehua quëran noya noya pipiarëhua'. Achinicancaninpoa' ni'ton, noya noya imarigua'. Nani huayoninpoa' ina nohuantërinso' nicacaso marë'. ²⁹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuitërinpoa'. Nohuitatonpoa', huayoninpoa' Quisocriso pochachin cancantacaso marë'. Quisocrisoso' noya noya ninin. Ina quëran na'aquënpoa' imapatëhua', ina pochin cancantarihua'. Yosë hui'ninpita pochin ni'sarinpoa' canpoanta'. ³⁰ Nohuantërinpoa' ni'ton, huëntonënguë chachin aya'coninpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri inápaquë noya noya acoarinpoa'.

³¹ Ina pochin Yosë yonquirinpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë minsëinpoaso'. ³² Yosë chachin nosoroatonpoa' co hui'nin tëranta' apiratërinpoahuë'. Isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Canpoa marë' chiminin. Ipora chachinta' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¡Quisocriso imarëhua' ni'ton, co manta' pahuantarinpoahuë' Yosë pochin cancantacaso marë'! Nóya nicha'ësarínpoa'. ³³ Yosë huayoninpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë sha'huirapinpoaso'. Yosë chachin noya ni'ninpoa'. ³⁴ Yosë noya ni'ninpoa' ni'ton, co insonta nanitërinhuë ana'intinpoaso'. Quisocriso oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Ina quëran nanopiantarin. Yosë inchinanën quëran ya'huaton, canpoa marë' Yosë nontárin. ³⁵ Tëhuëenchachin Quisocriso nosororinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë ina quëran osëreinpoaso'. A'na tahuëri parisitërehua'. Parisitatëhua', co napion cancantërehua'. Piyapi'sa' aparisitërinënpoa'. Cosharo', ma'sha inapita pahuantërinpoa'. Ma'sha onpochináchin nisarëhua'. Yatëparinënpoa'. Inapirëhuahuë', ¡co inapita nanitapihuë' Quisocriso quëran osëreinpoaso'! ³⁶ Yosë quiricanënguë naporin:

“Imarainquënso marë' Sinioro, ya'ipi tahuëri yatëparinacoi.

Co manta' onpopiraihuë', ohuicaro'sa' yatëpapiso pochin yatëparinacoi,” ténin.

³⁷ Ina nipirinhue', Quisocriso nosororinpoa'. Parisitapirëhuahuë', nani tahuëri catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'. Nóya cancantarëhua'. ³⁸ Yosë nosoromiatërinpoa'. Nanpihuatëhuara, nosororinpoa'. Chiminpatëhuanta', co patarinpoahuë'. Anquëniro'sa', sopairo'sa', tanan hua'yano'sa', inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osëreinpoaso'. Ipora tahuëri'sa' ma'sha onpotopirinënpoa' co patarinpoahuë'. A'na tahuërinta' ma'sha onpotohuachinënpoa', co Yosë naniantarinpoahuë'. ³⁹ Ma'sha inápaquë ya'huërinso'pita, acoporoguë ya'huërinso'pita inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osëreinpoaso'. ¡Co insonta' nanitërinhuë' Yosë ananiantinpoaso'! Quisocriso hua'anëntërinpoa'. Ina imarëhua' ni'ton, Yosë nosoromiatërinpoa'.

9

Yosëri israiro'sa' huayoninso'

¹ Quisocriso imato, no'tëquën nonahuë. Co nonpinahuë'. Ispirito Santo ya'coancantërinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma', ténahuë. ² Tëhuëenchachin israiro'sa' yonquiato, sëtërahuë. Cancanëhuë quëran huarë' sëtërahuë. ³ Inapitaso' quëmopinëhuëpita. Co Quisocriso imapihuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nanitërahuë naporini, inapita ya'huërenamën parisitopiquë pa'itohuë'. Cha'ëcaiso marë' inaquë parisichitohuë'. ⁴ Piyapinënpita nicacaiso marë' Yosëri acorin. Israiro shinpita nipi. Iráca quëran huarë' Yosëri nohuantërin ni'ton, hui'ninpita pochin nicacaiso marë' acorin. Huënaráchin huënaráchin a'pintohuachina, shimashonënpitari quënanpi. Iráca chachin piyapinënpita nicacaiso marë' inapitarë' anoyatërin. Naporahuaton, pënëntërinso nanan sha'huitërin. Noya chinotacaiso marënta' a'chintërin. Na'con sha'huitërin nicha'ëcaso marë'. ⁵ Shimashonënpitaso' Yosëri chachin huayonin. Ina

quëran Cristo isoro'paquë o'mahuachina, Israiro sanapi quëran nasitërin. Inaso' Yosë chachin. Ya'ipiya hua'anëntërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! tënëhua'. Amen.

⁶ Na'con nitotaponaraihuë', notohuaro' israiro'sa' co Yosë natëpihuë'. Napoaponahuë', Yosëri co topinan quëran sha'huitërinhuë' nicha'ëcaso marë'. Co ya'ipi israiro'sa' piyapinënpita pochin ni'ninhuë'. ⁷ Apraan cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhuë', a'naíchin Yosëri acorin Apraan ya'huërëtacaso marë'. “Isaco huayonahuë. Shinpitanta' piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë,” tënin Yosë. ⁸ Napoaton co ya'ipi Apraan hui'ninpita Yosë piyapinënpita nipihuë'. Yosëri sha'huitërinso chachin nasitohuachina, piyapinën pochin ni'nin. ⁹ Iráca Yosëri Apraan itapon: “A'na pi'ipi quëran nicaponquën huëantarahuë. Naporó' ca nohuanto, sa'an hua'huanarin,” itërin. Naporinso chachin tahuëri nanihuachina, Isaco nasitërin, Yosëri acorinso'.

¹⁰ Naporahuaton, Tata Isaconta' cato' hui'nahuanin. Sa'in Nipica itopiso' yahuaihuachina, Yosëri itapon: ¹¹⁻¹³ “Hua'hua nininso' chini chiniquën nanantarin. Paninanso' co onpopinchin chiniquën nanantaponhuë’,” itërin. Ina quëran itantarin: “Cacopo nosoroato, huayonahuë. Isaoso nipirinhuë' co onpopinchin nohuantërahuë’,” tënin Yosë quiricanënguë. Co'huara nasichátërasoihuë', naporin. Co ya'huëyátërasoihuë', yonquiaton, huayonin. “Noya nininso marë' Yosëri huayonin,” topiramahuë', co ina marë' huayoninhuë'. Inaora nohuanton, huayonin.

¹⁴ Naporin ni'quëhuarë' ¿ma'ta' tëcarihua? “Yosëso' co napopináchin ni'ninpoahuë’,” ¿tëcarihua ti? ¿Co naporinhuë'! ¹⁵ Iráca Yosëri Moisésë itërin: “Caora nohuanto, nosororahuë. Insosona nohuantohuato, huayonahuë,” itërin.

¹⁶ Napoaton co canpoara nohuanton, Yosë huëntonënguë ya'conëhuahuë'. Noya nipirëhuahuënta', co canpoara nanitërehuahuë' ya'conacaso'. Inaora nohuanton, Yosë aya'coninpoa'. Nosoroatonpoa', aya'coninpoa'. ¹⁷ Iráca Iquipito copirnosó' co noyahuë' cancantopirinhuë', Yosëri huayonin hua'anëntacaso marë'. “Piyapinëhuëpita hua'anëntopiranhuë', nicha'ësarahuë noya pipicaiso marë'. Ina quëran na'a piyapi'sa' nicatona', ‘Ma noyacha Yosëso' nanitaparín paya. Copirno co nohuantopirinhuë', piyapinënpita nicha'ërin,’ tosapi,” tënin. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, a'naquën nosororin. A'naquënso nipirinhuë' tananpitërin. Tananpituachina, co natantochináchinhuë' cancantopi.

¹⁹ Ina natanatoma', a'naquëma' co noyahuë' yonquirama': “Yosë nohuanton, a'naquën natëpi. Co ya'ipiya natëpihuë'. Ma'sona Yosë nohuantërinsoichin nipirëhuahuë'. ¿Onpoatonta' nipachin ana'intarinpoa'? ¿Co insonta' nanitërinhuë' Yosë nohuantërinso' canpiacaso'!” toconama'. ²⁰ ¿Maquëma cháchinta' ni'toma', nanitërama' Yosë chachin pinocamaso'? Ni'co'. Piyapi tëshitohuachina, minë', huë'ëta, inapita ninin. Nipachina, co tëshiri hua'anën no'huirinhuë'. “¿Onpoatonta' naponin ninanco?” co itërinhuë'. ²¹ ¿Co'ta tëshitona'pi no'pa' mapachina, ma'sona nohuantohuachina, ninin! Nohuantohuachina, a'naquën ninshirayarin. A'naquënso' topinanaya. Inapochachin Yosëso' yonquirinpoa'.

²² A'naquën co natëpihuë' ni'ton, Yosëri no'huirin. No'huipiro' nipirinhuë', co a'naroáchin ana'intërinhuë', ninararin. Co a'naroáchin ana'intoahuachinahuë', co ina marë' Yosë no'huicaso' ya'huërinhuë'. Oshaquëran ana'intarin. Ina ni'pachina', “Tëhuëenchachin Yosë no'tëquën yonquirin. Hua'qui' tananpitopirinhuë', iporaso' no'tëquën ana'intërin. Chini chiniquën nanantërin inaso’,” tosapi. ²³ A'naquënpoaso nipirinhuë', nosoroatonpoa' nicha'ësarínpoa'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', piyapi'sa' na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha catahuarin paya,” tosapi. ²⁴ A'naquën cotio piyapi'sacoi huayonincoi. A'naquëma' nisha piyapi'sanquëmanta' Yosë nohuanton, imarama' canpitanta'. ²⁵ Inapochachin iráca Osiasë ninshitërin.

“A'naquën iráca co piyapinëhuëpituahuë' nipirinahuë', iporaso' piyapinëhuëpita pochin ni'nahuë.

Iráca co nosoropirahuë', iporaso' nosororahuë huachi,” tënin Yosë, itërin.

²⁶ Ina quëran itantarin: “Canpitaso' co piyapinëhuëpitanquëmahuë',” itopirinhüë', iporaso' inaquë itapona': “Inapitaso' Yosë hui'ninpita chachin nisapi. Inaso' nanpimiatarin,” tosapi.

²⁷ Isaiasënta' ninoton, ninshitërin. “Hua'huayatërahuë' israiro'sa' ya'huëpirinahuë', co ya'ipiya cha'ësapihuë'. Marë yonsanquë inotëra'huaya ya'huërinso nápo' ya'huëpirinahuë', caraíchín Yosëri nicha'ësarin. ²⁸ Co hua'quiya quëranhuë' na'a piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin,” tënin. ²⁹ Co'huara ina ninshichatërasohüë', Isaiasë ninoton, tapon:

“Sinioro ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Iráca ina nohuanton, ya'ipi Sotomaquë ya'huëpisopita ta'huantopi huachi. Comoraquë ya'huëpisopitanta' ta'huantopi. Canpoanta' caraíchín nipurëhuahuë' nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co nosororinpoahuë' naporini, canpoanta' ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë',” tënin.

Israiro'santa' noya nanan natëcaso' ya'huërinso'

³⁰ Napoahuarë' ¿ma'ta' tëcarihua'? tënahüë yonquiato. Nisha piyapi'sa' hua'qui' co Yosë yonquipirinahuë', inari anoyacancantërin. “Yosë no'tëquën nonin,” ta'tona' natëpi. Napoaton noya ni'nin. ³¹ Israiro'saso nipurinhüë' tapon: “Moisësë pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” topirinahuë'. Co nanitopihuë' no'tëquën natëcaiso' ni'ton, co Yosëri noya ni'ninhüë'. ³² ¿Onpoatonta' co noya ni'ninhüë'? “Pënëntërinso' nanan no'tëquën natëhuatëhua', nóya cancantarëhua',” topirinahuë', co nanitopihuë'. “Yosëíchín nanitërin anoyacancantinpaso',” ta'caiso nipurinhüë', co Quisocriso nohuantopihuë'. Inapoatona', pancara'pi i'patëreso pochín ni'pi. Ina marë' Yosëri co noyahuë' ni'nin. ³³ Yosë quiricanën quëran naporin: “Sionquë Cristo a'pahirahuë', co nohuantopihuë'.

Inapoatona' pancara'piquë i'parëso pochín ni'pi. Co nohuantopihuë' ni'ton, anotëreso pochín nipi.

Nipurinhüë', insosona Cristo nohuantohuachín, co onporonta' atapanarahuë'. Noya ni'sarahuë huachi,” tënin Yosë.

10

¹ Pa'pi nohuantërahuë israiro'sa' cha'ëcaiso'. Ina marë' iyaro'sa', chiníquën Yosë nontárahüë. ² Tëhuëenchachín Yosë yachinotopirinahuë', co nanamën no'tëquën yonquipihuë'. ³ Yosëíchín anoyacancantërinpoa'. Nipurinhüë', co nohuantopihuë' ina nanan imacaiso'. “Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” toconpi. “Quëma Sinioro anoyacancantocoi,” co itopihuë'. ⁴ Iráca Moisësë pënëntërin. Iporaso nipurinhüë' co ina natërehuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocriso nani o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. “Quisocrisoíchín anoyacancantarínpoa',” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁵ Moisësëri ninshitërin pënëntërinso nanan imacaiso marë'. “No'tëquën natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ya'ipiya natëcaso' ya'huërin,” tënin ninshitaton. ⁶ Canpoaso nipurinhüë' Quisocriso imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocriso nanamënso' co sacaiyahuë' nitotacaso'. “¿Inta inápaquë pantapon Quisocriso quëmacaso marë'?” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani o'marin. ⁷ “¿Inta' chimipiro'sa' ya'huëpiquë papon ina quëran Cristo quënantacaso marë'?” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani nanpiantarin.

⁸ ¿Ma'ta' quiricanën quëran anitotërinpoa'? “Ina nananso', co sacaihuë' nitotacaso'. Nanamënpoa quëran sha'huicaso ya'huërin. Cancanënpoa quëranata', natëcaso ya'huërin,” itërinpoa'. Inasáchin natëco', itëranquëma' canta'. ⁹ Tata Yosë nohuanton, Quisocriso tēhuëenchachín nanpiantarin. Ina cancanënpoa quëran natëhuatëhua', “Quisocrisoíchín imarahüë,” topatëhua', Yosë anoyacancantarínpoa'. ¹⁰ “Yosë co onporonta' nonpintarinpoahuë',” ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa'. “Caso' Quisocriso imarahüë,” topatëhua', naporó chachín anoyacancantarínpoa'.

¹¹ “Insosona Quisocristo natëhuachin, co sëtarinhuë'. Co a'poarahuë',” ténin Yosë quiricanënguë. ¹² A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Co cotioro'saráchin na'con nosororinhuë'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ina nontohuatëhua', nóya catahuarinpoa'. ¹³ “Oshanëhuë Siniro inquitoco,” topatëhua', anoyacancantatonpoa' nicha'ësarínpoa'. ¹⁴ Napoaponahuë', co a'chintohuatëhuahuë', co nitotapihuë'. Co nitotohuachinahuë', co nanitapihuë' natëtacaiso'. Co natëtohuachinahuë', co nanitapihuë' Yosë nontacaiso'. Napoaton a'chintacaso' ya'huërin. ¹⁵ Co Yosëri a'china'piro'sa' a'pahuachinhuë', ¿onpo nitotaponata'? Yosë quiricanën quëran naporin: “Ma noyacha ni'ton, noya nanan sha'huitaonpoa' huë'sarin paya,” ténin.

¹⁶ A'naquënso nipirinhuë', noya nanan natanpirinahuë', co nanitopihuë' natëcaiso'. “Nanamën Siniro, sha'huitopirahuë' co insonta natëtërinhuë',” ténin Isaiasë iráca. ¹⁷ Quisocristo nanamën natanacaso' ya'huërin. Natanpatëhua': “No'tëquën nonin,” topatëhua', natëtaríhua'.

¹⁸ ¿Co natanpihuë' ti? ¿Nani mini natanpi! ténahuë. Yosë quiricanënguë naporin: “Nisha nisha parti nanamën sha'huitopi. Ya'ipi parti nahuinin,” ténin Yosë quiricanënguë.

¹⁹ Naquëranchin natainquëma'. Israiro'saso' natanaponaraihuë', ma'sona tapon naporinso' ¿co nitotopihuë' ti? Nitotaponaraihuë', co natëpihuë'. Moisésë ninshitaton, naporin:

“Nisha piyapi'sa' co yonquipirinacohuë' catahuararahuë ni'ton, canpitariso' a'pitarama'.

Ina marë' no'huitarama', ténin Yosë,” itërin.

²⁰ Isaiasënta' co të'huatonhuë', Yosë noninso' sha'huirin.

“Nisha piyapi'sa' co yanohuitopirinacohuë', iporaso' imasarinaco.

Co iráca nohuantopirinacohuë', iporaso' nohuitarinaco, ténin Yosë,” itërin.

²¹ Israiro'saso nipirinhuë' co yanatëpihuë'. Inapita yonquiaton, Isaiasë quëran taantarín: “Íráca quëran huarë' yacatahuarahuë. Imirahuë ihuëtatë pochín nitato: ‘Huëco' catahuainquëma', itopirahuë', co yanatërinacohuë'. Co natantochináchinhuë' cancantopi, ténin Yosë,” itërin.

11

Israiro'sa' huayoninso'

¹ Napoaton natananquëma': ¿Israiro'sa' co natëtopiso marëhuë' Yosëri a'pomiatërin ti? Co a'porinhuë'. Ipora huanta' piyapínënpita ni'ton, nosororin. Canta' Israiro piyapico. Tata Apraanso' shimashonëhuë. Mincamin huëntonquë nasitërahuë.

² Inapitaso', iráca Yosëri huayonahuaton acorin piyapínënpita nicacaiso marë'. Co a'porinhuë'. Iráca Iniasë naporinso' Yosë quiricanënguë ninshitopiso' nitotërama'. Inariso pënënpirinhuë', israiro'sari no'huipi. Napoaton Yosë nontohuachina, inapita sha'huirapirin.

³ “Na'amiachincoi Siniro pënëntopiraihuë'. Co nohuantatonaraihuë', a'naquëncoi tëparinacoi. Artaroro'sa' chinota'huainquënso marë' a'mitëraisonta' të'yatopi. Casáchin pënëntapirahuë', yatëparinaco canta',” itërin. ⁴ Napotopirinhuë', ¿ma'ta' Yosëri itantarín? “A'naquën mini mamanshi moshapi, Paaro itopiso'. Nipirinhuë', ca nohuanto, canchisë huaranca quëmapi'sa' chinotarinaco. Co mamanshi moshapihuë',” itërin. Nani ina nitotërama'.

⁵ Inapochachin iporanta' caraya pochín Yosë huëntonënguë ya'conpi. Inaora nohuanton, nosoroaton, Yosëri aya'conin. ⁶ Inaora nohuanton, catahuarin. Co noya nipiso marë' catahuarinhuë'. Noya nipiso marë' huayonin naporini, co huachi inaora nohuanton, catahuacaso' ya'huë'itonhuë'.

⁷ Napoahuarë', ¿ma'ta' nipachin tëcaríhua'? Na'a israiro'sa' Yosë huëntonënguë yaya'conpirinahuë', co inahuara nanitopihuë' noya cancantacaiso'. A'naquën huayoninsopitaso' Yosë nohuanton, ya'conpi. A'napitaso nipirinhuë' co natantochináchinhuë' cancantopi. ⁸ “Yosëri tananpitërin ni'ton, huë'ërëso pochín cancantopi. Ya'pirahuanaponaraihuë', co quënantërëso pochín nipihuë'. Huëratëhuanaponaraihuë',

co natantërëso pochin nipihuë'. Ipora huanta' ina pochin nisapi," tēnin Yosë quiricanēn-quë. ⁹ Iráca Tapinta' tapon:

"Yosë no'huipi ni'quëhuarë', ana'inchin. Nani ma'sha ya'huëtopirinahuë', co Yosë yonquipihuë'.

Coshatona', capa cancantapirinahuë', ina quëran chachin nitapicanaina'. Yosëri ana'inchin.

¹⁰ Somaraya pochin cancantopi ni'quëhuarë', ama quënantërëso pochin cancanchinaso-huë'.

Yosë nohuanton, chiniquën parisitomiachina'," tēnin iráca.

Inapochachin ipora huanta' nisapi.

Nisha piyapi'sa' ya'conpiso'

¹¹ Napoaton natanaranquëma'. ¿Israiro'sa' co yanatëpihuë' ni'quëhuarë' Yosëri a'pomiatërin ti? Co Yosëri a'pomiatërinhuë'. Nipirinhuë', co imapihuë' ni'ton, nisha piyapi'santa' Yosëri anoyacancantarin. Ina quëran israiro'saso', apiratona' yonquiapi: "Canpoanta' inapita pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," tosapi. ¹² Inapita co imatonahuë' tēhuëpiso marë', iporaso' ya'ipi piyapi'sa' nanitopi Yosë huëntonēnquë ya'conacaiso'. Nisha nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosëri noya ni'sarin. A'na tahuëri na'a cotioro'sa' imaantahuachina', noya noya nisarin.

¹³ A'naquëmaso' nisha piyapi'sanquëma'. Yosë a'parinco a'chinta'huanquëmaso marë'. Ina marë' noya cancantërahuë. Pa'sápato, a'chintaranquëma'. ¹⁴ Na'acquëma' imapatama', a'naquën israiro'santa' nohuantapi imacaiso' nimara. Inapitanta' Yosëri anoyacancantarin. ¹⁵ Iporaso Yosëri tananpitërin ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' ina nohuitapi. A'na tahuëriso nipirinhuë' israiro'santa' imaantahuachina', noya noya nisapi. ¿Ma pochinta' nisapi? Chimipi nantantarinso pochin nisapi, tēnahuë. ¹⁶ Ni'co'. Pan nipachinara, ya'nan nipiso' Yosë marë' acohuachina, ya'ipi chachin noya ninin. Nara itënta' noya nipachina, sē'paquëonta' noya nisarin.

¹⁷ Nara quëran a'chinchinquëma'. Oripo nara sē'pa' co noya nitohuachinahuë', nishitëtahuatë', tē'yatërë'. Ina quëran apinapinso' oripo sē'paquën tēranta' achinpitërë' papotacaso marë'. A'naquën israiro'saso' oripo nara sē'pa pochin nipi. Co natëpihuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin. Canpitaso' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', huëntonēnquë aya'coninquëma'. Piyapinēnpita pochachin ni'ninquëma'. ¹⁸ Nipirinhuë', ama israiro'sa' nocancosohuë'. Ama: "Quiyaso' noya noyaco'i," tocosohuë'. Sē'paquëni co nara achinirinhue'. Itēni achinirinso'.

¹⁹ "Quiyanta' imaca'huaiso marë' israiro'sa' tananpitërin," tēnama' nimara. ²⁰ Yosëri tananpitërin mini. Nipirinhuë', co ina marë' tananpitërinhuë'. Co Quisocriso nohuantopihuë' ni'ton, tananpitërin. Canpitanta' imarama' ni'ton, noya ni'ninquëma'. Napoaton ama inapita nocancosohuë'. Ni'cona canpitanta' Quisocriso naniantotama'. ²¹ Israiro'sa'ton piyapinēnpita pochin ni'pirinhue', ana'intërin. Quisocriso naniantohuatama', ana'intarinquëma' canpitanta'.

²² Ma noyacha Yosëso' nosororinpoa paya. Co natëpisopitasohuë' nipirinhuë', chiniquën ana'intarin. Inasáchin imapatama', nosoromiatarinquëma'. Nipirinhuë' naniantohuatama', ana'intarinquëma' canpitanta'. ²³ Naporahuaton israiro'santa' imaantahuachina', Yosëri piyapinēnpita pochin niantarin. Nara sē'para'huain achinpitantarëso pochin acoantarin. Yosë ni'ton, nanitaparin. ²⁴ Nani a'chintëranquëma'. Canpitaso' apinapin nara pochin ninama'. Apinapinso' nara sē'para'huain nishitëtahuatë', oripo nara sē'para'huain achinpihuatëra, papotërin. Aquëtë huarë' sē'para'huain chachinso' achinpitaantahuatëra, a'naroáchin papotaantarin. Inapochachin israiro'sa' noya imapachina', Yosëri noya niantarin.

Na'a israiro'sa' imaantapiso'

²⁵ Yosë yonquirinso' iyaro'sa' sha'huichinquëma', no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napita co nitotopirinahuë', ama nocantamaso marëhuë' sha'huitaranquëma'. "Quiyasáchin no'tëquën yonquirai," ama tocosohuë'. Iporaso' na'a nisha piyapinquëma'

Yosë huëntonënguë ya'conarama'. Ya'ipi Yosë nohuantërinquëmasopita ya'conamaquë huarë' na'a israiro'sa' co natantochináchinhuë' cancantapi. ²⁶ A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipi israiro'santa' cha'ësapi huachi. Yosë quiricanënguë ninorinso pochachin imaantapi. Iráca ninshitaton, naporin:

“A'na tahuëri a'nara' Israiro quëmapi Quirosarin quëran o'mararin piyapi nicha'ëcaso marë'.

Cacopo shinpita co noyahuë' yonquipiso' ananiantarin.

²⁷ Oshanëna' inquitahuato, piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë.

Apraan sha'huitërahuëso chachin napotarahuë,” ténin Yosë.

²⁸ Iporaso' israiro'sa' co Quisocriso nanamën natëpihuë'. Yosë inimicotopirinhue', canpitaso' imarama'. Napoaponahuë', israiro'sa'ton acorin piyapinëpita nicacaiso marë'. Iráca Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitërin ni'ton, ipora huanta' shinpita nosoroarin. ²⁹ Nani Yosëri sha'huitohuachin, inachachin nisarin. Co onporonta' nisha nontarinhuë'. Huëntonënguë aya'compachin, co onporonta' naniantarinhuë'. ³⁰ Iráca co canpitaso' natëpiramahuë', co israiro'sa' nohuantopihuë' ni'ton, Yosë nosoroatënguëma', catahuarinquëma'. ³¹ Iporaso' israiro'sa' co natëpihuë'. Co natëhuachinarahuë', Yosë catahuarinquëma'. Ina ni'pachina', yonquiantapona' ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' nosoroaton, catahuaantararin. ³² Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tananpitërin ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ya'ipinpoa' nosoroainpoaso marë' naporin.

³³ ¡Ma noyacha Yosëso' catahuarinpota paya! ¡Ma noyacha yonquirin paya! Ya'ipiya nitotërin. Yonquirinsopita co nitotochináchinhuë' ninin. Naporahuaton, ina pochin cancantacaso' co onporonta' nanitarihuahuë'. ³⁴ “Co insonta inaora Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'. ¡Co incari tëranta' nanitërinhuë' noya noya ayonquicaso! ³⁵ ¡Incarita' ma'sha Yosë quëtërin ni'ton, i'huërëtacaso' ya'huërin? Co incari tëranta,” ténin quiricanënguë. ³⁶ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Ina nohuanton, co ta'huantarëhuahuë'. Yosëíchin pa'yatacaso marë' ya'huërëhua'. Inaora nohuanton, anoyacancantërinpoa'. Ma noyacha Yosëso paya, itahua'. ¡Inasáchin chinotahua! Amen.

12

Yosë marë' sacatërëhuaso'

¹ Yosë na'con nosororinpota' ni'ton, ya'ipi cancänëma quëran, iyaro'sa', ina imaco'. Iráca Yosë chinotihuachinara, ma'sha tëpapi. Canpitaso nipirinhue' Yosë marë' nanopitoma', nohuantërinSORÁchin nico'. Ina yonquiatoma', nani tahuëri noyasáchin nico'. Ina Yosë nohuantërin. Inapohuatama', Yosë noya chinotarama'. ² Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Ma'sharáchin yonquiatona', co Yosë yonquipihuë'. Ama inapita nonancosohuë'. Nani tahuëri Yosë nontoco' yonquirinso chachin quëchinquëma'. Ina yonquihuatama', nohuantërinso chachin anitotarinquëma'. Ina quëran noya noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'.

³ Yosë nosoroatonco, acorinco piyapi'sa' a'chinta'huaso'. Nani tahuëri catahuar-inco. Napoaton pënënananquëma'. Ya'ipinquëma' sano yonquico'. Ama a'napita nocancosohuë'. Yosë nisha nisha acorinpota'. Nisha nisha catahuarinpota' ma'sona nohuantërinso' nicacaso'. Napoaton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. No'tëquën yonquiatoma', ma'marësona acorinquëmaso' nitotoco'. A'naya a'nayanquëma' anitotarinquëma'. ⁴ Ni'co'. Imira, nantë', ya'pira, inapita ya'huëtërinpoa'. Imira ya'huëtërinpoa' së'quëtacaso marë'. Nantë' ya'huëtërinpoa' iratacaso marë'. Nisha nisha ya'huëtërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Co ya'ipiya inachachin nipihuë'. ⁵ Inapochachin ya'ipi Quisocriso imarëhuasopita a'naíchin nonënpota pochin ninëhua'. Ya'ipinpoa' ina imarëhua' ni'ton, ina pochin ninëhua'. Nisha nisha nitotërëhuaso' niriuhuarahuë', nicatahuarëhua'. A'na huëntonaca ninëhua'.

⁶ Yosë nosoroatonpoa', acorinpota' nisha nisha nicacaso'. Ma'marësona acohuachinpota', noya niahua'. A'naquën, yonquirinso chachin anitotërin sha'huicaiso marë'. Anitotihuachinquëma', ya'ipiya no'tëquën sha'huico'. ⁷ Ina nohuanton, a'naquën

nitotërin catahuatacaso'. Nitocatahuatohuatama', noya catahuatoco'. A'naquën nitotërin a'chinacaso'. Nitoa'chinpatama', noya a'chinco'. ⁸ A'naquëonta' nitotopi achinicancanacaso'. Nitotohuatama', noya cancantatoma' achinicancanco' imamiachina'. A'naquëonta' ina nohuanton, coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtopi. A'napita quëtohuatama', ama piyapi'sa' noya nicainënuquëmaso marë' quëtocosohuë'. Yosë yonquiatoma', quëtoco'. "Ina nosororinco ni'ton, carinta' nosoro'i," ta'toma', quëtoco'. A'naquëonta' ina nohuanton chachin, chiniquën nanan ya'huëtopi. Ansianohuë nipon, hua'anhüë nipon ya'conpatama', ama chirotomarahuë', noya pënëntoco'. Noya nonco'. A'naquëonta' ina nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuario'sa', inapita catahuapi. Inapita nicapoma' pa'patama', noya cancantatoma', catahuaco'.

Ma'pitasona nicacaso' ya'huërinso'

⁹ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'. Cancanëma quëran huarë' nosoroco'. Co noyahuë' ninamasopita a'poco'. Noyasáchin nico'. ¹⁰ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin nini'co'. Ama "Caso' noya noyaco," tocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. ¹¹ Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ya'ipi cancanëma quëran noya yonquiatoma', Yosë marë' sacatoco'. ¹² "Yosë ananpitaantarinpoa'," ta'toma', noya cancantoco'. Ma'sha onpohuatama', ama no'huitocosohuë'. Chiniquën cancantatoma', ahuantoco'. Apira apira Yosë nontoco'. ¹³ Imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtoco'. Ni'toro'sa' ya'notohuachinënuquëma', noya nontatoma', a'caco'.

¹⁴ Piyapi aparisitoahuachinënuquëma', ama no'huitomarahuë', noya nontoco'. Yosë nontoco' inahuantata' catahuacaso marë'. Ama Yosëri ana'intacaso' yonquirapicosohuë'. ¹⁵ A'napita na'con yonquico'. Canpitaora ninatanamaso pochin cancantoco'. Noya cancantohuachina', ina marë' canpitanta' noya cancantoco'. Sëtohuachina', sëtoco'. ¹⁶ Noya ninicatoma' ya'huëco'. Ama a'na piyapi tëranta' nocancosohuë'. Topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipiya catahuaco'. Ama: "Caso' na'con na'con nitotërahuë'," tocosohuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'.

¹⁷ A'na piyapi ma'sha onpotohuachiniquëma', ama i'huërëtosohuë'. Noya nico' a'napitanta' catahuacaso marë'. ¹⁸ Ama piyapi'sa' no'huicosohuë'. No'huihuachinënuquëma', ama canpitariso' no'huicosohuë'. Onpopionta' nanan anoyatoco'. ¹⁹ Nosoroatënuquëma' iyaro'sa', oshaquëran pënënanquëma'. Ama i'huërëtosohuë'. Tananpitoco' Yosëri ana'inchin. Quiricanën quëran naporin: "Co noyahuë' nipisopita cari ana'intarahuë. No'tëquën ana'intarahuë," tënin Yosë. ²⁰ Napoaton "Inimiconëma' tanahuachin, a'caco'. Yamorohuachin, o'shitoco'. Inapotohuatama', inimiconëma' atapanarama'," tënin anta'. ²¹ Ama sopai natëcosohuë'. Nani ma'sha ayonquirinquëmaso' a'pomiatoco'. Yosë yonquiatoma', noyasáchin nico'. Inapohuatama', sopai minsëarama'.

13

¹ Copirno acorinsopita natëco'. Yosë nohuanton, copirno, chirinchi, coisë, hua'an, inapita ya'huërin. Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co inapita ya'cointonahuë'. Napoaton natëco'. ² Co copirno acorinsopita natëhuatamahuë', Yosënta' co natëaramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'. ³ Noya nipatama', co hua'ano'sa' no'huiarinënuquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', no'huiarinënuquëma' ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. ¿Nohuantërama' hua'ano'sa' noya nicainënuquëmaso'? Noya nico' nipachin noya ni'inënuquëma'. ⁴ Yosëri acorin a'painënpooaso marë'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipatama', të'huatoco'. Co topinan quëran chiniquën nanan quëtërinhuë'. Yosëri acorin co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'. ⁵ Napoaton hua'ano'sa' natëco' ana'intochinënuquëma'. Isonta' yonquicaso' ya'huërin: "Yosëri acorin natëcaso marë'," ta'toma', natëco'. ⁶ Ina nohuanton, hua'ano'sa' ya'huërin noya nicacaiso marë'. Ina marë' nani tahuëri sacatapi. Napoaton pahuërëtacaso' camaitërinso' pahuërëtararama'.

⁷ Ya'ipiya no'tëquën pahuërëto'co'. Hua'ano'sa' catahuacaso marë' pahuërëtacaso' ya'huëhuachina', quëtoco'. Chiniquën nanantopi ni'ton, noya nicatoma', natëco'.

⁸ Nihuitohuatama', a'naroáchin pahuërétoco'. Ya'ipi piyapi nosoroco'. Inaso' na'con na'con Yosë nohuantërin. Nosorohuatama', iráca pënëntërinso' noya natëarama'.
⁹ Iráca pënëntohuachina, itërin: “Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi së'huacosohuë'. Ama tēpatocosohuë'. Ama manta' ihuatocosohuë'. Ama nonpinapicosohuë'. Ama a'na piyapi ma'shanēnpita nohuantapatocosohuë',” tēnin. Ninosorohuatēhua', ya'ipi Yosë pēnēninpoaso' natëarēhua'. “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë',” tēnin Yosë.
¹⁰ A'napita nosorohuatama', co no'huaramahuë'. Co pinosaramahuë'. Nóya catahuarama'. Napoaton nosorohuatama', Yosë nóya natëarama huachi.

¹¹ Ya'nan imarigua': “Pahuanarin Quisocriso o'mantacaso',” tēnhua'. Iporaso nipurinhuë' nani o'mantacaso' tahuëri ya'caritëriarin. Naporo' nicha'ësarinpoa'. Napoaton ama huë'ërëso pochin yonquicosohuë'. Yosë no'tëquën natëco'.
¹² Hua'qui' piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', tashi pochin cancantopirinahuë'. Iporaso' Siniro tahuërinën ya'caritëriarin. Napoaton ama tashi pochin cancantahuasohuë'. Sontaro'sa' hua'na quëran a'mopiso pochin tahuëri pochin cancantatēhua', noyasáchin niahua'.
¹³ Tahuëri nipachina, a'ninquëchin ni'ton, noyasáchin ninë'. A'naquënso nipurinhuë' pitasachin pa'yatopi. Na'a tahuëri nansarápi, o'osápi, coshatápi, no'piápi. Ama pitaso' pa'yatocosohuë'. Ama no'piscosohuë'. Ama pi'pisha tēranta' nimonshitacamaso' yonquicosohuë'. Ama nino'huicosohuë'. Ama a'na piyapi noyapatoma', no'huicosohuë'.
¹⁴ Sontaro'sa' hua'na a'mopiso pochin Quisocriso ya'copirinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. Napoaton Quisocriso na'con yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Ina natëtoma', ama pi'pian tēranta' yonquicosohuë' co noyahuë' nicacamaso marë'.

14

Co ninocanacaso' ya'huërinsohuë'

¹ A'naquënso' Quisocriso imasapirinahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. “Pënëntërinsona' natëcaso' ya'huërin,” topi. Inapitanta' huë'pachina', noya nontoco'. “Huëco' iyaro'sa' Yosë chinotahua',” itatoma', cortoquë ichiya'conco'. Ama ninocanacamaso marë' ninontocosohuë'.
² A'naquënso' “Quisocrisoíchin nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi cosharo' noya capacaso',” ta'tona' ya'ipi ca'pi. A'napitaso nipurinhuë', “Nosha ca'patēhua', oshahuanēhua',” ta'tona' ya'ipi nosha a'popi.
³ Nosha ca'patama', ama nosha a'poro'sa' nocancosohuë'. Nosha a'pohuatamanta' “Nosha ca'nama' ni'ton, co noyahuë' ninama',” ama itocosohuë'. Cato chachinquëma' Yosë noya ni'ninquëma' ni'ton, ama ninapotocosohuë'.
⁴ Co a'napita piyapinën nocanacaso ya'huërinhuë'. Piyapinën noya nipachina, co noyahuë' nipachinanta' hua'anëni nitotarinso'. Yosëíchin ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa' ni'ton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin nanitërin achinincainpoaso'. Co canpoa capiniso' ninocanacaso' ya'huërinhuë'.

⁵ Inapochachin a'naquën: “Cotio chinoto tahuëri noya noya,” topi. Naporo' tahuëri chinotatona', Yosë chinotopi. A'napitaso nipurinhuë' “Nani tahuëri noya Yosë chinotacaso',” topi. Co tahuëri imarëhuahuë'. Quisocriso imarëhuaso'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naya a'nayanquëma' cancanëma quëran na'con yonquico' noya nicacamaso marë'.
⁶ Ma tahuërisona chinotohuatama', Yosë yonquiatoma', ina chinotarama'. Inapochachin nosha ca'patama', Yosë yonquiatoma', coshatërama'. “Yosparinquën, Siniro,” itërama'. Co nosha ca'na'pinquëmahuënta' Yosë yonquiatoma', coshatërama'. “Yosparinquën, Siniro,” itërama' canpitanta'.
⁷ Co canpoara nipa'yatacaso marë' ya'huërehuahuë'. Chiminpatëhuanta' co canpoara marë' chiminarihuahuë'.
⁸ Siniro piyapinënpoa' ninëhua'. Ina natëcaso marë' nanopitëhua', ya'huërehua'. Ina yonquiinpita chiminarihua'. Nanpihuatëhuanta', inasáchin hua'anëntërinpoa'. Ina quëran chiminacaso' nipachin, ina yonquiatëhua', chiminarihua'. Inasáchin imarëhua'.
⁹ Ya'ipinpoa' hua'anëntinpoaso marë' Quisocriso

chiminin. Nani chimirin minsërahuaton, chini chiníquën nanantaton, nanopiantarin. Napoaton nanopirëhuasopita, chiminpisopitanta', ya'ipinpoa' hua'anëntarinpoa'.

¹⁰ Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' natanarinpoa' co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'. ¿Onpoatonta' nipachin iyaparin nocanan? Co ina pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosëíchin no'tëquën anitotarinpoa'. ¹¹ Iráca quiricanënguë naporin:

“Caso' Yosëco ni'to, co nonpinahuë'.

A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' isonahuatona', chinotarinaco.

‘Quëmasáchin Yosënguën,’ itarinaco,” ténin Yosë.

¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, ya'ipinpoa' Yosë natanarinpoa'. Ma'marësona ma'sha ninëhuaso' natanarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Noya noya imacaso marë' nicatahuahua'

¹³ Napoaton ama huachi ninocancosohuë'. A'napita imapisopita catahuaco' noya cancanchina'. Ni'cona anishacancantotama'. ¹⁴ Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Siniro Quisoso imato, naporahuë. Napoaton nitotërahuë. A'naquënso nipirinhüë': “Co Yosë nohuantërinhuë' nosha capacaso',” taponaraihuë', ca'pachina', tëhuëenchachin oshahuanpi. ¹⁵ Isona' yonquico'. A'naquëma' ya'ipi cosharo' noya ca'nama'. A'naquënso nipirinhüë' co nosha ca'pihuë'. “Huëco' ina ca'ahua',” itohuatama', co noyahuë' cancantapona' nimara. “Co noyahuë' capacaso',” taponaraihuë', ca'pachina', co huachi noyahuë' cancantapi. Napoaton inapita nosoroatoma', ama napotocosohuë'. Ama cosharoachin yonquiatoma', a'napita anishacancantocosohuë'. Inapita marënta' Quisocriso chiminin. ¹⁶ Ma'sona tëranta' noya nicacaso' ya'huëpirinhüë', a'napita co noyahuë' ni'pachinënguëma', ama napocosohuë'. Ni'cona co noyahuë' nicanatënguëma' nonapichinënguëma'. ¹⁷ Yosë noya hua'anëntërinpoa'. Ina imapatëhua', noya nisarëhua'. Asanocancanarinpoa' ni'ton, co nino'huicaso' ya'huërinhuë'. Yosëso', ca'nëhuaso', o'orëhuaso', inapita co onpopinchin yonquirinhüë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' noya cancantahuaso'. Catahuahuachinpoa', capa cancantarihua'. ¹⁸ Ina pochin Quisocriso imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Piyapi'santa' noya ni'sarinpoa'.

¹⁹ Napoaton noya nicanatëhua', ya'hua'ahua'. Nicatahuahua' noya noya imacaso marë'. ²⁰ Ama ca'namaso marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhüë', a'naquën co ina natëtonahuë', ca'pachina', co noyahuë' cancantapi. Napoaton co yaca'pachinahuë', naporó' canpitanta' tananpitoco' nisha cancantohuachina'. ²¹ Ama manta' a'napita anishacancantacamaso' yonquicosohuë'. Ca'namaso marë', o'oramaso marë', ama inapita marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Iyaparin pochin nosoroatoma', catahuaco' noya noya imacaiso marë'. ²² Ma'sona tëranta' nipatama', “Yosë nohuantërinso' nisarahuë,” ta'toma', noya nico'. Cancanënpoa quëran huarë': “Noya nisarahuë,” topatëhua', noya cancantarihua'. ²³ Napoaponahuë': “Co Yosë nohuantërinhuë' iso cosharo capacahuaso',” tarihuarahuë', ca'patëhua', oshahuanarihua'. Ina pochin yonquiarihuarahuë' ma'sona tëranta nipatëhua', oshahuanarihua'. Nipirinhüë', “iso cosharo noya capacaso',” tëcaton ca'patan, co oshahuanaranhuë'.

15

Nicatahuacaso' ya'huërinso'

¹ Canpoaso' ya'ipi cancanënpoa quëran imarëhua'. “Quisocrisoíchin nicha'ërinpoa',” ta'tëhua', co nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'naquënso nipirinhüë' co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' oshaquëran pënënatëhua', catahuahua' noya imaina'. Ama canpoara nohuantërehuasoráchin yonquia'huasohuë'. ² A'napita yonquiatëhua', catahuahua' noya cancanchina'. Catahuahuatëhua', noya noya imasapi. ³ Quisocrisoso' co inaora nohuantërinso' yonquirinhüë'. Yosëíchin natërin. Ina nontaton, itërin: “Quëma inimiconënpita Tata, no'huirinënguën. Natëranquën

ni'ton, no'huirinaco canta'," itërin. Quiricanënquë naporinso chachin ninin. ⁴ Iráca Yosë quiricanënquë na'con ninshitopi. Canpoanta' yonquicaso marë' napopi. "Iráca imapisopitanta' ma'sha onpoaponarahuë', Yosë yonquiatona', ahuantopi. Yosëri noya catahuahuachina, imamiatopi. Inapochachin Yosë noya catahuarinpoa' canpoanta'," ta'caso marë' ninshitopi. ⁵ Yosëso' catahuarinpoa' ya'ipiya ahuantacaso'. Ina achini-cancaninpoa', ina pochin cancantacaso marë'. Ina catahuainquëma' noya ninicatoma' ya'huëcamaso marë'. Quisocriso naporinso pochachin nico'. ⁶ Ina quëran co nisha nisha yonquiamahuë'. Napopináchin cancantatoma', nóya Yosë chinotarama'. Hui'nin chachin hua'anëntërinpoa', Quisocriso imarëhuaso'. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa' paya," tosarama'.

Nisha piyapi'santa' Yosë imacaiso ya'huërinso'

⁷ Quisocriso co nocaninpoahuë'. Ina pochin canpitanta' ninosoroatoma', ama ninocancosohuë'. Nisha nisha piyapinpoa' ni'tëhua', pi'pisha nisha inachintërehua'. Nisha nisha nirihuarahuë', noya ninontahua'. Ina quëran "Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, ninosoropi paya," tosapi. ⁸ Iráca cotioro'sa' shimashonëna' nontaton, Yosëri itërin: "A'na tahuëri Cristo a'paimarahuë'," itërin. Napoaton Quisocriso a'paimarin cotioro'sa' catahuacaso marë'. Sha'huitërin ni'ton, a'paimarin. Co onporonta' nonpininhuë'. ⁹ Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' o'marin. A'chintohuachinara, inahuanta' Yosë chinotapi. "Ma noyacha nosororinpoa' paya," tosapi. Quiricanënquë ninshitopi.

"Nisha nisha piyapi'sa' ya'huërinquë, Siniro, chinotaranquën.

Yonquiatënquën, cantararahuë," tënin.

¹⁰ Ina quëran taantarín:

"Cotioro'sa' Yosë chinotatona', noya cancantopi. Canpitanta' nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', ina chinotatoma', noya cancantoco!" tënin.

¹¹ Naquëranchin taantarín:

"Tata Yosë chinotatoma': 'Ma noyanquëncha quëmaso paya,' itoco'.

Nisha nisha piyapi'saquëmanta' ina chinotoco'," tënin.

¹² Isaiasënta' Quisocriso ninoton, ninshitërin.

"A'na tahuëri Quisi shiin nasitimapon.

Cotio piyapi niponahuë', mashotohuachin, ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntarin.

Nisha nisha piyapi'sarinta' ina natëtona', ninarapi," tënin.

¹³ Yosëichin tëhuëenchachin catahuarinpoa' chiníquën cancantacaso'. Canpitanta' catahuainquëma' nóya cancantacamaso marë'. Asanocancainquëma'. Inasáchin yonquihuatama', catahuarinquëma'. Ispirito Santo ya'ipi nanitaparín. Catahuahuachinquëma', chini chiníquën cancantatoma', noya ninarama'.

¹⁴ Canpitaso' iyaro'sa', nóya piyapinquëma'. Yosë nanamën noya nitotërama'. Napoaton nipënënamaso' nanitarama', tënahuë. ¹⁵ Napoaponahuë', chiníquën miachin pënënatënquëma', ninshitaranquëma' na'con na'con ayonquica'huanquëmaso marë'. Yosë nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. ¹⁶ Quisocriso chachin a'parinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Nanamën a'chintarahuë inapitanta' imacaiso marë'. A'chinato, Yosë marë' sacatarahuë. Nisha piyapi'santa' imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarín. Noyápiachin cancan quëtarín. Ina marë' Yosëri noya ni'sarin.

¹⁷ Quisocriso catahuarinco ni'ton, nóya a'chinahuë. Napoaton noya cancantërahüë. ¹⁸ Quisocriso noya catahuahuachincora, nisha nisha piyapi'sa' a'chintërahüë. Ina nohanton, noya ninahuë ni'ton, natëpi. Co catahuarincohuë' naporini, co imaitonahuë'. Napoaton inasáchin sha'huitaranquëma'. ¹⁹ Tëhuëenchachin Ispirito Santo ananitërinco ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahüë Yosë natëcaiso marë'. Ina ni'sahuatona', natëpi. Ispirito Santori ya'coancantërin ni'ton, imapi. Quirosarinquë a'chintërahüë. Ina quëran pa'sápato, Iriricoquë huarë' Quisocriso nanamën a'chintëra'piarahuë. Ya'ipi parti pënëntërahüë. ²⁰ Insëquësona a'na piyapiri

a'chintohuachina, co inaquëso' a'chinahuë'. Co Quisocristo nohuitopiquëhuë' pa'nahuë'. Ina marë' acorinco ni'ton, inaporinquërächin a'china'huaso' nohuantërahuë'. ²¹ Yosë quiricanënquë ninorin:

“Nisha nisha parti co Yosë nanamën natanaponaraihuë', natanapi.

Co nitotopirinahuë', a'na tahuëri nitotapi,” tēnin.

Ipora huarë' nisha nisha parti a'chintërahuë'.

Nomaquë yapa'ninso'

²² Napoaton hua'qui' nicapënuëma' yapa'pirahuë', pa'sápato, co nanitërahuë'. ²³ Isëquë nani ya'ipi a'chintërahuë'. Naporahuaton, ya'nipishahuë' yani'nanquëma ni'ton, iporaso' nicapënuëma' pa'sarahuë'. ²⁴ Nani yonquirahuë' Ispania'pa' a'china'huaso marë'. Inatohua' pa'pato, nirapënuëma'. Naporo huarë' ninohuitarihua'. Hua'quimiáchin yacapatënuëma', pi'pian tēranta' a'chintaranquëma'. Ina quëran yapa'pato, catahuaco noya pa'i, topirahuë'. ²⁵⁻²⁶ Iporaso nipirinhue' Quirosarinquë'ton pa'sarahuë'. Inatohua' na'a imapisopita ya'huëpirinahuë'. Ma'sha pahuantopi ni'ton, parisitapi. Ina natantahuatona', Masitoniaquë imapisopitari inahuara nohuanton yacatahuapi. Acayaquë imapisopitarinta' yacatahuapi. Pahuantërinopita nosoroatona', coriqui yontonpiso' quëtërinaco. Ina quëtonta'huaso marë' pa'sarahuë'. ²⁷ Inahuanta' Quisocristo imapi ni'ton, catahuatacaiso' pa'yatopi. “Cotioro'sa' imapisopita Yosë nanamën nitotatona', a'chintërinënpoa' ni'quëhuarë', canpoarinta' ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nisha piyapinpoa' nipirëhuahuë', Yosë nohuitacaso marë' catahuarinënpoa' ni'ton, canpoarinta' catahuahua' ama ma'sha pahuanchinasohuë',” nitopi. ²⁸ Napoaton cari coriqui quëtapo pa'sarahuë'. Huënantahuato, nicapënuëma' pa'sarahuë'. Ina quëran Ispaniaquë pa'sarahuë'. ²⁹ Canpitataquë pa'pato, Quisocristo noya catahuarinco nanamën a'chinta'huanquëmaso marë', tēnahuë'.

³⁰ Canpitanta' iyaro'sa' Quisocristo imarama'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ninosoroarëhua'. Napoaton chiniquën Yosë nontoco' catahuainco. ³¹ Cotia parti na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Inatohua' pa'pato, Yosë nontoco' ama macainacoso marëhuë'. Naporahuaton, coriqui quëtontahuato, Yosë nontoco' cotioro'sa' imapisopita Quirosarinquë ya'huëpiso' noya nicainacoiso marë'. ³² Ina quëran Yosë nohuanton, canpitataquë pa'sarahuë'. Noya cancantato, nontaranquëma'. Noya ninontohuatëhua', chiniquën cancantarahuë'. ³³ Yosëíchin asanocancaninpoa'. Canpitanta' noya catahuainquëma', tēnahuë'. Amen.

16

Nipayarinsopita yonquirinso'

¹ Imoya Huipi noya sanapi, tēnahuë'. Inanta' noya imarin. Sincriaquë ya'huaton, tiacona ya'conin. Inaquë imapisopita na'con catahuarin ni'ton, noya ni'co'. ² Canpitataquë canconpachin, Quisocristo imarama' ni'ton, noya nontoco'. Ma'sha pahuantohuachin, quëtoco'. Ina sanapi na'a piyapi'sa' catahuarin. Canta' catahuarinco.

³ Pisisira, Aquiro, inapita yonquiato, saludos a'patarahuë'. Na'con catahuarinaco Quisocristo nanamën a'chinaca'huaso marë'. ⁴ Iráca a'napita yatëpapurinacohuë', inapita co chimirin tē'huatatonaraihuë', catahuarinaco. Ina marë' pi'píshachin shichiminaponaraihuë', catahuarinaco ni'ton, cha'ërahuë'. Ina marë' “Yosparinquën,” itërahuë'. Nisha piyapi'sa' imapisopitarinta' “Yosparinquën,” itopi inahuarinta'. ⁵ Aquiro pëinënquë chachin a'naquën niyontonpi Yosë chinotacaiso marë'. Inapitanta' yonquiato, saludos a'patarahuë'. Ipinitonta' saludos a'patarahuë'. Asia parti pa'patëra, ina'ton Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁶ Marianta' saludos a'patarahuë'. Na'con catahuarinquëma'. ⁷ Antronico, Coniasë inapitanta' saludos a'patarahuë'. Inapitasto' ca pochin cotio piyapi nipi. Quisocristo imapi anta'. Imaraiso marë' napopináchin tashinan pëiquë po'morinacoi. Yosë nohuanton, iráca inahuanta' acopi a'chinacaiso marë'. Noya a'chinpi. Co'huara ca imayatërasocohuë', imapi.

⁸ Anpriasënta' saludos a'patarahuë. Inanta' Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁹ Orpanonta' saludos a'patarahuë. Inanta' noya catahuarincoi Quisocristo nanamën a'china'huaiso marë'. Istaquisënta' noya nipayarai ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹⁰ Apirisënta' saludos a'patarahuë. Ya'ipi cancanën quëran Quisocristo natërin. A'napitari aparisitopirinahuë', co a'porinhuë'. Aristoporo pëinënquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. ¹¹ Irotiononta' saludos a'patarahuë. Inanta' cotio piyapi. Narsiso pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisocristo imapisopita saludos a'patarahuë. ¹² Imoya Tripina, Imoya Triposa, inapitanta' saludos a'patarahuë. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuapi Yosë imacaiso marë'. Imoya Pirisitanta' noya ni'nahuë. Inanta' na'con piyapi'sa' catahuarin ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹³ Noponta' saludos a'patarahuë. Nóya Quisocristo marë' sacatërin. A'shionta' yonquirahuë. Mamahuë pochin ni'nahuë carinta'. ¹⁴ Asincrito, Priconti, Irimasë, Patropasë, Irimisë, ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso', inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁵ Piroroconta' Coniarë chachin saludos a'patarahuë. Nirionta' oshinë chachin yonquiato, saludos a'patarahuë. Orinpasënta' yonquiarahuë. Ya'ipi imapisopita inapitarë' niyontonpiso' saludos a'patarahuë.

¹⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. A'napita Quisocristo imarinsopitanta' nisha nisha parti ya'huëpisopita saludos a'patarinëinquëma'.

¹⁷ Quisocristo nanamën nóya a'chintërinëinquëma'. A'naquënso nipirinhuë' co no'tëquën a'chinpihuë'. Yaanishacancantopi. Ni'cona, iyaro'sa', nonpintochinëinquëma'. Insëquësona a'chintohuachinara, nisha nisha yonquiapi. Ama inapita natan-cosohuë'. Tananpitoco' pa'ina'. ¹⁸ Quisocristoso' hua'anënpoa' nipirinhuë', co inapitariso' natëpihuë'. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiapi. Noyasha nonaponaraihuë', co no'tëquën nonpihuë'. Co noya nitotopiquëhuë' a'chintohuachinara, a'naroáchin nonpintopi. ¹⁹ Canpitaso nipirinhuë' noya natërama' ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' natantopi. Ina marë' noya cancantërahuë. Na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Ama oshahuanamaso marë' yonquicosohuë'. ²⁰ Yosëichin catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Sopai yanonpintopirinquëmahuë', Yosë catahuarinquëma' ni'ton, a'naroáchin sopai minsëarama'. Canpita marë' Yosë nontarahuë. Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma', ténahuë. ²¹ Timotionta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' catahuarinco a'china'huaso'. Nosio, Cason, Sosipatro, inapitanta' saludos a'patarinëinquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa'. ²² Ca Tirsico iso quirica ninshitaranquëma'. Paono sha'huitërinco' ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë imarama' ni'ton, saludos a'pataranquëma'. ²³ Acayonta' yonquiätëinquëma', saludos a'patarinquëma'. Ina pëinënquë yacapatërahuë. Inaquë chachin imaraisopita niyontonai Yosë chinota'huaiso marë'. Irasitonta' saludos a'patarinquëma'. Iso ninanoquë coriqui tapanapi inaso'. Iya Coartonta' saludos a'patarinquëma'. [²⁴ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo na'con catahuainquëma'. Amen, ténahuë.]

Ma noyacha Yosëso paya, itahua'

²⁵ Nani tahuëriya Yosë chinotahua'. Ya'ipi nanitaparín. Ina achinicancaninquëma' imamiatacamaso marë'. Nanamën téninso pochachin catahuarinquëma'. Ina nanan chachin a'chintëranquëma'. Quisocristo nanamën inaso'. Iráca quëran huarë' co nanamën nitotopirinahuë', iporaso' Yosë anitotërinpoa'. ²⁶ Quiricanën quëran anitotërinpoa'. Iráca a'naya a'naya ninotona', Yosë nohuanton, ninshitopi. Iráca quëran huarë' Yosë ya'huërin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Nanpimiatarin. Ina nohuanton, nanamën ya'ipi parti sha'huiarëhua'. Nisha nisha piyapi'sa' anitotarëhua' natëcaiso marë'. ²⁷ Yosëichin chinotacaso' ya'huërin. Inaíchín ya'ipi nitotërin. Quisocristo catahuarinpoa' noya noya ina chinotacaso marë'. Ipora quëran huarë' inasáchin chinotahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Sostinisëro'co nanan a'patarainquëma'. ² Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë huëntonënuquë ya'conama'. Quisocristo imapatama', anoyacancantërinquëma' ni'ton, noyápiachin cancantërama'. Yosë acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso marë'. Nisha nisha parti a'napitanta' Quisocristo imapi. Ya'ipinpoa' ina hua'anëntërinpoa'. A'na huënton pochin ninëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁴ Quisocristo imapatama', Yosë nosoroatënuquëma', catahuarinquëma'. Ina marë', "Yosparinquën," itërahuë Yosë. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, na'con catahuamiatërinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya yonquiatoma' noya nia'chintarama'. Yonquirinso chachin anitotërinquëma'. ⁶ Quisocristo nanamën a'chintohuatënuquëma', Yosë catahuarinquëma' natëcamaso marë'. "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁷ Canpitaora co nanitëramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. Nipirinhuë', Yosë ananitarinquëma'. Co manta' pahuantarinquëmahuë' noya nicacamaso marë'. Catahuarinquëma' ni'ton, noya cancantatoma', Siniro Quisocristo o'mantacaso' tahuëri ninarama'. ⁸ O'mantaquë huarë' inaso' achinicananarinquëma'. Oshanëma' inquitatënuquëma', noyápiachin cancan quëtërinquëma'. Imamiatarama' ni'ton, o'mantahuachin, co insonta' ana'intarinquëmahuë'. ⁹ Yosë co naniantarinquëmahuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin catahuarinquëma'. Nani acorinquëma' hui'nin nohuitacamaso marë'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa huachi.

Nisha nisha imapiso'

¹⁰ Apira iyaro'sa' Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënananquëma'. Ina imarama' ni'quëhuarë', noya ninontoco'. Ama nisha nisha yonquiatoma', a'na' a'na' imacosohuë'. Napopináchin yonquiatoma', noya nini'toma' ya'huëco'. ¹¹ A'naquëma', iyaro'sa', canpita capini nino'huirama', natantërahuë. Croi quëmopinënpita sha'huitiirincó. ¹² Nisha nisha nonama': "Paono imarai," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëma'. A'naquëmanta': "Pitro imarai," tënama'. A'naquëmaso nipirinhuë': "Cristo imarai quiyaso'," tënama'. ¹³ A'naíchin Cristo ya'huërin imacaso'. ¿Onpoatomata' nipachin nisha nisha imarama'? ¿Caso' co canpita oshanëma marë' corosëquë patanantërinacohuë! Aporintohuachinënuquëmara, ¿ma'ta' tënama'? "Paono imarahüë," co tënamahuë pora. ¹⁴ Co na'aquëma' aporintëranquëmahuë'. Crispo, Acayo, ináichinquëma' aporintëranquëma'. Ina marë' noya cancantërahuë. ¹⁵ Na'aquëma' aporintëranquëma' naporini, "Paono aporintërincoi ina imaca'huaiso marë'," ichitomacohuë'. Co napotamacoso' nohuantërahuë'. ¹⁶ I'yan, Istipanasënta', sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin aporintërahuë. Ináichin aporintërahuëso', topirahuë'. Co huachi a'na yonquirahuë'. ¹⁷ Nanamën a'china'huaso marë' Quisocristo acorinco. Co aporinta'huaso marë' acorincóhuë'. A'chintohuatënuquëmara, co na'con nitotoro'sa pochin nontëranquëmahuë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë', tënahüë. Ináichin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. Napoaton inasáchin a'chinahuë. Nisha nisha a'chinahuë naporini, Quisocristo nanianchitomahuë'. Ináichin yonquihuatëhua', tëhuënhachin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo chiníquën nanantaton, nicha'ërinpoaso'

¹⁸ A'chinpatëra, “Quisocristo corosëquë chiminin nicha'ëinpoaso marë,” itërahuë. A'naquën natanpachinara, tëhuapi. Naporinsopita chiminpachina', parisitomiatapi. Canpoaso nipirinhüë' noya natanëhua'. Nani Yosë anoyacancantërinpoa'. Yosëichin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. ¹⁹ Quiricanën quëran itapon:

“A'naquënso' nani ma'sha nitotaponaraihuë', co noya yonquipihuë'. Inahuara cha'ëcaiso' yonquipirinahuë', co nanitapihuë'.

Nani ma'sha yonquiaponaraihuë', napoonin yonquipi,” tënin Yosë.

²⁰ A'naquën inahuara yonquinëna quëran nani ma'sha nitotopi. A'naquënta' nittoa'chinapi. A'naquëonta' míso nonpi. Inapopirinahuë', ¿ma'ta' ina marë' canapi? Co manta' canapihuë'. “Co nanamëhuë' imatomahuë', napoonin yonquirama',” itërin Yosëri. ²¹ Ina nohuanton, piyapi inahuara yonquinëna quëran co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Quisocristo chimininsó' a'chinárai. A'naquënso' ina natanpachinara, tëhuapi. Canpoaso nipirinhüë' natëhuatëhua', anoyacancantërinpoa'. Ina Yosë nohuan-tërin.

²² Cotioro'saso' co yanatëtopihuë'. “Yosë pochin niquë'. Ina ni'patoi, natëarainquën,” toconpi. Nisha piyapi'santa' co yanatëtopihuë'. Na'con na'con nitotacasoráchin yonquipi. “Quiyaora yonquinëhuëi quëran nitotarai,” topi. ²³ Quiyaso nipirinhüë' Quisocristo nanamënáchin a'chinai: “Corosëquë canpoa marë' chiminin,” tënai. Cotioro'saso' co natëtopihuë': “Inaso' Yosë hui'nin naporini, co chimiintonhuë',” toconpi. Nisha piyapiro'sarinta' co nohuantatonaraihuë', tëhuapi. ²⁴ Canpoaso nipirinhüë' Yosë huayoninpoa' ni'ton, Quisocristo imarëhua'. Inaso' no'tëquën yonquirin. Ya'ipiya nitotaton, no'tëquën anitotërinpoa'. Inasáchin nanitaparin anoyacancantinpaso', tënëhua'. Quiyanta' cotio piyapicoi nipiraihuë', canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Yosë nohuanton, imarëhua'. ²⁵ A'naquën Quisocristo nanamën tëhuapi. “Quiyaso' na'con na'con nitotërai,” topirinahuë', Yosëso' noya noya yonquiaton, no'tëquën anitotërinpoa'. A'naquëonta' “Co inaso' chiníquën nanantërinhuë',” ta'tona', co natëtopirinahuë'. Yosëso' ya'ipi nanitapaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁶ Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquëma' co na'con nitotopiramahuë', Yosë huayoninquëma'. Co chiníquën nanantona'piro'sa pochin nipiramahuë', nohuan-tërinquëma'. Caráchin ma'huanosaso' imasapi. ²⁷ Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. A'naquënso' nipirinhüë' na'con nitotaponaraihuë' co imapihuë'. Chiníquën nanantopirinahuë', co Yosëri nicha'ërinhuë'. Inapita atapanacaso marë' Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. ²⁸ Iporaso' a'naquën nocaninënpoa'. “Canpitaso' topinan piyapi'sanquëma'. Co manta' nitotëramahuë'. Napoonama',” itopirinënpoahuë', Yosëso' nohuanterinpoa'. Inapitaso' chiníquën nanantaponaraihuë', co imapihuë' ni'ton, ya'ipi Yosëri ayatarin. ²⁹ Co insonta' inaora cha'ëponhuë'. Yosë'pa' huanihuatëhua', co inquënpoa tëranta' nanitarihuahuë': “Caso' noyaco,” ta'caso'. ³⁰ Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantërinpoa' ni'ton, yonquínahuan pochin Yosë ni'ninpoa'. Naporahuaton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Oshanënpoa' inquitohuachinpoa', noya huachi ni'ninpoa'. Nasha cancan quëtërinpoa' noya nicacaso marë'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. ³¹ “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa' paya,' nitahua'. ‘Quiyaso' noya noyaco,' ama tocosohüë',” tënin Yosë quiricanënuë.

2

Quisocristo nanamën sha'huirinsó'

¹ Canpitataquë pa'patëra, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Co iyaro'sa' míso nona'pi pochin nontëranquëmahüë'. Co na'con na'con nitotërinso pochin a'chintëranquëmahüë'. ² Co'huara pa'shatërapohüë', yonquirahuë. “Quisocristo naporinsoáchin a'chinarahuë. Corosëquë oshanënpoa marë' chimininsó' a'chinci,” ta'to, inaíchin sha'huitëranquëma'. Inasáchin imacamaso marë'. ³ Canpitataquë ya'huasoco, co chiníquën cancantërahüë'. “Co caora nanitërahüë' noya a'china'huaso',”

ta'to, naporahuë'. ⁴ Co na'con nitotona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarinco nanamën nóya a'china'huaso marë'. Inaso' ya'ipi nanitaparin. Natanpatama', "Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁵ Napoaton co piyapi yonquirinso' imaramahuë'. "Yosëichin ya'ipi nanitaparin," ta'toma', natërama'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶ Napoaponahuë', chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuato, ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' a'chintërai. Co piyapi'sa' yonquipiso' a'chinaihuë'. Co hua'ano'sa' yonquipiso tëranta a'chinaihuë'. Inapitaso' inahuara yonquipisoáchin yonquiatona', co Yosë pochin yonquipihuë' ni'ton, ta'huantapi. ⁷ Co inapita pochin a'chinaihuë'. Yosë yonquirinso chachin a'chinai. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë ninotonpoa', yonquirinpoa' anoyacancantoinpoaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. Iráca co insonta' nitotopirinahuë', iporaso huachi Yosë anitotërinpoa' ni'ton, a'chintërainquëma'. ⁸ Hua'ano'saso' co nitotopihuë'. Nitotopi naporini, co Quisocristo tëpa'itonahuë'. Inaso' Yosë chachin. Noya noya nipirinhüë', tëpapi. ⁹ Napoaponahuë', Yosë quiricanënguë naporin: "Yosë nosorohuatëhua', noya noya catahuarinpoa'. Noya nininsopita nani tapatërinpoa'.

Co inso tëranta' ina pochin ni'chininhüë'. Co incari tëranta' nataninhüë'.

Yosë noya yonquirinpoaso', co insonta' inaora nitotërinhuë'," tënin quiricanënguë.

¹⁰ Imarëhuasopitaso nipirinhüë', nitotërehua'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo anitotërinpoa'. Ya'ipi Yosë yonquirinsopita Ispirito Santo nitotërin.

¹¹ Co insonta' piyapi yonquirinso' nitotërinhuë'. Ispiritonën tëhuënchinso nitotërin. Inapochachin Ispirito Santonta', Yosë ispiritonën ni'ton, yonquirinso chachin nitotërin. ¹² Imarëhuasopitaso' co piyapi yonquipiso' imarëhuahuë'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. A'chintinpoaso marë' a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoara, Yosë yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. ¹³ Quiyanta' ina nitotato, a'napita a'chintarai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chinaihuë'. Ispirito Santo ayonquirincoi noya a'china'huaiso marë'. Chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoira, ma'sona tapon naporinsopita a'chintarai.

¹⁴ A'naquënso nipirinhüë' piyapi yonquirinsoráchin nitotatona', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natanacaiso' ni'ton, tëhuaconpi. Ispirito Santoráchin catahuarinpoa' natëtacaso'. Napoaton co imarinsopitasohuë' natanaponaraihuë', co nanitopihuë' no'tëquën yonquicaiso'. ¹⁵ Ispirito Santo catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. A'napitaso' co canpoa pochin yonquipihuë'. Co nitotatonaraihuë': "¿Onpoatomata' ina pochin yonquirama'?" itërinënpoa'. ¹⁶ Quiricanënguë naporin: "¿Co insonta' Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'! ¿Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina a'chintacaso'!" tënin. Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imapatëhua', yonquirinso chachin ayonquiarinpoa huachi.

3

Inpriatoro'sa pochin nipiso'

¹ Ya'ipi Yosë nanamën iyaro'sa' yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitërahuë'. Ispirito Santo cancanëma quëran huarë' natërama' naporini, na'con a'chinchitënguëmahuë'. Co noyahuë' yonquiramasopita co nanianchátëramahuë'. Quisocristo imapiramahuë', hua'huishin pochin cancantërama'. ² Ni'co'. Hua'huishin sho'shoíchin nanopitërin. Co coshachatërarinhüë'. Inapochachin canpitaso' ninama'. Ya'nan a'chintaponquëma', pi'pian a'chintëranquëma'. Aquëtë' yaa'chintopiranquëmahuë', co nanichátëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Iporahuanta' co nanitëramahuë'. ³ Co noyahuë' yonquiramasopita co nanianchátëramahuë'. Canpita capini ninoyapatoma', nino'huirama'. ¿Onpoatonta' canpitaora nohuantëramasoachin yonquiconama'? Nisha nisha yonquiatoma', co

imapisopitahuë pochin cancantërama'. ⁴“Paono imarai quiyaso',” tënama' a'naquëma'. “Quiyaso' Aporosë imarai,” tënama' a'naquëmanta'. Ina pochin nonatoma', co imapisopitahuë pochin yonquirama'.

⁵Co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Quiyanta' topinan piyapicoi nipiraihuë', Yosë sha'huitërincoi ni'ton, a'chintërainquëma'. Natanpatama', Yosë imasarama'. ⁶Ni'co'. Iminpatëra, a'naso' sha'tërin. Ina quëran a'nanta' pacarapiton, i'shaquë oporapitërin noya papotacaso marë'. Nipirinhüë', Yosëriíchin apapotërin. Inapochachin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Ina quëran Aporosënta' a'chintantarinquëma'. A'chintopirainquëmahuë', Yosëso' anoyacancantërinquëma'. ⁷Napoaton co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, inasáchin yonquicamaso' ya'huërin. ⁸Sha'tërëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. A'nari i'shaquë oporapitërinso pochin Aporosënta' a'chintantarinquëma'. Catocoi chachin Yosë inpriatonën pochin ninai. Inpriatoro'sa' sacatohuachinara, hua'anëni pahuërerin. Onpopinsona sacatohuachinara, no'tëquën pahuërerin. Inapochachin quiyaso' Yosë marë' sacatarai ni'ton, ina acanarincioi. ⁹Quiyaso' Yosë a'parincioi ina marë' sacata'huaiso'. Canpitaso nipirinhüë' Yosë sha'tërinso pochin ninama'. Naporahuaton, Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë pëinën pochin ninama'.

¹⁰Natëricho quëran yapëihuatëra, acopo' ihuatahuatë', siminto acorë'. Ina'ton acorëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Yosë catahuarinco no'tëquën a'china'huaso'. Ina quëran a'napitanta' a'chintantarinënuëma'. Napoaponahuë', a'naya a'naya noya yonquiaton pëirinso pochin a'napita noya a'chintacaso' ya'huërin. ¹¹Quisocristoso' ina siminto pochin ninin. Yosë nohuanton, ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. Co ina imapatëhuahuë', co onporonta' Yosë nohuitarihuahuë'. ¹²Siminto nani acohuachina, nisha nisha quëran pëipi. A'naquën oro, prata, inapita quëran pëipi. Nisha nisha na'piro'sa' pa'ton nininsopita quëran pëipi. A'naquënso nipirinhüë' nara, panpë, piquira, inapita quëran pëipi. ¹³Tachiton nininso quëran pëipatëra, noya ninin, co huiquitërinhuë'. Nipirinhüë', nara, panpë, piquira inapita quëran pëipatëra, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin ayaro' tahuëri Yosë ya'ipinpoa' ninëhuasopita pën quëran tëniarin. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' nitotapi. ¹⁴Noya nipatëhua', tachiton quëran pëirinso pochin nisarëhua'. Inaso' co huiquitërinhuë' ni'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. A'napita catahuarëhua' noya imacaiso marë'. Napoaton inápaquë acanaarinpoa'. ¹⁵A'naquënso nipirinhüë' Yosë imaponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran imapihuë'. Co a'napita catahuapihuë' noya imacaiso marë'. Napoaton pëi' huiquitërinso pochin nisapi. Yosë'pa' paponaraihuë', co ina marë' sacatopihuë' ni'ton, inápaquë co manta' canapihuë'.

¹⁶Yosë imapatëhua', ina pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', cancanënpoaquë ya'huërarin. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁷Canpitaso' Yosë pëinën pochin ninama' ni'ton, a'na piyapi atapicancanpachinquëma', Yosëri chiníquën ana'intarin. Yosë pëinënquëso' noyasáchin nicacaso' ya'huërin.

¹⁸Ama inquëma tëranta' isoro'paráchin yonquiatoma', ninonpintocoso'huë'. “Caora noya noya nitotërahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ama ina pochin yonquicoso'huë'. “Caora co no'tëquën yonquirahuë'. Catahuaco Siniro noya yonqui'i,” topatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicaso'. ¹⁹Co imapisopitaso'huë' nani ma'sha nitotaponaraihuë': “Co no'tëquën yonquipihuë’,” tënin Yosë. Quiricanën quëran anitotërinpoa'. “Na'con nitotatona', piyapi'sa' nonpintopirinhüë', co nanitopihuë' Yosëso' nonpintacaiso'. Inari na'con na'con nitotaton, minsëarin,” tënin. ²⁰Yosëso' ya'ipi nitotërin. “Piyapi'sa' na'con yonquipirinhüë', napoonin yonquipi,” tënin anta'. Quiricanën quëran naporin. ²¹Napoaton ama piyapi'sa' pa'yatocoso'huë'. “Paso' quëmapi noya noya a'chintërincoi,” ama tocoso'huë'. Yosëíchin pa'yatacaso' ya'huërin. Inari ya'ipi acorin canpita marë'. ²²Ina nohuanton, carinquëma' a'chintëranquëma'. Aporosë, Pitro, inapitanta' Yosëri a'parin a'chintinquëmaso marë'. Nani ma'sha isoro'paquë

quëtërinpoa' noya ya'huëcaso marë'. Anoyacancantërinpoa' Yosë nohuitatëhua' noya noya nanpicaso marë'. Chiminpatëhua', ya'huërin'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ipora tahuëri'sa' noya catahuarinpoa'. O'mantacaso' tahuërinta' co naniantarinpoahuë'. Noyasáchin yonquirinpoa'. ²³ Quisocriso anoyacancantërinpoa' ni'ton, inasáchin imacaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'. Tata Yosëri chachin a'paimarin.

4

Yosë marë' sacatëraisó'

¹ Hua'qui' piyapi'sa' co Yosë nanamën nitotopihuë' ni'ton, Yosë a'parincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Quisocriso inpriatonën pochin ninai. Ina yonquico'. ² Inpriatonpo' nipatëra, hua'anënpo' no'tëquën natëcaso' ya'huërin. Inapochachin Yosë hua'anëntërincoi ni'ton, inasáchin natëcaso' ya'huërin. ³ Napoaton sha'huirapihuatamaco, co ina yonquirahuë'. Piyapi yonquirincoso' co yonquirahuë'. Co caora tëranta' nisha'huirapica'huaso' yonquirahuë'. ⁴ Noya mini natërahuë, topirahuë', co caso' Yosë pochin nitotërahuë'. “Noyaco,” ténahuëso marë' co Yosë noya ni'sarincohuë'. Inaíchin ya'ipi nitotaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. ⁵ Napoaton iporaso' ama nisha'huirapiahuasohuë'. A'na tahuëri Siniro o'mantahuachin, ya'ipi piyapinpoa' téniarinpoa'. Ya'ipi ninëhuasopita anitotarinpoa'. Po'oana quëran ninëhuasopitanta' a'ninquëchin sha'huitarinpoa'. Yonquirëhuasopitanta' nitotërin. Ma'marësona tëranta' naporëhuaso' anitotarinpoa'. Naporo' ya'ipinpoa' no'tëquën nontarinpoa'. Noya nipatëhua', noya ni'sarinpoa'.

⁶ A'chintohuatëinquëmara iyaro'sa', Yosëichin yonquirai. Aporosërë'coi a'chintërainquëmaso' ninshitëranquëma' canpitanta' quiya pochin yonquicamaso marë'. Yosë quiricanënáchin natëcaso' ya'huërin. A'na quëmapi noya noya a'chintohuachinquëma', ama inasáchin pa'yatocosohuë'. ⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha nitotërehua'. Co canpoara nohuanton, nitotërehuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' noya noya nicacaso'. Co catahuarinpoahuë' naporini, co manta' nitochitërihuahuë'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'.

⁸ Canpitaso' naporama': “Nani ya'ipi nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë' noya cancanta'huaiso marë'. Quiyaora noya nitotatoi, hua'an pochin chiníquën nanantërai,” topiramahuë'. ¡Tëhuënhachin chiníquën nanantërama' naporini, quiyanta' isoro'paquë chachin chiníquën nananchitoihuë'! ⁹ Co ina tahuëri naniyatërarinhuë'. Yosë nohuanton, co piyapi'sa' noya ni'ninacoihuë'. Nanamën a'china'huaiso marë' a'papiirincoihuë', na'a piyapi'sa' co nohuantopihuë'. Apiro'sa pochin ni'ninacoi. Chimirin quihuitërinacoi. A'ninquëchin aparisitërinacoi ni'ton, anquëniro'santa' nicatona', pa'yanpi. ¹⁰ Quisocriso natëtoi, nanamën a'chinarai. Ina marë' quiyaso' tëhuarinacoi. Canpitaso nipirinhue' noya nitotona'piro'sa pochin nicatënëinquëma', co tëhuarinëinquëmahuë'. Quiyaso' co chiníquën nanantëraihuë'. Canpitaso nipirinhue' chiníquën nanantërama'. Piyapi'sa' noya ni'pirinëinquëmahuë', quiyaso' co noyahuë' ni'ninacoi. ¹¹ Iporahuanta' parisitarai. A'na tahuëri tana natanai. Yamororai. A'moca'huaisonta' pahuantërincoi. Ahuërinacoi. Pa'sápatoi, co huachi ya'huëmiatëraihuë'. ¹² Chiníquën sacatatoi, canotërai. No'huipirinacoihuënta', noya nontërai. Aparisitohuachinacoiranta', co no'huiraihuë'. Ahuantërai.

¹³ Pinopachinacoiranta', sanoanan quëran nontërai. “Nanan anoyachi,” ta'toi, noya nontërai. No'huitonacoi, iporahuanta' co quë'yarinacoihuë'. Amoro pochin ni'ninacoi. ¹⁴ Co no'huiranquëmahuë'. Nosororanquëma'. Co nohuantërahuë' atapana'huanquëmaso'. Pënëna'huanquëmaso marë' ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatënuquëma', napotaranquëma' noya yonquicamaso marë'. ¹⁵ Notohuaro' piyapi'sa' Quisocriso nanamën a'chintopirinëinquëmahuë', carima'ton pënënanquëma' ni'ton, imarama'. Quisocriso nanamën sha'huitohuatënuquëmara, natërama'. Napoaton tataparima pochin ni'co. ¹⁶ Ina pochin cancantatomaco, nonanco, ténahuë.

¹⁷ Ina marë' Timotio a'patëranquëma'. Inaso' noya ni'nahuë. A'chintohuatëra, Quisocriso imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë. Nóya Sinioro imarin. Ya'ipi naporahuëso' ayonquiariinquëma' noya noya imacamaso marë'. Insëquësona pa'patëra, Quisocriso nanamënsáchin a'chinahuë. Imapisopita niyontonpachinara, a'chintërahuë. ¹⁸ A'naquëmaso nipirihuë' nocanatomo, "Quiyaso' Paono quëran na'con na'con nitotërai. Napoaton co huachi yahuë'ninhuë'," topiramahuë'. ¹⁹ Tëhuënhachin nicaponquëma' yapa'sarahuë. Yosë nohuanton, co hua'quiya quëranhuë' pa'sarahuë. Naporo' nocaninacosopita ni'sarahuë. Na'con nonpirinahuë', co nimara nanitapapihuë' Yosë marë' noya sacatacaiso'. ²⁰ Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuë'. Yosë hua'anëntohuachinpoa', piyapi'sa' catahuarëhua' noya noya imacaiso'. ²¹ Nosororranquëma' ni'ton, sanoanan quëran yapënpiranquëmahuë'. Co Yosë natëhuatamahuë', pa'pato ana'inta'huanquëmaso' ya'huërin. Canconpato, ¿ma'cha onpochinquëma nicaya? tënahüë.

5

Quisocriso imaponahuë', oshahuaninso'

¹ A'naquënso' co noyahuë' nicaton, monshihuanin, topi natantërahuë. Inaso' pa'pin sa'in monshitërin. Inapoaton, pa'pi co noyahuë' ninin. Co imapisopitahuë tëranta' co onporonta' ina pochin nipihuë'. ² Canpitanta' nitotapomarahuë', co ina marë' tapanamahuë'. Ina oshanën yonquiatoma' sëtacamaso nipirihuë', iporahuinta' "Quiyaso' nóya imarai," toconama'. Nani ocoicaso nipirihuë', co ocoiramahuë'. ³ Co canpitataquë ya'huaporahuë', canpitataquë ya'huëarahüëso pochin cancantato, yonquiranquëma'. Ina quëmapi no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tënahüë. ⁴⁻⁵ Quisocriso imarama' ni'ton, niyontonco'. Niyontonpatama', ca pochin cancantatoma', ina quëmapi chiniquën pënëncó'. "Sinioro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'painquënsohuë', tënai. Sopai natëran ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itoco'. Inapotohuatama', a'na tahuëri yonquiapon nimara. "Co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, Yosë imanta'i," tapon nimara. Napohuachin, Sinioro Quisoso o'mantahuachin, nicha'ësarín huachi.

⁶ Iporaso nipirihuë' "Nóya imarai," topiramahuë', co ya'ipinquëma' noya ni-namahuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ni'co'. "Pan nipatëra, pi'pian ahuëpocatërinso' acohuachina, ya'ipi së'cotërin," topi. Nani ina nitotërama'. Inapochachin a'nayanquëma tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', ya'ipinquëma' nitapicananarama'. ⁷ Iráca Pascoa cosharo' ca'pachinara, co pi'pian tëranta' ahuëpocatërinso' nohuantopihuë'. Ya'ipiya të'yatopi. Pascoaquë carniroa'hua tëpapiso pochin Quisocriso nani chiminin canpoa marë'. Ina imarama' ni'ton, nasha cancan quëtërinquëma'. ⁸ Pascoa pita na'huaso', ya'ipi ahuëpocatërinso' të'yatopi. Inapochachin canpoanta' ya'ipi co noyahuë' yonquirehuasopita a'poatëhua', noyasáchin niahua'. Ama huachi co noyahuë' niahuasohuë'. Noyápiachin cancantatëhua', no'tëquënáchin yonquia'ahua'.

⁹ I'huanta' nani ninshitëranquëma'. "Ama monshihuaninsopitarë'quëma' ni-payacosohuë'. Ama inapita noya ni'cosohuë'," itëranquëma'. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë imatonahuë', monshihuanpi, apirapi, ihuatopi, mamanshi moshapi, inapopi. Hua'huayatërahuë' piyapi ina pochin nipi ni'ton, inapitaso' nontacaso' ya'huërin. Co nontërehuahuë' naporini, co nanichitërihuahuë' isoro'paquë ya'huëcaso'. ¹¹ A'naquënso nipirihuë'. "Canta' imarahüë," taponahuë', monshihuanárin. A'nanta' apirarin. A'naquëonta' ipora huanta' mamanshi moshararin. A'napitanta' pinotapi, no'pirapi, ihuatapi, naporapi. Napoaponaraihuë': "Quiyanta' imarai," topi. Ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'. Yosë nonpintapi ni'ton, ama inapitarë'quëma' coshatocosohuë'. ¹²⁻¹³ Co Yosë imapisopitasohuë' co canpoari ana'intacaso' ya'huërinhuë'. Tananpitahua' Yosëri ana'inchin. Imarëhua capiniso nipirihuë' nipënehuan' noya yonquicaso marë'. Co noyahuë' nina'pi, niyontonama quëran ocoico', tënahüë.

6

Imarëhuasopita capini nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

¹ Canpita capini nanan ya'huëhuachin, ama nino'huicosohuë'. Ma'sha nionpotohuatamara, ¿onpoatomata' coisëquë niquëparama'? Co inaso' imarinhuë'. Quisocriso imarama' ni'ton, niyontonpatama', no'tëquën pënënco' nanan anoyachina'. ² A'na tahuëri Quisocriso o'mahuachin, imarëhuasopita acoarinpoa' inarë'quënpoa' hua'anëntacaso marë'. Coisë pochin nicatëhua', ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarihua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotatoma', ipora nanan ya'huëhuachin, anoyatacaso ya'huërin. ³ Ayaro' tahuëri anquëniro'santa' hua'anëntatëhua', coisë pochin no'tëquën sha'huitarihua'. Nani inanta' nitotërama'. ¡Nanan isëquë co onpopinchin sacaihuë' anoyatacaso'! ⁴ Napoaton nanan ya'huëhuachina, co coisëquë nisha'huirapicamaso ya'huërinhuë'. Co inaso' Yosë imana'pihuë' ni'ton, co canpoa pochin no'tëquën yonquirinhuë'. ⁵ Tapanacamaso marë' pënënaranguëma'. ¿Co a'naya tëranta' niyontonamaquë noya yonquina'pi ya'huërinhuë' ti? ¡Ya'huërin mini, tënahüë! Nanan ya'huëhuachin, inari anoyachin. ⁶ Canpitaso nipirinhuë' imaramaso capini nipinotoma', nisha'huirapirama'. Naporahuaton, coisëso' co Yosë natëpirinhuë', inaquë niquëpahuatamara, co noyahuë' ninama'.

⁷ Nisha'huirapihuatamara, co imapisopitahuë pochin niconama'. Ma'sha onpotohuachinënguëma', ¿onpoatonta' co ahuantëramahuë'? Ma'shanëma' matohuachinënguëma', tananpitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. ⁸ Canpitaso nipirinhuë' co noyahuë' cancantatoma', imaramasopita capini niihuarama'. Naporahuaton, ninonpinapitoma', nii'huërëtërama'.

⁹ Co noyahuë' nipsisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¡Nani ina nitotërama' ipora! Ama ninonpintocohuë'. A'naquën co Yosë natëtonahuë', monshihuanapi. Mamanshi moshapi. Sa'ina' ya'huëtopirinahuë', a'na sanapi së'huapi. Quëmapi capini nisë'huapi. Taparosachin yonquipi. Inapita pochin nipsisopitaso', co Yosë'pa' pa'sapihuë'. ¹⁰ A'naquëonta' ma'sha ihuatopi, apirapi, no'pipi, pinotopi. A'naquën a'napita ahueatona', ma'shanëna' matopi. Ya'ipi co noyahuë' nipsisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¹¹ Iráca a'naquëma' ina pochin nipiramahuë'. Siniro Quisocriso imapatamara, oshanëma' inquitërinquëma'. Nani anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' noya cancantacaso'.

Ma'marësona nonënpoa' Yosë acotërinpoaso'

¹² “Ma'sona tëranta' yanipatëhua', noya nicacaso',” topi a'naquën. Napoaponahuë', co ya'ipi ninëhuasopita catahuarinpoahuë' noya cancantacaso marë'. Napoaton ma'sona tëranta' anishacancantohuachinco, co nisarahuë'. Ano'quihuachinco. ¹³ A'naquën napopi: “Cosharo' ya'huërin anpopitë marë'. Anpopitënta' ya'huërin coshoro marë',” topi. Inaso nipirinhuë', a'na tahuëri Yosë nohuanton, coshoro', anpopitë', inapita ta'huantarin. Ni'ton, co coshatërehuaso marë' oshahuanëhuahuë'. Napoaponahuë', monshihuanacaso' pa'pi co noyahuë'. Co Yosë nohuantërinhuë' monshihuanacaso'. Co ina marë' nonënpoa' acotërinpoahuë'. Siniro natëcaso marë' acotërinpoa'. Nonënponta' nicha'ërin. ¹⁴ Yosë nohuanton, Siniro Quisoso nanpiantarin. Inari chachin chiniquën nanantaton, nonënpoa' ananpitaantaripoa'.

¹⁵ Quisocriso imapatëhua', ina nonën pochin ninëhua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotapomarahüë', ¿noya ipora monshihuanapi monshitacaso' to? ¡Co onporonta'! ¹⁶ Yosë quiricanënguë naporin: “Quëmapi sanapi mapachina, cato' piyapi nipoahuë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin,” tënin. Canpitaso' monshihuanapi ichihuë'ëpatama', ina pochin cancantarama'. Inapohuatama', co Quisocriso imamiataramahuë'. ¹⁷ Quisocrisoíchin imapatëhua', ina pochin cancantarëhua'.

¹⁸ Napoaton ama pi'pisha tēranta' monshihuancohuē'. Ihuatacaso', no'picaso', inapita nicacaso' co noyahuē', nipirinhue', co atapicancaninpoahuē'. Monshihuanpatama', nitapicancanarama'. Nonēmanta' tapiarama'. ¹⁹ Quisocriso imapatēhua', Ispirito Santo ya'coancantērinpoa'. Nani ina nitotērama'. Yosē a'patimarinpoa' ni'ton, cancanēnpoaquē chachin ya'huērarin. Napoaton co huachi canpoara nohuantērēhuaso-pita nicacaso' ya'huērinhue'. Yosē chachin hua'anētērinpoa'. ²⁰ Quisocriso chiníquēn parisitaton, chiminin nicha'ēinpoaso marē'. Nicha'ērinpoa' ni'ton, ya'ipi nonēnpoa quēran huarē' hua'anētēnpoaso' ya'huērin. Napoaton noyasáchin nico' a'napitanta' nicanatēnquēma' Yosē chinochina'.

7

Yasa'arinsopita pēnēninsō'

¹ I'hua chachin ninshitatomaco, nisha nisha natanamaco ni'ton, sha'huichinquēma'. Quēmapi co yasa'apachinhue', noya inaora ya'huēcaso', tēnahuē. ² Napoaponahuē', na'a piyapi'sa' monshihuanapi ni'ton, na'con na'con quēmapi'sa' sa'aina'. Ama monshihuanacaiso marēhuē' sa'aina'. Quēmapi'sa' sa'inaráchin yonqui'ina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ináchin yonqui'ina'. ³ Quēmapi'sa' sa'ina' noya nosoroatona', ichihuē'ēina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' nosoroatona', huē'ēpaina'. ⁴ Sanapi nani so'yahuachina, co inaora nohuantērinso' yonquicaso' ya'huērinhue'. So'in nohuantērinsonta' yonquicaso' ya'huērin. Quēmapi' co inaora nohuantērinso' yonquicaso' ya'huērinhue'. Sa'in nohuantērinsonta' yonquicaso' ya'huērin. ⁵ Ama nia'po'inasohue', niichihuē'ēina'. A'na tahuērisko nipirinhue' quēmapi sa'inē chachin inahuara yonquinēna quēran nohuantohuachina', na'con na'con Yosē nontacaiso marē' nisha huē'ēina'. Ina quēran naquēranchin nihuē'ēpanta'ina' ama nisha yonquicaiso marēhuē'. Ama hua'qui' nisha huē'ēcosohue', Satanasē minsēchinquēma'.

⁶ Napoaton yasa'apatama', sa'aco', tēnahuē. Co yasa'apatamahuē', noyatapon. Co Yosē ina pochin camaipirinpoahuē', ayonquirinco ni'ton, sha'huitaranquēma'. ⁷ Caso nipirinhue' co sa'ahuancohuē'. Co manta' sanapi sē'huarahuē'. Yosē catahuarinco ahuaanta'huaso'. Pa'sápato, a'chinárahue'. Na'a quēmapi'sa' ca pochin nipi naporini, noya niitonahuē', topirahuē'. Co ya'ipi nanitopihuē' ca pochin nicacaiso'. Yosē catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. A'naquēn ina nohuanton, sa'arin. A'naquēnso nipirinhue' ina nohuanton, noya inaora ya'huērin.

⁸ Co yasa'apatamahuē', noya nisarama'. Inapochachin quēyorono'sa' co yaso'yantahuachinhue', noya nisapi. Canta' caora ya'huarahuē. ⁹ Napoaponahuē', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. A'naquēn co sa'apachinhue', nisha nisha yonquipi. Sanapi sē'huacaisoachin nohuantopi. Ina pochin cancantohuachina', sa'aina'. Ina noya, tēnahuē.

¹⁰ Nani sanapi mapatama', inarē'quēmáchin ya'huēco', tēnahuē. Co casáchin naporahuē'. Quisocriso sha'huitērinpoa' ni'ton, natēcaso' ya'huērin. Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' chinpitomiatacaso' ya'huērin. ¹¹ Nipirinhue', co chinpitohuachinhue', ama huachi a'na quēmapi so'yachinsohue'. So'in chachin chinpitantahuachin, noya nisarin. Quēmapi'santa' sa'apachina', ama sa'ina' tē'yachinasohue'.

¹² Isonta' pēnēntaranquēma'. Quisocriso isoro'paquē nipon, co napopirinhue', noya pēnēntaranquēma', tēnahuē. A'naquēma' co'huara Quisocriso imashatērapomahuē', sa'arama'. Iporaso' imapiramahuē', sa'amaso' co yaimarinhue'. Noya yacapahuachinquēma', ama tē'yatocosohue'. ¹³ Canpitanta', imoyaro'sa', a'naquēma' imapomarahue', co so'yamaso' yaimarinhue'. Co yatē'yatohuachinquēmahuē', ama ta'ananpicosohue'. Noya yacahuatoma', chinpitoco'. ¹⁴ A'naíchin imaponahuē', noya ichiya'huē'in. Sa'in imapachina, so'ionta' Yosēri noya yonquiarin. Oshaquēran imapon nimara. Inapochachin quēmapi imana'pi nipachina, sa'ionta' Yosēri noya yonquiarin. Hui'ninpitanta'

noya yonquiarin. Co ichiya'huëhuachinhuë', hui'ninpita co onporonta' Yosë imaponahuë' nimara. ¹⁵ Nichinpitacaso' noya noya nipirinhüë', quëmapihüë' nipon, co imatonhuë' yapa'pachin, noya pa'in. Sanapinta' co imatonhuë' yapa'pachin, noya inanta' pa'in. "Noya nini'toma', ya'huëco'," itërinpoa' Yosë. ¹⁶ Sanapi noya imaponahuë', so'inso' co onporonta' imaponhuë' nimara. Quëmapinta' noya imaponahuë', sa'inso' co imaponhuë' nimara. Co nitotërëhuahuë'.

¹⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha ninëhua'. Co napopináchin ninëhuahuë'. Onpopinsona nicasëhua' Yosë imapatëhua', inachachin niahua'. Ya'huërëhuahuë' chachin sano yonquiatëhua', imahua'. Paato, ya'ipi imapisopita inachachin pënënarahuë'. ¹⁸ A'naquëma' co'huara imashatërapomahuë', marca acotërinëinquëma'. Quisocriso imapatama', ama ina marë' tapancosohüë'. Naporahuaton, co marca ya'huëtohuachinquëmahuë', ama niacotocosohüë'. ¹⁹ Co marca yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë natëcasorachin yonquico'. ²⁰ Ya'nan Quisoso imapatama', onpopinsona nicasëma' imapatama', inachachin nisáco'. Ama a'na' a'na' pochin yonquicosohüë'. ²¹ A'naquëma' patron marërachin sacatohuatama', ama ina marë' sëtocosohüë'. Nipirinhüë' nanitohuatama', pipimiatatoma', canpitaora marë' sacatoco'. ²² Patron marë' sacatapomarahüë', Yosë huayonpachinquëma', oshanëma' inquitatëinquëma', nicha'ërinquëma'. Ina yonquiatoma', co huachi sëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin a'naquëma' co patron asacatopirinquëmahuë'. Yosë nicha'ërinquëma' ni'ton, ina na'con na'con natëcamaso' ya'huërin. Yosë piyapinënpita ninama'. ²³ Quisocriso chiminatón, nicha'ërinquëma'. Inasáchin natëtoma', yonquico'. Ama piyapi'sa marëáchin sacatatoma', Yosë naniantocosohüë'. ²⁴ Napoaton iyaro'sa' ya'nan imapatama', onpopinsona nicasëma' imaramaso chachin nisáco'. Yosë ni'sarinquëma'.

²⁵ Iporaso' co sa'arinsopitahuë', co so'yarinsopitahuë', inapita ma'sona onpocaso' sha'huichinquëma'. Quisocriso isoro'paquë nipon, co ina a'chinpirinhüë', catahuar-inco no'tëquën pënëna'huaso'. Nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Napoaton nanitërama' natëamacoso', tënahuë. ²⁶ Ipora tahuëri'sa' sacai' imacaso', na'con aparisitarinënpoa'. Napoaton onporamasona ya'huapoma', inachachin ya'huëco'. ²⁷ Sa'ahuanpatama', ama të'yatocosohüë'. Co sa'ahuanpatamahuë', noya canpitaora ya'huëco'. ²⁸ Napoaponahuë', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. Inapochachin nano'santa' yaso'yahuachina', noya nisapi. Co ina marë' oshahuanapihüë'. Nipirinhüë', sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa' inapitaso' saca sacai' ya'huapona'. Co nohuantërahüë' canpitaso' ina pochin nicacamaso'.

²⁹ Ni'co', iyaro'sa'. Yosë nohuanton, co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Napoaton sa'ahuanpatama', ama sa'amachin yonquicosohüë'. Yosë na'con na'con yonquico'. ³⁰ A'na tahuëri sëtapomarahüë', ama sëtacamasorachin yonquicosohüë'. Yosë yonquiatoma', noya cancantoco'. A'na tahuërinta' capa cancantapomarahüë', ama inasáchin yonquicosohüë'. Ma'sha pa'anacasonta' ya'huëtopirinquëmahuë', ama inasáchin yonquicosohüë'. ³¹ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita a'na tahuëri ta'huantarín. Napoaton ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', ama inapita na'con na'con yonquicosohüë'.

³² Nani ma'sha yonquihuatëra, sacai' Yosë marë' sacatacaso'. Co nohuantërahüë' canpitaso' nisha nisha yonquiatoma', napion cancantamaso'. Quëmapi co sa'in ya'huëtohuachinhuë', co nani ma'sha yonquicaso' ya'huërinhuë'. Nanitërin Sinioroáchin yonquicaso'. ³³ Sa'ahuano'saso nipirinhüë' nani ma'sha yonquicaíso' ya'huërin. Sa'ina' noya ya'huëcaíso marë' na'con yonquiapi. ³⁴ Co nanitopihüë' Yosëáchin yonquicaíso'. Inapochachin sanapi'santa' co so'yahuachinahuë', nani-topi ya'ipi cancanëna quëran Yosëíchin yonquicaíso'. Inasáchin yonquihuachina', na'con Yosë marë' sacatapi. So'yahuano'saso nipirinhüë', na'con ma'sha yonquicaíso' ya'huërin. So'ina', hua'huinpita, inapita noya nocomacaiso' ya'huërin.

³⁵ Ina pochin a'chintëranquëma' yonquicamaso marë'. Co caso' camairanquëmahuë'. Noya yonquico' Yosë nohuantërinso' ayonqui'inquëma'. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë na'con na'con yonquiatoma', ina marë' sacatoco'.

³⁶ Hui'nama' nani nanontohuachin, quëmapiri nohuantohuachin, ama apirato-cosohüë'. Noya macacaso' nipachina', "Maquë'," itoco'. Noya so'yain. Co ina marë' oshahuaninhuë'. ³⁷ Nipirinhuë', co quëtacaso' nohuantohuatamahuë', noya inanta'. Hui'naonta' co yaso'yahuachinhuë', quëma pëinënguë chachin ya'huë'in. Yaso'yahuachin, acoantoco'. ³⁸ Nanon aso'yacaso' noya. Co'so' nohuantohuachinahuë', inanta' noya. Co so'yahuachinhuë', noya noya, topirahuë'.

³⁹ Sanapi so'yahuachin, so'in chinpitacaso' ya'huërin. Napoaponahuë', so'ini ayanan-pihuachin, yaso'yantahuachin, noya so'yanta'in. Yosë imana'pi so'yachin. ⁴⁰ Co huachi so'yantahuachinhuë', noya inanta'. Noya noya cancantarin, topirahuë'. Ispirito Santo catahuarinco no'tëquën pënënta'huaso' tënahuë'.

8

Cosharo' mamanshi marë' acopiso'

¹ A'naquën ma'sha tëparahuatona', nosha acopi mamanshi chinotacaiso marë'. "¿Noya ipora ina nosha pa'angatë' capacaso' ti?" itëramaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Tëhuëenchachin iyaro'sa' co mamanshisó' nanpirinhuë', nitotërëhua'. Nani na'con nitotarihuarahüë', co a'napita nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nitotatëhua', ninocanarihua'. Nipirinhuë', piyapi nosorohuatëhua', catahuarëhua' noya noya Yosë imacaiso marë'. ² A'naquënso': "Ya'ipi nitotërai" topirinahuë', na'con pahuantarin no'tëquën yonquicaiso'. ³ Napoaponahuë', Yosë nosorohuatëhua', ina pochin cancantarihua'. Ina quëran Yosë nohuitatonpoa', noya ni'sarinpoa'.

⁴ Nosha mamanshi chinotacaiso marë' acopiso' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co mamanshi nanpirinhuë'. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë'. Tata Yosëíchin chinotacaso' ya'huërin, tënëhua'. ⁵ A'naquënso' nipirinhuë' nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita moshapi. Inápaquë ya'huërinso'pita moshapi. Nisha nisha ya'huërin, "yosë" ta'tona', moshapi. "Inapita natëcaso' ya'huërin," topi. ⁶ Canpoaso' nipirinhuë' Tata Yosëíchin chinotërëhua'. Ya'ipi ma'sha ninin. Ina marë' acorinpoa'. Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nininpoa'. Nani nicha'ërinpoa' ina nohuitatëhua' nanopicaso marë'.

⁷ Napoaponahuë', a'naquënso' co ina nitochátërapihuë'. Iráca mamanshi chinotopirinahuë', Quisocristo imapachinara, mamanshi a'popi. A'popirinahuë', ipora huanta' co cancanëna quëran natëyátërapihuë'. "Nosha mamanshi marë' tëpapiso' ca'patëhua', mamanshi chachin chinotarëhua'," taponaraihuë' ca'pachina': "Oshahuanëhua'," ta'tona', co huachi noyápiachin cancantopihuë'. ⁸ Tëhuëenchachin ca'patëhua', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. A'pohuatëhua', co ina marë' Yosë noya noya ni'ninpoahuë'. Co inaso' coshoro' yonquirinhuë'. Cancanënpoa quëran noya yonquicaso' na'con na'con nohuantërin. ⁹ Nipirinhuë', ya'ipi nosha ca'patama', ni'cona a'napita anishacancantotama'. A'naquën imasapirinahuë', co Quisocristoíchin natëyátërapihuë'. Nisha nisha të'huatapi. ¹⁰ "Ya'ipi nosha noya capacaso'," ta'toma', noya ca'nama'. A'na tahuëriso' nipirinhuë' mamanshi moshapiso' pëiquë pa'patama', inaquë coshatarama'. Inaquë coshatasëma', të'huatona'pi nicatënguëma': "Mamanshi marë' acopiso' noya capacaso'," tapon nimara. Ina quëran: "Canta' nipachin ca'i," ta'ton, ina nosha capon. Ina ca'pachin, "Oshahuanahuë caso huachi," ta'ton, co noyahuë' cancantarin. ¹¹ Canpitaso' nitotatoma', noya capomarahüë', të'huatona'pi atapicancanarama'. Ina marënta' Quisocristo chiminin. ¹² Të'huatona'pinta' imaponahuë', co ya'ipi cancanën quëran imarinhuë' ni'ton, nisha nisha të'huatarin. Nonanatënguëma', ca'pachin, co noyahuë' cancantapon. "Ma'cha onpo'iyá. Co noyahuë' ninahuë'," tapon. Ina aoshahuanpatama', Quisocristonta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Ina marë' canpitanta' oshahuanarama'. ¹³ Ya'ipi coshoro' noya capacaso' nipirinhuë', a'na tahuëri nosha

capasoco iyahuë niconco nishacancantohuachin, co huachi ina nosha ca'sarahüë'. Iyahuë nosoroato, co pi'pian tēranta' nohuantērahuë' anishacancanta'huaso'.

9

Quisocristori acorinsopita

¹ Co inso piyapi tēranta' camairincohuë'. Quisocristo chachin acorinco nanamēn a'china'huaso marë'. Inápaquë panantarinso' piquēran cari ni'nahuë. Ina catahuarincó a'china'huaso'. A'chintohuatēnquēmara, canpitanta' imarama'. ² “Co Quisocristo chachin acorinquēnhuë’,” itērinaco a'naquēn. Canpitaso nipirinhüë' co napotaramacohüë'. A'chintohuatēnquēmara, Quisocristo imarama' ni'ton, acorincoso' nitotērama'.

³ Nocanpachinacora, no'tēquēn iso pochin sha'huitērahuë': ⁴ A'chintohuatēinquēmara, a'camacoiso' ya'huērin. Yamorohuato, o'shitamacoisonta' ya'huērin. Nohuantērai naporini, noya ma'paitēinquēmahuë'. ⁵ A'napita Quisocristori acorinsopitaso', sa'atona' sa'inarë' iratopi. Nanamēn a'chinacaiso marë' pa'pachinara, sa'inë chachin pa'pi. Quisocristo iinpita, Pitro, inapitanta' inapopi. Nohuantērai naporini, quiyanta' Quisocristo imarinso' macatoi, inaro'coi chachin irachitoihuë'.

⁶ Pirnapirë'co a'chintarainquēma' ni'ton, a'camacoiso' ya'huēpirinhüë'. Quiyaora sacatatoi, coshatērai. Ma'shanta' pahuantohuachincoira, quiyaora pa'anai. A'napitaso' topinan ma'parinēnquēma'. ⁷ Ni'co', iyaro'sa'. Sontaro ya'conpachinara, co cosharonēn pa'anacaso' ya'huērinhuë'. Capacaso', a'mocaso', inapita topinan quētopi. Inapochachin opa sha'pachina, hua'anēni inaora macaton, irorin. Co ina marë' pahuērētacaso' ya'huērinhuë'. Ohuica pē'tahuana'pinta' nohuantohuachina, ohuica sho'shoi' shi'shiaton, o'orin. ⁸ Co piyapi'saráchin ina pochin yonquipihuë'. Yosë quiricanēnquēnta' Moisésē naporin: ⁹ “Toro asacatohuatama', a'caco'. I'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohüë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin,” tēnin iráca ninshitatón. Co toroáchin yonquiatón, Yosë naporinhüë'. ¹⁰ Canpoanta' yonquiatónpoa', quiricanēnquë aninshitērin. Quēmapi iminpachina, co topinan sha'ninhüë'. “Nitohuachin, masarahüë,” ta'ton, sha'nin. Ina quēran sha'ninso' cayahuachina, manin. ¹¹ Inapochachin quiyanta' Yosë nanamēn a'chintērainquēma' noya noya cancantacamaso marë'. Ina marë' ma'sha pahuantohuachincoi, topinan quētēramacoi naporini, noya niitonhuë'. ¹² A'napitaso' a'chintohuachinquēmara, ma'sha topinan quētērama'. Quiyaso' na'con na'con a'chintērainquēma' ni'ton, na'con na'con quētamacoisó' ya'huēpirinhüë'.

Napoaponahuë', co manta' topinan ma'parainquēmahuë'. Ma'sha pahuantopirincoihuēnta', ahuantērai. Piyapi'sa' noya noya Quisocristo nanamēn natanacaiso marë' co manta' ma'patēraihuë'. A'chinahuë quēran canarahüë naporini, co onpopinchin noya ni'itonacoihuë' nimara, tēnahuë. ¹³ Iráca a'naquēn Yosë chinotopiso pēiquë sacatohuachinara, inaquë chachin coshatopi. Ma'sha Yosë chinotacaiso marë' tēpahuachinara, patoma ca'pi. Topinan quētohuachinara, noya ca'pi. Nani ina nitotērama'. ¹⁴ Inapochachin Quisocristori' sha'huitērinpoa'. “Nani tahuēri nani tahuēri Yosë nanamēn a'chinpachina', natanpisopitari ma'sha quēchina' nanpicaiso marë’,” tēnin. ¹⁵ Ina nipirinhüë', co manta' ma'paranquēmahuë'. Co ina marë' ninshitērainquēmahuë'. Co manta' nohuantērahuë'. Caora sacatato, a'chinarahuë. Ina marë' noya cancantērahuë. A'chintērainquēmaso marë' pahuērēamacoso' ya'huērin naporini, chimina'huaso' noya noya niitonhuë'. Topinan nohuantato, a'chintaranquēma', tēnahuë.

¹⁶ A'naquēn: “Yosë nanamēn a'chinahuëso marë' caso' noya noyaco,” topi. Caso nipirinhüë' co caora nohuanto a'chinahuë'. Co ina marë' noya noyacoahuë'. Quisocristo acorinco nanamēn a'china'huaso marë'. Co'so' a'chinpatohüë', ¡ma'huantacha nisarahüë paya! ¹⁷ Caora nohuanto, a'chinahuë naporini, ina marë' canaitohüë'. Nipirinhüë', ina sha'huitērinco ni'ton, a'china'huaso' ya'huērin. ¹⁸ Napoaton nanamēn a'chinpatēra, co manta' ina marë' ma'patērahuë'. Cosharo', ma'sha, inapita quētīnacoso'

ya'huëpirinhuë', co manta' ma'patërahuë'. Topinan a'chinahuë. Ina marë' nóya cancantërahuë.

¹⁹ Co insonta' pahuëërincohuë' ni'ton, co insonta' camaincoso' ya'huërinhuë'. Nipirinhuë', caora nohuanto, ya'ipi piyapi'sa' catahuarahuë. Na'con na'con piyapi'sari Quisocristo imacaiso marë' a'chinarahuë. ²⁰ Cotioro'sa' a'chintohuatëra, inapita pochin ninahuë inapitanta' imacaiso marë'. Co Moisésë pënëntërinso' natëca'huaso' ya'huëtopirincohuë', cotioro'sa pochin ninahuë natinacoso marë'. Inapitanta' Quisocristo natëcaiso' nohuantërahuë. ²¹ Nisha piyapi'saso' co Moisésë pënëntërinso' natëpihuë'. Napoaton inapita a'chintohuatëra, co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' natërahuë'. Co ina natëpirahuë', Quisocristo natëto, noya ninahuë. Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo nanamënáchin a'chintërahuë. ²² A'naquëonta' imaponahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' co nocanahuë'. “Caso' noya noya imarahuë,” co itërahuë'. Inapita pochin ninahuë natanatonaco, noya noya Quisocristo imacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoroato, sanoanan quëran a'chintarahuë caraya tëranta' cha'ëcaiso marë'. ²³ Ina pochin Yosë nanamën a'chinpató, na'con na'con piyapi'sari ina nohuitapi anta'. Ina marë' canta' noya cancantërahuë.

²⁴ Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, a'naíchin canatërin. Nani ina nitotërama'. A'napitaso' co chiníquën ta'atonahuë', co canatopihuë'. Canpitanta' chiníquën ta'apiso pochin cancantatoma', na'con yonquico' noya noya cancantamaso marë'. ²⁵ Quëmapi'sa' yanicanahuachinara, nani tahuëri ta'arápi noya noya no'quicaiso marë'. Ta'acaisoráchin yonquipi. Canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinahuë', inaso' a'naróchin ahuirin. Canpoaso nipirinhuë' noya nipatëhua', Yosë'pa' acanarinpoa'. Inatohua' co manta' mocsarinhuë'. ²⁶ Caso' co nisha nisha yonquirahuë'. Noya ni'tatë' ta'arëso pochin Yosë natëca'huasoráchin yonquirahuë'. Co topinan ya'huërahuë'. Co papinanquë ahuëtëresó pochin ninahuë'. Yosë nohuantërinso'ráchin ninahuë. ²⁷ Co noyahuë' yonquihuatëra, a'naróchin naniantërahuë'. Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' oshahuanaca'huaso'. Nohuantaso' Yosë marë' sacatarahuë. A'napita na'con pënënpirahuë', co caso' noya nipatohuë', co Yosë noya ni'sarincohuë', co acanaarincohuë', tënahuë'.

10

Ama mamanshi moshacaiso marëhuë' pënëninso'

¹ Iráca napopisopita iyaro'sa', yonquico'. Iráca cotio mashocoro'sa' Iquipito quëran pipirahuatona', Moisésë imapi. Yosë nohuanton, chitoro' ya'norin imacaiso marë'. Naporahuatona', Quëhuai' marë pëntonahuatona', ya'ipiya cha'ëpi. ² Marë quëran cha'ërahuatona', Moisésë imapi. Chitoronta' quëchitërarin. (Inapochachin iporasó Quisocristo natërehua' ni'ton, aporihuanatëhua', imarëhua'.) ³ Iráca inotëro parti pa'pachinara, Yosë nohuanton, nani tahuëri no'paquë cosharo' ya'nohuachina, ya'ipiya coshatopi. ⁴ Inaquëso' co i'sha ya'huëpirinhuë', Yosë nohuanton, na'pi quëran pipirin, ya'ipiya o'opi. Quisocristoso' ina na'pi pochin ninin. Pa'pachinara, co quënanpirinahuë', inari na'con catahuarin cha'ëcaiso marë'. ⁵ Inapotopirinhuë', cotioro'saso' co noyahuë' cancantopi. Na'con na'con co natëpihuë' ni'ton, Yosëri co noyahuë' nicaton, ana'intërin. Ina nohuanton, inaquë chachin chiminpi.

⁶ Pënëinpoaso marë' iráca ina ninshitërin. Inapitaso' co noyahuë' yonquipi. Nani ma'sha noyapatopi. Ama inapita nonahuansohuë'. ⁷ Inapitaso' mamanshi moshapi. “Moshatacaiso marë' pita nipi. Huënsërahuatona', coshatopi, o'opi. Ina quëran nansarahuatona', capa cancantopi,” tënin Yosë quiricanëinquë. Canpitaso nipirinhuë' ama inapita pochin nicosohuë'. ⁸ Ina quëran a'napita monshihuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intërin. Ina nohuanton, cato shonca cara huaranca piyapi'sa' chiminpi. A'na tahuëríchin nipirinhuë', inanapo chiminpi. Ina yonquiatoma', ama manta' monshihuanacamaso' yonquicosohuë'. ⁹ Naporahuatona' Sinioronta tënipi: “Co nimara ana'intarinpoahuë',” ta'tona', co noyahuë' nipi. Ina marë' ya'huanatona', na'a chiminpi.

¹⁰ Ama Yosë no'huitëhua' tarëtahuasohuë'. "Co Yosë noya catahuarinpoahuë'," topi a'naquën. Napoaton Yosëri anquëni a'paimarin inapita tēpacaso marë'.

¹¹ Yosë nohuanon, iráca napopisopita quiricanënuë ninshitopi pēnēinpoaso marë'. Inapita pochin nipatëhua', ana'intarinpoa' canpoanta'. Nani ana'intacaso' tahuëri naniriarin. ¹² A'naya a'nayanquëma' ni'cona oshahuantama'. "Caso' noya piyapico. Co onporonta' Yosë a'poarahuë'," ama tocosohuë'. ¹³ Sopai ya'ipi piyapinpoa' sha'huitërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Yosëso nipirinuë' catahuarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' co nanitërehuasohuë' nitotaton, ni'sarinpoa'. "Tanapitëquë'," itohuachina, co sopai nanitërinhuë' aquëtë' tēniinpoaso'. Cancanēnpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', co sopai minsëarinpoahuë'. Ma'sha onpopirëhuahuënta', Yosë ananitarinpoa' ahuantacaso'. Yosë chachin catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ama pi'pisha tēranta' mamanshi moshacosohuë'. Nosororanquëma' ni'ton, pēnēnaranquëma'. ¹⁵ Canpitaso' nitoyonquirama'. Sha'huitëranquëmaso' yonquico' no'tëquën nitotacamaso marë'. ¹⁶ Niyontonpatëhuara, Quisocristo chiminso' yonquirëhua'. "Quiya marë' Siniro huënainën pa'nin ni'ton, 'Yosparinquën' tēnai," itatëhua', huënainën pochin nininso' o'orëhua'. Cancanēnpoa quëran huarë' yonquiatëhua', o'opatëhua', huënainën napopináchin yonquirëhua'. Ina quëran cosharo' ina nonën pochin nininso' sē'panahuatëhua', ca'nëhua'. "Tëhuëchachin canpoa marë' Quisocristo nonën ohuanpi," ta'tëhua', napopináchin yonquirëhua'. ¹⁷ Quisocristo yonquiatëhua', ina cosharo' ca'nëhua'. Na'aquënpoa' niriuhuarahuë', Quisocristo imarëhua' ni'ton, a'na huëntona pochin ninëhua'. Napopináchin yonquirëhua'.

¹⁸ Isairo'sa' napopisonta' yonquico'. Ma'sha Yosë chinotacaso marë' tēparahuatona', ahuiquitopi. Pi'pian nosha acopiso' ca'pi. Yosë yonquiatona', coshatopi. Inapoatona', Yosë chinotopi. ¹⁹ Mamanshiso' co nampirinuë'. Co chinotacasohuë' nipirinuë', a'naquëni moshapi. Ma'sha inapita chinotacaso marë' tēpahuachinara, topinan quëran napopirinahuë', co mamanshiri ni'ninhuë', co nataninhuë'. ²⁰ Nisha piyapi'saso nipirinuë' mamanshi moshacaiso marë' ma'sha tēpahuachinara, co Yosë yonquipi-huë'. Sopairo'sa' yonquipi. Co caso' nohuanterahuë' canpitanta' sopairo'sa' yonquicamaso'. ²¹ A'naquën mamanshi moshacaiso marë' pita nipi. Sopairo'sa' yonquiatona', napopi. Siniro yonquihuatama', co sopairo'sa' yonquicamaso' ya'huërinhuë'. Napoaton amatohuachinēnquëma', ama pacosohuë'. Quisocristo chiminso' yonquiatoma', coshatërama', o'orama'. Napoaton ama sopairo'sa' yonquiatoma', coshatocosohuë', o'ocosohuë'.

²² Sopairo'sa' yonquihuatama', Yosë a'pitatēnquëma', no'huiarinquëma'. ¿Ina nohuanterama' ti? ¡Inaso' chini chiníquën nanantërin! Canpoaso' co ina pochin chiníquën nanantërehuahuë'.

A'napita nosorocaso' ya'huërinso'

²³ "Ma'sona tēranta' yanipatëhua', noya nicacaso'," topi. Napoaponahuë', co ya'ipi ninëhuasopita catahuarinpoahuë' noya cancantacaso'. Tëhuëchachin ya'ipi noya nicacaso' nipirinuë', co ya'ipi catahuarinpoahuë' a'napita achinicancanacaso'. ²⁴ Napoaton a'napitanta' noya noya imacaiso marë' catahuaco'. Canpitaora costaramaso' ama aquëtë' yonquicosohuë'. A'napita na'con na'con yonquico'.

²⁵ Nosha mircatoquë ya'huëhuachin, pa'anatoma', ca'co'. Ama manta' natantapomarahuë', ca'co'. "¿Mamanshi chinotopiso pëiquë ma'patëran?" ama itocosohuë'. Ama nisha nisha yonquiapomarahuë', ca'co'. ²⁶ Tata Yosëri ya'ipiro'pa' ninin. Ya'ipi ma'sharo'santa' noya ninin.

²⁷ A'na tahuëri coshatapatarama'. Co imarinsohuë' amatohuachinquëma', nohuan-tohuatama' paco'. Nosha acotohuachinēnquëma', "Mamanshi marë' acopiso' nimara," ama tapomarahuë', ca'co'. ²⁸ Nipirinuë', a'na piyapi sha'huitoahuachinquëma', "Iso nosha mamanshi chinotacaso marë' acopiso'," itohuachinquëma', ama ca'cosohuë'. Sha'huitërinquëmaso' nosoroatoma', ama ca'cosohuë'. ²⁹ Ca'patama', co ina marë'

oshahuanaramahuë'. A'naquënso nipirinhuë' ni'pachinënquëma', nisha nisha yonquia-mara. Ina nosoroatoma', ama ca'cosohuë'.

A'naquëmaso nipirinhuë', itaramaco: “¿Ma'marëta' a'napita yonquiato cosharo' a'poca'huaso' ya'huërin? ³⁰ ‘Yosparinquën Siniro,’ itahuato, noya caso' ca'nahuë. ¿Onpoatonta' ina marë' co noyahuë' ni'ninaco?” topiramahuë'. ³¹ Ma'sona tëranta' nipatama', Yosë yonquiatoma', noya nico' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. Napoaton coshatohuatama', o'opatama', ma'sona tëranta' nipatama', ina yonquico'. ³² Ama insonta' anishacancantocosohuë'. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', Quisocristo imapisopita, ya'ipiya nosorocaso' ya'huërin. ³³ Caso' ya'ipi piyapi'sa' yonquirahuë'. Catahuarahuë noya Yosë imacaiso marë'. Co caora costarahuëso' yonquirahuë'. A'napitanta' yacatahuarahuë inahuanta' Quisocristori anoyacancantacaso marë'.

11

¹ Caso' Quisocristo noya nonanahuë. Canpitanta' nonanatomaco, noya nico'.

Sanapi'sa' Yosë imapisopita

² Ma noyanquëma' iyaro'sa' ni'ton, na'con yonquiramaco. Yosë nanamën a'chintohuatënquëmara, noya natëramaco. ³ Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co insonta' inaora nohuanton ya'huërinhuë'. Tëhuëinchachin natëcaso' ya'huërin, ténahuë. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Quëmapi'santa' Quisocristo natëina'. Quisocristoso' Tata Yosë natërin. ⁴ Quëmapinpoa' niyontonëhuaquë Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohuë'. Niimomotohuatëhua', co Quisocristo natërëhuahuë'. Inapochachin pënëntohuatëhua', ama niimomototahuasohuë'. ⁵ Canpitanta', imoyaro'sa', niyontonëhuaquë Yosë nontohuatama', so'yama' natëtoma', niimomototoco'. Yosë anitotërinquëmaso' sha'huihuatamanta', niimomototoco'. Co niimomototohuatamahuë', noyá niya'itopiso pochin ya'noarama'. Ina pochin nipatama', so'yama' atapanarama'. ⁶ Ni'co'. Sanapi'sa' co quëmapi'sa pochin niya'itopihuë'. Ya'ipi noyá niya'itopi naporini, tapaintonahuë'. Napoaton imoyaro'sa' niimomototoco'. ⁷ Quëmapinpoaso nipirinhuë' Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohuë'. Yosë nininpoa' ina pochin hua'anëntacaso marë'. Inasáchin, iyaro'sa', natëhuatëhua', nóya cancantarihua'. Ina marë' acorinpoa'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' noya natëhuachina', nóya cancantapi. ⁸ Quëmapi'ton Yosëri ninin. Ina quëran ahue'ëtahuaton, a'na nininpitëraca' ocoitërin. Ina ocoitahuaton, ina quëran chachin sanapi ninin. ⁹ Quëmapi'ton ninin. Ina piquëran sanapi ninin so'in catahuacaso marë'. ¹⁰ Napoaton quëmapi'sa' chini chiniquën nanantopi. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Natëtona', motëna' niimomotochina'. Napohuachina', so'ina' natëpi ni'ton, anquëniro'sarinta' noya ni'sapi. ¹¹ Napoaponahuë', Yosë napopináchin nosororinpoa'. Co quëmapi'saráchin nohuantërinhuë'. Sanapi'santa' nohuantërin. Quisocristo imapatëhua', napopináchin ni'ninpoa'. ¹² Ya'ipinpoa' Yosë nininpoa'. Quëmapi'ton nisahuaton, quëmapi nininpitën quëran sanapi ninin. Naporo quëran huarë' quëmapinpoanta' sanapi'sa quëran nasitërehua'. Yosë nohuanton naporin.

¹³ Iporaso' iyaro'sa', imoyaro'sa', cancanëma quëran yonquico' noya nicacamaso marë'. Niyontonpatama', ¿noya ipora sanapi'sa' co niimomototaponaraihuë' Yosë nontacaiso' to? ¹⁴ Ni'co'. Quëmapinpoa' niya'itërehua'. Co ain a'pamacaso' nohuantërehuahuë'. ¹⁵ Sanapi'saso' nipirinhuë' ainën a'pamapi. A'pamahuachinara, noya ya'nopi. Yosëri naporopi ain quëtërin noyá niimomototacaiso marë'. ¹⁶ A'naquëma' nisha yonquihuata' ma', isoíchin sha'huitaranquëma': Quiyaso' co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi parti imapisopitanta' inachintopi.

Niyontonpachinara, a'naquën co noyahuë' nipiso'

¹⁷ Niyontonpatama' iyaro'sa', noya nicacaso' ya'huëpirinhuë', a'naquëma' co noyahuë' ninama'. Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'. Napoaton pënënanranquëma'. ¹⁸ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, a'na huënton a'na huënton nicatoma',

nino'huirama', natantërahuë. No'tëquën sha'huitërinaco, topirahuë'. ¹⁹ Co ya'ipi cancanëma quëran imapatamahuë', nisha nisha yonquiarama'. Co napopináchin yonquiaramahuë'. Ina quëran Yosë cancanën manëhuasopita nohuitërinënpoa'. Co ya'ipinpoa' nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'napitaso nipirihuë' co noya yonquiatonahuë', co no'tëquën imapihuë'. ²⁰ Quisocristo yonquicaso marë' niyontonatoma', coshatapomarahuë', co tëhuëenchachin chimininso' yonquiaramahuë'. ²¹ A'naquëma' co ninosoroatomahuë', niapiratërama'. A'naroáchin canpitaora cosharonëma' ca'nama'. Co nipatomatëramahuë'. Inapotohuatamara, a'naquën tanapi. A'naquënso nipirihuë' na'con o'otona', no'pipi. Napoatoma', co nanitëramahuë' Quisocristo chimininso' yonquiatoma' coshatacamaso'. ²² ¿Co'na pëinëma' ya'huëtërinquëmahuë' inaquë coshatamaso', o'ocamaso'? ¿Onpoatonta' corto pëiquë chachin pahuantërinso'pita atapanarama'? ¿Ma'ta' ina marë' ichinquëma'? Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'.

Quisocristo chimininso' yonquiatëhua', ca'nëhuaso'

(Mateo 26.26-29; Marcos 14.22-25; Lucas 22.14-20)

²³ Siniro sha'huitërinco chachin nani sha'huitëranquëma'. Iráca Cotasëri Quisocristo sha'huirapirin. Sontaro'sari yamapachinara, naporo' tashi' ca'tano'sanënpitarë' coshatopi. Cosharo' masahuaton, ²⁴ “Yosparinquën Tata Yosë,” itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, a'naya a'naya quëtërin. “Ca nonëhuë pochin iso'. Ca'co'. Canpita marë' chiminarahuë. Niyontonpatama', chiminahuëso' yonquiatomaco, pi'pian coshoro' ca'co',” itërin. ²⁵ Nani coshatohuachinara, minëa'hua manin. “Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë ni'ton, anoyacancantaranquëma'. Ca yonquiatomaco, o'oco'. Ipora quëran huarë' inapoatoma', yonquico,” itërin Quisosori. ²⁶ Onporosona coshoro' ina nonën pochin nininso' ca'patama', huënainën pochin nininsonta' o'opatama', Quisoso chimininso' a'napita anitotarama'. Siniro o'mantaquë huarë' inapoarama'.

Onpopinso' Quisoso chimininso' yonquicaso' ya'huërin

²⁷ Ina marë' niyontonpatama', ama topinan quëran ca'cosohuë'. Ama nisha nisha yonquiatoma', o'ocosohuë'. Co Siniro nonën, huënainën inapita noya yonquihuatamahuë', oshahuanarama'. ²⁸ Napoaton canpitaora yonquinëma quëran no'tëquën yonquico'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', naniantoco'. Noyapiachinsáchin cancantatoma', ca'co', o'oco'. ²⁹ Quisoso chimininso' no'tëquën yonquicaso' ya'huërin. Topinan quëran ca'patama', topinan quëran o'opatama', na'con oshahuanarama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ³⁰ Napoaton na'anquëma' caniorama'. A'naquëmanta' co chiniramahuë'. A'naquënso' ina marë' chiminin. ³¹ Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' nitantiacaso' ya'huërin ni'ton, yonquia'ahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. ³² A'na tahuëri oshahuano'sa' ana'intomiatarin. Imarëhuasopitaso nipirihuë', ipora chachin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intomiatarinpoahuë'.

³³ Napoaton iyaro'sa' noyápiachin cancantatoma', Quisocristo chimininso' yonquicaso marë' niyontonco'. Ina marë' niyontonpatama', ama a'naroáchin ca'cosohuë'. Nininaco'. Ya'ipi nanihuatama', napopináchin ca'co'. ³⁴ A'naquën tanahuachina', inahuara pëinënaquë coshachina'. Ina quëran noya niyontonpatama', co Yosë ana'intarinquëmahuë'. A'na tahuëri pa'sarahuë nicaponquëma'. Naporo' na'con na'con a'chinchinquëma'.

12

Ispirito Santo nisha nisha catahuarinpoaso'

¹ Apira Ispirito Santo naporinso' iyaro'sa', a'chinchinquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'. Ina tëhuëenchachin catahuarinpoa' nohuantërinso' nicacaso'. A'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa'.

² Iráca co Yosë natëyatërapomahuë', nisha nisha yonquiatoma', mamanshi mosharama'. Co nanpiton natanpirinquëmahuë', sopai nohuanton, inapita chinotërama'. ³ Iporahuanta' a'naquëni co noyahuë' yonquirapitona' Quisocristo no'huiipi. Inapitaso' co Ispirito Santo natëpihuë'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', catahuarinpoa' Quisocristo natëcaso'. "Quisocristoíchin natërahuë. Inaso' hua'anëntërinco," tënëhua'. Ispirito Santo nohuanton, naporëhua'.

⁴ Yosë acorinpoa' nisha nisha nitotacaso marë'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya nicacaso'. ⁵ Siniro nohuanton, nisha nisha ninëhua' a'napita catahuacaso marë'. Nisha nisha nirihuarahuë', ya'ipinpoa' Siniro natërehua'. ⁶ A'naya a'nayanpoa' ananitërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin catahuarinpoa'. ⁷ Co canpoara nanitopirëhuahuë', Ispirito Santo ananitërinpoa' ma'sona ina nohuantërinso' nicacaso'. Catahuarinpoa' ni'ton, a'napitanta' catahuarihua' noya noya imacaiso marë'. ⁸ Ispirito Santo nohuanton, a'naquën noyá nitotërin pënëntacaso'. No'tëquën yonquiaton, pënëntarin. A'naquëonta' noya noya nitotaton, a'chinarin. ⁹ A'naquëonta' catahuarin chiníquën Yosë natëcaso marë'. "Yosë ya'ipiya nanitaparín," ta'ton ina nontërin. Nontohuachina, Yosëri na'con catahuarin. A'nanta' Ispirito Santori catahuarin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. ¹⁰ Ispirito Santo nohuanton, a'naquëonta' nanitërin sacai nininso' nicacaso'. A'naquën Yosë yonquirinso chachin cancanën quëran anitotërin a'napita sha'huitacaso marë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, macarisona catahuarinso' nitoninorin. Co Ispirito Santoachin yacatahuarinpoahuë'. Sopairinta' piyapi'sa' catahuarin nonpintinpoaso marë'. Napoaton a'napita pënënpachinpoa', ninocaso' ya'huërin. Nonpin nanan nipachina, sha'huitërinpoa' ama natëcaso marëhuë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'napitanta' catahuarin ma'sona nisha nananquë topiso' sha'huicaiso'. ¹¹ Ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa'. A'naíchin Ispirito Santo niponahuë', catahuarinpoa' nisha nisha nitotacaso'. Inaora nohuantërinso' ananitërinpoa'.

A'na huëntona pochin ninëhuaso'

¹² Nonënpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Ya'piranpoa', nantënpoa', imiranpoa', inapita ya'huëtërinpoa'. Inapochachin Quisocristo imarëhuasopita nisha nisha nirihuarahuë', a'na huëntoínchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. ¹³ Ispirito Santo chachin Quisocristo huëntonënnquë aya'coninpoa'. Cotioro'sahuë nipon, nisha piyapi'sahuë nipon, napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquëma' canpitaora marë' sacatërama'. A'naquëma' nani tahuëri patronëma' asacatërinënnquëma'. Nisha nishanpoa' nipirihuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, huëntonënnquë aya'coninpoa'. Aporintohuachinënpoara, a'na huëntoínchin ninëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'.

¹⁴ Nonënpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Nantënpoa', imiranpoa', ya'piranpoa', inapita pochin nininsopita ya'huëtërinpoa'. ¹⁵ Nantëhuë nontërinco naporini, "Caso' co imirancohuë'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huërinhuë'," itërinco naporini, co no'tëquën nonchitoncohuë'. Nantëhuënta' nohuantërahuë. ¹⁶ Huëratëhuënta' nontërinco naporini, "Caso' quëma huëratëncó. Co ya'pirancohuë'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huërinhuë'," itërinco naporini, co no'tëquën nonchitoncohuë'. Huëratëhuënta' nohuantërahuë. ¹⁷ Ya'piranpoáchin ya'huërin naporini, ¿ma quëranta' natanchitërihuahuë'? Huëratënpóáchin ya'huërin naporini, ¿ma quëranta' imëchitërihuahuë'? ténahuë. ¹⁸ Yosëso nipirinhue' nisha nisha acotërinpoa'. Ina nohuanton, imiranpoa', nantënpoa', ya'piranpoa', inapita ya'huëtërinpoa'. A'naya a'naya nohuantërinquë chachin acotërinpoa'. ¹⁹ A'naíchin ya'huëtërinpoa' naporini, co nonënpoa' inaichitonhuë'. Napoaton nisha nisha acotërinpoa'. ²⁰ Nisha nisha ya'huëtopirinpoahuë', a'naíchin nonënpoa' ya'huërin.

²¹ Isonta' yonquico'. Ya'pirari imira nocanin naporini, "Quëmaso' napoonan. Co nohuantëranquënhue'," itërin naporini, co no'tëquën nonchitonhuë'. Motënpóanta'

co nantënpoa' nocanacaso' ya'huërinhuë'. Ya'piranpoa', imiranpoa', motënpoa', nantënpoa', ya'ipi nohuantërëhua'. ²² Ni'co'. Ninopinënpoa', sa'poronënpoa', inapita pochin nininsopita co a'ninquëchin ya'noponahuë', na'con na'con nohuantërëhua' nanpicaso marë'. Inapitaso' noya noya ananpirinpoa'. Co inapita ya'huëtërinpoahuë' naporini, chimiintërihuahuë'. ²³ A'naquën nonënpoaquë ya'huërinso' co onpopinchin pa'yatërëhuahuë'. Nipirinhuë', inaso' noya noya a'motërëhua'. Taparonënpoapitanta' noya imotërëhua'. ²⁴ Imiranpoa', ya'piranpoa', inapita co imotërëhuahuë'. Nisha nisha ya'huëtëpirinpoahuë', ya'ipi nohuantërëhua'. Yosë nohuanton, co a'ninquëchin nininsopitahuë' na'con na'con yonquirëhua'. ²⁵ Nonënpoa' a'naíchin nipirinhuë', nisha nisha ya'huëtërin. Co nino'huitonahuë', nicatahuapi. ²⁶ Maquënpoa tëranta' iquin nipachina, ya'ipi ninatanë'. Inapochachin maquënpoa tëranta' pa'yatohuachinënpoa', ya'ipi nonënpoa' capa cancantërin.

²⁷ Canpoanta' imarëhua' ni'ton, a'na huëntoínchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. A'naya a'nayanpoa' nohuantërinpoa'. ²⁸ Yosë nisha nisha acorinpoa' imarëhuasopita capini nicatahuacaso marë'. Quisocristo isoro'paquë nipon, a'naquën acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Inapita'ton Yosëri acorin. Ina quëran a'napitanta' acorin pënëntacaiso marë'. Naporahuaton, a'naquëonta' acorin Quisocristo nanamën a'chinacaiso marë'. Yosë nohuanton, a'naquën sacai' nininso' nanitaparín. A'naquën acorin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. A'naquën acorin a'napita catahuacaso marë'. A'naquën acorin hua'an pochin nicacaso marë'. A'naquën Yosë nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonin. ²⁹ Co ya'ipinpoa' acorinpoahuë' paatëhua' a'chinacaso marë'. Co ya'ipinpoa' nitopënëntërëhuahuë'. Co ya'ipinpoa' Quisocristo nanamën a'chinacaso' ananitërinpoahuë'. Co ya'ipinpoa' sacai' nininsopita nanitaparëhuahuë'. ³⁰ Co ya'ipinpoa' ananitërinpoahuë' cania'piro'sa' anoyatacaso'. Co ya'ipinpoa' nisha nananquë nonëhuahuë'. Nisha nanan natanpatëhuara, co ya'ipinpoa' nanitërëhuahuë' ma'sona téninso' sha'huicaso'. Co ya'ipinpoa' inachachin nicacaso' acorinpoahuë'. Ispirito Santo nohuanton, nisha nisha ninëhua'. ³¹ Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' noya noya nininsopita nitotatoma' a'napita catahuacaso marë'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

Napoaponahuë', piyapi nosorocaso' noya nóya ténahuë. Ina a'chinchinquëma'.

13

¹ Nisha nananquë nonpiso pochin nitononarihuarahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nonarihua'. Anquëni pochachin nonarihuarahuënta', co nosorohuatëhuahuë', hua'na, canpana inapita irininso pochin Yosë nataninpoa'. ² A'naquënpoa' Yosë yonquirinso chachin nitotatëhua', sha'huitarëhua'. Ya'ipi nitotarihuarahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nitotarihua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Yosë chiníquën natëtëhua', nontohuatëhua', motopi chi'huincacaso pochin nanitapapirëhuahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran natërëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. ³ Ya'ipi ma'shanënpoa' sa'ahuario'sa' quëtëpirëhuahuë', co tēhuëinchachin nosorohuatëhuahuë', topinan quëran quëtarihua'. “Pën quëran yatëpapirinacohuënta', imamiatarahuë,” tarihuarahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', co manta' Yosë'pa' canarihuahuë'.

⁴ Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co yano'huirihuahuë'. Noya nontatëhua', catahuaríhua'. Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co noyapatëhua', no'huiarihuahuë'. Co no-cantarihuahuë'. “Caso' noya noyaco,” co tarihuahuë'. ⁵ Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co pi'pisha tëranta' atapanarihuahuë'. Co canpoara nohuantërëhuasoachin yonquiarihuahuë'. Tēhuëinchachin nosorohuatëhua', no'huipirinënpoahuënta' co no'huirihuahuë'. Pinopirinënpoahuënta', co ina yonquiarihuahuë', naniantarihua'. ⁶ Piyapi'sa' co noyahuë' nipachina', tēhuëinchachin sëtarihua'. No'tēquën yonquihuachina', canpoanta' noya cancantarihua'. ⁷ Co noyahuë' nanan natantohuatëhua', co

a'naroáchin natëtarihuahué'. Noya yonquiatëhua', natëarigua'. "Yosë nohuanton, os-haquëran noya cancantapon," ta'tëhua', ninarëhua'. Ma'sha onpotopirinënpoahuënta', ya'ipi ahuantarihua'.

⁸ Ipora quëran huarë' ninosoromiatacaso' ya'huërin. A'naquën ipora Yosë yonquirinso chachin piyapi'sa' sha'huitapirinahué', a'na tahuëriso' co huachi ina sha'huitacaso' ya'huaponhué'. A'naquëonta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'na tahuëriso nipirinhue' co huachi ina pochin nonacaso' ya'huaponhué'. Iporaso' a'naquën nitotërin a'chinacaso'. A'na tahuëri co huachi ma'sha anitotacaso' ya'huaponhué'. Inapitaso' co ya'huëmiatarinhue'. Nipirinhue', ninosorocasoso' ya'huëmiatarin. ⁹ Iporaso' co ya'ipi nitotërehuahué'. Co inquënpoa tëranta' no'tëquënáchin nitopënëntërehuahué'. ¹⁰ A'na tahuëriso nipirinhue' Yosë'pa' ya'ipi nitotarihua'. Naporo' co a'chinacaso' ya'huaponhué'. Co huachi nipënënacaso' ya'huaponhué'. Ya'ipi noya nisapi.

¹¹ Iráca hua'huatarigua', hua'huasha pochin nonëhua', hua'huasha pochin yonquirehua'. Iporaso nipirinhue' nani mashotërehua'. Co huachi hua'huasha pochin nonëhuahué'. Co huachi hua'huasha pochin ninëhuahué'. ¹² Hua'na huënaratërinquë sacóshin hua'yanënpo' quënanë'. Inapochachin iporaso' pi'pisha Yosë nohuitërehua'. Yosë'paso nipirinhue' a'ninquëchin Yosë nohuitarihua'. Iporaso' co Yosë pochin ya'ipi nitotarihuahué'. Inatohuaso nipirinhue' ya'ipiya nitotarihua'. Yosë noyá nohuitërinpoa'. A'na tahuëri canpoanta' inapochachin ina noya nohuitontarihua'. ¹³ Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso' ya'huërin. "Co onporonta' nonpintarinpoahué'," ta'tëhua', inasáchin ninacaso' ya'huërin. Ninosorocasonta' ya'huërin. Yosëso' na'con na'con nohuantërin ninosorocaso'.

14

Nisha nisha nananquë nonpiso'

¹ Napoaton iyaro'sa', noya ninosoroco'. Ina quëran Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' ma'sona nohuantërinso' nicacamaso'. Yosë nanamën sha'huicaso' na'con na'con nohuantoco'. ² A'naquën Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co natanchináchinhué' nonpi ni'ton, co piyapi'sa' natanpihué'. Yosëichin natanin. Yosëri ayonquirinso' nonsapirinahué', co a'napitari natanpihué'. ³ Napoaponahué', Yosë nanamën sha'huitoquatëhuaso', noya nataninënpoa'. Ina yonquihuachina', noya noya imasapi. Sha'huitoquatëhua', achinicananarihua'. Sëtopirinahué', natanatënënpoa', chiniquën cancantapi. ⁴ Nisha nananquë nonpiso pochin nonpachina', inahuara Yosë yonquiatona', chiniquën cancantapi. Nipirinhue', Yosë nanamën sha'huitoquachinënpoa', ya'ipi imarëhuasopita natanpatëhua', chini chiniquën cancantarihua'.

⁵ Nisha nananquë pochin nonacaso' noya nipirinhue', Yosë nanamën sha'huicaso' noya noya, ténahué'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Nisha nananquë nonpachina, ina piquëran ma'sona tapon naporinso' sha'huichinënquëma'. Imaramasopita natanatoma', noya yonquicamaso marë' sha'huichinënquëma'. ⁶ Yosë a'chintohuachincora, inachachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Ina anitotohuachincora, nanamën chachin a'chintëranquëma'. Inapotato, catahuanquëma' noya noya imacamaso marë'. Nisha nananquë nonpiso pochin nontëranquëma' naporini, co nataintomacohué'. Co ina quëran noya noya imaitomahué'. Canpita nananquë chachin no'tën nanan pënënpatënquëma', tëhuëchachin catahuanquëma'.

⁷ Ni'co'. Quina co noya pihuihuachinahué', napoonin natanpi. Quitaranta' co noya pi'nihuachinahué', napoonin natanpi. ⁸ Tronpitanta' nisha nisha pihuipi sontaro'sa' nitotacaiso marë'. A'na tahuëri inimicoro'sa' huë'pachinara, tronpita pihuipi sontaro'sa' përacaiso marë'. Co no'tëquën pihuihuachinahué', co sontaro'sa' niyontoanpihué' inimicoro'sa' ahuëcaiso marë'. ⁹ Inapochachin canpitanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpatama', co natanarinënquëmahué'. Topinan quëran nonsarama'. ¹⁰ Tëhuëchachin

iyaro'sa' nisha nisha nanan ya'huërin. Nisha nisha piyapi'sa' ninontacaiso marë' ya'huëpirinhuë', ¹¹ co nitotohuatëhuahuë', co natanarihuahuë'. “Nisha piyapi ni'ton, nisha nananquë nonin,” tënëhua'. Co ninontacaso' nanitarihuahuë'. ¹² Na'con nohuan-tërama' Ispirito Santo catahuainquëmaso'. Nisha nisha nicacamaso' nohuan-tërama' ni'quëhuarë' ma'sona tëranta' nipatama', a'napita imapisopita catahuaco' noya noya cancantacaiso marë'.

¹³ Napoaton nisha nananquë nonpiso pochin yanonpatama', Yosë nontoco' ma'sona tapon nonamaso' nitotamaquë. Ina quëran nitotatoma', canpita nananquë chachin piyapi'sa' sha'huitoco'. ¹⁴ Nisha nananquë Yosë nontohuato, ispiritonëhuë quëran nontopirahuë', ma'sona tapo naporahuëso' co nitotërahuë'. ¹⁵ Napoahuarë', ¿onpocasota ya'huërin? Ispiritonëhuë quëran Yosë nontarahuë', cantarahuë, napoarahuë. Napoaparahuë', ma'sona tapo naporahuësonta' yonquiato, Yosë nontarahuë, cantarahuë napoarahuë, tënahüë. ¹⁶ Niyontonpatama', a'naquëma' Yosë chinotatoma', “Yosparinquën,” itohuachina, napopináchin yonquiato, “Amen,” tënama'. Napoaponahuë', nisha nananquë nonpiso pochin nontërama' naporini, a'napitaso' co nitotatonahuë', co “Amen” ta'caiso' nanichitonahuë'. ¹⁷ Noya Yosë nontopiramahuë', a'napitaso' topinan quëran natanpi ni'ton, co catahuaramahuë'. ¹⁸ Canta' nisha nananquë nonpiso pochin nitononahuë. Canpita quëran na'con na'con nitotërahuë. Ina marë' “Yosparinquën” itërahuë Yosë. ¹⁹ Napoaponahuë', Yosë chinotacaso marë' niyontonpatëhua', a'chinacaso' noya noya tënahüë. Nisha nananquë pochin nonato, shonca huaranca nanan nonahuë naporini, topinan quëran nointohüë'. Canpoa' nananquë cara nanaínchin tëranta' nonpato, natanama' ni'ton, noya noya ninin, tënahüë.

²⁰ Canpitaso' iyaro'sa' chinotono'sa pochin yonquico'. Ama hua'huaro'sa pochin yonquicosohüë'. Napoaponahuë', hua'huaro'sa pochin noyápiachin cancantatoma', noyasáchin nico'. Inapitaso' co yonquiyatërapihuë' oshahuanacaiso'. ²¹ Yosë quiricanënquë iráca ninshitërin: “Cotioro'sa' hua'qui' pënënpirahuë', co yanatërinacohüë'. Napoaton nisha piyapi'sa' inaquë a'parahuë. Nisha nananquë nontapirinahuënta', co natëarinacohüë',” tënin Yosë. ²² A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co imapisopitasohüë' ayonquicaiso marë' napopi. “Yosë nohuanon, naporin,” ta'tona', yonquiapona' nimara. Imarëhuasopitaso nipirinhuë', canpoara nanamënpoaquë chachin Yosë nanamën sha'huitohuachinënpoa', noya cancantarihua': “Ma noyacha catahuarinpoa paya,” tarihua'. ²³ Yosë chinotacaso marë' niyontonëhuaquë, a'naquën co Yosë imana'piro'sahuënta' ya'conpi. Nisha nananquërachin nonpatama', co natanatonaraihuë': “Hua'yantomarai’,” taponá'. ²⁴ Nipirinhuë', Yosë nanamën a'chintohuatama', co imarinsopitahuënta' noya natanapi. Pënëntërinso' natanahuatona', yonquiapi: “Tëhuëchachin canta' co noyahuë' nicato, oshahuanahuë,” tosapi. ²⁵ Cancanëna quëran yonquipisopita a'ninquëchin sha'huitapi ni'ton, ina yonquiatona', oshanëna marë' sëtapi. Isonahuatona', Yosë chinotapi: “Tëhuëchachin Yosë catahuarinquëma',” itarinëinquëma'.

Niyontonpachinara Yosë chinotopiso'

²⁶ Napoaton iyaro'sa' niyontonpatama', noyasáchin yonquico'. A'naquëma' cantarama'. A'naquëma' Yosë nanamën a'chinarama'. A'naquëma' Yosë anitotërinquëmaso' sha'huitarama'. A'naquëmanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonsarama'. Ina piquëran a'naquëmaso' ma'sona tapon nonamaso' canpita nananquë sha'huitarama'. Ma'sona tëranta' nipatama', nicatahuaco' ya'ipinquëma' noya noya imacamaso marë'. ²⁷ Nisha nananquë pochin yanonpachina', a'naya a'naya noina'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, inaíchin noina'. Naporahuaton, a'nanta' ma'sona tapon noninso' sha'huiin. ²⁸ Co insoari tëranta' sha'huitacaso' nanitohuachinhuë', niyontonpiquë ama ina pochin noinasohüë'. Ina pochin yanonpachin, inaora paaton, noin Yosëíchin natanacaso marë'. ²⁹ Niyontonpatama', catoya, caraya nimara Yosëri anitotërinso' sha'huiina'. A'napitaso' nataina'. No'tën nanan nipachin, noya natanatoma' yonquico' no'tëquën natëcamaso marë'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin. ³⁰ A'nanta'

inaquë huënsërinso' Yosëri nanan anitotohuachin, inanta' sha' huiin. Yasha' huihuachin, ya'nan nona' pi ta'taton, nata'in. ³¹ Inapoatoma', a'naya a'nayanquëma' pënëntoco'. Ya'ipinquëma' noya noya yonquicamaso marë' nipënëncó'. Napohuatama', canpita capini niachinicanarama'. ³² Nipënënpatëhua', a'naya a'nayanpoa' pënëntacaso' ya'huërin. A'na'ton tonihuachin, a'nanta' pënëntanta'in. Ina toniantahuachin, a'nanta' pënëntanta'in. ³³ Yosëso' co nisha nisha ayonquirinpoahuë'. Catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Niyontonëhuaquënta' catahuarinpoa' a'naya a'nayanpoa' pënëntatëhua' noya Yosë chinotacaso marë'.

Ya'ipi Yosë imarëhuasopita nisha nisha niyontonëhuaquë, ³⁴ sanapi'saso' ta'tatona', nataina'. Ama pënëchinashuë'. “Quëmapi'sa' natëina',” ténin Yosë pënëntërinquë. ³⁵ Ma'sona yanitotohuachina', pëinënaquë so'ina' nataina'. Yosë chinotacaso marë' niyontopatama', sanapi'saso' co nonacaiso' ya'huërinhuë'.

³⁶ Isonta' yonquico'. Co canpita'ton Yosë nanamën nitotëramahuë'. Naporahuaton, co canpitaráchin a'chintërainquëmahuë'. ³⁷ Yosë nanamën chachin no'tëquën a'chintëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Insosona yapënënto huachin, natëinco. Ispirito Santo tëhuënhachin catahuahuachinquëma', ina nanan chachin natëarama'. ³⁸ Nisha a'chintohuachinënuquëma', ama natëtocosohuë', ténahuë'.

³⁹ Napoaton iyaro'sa', Yosë anitotërinquëmaso' sha'huicamaso' na'con na'con nohuantoco'. A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin yanonpachina, tananpitoco' noin. ⁴⁰ Nipirinhuë', ama noncarocosohuë'. A'naya a'nayanquëma' nonco'. Noyápiachin cancantatoma', Yosë yonquico'.

15

Quisocriso nanpiantarinso'

¹ Yosë nanamën iyaro'sa', nani a'chintëranquëma'. “No'tëquën nontërincoi,” ta'toma' natërama'. Natëtoma', imamiatarama'. Ina nanan chachin sha'huitaantaranquëma' yonquicamaso marë'. ² Ina natëmiatohuatama', Yosë nicha'ësarinquëma'. A'naquënso nipirinhuë': “Imarahuë,” taponaraihuë', topinan quëran napopi. Co cancanëna quëran natëpihuë'. Inapitaso' co nicha'ësarinhüë'.

³ Ya'nan a'chintaponquëma', Yosë anitotërincooso chachin sha'huitëranquëma': “Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocriso chiminin,” itëranquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinso chachin chiminin. ⁴ “Chiminpachina, pa'pitopi huachi. Pa'pitopirinhüë', cara tahuëri quëran nanpiantarin,” itëranquëma'. Quiricanënuquë ninorinso chachin nanpiantarin: ⁵ Nanpiantarahuatón, Pitro ya'notërin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'notërin. ⁶ Ina quëran na'a imapisopita niyontonasoi', ya'notaantarin. A'natërápo pasa na'con ni'pi. Ipora huanta' nanpirapi. Caráchin nani chiminpi. ⁷ Santiaconta' ya'notërin. Naporahuaton, ya'ipi a'chinacaso marë' acorinsopita ya'notaantarin. Ina quëran inápaquë panantarin.

⁸ Piquëran huarë' canta' ni'nahuë. Ana'huaya pochin nipirahuë', inápa quëran ya'notimarinco. Naporo huarë' imarahuë. ⁹ Imapisopita aparitërahüë' ni'ton, co acincoso' ya'huërinhuë', topirahuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopirahuë', anoyacancantatonco, acorinco paato a'china'huaso marë'. ¹⁰ Inaora nohuanton, Yosë catahuarinco. Co catahuarincohuë' naporini, co manta' nanichitohuë'. Catahuahuachincora, pa'nahuë nanamën a'chinapo. Co topinan quëran catahuarincohuë'. Caso' na'con na'con Yosë marë' sacatërahüë. Co cariso' piyapi'sa' anoyacancantërahüë'. Yosë achinicananinco a'china'huaso marë'. Ina catahuarinco ni'ton, a'chinpatëra na'a piyapi'sa' imasapi. ¹¹ Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Quisocriso ca'tano'sanënpitanta' a'chinpi. Ina nanansáchin a'chintërainquëma', natërama'.

Quisocriso imarëhuasopita nanpiantacaso' ya'huërinso'

¹² “Quisocriso nanpiantarin huachi,” itërainquëma' ni'ton, ¿onpoatomata' a'naquëmaso' co no'tëquën yonquiramahuë'? “Co Yosë ananpitaantarinpoahuë’,” toconama'. ¹³ Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocriso

tëranta' nanopiantaitonhuë'. ¹⁴ Co nanopiantarinhuë' naporini, topinan quëran a'chinchitënquëmahuë'. Canpitanta' topinan quëran natëitomahuë'. ¹⁵ Co nanopiantarinhuë' naporini, nani nonpinchitënquëmahuë'. Nipirinhüë', co iyaro'sa' nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. “Yosëri chachin ananpitaantarín,” itohuatëinquëmara, no'tëquën nontërainquëma'. ¹⁶ Co ananpitaantainpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanopiantaitonhuë'. ¹⁷ Co nanopiantarinhuë' naporini, topinan quëran imaitërihuahuë', co oshanënpoa' inquichitonpoahuë'. ¹⁸ Co nanopiantarinhuë' naporini, a'naquën imapisopita nani chiminpi ni'ton, parisitopiquë pa'itonahuë'. ¹⁹ Isoro'pa marëáchin Quisocristo imarëhua' naporini, pa'pi nosorochitërihuahuë'.

²⁰ Nipirinhüë', Quisocristo tëhuënchachin nani nanopiantarin. Ya'nan cayarinso' sënarëso pochin ina'ton nanopiantaton, nanopimiatarin. Ina quëran canpoanta' chiminarihuarahuë', nanopiantarihua'. ²¹ Atan'ton co Yosë natëtonhuë', chiminin ni'ton, canpoanta' chiminëhua'. Inapochachin Quisocristoso' chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, canpoanta' nanopiantarihua'. ²² Atan pochin cancantatëhua', ya'ipinpoa' chiminëhua'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' ananpitaantarinpoa'. ²³ Co napopináchin nanopiantarihuahuë'. Quisocristo'ton nanopiantarin. A'na tahuëri o'mantahuachin, imarëhuasopitanta' ananpitaantarinpoa'. ²⁴ Ina quëran ya'ipiya naniarin. Iporaso' nisha nisha hua'ano'sa', copirnoros'a', inapita chiniquën nanantatona', camairinënpoa'. Sopairo'santa' yacamairinënpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachin, Tata Yosëíchin ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²⁵ Ina nohuanton, Quisocristo chiniquën nanantarin. Ya'ipi hua'anëntarin. A'na tahuëri ya'ipi inimicoros'a' minsëarin. ²⁶ Ina quëran huachi chimirionta' ayatarin. Ananpitaantahuachinpoa', chimirin minsëarin huachi. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ²⁷ “Yosë nohuanton, ya'ipiya minsëarin huachi,” ténin Yosë quiricanënuë. Napoaton Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Tata Yosëíchin co hua'anëntarinhuë'. Inari Quisocristo chiniquën nanan quëtërin. ²⁸ Ina nohuanton, Quisocristo ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachina, inanta' Yosë hui'nin ni'ton, pa'pin natëmiatarin. Naporo quëran huarë' Yosëáchin ya'ipiya hua'anëntomiatarin.

²⁹ ¿Onpoatomata' ipora huanta' a'naquëma' co natëyátërramahuë'? “Co Yosë ananpitaantarinpoahuë’,” toconama'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. A'naquën chiminpisopita yonquiatona', inapita ya'huërenamën aporiuanpi. Co nanopiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, ¿ma'marëta' inapitanta' napo'itonahuë'? ³⁰ ¿Ma'marëta' quiyanta' parisitaporaihuë', a'chinárai? Nani tahuëri yaahuërinacoi. Co nanopiantahuatëhuahuë', topinan quëran parisitërai. ³¹ A'naquën yatëparinaco. Nani tahuëri “Chiminapo nimara,” ténahuë. Tëhuënchachin no'tëquën nontëranquëma'. Quisocristo catahuarinco ni'ton, a'chintohuatënquëmara, noya imarama'. Ina marë' nóya cancantërahuë. ³² Ipositoquë a'chinahuëso marë' chiniquën no'huirinaco. Ni'ni pochin cancantatona', yatëparinaco. Ahuantaporahuë', ¿ma'ta' ina marë' canarahuë? Isoro'paquëráchin ya'huërehua' naporini, co manta' canaitërihuahuë'. Co nanopiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Yosë yonquicaso' ya'huë'itonhuë'. “¿Huëco' coshatahua'. Huëco' o'oahua'. Co hua'quiya quëranhuë' chiminarihua' ni'ton, capa cancantahua'!” topiso pochin nichitërihuahuë'.

³³ Ama ina pochin yonquicosohuë'. Ni'cona a'napita anishacancantochinënquëma'. “Co noyahuë' nipisopitarë'quëma' nipayahuatama', canpitanta' nitapicananarama'. Inapita nonanpatama', co huachi noyápiachin cancantaramahuë’,” topi iráca. No'tëquën napopi. ³⁴ No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'. Ama huachi tëhuëcosohuë'. A'naquëma' co Yosë nohuichátërramahuë'. Ina yonquiatoma', tapanacamaso' ya'huërin, ténahuë.

Nasha nonënpoa' quëtarinpoaso'

³⁵ A'naquëma' yanitotërama'. “Chiminpatëhua', ¿onporahuatëhuata' nanopiantarihua'? ¿Onpopinta' nonënpoa' ya'huëtaponpoaso'?” ténama'. ³⁶ ¿Co canpitaso'

nitoyonquiramahué! Ni'cochi. Ya'pirin sha'patëra, ya'pirin chachinso' chiminso pochin ninin. Acopo' ya'pira'huainso nipirinhüé', noya papotërin. ³⁷ Tricoraya yonquia'ahua'. Ina sha'patamara, aipi noshinënso' co papotërinhué'. Ya'pira'huain papotihuachina, nisha ya'norin huachi. ³⁸ Yosë nohuanton, ma'sha papotërin. Nisha nisha ya'pirin sha'patëra, nisha nisha papotërin. Co napopináchin papotërinhué'. Yosë nohuanton, naporin. ³⁹ Ma'sharo'santa' nisha nisha noshatopi. Piyapinpoanta' nonënpoa' nisha. Ohuacaro'sa', inairaro'sa', samiro'sa', inapitanta' nisha nisha noshatopi. Co napopináchin noshatërehuahué'. Nisha nisha acorinpoa'. ⁴⁰ Nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërin. Inápaquë ya'huëpisopitanta' nisha nisha ya'nopi. Co napopináchin noyápiachin ya'nopihué'. ⁴¹ Pi'iso' huënaráchin huënaráchin a'pinin. Yoquinta' nisha a'pinin. Tayoraro'santa' nisha nisha a'pinpi. Co napopináchin a'pinpihué'.

⁴² Inapochachin canpoanta' nanopiantahuatëhua', nisha ya'noarigua'. Chiminpatëhuara, nonënpoa' chanatopirinhüé', nanopiantahuatëhua', nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co onporonta' chanatarinhüé'. ⁴³ Iporaso' nonënpoa' co onpopinchin noyahué'. Chiminpatëhua', pa'pitarinënpoa'. A'na tahuëriso' nipirinhüé', noyápiachin nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Iporaso' co chinipirëhuahué'. Nanpianahuatëhua', chiniarigua'. ⁴⁴ Isoro'pa marëáchin nonënpoa' ya'huëtarinpoa' ni'ton, chiminëhua'. Pa'pitopirinënpoahué', ananpitaantahuachinpoa', nisha nonënpoa' quëtarinpoa' Yosë'pa' ya'huëcaso marë'. Iporaso' nonënpoa' Yosë acotërinpoa' isoro'paquë ya'huëcaso marë'. A'na tahuëriso' nipirinhüé' noya noya nonënpoa' quëtarinpoa' inápaquë ya'huëcontacaso marë'.

⁴⁵ Yosë quiricanënuë tapon: "Íraca Yosëri ya'nan quëmapi nininso' Atan itërin. Inaso' nonën quëterin isoro'paquë nanopicaso marë'," tënin. Iporaso' Quisocristonta' Atan pochin nicaponahué', Yosë chachin ni'ton, catahuarinpoa' canpoanta' Yosë pochin nanopicaso marë'. ⁴⁶ Napoaponahué', ya'nan nipon, nonënpoa' quëterinpoa' isoro'paquë nanopicaso marë'. Ina piquëran nasha nonënpoanta' quëtarinpoa' inápaquë nanopimiatcaso marë'. ⁴⁷ Atanso' no'pa quëran ninin isoro'paquë nanopicaso marë'. Quisocristoso nipirinhüé' Yosë ya'huërin quëran o'marin ni'ton, noya noya ninin. ⁴⁸ Ya'ipi piyapinpoa' Atan pochin nicatëhua', ina nonën pochin ya'huëtarinpoa'. Napoaponahué', Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri ina nonën pochachin ya'huëtarinpoa'. ⁴⁹ Iporaso' Atan pochin ya'norëhua'. A'na tahuëriso' nipirinhüé' Quisocristo pochin ya'noarigua'.

⁵⁰ Nonënpoa' ipora ya'huëtarinpoaso' co nanitërinhué' Yosë hua'anëntërinquë paacaso'. Chiminpatëhua', nonënpoa' chanatarin, co ya'huëmiatarinhüé'. ⁵¹ Noya natanco iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinhüé', sha'huitaranquëma'. Co ya'ipi imarëhuasopita chiminarihuahué'. Napoaponahué', Yosë nohuanton, ya'ipi imarëhuasopita nisha ya'noarigua'. ⁵² A'nanaya nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, tronpita pihuirarin. Pihuihuachin, chiminpisopita nanopiantarapi. Quisocristo imapi ni'ton, ananpitaantarin huachi. Naporo' ya'ipi imarëhuasopita nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co huachi chiminarihuahué'. ⁵³ Nonënpoa' ipora ya'huëtarinpoaso' chanatarin. A'na tahuëriso' nipirinhüé' nisha nonënpoa' ya'huëtohuachinpoa', co chanatarinhüé'. Nasha a'morëso pochin nisarihua'. Co huachi chiminarihuahué'. ⁵⁴ Nisha nonënpoa' quëtohuachinpoa', nanopiantarihua'. Yosë quiricanën quëran ninoton, naporin: "A'na tahuëri Yosëri chimirin minsëarin. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhué'. ⁵⁵ ¿Onporahuatonta' chimirin minsëarinpoa'? Co huachi nanitarinhüé'. Ya'huan quëthëhuachinpora chiminëso pochin chiminacaso' ya'huëpirinhüé', co huachi chiminacaso' të'huatarihuahué'," tënin. ⁵⁶ Yosë íraca pënëntërinso' co natëtatëhuahué', oshahuanëhua'. Oshahuanëhua' ni'ton, chiminacaso' ya'huërin. ⁵⁷ Ya'huëpirinhüé', jma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, nicha'ërinpoa' paya! Ina nohuanton, Quisocristo ya'huëretërinpoa'. Corosëquë chiminatón, sopai minsërin. Nanpiantarahuatón, chimirionta' minsërin. Ina marë': "Yosparinquën," itahua'.

⁵⁸ Napoaton iyaro'sa' chiníquën cancantoco'. Nosororanquëma' ni'ton, pënë-naranquëma': Ama nisha nisha yonquicosohuë'. Naporahuaton, paatoma' a'napita a'chintëra'piaco'. Siniro catahuahuachinquëma', co onporonta' topinan quëran a'chinaramahuë'. A'chinpatama', Yosëri nohuantërsopita imasapi huachi.

16

Pahuantërsopita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ A'nanta' sha'huichinquëma', yonquico'. A'naquën imapisopita ma'sha pahuantarin ni'ton, parisitapi. Inapita catahuacaso marë' coriqui yaa'parama'. Carasiaquë imapisopitanta' coriqui a'parapi. Inapita nani sha'huitërahuë coriqui yontonacaiso marë'. Inapochachin canpitanta' sha'huitaranquëma'. ² Nani Tomio tahuëri niyontonpatama', coriqui acoco'. Nanitëramaso' acoco'. Na'con canahuatama', na'con quëtoco'. Pi'pian canahuatama', pi'pian quëtoco'. Nani simana inapohuatama', nicaponquëma' pa'pato, coriqui yontonamaso' quënanconarahuë. ³ A'naquëma' noya ni'namasopita huayonco' coriqui quëpacaiso marë'. Canconpato, quiricatarahuë huayonamasopita nohuitacaiso marë'. Nani quiricatahuato, inarë chachin huayonamasopita a'paarahuë. Quirosarinquë quëparapi pahuantërsopita quëtacaiso marë'. ⁴ Nanitohuato, canta' pa'samaraco. Pa'patoso', napopináchin pa'sarai.

Nicapon yapa'ninso'

⁵ Nicaponquëma' yapa'pirahuë', iporaso' co nanitërahuë'. Masitonia parti paca'huaso' ya'huërin. Nani ni'tontahuato, ya'huëramaquë pa'sarahuë. ⁶ Canpitataquë hua'quimiáchin yacapanquëma'. O'napi tahuëri inaquë na'huëanatapo nimara. Ina quëran catahuaramaco a'na parti paca'huaso', topirahuë'. ⁷ Co topinan niraponquëmahuë'. A'na tahuëri Yosë nohuantohuachin, hua'qui' yacapanquëma'. ⁸ Iporaso nipirihuë' Ipisoquë ya'huato, a'chinárahüë. Pinticostisë tahuëri huarë' isëquë ya'huapo. ⁹ Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' isëquë yaimapi ni'ton, a'chintárahüë. A'naquënso' no'huipirinacohuë', pënëntárahüë. Na'amiachin imasapi.

¹⁰ Iya Timotio cantonpachinquëma', noya nontoco' noya cancanchin. Ca pochachin inanta' Yosë nanamën a'chinarin. ¹¹ Hui'napi nipirihuë', ama nocancosohuë', noya natanco'. Noya nontatoma', catahuaco' isëquë huënanta'in. Ina ninarahuë. A'napita iyaro'sarë' canquimapon, ténahuë.

¹² Iya Aporosënta' sha'huitopirahuë'. "Iyaro'sa' pa'pachina', quëmanta' paquë'," itopirahuë', co ipora nohuantërinhuë'. Nanitohuachin, nicaponquëma' pa'sarin.

Tiquiapon pochin pënëninso'

¹³ Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahuë', noya yonquico'. Ya'ipi cancanëma quëran natëmiatoco'. Ma'sha onpoapomarahüenta', chiníquën cancantoco'. Niachini-cancanco'. ¹⁴ Ma'sona tëranta' nipatama', noya ninosoroatoma', nico'.

¹⁵ Istipano sa'inë chachin nohuitërama'. Iráca Acaya parti a'chinpatëra, inapita'ton Quisocristo imapi. Pëinënuquë ya'huëpisopitanta' imasapi. Imatona', na'con catahuar-inënuquëma'. Ya'ipi imapisopita catahuapi. ¹⁶ Inapitaso' noya natëco', ténahuë. A'napitanta' chiníquën catahuarinquëma' noya imacamaso marë'. Insosona ina pochin a'chintohuachinquëma', noya ni'co'.

¹⁷ Istipanasë, Portonato, Acaico, inapita isëquë cantihuachinacora, nóya cancantërahuë. Canpitaso' aquë ya'huatoma', co ni'namacohuë'. Inapitaso' ya'huërama quëran huëcatona', catahuarinaco. ¹⁸ Noya nontatonaco, achinicancaninaco. Canpitanta' achinicancaninënuquëma', ténahuë. Cancoantahuachina', noya nicatoma', natanco'.

¹⁹ Ya'ipi imapisopita Asia parti ya'huëpiso' yonquiatënuquëma', saludos a'patarinënuquëma'. Aquira sa'inë chachin na'con yonquiatënuquëma', saludos a'patarinquëma'. Pëinënuquë niyontonpisopitanta' yonquirinënuquëma'. Canpitanta' Siniro imarama' ni'ton, na'con yonquirinënuquëma'. ²⁰ Ya'ipicoi saludos a'patarainquëma'. Noya iyaro'sa' ya'huëco', ténai. Noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²¹ Ca Paonoco na'con yonquiranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'.

²² Insosona co Siniro Quisocristo nosorohuachinhuë', Yosëri ana'inchin. ¡A'naroáchin Siniro o'mantaquë'! tënahuë.

²³ Inaora nohuanton, Siniro Quisoso catahuainquëma'. ²⁴ Ya'ipinquëma' Quisocristo imarama' ni'ton, nosororanquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitantaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocriso acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'pataranquëma'. Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënguë ya'conama'. Acaya parti nisha nisha ninanoro'saquë imaramasopita yonquiatënguëma', ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocrisonta' inachachin catahuainquëma'.

Paono parisitaponahuë', Yosëri achinicananinso'

³ —Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocriso pa'pin inaso'. Na'con nosororinpoa' ni'ton, catahuarinpoa' chiníquën cancantahuaso'. Nani tahuëri inasáchin achinicananinpoa'. ⁴ Ma'sona tëranta' onpohuatëhua', ina catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Achinicananinpoa' ni'ton, canpoanta' nanitarihua' a'napita catahuacaso'. Inapitanta' ma'sha onpohuachina', achinicananarihua'. Yosë catahuarinpoaso pochachin inapitanta' catahuarihua'. ⁵ Quisocriso imarëhuaso marë' a'napita aparitërinënpoa'. Aparisitohuachinënpoa, Quisocriso chachin achinicananinpoa'. Na'con na'con aparisitohuachinënpoa', na'con na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. ⁶ Canpitanta' Yosë nohuitacamaso marë' a'chintërainquëma'. Ina marë' aparitërinacoi. Parisitapiraihuë', Yosë achinicananincoi ahuenta'huaiso marë'. Yosë catahuarinquëma' canpitanta', tënai. Parisitopiramahuë' achinicananarinquëma' quiya pochachin ahuantamaso marë'. ⁷ Canpitanta' aparisitohuachinënguëma', Yosë catahuarinquëma' chiníquën cancantacamaso marë'. Napoaton co Yosë a'poaramahuë'. Chiníquën cancantatoma', imamiatarama', tënai. Ina marë' noya cancantërai.

⁸ Parisitëraiso' sha'huichinquëma', canpitanta' nitotoco'. Asiaquë ya'huasocoi, na'con ma'sha onpotërinacoi. Co ahuantochináchinhuë' cancantërai: ⁹ “Chiminapoi nimara,” topiraihuë', co chiminaihuë'. Yosë nohuanton, ma'sha onporai ina na'con na'con yonquica'huaiso marë'. Napoaton “Quiyaora nanitërai,” co tënaihuë'. “Catahuacoi Siniro, co quiyaso' nanitërai,” itërai. Yosëíchin ya'ipi nanitaparín. Chiminpisopitanta' ananpitaantarín, tënai. ¹⁰ Pi'pishachin shichiminpiraihuë', Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, cha'ërai. Nani tahuëri ni'sárincoi. “Co onporonta' naniantaríncoihuë'. A'na tahuëri parisitaantapiraihuë', nicha'ësaríncoi,” ta'toi noya cancantërai. ¹¹ Canpitanta' quiya marë' chiníquën Yosë nontoco' catahuaincoi. Na'anquëma' quiya marë' Yosë nontohuatama', Yosë catahuarincoi. Ina quëran canpitanta' noya cancantarama'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,” ta'toma', “Yosparínquën Siniro,” tosarama'.

Paono Corintoquë yapa'ninso'

¹² Yosë ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën sha'huitarainquëma'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Noyápiachin cancantatoi, ya'ipi parti a'chinai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Yosë inaora nohuanton, catahuarincoi ni'ton, noya ninai. Ina marë' noya cancantërai. ¹³ No'tëquënáchin ninshitërainquëma'. Co nisha nisha yonquiraihuë'. Co yanonpintërainquëmahuë'. Iso quirica nontohuatama', yonquiraiso chachin nitotarama'. Oshaquëran ya'ipi nitotarama huachi, tënahüë. ¹⁴ Ipora noyamiachin nitotërama'. Siniro Quisoso o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, noya cancantatoi, noya ni'sarainquëma'. Naporo tahuëri canpitanta' noya ni'saramacoi, tënai. “Paono noya a'chintërincoi ni'ton, imarai,” tosarama'. Ina yonquicamaso' nohuantërai.

¹⁵⁻¹⁶ “Noya ni'sarinaco,” ta'to, i'hua nicaponquëma' yapa'pirahuë'. Masitonia parti pa'pato, nira'inquëma'. Ina quëran o'mantahuato, nirimanta'inquëma', topirahuë'.

Inaporahuë naporini, canpita catahuaitomacohuë' Cotia parti paca'huaso'. Catoro' ni'nanquëma' naporini, noya noya cancanchitomahuë', ténahuë yonquiato. Napopirahuë', co pa'nahuë'. ¹⁷ Napoaton: “Paono nisha nisha yonquirin,” ¿topiramahuë' ti? Co nisha nisha yonquirahuë'. A'naquënso' ma'sona tēranta' sha'huipirinhuë', co tēhuēnchachin naporinhuë'. Co caso' ina pochin cancantērahuë'. ¹⁸ Yosë ni'sárinco no'tēquēn nontēranquëma'. Yosë no'tēquēnáchin nonin ni'ton, canta' co nonpintēranquëmahuë'. Co nisha nisha nonahuë'. ¹⁹ Iráca Siripano, Timotio, ca, caracoí a'chintērainquëma'. Quisocristo nanamēn a'chintērainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Co onporonta' nonpintērinpoahuë'. No'tēquēn nontērinpoa'. ²⁰ Ya'ipi Yosë sha'huitērinpoaso' Quisocristo acotarinpoo'. Napoaton “Quisocristoso' no'tēquēn nonaton, catahuarinpoo'. Ma noyacha Yosëso paya,” tēnhua'. ²¹ Yosë chachin huēntonēnquē aya'coninpoo' Quisocristo imacaso marë'. Huayonatonpoo', acorinpoo' piyapinēnpita nicacaso marë'. ²² Hui'nin pochin niconpoo', sichoquē marca acorëso pochin Ispirito Santo aya'coancantērinpoo'. Hua'yanēn chachin aya'coancantērinpoo' ni'ton, anitotērinpoo'. “Ya'ipi sha'huitērinpoaso' chachin quētarinpoo’,” tēnhua'.

²³ Ya'ipi yonquirahuëso' Yosë nitotērin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tēquēn nontaranquëma'. Co nohuantērahuë' canpitataquē chiníquēn pēnēna'huanquëmaso'. Napoaton co i'hua ni'conanquëmahuë'. Naporo' pa'nahuë naporini, co noyahuë' ninamaso marë' chiníquēn pēnēna'huanquëmaso' ya'huë'itonhuë'. ²⁴ Co quiyaso' hua'an pochin chiníquēn pēnētēraihuë'. Sanoanan quēran pēnēnainquëma'. Yosë nanamēn noya natērama'. Yacatahuarainquëma' noya cancantacamaso marë'.

2

¹ I'hua nicaponquëma' yapantapirahuë', co pa'nahuë'. Pa'nahuë naporini, asēchitēnquëmahuë'. ² Chiníquēn pēnēnpatēnquëma', sētarama'. Co nohuantērahuë' asēta'huanquëmaso'. Canpita sētohuatama', co huachi nanitaramahuë' acapacancanamacoso', ténahuë yonquiato. ³ Napoaton i'hua ninshitēranquëma' pēnēna'huanquëmaso marë'. Ina quēran canpitataquē pa'pato, co sētārahuë'. Noya imaantahuatama', noya cancantarahuë. Noya cancantohuato, canpitanta' noya cancantarama', ténahuë. ⁴ Chiníquēn sētato, i'hua ninshitēranquëma'. “Co yanatērinacohuë’,” ta'to, sētērahuë. Na'nēchináchin cancantērahuë. Co nohuantērahuë' chiníquēn asēta'huanquëmaso'. Co no'huiranquëmahuë'. Na'con nosororanquëma'. Ina nitotacamaso marë' ninshitēranquëma'.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

⁵ I'hua a'nara' co noyahuë' nininso marë' sētērahuë. Co casáchin sētērahuë'. Canpitanta' pancamiachin sētērama'. Nipirinhuë', co nohuantērahuë' nanan apancatacaso' ni'ton, napotēranquëma'. ⁶ Tēhuēna'pi nani ana'intērama'. Na'anquëma' ana'intērama' ni'ton, co noyahuë' nininso marë' inanta' sētárin. Co huachi aquētē' ana'intacaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Iporaso' nanan anoyatoco'. Noya nontaantaco' chiníquēn cancanchin. Iporahuanta' sētárin. Napoaton catahuaco' ama aquētē' sēchinsohuë', sētōri ya'coancantohuachin. ⁸ Niyontonahuatoma', noya nontoco'. “Nosoroatēnquēn iyasha nanan anoyatarainquēn,” itoco'. Ina quēran tēhuēnchachin nosoroatoma', noya nontaantaco'. ⁹ Napoaton i'hua ninshitēranquëma'. “Ya'ipi natēarinaco,” ta'to, pēnēnanquëma'. Tēnia'huanquëmaso marë' ninshitēranquëma'. ¹⁰ Nanan anoyatohuatama', canta' nanan anoyatērahuë pochin cancantarahuë. Canpita yonquiatēnquëma', nanan anoyatērahuë. “Quisocristo nani tahuëri ni'sarinpoo’,” ta'to, cancanēhuë quēran huarë' nanan anoyatērahuë. ¹¹ Co nanan anoyatohuatēhuahuë', Satanasë minsēarinpoo'. Inaso' nisha nisha yanonpintērinpoaso' nitotērehua'.

Troasēquē Paono na'con yonquirinso'

¹² I'hua Troasēquē pa'nahuë Quisocristo nanamēn a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' nohuantopi ni'ton, a'chintērahuë. ¹³ Napoaponahuë', i'hua chachin iya Tito canpitataquē a'pahirahuë'. Co huēnantarinhuë ni'ton, co sano cancantērahuë'.

“¿Onpoatoncha co iyasha huëntarinhüë nicaya?” ta'to, piyapi'sa' noyasha nontahuato, Masitoniaquë pa'nahuë.

Quisocristo catahuarinpoa' minsëtacaso'

¹⁴ Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënëhua'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, nani tahuëri ina catahuarinpoa' inimiconënpopita minsëcaso'. Inapitaso' co nohuantopihuë' Quisocristo nanamën a'china'huaiso'. Co nohuantopirinahuë', nisha nisha parti paatoi, nanamën a'chinárai. Pimóton hua'sai' pimoanahuaninso pochin Quisocristo nanamën nahuinarin. A'chintatoi, na'a piyapi'sa' anitotërai. ¹⁵ Quisocristosó' pimóchin nininso' a'përahuaaton, Yosë chinotërin. Ina pimoanahuaninso pochin ya'ipi parti nanamën a'chinai. A'chinpatëira, Yosëri nohuantërinso' noya natanpi ni'ton, nicha'ësarín. Co nohuantërinso'pituahuënta' natanpirinahuë', topinan quëran natanpi ni'ton, parisitopiquë pa'sapi. ¹⁶ Inapitaso' chimipi anarinso pochin niconacoí, co natëtopihuë' ni'ton, chiminpachina', parisitomiatapi. Natëpisopitaso nipirinhuë' pimóchin imërëso pochin niconacoí, cha'ësahuaatona', nannipimiatapi. ¿Incarita' nanitërin ina pochin noya a'chinacaso'? Co insonta' nanitërinhuë' inaora a'chinacaso', tënëhua'. ¹⁷ A'naquën nonpinatona', inahuara canacaiso marë' a'chinapi. “Yosë nanamën a'chintërainquëma',” topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Quiyaso nipirinhuë' no'tëquën sha'huitërainquëma'. Yosë a'parincoi ni'ton, ina nanansáchin a'chinarai. Yosë ni'sárincoi ni'ton, Quisocristoíchin natëarai.

3

Nasha quëran anoyatërinso'

¹ “Ina pochin nonpatama', naquëranchin a'napita nocanarama',” ¿itëramacoí ti? Co insonta' nocanaihuë'. A'naquënso' carta a'napitari ninshitërinso' a'notërainquëma' nohuitacaso marë'. “Iso quëmapiso' noya. A'chintohuachinquëma', noya natanco',” tënin quiricaquë. Inanpi quirica co ma'parainquëmahüë'. Co ina pochin nohuantërainhuë'. Nani noyá nohuitëramacoí. ² Canpitaso' cartanëhuëi pochin ninama', cancanëhuëiquë Quisocristori ninshitërinso'. Nanamën chachin a'chintohuatëinquëmara, noya imarama'. Ya'ipi piyapi'sa' ni'ninëinquëma'. “Paono ca'taninsopitarë chachin a'chintërin ni'ton, noya cancantopi,” ta'tona', noya ni'ninacoí. ³ A'chintohuatëinquëmara, noya natanatoma' Quisocristo imarama' ni'ton, noya carta pochin ninama'. Quisocristo chachin ninshitërinso'. Ina cartaso' co napisëquë ninshitërinhuë'. Co na'piquë tëranta' ninshitërinhuë'. Yosëso' nannipimiatarin ni'ton, Ispirito Santo anoyacancantërainquëma' noya nicacamaso marë'.

⁴ Quisocristo catahuarincoi ni'ton, noya a'chintërainquëma'. Ina marë' Yosë noya ni'sarincoi, tënai. ⁵ Quiyaora co pi'pisha tëranta' nanitërainhuë' noya a'chinta'huainquëmaso'. Yosëíchin ananitërincoi. Co catahuarincoihuë' naporini, co canpitanta' cancanëma quëran imaitomahuë'. ⁶ Ina nani acorincoi a'china'huaiso marë'. Acohuaachincoira, catahuarincoi nasha quëran anoyatërinso a'chinta'huainquëmaso marë'. Ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' Yosë nohuitatëhua' nannipimiatacaso marë'. Iráca anoyatërinso Moisésëri ninshitopirinhuë'. Ina imapatëhua, co onporonta' noya cancantërehuahuë'. “Co natëhuatamahuë', chiminpatama', ana'intacaso' ya'huërin,” tënin. Co ina a'chintërainquëmahüë'.

⁷ Iráca Yosë pënëntërinso' sha'huihuachina, na'piquë ninshitërin. Yosëso' noya noya ni'ton, huënaráchin ya'norin. Moisésë ya'pirionta' huënaratarin ni'ton, co israiro'sa' nanitopihuë' hua'qui' nirayacaiso'. Huënarataponahuë', oshaquëran sacorayarin. Pënëntërinso' noya niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Co ya'ipi natëhuachinahuë', chiminpachina', ana'intacaso' ya'huërin. ⁸ Iporaso nipirinhuë', nasha quëran anoyatërinso a'chinarai. ¡Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' ni'ton, inaso' noya noya! ⁹ Iráca pënëntërinso' nanan noya nipirinhuë', co natëhuachinahuë', ana'intacaso'

ya'huërin. Quisocristo nanamënso nipirinhüë', noya noya. Ina imapatëhua', oshanhënpoa' inquitatonpoa', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton noya noya, ténahuë'.¹⁰ Iráca Moisësë noya pënëntopirinhüë', iporaso' noya noya ya'huëtërinpoa'.¹¹ Iráca pënëntërinso sha'huitohuachina, huënaráchin pochin ya'nopirinhüë', sacorin huachi, co ya'huëmiatarinhüë'. Iporaso' nasha quëran anoyatërinso', ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishatarinhüë' ni'ton, noya noya, tënëhua'.

¹² “Inaso co ta'huantarinhüë',” ta'toi, inasáchin a'chinarai. Co tē'huatoihuë', ya'ipi parti a'chinarai. ¹³ Iráca Moisësë pënëntohuachina, ya'pirin huënaratopirinhüë', oshaquëran sacorayarin. Napoaton nipa'copirayatërin ama sacorayarinsó' quënanacaiso marëhuë'. Quiyaso' co ina pochin a'chintërainquëmahuë'. ¹⁴ Israiro'saso nipirinhüë' co natantochináchinhuë' cancantopi. Ipora huanta' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' nontopirinhüë', co no'tëquën yonquipihuë'. Nipa'copirayatërinso pochin cancantatona', co nanitopihuë' Yosë quiricanën no'tëquën nitotacaiso'. Quisocristoíchin catahuarinpoa' no'tëquën nitotacaso'. ¹⁵ Ipora huanta' Moisësë ninshitërinso' nontopirinhüë', co no'tëquën yonquipihuë'. ¹⁶ Quisocristo imapatëhua', co huachi nipa'copirayatëresó' pochin cancantarihuahuë'. Sinioro noya nohuitarihua'. ¹⁷ “Sinioro” topatëhua', Ispirito Santo tapon naporëhua'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo nicha'ërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. ¹⁸ Sinioro imapatëhua', co huachi nipa'copirayatëresó' pochin cancantarihuahuë'. Isihuicoquë ma'sha a'notëresó' pochin ninëhua'. Yosë nóya nininsó' piyapi'sa' anitotërehüa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochachin cancantarihua'. Ina nohuanton, Ispirito Santo catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'.

4

¹ Yosë nosoroatoncoi, acorincoi ina nanamën a'china'huaiso marë'. Ina yonquia-toi, co yaa'poraihuë'. ² A'naquënso' co noyahuë' yonquiatona', a'chinapi. Noyasha nonpirinhüë', nonpinacaiso marë' napopi. Quiyaso nipirinhüë' co manta' po'oana quëran ninaihuë' ni'ton, co tapana'huaiso' ya'huërinhuë'. Co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi Yosë nanamën no'tëquën a'chintarainquëma'. Yosë ni'sárincoi ni'ton, inasáchin a'chinarai. A'ninquëchin a'chinai ya'ipi piyapi'sa' yonquicaiso marë'. ³ Quisocristo nanamën noya a'chintopiraihuë', a'naquën co yanatëtopihuë'. Parisitopiquë paca-caiso nipisopita co nohuantopihuë' natëtacaiso'. ⁴ Sopai nohuanton, co nanitopihuë' no'tëquën yonquicaiso'. Ma'sha a'pintëresó' pochin nanamën quëran Yosë anitotërinpoa' Quisocristo nohuitacaso marë'. Inaso' Yosë chachin ninin. Inapitaso nipirinhüë' somaraya pochin cancantatona', co nanitopihuë' natëtacaiso'. ⁵ Co quiya imancoiso marë' a'chintërainquëmahuë'. Quisocristo nanamënáchin sha'huitërainquëma'. “Sinioro ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin,” ténai. Quiyanta' ina natëtoi, nani tahuëri yacatahuarainquëma'. ⁶ Ya'nan isoro'pa' acoapon ya'ipi parti tashipirinhüë': “Nii'sohuanchin huachi,” ténin Yosë. Napohuachina, tahuëri ya'huërin. Inapochachin iporaso' cancänënpoaquë a'pintërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Inaso' noya noya. Quisocristo ya'pirin quëran a'pintërinpoaso pochin ninin. Ina yonquihuatëhua', Yosë chachin anohuitarinpoa huachi.

Yosë natëtona', chiníquën cancantopiso'

⁷ Co quiyaso' chiníquën nanantopiraihuë', Yosë nohuitatoi, a'napitanta' catahuarai ina nohuitacaiso marë'. Ni'co'. Yonsha, huë'ëta, inapita no'pa quëran nipi ni'ton, co ya'huëmiatërinhuë'. A'naroáchin ya'quihuachina, co noyatërinhuë'. Napoonin. Inapochachin quiyanta' co chiníquën cancantopiraihuë', Yosë catahuarincoi nanamën a'china'huaiso'. A'napitanta' natanatonaco, yonquiapi. “Ma noyacha Yosëri catahuarin paya. Co catahuarinhuë' naporini, co ina pochin nanichitonahuë',” tosapi. ⁸ Nani ma'sha onpopiraihuë', Yosë catahuarincoi ahuanta'huaiso marë'. “Oshaquëran nicha'ësarincó,” ta'toi, imarai. “¿Onpoatoicha ma'sha onporai paya?”

tapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. ⁹ A'chinois marë' chiniquën no'huipirinacoihuë', co Yosë naniantërincoihuë'. Aparisitopirinacoihuë', co ata'huantërinacoihuë'. ¹⁰ Iráca Quisocriso chiniquën aparisitahuatona', tēpapi. Quiyanta' Quisocriso marë' parisitarai. A'naquën yatēparinacoi. Napoaponahuë' Quisocriso nanpianparin ni'ton, catahuarincoi ina pochin nica'huaiso marë'. ¹¹ Quisocriso nanamën a'chinois marë' yatēparinacoi. Quiyaora co nanitopiraihuë', nani tahuëri ina achinicananincoi ina pochachin yonquica'huaiso marë'. Ipora huanta' nanpitoi, Quisocriso pochin cancantarai. ¹² A'chintërainquëmaso marë' aparisitonacoi, yatēpapiirinacoihuë', canpitaso' imarama'. Quisocriso anoyacancantërinquëma' ni'ton, nanpimiatarama', tēnahuë.

¹³ Yosë quiricanënguë ninshitopi. “Yosë natërahuë ni'ton, sha'huirahuë,” tēnin. Quiyanta' inapochachin cancantërai. “Yosë catahuarincoi,” ta'toi, nanamën a'chinarai. ¹⁴ Tēpapiirinacoihuënta', Quisocriso imarai ni'toi, Yosë ananpitaantarincoi, tēnai. Iráca Quisocriso ananpitaantarins' pochin quiyanta' ananpitaantarincoi. Yosë'pa' quēpan-tarincoi. Canpitaro'coi chachin ya'huëcontarihua huachi. ¹⁵ Canpitanta' imacamaso marë' parisitërai. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororincoi. Na'con na'con piyapi'sa' ina nohuitohuachina', noya cancantatona', Yosë nontapi. “Ma noyanquëncha, Siniro, paya. Nosoroatoncoi, nicha'ësarancoi ni'ton, ‘Yosparinquën,’ Siniro,” itapi.

¹⁶ Napoaton co a'pochináchinhuë' cancantërai. Parisitatoi, co huachi chinipiraihuë', nani tahuëri achinicananincoi noya noya cancanta'huaiso marë'. ¹⁷ Tēhuënhachin iporaso' pi'pian parisitapirēhuahuë', co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Yosë'pa' pa'patēhua', co onporonta' pipiarēhuahuë'. Imarēhuaso marë' parisitapirēhuahuë', inapaquëso' noya noya cancantarihua'. Yosë pochachin cancantarihua'. ¹⁸ Isoro'paquë ya'huërinso' co na'con na'con yonquirēhuahuë'. Iporaso' parisitarihuahuë', co ina marë' sētarihua'. Yosë na'con na'con yonquiarēhua'. Ina nohuitacasoáchin cancantarihua'. Isoro'paquë ya'huërinso' co quēnanpirēhuahuë', co ya'huëmiatarinhuë'. Ta'huantarin. Yosë noya yonquirinpoasoso' co quēnanpirēhuahuë', ya'huëmiatarin.

5

¹ Ni'co'. Pëi' nē'mëtë quëran nipachinara, co hua'quirinhuë'. Inapochachin nonënpoanta' co ya'huëmiatarinhuë'. Chiminpatēhua', Yosë'pa' pa'patēhua', nasha nonënpoa' Yosë quëtarinpoa'. Noya noya ninins' quëtarinpoa'. Inaso' co onporonta' chanatarinhuë'. ² Iporaso' parisitapirēhuahuë', a'na tahuëri nasha a'morēhuaso pochin nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Ina na'con nohuantërehua'. ³ Chiminpatēhua', co hua'yanënpoarachin inápaquë ya'huëmiatarinhuë'. Nasha nonënpoa' quëtarinpoa'. ⁴ Iporaso' isoro'paquë ya'huatēhua', co chinirēhuahuë', sëtërehua', naporēhua'. Napopirēhuahuë', co chiminacaso' nohuantërehua'. Nasha nonënpoa' tēhuënhinso' na'con nohuantërehua'. Isoro'paquë ta'huantopirēhuahuë', Yosë'pa' noya noya nanpimiatarinhuë'. ⁵ Yosë acorinpoa' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Tēhuënhachin inápaquë noya ananpitaantarinpoa', tēnhua'. Sichoquë marca acorëso pochin nani Ispirito Santo aya'coancantërinpoa' ni'ton, nitotërehua'.

⁶ Napoaton chiniquën cancantërehua'. “A'na tahuëri Yosë'pa' pa'sarēhua',” ta'tēhua', noya cancantarēhua'. Tēhuënhachin isoro'paquë nanpihuatēhua', co Quisocriso nira-yarihuahuë'. ⁷ Co ipora quēnanpirēhuahuë', “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tēhua', natërehua'. “Co onporonta' nonpintarinpoahuë',” tēnhua'. ⁸ Napoaton chiniquën cancantërehua'. “Chiminpatēhua', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarihua'. Inaso' noya noya,” tēnhua'. ⁹ Ma'sona tēranta' nipatēhua', Yoséichin natërehua' noya nicainpoaso marë'. Nanpihuatēhua', chiminpatēhuanta', Siniro nohuantërinsoáchin nohuantërehua'. ¹⁰ A'na tahuëri Quisocriso o'mantahuachin, ya'ipinpoa' coisë pochin sha'huitarinpoa'. Ya'ipi ninēhuasopita yonquiaton, a'naya a'nayanpoa' no'tëquën nontarinpoa'. Co noya nipatēhuahuë', co Yosë'pa' acanaarinpoahuë'. Noya nipatēhua', acanaarinpoa huachi.

Nanan anoyatërinpoaso'

¹¹ Napoaton Yosë të'huatacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoi, ya'ipi piyapi'sa' pënênárai. Co pi'pian tēranta' nonpintërainquëmahuë'. Yosë ni'sárincoi ni'toi, no'tëquën nontërainquëma'. Noya ninaiso' canpitanta' nitotërama', topiraihuë'. ¹² “Quiyaso' noya noyacoí,” co tēnaihuë'. Co a'napita nocanaihuë'. Nisha nanan a'china'piro'sa' noya pochin ya'noponaraihuë', co cancanëna quëran huarë' imapihuë'. Pinopachincoi, sha'huitoco': “Paono tëhuënychachin no'tëquën nontërincoi. Ya'ipi cancanën quëran huarë' Quisocristo imarin,” itoco'. Ina pochin a'panicamaso marë' sha'huitaranquëma'. ¹³ A'naquën na'con pënênpatëira, “Hua'yantopi,” itërinacoi. Napopirinahuë', Yosë yonquiatoi, naporai. A'na tahuërinta' sanoanan quëran pënênainquëma'. Yosë yonquicamaso marë' ina pochin nontërainquëma'. ¹⁴ “Quisocristo na'con nosororinpoa',” ta'toi, nanamën a'chinárai. Canpoa marë' inaso' chiminin. Ina imapatëhua', canpoanta' chiminëhuaso pochin ni'ninpoa'. ¹⁵ Tëhuënychachin canpoa marë' chiminin noya noya cancantacaso marë'. Co huachi canpoara costarëhuaso' pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin yonquicaso marë' chiminin. Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, inasáchin yonquirëhua'. ¹⁶ Iráca quiyaora yonquinëhuëi quëran yonquiatoi, aipi ya'norinsoráchin yonquirai. Quisocristonta' iráca co no'tëquën yonquirapiraihuë'. “Co inaso' Yosë hui'ninhuë',” topiraihuë', iporasó' no'tëquën yonquirai. ¹⁷ Quisocristo imapatëhua', Yosë anoyacancantarinpoa'. Nasha cancan ya'huëtarinpoa huachi. Iráca yonquirëhuasopita naniantërëhua'. Nashamiachin pochin cancantatëhua', noya noya yonquiarihua huachi.

¹⁸ Co canpoara noya cancantërëhuahuë'. Yosëichin anoyacancantërinpoa'. Iráca oshahuanatëhua', Yosë inimicotopirëhuahuë', inaora nohuanton, hui'nin isoro'paquë a'paimarin chiminatón nanan anoyatinpoaso marë'. Ina quëran quiyanta' acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Insosona natëhuachin, nanan anoyatarin. ¹⁹ Yosë nohuanton, hui'nin chiminin anoyacancantínpoaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', co huachi oshanënpoa' yonquirinhuë', inquitërinpoa huachi. Nani nanan anoyatohuachinpoara, quiyanta' acorincoi paatoi a'napita sha'huita'huaiso marë'. ²⁰ Quisocristo chachin acorincoi a'napita anitota'huaiso marë'. Ina ya'huërenamën pochin sha'huitarainquëma'. “Yosë nontoco' nanan anoyachinquëma',” itárainquëma'. ²¹ Iráca Quisocristo co manta' oshahuanaponahuë', Yosë nohuanton, ya'huëretërinpoa'. Oshahuan pochin nicon, Yosëri chiníquën ana'intërin. Canpoa marë' chiminin ni'ton, co huachi oshahuan pochin ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatëhua', Yosë nóya ni'sarinpoa'.

6

¹ Yosë acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Acoatoncoi, catahuarincoi a'chinta'huainquëmaso marë'. “Yosë nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa',” itërainquëma'. Ama topinan quëran natancosohuë'. Imaco huachi. ² Iráca quiricanën quëran Yosë naporin:

“Ipora chachin yacatahuanranquëma'. Nontohuatamaco, natanaranquëma'.

Yanicha'ëranquëma' ni'ton, catahuanranquëma' cha'ëcamaso marë',” tēnin.

Ipora tahuëri chachin yacatahuanrinpoa'. Nontohuatëhua', anoyacancantarinpoa', tēnahuë'.

³ Napoaton noyasáchin ninai ama a'na piyapi tēranta' nisha cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' ninai naporini, a'napitanta' niconacoí, co Yosë imaitonahuë'. ⁴ Ma'sona tēranta' nipatoira, Yosëichin natërai piyapi'sa' niconacoí ina yonquicaiso marë'. Aparisitopirinacoihuë', co i'huëretërai huë'. Ma'sha, cosharo', inapita pahuantopirincoihuë', ahuantatoí, chiníquën cancantërai. Ma'sha onpoapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. ⁵ A'chinaiso marë' tëhuënychachin huihuirinacoi, tashinan pëiquë po'morinacoi. Chiníquën no'huitatona', ahüërinacoi. A'chinapoi pa'sápatoí, co huachi chiniraihuë'. Na'a tashi' Yosë marë' sacatápatoi, huë'ëi' natanai. A'na tahuërinta' co coshatatoihuë', tana natanai. ⁶ “Quisocristo imarai,” ta'toi, noyasáchin ninai. Yosë nanamën noya nitotërai. Ma'sha onpotopirinacoihuë', co no'huiraihuë', ahuantërai. Ya'ipi piyapi'sa'

nóya nontatoi, catahuarai. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, catahuarincoi noya nica'huaiso'. Tëhuëenchachin cancanëhuëi quëran huarë' piyapi'sa' nosororai. ⁷ No'tëquën a'chinai. Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, a'chinpatoira, na'a piyapi'sa' natanatona', imasapi. Ni'co'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' hua'na quëran a'morin ama inimicori paquitacaso marëhuë'. Inapochachin Yosë achinirincioi ama sopai minsëincoiso marëhuë'. Yosë nohuanton, noyasáchin ninai. Noya catahuarincoi ni'ton, sopai minsëarai. ⁸ A'naquën noya ni'ninacoi. A'naquënso nipirinhüë' no'huirinacoi. A'na tahuëri: "Paono nóya a'chinin," topi. A'na tahuëriso nipirinhüë' pinorinacoi. No'tëquën a'chintopiraihuë': "Nonpiánpi," topi a'naquënta'. ⁹ Na'a piyapi'sa' nohuitopirincioihuë', a'naquënso' nisha pochin niconacoí, co yanataninacoihuë'. Pi'pianchin shichiminpiraihuë', nanpiárai. Chiníquën aparisitopirincioihuë', co tëparinacoihuë'. ¹⁰ Sëtopiraihuë', Yosë yonquiató, noya cancantërai. Co na'con ma'sha ya'huëtopirincioihuë', Yosë nanamën a'chintërai ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtonacoí, noya noya cancantapi. Co manta' ya'huëtopirincioihuë', Yosë nohuitatoi, sano cancantërai. Co manta' noya nininso' pahuantërincoihuë'.

¹¹ Corintoquë ya'huëramasopita, na'con ninshitarainquëma'. Nani ya'ipi yonquiraiso', iyaro'sa', sha'huitërainquëma'. Na'con nosororainquëma'. ¹² Quiyaso' ya'ipi cancanëhuëi quëran nosoromiatërainquëma'. Noyasáchin yonquipirainquëmahüë', canpitaso' co a'na nosororamacoihuë' nimara, tënai. ¹³ Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma' ni'ton, inapochachin nosorocoi quiyanta', topiraihuë'. Ina na'con nohuantërai.

Nipayarëhuasopita

¹⁴ Co Yosë imapisopitasohüë' nipirinhüë', ama inapitarë'quëma' na'con na'con nipayacosohüë'. Co canpita pochin cancantopihuë'. Noya cancantohuatama', co nohuantaramahüë' oshahuanacamaso'. Ni'co'. Tahuëri, tashi' co inachachinhüë'. Nisha nisha ya'nopi. ¹⁵ Quisocriso sopairë' co napopináchin yonquipihuë'. Naporahuatón, canpoaso' Quisocriso imarëhua' ni'ton, co oshahuano'sa pochin cancantërehuahuë'. ¹⁶ Yosë chinotërehuahuë' noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Co inaquëso' mamanshi moshacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin canpoanta' Yosë imapatëhua', ya'coancantarinpó' ni'ton, ina pëinën pochin ninëhua'. Yosëso' nanpiárin. Quiricanën quëran naporin:

"Imapatamaco, ya'coancantaranquëma'. Canpitaro'co ya'huarahuë.

Chinotohuatamaco, noya a'pairanquëma'.

Piyapinëhuëpita pochin ni'saranquëma'," tënin.

¹⁷ Ina quëran Siniorori itantarín:

"A'naquën co noyahuë' cancantohuachina', ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë'.

Co noyahuë' yonquipiso' tananpitoco'.

Inapotohuatama', noya ni'saranquëma'.

¹⁸ Tataparinquëma pochachin noya nosoroaranquëma'.

Hui'nahuëpita pochin cancantëranquëma',

itërinpó' Tata Yosë. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntërin," tënin quiricanënuë.

7

¹ Iyaro'sa na'con nosororainquëma'. Ina pochin Yosë yonquirinpó' ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantahua'. Ya'ipi co noyahuë' ninëhuasopitanta' a'pó'ahua'. Yosë të'huatatëhua', noyasáchin niahua'.

Noya cancantantapiso'

² Cancanëma quëran huarë' nosorocoi. Co a'nayanquëma tëranta' ma'sha onpotërainquëmahüë'. Co anishacancantërainquëmahüë'. Co nonpintërainquëmahüë'.

³ Co nocanatënuëma' pënënanquëmahüë'. Na'con nosororainquëmaso' nani sha'huitërainquëma'. Chimina'huaiquë huarë' nosoromiatarainquëma'.

⁴ Têhuênchachin nóya ni'nanquëma'. “Corintoquë ya'huëpisopita noya imapi,” itërahuë ya'ipi piyapi'sa'. Parisitaporahuë', canpita yonquiatënguëma', nóya cancantërahuë.

⁵ Masitoniaquë canconpatoira, na'con ma'sha onpoatoi napion cancantërai. Na'a piyapi'sa' no'huirincocoi ni'ton, parisitërai. Naporahuaton, cancanëhuëi quëran na'con yonquirápatënguëma', sëtërai. ⁶ Sëtohuatëhua', Yosë achinicananinpoa' ni'ton, quiyanta' achinicananincocoi. Ina nohuanton, Tito huë'nin. ⁷ Napoaton noya cancantërai. Noya nanan sha'huitiirincocoi. Noya yonquiantarama' ni'ton, inanta' noya cancantërin. I'hua ni'conpachinquëmara, napotërama': “Hua'qui' co Paono ni'nincoihuë'. Sha'huitëquë' manóton huë'in. Co noyahuë' ninaiso marë' sëtërai. Paono pënënpachincocoi, noya natanai,” tënama', itërincoi. Ina natanato, nóya cancantërahuë.

⁸⁻⁹ I'hua quirica ninshitatënguëma', chiníquën pënënanquëma'. Ina quirica nontohuatamara, pa'pi sëtërama'. Ina natanato, canta' sëtopirahuë'. Co nohuantërahuë' chiníquën asëta'huanquëmaso'. Iporaso nipirinhüë' noya cancantërahuë. Co hua'qui' sëtëramahuë'. Oshanëma marë' sëtatoma', na'con na'con Yosë yonquirama'. Co noyahuë' ninamasopita a'porama'. Pënënanquëma' ni'ton, co ana'intinquëmaso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Oshanënpoa marë' sëtatëhua', Yosë nontohuatëhua', catahuarinpoo' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso marë'. Ina pochin sëtacaso' noya, tënahüë. Ina quëran anoyacancantarinpoo'. Co imapisopitasohüë' nipirinhüë' topinan quëran sëtopi. Co oshanëna' naniantohuachinahuë', chiminpachina', Yosëri ana'intarin. ¹¹ Canpitaso' sëtatoma', na'con na'con Yosë yonquirama'. Ina quëran “Têhuênchachin co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'. Co noyahuë' ninëhuasopita naniantahua', Yosë ana'intohuachinpoo',” tënama'. Canta' noya yonquiramaco. “Manóton Paono huë'in catahuainpoaso marë'. Chiníquën cancantatëhua', no'tëquën natëahua',” tënama'. Oshahuana'pi co noyahuë' nininso marë' ana'intërama' noya nicacaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya cancantaantarama'. ¹² I'hua ninshitaponquëma', co tëhuëna'pi yonquiato, ninshitëranquëmahüë'. Co inari aparisitërinso tëranta' yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' noya yonquiantama-coiso' nohuantërahuë. “Paonoso catahuarinsopitarë chachin, no'tëquën pënëninpoa'. Yosë ni'sarinpoa' ni'quëhuarë', natëahua',” ta'camaso marë' ninshitëranquëma'. ¹³ Naporama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'.

Tito cantonpachinquëmara, co pi'pian tëranta' no'huiramahuë'. Noya nontërama' ni'ton, noya cancantërin. Quiyanta' ina natanato, nóya cancantërai. ¹⁴ Co'huara Tito pa'shátërasohüë', sha'huitërahuë: “Corintoquë ya'huëpisopita noya imatona', natëarinënguën,” itërahuë. Canpita no'tëquën nontërainquëmaso pochachin Titonta' no'tëquën nontërahuë. Pa'pachina, tëhuênchachin noya natërama' ni'ton, co tapanahuë'. ¹⁵ Pënënpachinquëmara, itërama': “No'tëquën pënënancoi. Tëhuênchachin co noyahuë' ninai. Yosë të'huata'huaiso' ya'huërin,” ta'toma', natërama'. Ina natanahuaton, Titonta' na'con nosororinquëma'. ¹⁶ Carinquëmanta' yonquiatënguëma', nóya cancantërahuë. Noya noya imasarama huachi, tënahüë.

8

Pahuantërinropita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ Isonta' iyaro'sa' yasha'huitëranquëma'. Masitonia parti na'a piyapi'sa' Quisocristo imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonatona', Yosë chinotapi. “Yosë na'con nosororinpoo',” ta'tona', a'napita noya nosoroapi. Yosëri chachin catahuarin ina pochin cancantacaiso marë'. ² Ma'sha onpotohuachinara, chiníquën parisitaponaraihuë', noya cancantopi. Naporahuaton, pi'pisha ya'huëtopirinhüë', a'napita imapisopita pahuantohuachinara, na'con coriqui quëtopi. ³ Co apiratonahuë', na'con quëtopi. Pahuantaiquëhuarë' quëtopi, cari ni'nahuë. Co sha'huitopiraihuë', inahuara nohuantatona', quëtërinacoi pahuantërinropita quëtaca'huaiso marë'. ⁴ “Quiyarinta' a'napita imapisopita catahua'ii, topiraihuë'. Cotia parti na'con pahuantopi ni'ton, iso coriqui quëtongquë',” itërinacoi. Na'con ina pochin nontërinacoi. ⁵ Co coriqui quëtacasoachin

yonquipihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapi. Ina'ton yonquipi. Ina pochin cancantacaso' noya noya, tënahuë. Ina quëran coriqui, ma'sha, inapita quëtöpi. Quiyanta' yanatërinacoi. “Ma'sona Yosë nohuantohuachin, sha'huitocoi natë'i,” itërinacoi. ⁶I'hua chachin Tito sha'huitërinquëma' ni'ton, canpitanta' yonquirama' coriqui yontonacamaso'. “Imapisopita pahuantopi ni'ton, a'patahua,” tënama'. Napoaton i'huamiachin Tito itërai: “Naquëranchin paantaton, pënëantaquë' ya'ipi coriqui yaa'papiso' ananina',” itërai. ⁷Canpitaso' nóya imarama' ni'ton, Quisocriso natërama'. Na'con nitotatoma', a'chinama'. A'napita yacatahuarama'. A'chintëranquëmaso pochachin a'napita nosoroarama'. Napoaton iporaso' pahuantopisopita nosoroatoma', catahuaco', tënahuë.

⁸Co camairanquëmahuë'. A'napita na'con Yosë marë' acopiso' sha'huitëranquëma' yonquicamaso marë'. Tëhuëinchachin a'napita nosorohuatama', ama topinan quëran nontocosohuë'. Catahuaco' ama pahuanquinasohuë'. ⁹Siniro Quisocriso nosoroatonpoa', catahuarinpoaso' nani nitotërama'. Iráca noya noya inápaquë ya'huëpirinhuë', isoro'paquë o'marin nicha'ëinquëmaso marë'. Co manta' isëquë ya'huëtërinhuë'. Parisitërin quëran nicha'ërinquëma' noya noya cancantacaso marë'. Parisitaton, na'con catahuarinquëma'.

¹⁰I'hua pi'iquë yonquirama' a'napita catahuacamaso'. Naporo' caniaritërama' coriqui yontonacaso'. Iporaso' naquëranchin yontoantaco', tënahuë. Inapohuatama', noya nisarama'. ¹¹Naporo' pa'pi nohuantopiramahuë', iporaso' coriqui ya'huëtöhuachinquëma', noya cancantatoma', yontonco' ananicaso marë'. ¹²Ya'ipi cancanëna quëran quëtöhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Co na'a coriquihuanpatamahuë', Yosë nitotërin. Co nanitëramahuë' na'a quëtacaso'. Co apiratomahuë', pi'pian tëranta' quëtöhuatama', noya ni'sarinquëma'.

¹³Nanitinpichin acocaso' ya'huërin. Co nohuantërahuë' pahuantinquëmaso'. ¹⁴Noya nicatahuacaso' nohuantahua'. Iporaso' ya'huëtërinquëma' ni'ton, pahuantërinso-pita quëtöco'. A'na tahuëriso' canpita ya'huëre' ma'sha pahuantohuachinquëma', inahuanta' i'huëretarinëinquëma'. Ninapotohuatëhua', ya'ipi imarëhuasopita noya ya'huarigua'. Co pahuantarinpoahuë'. ¹⁵Iráca Yosë quiricanëinquë naporin: “Mana mapachinara, a'naquënso' na'a maponaraihuë', co ya'sotopihuë'. A'naquënso nipirinhuë' pi'pian maponaraihuë', co pahuantopihuë',” tënin.

Tito Corintoquë a'parinso'

¹⁶Titonta' na'con yonquirinquëma'. Ina marë' noya cancantato, “Yosparinquë, Siniro,” itërahuë. ¹⁷“Naquëranchin paantaquë',” itohuatëra, “Noyahua'. Nani canta' yonquirahuë paanta'huaso'. Na'con nohuantërahuë,” itërinco.

¹⁸A'na iyayanta' a'parai. Titorë' pa'sarin. “Inanta' nóya imaton, Quisocriso nanamën noya a'chinin,” topi ya'ipi imapisopita. ¹⁹Nisha nisha ninano quëran imapisopita niyontonahuatona', ina quëmapi chachin huayonahuatona', acopi ca'tanaincoiso marë'. Coriqui yoca'huaiso marë' pa'patoi, inanta' pa'sarin. Coriqui quëtönpatoi, noya cancantapona huachi. “Ma noyacha Tata Yosë nosororinpoa paya. Ina nohuanton, iyaro'sa' noya cancantatona', catahuarinënpoa',” taponá. ²⁰Na'a coriqui quëparai ni'ton, co nohuantëraihuë' a'napita pinoinacoiso'. Napoaton ina napocoi pa'sarai. ²¹Noyasáchin nisarai Yosë noya nicaincoiso marë'. Piyapi'santa' noya nicainacoiso' nohuantërai.

²²A'na iyayanta' a'parai nicainquëmaso marë'. Inanta' na'con catahuarincoi a'china'huaiso marë'. Piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin, a'chintërin, naporin. Noya quëmapi, tënai. Ipora canpitataquë pa'sarin. “Corintoquë imapisopita na'con nohuantopi pahuantërinso-pita catahuacaiso',” ta'ton, pa'sarin catahuainquëmaso marë'.

²³“¿Inta' Titoso'?” itohuachinëinquëma', sha'huitoco'. “Co'ta Paonorë' a'chininso'. Inanta' piyapi'sa' catahuarin noya imacaiso marë',” itoco'. “¿Ma'marëta' a'napitanta' huë'pi?” itohuachinëinquëma', “Nisha nisha ninano quëran a'paipiso'. Quisocriso noya imapi inapitanta',” itoco'. ²⁴Inapita cantonpachinquëma', noya nontoco'. Ina quëran

coriqui pahuantërin sopita marë' yontonamaso' quëtohuatama', noya ni'sarinëinquëma'. "Paono no'tëquën nontërinpoa'. Corintoquë imapisopitaso' pahuantopisopita nosoropi mini," tosapi. Ina quëran ya'huëpiquë chachin paantahuachina', sha'huirapi anta'. Ya'ipi imapisopita nitotapi huachi.

9

Imapisopita catahuacaso marë' coriqui yontonpiso'

¹ Tëhuënhachin a'napita imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nani nitotërama' ni'ton, co na'con ninshitaranquëmahuë'. ² Piyapi'sa' yacatahuaramaso' nitotërahuë. Ya'ipi Masitonia parti pa'pato, sha'huëtëra'piarahuë. "I'hua pi'iquë chachin Acaya parti imapisopita na'con yonquipi pahuantërin sopita catahuacaiso'," itërahuë. Masitoniaro'sa' natantahuatona', inahuanta' nohuantopi. "Inapita pochin quiyanta' catahuachi, topiraihuë'," itërinaco na'aya'pi. ³ Nipirinhüë', "Co ya'ipi coriqui yontonchätërapihuë'," ta'to, isopita iyaro'sa' a'pataranquëma' nontinquëmaso marë'. "Nani yontonapi huëshirahuë," itopirahuë', ipora huanta' pahuanamara. Co topinan quëran napota'huaso' ya'huërinhuë', tënahuë. ⁴ Co hua'quiya quëranhuë' canpitataquë pa'sarahüë. A'naquën Masitoniquë ya'huëpisopita imasarinaco nimara. Canpitataquë canconpato', nani coriqui yontontopinan quënanconarai, topirahuë'. Co ya'huëhuachinhüë', tapanarahuë. "Corintoquë imapisopitaso' noyaro'sa'," itërahuëso marë', co coriqui ya'huëhuachinhüë', tapanarama' canpitanta'. ⁵ Napoaton iyaro'sa' aquëchitërahuë. I'hua yonquirama' a'napita catahuacaso'. Inapitaso' catahuarinëinquëma' coriqui yontonacamaso marë'. Nani yontonpatama', noya quënanconarai. Canpitaora nohuanton, quëtoco'. Co quiyaora nohuanton, yama'parainquëmahuë'.

⁶ Isonta' yonquico': "Pi'pian sha'tohuatëra, pi'pian manë'. Pancana sha'tohuatëra, na'con manë'," topi. ⁷ Ya'ipinpoa' canpoara nohuanton, quëtahua'. Onposona yaquëtohuachin, quëchin. Ama nisha nisha yonquia'huasohüë'. Co apiquëran quëtacaso' ya'huërinhuë'. Noya cancantatëhua', quëtahua'. Ina pochin quëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁸ Yosë ya'ipi nanitaparín. Nosoroatëinquëma', na'con catahuarinquëma' noya nicacamaso'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya cancantarama'. Ina nohuanton, ya'huëtarinquëma' a'napitanta' quëtacaso marë'. ⁹ Iráca Yosë quiricanëinquë naporin:

"Noya cancantopisopita co apirapihuë'. Sa'ahuario'sa' pahuantohuachina', quëtapi.

Noya nipiso', ya'huëmiatarin," tënin.

¹⁰ Ni'co'. Yosë nohuanton, ya'pirin ya'huërin shacacaso marë'. Sha'patëra, ina nohuanton, na'a papotërin capacaso marë'. Inapochachin ina nohuanton, ma'sha ya'huëtarinquëma'. A'napita topinan quëtohuatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya cancantacamaso marë'. ¹¹ Noya catahuahuachinquëma', a'napitanta' catahuarama'. Co apiratatomahuë', quëtarama'. Pahuantërin sopita quëtonpato', "Yosparinquën, Sinioro," tosapi. ¹² Imapisopita catahuahuatama', co huachi pahuantapihuë'. Naporahuaton, na'con na'con Yosë yonquiapi. "Yosparinquën, Sinioro," itapi. ¹³ Catahuarama' ni'ton, noya cancantapi. "Ma noya Quisocriso nanamën natëtona', catahuarinënpoa'. Ma noyacha Yosëso' ni'ton, ina nohuanton, na'a piyapi'sa' catahuapi paya," tosapi. ¹⁴ Yosë nohuanton, na'con nosororama' ni'ton, inapitanta' nosoroatëinquëma', canpita marë' Yosë nontapi huachi. ¹⁵ Yosëso nipirinhüë' na'con na'con quëtërinpoa'. Hui'nin chachin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Inaso' noya nóya ni'ton, "Yosparinquën, Sinioro," itahua'.

10

Yosëri nanan quëtërinso'

¹ Ca Paonoco sanoanan quëran pënënanquëma'. A'naquën napopi: "Paono aquë quëran ninshitohuachinpoara, chiniquën nanan a'patirinpoa'. Isëquë chachin

ya'huapon, të'huatatonpoa', co chiníquën pënëninpoahuë',” topi natantërahuë'. Quisocristoso' chiníquën nanantaponahuë', co no'huirinhoahuë'. Sanoanan quëran pënëninpoa'. Ina pochin cancantato, canta' sanoanan quëran pënënanquëma'.² A'naquënso' pinorinaco. “Paonoso' co Yosë pochin yonquirinhuë'. Inaora no-huantërinsoáchin yonquirin,” topirinahuë'. Pa'pato, inapita chiníquën pënënarahuë. Canpitaso nipirinhuë', noya yonquihuatama', co chiníquën pënëna'huanquëmaso' ya'huaponhuë', ténahuë'.³ Piyapicoi quiyanta' nipiraihuë', co a'napita pochin yonquiraihuë'. Co natëpisopitahuëso' inimicotopirinacoihuë', co quiyaora yonquinëhuëi quëran yaminsëraihuë'.⁴ A'naquënso' inimiconënpita minsëcaiso marë' nisha nisha quihuípi. Quiyaso nipirinhuë' co quiyaora yonquinëhuëi quëran minsëtaraihuë'. Sacai' nipirinhuë', Yosë ananitërincoi nonpin nanano'sa' minsëca'huaiso'.⁵ A'naquën nisha nanan imasapi. “Quiyaora noya nitotërai,” toconpi ni'ton, co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Nipirinhuë', Yosë catahuarincoi inapitanta' minsëca'huaiso'. No'huipirinacoihuë', no'tën nanan a'chintarai Quisocristoíchin natëcaiso marë'. Ya'ipinpoa' co noyahuë' yonquipirëhuahuë', Yosë nanitërin ananiantinpoaso' Quisocristoíchin natëcaso marë'.⁶ Canpita noya natëhuatama', noya cancantarai. Ina quëran canconpato, co natëpisopitahuë' no'tëquën ana'intarai.

⁷ Canpitaso' ya'pirama quëran quënanamasoráchin yonquirama'. Co cancanëma quëran huarë' yonquiramahuë'. A'naquën “Quisocristo chachin imarai,” topachinara, isonta' yonqui'ina'. Quiyanta' Quisocristo imarai mini.⁸ Yosë chachin chiníquën nanan quëtërincoi nanamën a'chinta'huainquëmaso marë', itohuatënuquëmara, co ina marë' tapanahuë'. Noya noya imacamaso marë' a'chintërainquëma'. Co nisha cancantamaso marë' a'chintërainquëmahuë'.⁹ Chiníquën nanantopirahuë', co apa'yana'huanquëmaso marë' ninshitaranquëmahuë'.¹⁰ A'naquën itërinënuquëma': “Paono na'con ninshitatonpoa', chiníquën pënënpirinpoahuë'. Huë'pachinaso', co chiníquën nanantona'pi pochin nontërinpoahuë'. Sanoanayan quëran a'chintërinpoa' ni'ton, co chiníquën nanantërinhuë',” toconpi.¹¹ Napopirinahuë', co nisha nisha nontaraihuë'. Inapitanta' sha'huitoco' nitochina'. Ninshitohuatënuquëmara, chiníquën pënënanquëma mini. Canpitataquë canconpato, inachachin nontarainquëma'. Insosona co yanatëhuachinhuë', chiníquën pënënatoi, ana'intarai huachi.

¹² Inapitaso' co no'tëquën yonquipihuë'. “Quiyaso' noya noyaco. A'napita quëran noya noya nitotërai,” toconpi. Co ina pochin nonacasohuë' nipirinhuë', napopi. Inahua capini ninocanaton, ninapotopi. Co quiyaso' inapita pochin cancantëraihuë'.¹³ Co quiyaora nohuanton, chiníquën nanantëraihuë'. Yosë chachin acorincoi na'a piyapi'sa' a'chinta'huaiso marë'. Insëquësona a'china'huaisonta' sha'huitërincoi. Ina nohuanton, Corintoquë ya'huëramasopitanta' a'chintërainquëma'.¹⁴ Yosë sha'huitërincoisoráchin natërai. Ina nohuanton, canpitataquë pa'nai. Quiyarima'ton Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'.¹⁵ Co a'na piyapi a'chinquë paato, a'chinaihuë'. Yosë a'parincoi noya a'chinta'huainquëmaso marë'. Na'con nohuantërai noya noya imacamaso'. Noya noya natëhuatama', aquëtë huarë' a'chintarainquëma'.¹⁶ Ina quëran a'napita ya'huërinquënta' yaa'chinai. Inapitanta' Yosë imacaiso marë' a'chintarai. A'na piyapi a'chinquë co nohuantëraihuë' a'china'huaiso'.

¹⁷ Yosë quiricanënuquë naporin: “ ‘Noya noya ninahuë,’ co ta'caso' ya'huërinhuë'. ‘Ma noyacha Yosë catahuarinco paya,’ ta'caso' ya'huërin,” ténin.¹⁸ “Caso' noyaco,” topatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Noya cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina na'con na'con yonquia'ahua'.

11

Nisha a'china'piro'sa' yanonpinpiso'

¹ Noya nipatëhua', co ina marë' a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhuë', pi'pian hua'yantërinso pochin nonchinquëma' natanco. No'tëquën yonquicamaso marë' sha'huitaranquëma'.² Yosë nohuanton, na'con nosororanquëma'. Nosoroatënuquëma',

a'pitëranquëma'. Co nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Nanon so'yarinso pochin ninin. Ni'co'. Quëmapiri mapachina, so'ináchin yonquicaso' ya'huërin. Inapochachin carinquëmanta' a'chintëranquëma' Quisocristoíchin yonquicamaso marë'. ³ A'naquënso nipirinhüë' yaanishacancantërinënguëma'. Iráca ya'huani Ipa nonpintërinso pochin yanonpintërinënguëma' ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë'. ⁴ Quisocristo imacaso' a'chintëranquëma'. Natëhuatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapitaso nipirinhüë' nisha a'chintërinënguëma'. “Quisocristo nanamën chachin a'chintarainquëma',” itopirinënguëmahuë', nisha nanan a'chintërinënguëma'. Nisha ispiritonta' ya'huërin, itërinënguëma'. Nisha nisha natëcaso' a'chintohuachinquëmara, a'naroáchin yaimarama'. ⁵ “Quiyaso' noya noyacoí,” itopirinënguëmahuë', inapitaso' co ca quëran noya noyahuë', tënhuë. ⁶ Co míso nona'picohuë' niporahuë', noya noya nitotërahuë. Ya'ipi no'tëquën a'chintëranquëmaso' nani nitotërama'. Nani ma'sha ninahuësonta' nani ni'nama'.

⁷ Yosë nanamën a'chintohuatënguëmara, co pi'pisha tëranta' coriqui ma'paranquëmahuë'. Sacatato, ma'sha pahuantërinco' pa'anahuë. Topinan a'chintëranquëma' canpita noya noya imacamaso marë'. ¿Ina marë' co noyahuë' ni'namaco ti? ⁸ A'chintëranquëmaso marë' co manta' ma'paranquëmahuë'. A'napita imapisopita coriqui a'patërinaco catahua'huanquëmaso marë'. Naporo' co inapita a'chintopirahuë', a'patërinaco. ⁹ Canpitataquë ya'huasoco, ma'sha pahuantopirincóhuë', co pi'pisha tëranta' ma'paranquëmahuë'. Masitonia parti quëran huëcatona', quëtirinaco. Quisocristo imapi ni'ton, topinan ma'sha quëtirinaco nanpica'huaso marë'. Canpita ma'shanëma' co ma'paranquëmahuë'. Co onporonta' nohuantaparanquëmahuë'. ¹⁰ Quisocristo catahuarinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co a'chinato canarahuë'. Ya'ipi Acaya parti topinan a'chinarahuë. Napoaton noya cancantërahuë. Co insonta' nanitarinhüë' nisha ayonquiincoso'. ¹¹ “Co nosororinquëmahuë' ni'ton, ma'shanëma' co ma'parinquëmahuë',” itopirinënguëmahuë', co no'tëquën nonpihuë'. Yosë ni'sárinco, na'con nosororinquëma', tënhuë.

¹² Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinënguëmara, coriqui ma'parinënguëma'. Caso nipirinhüë' a'chinahuëso marë' co coriqui ma'patërahuë'. Ipora huanta' topinan a'chinárahüë ama pinoinacoso marëhuë'. Inapita pochin canta' ma'paranquëma' naporini, “Paono pochachin a'chintërainquëma'. Yosë a'parincoi quiyanta',” ichtënenquëmahuë'. ¹³ Inapitaso nipirinhüë' na'con nonpintërinënguëma'. “Quisocristo a'parincoi,” itopirinënguëmahuë', co tëhuënhachin a'parinhüë'. Nonpintatënenquëma', a'chintarinënguëma'. ¹⁴ Co ina marë' pa'yanacaso' ya'huërinhuë'. Ni'co'. Satanasënta' nohuantohuachin, Yosë anquëninën pochin ya'norarin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. ¹⁵ Napoaton Satanasë natëpisopitanta' ina pochachin nisapi. “Yosë a'parincoi. No'tëquën natëcamaso marë' a'chintarainquëma',” topirinhüë'. Nonpinapi ni'ton, a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin.

Paono parisitërinso'

¹⁶ Naquëranchin sha'huitanta'inquëma'. “Paonoso' hua'yantërin,” toconpi a'naquën. Ama inapita natëcosohüë'. Nipirinhüë', pi'pian ina pochin nontohuatënguëma', ahuantatoma', natanco, topirahuë'. Caso' noya noya ninahuëso' sha'huitaranquëma' yonquicamaso marë'. ¹⁷ Co Siniro nohuantërinhuë' a'napita nocanacaso'. Nocantohuatëra, hua'yantërinso pochin nonëhua'. ¹⁸ Nipirinhüë', nisha a'china'piro'sa' ina pochin nonpi ni'ton, canta' pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. ¹⁹ Inapitaso' nocanpirinënguëmahuë', noya natanama' ni'quëhuarë', canta' pi'pian tëranta' natanco, topirahuë'. ²⁰ Inapitaso' chiníquën camairinënguëma'. Ma'shanëma' topinan mapi. Nocaninënguëma', yaahuërinënguëma'. Inapotopirinënguëmahuë', ¿ma'marëcha noya natanama nicaya? tënhuë, yonquiato. ²¹ Quiyaso nipirinhüë' co ina pochin ninaihuë'. Co chiníquën nontërainquëmahuë'. Ina marë' tapanai.

Nipirinhüé', inapitaso' nocaninacoi ni'quëhuarë', canta' hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian nonantapatarahuë. ²² “Quiyaso' Iprio piyapicoi,” topachinara, canta' mini Iprioco. “Israiro piyapicoi,” topachinara, canta' inachachin ninahuë. “Apraanso' shimashonëhuëi chachin,” topachinara, inaso' shimashonëhuë canta'. ²³ “Quisocriso sha'huitërincoi ni'toi, natërai,” itopirinënguëmahuë'. ¡Caso' na'con na'con natërahuë! Inapitaso' nocaninaco ni'ton, hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian inapita pochin nonchinquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. Yosë marë' caso' chini chiniquën sacatërahuë. Pa'sápato, Yosë nanamën a'chinahuë. Ina marë' na'con na'con parisitaporahuë', ahuantërahuë. Inanta' sha'huichinquëma'. A'chinahuëso marë' na'aro' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'aro' ahuërinaco. Shitëparinaco. ²⁴ Cotio hua'ano'sa' ana'intatonaco, chiniquën huihuirinaco. Cara shonca iscono' huihuirinaco. Nisha nisha ninanoquë a'natëraporo' inapotëra'piarinaco. ²⁵ Copirno sontaro'sanënpita naraquë chiniquën ahuërinaco. Cararo' inapotatonaco, ana'intërinaco. A'na tahuëri na'piquë të'yararinaco tëpainacoso marë'. Naporahuaton, cararo' pi'pishachin shichimiitërahuë. Nanchaquë marë pa'taporahuë', nancha yancominahuaton, acopoi' pa'nin. Cararo' inaporahuë. A'na tashi' nara yanponinquë matato, marëquë chachin tahuërianpitërahuë. I'huaraya huarë' cha'ërahuë. ²⁶ A'chinaca'huaso marë' pa'sárahüë. Iiro'sa' panca pamatohuachina, shichimiitërahuë. Ihuatëro'santa' yatëparinaco. Canta' cotio piyapico nipirahuë', cotioro'sa' no'huitonaco, yaahuërinaco. Nisharo'santa' no'huirinaco. Panca ninanoro'saquë a'naquën yaahuërinaco. Co piyapi ya'huërinquëonta' ma'sha onporahuë. Marë pa'tohuatëra, parisitërahuë. A'naquën: “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', chiniquën no'huirinaco. ²⁷ Chiniquën sacatápato, parisitërahuë. Tashinta' co huë'ëtorahuë', ni'tárahüë. Na'a tahuëri capa cosharo' ni'ton, tanarahuë, yamororahuë. Co coshataporahuë', a'chinárahüë. A'moca'huaso' pahuantërinco ni'ton, sëhuën natanahuë.

²⁸ Yosë nohuanton, ina pochin parisitárahüë. Naporahuaton, ya'ipi imaramasopita nosoroatënguëma', yonquiáranquëma'. Noya noya imacamaso' na'con nohuantërahuë. Nani tahuëri yonquiatënguëma' napion cancantërahuë. ²⁹ A'naquën co chiniquën cancantohuachinahuë', canta' ina pochin ninatanahuë. A'na piyapi anishacancantohuachinquëmara, nosororanquëma' ni'ton, ina no'huirë pochin cancantërahuë. ³⁰ A'naquënso' na'con nonsapi. “Quiyaso' noya noyaco,” topi. Caso nipirinhüé' co ina pochin nonahuë'. Co caora nanitërahuëso' sha'huichinquëma'. Na'con ma'sha onpotopirinacohüë', Yosëíchin achinicananinco ahuaanta'huaso marë'. ³¹ Yosë ni'sárinco, co nonpintaranquëmahuë'. Inaso' Quisocriso pa'pin chachin, ya'ipiyari chinochina'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. ³² Iráca Tamascoquë ya'huasoco, ninano hua'an yamaninco, copirno Aritasëri acorinso'. Tashinan pëiquë yapo'morinco ni'ton, sontaro'sa' a'parin. Nani tahuëri ninano ya'coana ni'sapi macainacoso marë'. ³³ Yamapirinacohüë', imapisopita catahuarinaco cha'ëca'huaso marë'. Inapa pairatopiquë huintana ya'huërin. Ina quëran nantipiquë anohuaraimarinaco. Napotihuachinacora, cha'ërahuë. Co caora nanitopirahuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë.

12

Paono inápaquë quënaninso'

¹ Co nohuantërahuë' a'napita nocana'huaso'. “Caso' noya noya piyapico,” co taporahuë', pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. Iráca Yosë nohuanton, hua'narëso pochin ma'sha ni'nahuë. Quisocriso chachin anitotërinco'. ² Napororo' inápaquë Yosë ya'huërinquë chachin quëparinco. Nani shonca catapini pi'ipitarin quëparinco'. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëíchin nitotërin. ³ Tëhuëinchachin pantarahuë. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëíchin nitotërin. ⁴ Yosë'pa' ya'huasoco, na'con natanpirahuë', co nanitërahuë' sha'huica'huaso'. Co Yosë nohuantërinhuë'. ⁵ Noya noya nininso' anitotërinco ni'ton,

nocantochináchin cancantopirahuë', tananpitërahuë'. Co caora nohuanto, chiníquën nanantërahuë'. Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso', tënahüë. ⁶ “Na'con na'con nitotërahuë,” itëranquëma' naporini, no'tëquën nonchitënquëmahuë', co nonpincitënquëmahuë'. Nipirinhüë', co ina pochin nontëranquëmahuë'. Nani nohuitëramaco. A'chintohuatënquëmara, natanamaco. Naporahuësopita ni'nama'. Inaíchin yonquiatoma', noya ni'co topirahuë'. Napoaton co aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁷ Yosë na'con na'con anitotërinco. Ina quëran ama a'napita nocana'huaso marëhuë' ina nohuanton, ma'sha onporahuë. Nahuan acoposha ohuanincoso pochin natanahuë. Co oshahuanaporahuë', Satanasë na'con aparisitërinco. ⁸ Ina marë' chiníquën Siniro nontërahuë. “Catahuaco ama parisichisohüë',” itërahuë. Cararo' ina pochin nontopirahuë'. ⁹ Siniro sha'huitërinco: “Ca nohuanto, ipora huanta' parisitapiranhuë', nosoroatënquën, na'con catahuanquën. Carinquën achinicancanaranquën noya ahuantamaso marë'. Co quëmaora nanitohuatänhuë', na'con na'con catahuanquën. Ma'sona tëranta' onpohuatan, co onporonta' pataranquënhuë',” itërinco. Napoaton co huachi sëtërahuë'. “Co caora nanitohuatërahuë', Quisocriso na'con na'con catahuaninco,” ta'to, noya cancantërahuë. ¹⁰ Napoaton co chiníquën cancantopirahuë', co pa'yanahuë'. Pinopachinacora, co no'huitërahuë'. Ma'sha pahuantopirincokuë', co ina yonquirahuë'. Quisocriso imarahuëso marë' aparisitohuachinacora, ahuantërahuë. Sacai' nipirinhüë', nóya cancantërahuë. “Co caora nanitohuatërahuë', na'con na'con catahuaninco,” ta'to, chini chiníquën cancantërahuë.

Imapisopita yonquirinso'

¹¹ Nisha a'china'piro'sa' pa'yatërama' ni'ton, hua'yantërinso pochin nontëranquëma'. “Paono nóya a'chintërincoi,” itërama' naporini, co ina pochin canta' nonaca'huaso' ya'huë'itonhuë'. “Quiyaso' noya noyaco'i,” itopirinënquëmahuë', co ca quëran noya noyahuë' inahuaso'. Co caora nanitaporahuë', Quisocriso catahuaninco ni'ton, noya ninahuë. ¹² Iráca isoro'paquë nipon, a'naya a'naya huayonaton, acorin nanamën a'chinacaiso marë'. Inapitaso' na'con catahuanin. Ina nohuanton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi. Inapopi quëran acorinsopita nohuitërehua'. Canta' acorinco ni'ton, inapochachin catahuaninco. Canpitataquë ya'huapo, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Aparisitopirincokuë', ahuantato, a'chintëranquëma'. “Ma noyacha Yosëri catahuanin paya,” ta'toma', imarama'. ¹³ A'naquënso nipirinhüë' sha'huitërinënquëma'. “A'napita imapisopita noya noya ni'nin,” itopirinënquëmahuë', ya'ipinquëma' napopináchin ni'nanquëma'. A'na parti a'chinpató, cosharo', coriqui, inapita ma'patërahuë capato, nanpica'huaso marë'. Canpitaíchin co ma'pachinanquëmahuë'. ¿Ina marë' no'huiramaco ti? No'huihuatamaco, ¡naniantoco'!

¹⁴ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' yapa'sarahuë. Cantonpatënquëma', co manta' ma'paaranquëmahuë'. Co ma'shanëma' nohuan-tërahuë'. Canpita noya noya imacamaso' nohuan-tërahuë. Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Hui'nanpoa' co nocomarinpoahuë'. Canpoari catahuacaso' ya'huërin. ¹⁵ Napoaton co manta' ma'paranquëmahuë'. Noya cancantato, sacatarahuë cosharo' pa'ana'huaso marë'. Ina quëran parisitaporahuë', a'chintaranquëma' noya imacamaso marë'. Carimaso' na'con na'con nosoropiranquëmahuë', canpitaso' co onpopinchin nosororamaco' topirahuë'.

¹⁶ A'naquëonta' nonpinapirincoco. “Paono co ma'sha ma'paporinquinquëmahuë', nonpin-tatënquëma', canarin,” itërinënquëma'. Co napopirahuë', napotërinënquëma'. ¹⁷ I'hua mini a'naquën a'paporahuë', co manta' ina quëran canarahuë'. ¹⁸ “Inta, quëmari ni'coniquë' iyaro'sa',” itahuato, Tito a'parahuë. Inarë' a'na iyayanta' a'parahuë. Cantopachinquëma', co Tito nonpintërinquëmahuë'. Canta' ina pochachin cancantërahuë. Co pi'pisha tëranta' canaraihuë'.

¹⁹ Co noya nicamacoiso marë' ninshitarainquëmahuë'. A'naquëma' nimara ina pochin yonquipiramahuë', co quiyaso naporaihuë'. Nosororainquëma' iyaro'sa'. Noya

noya imacamaso marë' ninshitarainquëma'. Quisocristo imarai ni'ton, Yoséchin yonquirai. Ina ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën ninshitarainquëma'. ²⁰ Canconpato, co noya ni'saranquëmahuë' nimara. Canpitanta' co noya ni'saramacohuë' nimara. Napoaton sëtato, yonquiáranquëma'. Ipora huanta' a'naquëma' nimara nino'huiarama', nia'pitarama', iquianan quëran ninontarama', nipinosarama', ninocanarama', nisha nisha yonquiarama' nimara, ténahuë yonquiato. ²¹ Iráca a'naquëma' co noyahuë' yonquirama'. Monshihuanama', sanapirachin yonquirama'. Ipora huanta' a'naquëma' inapoarama' nimara. Co ina naniantohuatamahuë', canconpato, pa'pi sëtarahuë. Carinquëma' a'chintëranquëmaso' ni'ton, Yosë atapanarinco. Co oshanëma' a'pohuatamahuë', chiníquën asëtaramaco.

13

Piquëran pënëntërinso'

¹ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' pa'sarahuë. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. “Ama topinan quëran ana'intocosoahuë'. Natantacaso' ya'huërin. Cato' piyapihuë nipon, cara piyapihuë nipon, inachachin sha'huitohuachinpoa', naporo huarë' ana'intacaso' ya'huërin,” topi. Napoaton pa'pato, ina pochin natantarahuë no'tëquën nitota'huaso marë'. ² I'hua ni'conpatënnquëmara, pënënanquëma'. “Co oshanëma' naniantohuatamahuë', a'na huë'pato, no'tëquën ana'intaranquëma huachi,” itëranquëma'. Iporaso' co inatohua' ya'huëpirahuë', inachachin pënëntaranquëma'. Co i'hua oshahuaninsoachin yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' pënënanranquëma'. ³ “Chiníquën nanantëranso' a'notocoi nitochii,” itopiramacohuë'. Pa'pato, no'tëquën ana'intoquatënnquëma', nitotarama'. “Quisocristori a'parin ni'ton, chiníquën nanantërin,” tosarama'. Quisocristo co topinan quëran nontërinpoahuë'. Chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. ⁴ Isoro'paquë nipon, co aquëtë' chinirinhue'. Corosëquë patanantopi. Chiminaponahuë', Tata Yosëri chiníquën nanantaton, ananpitaantarín. Quiyanta' Quisocristo pochin cancantatoi, co quiyaora chiniraihuë'. Ina acorincoi ni'ton, Yosë achinicancanincoi no'tëquën pënëna'huainquëmaso marë'.

⁵ Canpitaso nipirinhue' nitantiaco'. Canpitaora yonquinëma quëran yonquico'. A'naquëma' co cancanëma quëran huarë' imashatëramahuë' nimara. Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Quisocristo ya'coancantërinquëma'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? A'naquëmaso nipirinhue' co tēhuënnchachin imamaranquëmahue'. ⁶ Tēhuënnchachin imapatama', co topinan quëran a'chintërainquëmahue', ténahuë. Ina quëran canpitanta' inachachin yonquiarama'. “Tēhuënnchachin Quisocristori acorin pënëninpoaso marë’,” tosarama'. ⁷ Canpita marë' Yosë nontarai. “Catahuaquë' noyasáchin niina’,” itërai. Co a'napita noya nicainacoiso marë' naporaihuë'. Canpita noya noya imacamaso marë' naporai. A'napita co noyahuë' yonquiarapipirinacoihuë', co ina yonquiraihuë'. ⁸ No'tën nanan natëcamaso marë' catahuarainquëma'. Co nohuantërai huë' nisha a'chinta'huainquëmaso'. ⁹ Co chiníquën nanantona'pi pochin nipiraihuë', co ina marë' sëtërai huë'. Noya imapatama', nóya cancantarai. Ipora huanta' Yosë nontarai. “Catahuaquë', Siniro, noya noya cancanchina’,” itërai. ¹⁰ Napoaton co inaquë ya'huaporahuë', ninshitaranquëma' pënëna'huainquëmaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', canconpato, co ana'inta'huainquëmaso' ya'huaponhuë'. Siniro chachin chiníquën nanan quëtërinco catahua'huainquëmaso marë'. Co anishacancanta'huainquëmaso marë' napotaranquëmahue'. Noya noya imacamaso marë' napotaranquëma'.

¹¹ Nani iyaro'sa' ninshitëranquëma'. Noya cancantoco', ténahuë. Ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaco'. Pënënanquëmaso' noya natëtoma', niachinicancanco'. Napopináchin yonquico'. Noya nini'toma', ya'huëco'. Inapohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Inasáchin nosoroatonpoa', catahuarinpoa' sano cancantacaso marë'. ¹² Noya

ninosoroatoma', imaramasopita capini nisë'quëco'. ¹³ Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso', saludos a'patarinëinquëma'.

¹⁴ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo catahuainquëma'. Tata Yosë nosoro'inquëma'. Ispirito Santo chachin nani tahuëri noya ayonquiinquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Carasiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Carasiaquë imapisopita quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co piyapi'sa' inahuara nohuanton a'parinacohüë' a'china'huaso marë'. Co inapita acorinacohüë'. Tata Yosë chachin acorinco. Ina nohuanton, Quisocristo nantantantarin huachi. Nani nantantantohuachina, ina chachin nanan quëtërinco a'china'huaso marë'. ² Ya'ipicoi isëquë imaraisopitaro'coi chachin nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Carasia parti ya'huëramasopita imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. ⁴ Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Inaora nohuanton, ya'huërëtërinpoa'. Notohuaro' piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. Ama inapita pochin cancantacaso marëhuë' chiminaton, anoyacancantërinpoa'. Tata Yosë nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁵ “¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!” itahua'. Ama onporonta' ina naniantahuasohüë'. Amen.

Quisocristoíchin imacaso' ya'huërinso'

⁶ Yosë ayonquirinquëma' imacamaso marë'. Quisocristo inaora nohuanton nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' ni'ton, imarama'. Imapiramahuë', a'naroáchin ina naniantatoma', nisha nanan yaimarama'. Ina yonquiato, pa'yanahuë'. ⁷ Co a'na nanan, iyaro'sa', ya'huërinhuë' cha'ëcaso marë'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Inasáchin yonquipiramahuë', a'napita huëcatona', nisha nanan a'chintarinëinquëma'. Napoaton nisha nisha yonquiarama'. Yanonpintërinëinquëma'. “Co Quisocristoráchin yonquicaso' ya'huërinhuë',” itërinëinquëma'. ⁸ Quiyanta' nisha nanan a'chinai naporini, Yosë ana'inchitoncoihuë'. Anquëni tëranta' nisha nanan a'chinin naporini, Yosëri ana'inchitonhuë'. “Quisocristoíchin nicha'ërinpoa',” itëranquëma'. ⁹ Iráca inachachin sha'huitërainquëma'. Iporaso' naquëranchin sha'huitantaranquëma'. “Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa',” ta'toma', imarama'. Inso tëranta' nisha nanan a'chintohuachinquëma', Yosëri chiníquën ana'inchin, tënahüë.

¹⁰ Co piyapi'sa' noya nicainacoso marë' a'chinahuë'. Yosë noya nicainacoso marë' a'chinahuë. Piyapi'sa' pa'yatinacoso marë' na'con na'con yonquirahuë naporini, co Quisocristo natëitohüë'.

Paono ya'nan imarinso'

¹¹ No'tëquën iyaro'sa' sha'huitaranquëma'. Iráca quëran huarë' co piyapi yonquirinso' a'chintëranquëmahuë'. ¹² Quisocristo chachin nanamën anitotërinco. Co a'na piyapi sha'huitërincohuë'. Co insonta' ina nanamën a'chintërincohuë'. Inaora chachin anitotërinco.

¹³ Iráca naporahuëso' nani natantërama'. Co'huara Quisocristo imashatërapohüë', cotio nanan imarahüë. Ina imato, Quisocristo imapisopita no'huirahuë. Chiníquën aparisitërahüë. Ata'huanta'huaso' yonquipirahuë'. ¹⁴ Cotioro'sa' napopiso' chiníquën imato, inasáchin yonquirahuë. Carë' napopináchin pi'ipitopiso' noya natëpirinahuë', caso' na'con na'con natërahüë. Nani ma'sha shimashonëhuëpita a'chinpiso' yanatëpirahuë'. ¹⁵⁻¹⁶ Yosë nosoroatonco, nohuantërinco hui'nin imaca'huaso marë'. Co'huara nasichátërapohüë', yonquirinco nanamën a'china'huaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinco ni'ton, hui'nin anohuitërinco nisha piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina marë' acohuachincora, co piyapi'sa' paaparahuë' a'chintinacoso marë'. ¹⁷ Ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpirinahuë', co inatohua' pa'nahuë' nonta'huaso marë'. Inapita'ton acopirinhuë', Yosë nani sha'huitërinco ni'ton, co inapita tëranta' natanconahuë'. Co

hua'qui quëranhuë' Arapia parti paato, Quisocristo nanamën yonquiarahuë. Ina quëran Tamascoquë paantarahuë.

¹⁸ Cara pi'ipi quëran Quirosarinquë pa'nahuë Pitro nohuita'huaso marë'. Cato simana pochin pëinënquë yacaparahuë. ¹⁹ Naporó' Santiacóna' nohuitërahuë. Quisocristo iin inaso'. Inapitasáchin nontërahuë. A'napita ca'tano'saso' co ni'nahuë'. ²⁰ Yosë ni'sárinco, no'tëquën ninshitaranquëma'. Co nonpintaranquëmahuë'.

²¹ Ina quëran Siria parti pa'nahuë a'chinapo. Sirisia partinta' pa'nahuë. ²² Cotia parti ya'huëpisopitaso nipirinhüë' co nohuichatërarinacohüë'. Inatohua' na'a Quisocristo imapisopita ya'huëpirinhüë', co nohuitërinacohüë'. ²³ Topinan natantërinaco. "Íraca Paono aparisitërinpoa'. Yatëpapirinpoahuë', iporasó' inanta' imarin. Quisocristo nanamën a'chinarin huachi," topi, natantopi. ²⁴ Ina natantahuatona', "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, Paononta' imarin paya!" topi.

2

Quisoso ca'tano'sanënpitarë' ninontopiso'

¹ Shonca catapini pi'ipi quëran naquëranchin Quirosarinquë paantarahuë. Pirnapi ca'taninco. Titonta' quëparai. ² Yosë ayonquirinco paca'huaso' ni'ton, pa'nahuë imapisopita nonta'huaso marë'. Ansiano'sarachin niyontonpachinara, sha'huitërahuë. "Caso' nisha piyapi'sa' a'chintohuato, Quisocristoíchin imacaiso' ya'huërin, të-nahuë. Íraca pënëntërinso' imacaiso' co a'chintërahuë'," itërahuë. "Co no'tëquën a'chinanhuë'," itërinaco naporini, topinan quëran a'chinchitënquëmahuë', tënhüë yonquiato. Ansiano'saso nipirinhüë' "Noya a'chinan," itërinaco. ³ Titonta' nisha piyapi nipirinhüë', inatohua' quëparahuë. Co marca ya'huëtopirinhüë', ansiano'sari noya ni'pi. "Marca niacotëquë'," co itopihüë'. ⁴ A'naquën cotioro'saso nipirinhüë', "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', co Quisocristoráchin imapihuë'. Íraca pënëntërinsona' imapi. Yasha'huirapitonacoi, niyontonpiso pëiquë ya'conpi Quisocristo imatoi naporaisopita nicacaiso marë'. "Íraca pënëntërinsona' natëcaso' ya'huërin," ta'tona', yaanishacancantërinacoi nisha nisha natëca'huaiso marë'. ⁵ Napotopirinacoihuë', co pi'pian tëranta' nohuantëraihuë'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," itërai. Canpitanta' no'tëquën yonquicamaso' nohuantërai. Napoaton nisha a'chintohuachinacoira, co manta' natëraihuë'.

⁶ Ansiano hua'ano'saso' nipirinhüë', co nisha sha'huitërinacohüë'. Chiníquën nanantopirinahuë', co të'huatërahuë'. Napopináchin Yosë ni'ninpoa'. ⁷⁻⁸ "No'tëquën a'chinan," itërinaco. Pitrori a'chintohuachina, Yosë nohuanton, na'a cotioro'sa' Quisocristo imasapi. Carinta' a'chintohuato, Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa', nisha nisha niponaraihuë', imasapi inahuanta'. Napoaton ansiano'santa' noya nontërinaco. "Yosëri Pitro acorin cotioro'sa' a'chintacaso marë'. Quëmaso nipirinhüë' acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," itërinaco.

⁹ Santiaco, Pitro, Coansha, inapitaso' chini chiníquën nanantopi ni'ton, sha'huitërinacoi. "Yosë na'con catahuarinquën. Ina acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," ta'tona', së'quërinaco. Pirnapinta' së'quëpi. "Canpitaso' nisha piyapi'sa' a'chintoco'. Quiyaso nipirinhüë' cotioro'sa' a'chintarai," itohuachinacoira, "Noyahua'," itërai. ¹⁰ "Ama sa'ahuario'sa' naniantocosohüë'. Imapisopita a'chintoco' ma'sha quëtacaso'," itërinacoi. "Co'chi naniantaraihuë' paya. Nosororai quiyarinta'," itërahuë.

Paonori Pitro pënëninso'

¹¹ Ina quëran Pitro Antioquiaquë pa'pachina, Quisocristoíchin anoyacancantërinpoaso' nitotaponahuë', tëhuërin. Napoaton niyontonpiquë chachin pënënahüë. Ina sha'huichinquëma' nitotoco'. ¹² Inaquë nisha piyapi'sa' ya'huëpi. A'naquën Quisocristo imapi. Inapitaso' co cotio piyapihuë' ni'ton, ya'ipi cosharo' ca'pi. Cotioro'santa' inaquë ya'huëpisopita Quisoso imapachinara, co huachi cosharo' a'popihüë'. Napopináchin coshatopi. Pitronta' inapitarë' coshataton, co ma'sha a'porinhüë'. Ina quëran a'napita

cotioro'sa' Quirosarin quëran canquiipi. Santiaco imarinsopita inahuaso'. "Quiyanta' Quisocristo imarai," taponaraihuë', iráca pënëntopiso' yonquiatona', ma'sha a'popi. Inapita huë'pachinara, Pitro co huachi nisha piyapi'sarë' coshatërinhuë'. Marca pa'yatopisopita të'huataton, nisha coshatërin. ¹³ Ya'huëhuano'santa' cotioro'sa' nipi-isopita Pitro nica'ona', nisha coshatopi. Pirnapinta' Pitrorë chachin nisha coshatërin. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', co no'tëquën imapihuë'. ¹⁴ Ina ni'sahuato, ya'ipi piyapi ni'tërantapaiquë Pitro chiniquën pënënahüë. "Cotio piyapinquën niponahuë', Quisocristo imaton, iráca pënëntërinso' naniantëran. Nisha piyapi'sarë'quën coshataponahuë', iporaso' naquëranchin ma'sha a'poantaran. Ina pochin nica'on, piyapi'sa' anishayonquiaran. 'Co Quisocristoíchin nicha'ërinpoahuë' nimara. Iráca pënëntërinson'ta' natëcaso' ya'huërin,' ta'tona', nonanarinëinquën. ¿Nisha piyapi'santa' cotioro'sa' pochin yaatarantëran ti?

Quisocristo natëhuatëhua', Yosë nicha'ërinpoaso'

¹⁵ Canpoaso' hua'huatërehua quëran huarë' cotioro'sanpoa' ninëhua'. Co nisha piyapinpoahuë'. 'Co oshahuano'sanpoahuë', nitërehua'. ¹⁶ Napopirëhuahuë', Moisésë pënëntërinso' natëhuatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quisocristoíchin imapatëhua', noya ni'sarinpoa'. Napoaton canpoanta' Quisocristo natërehua' oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Co inso tëranta' pënëntërinso' natërinso marë' Yosë'pa' pa'sarinhuë'. Quisocristoráchin nicha'ërinpoa'.

¹⁷ 'Quisocristo nicha'ësaripoa', ta'tëhua', imarihuarahuë', iráca pënëntërinso' imaantahuatëhua', ¿Quisocristo napoahuarë' aoshahuaninpoa' ti? Co onporonta' ina pochin yonquicaso' ya'huërinhuë'. ¹⁸ Iráca pënëntërinso' nani naniantërehua'. Naquëranchin ina yonquiantahuatëhua', co Yosë natëarihuahuë'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. ¹⁹ Iráca canta' pënëntërinso' imapirahuë', co nanitërahuë' no'tëquën natëca'huaso'. Co ina imato noya cancantërahuë'. Oshahuanato, chimipi pochin cancantërahuë. Napoaton iráca pënëntërinso' naniantërahuë Yosëíchin yonquica'huaso marë'. ²⁰ Quisocristo corosëquë chiminin. Ina imato, canta' corosëquë chiminahuëso pochin ninahuë. Iráca yonquirahuëso' naniantërahuë. Napoaton co huachi oshahuanaca'huaso' ya'huërinhuë'. Iporaso' Quisocristoíchin yonquirahuë. Co huachi caora nohuanto ma'sha ninahuë'. Quisocristo ya'coancantërinco ni'ton, catahuarinco noya nica'huaso'. 'Nani tahuëri Yosë hui'nin chachin catahuarinco,' ta'to, noya cancantërahuë. Inaso' pa'pi nosororinco. Nosoroatonco, ya'huërenamëhuë chiminin. ²¹ Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin chiminacaso marë'. Co ina naniantërahuë'. Inasáchin imarahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco huachi. Iráca pënëntërinso' natërehuaso marë' noya ni'ninpoa' naporini, topinan quëran Quisocristo chimiintonhuë', itërahuë.

3

Iráca nanan naniantatëhua', nasha nananáchin imahua'

¹ Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. ¿Inta' ahua'yantatëinquëma', anishacancantërinquëma'? ténahuë yonquiato. "Quisocristo corosëquë patanantopi. Canpoa marë' chiminin," itërainquëma'. A'ninquëchin quënanëso pochachin sha'huitohuatëinquëmara, natanama'. "Ina pochin chiminatón, oshanënpoa' inquitërinpoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. ² Isoíchin yanitotërahuë. ¿Ma'ta' imarama' ni'ton Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'? Iráca pënëntërinso' natëhuatama', ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? ¿Co'ta, Quisocristo nanamën natanatoma' natëhuatama', ya'coancantërinquëma'! "No'tëquën nontërinpoa'," ta'toma', natërama'. Ina imapatama', Ispirito Santo ya'coancantatëinquëma', na'con catahuarinquëma'. ³ ¿Onpoatomata' iporaso' co huachi no'tëquën yonquiramahuë'? Naquëranchin iráca pënëntopiso' yanatëantarama'. Ya'nan imapoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë huëntonëinquë ya'conacamaso'. Ispirito Santo aya'coninquëma'. Ipora huanta'

co canpitaora nanitaramahuë' noya noya imacamaso'. ⁴ Imaramaso marë' Ispirito Santo na'con catahuapirinquëmahuë'. Quisocristo naniantohuatama', topinan quëran catahuarinquëma'. Napoaponahuë', co Quisocristo naniantaramahuë', topirahuë'. ⁵ “Quisocristoíchin anoyacancantërinco,” topatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapotohuachinquëma', achinicancaninquëma'. Catahuarinquëma' ni'ton, nani ma'sha nanitaparama'. Co iráca pënëntërinso' natëramaso marë' catahuarinquëmahuë'.

⁶ Isonta' yonquico': iráca Apraan Yosë natërin. “No'tëquën nontërinco. Sacai' nininsonta' nanitaparín,” topachina, Yosëri noya ni'nin. ⁷ Iporaso' canpoanta': “Yosë no'tëquën nontërinpoa' ni'ton, imasarahuë,” topatëhua', Apraan pochin cancantarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Inanta' iyaro'sa' nitotoco'. ⁸ Co cotioro'saráchin Yosëri nohuantërinhuë'. Nisha piyapi'santa' imapachina', noya ni'sarin. Noya nicaton, co oshanëna marë' ana'intarinhuë'. Iráca iso noya nanan ninoton, Apraan itapon: “Nisha nisha piyapi'santa' quëma pochin cancantohuachina', na'con catahuarahuë,” itërin Yosëri. Quiricanën quëran naporin. ⁹ Apraan Yosëri sha'huitërinso' topinan natëcharinso marë' Yosëri na'con catahuarin. Inapochachin canpoanta' Quisocristo nanamën topinan natëcharëhuaso marë' catahuarinpoa'.

¹⁰ Moisësë iráca pënëntërinso' yaimapatama', ana'intinquëmaso' ya'huërin. Co ya'ipi natëramahuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma'. Iráca quiricanën quëran naporin: “Co ya'ipimiáchin natëhuatamacohuë', chiníquën ana'intaranquëma'. Parisitopiquë a'paranquëma',” tënin. ¹¹ “Pënëntërinso' natëto cha'ësarahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quiricanën quëran no'tëquën sha'huitërinpoa': “Cancanënpoa quëran huarë' natëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa ni'ton, noya nanpimiatarihua',” tënin quiricanënquë. ¹² Cato' nanan ya'huërin. Co cato chachin imacaso' ya'huërinhuë'. Iráca pënëntërinso' natëhuachina', inasáchin natëcaso' ya'huërin. Moisësë sha'huitërinpoa': “No'tëquën natëcaso' ya'huërin. No'tëquën natëhuatëhua', noya nanpimiatarihua',” tënin. Ina nanan imapatama', co Quisocristo nanamën imaramahuë'.

¹³ Co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristoso nipirinhue' nicha'ërinpoa'. Canpoa' ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina, Yosëri ana'intërin. Quiricanën quëran naporin: “Piyapi pa'pi co noyahuë' nipachina, naraquë achinpirahuatë', chiníquën ana'intëre'. Nani Yosëri a'porin,” tënin quiricanënquë. Canpoaso' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhue', naraquë chachin Quisocristo apatanantohuachinara, oshanënpoa marë' parisitërin. Inaquë parisitaton, nicha'ërinpoa'. ¹⁴ “Yosë no'tëquën nontërinco,” tënin Apraan. Ina tëninso marë' Yosëri noya ni'nin. Nisha piyapiro'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo chiminin. Ina natëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Iráca Yosë sha'huirinsó pochachin ya'coancantarinpoa'.

Yosë sha'huirinsó

¹⁵ Ni'cochi iyaro'sa'. Iso pochin sha'huichinquëma' yonquicamaso marë'. Ma'sha mapatëra, quirica quëtërinënpo'. Quëtöhuachinënpora, hua'ani nininën acorahuaton, hui'sharin. Ina quëran co insonta' nanitërinhuë' canpiacaso'. Co aquëtë' ninshitacaso' ya'huërinhuë'. Naporahuaton, co tapicaso' ya'huërinhuë'. Ya'nán ninshitërinso'ráchin ya'huëmiatarin. ¹⁶ Inapochachin iráca Yosëri nontaton, Apraan sha'huitërin: “Caora nohuanto, nóya catahuaranquën. Quëma shiparionta' catahuarahuë ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantacaso marë',” itërin. A'naíchin shiin yonquiaton, naporin. Quisocristo ninoton, napotërin. ¹⁷ Iráca Apraanë' anoyataton, itapon: “A'na tahuëri quëma shiparin ya'huëhuachin, ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantarin. Caora nohuanto, nicha'ësarahuë. No'tëquën nontaranquën. Co onporonta' naniantarahuë',” itërin Yosëri. Ina quëran catapini pasa cara shonca pi'ipi na'huëhuachina, cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso marë'. Pënënpirinhue', Apraanë' iráca anoyatërinso' co naniantërinhuë'. Yosëri nani sha'huitöhuachina, co onporonta' nonpininhue'. ¹⁸ Iráca Yosëri sha'huitërin. “Caora

nohuanto, piyapi'sa' nicha'ésarahuë," itërin. Iráca pënëntërinso' natëtë' cha'écaso' ya'huërin naporini, co inaora nohuanton Yosë nicha'ëitonpoahuë'.

¹⁹ ¿Ma'marëta' nipachin pënëntërinso' nanan ya'huërin? Co topinan quëran co-tioro'sa' pënëninhuë'. Oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë' pënënin. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin imacaiso'. Quisocristo nasitohuachina, iráca Apraan sha'huitërinso chachin o'marin. Yosë pënëntohuachina, anquëniro'sa' a'paimarin Moisësë sha'huitacaso marë'. Ina quëran Moisësëri piyapi'sa' sha'huitërin. ²⁰ Nipirinhuë', Apraan nontohuachina, co anquëni a'paimarinhuë'. Co piyapi tëranta' a'parinhuë' sha'huitacaso marë'. Inaora chachin no'tëquën sha'huitërin.

Maistro pochin nininso'

²¹ Ina pochin ni'quëhuarë' Moisësë pënëntërin ni'ton, ¿Yosëri Apraan sha'huitërinso' tapirin ti? Co naporinhuë'. Pënëntërinso' noya noya nicator, anoyacancantërinpoa' naporini, ina natërehuaso marë' Yosë noya ni'itonpoahuë'. ²² Nipirinhuë', co insonta' nanitërinhuë' no'tëquën natëcaso'. Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin, tënin Yosë quiricanën quëran. Napoaton Quisocristoráchin nanitaparín anoyacancantínpoaso'. Inasáchin imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

²³ Co'huara Quisocristo imacaso' tahuëri naniyatërasohuë' Moisësë pënëntërinso' hua'anëntatë pochin nitërinpoa' ama aquëtë' oshahuanacaso marëhuë'. Oncorapirinpoaso pochin nitërinpoa'. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin ama Yosë naniantacaso marëhuë'. ²⁴ Ni'cochi. Hua'huaro'sa' co yonquipihuë' ni'ton, na'con pënënacaso' ya'huërin. Inapochachin iráca Moisësë na'con pënëninpoa'. Maistro pochin pënëninpoa' oshahuanëhuaso' ayonquiinpoaso marë'. Co pënëntërinso' natëcaso' nanitërehuahuë' ni'ton, Quisocristo huachi yonquiarëhua'. Ina imapatëhua', anoyacancantarinpoa'. ²⁵ Iporaso' nani Quisocristo o'marin ni'ton, co huachi maistro pochin nininso' nohuantarihuahuë'.

²⁶ Iporaso' Quisocristo imapatëhua', hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ²⁷ Ya'ipinpoa' Quisocristo natëhuatëhua', huëntonënguë chachin aya'coninpoa'. Ya'conpatëhuara, "Quisocristoíchin imasarahuë huachi," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Nasha a'morëso pochin ninëhua' ni'ton, Quisocristo pochin yonquiaríhua'. ²⁸ Yosëso' co nisha nisha yonquirinpoahuë'. A'naquënpoa' cotio piyapinpoa', a'naquëonta' nisha piyapi'sa'. A'naquëonta' patrono'sa', a'naquënso' piyapinënpita. A'naquën sanapi'sa', a'naquënpoa' quëmapinpoa' nipirëhuahuë', ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. ²⁹ Quisocristo imapatëhua', Apraan shinpitanpoa' ninëhua' canpoanta'. Apraan sha'huitërinso pochachin na'con catahuarinpoa'.

4

¹ Ni'cochi. Ma'huan chiminpachina, ya'ipi ma'shanënpita, coriqui, inapita ayananpirin. Hui'nin mashotohuachina, inari ya'huëretërin. Hua'huataponso nipirinhuë', co a'naroáchin maninhuë'. Inaora ma'shanënpita nipirinhuë', piyapinën pochin nicator, co a'naroáchin hua'anëntërinhuë'. ² Hui'napitaquë huarë' a'napitari a'pairin. Hua'huasha ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Ina quëran hui'napitohuachina, ya'ipi hua'anëntarin. Pa'pin sha'huirinso tahuëri chachin nanihuachin, hua'anëntarin. ³ Inapochachin canpoanta' co'huara Quisocristo nanamën nitochatëraríhuahuë', hua'huaro'sa' pochin yonquirëhua'. Nani ma'sha natëtacaso' yonquiconëhua'. Ma'sha a'pocaso', ma'sha nicacaso', inapita sha'huitërinënpoa'. Inasáchin yonquipirëhuahuë'. ⁴ Ina quëran tahuërinën nanihuachina, Yosëri hui'nin a'paimarin. Sanapi quëran nasitaton, piyapi chachin ninin. Cotio quëmapi ni'ton, iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁵ Iráca pënëntërinso' natëtoi, piyapinën pochin nipiraihuë', Quisocristo nicha'ëinpoaso marë' o'marin. Ina imarëhua' ni'ton, iporaso' hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁶ Hui'nin pochachin nicatorpoa', Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ina quëran Yosë nontohuatëhua', Ispirito Santo nohuanton, "Tata" itërehua'. ⁷ Napoaton co

huachi pënëntërinso' hua'anëntërinpoahuë'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa' ni'ton, na'con catahuarinpoa'. Inaora nohuanton, ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotarinpoa'.

Iráca pënëntopiso' co natëcaso' ya'huërinhuë'

⁸ Iráca co Yosë nohuitëramahuë'. Nisha nisha ma'sha, mamanshi, inapita të'huatatoma', mosharama', co inapita yonquicasohuë' nipirinhue'. ⁹ Iporaso' Yosë nohuitërama'. Inanta' hui'ninpita pochin nicatëinquëma', noya nohuitërinquëma'. Nani nicha'ëpirinquëmahuë', ¿ma'marëcha naquëranchin iráca pënëntërinso', a'napita piyapi'sa' natëtopiso', inapita natëtoma', të'huachinachin cancantantarama'? ténahuë. Inapita natëapomarahuë', co ina marë' noyápiachin cancantëramahuë'. ¹⁰ Cotioro'sa pochin sahuato tahuëri chinotërama', yoquia'huarai tahuëri'santa', chinotantarama'. Nani pi'ipi nisha nisha niyontopiso tahuëri'sa' na'huërama'. “Ina marë' Yosë noya ni'ninpoa',” topiramahuë', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë'. ¹¹ No'tëquën iyaro'sa' a'chintopiranquëmahuë', naniantërama' nimara, ténahuë. “Topinan quëran a'chintërahuë nimara,” ta'to sëtërahuë.

¹² Canta' iráca ya'ipi pënëntërinso' natëpirahuë', Quisocristo imaca'huaso marë' co huachi ina yonquirahuë'. Ca pochin cancantatoma', canpitanta', iyaro'sa', “Co iráca pënëntërinso' nicha'ësarínpoahuë’,” ta'toma', Quisocristoíchin imaco huachi. Iráca nicapëinquëma' pa'patëra, co no'huiramacohuë', noya nontëramaco. ¹³ Ya'nan a'chintapëinquëma', caniorahuë. Canioto, hua'qui' yacapatëinquëma', a'chintëranquëma'. Ina nitotërama'. ¹⁴ Chiníquën caniopirahuë', co nocanamacohuë'. Noya natanamaco. “Anquëni pochin Yosë nanamën a'chintërancoi,” itëramaco. Quisocristo noninso pochachin natanamaco. ¹⁵ A'chintohuatëinquëmara, pa'yatërama'. Na'con nosororamaco. Nanitërama' naporini, ya'pirama chachin quëchitomacohuë'. ¿Onpoatomata' iporaso nisha yonquirama'? ¹⁶ No'tëquën pënënanquëma' ni'ton, ¿no'huiramaco ti?

¹⁷ Nisha a'china'piro'saso canpitataquë paatona' noyásha nontopirinëinquëmahuë', co tëhuënhachin yacatahuarinëinquëmahuë'. Yaocoiarinëinquëma' inapita pa'yatamaso marë'. “Ama Paono natëcosohuë’,” itërinëinquëma'. ¹⁸ Noyasha yonquiatona', a'chinpachina', a'china'pi pa'yatacaso' ya'huërin. Nipirinhue', co noyahuë' yonquiatona', a'chinpachina', co pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Canpitataquë ya'huasoco, nóya nontëramaco. Iporanta' co ya'huëpirahuë', noya yonquirapico, topirahuë'. ¹⁹ Na'con iyaro'sa' nosororanquëma'. Hui'nahuëpita pochachin ni'nanquëma'. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, chiníquën parisitërin. Inapochachin canta' na'con yonquiatëinquëma', chiníquën parisitarëso pochin cancantërahuë. Canpitanta' Quisocristo pochachin cancantacamaso' na'con nohuantërahuë. Quisocristoráchin imapatama', oshaquëran ina pochachin cancantarama'. Ina marë' na'con yonquiáranquëma'. ²⁰ Ma'cha inatohua' aco'incoya, topitërarahuë. ¡Inaquë ya'huërahuë naporini, ninontërhua' noya noya niitonhuë'! Aquë ya'huërama' ni'ton, “¿Ma'ta' onpochi anoyata'huaso' marë' nicaya?” ténahuë yonquiato.

Acara, Sara inapita pochin nipiso'

²¹ Natanco iyaro'sa' Moisésë pënëntërinso' yanatëramasopita. ¿Co ya'ipi Moisésë ninshitërinso' natanamahuë' ti? ²² Apraan cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' cosonanën hua'huin. A'naso' nipirinhue' sa'in chachin hua'huin, ténin. ²³ Cosonanënso' a'napita sanapi'sa' pochin hua'huanin. Sa'in chachinso' nipirinhue' Yosë nohuanton, hua'huanin. Co'huara hua'huayantëraponhuë', Yosëri itërin: “Ca nohuantonëhuëquë hua'huanaran,” itërin. Yosëri catahuarin ni'ton, hua'huanin. ²⁴⁻²⁵ Iso cato' sanapi'sa' yonquiatoma', nitotoco'. Cato' sanapi'sa' ya'huërin. Inapochachin cato' anoyatërinso ya'huërin. A'naso' iráca pënëntërinso', itopi. A'naso' nipirinhue', Quisocristo quëran anoyatërinpoaso'. Iráca pënëntërinso' cosona pochin ninin, Acara itopiso'. Iráca cotioro'sa' Arapia parti pa'topi. Ina parti pa'taso', Moisésë pënëntërin. Sinai motopiquë canconpachinara, pënëntërin nani ma'sha natëcaiso'. “Co no'tëquën natëhuatëhuahuë',

Yosë ana'intarinpoa'," ta'tona', tē'huatopi. Ipora huanta' cotioro'saso' Quirosarinquē ya'huatona', pēnētērinso' nanan imasapi. "Ana'intohuachinpoa'," ta'tona', tē'huarē'na' ya'huapi. ²⁶ Apraan sa'inso nipirinhue' co ina pochinhue'. So'ini noya noya ni'nin. Co hua'anēn pochin camairinhue'. Inapochachin inápaquē nasha Quirosarin ya'huērin. Inatohua' co nisha nisha natēcaso' ya'huērinhue'. Quisocristo imapatēhua', Sara hua'huin pochin ninēhua'. ²⁷ Iráca Yosë quiricanēnquē ninshitaton, naporin: "Co hua'huana'pinquēnhue' niponahuē', nóya cancantēquē'.

Co hua'huanaton iquitaponahuē', capa cancantēquē'.

A'na'ton so'yaton, hua'huanin.

Quēmaso nipirinhue', na'con na'con amiparinpita ya'huētaringuēn. Ina marē' capa cancantēquē'," itērin.

²⁸ Apraan hui'nin chachin Isaco itopiso'. Yosë nohuanton, ya'huētērin. "No'tēquēn Yosë nontērinco," topachina, ina nohuanton, Isaco nasitērin. Canpoanta' Quisocristo imapatēhua', Yosë nohuanton, huēntonēnquē ya'conarigua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ²⁹ Apraan hui'ninpitaso' co noyahuē' nini'tona', ya'huēpi. Ispirito Santo nohuanton, Isaco nasitērin. Cosona' hua'huinso nipirinhue', apiraton Isaco aparisitērin. Inapochachin ipora huanta' iráca pēnētērinso' nanan imapisopita aparisitērinēnpoa'. ³⁰ Cosona' hua'huinso nipirinhue', co ya'huēmiatērinhue'. Ina'ton nasitaponahuē', Yosë co nohuantērinhue' pa'pin ma'shanēnpita hua'anēntacaso'. Apraan nontaton, itapon: "Isaco ya'ipi hua'anēntapon. Napoaton cosonaso', hua'huinē chachin a'paquē' pa'ina'," tēnin. ³¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo nanamēn imapatēhua', co pēnētērinso' nanan imacaso' ya'huērinhue'. Yosëso' co patron pochin piyapitērinpoahuē'. Huēntonēnquē chachin aya'coninpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'.

5

Quisocristo ocoirinpoaso'

¹ Quisocristo nicha'ērinpoa' inasáchin yonquiatēhua' noya cancantacaso marē'. Ina imapatēhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Napoaton ama naquēranchin iráca pēnētērinso' imahuasohuē'. Quisocristoráchin yonquia'ahua'.

² Ca Paonoco no'tēquēn sha'huitēranquēma'. Marca niacotohuatama', co Quisocristoíchin yonquiamahuē'. Ina quēran co anoyacancantarinquēmahuē'.

³ Naquēranchin sha'huitantaranquēma'. Marca niacotohuatama', ya'ipi cotio pēnētērinso' natēcaso' ya'huērin. ⁴ "No'tēquēn natēhuatēhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topatama', co Quisocristo imaramahuē'. Yosë inaora nohuanton, nosoropirinquēmahuē', Quisocristo naniantohuatama', co huachi catahuarinquēmahuē'. ⁵ Nipirinhue', ina imapatēhua', Ispirito Santo catahuarinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantērinpoa'," topatēhua', Yosë noya ni'sarinpoa', tēnēhua'. Oshanēnpoa' inquitatonpoa', tēhuēnchachin noyápiachin cancan quētaringpoa'. Ina ninarēhua'. ⁶ Quisocristo imapatēhua', co marca yonquiariguahuē'. A'naquēnso' nani niacotopi. A'naquēnso nipirinhue' co niacotopihuē'. Co ina yonquicaso' ya'huērinhue'. Cancanēnpoa quēran huarē' imacaso' ya'huērin. "Quisocristo catahuarinpoa'. Co nonpintarinpoahuē'," ta'tēhua', ya'ipi cancanēnpoa quēran natēahua'. Ina natēhuatēhua', catahuarinpoa' nóya ninosorocaso'. Ina pochin cancantohuatēhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁷ Canpitaso noya imasapiramahuē', ¿inta nonpintatēnquēma', nisha ayonquirinquēma'? tēnahuē. ⁸ Co ina pochin Yosë a'chintērinpoahuē'. Huēntonēnquē aya'coninpoa' ni'ton, cancanēnpoaquē nontarinpoa'. No'tēquēn yonquicaso' nohuantērin. ⁹ Ni'co' iyaro'sa'. Pan nipatēra, pi'pian ahuēpocatērinso' acotohuachinara, ya'ipi sē'cotērin. Inapochachin pi'pian tēranta' nonpin nanan yonquihuatama', co hua'quia quēranhuē' ya'ipinquēma' nitapicancanarama'. ¹⁰ Caso nipirinhue' natēranquēma'.

No'tëquën yonquiarama', ténahuë. Siniro catahuarinquëma' ama nisha nisha yonquicamaso marëhuë'. Nipirinhüë', inso tëranta' nisha a'chintohuachinquëma', Yosëri ana'intarin. Chiníquën nanantopirionta', nonpintohuachinquëma', Yosëri ana'intarin.

¹¹ A'naquën nonpinapirinaco. —Paononta' quiya pochin a'chinin. “Marca niacotoco'. Co iráca pënëntërinso' natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëmahuë',” ténin Paononta', toconpi. Co napopirahuë', nonpinapirinaco. Ina pochin a'chinahuë' naporini, co cotioro'sa' no'huiitonacohuë'. “Quisocriso corosëquë chiminin. Inasáchin imapatëhua', anoyacancantarinpoa',” itërahuëso marë' ipora huanta' aparisitarinaco. ¹² Marca niacotacaiso' na'con na'con yonquipi ni'quëhuarë', ya'ipi niyashitëtochinapi naporini, noya noya niitonahuë'.

¹³ Ina pochin, iyaro'sa', nontaranquëma'. Canpitaso' Quisocriso nohuantërinquëma'. Nicha'ërinquëma' ama huachi të'huarë'quëma' ya'huëcamaso marëhuë'. Co huachi ya'ipi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huëpirinhüë', co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacamaso'. Quisocriso imapatama', co noyahuë' yonquiramaso' naniantacaso' ya'huërin. Ninosoroatoma', nicatahuaco' noya cancantacamaso marë'. A'napita na'con na'con yonquico'. ¹⁴ Iráca Yosë pënëntohuachina, ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” ténin. ¹⁵ Nino'huihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Tanan ni'niro'sa' niquëtëpiso pochin cancantarama'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ina pochin nipatama', ni'cona ya'ipinquëma' nitapicancantama'.

Ispirito Santo catahuarinpaso'

¹⁶ Ispirito Santo natëco' catahuainquëma', ténahuë. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' yonquiramaso' naniantarama'. Inapita naniantatoma', nóya nisarama'. ¹⁷ Ispirito Santo noyasáchin ayonquiinpoaso' nohuantopirinhüë', ipora huanta' co noyahuë' yonquirëhua'. Ispirito Santosos nipirinhüë' pënëninpoa' ama ina pochin cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' yonquihuatëhua', co nanitërehuahuë' Ispirito Santo natëcaso'. Cato' cancan pochin ya'huëtërinpoa'. Itohuara capini nipatëtätë pochin nipi. Noya cancantacaso' nohuantopirëhuahuë', canpoara co nanitërehuahuë' noya nicacaso'. ¹⁸ Cancanënpoaquë Ispirito Santo nontërinpoa' ma'sona noya nicacaso'. Ina natëhuatëhua', co huachi iráca pënëntërinso' camairinpoahuë'. Ispirito Santo nohuantërinso chachin yonquiarihua'.

¹⁹ Piyapi'sa' inahuara co nanitopihuë' Yosëichin yonquicaiso'. Co noyahuë' yonquipisopita nitotërehua'. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Yamonshihuanpi, taparo' nonpi, sanapi së'huachinachin cancantopi. ²⁰ Co noyahuë' yonquihuachinara, mamanshi moshapi, pënotopi, co nanan anoyatopihuë', co napopi-anachin yonquipihuë'. A'pitatona', a'naroáchin no'huitopi, nipinopi. A'na huënton a'na huënton co noyahuë' ninicatona' ya'huëpi. Nisha nisha yonquiatona', ya'huëpi. ²¹ Co noyahuë' yonquihuachinara, a'napita ma'shanënpita noyapatona', no'huipi. No'pipi, pitaro'saquë ca'miatopi, o'omiatopi, a'naratipita nipi. Iráca pënënanquëma'. Iporanta' pënëntaranquëma'. Inapohuatama', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Ina pochin nipisopita co Yosë'pa' pantarapihuë'.

²² Nipirinhüë', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpao' ninosorocaso'. Catahuahuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', capa cancantarihua'. “Yosë noya ni'sarincó,” ta'tëhua', sano cancantarihua' ni'ton, noya ninicatëhua' ya'huarihua'. Piyapi'sa' no'huipirinpoahuënta', co yano'huirihuahuë'. Ma'sha onpohuatëhuanta', ahuantarihua'. Nosoroatëhua', nóya nontarihua'. Ispirito Santo catahuahuachinpoa', noya nicarihua'. No'tëquën nontarihua'; co pi'pisha tëranta' nonpintarihuahuë'.

²³ Ispirito Santo natëhuatëhua': “Caso' noya noyaco,” co tēcarihuahuë'. Sano piyapi nicarihua'. Co noyahuë' nicacaso' yonquipirëhuahuë', ina catahuarinpao' naniantacaso'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co pënëinënpoaso' ya'huaponhuë'. ²⁴ Quisocriso corosëquë chiminatón, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Napoaton canpoanta' ina imapatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita corosëquë

patanantatë pochin nitatëhua', naniantacaso' ya'huërin. Co huachi nohuantarihuahuë' sopai pochin cancantacaso'. ²⁵ Ispirito Santo ya'coancantatonpoa', catahuarinpoa' noya nicacaso' ni'quëhuarë', ma'sona tëranta' sha'huitohuachinpoa', noya natëahua'.

²⁶ Ama noya ninëhuaso marë' a'napita nocahuansohuë'. Ninocanpatëhua', a'naroáchin nino'huiarihua'. Itohuara capini ninoyapatëhua', nino'huiarihua'. Ama ina pochin cancantahuasohuë'.

6

Nicatahuacaso' ya'huërinso'

¹ Ispirito Santo natëtoma' noya cancantohuatama', a'napitanta' catahuaco' ina pochin cancanchina'. A'naso' co noyahuë' nipachin, ama no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pënënatoma', catahuaco' co noyahuë' yonquirinsopita nianianchin. Ni'cona canpitanta' sopai minsëchinquëma'. ² Ya'ipinpoa' a'na tahuëri ma'sha onporëhua'. A'na tahuërinta' sopai yanonpintërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Napoaton nicatahuahua' noya yonquicaso marë'. Panca pë'pëto nicatahuarëso pochin catahuahua'. Inapohuatëhua', Quisocristo natëarihua'. “Ninosoroco',” itërinpoa'.

³ “Caso' noya piyapico,” topatan, quëmaora ninonpintaran, co no'tëquën yonquiranhuë'. Co insonta' Yosë pochachin cancantërinhuë'. Co Yosë catahuarinpoahuë' naporini, co manta' noya niitërihuahuë'. ⁴ Ama a'napita napopiso' nicataoma', nitantiacosohuë'. Quëmaora naporanso yonquiaton, nitantiaquë'. Noya cancantohuatan, Yosë noya ni'sarinquën. Ina quëran “Yosë noya ni'sarinco,” ta'ton, capa cancantaran. ⁵ A'naya a'nayanpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. Canpoara pë'pëtonënpoa' quëparëso pochin niahua'. A'na tahuëri sacai' nipirinhuë' ahuantatëhua', imamiatahua'.

⁶ A'naquën paatona', nani tahuëri Yosë nanamën a'chinápi. A'chintohuachinquëma', ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohuë'.

⁷ Ni'cona sopai nonpintochinquëma'. Co Yosë tëhuacaso' ya'huërinhuë'. Co insoari tëranta' nanitërinhuë' Yosë nonpintacaso'. No'tëquën yonquico'. Ma'sha sha'patëra, inachachin nitërin. Co nisha nitërinhuë'. ⁸ Inapochachin co noyahuë' yonquirápatëhua', co noyahuë' nisarëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Nipirinhuë', Ispirito Santo natëhuatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran Yosë'pa' noya nanpicontarihua'. ⁹ Ama Yosë naniantatëhuahuë', noya niahua'. Noya nicacaso' ama amiahuasohuë'. Chiníquën cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' tahuëri nanihuachin, acanaarinpoa'. ¹⁰ Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'. Nanitohuatëhua', catahuahua'. Quisocristo imarëhuasopita capini na'con na'con nicatahuahua'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

¹¹ Ca Paonoco apira pi'pian tëranta' caora imirahuë quëran ninshitaranquëma'. Panca ninshiquë ninshitaranquëma'. ¹² A'naquën ipora huanta' marca yaacotarinenquëma'. A'napita cotioro'sari noya nicacaiso marë' inapopi. “Quisocristo corosëquë chiminatón, anoyacancantërinpoa'. Inasáchin nicha'ërinpoa', topatëhua', cotio hua'ano'sa' aparisitarinenpoa',” topi. Ama inapitari no'huicaiso marëhuë' napopi. ¹³ Co inapita tëranta' ya'ipi pënëntërinso' natëpirinahuë', marca yaacotarinenquëma'. Niacotohuatama', pa'yatapi. “Ni'co'. Nisha piyapi'santa' natëtënënpoa', marca niacotopi,” tosapi. ¹⁴ Caso nipirinhuë' piyapi'sa' pa'yata'huaso' co yonquirahuë'. Quisocristo chimininsóáchin yonquirahuë. Corosëquë chiminatón, anoyacancantërinpoa'. Ni'ton, inaro'co chiminahuëso pochin co ma'sha isoro'paquë ya'huërinso' yonquirahuë'. Naporahuaton, isoro'paráchin pa'yatopisopita co huachi noya ni'ninacohuë'. ¹⁵ Marcaso' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co ina marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatëhua', nasha cancan quëtërinpoa'. Ina marë' tëhuënchinso' noya ni'ninpoa'. ¹⁶ Nani no'tëquën a'chintëranquëma'. Ina imapatama', Yosë piyapinën

chachin nisarama'. Yosë nosoroatëinquëma', noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma', ténahuë.

¹⁷ Quisocristo no'tëquën natërahuë ni'ton, ahuërinaco. Ipora huanta pë'sharinaco ni'ton, cariro'sa' ya'huëarin. Napoaton ama insonta' aquëtë huarë' asëchincosohuë' ténahuë.

¹⁸ Ya'ipinquëma', iyaro'sa', yonquiáranquëma'. Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo catahuainquëma'. Amen. Nani huachi.

Paono

Paonori Ipiquoë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitanta' Quisocristo noya imarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ipiquoë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Íraca quëran huarë' Tata Yosë yonquirinpoaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Inápa quëran noya noya yonquirinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, na'con catahuar-inpoa' noya noya cancantacaso marë'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Ina quëran nani tahuëri catahuar-inpoa' nohuantërinso chachin nicacaso'. Co inápaquë ya'huëyatërarihuahuë', inatohua' ya'huëarëhuaso pochin Yosë nohuitërehua'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën Siniro," itahua'. ⁴ Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', yonquiatonpoa', huayoninpoa' nóya cancantacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë nóya ni'ninpoa'. ⁵ Íraca quëran huarë' nosoroatonpoa', acorinpoa' huëntonënuquë ya'conacaso'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'. Inaora nohuanton, noya yonquirinpoa'. ⁶ Hui'nin na'con nosororin. Ina imapatëhua', canpoanta' na'con nosoroarinpoa'. Ina yonquiatëhua', "Ma noyacha Tata Yosëso ni'ton, inaora nohuanton, nosororinpoa' paya," tosarëhua'. ⁷ Quisocristo corosëquë chiminaton, nicha'ërinpoa'. Huënainën pa'nin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororinpoa'. ⁸ Nosoroatonpoa', na'con catahuar-inpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Yonquinën chachin anitotërinpoa'. ⁹ Inaora nohuanton, nóya yonquirinpoa'. Co canpoara nitotopirëhuahuë', yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. Íraca quëran huarë' yonquirin Quisocristo a'paimacaso'. ¹⁰ Ina tahuërinën nanihuachin, Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Isoro'paquë ya'huërinsopita, inápaquë ya'huërinsopita inapita hua'anëntarin. A'na huëntoínchin pochin acoarin. Ina Yosë na'con nohuantërin.

¹¹ Inaora nohuanton, acorinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', hui'nin pochin ni'sarinpoa'. Napoaton a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya acoar-inpoa'. Íraca chachin yonquirinpoa' ni'ton, huëntonënuquë aya'coninpoa'. ¹² Quiya'ton imarai. "Quisocristo nicha'ësarínpoa'," ta'toi imarai. Noya imapatoí, a'napitanta' nicatonacoi, Yosë yonquiapi inahuanta': "Ma noyacha Tata Yosëso paya," tosapi. Ina ta'caiso marë' acorincoi. ¹³ Canpitanta' Yosë nanamën natanama'. "Quisocristo anoyacancantohuachinquëma', nicha'ësarínquëma'," itërainquëma'. Natanpatamara: "No'tën nanan inaso'," ta'toma', natërama'. Quisocristo imapatama', hui'nin pochin Yosë ni'ninquëma'. Napoaton Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Sichoquë marca acopiso pochin aya'coancantërinquëma' huëntonënuquë aya'coninquëmaso' nitotacaso marë'. Íraca sha'huirinsó chachin napotërinquëma'. ¹⁴ Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantomiatërinpoa'. Ina'ton quëtërinpoa' ni'ton: "Tëhuënychachin a'na tahuëri Yosë'pa' quëpantarinpoa'," tënëhua'. Nani Yosë nicha'ërinpoa' ni'ton, o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, ya'huërin'pa' quëpantarinpoa'. Inaquë noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua': "Ma noyacha Tata Yosëso yonquirinpoa' paya," tënëhua'.

Inapita marë' Paonori Yosë nontërinso'

¹⁵ "Quisocristo anoyacancantërinpoa'," ta'toma', inasáchin imarama'. Ina imatoma', ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroarama', natantërahuë. Ina natantato, nóya cancantërahuë. ¹⁶ Na'con canpita marë' Yosë nontërahuë. "Noya imarinënuquën

ni'ton, 'Yosparinquën, Siniro,' ” itërahuë, Yosë nontato. ¹⁷ Tata Yosëso' noya noya ninin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. Quisocristo isoro'paquë o'maton, Yosë anohuitërinpoa'. Ina yonquiato, canpita marë' Yosë nontërahuë: “Catahuaquë' Siniro no'tëquën yonqui'ina'. Noya noya nohuichinënquën. Noya nohuitoahuachinënquën, quëma yonquiranso chachin nitotapi. ¹⁸ Ya'ipi nanamën Siniro noyá anitotëquë'. Quëma huëntonënquë chachin aya'conancoi noya cancanta'huaiso marë'. Catahuaquë' ina yonquiataona', noya cananchina'. A'na tahuëri ya'huëranquë chachin noya noya ya'huëcontarai. Ina na'con yonqui'ina'. ¹⁹ Quëmaso' ya'ipi nanitaparan. Natërainquën ni'ton, nani tahuëri catahuanancoi. Chini chiníquën nanantaton, nicha'ërancoi. Catahuaco' ina yonquiatoi, chiníquën cananchii. ²⁰ Iráca chiníquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantaran. Inápaquë quëpantarahuatón, inchinan quëran ahuën-sëran ni'ton, chini chiníquën nanantarin,” itërahuë, Yosë nontato. ²¹ Isoro'paquë nisha nisha hua'ano'sa', chirinchiro'sa', copirnoros'sa', inapita chiníquën nanantopi. Inapaquënta' chiníquën nanantopisopita ya'huëpi. Quisocristoso nipirinhüë', inapita quëran chini chiníquën nanantërin. Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina minsëcaso'. Co onporonta' a'napitari ina minsëapihuë'. ²² Yosëri chachin Quisocristo nanan quëtërin ya'ipi ya'huërinpita hua'anëntacaso marë'. Naporahuaton, ya'ipi imarëhuasopita catahuainpoaso marë' acorin. Na'aquënpoa' nipirëhuahuë', a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. Inaso' motënpoa pochin nicaton, ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²³ Inaora nonën pochin ni'ninpoa'. Napoaton na'con yonquirinpoa'. Nani ya'coancantërinpoa' noya noya imacaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', ya'ipi cancanënpoa quëran ina yonquiarihua'. Ina marë' nininpoa'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin.

2

Inaora nohuanton nicha'ërinpoaso'

¹ Iráca canpitaso' co noyahuë' nicatora', oshahuanama'. Co Yosë nohuitatom-ahuë', chimipi pochin cancantërama'. ² Co'huara Quisocristo imashatërapomahuë', sopai hua'an natëtoma', co noyahuë' ninama'. Inaso' ihuan ya'huërinquë ya'huaton, ya'ipi sopairo'sa' hua'anëntarin. Co quënanpirëhuahuë', isoro'paquë sacatárin minsëinpoaso marë'. Yonquinëmaquë camairinquëma' ni'ton, co Yosë natëramahuë'. ³ Iráca ya'ipinpoa' co Yosë natërehuahuë'. Co noyahuë' yonquiátëhua', co noyahuë' ninëhua'. Canpoara nohuantërehuasoráchin ninëhua'. Yano'huitoatuatëhuara, no'huitërehua'. Yano'pihuatëhuara, no'pirëhua'. Yaahuëtohuatëhuara, ahuëtërehua'. Ina marë' ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huërin. ⁴ Yosëso nipirinhüë' na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. ⁵ Oshahuanëhua' ni'ton, chimipi pochin ni'pirinpoahuë', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iporaso huachi Quisocristo imarëhua' ni'ton, nantantarinso pochin Yosë ni'ninpoa'. Anoyacancantërinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁶ Iráca Quisocristo pa'pitopirinahuë', Yosëri ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin. Canpoanta' imarëhua' ni'ton, inarë'quënpoa' nantantarehuaso pochin anoyacancantërinpoa'. Quisocristo ya'coancantërinpoa' ni'ton, ipora chachin inápaquë ya'huarëhuaso pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁷ Yosë inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', noya catahuarinpoa'. A'na tahuëri a'napitanta' nicatorënpoa', Yosë chinotapi: “Ma noyacha Yosëri nosororin paya,” tosapi. ⁸ Nosoroatonpoa', inaora nohuanton nicha'ërinpoa'. “Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa',” topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co canpoara nanitërehuahuë' Yosë imacaso'. Ina catahuarinpoa' cancanënpoa quëran natëcaso'. ⁹ Co canpoara nanitërehuahuë' cha'ëcaso'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'. “Caso' noyaco ni'to, Yosë pa' pa'sarahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Yosë anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantahuatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marë'. Quisocristo catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' nicha'ërinpoa'.

Quisocristo nanan anoyatërinpoaso'

¹¹ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. Iráca co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. Canpitaso' nisha piyapi'sanquëma' ni'ton, cotioro'sa' nocaninënquëma'. “Quiyaso' Yosë piyapinënpitacoí. Canpitaso' co marca tëranta' nonëmaquë niacotëramahuë’,” itërinënquëma'. ¹² Tëhuëenchachin co'huara imashatërapomahuë', co Quisocristo nohuitëramahuë'. Iráca Yosëri isairro'sa' huayonin piyapinënpita nicacaso' ni'ton, “Nicha'ësaranquëma',” itërin. Co inapita pochin ni'ninquëmahuë'. Shimashonënapitarë' anoyatërinso' sha'huitopirinhuë', co nitotëramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Co Yosë'pa' pacamaso' ninaramahuë'. Co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. ¹³ Co Yosë nohuitatomarahuë', áquë pochin nisapiramahuë'. Iporaso' Quisocristo imatoma', nohuitërama huachi. Oshanëma marë' huënaïnën pa'nin ni'ton, Yosë anohuitërinquëma'. Ya'caritëramaso pochin ninama'. ¹⁴ Quisocristo chiminin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. Iráca cotioro'sacoi co noyahuë' ni'nainquëma'. Nisha piyapinquëma' ni'ton, inimicoro'sa pochin ni'pirainquëmahuë'. Inaso' chiminatón, paira pochin ya'copirinpoaso' nani chi'huincarín. Iporaso' ya'ipinpoa' Quisocristo imarëhuasopita a'na huëntoínchin ninëhua'. ¹⁵ Quisocristo nasha nanan quëtërinpoa'. Co huachi iráca pënëntërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', nasha huëntonquë aya'coninpoa'. Quisocristo huëntonënquë ya'conatëhua', co huachi nisha chinotërehuahuë'. Nisha nisha piyapinpoa' niriuhuarahuë', noya nini'tëhua' ya'huërehua'. ¹⁶ Naporahuaton, co huachi Yosë inimicotërehuahuë'. Quisocristo corosëquë chiminatón, nanan anoyatërinpoa'. Cato' huënton pochin nipirëhuahuë', Quisocristo imapatëhua', noya ninicatëhua' ya'huërehua'. A'na huëntoíchin ninëhua'.

¹⁷ Quisocristo isoro'paquë o'maton, noya nanan sha'huitërinpoa'. “Ya'ipinquëma' nicha'ësaranquëma',” itërinpoa'. Canpitaso' co pi'pisha tëranta' Yosë nohuitatomarahuë', áquë pochin nipiramahuë', nanan anoyatërinquëma'. Cotioro'sacointa' ya'carisha pochin ninaiso' nanan anoyatërincoí. ¹⁸ Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitërehua' Tata Yosë nontacaso'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ina nontohuatëhuara, noya nataninpoa'. ¹⁹ Napoaton iporaso' iyaro'sa', Yosë nohuitërama'. Co Yosë'pa' pa'shatërapomarahuë', nani huëntonënquë aya'coninquëma'. Ya'huëhuano'sa pochin nisarama'. Co huachi nisharo'sa pochin ni'ninquëmahuë'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imarëhuasopita hui'ninpita pochachin nóya ni'ninpoa'. ²⁰ Ya'ipi imarëhuasopita ina naponpoa chachin a'na pëi pochin ninëhua', na'pi quëran nipiso'. Na'pi quëran yapëihuatëra, acopo' ihuatahuatë', siminto'ton acorë'. Inapochachin canpoanta' Yosë pëinën pochin ninëhua'. Siminto acopiso pochin, ca'tano'sa'ton nanamën a'chintërinënpoa'. Ina quëran pënëntona'piro'santa' no'tëquën a'china'piapi. Na'pi quëran yapëihuatëra, pëi' taconorinquë na'pi noya noya nininso' acorë' tantiacaso marë'. Ina acohuatëra, a'napita na'piro'sa' no'tëquën apanshinë'. Na'pi noya noya nininso pochachin Quisocristoso' achinirinpoa'. ²¹ Quisocristo imapatëhua', Yosë acoarinpoa' ina pëinën pochin nicacaso marë'. Catahuahuachinpoa', noya nini'tëhua' ya'huërehua'. A'napitanta' a'naya a'naya Quisocristo imapachina', ya'conapi anta'. Nóya pëi' Yosë chinotacaso marë' acorëso pochin nisarëhua'. ²² Canpitanta' Quisocristo imatoma', ya'conama'. A'naya a'nayanpoa' na'pi pochin ninëhua' pëi' nanicaso marë'. Ya'ipi imarëhuasopita Yosë pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', Yosë chachin canpoarë' ya'huërarín huachi.

3

Nanamën a'chinacaso marë' acorinso'

¹ Napoaton isonahuato, canpita marë' Yosë nontarahuë. Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', Quisocristo nanamën a'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco. ² Inaora nohuanton, Yosë chachin acorinco a'chinta' huanquëmaso marë'. Na'con catahuarinco ni'ton, nanamën sha'huíárahue', natantërama'. ³ Iráca quëran

huarë' Yosë yonquirin nicha'ëinquëmaso'. Napoaponahuë', co piyapi'sa' anitotërinhuë'. Iporaso nipirinhüë' inaora nohuanton, anitotërinco ni'ton, nani pi'pian ninshitëranquëma'. ⁴ Ina nontohuatama', Quisocristo nanamën anitotërinco' canpitanta' nitotarama'. ⁵ Iráca co iso nanan nitotopihuë'. Iporaso' Quisocristo acorincoisopita nitotërai. Pënëntona'piro'santa' nitotopi. Ispirito Santo anitotërincoi a'china'huaiso marë'. ⁶ Na'a pi'ipi cotioro'saráchin Yosë chinotopi. "Nicha'ësaranguëma'," itaton, Yosëri na'con catahuarin. Iporaso nipirinhüë' nisha piyapi'sanguëmanta' catahuarinquëma'. Noya nanan natanatoma', Quisocristo imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Napoaton a'na huëntoínchin pochin ninëhua'.

⁷ Yosë nosoroatonco, acorinco ina nanan a'china'huaso marë'. Co acoincosohüë' nipirinhüë', acorinco. Na'con catahuarinco ni'ton, noya a'chináruhuë'. ⁸ Caso' a'napita imapisopita quëran na'con na'con co noyahuë' nipirahuë', anoyacancantërinco. Ina quëran nosoroatonco, acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Quisocristo nanamënso' noyápiachin. Ma inacha ni'ton, nosoromiatërinpoa paya, ténahuë yonquiato. ⁹ Iráca Yosëri ya'ipi ma'sha ninin. Naporo chachin yonquirinpoa' anoyacancantinpoo marë'. Napoaponahuë', co ya'ipi piyapi'sa' sha'huitërinhuë'. Ipora huarë' anitotërinco ni'ton, sha'huitëranquëma'. ¹⁰ Na'con Yosë yonquirinpoa'. Ina nohuanton, oshaquëran a'naya a'nayanpoa' imarëhua'. Iporaso' na'aquënpoa' imapatëhua', Quisocristo huëntonënguë ya'conëhua'. Inápaquë chiníquën nanantopisopitanta' nicatënënpoa': "Ma noya Yosë yonquirin ni'ton, anoyacancantaton, huëntonënguë chachin aya'conin paya," tosapi. ¹¹ Iráca quëran huarë' Yosë yonquirinpoa' imacaso marë'. Quisocristo o'maton, huëntonënguë aya'coninpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. ¹² Ina imarëhua ni'ton, natëtëhua', Yosë nontarihua'. "Anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya natanarinpoa'," ta'tëhua', co tē'huatarihuahuë'. Noya cancantatëhua', ina nontarëhua'. ¹³ A'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco. Parisitapirahuë', chiníquën cancantoco'. Canpitanta' Quisocristo imacamaso marë' parisitëruhuë. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin.

Quisocristo nosororinpoaso'

¹⁴ "Ma noyacha Yosë yonquirinpoa paya," ta'to, isonahuato, Tata Yosë nontëruhuë. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'naquën inápaquë ya'huërapí. A'naquënpoa' isoro'paquë chachin ya'huëarëhua'. ¹⁶ Napoaton canpita yonquiätënguëma', Yosë nontëruhuë. "Quëmaso' Sinioro chini chiníquën nanantëran. Noya noyanquën ni'ton, imarinënsopita nosoroaton, catahuaquë' chiníquën cancanchina'. Ispirito Santori achinicancaín noya noya imainënguën. ¹⁷ Ya'ipi cancanëna quëran natëtatona', Quisocristoíchin yonqui'ina'. 'Cancanëhuëquë ya'huërarín,' ta'tona', noya noya nohuichinën. Catahuaquë' noya nosoro'inën. Ya'ipi piyapi'santa' nosoro'ina', Nara itëquën acopo' pa'pachina, co inpaninhüë'. Inapochachin inapitanta' 'Quisocristo na'con nosororincoi', ta'tona', a'napitanta' nosoro'ina'. Noya ninosorohuachina', Ispirito Santori catahuararin chiníquën cancantacaiso'. ¹⁸⁻¹⁹ Inapohuachina', Quisocristo nosoromiatërincoiso' nitotapi. Pi'iro'të' pancantërinso', naporopitërinso', inaparinso', acoporinso' inapita co naninahuanhuë' yonquirai. Inapochachin Quisocristo nosoromiatërincoisonta' co nitotochináchinhüë nipirinhüë', nitotapi. Ina nitotohuachina', ya'ipi quihuítërancoisopita ya'huëtapi. Ya'ipi imapisopita ina yonqui'ina'," itëruhuë.

²⁰ Tata Yosëso' chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Hua'yanën chachin nani ya'coancantërinpoa' ni'ton, noya catahuarinpoa'. Nani tahuëri achinicancaínpoa' ni'ton, cancanënpoa quëran huarë' Yosë yonquia'ahua'. Ina nontohuatëhua', "Catahuaco," itohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. Na'con nohuantopirëhuahuë', na'con na'con inaso' nanitaparin nicacaso'. Co nitotëruhuasohuënta' nanitaparin. ²¹ "Ma noyacha Tata Yosëso paya," itahua'. Quisocristo noya imapatëhua', a'napitanta' nicatënënpoa', Yosë yonquiapi. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Ipora quëran huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen.

4

A'na huënton pochin ninëhuaso'

¹ Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', iporahuanta' pënénáranquëma'. Yosë nicha'ëtënguëma', huëntonënguë aya'coninquëma'. Napoaton noyasáchin nico'. ² “Yosëichin catahuarinpoa' noya nicacaso',” ta'toma', ama a'napita nocancosohuë'. Sanoanan quëran nontatoma', ama no'huicosohuë'. A'napita ma'sha onpotohuachinënguëma', ama yai'huërëtosohuë'. Co noyahuë' nipirinahuë', nosoroatoma' noya nontoco'. ³ Na'con yonquico' iyaparima pochachin ninosorocamaso'. Ispirito Santo catahuarinquëma' napopináchin yonquicamaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co pi'pian tëranta' nino'huiaramahuë'. Noya nini'toma', ya'huarama'. ⁴ Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. A'naíchin Ispirito Santo ya'huërinso' ya'coancantërinpoa'. Imarëhuasopita nicha'ësarínpoa' ya'huërinquë chachin quëpanta'inpoaso marë'. Inasáchin ninarëhua'. ⁵ Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nanamënáchin natërëhua'. “Quisocristo imarahuë,” ta'tëhua', aporihuanëhua'. Co nisha nisha imacaso marë' aporintërinënpohuë'. ⁶ Tata Yosëichin chinotërëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipinpoa' catahuarinpoa' ina marë' sacatacaso'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'.

⁷ Quisocristo catahuarinpoa' ma'sona tëranta' noya nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' noya nitotacaso marë'. ⁸⁻⁹ Iráca inápaquë nóya ya'huëpirinhuë', isoro'paquë chachin o'marin. Na'con parisitaton, chiminin. Pa'pitopirinahuë', nanpíantaton, inápaquë panantarin. Iráca quiricanënguë naporin: “Ya'ipi minsërahuaton, inápaquë panantarin huachi.

Naporahuaton, ma'sha topinan nicanarëso pochin piyapínënpita catahuarin nóya nicacaso'.

Nisha nisha nicacaso' catahuarin,” tënin.

¹⁰ Quisocristo chachin isoro'paquë o'marahuaton, inápaquë panantarin. Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, hua'yanën chachin a'patimarinpoa' ya'coancantínpoaso marë'. Ya'ipi parti ya'huaton, ya'ipi hua'anëntarin.

¹¹ Naporahuaton, nisha nisha acorínpoa' nicatahuacaso marë'. A'naquë'n Quisocristori chachin a'parin a'chinacaso marë'. A'naquë'onta' Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin sha'huirin. A'naquë'onta' nisha nisha parti paaton, Yosë nanamën a'china'piarin. A'naquë'onta' ina nohuanton, ya'huëpíquë ya'huëhuano'sa' nani tahuëri catahuapi noya imacaiso marë'. A'naquë'onta' ya'ipi Yosë nanamën a'chintapi. ¹² Nisha nisha acorínpoa' noya nicatahuacaso marë'. Inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa' noya ina marë' sacatacaso'. ¹³ Inapohuatëhua', ya'ipinpoa' imarëhuasopita napopináchin yonquiaríhua'. Yosë hui'nin chachin nóya nohuitaríhua'. Ina quëran noya noya cancantarihua'. So'sorëso pochin oshaquëran Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin. ¹⁴ Ina quëran no'tëquën yonquiaríhua'. Co huachi hua'huaro'sa pochin cancantarihuahuë'. Hua'huaro'saso' co yonquiyatërapíhuë' ni'ton, nisha nisha natëtopi. Canpoaso nipirinhuë' chinotënpoa pochin no'tëquën yonquia'ahua'. Ni'co'. Panca ihuan huë'pachina, poti niquëran niquëran ohuërin. Co no'tëquën yanponinhuë'. Inapochachin a'naquë'n nisha nisha nanan natanpachinara, nisha nisha yonquipi. Co Quisocristo nanamënáchin yonquipíhuë'. A'naquë'n nisha nisha a'chinapi. Noyá nitotopi nonpinacaiso'. Nonpin nanan imatona', yanonpintopirinënguëmahuë', ama pi'pian tëranta' natëcosohuë'.

¹⁵ Quisocristo nanamënso nipirinhuë' no'tën nanan. Noya ninosoroatëhua', inasáchin nia'chintahua'. Inapohuatëhua', oshaquëran Quisocristo pochin cancantarihua'. Inaso' na'con nosoroatonpoa', hua'anëntarinpoa'. Inaora nonën pochachin ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁶ Ina natëhuatëhua', noya nini'tëhua', ya'huaríhua'. Ya'ipinpoa' nicatahuacaso' ya'huërin. Nisha nisha nicatahuaríhua' noya

noya imacaso marë'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya nicatahuarihua'. Ina quëran ninosoroatëhua', ya'ipinpoa' noya noya cancantarihua'.

Nasha cancan quëtërinpoaso'

¹⁷⁻¹⁸ Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënananquëma'. Na'a piyapi'sa' co imatonaraihuë', topinan quëran ya'huërapi. Somaraya pochin cancantatona', nisha nisha yonquipi. Co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton, co Yosë nanamën nitotopihuë'. Co Yosë yonquiatonaraihuë', co manta' Yosë nohuitopihuë'. Ama inapita pochin nicosohuë'. ¹⁹ Inapitaso' nitotaponaraihuë', co nohuitopihuë' noya nica-caiso'. Co noyahuë' nisáponaraihuë', co nitotapanpihuë'. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. Co noyahuë' yonquiatona', a'naratipita nipi. ²⁰ Co ina pochin Quisocristo a'chintërinpoahuë'. ²¹ Inaso' no'tëquën anitotërinpoa'. Nanamën nani natanama'. ²² Iráca pa'pi co noyahuë' ninama'. No'pirama', monshihuanama', nisha nisha yonquirama'. Inapohuatamara, "noya cancantarëhua'," topiramahuë', ninonpintërama'. Co tēhuēnchachin noya cancantëramahuë'. Iráca naporamaso' chanatërinso pochin Yosë ni'ninquëma'. Iporaso' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco huachi. ²³ Ina naniantatoma', nóya cancantoco' noya noya yonquiamaso marë'. ²⁴ Nasha cancan Yosë quëtërinpoa' ina pochin cancantacaso marë'. Napoaton nasha a'morëso pochin nasha cancantoco'. No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'.

²⁵ Ya'ipi imarëhuasopita Yosë huëntonënuquë chachin ya'conëhua'. Iyanpoa pochin ninëhua'. Napoaton ama ninonpintahuasohuë'. No'tëquënáchin ninontahua'.

²⁶ A'na piyapi no'huihuatama', ni'cona oshahuantama'. Co'huara pi'i ya'coyantërasohuë', nanan anoyatoco'. ²⁷ Hua'qui' no'huihuatama', a'naroáchin sopai minsëarinquëma'.

²⁸ A'naquëma' iráca ihuatërama'. Ama huachi ihuatocosohuë'. Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ina quëran nanitërama' pahuantërinsochita quëtacamaso'.

²⁹ Ama taparo' noncosohuë'. Ama ma'toma ma'toma noncosohuë'. Sano yonquiatoma', noya nonco' a'napita natanatënuquëma', Yosë yonqui'ina'. Noya noya imacaso marë' catahuaco'. ³⁰ Co noyahuë' nipatama', Ispirito Santo sëtarin. Quisocristo imapatamara, sichoquë marca acotëresó pochin Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' a'paiarinquëma'. Naporo' noyá nicha'ësarinquëma'. Napoaton ama Ispirito Santo asëtocosohuë'.

³¹ Ama a'napita no'huitoma', yonquirácosohuë'. A'naroáchin nanan anoyatoco'. Ama no'huitacamaso' nohuitocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama iquianan quëran ninontocosohuë'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ama pi'pian tëranta' co noyahuë' nicosohuë'. ³² Ya'ipi piyapi noya nontoco'. Nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha onpotohuachinënuquëma', ama ina yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë oshanëma' inquitërinquëma'. Canpita marë' chiminin ni'ton, nanan anoyatërinquëma'. Inapochachin canpitanta' a'napita ma'sha onpotohuachinënuquëma', nanan anoyatatoma', noya nontoco'.

5

Yosë imatëhua', noyasáchin niahua'

¹ Yosë nosoroatonpoa', hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Tatanpoa' ni'ton, ina non-huan'. ² Quisocristo nosoroatonpoa', canpoa marë' chiminin. Oshanënpoa marë' chiminpachina, Yosëri noya ni'nin. Napoaton canpoanta' nani tahuëriya inapochachin ninosoroa'ahua' Yosë noya ni'inpoa'.

³ Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, ama iyaro'sa' monshihuanacosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'. Ama ma'sharáchin cancantatoma', apiracosohuë'. Ama a'napita tëranta ina pochin nipiso sha'huitocosohuë'. ⁴ Ama taparo' ninontocosohuë'. Ama narinacasoachin yonquicosohuë'. Co topinan quëran ninontacaso' ya'huërinhuë'. Yosë catahuarinpoaso' na'con na'con nisha'huitatëhua': "Yosparinquën Sinioro," itahua'. ⁵ Monshihuanpatama', co Quisocristo huëntonënuquë ya'conamahuë'.

Taparo' nininso' nipatama', co imaramahuë'. Ma'sharáchin yonquihuatama', co tēhuēnchachin Yosë yonquiamarahüë'. Nani ma'sha nohuantohuatama', mamanshi moshapiso pochin niconama'. Ina nitotatoma' iyaro'sa' yonquico'. ⁶ A'naquën yanonpintatēnēnquēma', napopi: “Quisocristo imapomarahüë', ma'sona nohuantēramaso' nico', co ana'intarinquēmahuë',” itopirinēnquēmahuë', ama pi'pian tēranta' natēcosohüë'. Co Yosë natēpisopitahuë' chiníquën ana'intarin. ⁷ Napoaton ama inapitarē'quēma' nipayacosohüë'.

⁸ Iráca tashi pochin cancantopiramahuë', iporaso' Yosë imarama' ni'ton, anoyacantērinquēma' tahuëri pochin nicacamaso marë'. Napoaton tahuëri pochin nico'. ⁹ Tahuëri pochin cancantohuatama', nóya nisarama'. No'tēquēnáchin yonquiatoma', noyápiachin cancantarama'. ¹⁰ Noya yonquiatoma', Yosë nohuantērinso' nitotoco'. Ina nitotohuatama', ya'ipiya natēco'. ¹¹ A'naquën tashi pochin cancantatona', co noyahuë' nipi. Topinan quëran ya'huërapi ni'ton, ama inapita pochin cancantocosohüë'. No'tēquën sha'huitoco' co noyahuë' nipsisopita naniantacaiso marë'. ¹² Pa'pi co noyahuë' nipi. Po'oana quëran a'naratipita nipi. Napopiso a'ninquēchin sha'huirahuë' naporini, pa'pi tapaintērihuahuë'. ¹³ Noyasáchin nipatēhua', oshahuano'sa' oshaquëran yonquiapi. “Tēhuēnchachin co noyahuë' ninēhua',” tosapi. ¹⁴ Tahuëri nipachina, ya'ipi quënanë'. Ninshitatona napopiso chachin ninin.

“Co noyahuë' nipatama', huë'ērëso pochin cancantarama'.

Ama ina pochin cancantatomarahüë', Yosë yonquico'.

Chimipi pochin cancantohuatama', Yosë nontoco' nasha cancan quëchinquēma'. Ina quëran nanopiantarëso pochin cancantarama'.

Quisocristo chachin a'pintarinquēma' noya nicacamaso marë',” topi.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa' noya yonquiatoma' ya'huëco'. A'naquën co manta' yonquihüë'. Ama inapita pochin cancantocosohüë'. No'tēquën yonquico'. ¹⁶ Ama tahuëri chiniacosohüë'. Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Napoaton apira apira a'napita catahuaco' Yosë yonquicaiso marë'. Onpopionta' nanamën anitotoco'. ¹⁷ Ama topinan quëran ya'huëcosohüë'. Yosë nohuantērinso' nitotatoma', natēco'. ¹⁸ A'naquën no'picasoáchin cancantopi. “Huëco' no'piahua'. Capa cancantahua',” nitopirinahuë'. Ama canpitaso' no'pico'sohüë', nishacancantotama'. Yosë nontoco' Ispirito Santo noyá ya'coancanchinquēma'. Nani tahuëri ya'coancantomiachinquēma'. Ina quëran co no'pipomarahüë', tēhuēnchachin capa cancantomiatarama'. ¹⁹ Yosë quiricanēnquë cantapiso' yonquiatoma', nisha'huitoco'. Yosë cantanēn cantaco'. Nisha nisha cantanēn cantatoma', ya'ipi cancanēma quëran Yosë chinotoco'. ²⁰ Nani tahuëri Tata Yosë nontatoma': “Yosparinquën,” itoco'. Ma'sha onpoapomarahüënta', noya cancantoco'. “Sinioro Quisocristo nanan quëtērinco ni'ton, nontaranquën,” ta'toma' Yosë nontoco'.

Quëmapisa' sa'inarë chachin pēnēinso'

²¹ Quisocristoso' hua'anēma' ni'ton, ina yonquiatoma', imaramasopita capini nicatahuaco'. Ya'ipinquēma' nipēnēnatoma', ninatanco'. ²² Sanapi'sa' Sinioro natētona', so'inanta' natēina'. ²³ Imarēhuasopitaso' Quisocristo nonēn pochin ninēhua'. Inaso' hua'anēnpoa' ni'ton, camairinpoa'. Ya'ipi imarēhuasopita nisha'ësarinpoo'. Napoaton inasáchin natēcaso' ya'huërin. Inapochachin quëmapisa' sa'ina quëran chini chiníquën nanantērin. Napoaton sanapi'sa' so'ina' natēina'. ²⁴ Imarēhuasopita Quisocristo natērēhuaso pochachin sanapi'santa' so'ina' natēina'.

²⁵ Quëmapi'santa' sa'ina' nosoro'ina'. Quisocristoso' imarēhuasopita na'con nosororinpoo'. Nosoroatonpoo', ya'huërēnamēnpoo' chiminin. Ina nosororinpoo' pochachin quëmapisa' sa'ina' nosoro'ina'. ²⁶ Quisocristo chiminin anoyacancantinpoo' marë'. Nanamën natēhuatēhuara, noyápiachin cancan quëtērinpoo'. I'quë amarëso pochin oshanēnpoo' inquitērinpoo'. ²⁷ Ya'ipi imarēhuasopita noya noya acoinpoo' marë' naporin. Co pi'pian tēranta' nē'huëtērinso' pochin cancantacaso' nohuantērinhuë'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquirēhuasopita inquitērinpoo'. Noyápiachin cancan quëtērinpoo' ni'ton, noya ni'sarinpoo'. ²⁸ Inapochachin quëmapisa' sa'ina' nosoro'ina'.

Inahuara nonëna pochin nicatona', nosoro'ina'. Insosona sa'in nosorohuachin, inaora ninosoroarin. ²⁹ Co insonta' inaora nino'huirinhuë'. Tanahuachina, coshatërin. Canotohuachina, chinotërin. Noya ina pochin ninosororin. Quisocriso imarëhuasopita nosororinpoaso pochin ninin. ³⁰ Imarëhuasopitaso' inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, a'naya a'nayanpoa' nosororinpoa'. ³¹ “Napoaton quëmapi sa'apachina, co huachi pa'pin, a'shin, inapita na'con na'con yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in na'con na'con yonquiaton, chinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhuë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin,” tënin quiricanënguë. ³² Inaso' sacai' nitotacaso'. Caso nipirinhuë' Quisocriso noya yonquirinpoaso' sha'huitaranquëma'. Ya'ipi imarëhuasopita inarë'quënpoa' nichinpitërëhua' ni'ton, a'naíchin pochin Yosë ni'ninpoa'. ³³ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' na'con nosoroco'. Canpitaora ninosororamaso pochachin sa'ama' nosoroco'. Sanapi'sanquëmanta' so'yama' noya ni'co'. Noya nicatoma', natëco'.

6

Hua'huaro'santa' pënëninso'

¹ Canpitanta' apia'huaro'sa', pënënanquëma'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco'. Quisocriso imarama' ni'ton, inapita natëcamaso' ya'huërin. ²⁻³ Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Tatama' noya nicatoma', natëco'. Mamamanta' natëco'. Natëhuatama', Yosë na'con catahuarinquëma'. Hua'qui' noya ya'huarama',” tënin quiricanënguë. Ina pochin nicacaso' Yosë na'con na'con nohuantërin.

⁴ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' noya pënëncó'. Ama apira apira no'huicosohuë'. Apira apira no'huihuatama', co natantochináchinhuë' cancantapona'. Co noyahuë' nipachina', sanoanan quëran pënëncó' noya nicacaiso marë'. Yosë nanamën noya a'chintoco' Quisocriso imaina'.

Sacatoro'sa' pënëninso'

⁵ Patron marë' sacatohuatama', noya nicatoma', natëco'. Ama nonpintocoso'huë'. Quisocriso marë' sacatarëso pochin cancantatoma', noya sacatoco'.

⁶ A'naquënso' patroni ni'pachina', chiniquën sacatërin. Co ni'pachinahuë', chiroton co sacatërinhuë'. Canpitaso nipirinhuë' patron co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco' Quisocriso noya ni'inquëma'. Yosë natëtoma', ya'ipi cancanëma quëran noya nico'. ⁷ Co piyapi marëáchin sacataramahuë'. Siniro imarama' ni'ton, ina marë' sacatarama'. Napoaton ya'ipi cancanëma quëran sacatoco'. ⁸ Noya nipatëhua', Yosë'pa' acanaarinpoa'. Ma'huano'sahuë nipon, piyapinënpitahuë nipon, ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Insosona noya nipachin, acanararin. Ina yonquiatoma', noya nico'.

⁹ Patrono'saquëmanta', piyapinëmapita noya nontoco'. Ama no'huiana quëran camaitocoso'huë'. Yosë ni'sarinquëma' canpitanta'. Inaso' inápaquë ya'huaton, hua'anëntërinpoa'. Napopianáchin ni'ninpoa'. Co ma'huano'sa' noya noya ni'ninhuë'.

Yosë catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'

¹⁰ Nani iyaro'sa' pënënanquëma'. Yosë imatoma', nani tahuëri ina nontoco' achinicancainquëma'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin ni'ton, catahuarinquëma'. ¹¹ Sopai hua'an noyá nitotërin nonpinacaso'. Nani tahuëri yanonpintërinpoa'. Yosëso nipirinhuë' chini chiniquën nanantaton, yacatahuarinpoa'. Ina nontohuatëhua', catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. ¹² Inimiconënpoa' co piyapi pochin quënanëhuahuë'. Sopai hua'anso' yaminsërinpoa'. Na'a sopairo'santa' inápaquë ya'huatona', yacamairinënpoa'. Co quënanpirëhuahuë', yonquinënpoa quëran yacamairinënpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' tashi pochin cancantatona', sopai natëpi. Inari camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquipi. ¹³ Sopai chiniquën sacatarin minsëinpoaso marë'. Napoaton Yosë nontoco' catahuainquëma'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinquëma'. Ina masahuatoma', a'moco' sopai minsëcaso marë'. Noya nitaparëso pochin nico'. Inapoatoma', chinitoco'.

¹⁴ Napoaton chiníquën cancantatoma', panca sintoronquë nitonpotopiso pochin no'tën nanan na'con nohuantoco'. Ina imatoma', no'tëquën nonco'. Co pi'pisha tēranta' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Hua'na coton a'mopiso pochin noyasáchin nico' Yosë catahuainquëmaso marë'. ¹⁵ Sho'shorahuan sapatë' pochin nininso' po'mohuachinara, co to'coitopihuë', noya noya iratopi. Inapochachin canpitanta' Yosë nanamën sha'huitoco' a'napitanta' nitochina'. Noya nanan yonquihuatëhua', sano cancantarihua'. ¹⁶ Sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Inimicoro'sa' panca shinërë masahuatona', yaqui' noya orotërinso' nininquë pashitahuatona', i'chinpitopi. I'chinpitahuatona', pë'chinanquë aquë të'yatopi. Napoaton sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Ina quëran inimicori të'yanantohuachina, shinërë inaquë tacopiquirin. Panca shinërë orotërarinso pochachin sopai apira apira yanonpintërinpoa' Yosë naniantacaso marë'. Napoaton na'con Yosë yonquico'. “Yosë ni'sárinco. Co onporonta' naniantarincóhuë',” topatama', achinicananarinquëma'. Co pi'pian tēranta' sopai natëaramahuë'. Iscoto quëpapiso pochin Yosëso' noya ya'copiarinpoa'. ¹⁷ Sontaro'sa' co casco hua'na quëran nininso' yancopihuë' naporini, a'naroáchin inimiconënpitari motën acochitonahuë'. Inapochachin canpoanta' co Yosë anoyacancantërinpoahuë' naporini, co cha'ëtërihuahuë'. Yosë quiricanënta' ya'huëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ninshitërinënpoa' sopai minsëcaso marë'. Napoaton nani tahuëri ina nontatoma', yonquico'. Sontaro'sari sahuëninëna quëran inimico minsëpi. Inapochachin canpoanta' Yosë quiricanën quëran sopai minsëarihua'.

¹⁸ Apira apira Yosë nontoco'. Ma'sha onpohuatamanta', ina nontoco' catahuainquëma'. Noya yonquiatoma', chiníquën nontoco'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' noya nontacaso'. Ama amiatomahuë', ni'sáco' ama a'nanaya sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Ya'ipi imarëhuasopita marë' Yosë nontoco'. ¹⁹ Ca marënta' Yosë nontoco' catahuainco nanamën noya a'chinchí. Chiníquën cancantato, a'chinchí. Yosëso' yanicha'ëpirinpoahuë', na'a piyapi'saso' co nitochátërapihuë'. ²⁰ Quisocriso chachin a'parinco a'chinta'huaso marë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Po'mopirinacóhuë', Yosë nontoco' ama të'huaisohuë'. Chiníquën cancantato, a'ninquëchin a'chinta'huaso' ya'huërin.

Piquëran huarë' sha'huirinso'

²¹ Iya Tiquico ya'ipi naporahuëso' sha'huitarinquëma' nitotamaso marë'. Inaso' na'con nosoroato, iyahuë pochin ni'nahuë. Siniro nanamën noya a'chinarin. ²² Canpitataquë a'paarahuë onpohuinsona ya'huëraisó' sha'huitinquëmaso marë'. Ina natanpatama', chiníquën cancantarama'.

²³ Quisocriso imarama' ni'ton, iyaro'sa', Tata Yosë asanocancainquëma'. Nosoro'inquëma'. Catahuainquëma' sha'huitërinpoaso' noya natëcamaso marë'. Siniro Quisocrisonta' inapochachin catahuainquëma'. ²⁴ Quisocriso hua'anëntarinpoa'. Ina nosoromiatohuatama', inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma', ténahuë. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Piriposëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. Quisocristo hua'anëntërincoi. Inasáchin natërai. Ya'ipi Quisocristo imaramasopita Piriposëquë ya'huëramaso', ninshitaranquëma'. Ansiano'sanquëma' na'con yonquiranquëma'. Tiacono'sanquëmanta' yonquiranquëma'. ² Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

³ Co naniantëranquëmahuë'. Canpita yonquiatënuëma', Yosë nontárahüë. “Piriposëquë ya'huëpisopita noya imarinënuëni' ton, ‘Yosparinquëni, Siniro,’” itërahüë, Yosë nontato. ⁴ Noya cancantato, canpita marë' Yosë nontërahüë. ⁵ Iráca Yosë nanamën a'chintohuatënuëmara, a'naroáchin imarama'. Naporo quëran huarë' catahuaramaco a'napitanta' a'chinta'huaso marë'. Iporahuanta' a'napita a'chintarama' Yosë imacaiso marë'. Ina yonquiato, noya cancantërahüë. ⁶ “Quisocristo imasarahüë huachi,” topatama', naporo tahuëri chachin Yosë anoyacancantërinquëma'. Co naniantëranquëmahuë', tënahüë. Ipora huanta' catahuarinquëma' noya noya nicacamaso marë'. Quisocristo o'mantaquë huarë' catahuarinquëma'. Naporo' Quisocristo pochachin cancantarama'. ⁷ Na'con nosororanquëma' ni' ton, ina pochin noya yonquiranquëma'. Iráca Quisocristo nanamën a'chinpatëra, catahuaramaco. Tashinan pëiquë po'mohuachinacoranta', co naniantëramacohüë'. Inaquënta' catahuaramaco. Imarahüëso marë' sha'huirapirinaco. Coisëquë quëpapirinacohüë', co tapanatohüë', Yosë nanamën no'tëquëni sha'huitërahüë. Canpitanta' “Yosë catahuarinpoa',” ta'toma', co tapanaramahuë'. Napoaton canpita yonquiatënuëma', noya cancantërahüë. Iyahuëpita pochachin ni'nanquëma'. ⁸ Quisocristo nosororinpoaso pochachin carinquëmanta' nosororanquëma'. Pa'pi yani'nanquëma'. Yosë ni'sárinco no'tëquëni nontaranquëma'. ⁹ Canpita marë' ina nontërahüë. “Catahuaquë', Siniro, noya noya ninosoro'ina'. Quëma nohuanton, nanamën nóya nitochina'. Catahuaquë', Siniro, no'tëquëni yonqui'ina',” itërahüë Yosë nontato. ¹⁰ Yosë nanamën na'con yonquihuatama', noya noya nitotatoma', noya nisarama'. No'tëquëni yonquihuatama', noyápiachin cancantarama'. Noyasáchin nipatama', Quisocristo o'mantahuachina, nóya ni'sarinquëma'. Co ana'intëranquëmahuë'. ¹¹ Quisocristo catahuahuachinquëma', noyasáchin nisarama'. Ina quëran a'napitanta' nicatënuëma', Yosë yonquiapi. “Ma noya Yosëri catahuarin ni' ton, noya nipi. Ma noyacha Yosëso paya,” tosapi.

Parisitërin quëran Yosë nanamën nahuininso'

¹² Ma'sha onpotopirinacohüë', inanta' noya, tënahüë. Ina sha'huichinquëma'. Tashinan pëiquë po'mopirinacohüë', ina marë' na'con na'con piyapi'sa' Yosë nanamën natanapi. ¹³ Ya'ipi sontaro'sa' isëquë ya'huëpisopita natanapi. “Paono co manta' onpopirinhuë', Quisocristo imarin ni' ton, tashinan pëiquë po'mopi,” topi. Ya'ipi piyapi'sa' ina nitotopi. ¹⁴ Tashinan pëiquë po'mopirinacohüë', chiníquëni cancantërahüë. Ina natanatona', na'a imapisopita co huachi aquëtë' të'huapihuë'. “Quisocristo catahuarincoi quiyanta',” ta'tona', chiníquëni cancantapi. Chiníquëni cancantatona', Yosë nanamën na'con na'con a'chinapi.

¹⁵⁻¹⁷ A'naquëni noya nosororinaco ni' ton, noya cancantatona', a'chinapi. “Paono tashinan pëiquë ya'huëpirinhuë', Yosë nohuanton, inaquë po'mopi Quisocristo nanamën no'tëquëni sha'huicaso marë',” ta'tona', noya a'chinapi. A'naquënso nipirinhuë', co nosororinacohüë'. Apiratatë pochin nitërinaco. “Quiyaso' noya noya a'chinarai,” toconatona', co noyahuë' ni'ninaco. “Paono tashinan pëiquë ya'huaso',

quiyaso' a'chinpatëira, na'con na'con piyapi'sa' pa'yatatona', nataninacoi. Ina quëran Paonori apiratë pochin nicaton, aquë aquëtë' sëtarin," topi natantërahuë. ¹⁸ Ina niponahuë', co no'huirahuë'. Co apiratatë pochin ninahuë'. A'naquën noya cancantatona', Quisocristo nanamën a'chinapi. A'naquënso' co noya cancantaponaraihuë', a'chinapi anta'. Na'con na'con piyapi'sari natanapi ni'ton, noya cancantërahuë'.

¹⁹ Nani tahuëri ca marë' Yosë nontërama'. Naporahuaton, Ispirito Santo nani tahuëri catahuarinco. Napoaton co pa'yanahuë'. Ocoiarinaco nimara. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërinso'. Ma'sona tëranta' onpotohuachinaco, inanta' noya, tënahuë'. Noyasáchin Yosë yonquirinpoa'. Ina marë' noya cancantarahuë. ²⁰ Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' Yosë nanianta'huaso'. Inaso' noyasáchin yonquirinpoa' ni'ton, co atapanarincohuë', tënahuë. Coisë ocoiaponco nimara. Tëpaponco nimara. Co ina nitotërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Ocoihuachinco, chiniquën cancantato, a'chiantarahuë a'napitanta' imacaiso marë'. Tëpahuachinaco, piyapi'sa' nicatonaco, na'con na'con Quisocristo yonquiapona', tënahuë. Quisocristo natëca'huasoráchin yonquirahuë. ²¹ Co tëpahuachinacohuë', Quisocristo natëto noya cancantarahuë. Tëpahuachinacoso' nipirinhuë', canamiatarahuë. ²² Co chiminpatohuë', Yosë nanamën a'chiantarahuë. Ina quëran na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi. Napoaton co nitotërahuë'. ²³ ¿Ma'cha noya noya nicaya? tënahuë yonquiato. Co caso' nitotërahuë'. A'na cancan nohuantërin chimina'huaso'. Chiminpato, Quisocristoro'co ya'huëcontarahuë. Inaso' noya noya. ²⁴ Nipirinhuë', chiminpato, ¿incha a'chintëre'ponquëmaya? tënahuë yonquiato. Canpita a'chinta'huanquëmaso' nohuantërahuë. ²⁵ Napoaton co tëparinacohuë', tënahuë. Yosë nohuanton nanpihuatoso', a'chiantarahuë. Noya noya Quisocristo imacaso marë' a'chinchinquëma'. Nóya natëtohuatama', noya noya cancantarama'. ²⁶ Ocoihuachinaco, nicaponquëma' pa'sarahuë. Pa'pato, capa cancantarama huachi. "Ma noyacha Quisocristoro' ni'ton, Paono a'pairin paya," tosarama'.

²⁷ Iporaso' iyaro'sa' nóya nico'. Quisocristo nanamën yonquiato, ina pochachin cancantoco'. Yosë huëntonënuë ya'conama' ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. Nicaponquëma' pa'samarahuë. Co a'na' nanitapohuë' nimara. Ina niponahuë', nani tahuëri noya nico' noya nanan natanchi. Ya'ipinquëma', iyaro'sa', imamiatoco'. Ama a'nayanquëma tëranta' nisha yonquicosohuë'. Napopináchin yonquiato, Quisocristo nanamën a'chináco'. Inapohuatama', natantohuato, nóya cancantarahuë huachi. ²⁸ A'naquën co Quisocristo imatonahuë', no'huiarinënuëma', aparitarinënuëma'. No'huipirinënuëmaonta', ama tē'huatocosohuë'. Chiniquën cancantohuatama', yonquiapi. "Ma inacha Yosë imapisopitaso paya. Yosëri catahuarin ni'ton, cha'ësapi. Co imarëhuasopitasohuë' nipirinhuë', co nicha'ësarinpohuë'," tosapi. Yosëichin catahuarinpoa' chiniquën cancantacaso'. ²⁹ Yosë nosoroatonpoa', noyasáchin yonquirinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo imarëhua'. Ina quëran imarëhuaso marë' parisitarëhua'. "Ca marë' chiniquën parisitërin ni'ton, canta' imarahuëso marë' parisichi," ta'tëhua', noya cancantahua'. Inanta' Yosë nohuantërin. ³⁰ Iráca canpitataquë ya'huapo, imarahuëso marë' aparisitërinaco, ni'nama'. Ipora huanta' ina marë' parisitarahuë. Canpitanta' imaramaso marë' aparitarinënuëma'. Niponahuë', chiniquën cancantatoma', imamiatoco'.

2

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

¹ Quisocristo achinicananinquëma'. Na'con nosororinquëma' ni'ton, noya cancantarama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', catahuarinquëma'. Catahuahuachinquëma', noya ninosoroarama'. ² Napoaton ya'ipinquëma' nóya nini'toma', ya'huëco'. Noya noya ninosoroco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuë'. Napopináchin cancantoco'. Ina pochin cancantohuatama', noya noya cancantarahuë. ³ A'naquën chiniquën nanan nohuantopi. Inasáchin yonquiato, a'napita nocanpi. "Caso' noya noyaco," topi yonquinëna quëran. Canpitaso nipirinhuë'

ama ina pochin cancantocosohué'. A'napita noya noya ni'co'. ⁴ Ama canpitaora nohuantëramasoráchin yonquicosohué'. A'napita nohuantërinson'ta' yonquiatoma', catahuaco'.

⁵ Noya ninicatoma', Quisocristo pochachin cancantoco'.

⁶ Inaso', iráca quëran huarë' Yosë'pa' ya'huërin. Yosë chachin niponahuë', co inaora nipa'yatacaso' yonquirinhuë'. Nosoroatonpoa', yonquirinpoa'. Inápaquë chini chiníquën nanantaponahuë', co ina na'con na'con nohuantërinhuë'.

⁷ Noya noya ya'huërinso' huëshimarahuatón, isoro'paquë o'marin.

Piyapi chachin nasitimarin. Nani mashotohuachina, co hua'an pochin chiníquën nanantacaso' nohuantërinhuë'.

Topinan piyapi pochin cancantaton, a'napita catahuacasoráchin yonquirin.

Canpoa pochachin ninin.

⁸ Isoro'paquë ya'huëhuachina, Yosëichin natërin.

Ina nohuanton, canpoa marë' chiminin.

Yosë hui'nin niponahuë', corosëquë patanantohuachinara, chiminin.

⁹ Yosëichin natërin ni'ton, inari ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin.

Inaquë chini chiníquën nanan quëtërin. Yosë nohuanton, ya'ipiya hua'anëntarin. "Sinioro" itarëhua'.

¹⁰ Napoaton Quisocristo yonquiatona', ya'ipi piyapi'sari isonahuatona' chinochina'.

Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, no'paanaquë ya'huëpisopita, inapitarinta' chinochina'.

¹¹ "Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin," tëcapona'.

Ina quëran Tata Yosë na'con na'con yonquiarëhua huachi.

Tashi' a'pininso pochin ninëhuaso'

¹² Iráca canpitataquë ya'huapo, noya natanamaco. Noya natanatomaco, Yosë natërama'. Iporanta' iyaro'sa' nosororinquëma' ni'ton, co inatohua' ya'huaporahuë', noya noya natëco'. Ya'nán imapoma', Yosë anoyacancantërinquëma'. Napoaton noya cancantatoma', imamiatoco'. "Catahuaco Sinioro noya imainquën. Co caora nanitërahuë'," ta'toma' imamiatoco'. Ni'cona Yosë naniantotama'. ¹³ Co noyahuë' cancantatoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë natëcamaso'. Nipirinhuë', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma' nohuantacaso'. Ina quëran Yosë yanatëhuatama', inari chachin catahuarinquëma' no'tëquën natëcamaso'. Inaso' noya noya ayonquiarinquëma'.

¹⁴ Noya ninicatoma' iyaro'sa' ya'huëco'. Ama nino'huicosohué'. Ma'sona tëranta' nipatama', noya cancantatoma', nico'. ¹⁵ Noyasáchin nico' a'napita nicanquëma', Yosë yonqui'ina'. Ina hui'ninpita pochin nicanatoma', noyápiachin cancantoco'. Co imapisopitasohué' nipirinhuë' co Yosë nohuitatonahuë', co noyahuë' cancantopi. Nino'huipi, monshihuanacaisoráchin yonquipi, nonpinápi. Co noyahuë' yonquiatona', tashi pochin cancantopi. Canpitaso nipirinhuë', tayararo'sa' tashi' a'pintërinso pochin piyapi'sa' catahuaco' no'tëquën yonquicaiso marë'. ¹⁶ Quisocristo nanamën chachin a'chintoco'. Ina imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, co atapanaramacohué'. "Parisitaporahuë', co topinan quëran Yosë nanamën a'chintërahuë', noya imamiatopi," ta'to, nóya cancantarahuë huachi. ¹⁷ Iráca ma'sha Yosë marë' tëpahuachina', huinonta' opotopi. Inapochachin canta' canpita noya noya imacamaso marë' tëpahuachinaconta', noya nisarín, co sëtarahuë'. A'chintëranquëma' ni'ton, noya imarama'. Napoaton noya cancantërahuë'. ¹⁸ Tëpahuachinaco, ama sëtocosohué'. Ca pochachin noya cancantoco'.

Timotio, Ipapirotito inapita yaa'parinso'

¹⁹ Hua'qui' iyaro'sa' canpitata quëran co nanan natantërahuë' ni'ton, yonquiáranquëma'. Napoaton Timotio yaa'parahuë' natantacaso marë'. Quisocristo nohuantohuachin, co hua'qui quëranhuë' a'paarahuë'. Ina quëran sha'huitintahuachinco,

noya cancantarahuë. ²⁰ Inaso' na'con nosororinquëma'. Cancanën quëran huarë' yacatahuarinquëma'. Ca pochachin nosororinquëma'. Inasáchin ina pochin cancantërin. ²¹ A'napitaso' inahuara nohuantopisoráchin yonquipi. Co Quisocristo na'con yonquipihuë'. ²² Timotioso nipirinhüë' nohuitërama'. “Inaso' noya quëmapi,” topi ya'ipi piyapi'sa'. Hui'nahuë pochin ni'ton, catahuarinco Yosë nanamën a'china'huaso marë'. Inanta' nitotërama'. ²³ Ma'sona coisë onpotaponco nimara, co caso' nitotërahuë'. Nitotohuato, Timotio a'parahuë sha'huitinquëmaso marë'. ²⁴ Yosë nohuanton, tashinan pëi quëran ocoiarinaco, topirahuë'. Ocoihuachinco, canta' nicaponquëma' pa'sarahuë. Co hua'qui quëranhuë' pa'sarahuë, tënahüë.

²⁵ Iporaso nipirinhüë' Iya Ipapiroto' a'patantaranquëma'. I'hua chachin a'patiramaco catahuaincoso marë'. Canquihuachina, nóya catahuarinco. Achinicancaninco. Naporahuatón, inanta' Quisocristo nanamën a'chinin. Ina marë' parisitaponahuë', noya ahuantërin. Iporaso nipirinhüë' canpitataquë pananta'in, tënahüë. ²⁶ I'huamiáchin chiníquën caniorin, natantërama'. Nani noyatahuaton, ya'huërin'pa' yapanantarín. Yani'ninquëma'. “Caniorahuëso' natantatona', pa'yamarai',” ta'ton, manorarín. Napoaton “Noyahua'. Panantaquë' nipachin,” itërahuë. ²⁷ Tëhuëenchachin chiníquën caniorin. Pi'pishachin shichiminin. Nipirinhüë', Yosëri nosoroaton, anoyatërin. Canta' nosoroatonco, iyahuë anoyatërinco. Ama aquëtë' sëtaca'huaso marëhuë' Yosë nohuanton, co chimininhuë'. ²⁸ Napoaton manoton a'parahuë. Ina quënanpatama', nóya cancantarama huachi. Noya cancantohuatama', canta' noya cancantarahuë. Co huachi aquëtë' sëtarahuë'. ²⁹⁻³⁰ Canconpachin, noya cancantatoma', nontoco'. “Ma noyacha Siniro catahuarinquën ni'ton, noya huënantaran paya,” itatoma', noya nontoco'. Co canpitaso' nanitëramahuë' isëquë huëcacasasó'. Napoaton ina a'patiramaco. Isëquë huëcatón, shichiminin. Chiníquën parisitërin catahuaincoso marë'. Ina pochin cancantopisopita nóya ni'co'.

3

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Quisocristo yonquiatoma', nóya cancantoco'. Iráca quëran huarë' inachachin inachachin pënënapiranquëmahuë', co amirahuë'. Naquëranchachin natantahuatama', yonquiantarama'. Ina quëran noya noya imasarama', tënahüë. ² A'naquënso' nonpin nanan a'chinapi. “Co marca niacotohuatamahuë', co Yosë piyapinëinquëma' nisaramahuë',” topi nonpinatona'. Ni'nira pochin pa'pi co noyahuë' cancantatona', napopi. Ni'cona, nonpintochinëinquëma'. Inapitaso' co noyahuë' nisapi. ³ Yosë marcanën co nonënpoaquë niacotërehuahuë'. Cancanënpoa' Yosë anoyacancantërinpoa'. Cancanënpoa quëran ina chinotarëhua'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya chinotacaso marë'. Co canpoara nanitërehuahuë' noya cancantacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantohuachinpoa', nicha'ësarínpoa', tënëhua'. Napoaton canpoaso' Yosë piyapinënpita ninëhua'. ⁴ “Moisësë pënëntërinso' no'tëquën natërahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco,” topi a'naquën. Caso nipirinhüë' na'con na'con natërahuë. Ina marë' Yosë nicha'ërinpoa' naporini, ca noya noya cha'ëitohüë'. ⁵ Caso' Israiro piyapico. Mincamin huëntón quëmapi. Posa tahuëritahuaso', marca acotërinaco. Tatahuë, mamahuë Israiro piyapiráchin. Co nishahuë'. Israiro hua'an ya'conahuë, parisioro'sa' itopiso'. Ya'conato, ya'ipi Moisësë pënëntërinso' imarahuë. ⁶ Inasáchin imato, Quisocristo imapisopita chiníquën aparisitërahuë. “Iráca pënëntërinso' no'tëquën natërahuë,” ta'to, noya piyapico, topirahuë'. ⁷ Ina marë' Yosë noya ni'sarinco, tënahüë iráca. Iporaso nipirinhüë' iráca yonquirahuëso' a'porahuë Quisocristo imaca'huaso marë'. ⁸ Ina na'con na'con nohuantato, inasáchin yonquirahuë. Iráca cotioro'sa' noya ni'ninaco. Hua'ano'saquë huarë' noya ni'pirinacohüë', Quisocristo imapatëra, a'porinaco. No'huipirinacohüë', co ina yonquirahuë'. Iráca yonquirahuëso' amoró pochin nicato, co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë'. Quisocristo nohuita'huasoráchin nohuantërahuë. Ina nohuitacaso' noya noya, tënahüë. Inasáchin hua'anëntërinco.

⁹ Quisocristoíchin imasarahué huachi. Co caora noya nicato cha'ërahuë'. Co pënëntërinso' natëto, cha'ërahuë'. Quisocristoíchin anoyacancantërinco, ta'to, ina imarahué. Imapatora, oshanëhuë inquitatonco, anoyacancantërinco. Ina quëran Yosë catahuarinco noya nica'huaso'. Ina marë' noya ni'ninco. ¹⁰ Aquë aquëtë' Quisocristo yanohuitërahuë. Iráca nanopiantarahuatón, chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi nanitaparin ni'ton, catahuaincoso' nohuantërahuë. Noya noya nica'huaso marë' catahuainco, tënahué. Iráca Yosë natëton, parisitërin. Canpoa marë' chiminin. Iporaso' canta' aparisitopirinacohué', Quisocristo pochin Yosë natëi. Chimininso pochin ya'ipi co noyahué' yonquirahuëso' naniantato, noyápiachin cancanchi, tënahué. ¹¹ Ina pochin cancantato, imamiachi a'na tahuërinta' ananpitaantaincoso marë'.

Chini chiníquën imacaiso' ya'huërinso'

¹² Co ya'ipi cancanëhuë quëran noya noya cancanchatërarahuë'. Ipora huanta' pi'pian pi'pian co noyahué' yonquirahuë. Co Yosë pochachin cancantopirahuë', Quisocristo nani acorinco ina pochin cancanta'huaso marë'. Napoaton nani tahuëri yonquiárahue' noya noya nica'huaso marë'. ¹³ Co iyaro'sa' Yosë pochachin cancanchatërarahuë'. Nipirinhuë', inasáchin nohuantërahuë. I'hua naporahuësopita naniantërahuë. Iporaso' chiníquën Yosë imasarahué noya noya cancanta'huaso marë'. ¹⁴ Co nisha nisha yonquirahuë'. Quëmapi'sa' nicanatona' ta'apiso pochin cancantato, Quisocristoíchin yonquiárahue' ina pochin cancanta'huaso marë'. Nani tahuëri nani tahuëri napoarahue'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' cancontahuato, noya ni'sarinco. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, inápaquë quëpantarinco.

¹⁵ Ya'ipi Yosë imarëhuasopita chinoton pochin cancantohuatëhua', ina pochin yonquiarëhua'. Nisha yonquihuatëhua', Yosë anitotarinpoa'. “Catahuaco no'tëquën yonqui'i,” itohuatëhua', anitotarinpoa'. ¹⁶ Anitotohuachinpoa', ama topinan quëran natahuansohué'. Na'con yonquia'ahua' natëcaso marë'. Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' imahua'.

¹⁷ Ya'ipinquëma' iyaro'sa' nonanco. Nicatahuaco' ca pochachin imacamaso marë'. A'naquën nani quiya pochin cancantapi. Inapitanta' nicatora', nonanco'. ¹⁸ A'naquënso nipirinhuë' “Yosë imarahué,” taponaraihuë', co noyahué' cancantopi. Quisocristo oshanënpoa' inquitinpoaso marë' corosëquë chiminin. Nipirinhuë', co inapitaso' ina yonquipihuë'. Ina nanan a'chinpatora, no'huitopi. Iporanta' inapita yonquiato, chiníquën sëtato, na'nërahuë. Co inapita nonanacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁹ Inapitaso' co Quisocristo nanamën imapihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Ina marë' tapanacaso' ya'huëpirinhuë', co tapanpihuë'. “Nohuantato, napoarahue’,” toconpi. Isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquipi. A'na tahuëri pënquë parisitomatapi. ²⁰ Canpoaso nipirinhuë', inápaquë ya'huërinso' na'con na'con yonquia'ahua'. Inatohua' ya'huëmiatarihuaso'. Siniro Quisocristo nicha'ërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápa quëran o'mantatarin. ²¹ Iporaso' nonënpoa' co chinirinhuë'. Yacaniorehua'. Chiminacaso' ya'huërin. Nipirinhuë', Quisocristo o'mantahuachin, nonënpoa' anishatarin. Ina pochachin ya'noarihua'. Nanitaparin ni'ton, ya'ipi minsërahuaton, ananpitomiatarinpoa', noya noya acoarinpoa'.

4

Quisocristo yonquiatëhua', noya cancantërehuaso'

¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo imamiatoco'. Na'con nosororanquëma'. Ya'nipishahuë' yani'nanquëma'. Canpita yonquiatënhuëma', nóya cancantërahuë'. Noya imarama' ni'ton, co topinan quëran a'chintëranquëmahue', tënahué.

² Imo Ipotia, imo Sintiquia, inapitaso' co noya ninontopihuë', natantërahuë. Ama huachi imoyaro'sa' nino'huicosohué'. Catonquëma chachin Quisocristo imarama' ni'ton, noya nini'toma', ya'huëco'. ³ Quëmanta' iyasha na'con catahuaranco ni'ton, inapita catahuaquë' noya ninonchina'. Cato chachin nóya sanapi'sa'. Na'con catahuarinaco Quisoso nanamën a'china'huaso marë'. Iya Crimintinta' noya catahuarinco.

A'napitanta' catahuarinaco a'china'huaso marë'. Co nininënpita isëquë ninshitopirahuë', Yosëri nohuitërin. Nanpirin quiricaquë nininënpita nani ninshitërin. Inaquë ninshitohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

⁴Nani tahuëri Quisocristo yonquiatoma', noya cancantoco'. Naquëranchin inachachin sha'huichinquëma'. Ma'sha onpoapomarahuë', noya cancantoco', tënahüë. ⁵Ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noyasha nontoco'. Quisocristo ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararin. Ina yonquiatoma', ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'.

⁶Ma'sha onpohuatama', ama pa'yancosohüë'. Ama nisha nisha yonquicosohüë'. Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ma'sha pahuantohuachinquëma', nitoco'. “Ma noya catahuancoi ni'ton, ‘Yosparinquën, Sinioro,’ ” itoco'. ⁷Apira apira Yosë nontohuatama', asanocancanarinquëma'. Co imapisopitasohüë' nipirinhüë' co sano cancantopihüë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin pa'yanpi. Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina yonquiatëhua', sano cancantarihua'.

Yonquirëhuasopita

⁸Isoíchin iyaro'sa' pënënanranquëma'. No'tën nanansáchin yonquico'. Noya imatona', noya nipisopita yonquico'. Ama nonpin nanano'sa' natëtocosohüë'. Noyápiachin cancantoco'. A'napita noyasáchin yonquirapico'. Noya nahuininsoráchin yonquico'. A'napita noya nipiso' yonquiatoma': “Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,” itoco'. Ina pochin yonquihuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

⁹Na'con Yosë nanamën sha'huitëranquëma', natanama'. Ya'ipi a'chintëranquëmaso' noya natëco'. Canpitataquë ya'huapo, noya ninahuë, ni'namaco. Ca pochachin noya nico'. Noya nipatama', Yosë noya catahuarinquëma'. Ina nohuanton, noya nini'toma', ya'huarama'. Inasáchin asanocancaninpoa'.

Paono catahuapiso'

¹⁰Canpitaso' yonquiramaco ni'ton, noya cancantërahuë. I'huamiáchin ma'sha a'patiramaco ama pahuantincoso marëhuë'. Ina marë' “Yosparinquën,” itërahuë Yosë. Iráca ma'sha a'patëramaco. Ina quëran yacatahuantapiramacohüë', co insona' huë'ninhüë' ni'ton, co nanitëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' catahuanaramaco. ¹¹Co ma'sha pahuantërincooso marë' napotëranquëmahüë'. Yosë nohuanton, nani nitotërahuë ya'ipi ahuenta'huaso'. Ma'sha pahuantopirincosohüënta', noya cancantërahuë. ¹²Ma'sha ya'huëtohuachinco, noya ya'huërahuë. Capanta' nipachina, co ina marë' sëtërahuë'. Sacai' ahuantacaso nipirinhüë', Quisocristo catahuarinco ni'ton, noya ahuantërahuë. A'na tahuëri cosharo' ya'huërin, noya ca'nahuë. A'na tahuëriso nipirinhüë' capa ni'ton, tana natanahuë. Ma'sha ya'huëhuachina, noya cancantërahuë. Capanta' nipachina, ahuantato, noya cancantërahuë. ¹³Co caora nanitapapirahuë', Quisocristo achinincaninco ni'ton, ya'ipiya nanitaparahuë. Ma'sha onpoaporahuënta', noya ahuantërahuë. ¹⁴Inaso nipirinhüë', ma noyanquëma' canpitaso' ni'ton, catahuaramaco. Isëquë ya'huato parisitopirahuë', noya catahuaramaco.

¹⁵Iráca Masitonia parti pacapo, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Ina marë' a'na parti yapa'patëra, canpita catahuaramaco. “Ma noya quëmaso' catahuancoi Quisocristo ima'huaiso',” itatomaco, coriqui a'patëramaco. Canpitasáchin inapotëramaco. ¹⁶Ina quëran Tisaronicaquë ya'huasoco, ma'sha pahuantohuachinco, naquëranchin coriqui a'patantaramaco. Catoro' a'patëramaco. ¹⁷Ina marë' noya cancantërahuë. Co coriqui quëtëramacoso marëáchin noya cancantërahuë'. Catahuaramacoso marë' Yosë'pa' canaarama' ni'ton, noya noya cancantërahuë. ¹⁸Iporaso' nóya i'huëretëramaco huachi. Napoaton noya ya'huarahüë. Co manta' pahuantërincohuë'. I'hua Ipapërotito huë'pachina, coriqui a'patëramaco ni'ton, ma'sha ya'huëtërinco. Ina marë' “Yosparinquëma',” itëranquëma'. Yosë nosoroatoma', a'patiramaco. Yosë chinotacaiso marë' pimóchin nininso' a'pëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Inapochachin canpitanta' coriqui a'patëramaco ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. ¹⁹Canpitanta' ma'sona pahuantohuachinquëma', Yosë chachin quëtarinquëma'. Ya'ipi hua'anëntaton,

nanitaparin. Quisocristo imarama' ni'ton, catahuarinquëma'. Co huachi pahuantarin-quëmahuë'. ²⁰ Ma noyacha Tata Yosë chinotërëhuasoso paya. Ipora quëran huarë' ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Amen.

Amiconënpita yonquirinso'

²¹ Ya'ipi Quisocristo imaramasopita noya yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Ca'taninacosopitanta' yonquiatënënquëma', saludos a'patarinënquëma'. ²² Ya'ipi Yosë imapisopita isëquë ya'huëpiso' saludos a'patarinënquëma'. Copirno inpriatonënpitanta' na'con yonquiatënënquëma', saludos a'patarinënquëma'.

²³ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani ninshitëran-quëma huachi.

Paono

Paonori Corosasëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. ² Ya'ipi imaramasopita Corosasëquë ya'huaramaso', ninshitaranquëma'. Canpitanta' Quisocristo imamiatarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ina imarama' ni'ton, iyahuëi pochin ni'nainquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Imapisopita marë' Yosë nontërinso'

³⁻⁴ Canpita yonquihuatëinquëmara, na'con Yosë nontarai. Inaso' Sinioro Quisocristo pa'pin. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanta' nosororama', natantërai. Ina natantatoi, noya cancantërai. “Noya imarinëinquën ni'ton, ‘Yosparinquën Sinioro,’ ” itërai. ⁵ Iráca noya nanan natanama'. “Oshanënpoa' inquitatonpoa', Quisocristo anoyacancantërinpoa',” itohuachinëinquëma', no'tëquën a'chintërinëinquëma'. A'chintohuachinëinquëma', natërama'. “A'na tahuëri Yosë'pa' noya ananpitaantaripoa',” ta'toma', Quisocristo imarama'. Ina imatoma', ina tahuëri ninarama'. ⁶ Noya nanan chachin ya'ipi parti a'chinapi. A'na parti a'na parti piyapi'sa' natëtatona', noya imasapi. Canpitanta' noya imasarama'. Ya'nan natantapoma', natërama'. “Yosë nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ësaripoa',” itërinëinquëma'. Napotohuachinëinquëmara, “No'tëquën sha'huitërinpoa',” ta'toma', natërama'. ⁷ Ipapërasë a'chintërinquëma', inaro'coi nóya ninosoroaiso'. Quiya pochachin natëton, Quisocristo nanamën a'chinarin. Co quiyaso' nanitëraihuë' canpitataquë paca'huaiso' ni'ton, ina a'parahuë a'chintinquëmaso marë'. Co chirorinhuë' a'chinacaso'. ⁸ Ina sha'huitiirincioi. “Ispirito Santori catahuarin ni'ton, noya ninosoroapi,” itiirincioi.

⁹ Naporo quëran huarë' canpita yonquiatëinquëma', Yosë nontërai. Nani tahuëriya nontatoi, itërai: “Quëmaso' Sinioro tēhuëinchachin anitotërancoi no'tëquën natëca'huainquënso marë'. Corosasëquë imarinënsopita na'con catahuaquë'. Ya'ipi nohuantëranso' anitotëquë'. Ispirito Santori catahuain no'tëquën yonqui'ina'. ¹⁰ Catahuaquë' Sinioro quëma nohuantëranso chachin niina'. Inapohuachina', noya noya ni'saran. Catahuaquë' noyasáchin niina'. Na'con na'con nohuichinëinquën. ¹¹ Quëmaso', Sinioro, chini chiniquën nanantëran ni'ton, catahuaquë' chiniquën cancanchina'. Ma'sha onpohuachina', catahuaquë' noya cancantatona', ahuanchina'. A'napitari aparisotihuachina', catahuaquë' ama no'huiinasohuë',” itërai, Yosë nontatoi. ¹² Nani anoyacancantohuachinpoara, huëntonëinquë chachin aya'coninpoa'. Hui'ninpita pochin ni'sarinpoa'. Iporaso' ina catahuahuachinpoa', tahuëri pochin cancantarihua'. Naporahuatëhua', ya'huërinquë chachin ya'huëcontarihua'. Ina marë' noya cancantatëhua' “Yosparinquën Sinioro,” itarihua'. ¹³ Iráca sopai camairinpoa'. Ina natëtëhua', tashi pochin cancantopirëhuahuë', nani Yosë nicha'ërinpoa'. Co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhuë'. Yosë nohuanton, hui'nin hua'anëntërinpoa'. Hui'nin na'con nosoropirinhuë', isoro'paquë a'paimarin. ¹⁴ Ina chiminin ni'ton, nicha'ërinpoa'. Oshanënpoa' inquitërinpoa huachi.

Quisocristo chiminaton, nanan anoyatërinpoaso'

¹⁵ Tata Yosëso' co quënanëhuë'. Nipirinhuë', hui'nin isoro'paquë o'maton, pa'pin anohuitërinpoa'. Inanta' Yosë chachin ni'ton, nóya anohuitërinpoa'. Co'huara isoro'pa' ya'huëyätërasohuë', hui'nionta' inápaquë ya'huërin. ¹⁶ Yosë nohuanton, inarë chachin ya'ipi ma'sha ninin. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, inapita acorin. A'naquën quënanë'. A'naquënso co quënanëhuë'.

Anquëniro'sa', inápaquë chiníquën nanantërsopita, nisha nisha nininsopita, inapitanta' ninin. Quisocristoíchin chinotacaiso marë' ya'ipiya ya'huërin. Ina marë' acorin. ¹⁷ Co'huara ma'sha ya'huëyátërasohuë', Quisocristo ya'huërin. Ina nohuanton, piyapi'sa', ma'sharo'sa', ya'ipiya ya'huërapí. Ipora huanta' co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë'. Ya'ipi ma'sharë'quënpoa chachin ta'huanchitërihuahuë'. ¹⁸ Ya'ipi imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. Inaora nonën pochachin Quisocristo ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin nicaton, hua'anëntërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nãpianarin. Napoaton ya'ipinpoa' inasáchin natëcaso' ya'huërin huachi. ¹⁹ Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, Yosë chachin anta'. Co pi'pisha tëranta' pahuantërinhuë' pa'pin pochin nicacaso'. Tata Yosë nohuanton, naporin. ²⁰ Iráca oshahuanëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' Yosë inimicotopirëhuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Isoro'paquë ya'huërsopita, inápaquë ya'huërsopita, ya'ipiya nohuantërin anoyatacaso'. Canpoa marë' huënainën pa'nin. Corosëquë chiminin ni'ton, co huachi Yosë inimicotacaso' ya'huërinhuë'.

²¹ Iráca canpitaso' co Yosë yonquiramahuë'. Co noyahuë' cancantatoma', Yosë inimicotërama'. Co noyahuë' ninama'. ²² Iporaso nipirinhüë' nanan anoyatërinquëma'. Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Corosëquë chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Nanan anoyatatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. O'mantahuachin, co ana'intarinpoahuë'. Noya cancantacaso marë' nanan anoyatërinpoa'. ²³ Imamiatohuatama', Yosë noya ni'sarínquëma huachi. Noya nanan natanama'. “Nicha'ësarínpoa',” ta'toma', natërama huachi. Natëmiatoco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuë'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohuë'. Ya'ipi partí noya nanan chachin a'chinapi. Inachachin canta' a'chinarahuë'.

Imapisopita catahuacaso marë' Yosëri acorinso'

²⁴ Imarëhuasopita marë' Quisocristo chiníquën parisitërin. Parisitaton, huëntonënguë aya'coninpoa'. Ina quëran imarëhuasopitanta' parisitacaso' ya'huërin a'napitanta' imacaiso marë'. Napoaton ipora canta' parisitarahuë canpitanta' imacamaso marë'. Parisitaporahuë', noya cancantërahuë'. ²⁵ Yosë acorinco imapisopita catahua'huaso marë'. Canpitanta' a'chintaranquëma'. Ya'ipi nanamën a'china'huaso marë' acorinco. ²⁶ Iráca iso nanan co nitotopihuë'. Iporaso nipirinhüë' imarëhuasopita anitotërinpoa'. Yonquirinso chachin anitotërinpoa'. ²⁷ “Quisocristo chachin aya'coancantaranquëma',” itërinpoa'. Canpitanta' nisha piyapínquëma' nipiramahuë', ya'coancantërinquëma'. Ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa' ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Iráca co manta' ina nitotopirinahuë', nani anitotërinpoa huachi. Quisocristo nohuitatëhua', ina ninarëhua'. Ma noyacha Tata Yosëso' yonquirinpoa paya, tënëhua'.

²⁸ Napoaton Quisocristo nanamën a'chinárai. Ya'ipi piyapi pënënárai. Noya yonquiatoi, a'chintarai Quisocristo imacaiso marë'. Ina imapatama', noya noya cancantarama'. ²⁹ Ina marë' pa'sápato, a'chinárahuë'. Quisocristo chachin catahuarinco. Achinicancaninco ni'ton, chiníquën cancantato a'chinárahuë'.

2

¹ Na'con iyaro'sa' yonquiranquëma'. Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' yonquirahuë. Na'aquëma' inatohua' ya'huëramasopita co nohuitaponquëmarahuë', na'con yonquiranquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Napoaton ninshitaranquëma'. ² Ya'ipínquëma' yonquiatënguëma', Yosë nontárahuë. “Catahuaquë' Sinioro chiníquën cancanchina'. Noya ninosoro'ina'. Ina quëran a'na huëntoínchin pochin nisapi. Ma noyacha quëmaso' yonquirancoi paya. Catahuaquë' quëma nanamën noya yonqui'ina'. Quisocristo chachin nohuichina'. Iracaso' co piyapi'sari nohuitopirinahuë'. Iporaso nipirinhüë' anohuitërancoi. Ina nohuitatoi, tēhuënhachin noya cancantarai,” itërahuë, Yosë nontato. ³ Quisocristo ya'ipi nitotërin.

No'tëquën yonquirin. Inasáchin catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Ina na'con yonquihuatëhua', noya noya nitotarihua'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinahuë', Yosë anitotërinpoa' Quisocristo pochin yonquicaso marë'. ⁴ A'naquënso nipirinhue' nisha a'chinpi. Ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë' noyásha nontarinënguëma'. Ni'cona nonpintochinënguëma'. ⁵ Co canpitataquë ya'huaporahuë', nosoroatënguëma', nani tahuëri yonquiranguëma'. Noya nini'toma', ya'huarama'. Co nisha nisha yonquiramahuë'. Ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natërama'. Ina marë' nóya cancantërahuë'.

Quisocristo nicha'ërinpoaso'

⁶ Ya'nan imapoma', Quisocristo anoyacancantërinquëma'. Inasáchin hua'anëntërinquëma'. Iporahuanta' inasáchin natëtoma', imamiatoco'. ⁷ Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, itën acopo' no'paquë pa'pachina, noya huanirin. Inapochachin canpitanta' Quisocristo noya chinpitoco'. Inasáchin yonquico' achinicancainquëma'. Nani iyasha no'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natëco'. “Yosë na'con nosororinpoa',” ta'toma', nani tahuëri “Yosparinquën Sinioro,” itoco'.

⁸ A'naquënso nipirinhue' nisha a'chinpi. Ni'cona oshaquëran anishacancantochinquëma'. Nonpin nanan inahuara yonquipiso' a'chinapi. Piyapi'sa' yonquipisoráchin imasapi. Quisocristo a'chininso' co imapihuë'. Nisha nisha isoro'paquë chiníquën nanantopisopita yonquiatona', nisha pënëntapi. Yaocoirinënguëma'. Canpitaso nipirinhue' ama inapita natëcosohuë'.

⁹ Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. Piyapi chachin niponahuë', Yosë chachin ninin anta'. Co manta' pahuantërinhuë' Yosë pochin nicacaso'. ¹⁰ Canpoanta' ina imapatëhua', co manta' pahuantarinpoahuë' noya noya cancantacaso marë'. Yosë chachin nohuitarëhua'. Hua'ano'sa', anquëniro'sa', sopairo'sa', inapita chiníquën nanantopirinahuë', Quisocristosos' chini chiníquën nanantërin. Co ina nohuantohuachinhue', co manta' nanitapihuë' nicacaiso'. ¹¹ Iráca Yosë chinotopisopita marca niacotopi. Iporaso nipirinhue' Quisocristo imapatëhua', nisha acotërinpoa'. Co nonënpoaquë acotërinpoahuë'. Cancanënpoa' anoyatërinpoa'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa' ni'ton, nóya cancantarihua'. ¹² Aporihuanpatëhua', Quisocristo pochin ninëhua'. Chiminpachina, pa'pitopirinahuë'. Yosë nohuanton, nantiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarihua'. Ina quëran Quisocristo nantiantarinso pochin ninëhua'. “Yosë ya'ipiya nanitaparín,” topatëhua', catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. ¹³ Iráca canpitaso' oshahuanatoma', chimipi pochin ninama'. Co noyahuë' nicacasaráchin yonquirama'. Co Yosë piyapinënpita ninamahuë'. Iporaso nipirinhue' Quisocristo imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma'. Oshanëma' inquitatënguëma', nantiantarinso pochin ni'ninquëma'. ¹⁴ Iráca Moisésë pënëntërin nani ma'sha natëcaso marë'. Co inquënpoa tëranta' nanitaparëhuahuë' ya'ipi natëcaso' ni'ton, oshahuanëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso nipirinhue', Quisocristo corosëquë chiminaton, nicha'ërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. ¹⁵ Quisocristosos' chini chiníquën nanantërin. Corosëquë chiminaton, ya'ipi sopai hua'ano'sa', sopairo'sa', inapita a'ninquëchin minsërahuaton, atapanin. Co huachi inapita nanitapihuë' sha'huirapiinpoaso'.

Inápaquë ya'huërinso'pita yonquicaso' ya'huërin

¹⁶ Napoaton nisha pënënpachinënguëma', ama natëcosohuë'. “Nani ma'sha ca'patëhua', o'opatëhua', oshahuanarëhua',” topi a'naquën. Nani sahuato tahuëri chinotopi. Nani yoquia'huaraiquë chinotopi. Nisha nisha niyontopiso tahuëri'sa' na'huëpi. “Co quiya pochin nipatamahuë', co no'tëquën imaramahuë',” itarinënguëma'. Nipirinhue', ama inapitaso' natëcosohuë'. ¹⁷ Iráca Yosë ina pochin pënënin. Quisocristo o'maquë huarë' napopirinhue'. Iporaso' nani o'marin ni'ton, co huachi inapita nohuantërehuahuë'. Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. ¹⁸ Nisha a'china'piro'saso nipirinhue' taponá: “Quiyaso' anquëniro'sa' chinotërai. Hua'narëso pochin quënanai.

Co canpitaso' quiya pochin nipatamahuë', co noya cancantaramahuë', itohuachinën-quëma', ama pi'pisha tēranta' natētocosohuë'. Inapitaso' nonpinatona', "Nani ma'sha Yosë anitotērincōi ni'ton, noya noyaco'i," topirinahuë', inahuara yonquinëna quëran napopi. ¹⁹ Inapitaso' co tēhuënchachin Quisocriso imapihuë'. Inasáchin motēnpoa' pochin nicaton, hua'anēntarinpoa'. Ni'co'. Nonēnpoa' nisha nisha ya'huëtērin. Motēnpōari ya'ipi camairin noya sacatacaiso marë'. Inapochachin imarēhuasopitanta' Quisocrisotōichin noya camairinpoa'. Achinirinpoa' so'sorëso pochin nicacaso marë'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantērin.

²⁰⁻²¹ Iráca Quisocriso chiminin. Canpitanta' ina imapatama', inarë'quëma' chiminamaso pochin ninama' ni'ton, co huachi a'napita pochin nisha nisha chiníquën nanantopisopita imaramahuë'. Inapitaso' inahuara yonquinëna quëran nisha a'chinpi. "Nani ma'sha natēhuatoi, cha'ēsara'i," ta'tona', "Ama ina ca'cosohuë. Ama pi'nicosohuë'. Ama sē'huayátēracosohuë'," itarinënquëma'. ¿Ma'marëta' ipora huanta' ina natēcamaso' yonquirama'? tēnahuë yonquiato. ²² Co ina pochin Yosë pēnēninpoahuë'. Cosharo', ma'sha, inapitaso' co ya'huēmiatērinhuë'. A'na tahuëri ta'huantarin ni'ton, co inapitaso' aquëtë' Yosë yonquirinhuë'. Piyapi'sa' inahuara yonquinëna quëran ina pochin nipēnēnpi. ²³ Ina pochin nipēnēnpachina', yonquínahuan pochin ya'nopirinahuë'. "Ma'sha a'porahuatoi, parisitērai. Parisitopiraihuë', ahuantērai. Ina marë' Yosë noya noya ni'nincōi," topirinahuë', co no'tēquën yonquipihuë'. Ina pochin nipirinahuënta', co pi'pian tēranta' nanitopihuë' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso'.

3

¹ Quisocriso chiminpachina, Yosëri ananpitaantarin. Canpitanta' imarama' ni'ton, anoyacancantērinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. Napoaton Quisocriso yonquirinso chachin nohuantoco'. Nani tahuëri yonquiráco' ina pochin cancantacamaso marë'. Inaso' inápaquë ya'huërarin. Yosë inchinan quëran huënsëaton, ina pochachin chini chiníquën nanantarin. ² Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Yosë'pa' ya'huërinsoyapa yonquiráco'. ³ Ni'co'. Chimipiso' co huachi isoro'pa' yonquirinhuë'. Inapochachin canpitanta' Quisocristorë'quëma' chiminamaso pochin cancantatoma', co ma'sharáchin yonquiararamahuë'. A'na tahuëri huachi Quisocristorë'quēnpoa' Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. ⁴ Quisocriso chachin ya'coancantērinpoa' Yosë yonquicaso marë'. A'na tahuëri o'mantahuachin, noya noya ya'noarin. Naporo' inarë'quēnpoa' ya'huërarihua' ni'ton, canpoanta' noya noya acoarinpoa'.

Co noyahuë' yonquirēhuasopita naniantatēhua', noyápiachin cancantahua'

⁵ Napoaton pi'pian tēranta' co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Ama monshihuancosohuë'. Ama taparo' yonquicosohuë'. Ama a'na sanapi sē'huacamaso' yonquicosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. A'naquënso' ma'sha na'con nohuantatona', mamanshi moshapiso pochin niconpi. ⁶ Ina pochin nipisopita co natēpihuë'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin. ⁷ Iráca canpitanta' co noyahuë' cancantatoma', co noyahuë' ninama'. ⁸ Iporaso nipirinhuë' isopitanta' co noyahuë' cancantatoma' naporamasopita a'poco'. Ama no'huitocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama piyapi naponin yonquirapicosohuë'. Ama yanpitocosohuë'. Ama taparo' noncosohuë'. ⁹ Ama ninonpintocosohuë'. Co noyahuë' yonquirasopita nani a'porama' ni'ton, co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Mocarinsō' tē'yatērëso pochin iráca naporamasopita a'poatoma', naniantomiatoco'. ¹⁰ Nasha a'morëso pochin nasha cancan manama'. Yosë nininpoa' ni'ton, nani tahuëriya catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Ina quëran noya noya ina nohuitarama'. Ina marë' nasha cancan quëtērinquëma'. ¹¹ Quisocriso imapatēhua', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquën cotioro'sa', a'naquënso nipirinhuë' cricoro'sa'. A'naquën marca niacotopiso', a'naquënso nipirinhuë' co niacotopihuë'. A'naquën nisha piyapi'sa', a'naquënta' quëmaro'sa'. A'naquën patron piyapinēnpita, a'naquënso nipirinhuë' inahuara marë'

sacatopi. Nisha nisha nicarihuarahué', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. Ina imapatêhua', ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa'. Co manta' pahuantarinpoahuë' noya cancantacaso marë'.

¹² Yosë nosoroatonpoa', huayoninpoa' noya nicacaso marë'. Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noya nontoco'. Nasha a'morëso pochin noyápiachin cancantoco'. Ama nocantocosohué'. Nani tahuëriya yonquico' a'napita catahuacaso marë'. Sano nicatoma', noya nontoco'. Ma'sha onpoapomarahué', ahuantoco'. ¹³ Ama yai'huërëtosohué'. A'napita no'huihuachinquëma', nanan anoyatoco'. Ma'sha onpotopirinquëmaonta', naniantoco'. Siniro oshanëma' nani inquitërinquëma'. Ina nonanatoma', canpitanta' nanan anoyatoco'. ¹⁴ Nóya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuanterin. Noya ninosorohuatêhua', noya noya nisarêhua'. Inapohuatêhua', têhuënychachin nóya cancantarihua'. ¹⁵ Quisocristoíchin asanocancaninpoa'. Ina yonquihuatêhua', noya ninicatêhua', ya'huarêhua'. Ina marë' a'na huënton pochin Yosë acorinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi pa'yanarihuahuë'. Napoaton inasáchin yonquico' asanocancainquëma'. Nani tahuëri: "Yosparinquën Siniro," itoco'.

¹⁶ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquiráco'. Na'con ina yonquico'. Noya nitotatoma', nia'chintoco', nipënëncó'. Yosë cantanën nisha nisha nininsopita cantaco'. Sarmo quirica nontatoma', inanta' cantaco'. Canpitaora yonquinëma quëraonta' ocoirahuatoma', cantaco': "Ma noyanquëncha Tata ni'ton, catahuancoi paya," itatoma', cancanëma quëran huarë' cantaco'. ¹⁷ Ma'sona tëranta' yanipatama', Siniro Quisoso yonquiatoma', nico'. Ina yonquiatoma', noya nonco'. Quisoso catahuaninquëma' ni'ton, "Yosparinquën," Tata Yosë itoco'.

Sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa', inapita pënëninso'

¹⁸ Canpitaso' imoyaro'sa', so'yama' natëco'. Siniro Quisocristo imarama' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroco'. Ama no'huicosohué'. Sanoanan quëran nontoco'. ²⁰ Hua'huaro'santa' pa'pina' natëina'. A'shinanta' natëina'. Ya'ipi pënënpiso' natëina'. Inapohuachina, Siniro noya ni'sarin. ²¹ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' sanoanan quëran pënëncó'. Apira apira no'huihuatama', co huachi nohuanapihuë' natëcaiso'. "Natëpirahuë', no'huiárinco," ta'tona', co huachi natërapihuë'.

²² Patron marë' sacatohuatama', noya natëco'. Ama nonpintocosohué'. Co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco'. Co patronachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Siniro noya ni'sarinquëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. ²³ Ma'sona tëranta' nipatama', noya nico'. Co piyapi marëáchin sacatëramahuë'. Yosë imarama' ni'ton, ina marë' sacataramaso pochin cancantatoma', nóya sacatoco'. ²⁴ Inaso' no'tëquën acanaarinpoa'. Inápaquë noya noya acoarinpoa'. Quisocristo têhuënychinso' hua'anëntërinpoa'. Napoaton noya natëco'. ²⁵ Yosëso' ya'ipinpoa' napopináchin ni'ninpoa'. Noya nipatêhua', acanaarinpoa'. Co'so' noya nipatêhuahuë', ana'intarinpoa'.

4

¹ A'naquëma' patronquëma' ninamaso'. Piyapinëmapita nosoroatoma', no'tëquën pahuërëco'. Ama topinan quëran ana'intocosohué'. Canpitanta' hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Yosë inápaquë ya'huaponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

² Nani tahuëri Yosë nontoco'. Ama amiatomahuë', nontáco'. Ama topinan nontocosohué'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' noya yonquiatoma', nontoco'. "Yosparinquën Siniro," itoco'. ³ Quiya marënta' Yosë nontoco'. Pa'sápato, Quisocristo nanamën a'chinpirahuë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'a piyapi'sa' co nanamën nitochátërapihuë'. Inahuanta' nitochina'. Napoaton Yosë nontohuatama', quiya marënta' nontoco' catahuaincoi a'chintohuatoira, Yosë nanamën nohuanchina'. ⁴ Yosë nontoco' noya a'chinchí no'tëquën nitotacaiso marë'. Ina pochin a'china'huaso' ya'huërin.

⁵ Co imarinsopitasohuë' huë'pachina', noya nontoco'. Ama tapanatomahuë', noya a'chintoco'. Onpopionta' noya nanan sha'huitoco'. ⁶ Noya yonquiatoma', sanoanan quëran pënëntoco' noya natainënquëma'. Yashin yashin nontoco'. A'naya a'naya natanpachinquëma', noyasha a'panico'. Ina pochin nontacaso marë' na'con yonquico'.

Nipayarinsopita napopiso'

⁷ Iya Tiquico a'pataranquëma'. Inaso' nóya ni'nahuë. Iyahuë pochachin nosororahuë. Noya catahuarinco. Inanta' Siniro natëton, noya nanan a'chinarin. Onpopinsona ya'huërahuëso' sha'huitarinquëma'. ⁸ Canpitanta' onporaisona nitotacamaso marë' a'pataranquëma'. Achinicancainquëmaso marënta' a'pataranquëma'. ⁹ Iya Onisimonta' pa'sarin, canpitataquë ya'huërinso'. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Yosë natëton, noya imarin. Inapita canconpachina', ya'ipi isëquë ya'huëraisopita ma'sona onporaiso' sha'huitarinënquëma'.

¹⁰ Aristarconta' isëquë ya'huërarin. Quisocristo imarinso marë' tashinan pëiquë po'mopi anta'. Inanta' yonquiarinquëma', saludos a'patarinquëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' Pirnapi quëmopinën. Canpitataquë pa'pachin, noya nontatoma', catahuaco' tënahuë. Nani ina sha'huitëranquëma'. ¹¹ Quisoso Costo itopionta' yonquiatënquëma', saludos a'patarinquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa' niponarahüë', Quisocristo imasapi. Ca pochin a'chinapi a'napitanta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina marë' nóya cancantërahuë. Inapitaso' achinicancaninaco. A'napita cotioro'saso nipirinhüë' co catahuarinacohüë'. ¹² Ipapërasënta' canpitataquë ya'huërinso' saludos a'patarinquëma'. Inanta' Quisocristo natëton, noya nanan a'chinarin. Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontárin. "Catahuaquë' Siniro ya'ipi nohuantëranso' nitochina'. Noya nitotatona' imamiachinën," itárin. ¹³ Na'con yonquirinquëma'. Co chirorinhüë' Yosë nontacaso'. Naotisiaquë, Iraporisëquë inaquëpita ya'huëpisopitanta' yonquiaton, Yosë nontárin. Noya Yosë marë' sacatarin. Cari ni'nahuë. ¹⁴ Nocasënta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' notoro. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Timasënta' inapochachin yonquirinquëma'.

¹⁵ Imapisopita Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahüë. Ninpanta' yonquirahuë. Ina pëinënquë Quisocristo imapisopita niyontonpi. Inapitanta' saludos a'patarahüë. ¹⁶ Iso quirica nontoco' ya'ipi imapisopita nataina'. Nani nontohuatama', Naotisiaquë a'patoco' imapisopita nonchina'. Inapitanta' nisha ninshitato, a'patërahuë. Ina quiricanta' canpitari nontoco'. ¹⁷ Arquipo sha'huitoco': "Ama chirotonhuë', ya'ipi Siniro camairinquënso' natëquë'," itoco'.

¹⁸ Ca Paonoco na'con yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'. Tashinan pëiquë ya'huërahuë. Ama naniantocoso-hüë'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaranquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Tata Yosë chinotatoma', Sinioro Quisocristo imarama'. Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma', tënahuë.

Cancanëna quëran huarë' imapiso'

²⁻³ Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai. Tata Yosë natëtoma', noya ninama'. Ninosoroatoma', na'con nicatahuarama'. “Sinioro Quisocristo co onporonta' nani-antaripoahuë'. Inasáchin ninarëhua,” ta'toma', chiniquën cancantërama'. Napoaton yonquiatëinquëma', Tata Yosë nontërai: “Ma noya Tata catahuanan ni'ton, cancanëna quëran huarë' imasarinëinquën. Ina marë' ‘Yosparinquën,’ itërainquën,” itërai Yosë nontatoi. ⁴ Tata Yosë na'con nosororinquëma', iyaro'sa'. Nani huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacaso marë'. Nani ina nitotërai. ⁵ Quisocristo nanamën a'chintohuatëinquëmara, co topinan quëran a'chintërainquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarincoi a'china'huaiso'. Canpitanta' catahuarinquëma' noya natanacamaso marë'. “No'tëquën nontërinpoa,” ta'toma', ya'ipi cancanëma quëran natërama'. Ina nicatoi: “Tëhuënhachin Yosëri huëntonëinquë aya'conin,” tënai. Canpitataquë ya'huapoi, noya imarai canpitanta' noya imacamaso marë'.

⁶ Ina marë' aparisitopirinacoihuë', noya cancantërai. Canpitanta' Yosë nanamën noya natanama'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, nóya cancantërama'. Quiya pochin cancantatoma', chiniquën cancantërama'. Nonanpatamacoi, Quisocristo chachin nonanarama'. ⁷ Parisitapomarahué', co a'poramahuë'. Nóya imarama' ni'ton, a'napita imapisopitanta' natantopi. “¡Ma noyacha inapitaso' imapi paya! Ina pochin Quisocristo imacaso' ya'huërin,” topi. Ya'ipi Masitonia parti, Acaya parti, inaquëpita napopi. ⁸ Noya imarama' ni'ton, ya'ipi inaquë ya'huëpisopita nicatënëinquëma', yonquipi. Naporahuaton, ya'ipi ina parti nahuinin. Co quiyari sha'huitopiraihuë', ya'ipiya nitotopi. ⁹ Inapita chachin canpita naporamaso' sha'huiantapi: “Paono ni'quihuachincoira, noya a'chintërincoi. Noya natanatoi, a'naroáchin natërai. Mamanshi a'porahuatoi, Tata Yosëíchin chinotërai. Ina imarai huachi. Yosëso' nanpirárin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. ¹⁰ Ina chinotatoi, hui'nin chachin ninarai. Canpoa marë' Quisocristo chiminin. Ina quëran Yosëri ananpitaantarín. A'na tahuëri inápa quëran o'mantahuachin, nicha'ësarínpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirinhué', Tata Yosëri no'huiton ana'intarin huachi, tënama',” topi, natantërai.

2

Paonori noya a'chintërinso'

¹ Canpitataquë ya'huapoi iyaro'sa', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', nitotërama'. ² Piriposëquë a'chinapiraihuë', no'huitonacoi, chiniquën aparisitërinacoi. Inapotopirinacoihuë', canpitataquë canconpatëira, co të'huaraihuë'. “Yosë catahuarincoi,” ta'toi, Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. A'napita no'huipirinacoihuë', chiniquën cancantatoi, pënënainquëma'. ³ Co nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. Co nisha nisha nicacaso marë' a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. ⁴ Yosë chachin acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. “No'tëquën a'chinapona,” ta'ton, a'parincoi. Napoaton co piyapi'sa' noya nicainacoiso marë'

a'chinaihuë'. Yosë noya nicaincoiso marë' a'chinárai. Ya'ipi yonquirëhuasopita nitotërin. Ma'marësona sacatërëhuasonta' nitotërin. ⁵ Co noyasha nonatoi, yanonpintërainquëmahuë'. Co canaca'huaiso marë' napotërainquëmahuë'. Yosë ni'sárincoi, no'tëquën nontërainquëma'. ⁶ Co piyapi'sa' noya nicainacoiso' yonquiatoi a'chinaihuë'. ⁷ Quisocristo a'parincoi ni'ton, chiníquën nanan quëtërincoi. Napoaponahuë', co chiníquën nontërainquëmahuë'. Co inso tëranta' hua'an pochin camairaihuë' natëinacoiso marë'. Sanoanan quëran nontërainquëma'. Sanapi hua'huinpita nosoroaton, noya nocomarinso pochin quiyarimanta' ni'nainquëma'. ⁸ Na'con nosoroatëinquëma', Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Ina marë' parisitopiraihuë', co ina yonquiraihuë'. Ya'ipi cancanëhuëi quëran nosororainquëma' ni'ton, na'con catahuarainquëma'. ⁹ Canpitataquë ya'huasocoi, chiníquën sacatatoi, a'chintërainquëma'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'sha ma'paca'huainquëmaso marëhuë'. Quiyaora sacatonëhuëi quëran coshatërai. Naporahuatoi, Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Co ina naniantëramahuë', tënhuë.

¹⁰ No'tëquën Yosë natëtoi, noyasáchin ninai. Co manta' onpotërainquëmahuë'. Ya'ipi imaramasopita ni'namacoi. Yosënta' ni'nincoi. ¹¹ Ya'ipinquëma' pënërainquëma', nitotërama'. A'naya a'nayanquëma' nontërainquëma' noya imacamaso marë'. Quëmapi hui'ninpita a'chintërinso pochin a'chintërainquëma'. ¹² Achinicanainquëma'. “Yosë imarama' ni'ton, noyasáchin nico' Yosë noya ni'inquëma',” itërainquëma'. Ina acorinquëma' hua'anëntërinquë ya'conacamaso'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantahuachinquëma', noya noya ya'huëcontarama'.

¹³ Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, noya natanama'. “Co piyapi yonquirinso' a'chintërinpoahuë'. Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa',” tënama'. Tëhuëenchachin Yosë nanamën ni'ton, ina natëhuatama', nanamën quëran anoyacancantarinquëma'. Ina marë' nani tahuëri “Yosparinquën,” itërai Yosë. ¹⁴ Iráca Cotia parti na'a piyapi'sa' Quisocristo imatona', natëpi. A'napita cotioro'sariso nipirinhue', no'huitona' chiníquën aparisitopi. Iporaso' iyaro'sa' canpitanta' parisitërama'. Ya'huëhuano'sa' inapochachin aparisitarinëinquëma'. ¹⁵ Iráca cotioro'sari pënëntona'piro'sa' no'huitona', tëpapi. Ina quëran Siniro Quisocristo chachin o'mahuachina, inanta' tëpaantapi. Quiyanta' aparisitonaco, a'parinacoi. Napopiso marë' Yosëri co noyahuë' ni'nin. Tëhuëenchachin co ya'ipi piyapi'sa' nosoropihuë'. ¹⁶ Nisha piyapi'sa' cha'ëcaiso marë' yaa'chintopiraihuë', cotioro'saso' co nohuantopihuë'. “Ama a'chintocosohe',” ta'tona', no'huirinacoi. Ina marë' aquë aquëtë' oshahuanpi. Napoaton Yosëri chiníquën no'huirin. No'tëquën ana'intarin huachi.

Paonori nicapon yapaantarinso'

¹⁷ Hua'quimiáchin iyaro'sa' co ni'pirainquëmahuë', co naniantërainquëmahuë'. Yonquiatëinquëma', na'con nohuantërai nica'huainquëmaso'. ¹⁸ Canpitataquë yapa'piraihuë', ipora huanta' co nanitërai huë'. Ca Paonoco cararo' yapa'pirahuë', Satanasë ya'copirinco ni'ton, co nanitërahuë' paca'huaso'. ¹⁹ Na'con yonquiatëinquëma', nóya cancantërai. ¿Ma'marë chachinta' ina pochin cancantërai? Imarama' ni'ton, Yosë ya'huërin'pa' canpitanta' pa'sarama', tënai. A'na tahuëri Siniro Quisocristo o'mantararin. Naporo': “Quiyari a'chintërai ni'ton, imapi,” ta'toi, noya cancantarai. ²⁰ Tëhuëenchachin noya imarama': “¿Ma noyacha Yosë catahuarainquëma paya!” ta'toi, capa cancantërai.

3

¹ Hua'qui' co ni'nainquëmahuë'. Co nanan tëranta' natantërai huë'. Napoaton co huachi ahuantatoihuë', “Quiyaora Atinasëquë quëparichii,” ta'toi, ² Timotio a'patërainquëma' nitotacaso marë'. Inanta' noya imarin. Yosëri acorin Quisocristo nanamën a'chinacaso marë'. Achinicanainquëmaso marë' a'patërainquëma'. ³ Canpitanta' parisitapiramahuë', co nohuantërai huë' nisha nisha yonquicamaso'. Co ina marë' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo imapatëhuara, aparisitërinënpoa'. Yosë

nohuanton, ina marë' parisitarëhua', nani nitotërama'. ⁴ Canpitataquë ya'huasocoi, sha'huitërainquëma'. “Imarëhuaso marë' aparisitarinënpoa',” itërainquëma'. Napotërainquëmaso pochachin iporasos' aparisitarinënquëma'. ⁵ Napoaton caso' co huachi ahuantatohuë', Timotio a'patëranquëma' onpopinsona imaramasos' nitota'huaso marë'. Sopai yanonpintërinpoa' Yosë a'pocasos' marë'. Minsërainquëma' naporini, topinan quëran a'chinchitënuquëmahuë'. “Co huachi noya imamaraihuë',” ta'toi, Timotio a'patërainquëma'.

⁶ Iporasos' nani huënantaton, nanan sha'huitiirincos'. “Ipora huanta' noya imasapi. Inahua capini noya ninosoroapi,” itiirincos'. Na'con yonquiramacos'. Quiya pochin cancantatoma', canpitanta' yani'namacos'. ⁷ Inanta' sha'huitiirincos'. Ina natanta-toi, nóya cancantërai. Ipora huanta' ma'sha onpotërinacos'. Parisitapiraihuë', noya imarama' ni'ton, noya cancantarai. ⁸ Quisocristo imamiatarama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'. Chiniquën cancantarai. ⁹ Capa cancantërai ni'ton, ¿onporahuatëicha noya noya: “Yosparinquën Tata Yosë,” ichii? ¿Co'chi nanitëraihuë' paya! ¹⁰ Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontarai canpitataquë paca'huaisos' marë'. Co ya'ipi Yosë nanamën nitochátëramahuë'. Pahuantarinquëma' ni'ton, ina a'chinchinquëma' noya noya imacamasos' marë', tënahuë'.

¹¹ Tata Yosë chachin catahuaincos' onpopionta' pa'ii. Siniro Quisosonta' catahuahuachincos', pa'sarai nicapoinquëma'. ¹² Na'con nosororainquëma'. Inapochachin canpita capininta' ninosorocamasos' ya'huërin. “Catahuaquë' Siniro noya noya ninosoro'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoro'ina',” itërahuë', Yosë nontato. ¹³ Noya ninosorohuatama', Quisocristo achinicananarinquëma' noyasáchin nicacamasos' marë'. Catahuahuachinquëma', noyápiachin cancantarama'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, Yosë noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri ya'ipi piyapinënpitarë chachin o'mantararin.

4

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporasos' iyaros'sa' Siniro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, pënëantarainquëma'. Iráca pënënainquëma' noya nicacamasos' marë'. “Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma',” itërainquëma', natëramacos'. Iporasos' aquë aquëtë' natëtatoma', noyasáchin nicos', tënahuë'.

² Siniro Quisoso a'chintërincoiso chachin sha'huitërainquëma', natanama'. ³ Yosë nohuantërin noyasáchin nicacasos'. Ama pi'pian tëranta' monshihuanacosohuë'. ⁴ Sanapi nohuantohuatama', ama monshitocosohuë'. Nitatoma', noya sa'aco'. Yosë yonquiatoma', noya ichiya'huëco'. Nani sa'apatama', inasáchin yonquicasos' ya'huërin. ⁵ A'naquën co Yosë nohuitatonahuë', ichihuë'ëcaisoachin yonquiatona', a'naroáchin mapi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Tëhuëchachin nosoroatoma', macos'. ⁶ A'na quëmapi sa'in ama së'huahuatama', Yosë no'tëquën ana'intarinquëma'. Iráca inachachin chiniquën pënënainquëma'. ⁷ Co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacasos'. Acorinpoa' noyasáchin nicacasos' marë'. ⁸ Co quiyaora yonquinëhuëi quëran pënënainquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', Yosë chachin co natëaramahuë'. Ina nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' noya nicacasos' marë'. Inasos' noyasáchin ninin.

⁹ Imaramasopita capini noya ninosorocos'. Nani nitotërama' ni'ton, co aquëtë' sha'huita'huanquëmasos' ya'huërinhuë'. Yosë chachin cancanëmaquë anitotërinquëma' ninosorocamasos'. ¹⁰ Nani huachi imapisopita nosoroarama'. Ya'ipi Masitonia parti ya'huëpisopita aquë ya'huëpirinahuë', Quisocristo imapachinara, nosororama'. Iporasos', iyaros'sa', na'con na'con ninosorocos', tënai. ¹¹ Nani tahuëri yonquicos' sano piyapi nicacamasos' marë'. Ama topinan ya'huëcosohuë'. Ya'ipinquëma' noya sacatocos' ama pahuanchinquëmasohuë'. Iráca inachachin pënënainquëma'. ¹² Inapohuatama', noya

ya'huarama'. Co imapisopitahuënta' noya ni'sarinënguëma'. Napohuatama', co manta' pahuantarinquëmahüë'. Co topinan ma'patacaso' ya'huëaponhuë'.

Chimínpisopita nanpíantarínso'

¹³ Chimínpisopita ma'sona onpocaiso' a'chinchinquëma', nitotoco'. Quisoso imarëhuasopita chimínpatëhua', nanpíantarihua'. Co imapisopitasohüë' nipirínhuë', quëmopinënpita chimínpachinara, sëtopi. "Co onporonta' quënantarihuahuë'," ta'tona' sëtápi. Ama inapita pochín sëtacaso marëhuë' canpitaso' a'chinchinquëma'. ¹⁴ Quisoso' chimínaponahuë', nanpíantarínso' nitotërëhua'. Inapochachín imapisopita chimínpachina', Yosëri ananpítaantarín. Quisoso isoro'paquë o'mantahuachín, ananpítaantarín.

¹⁵ O'mantahuachín, co nanpirëhuasopitaráchin pantarihuahuë'. Chimínpisopita'ton nanpíantarapi. Siniro Quisoso sha'huitërinpoaso chachín sha'huichinquëma'. ¹⁶ Chiníquën nanantaton, o'mantararin. Anquëni hua'aonta' chiníquën sha'huirarin. Yosë nohuanton, tronpita pihuirarin. Naporó' Quisocristo imatona' chimínpisopita'ton nanpíantarapi. ¹⁷ Ina quëran a'naróachín nanpirëhuasopitarë'quënpoa' chitoro' ya'huërinquë quëpantarínpoa'. Inaquë Siniro nacapiarihua'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiataríhua'. ¹⁸ Inapita yonquiatoma', nisha'huitoco' noya cancantacaso marë'. Ama sëtacaso marëhuë' ina pochín niachinincanco'.

5

¹ Onporosona o'mantacaso' tahuëri nanicaso', co ina iyaro'sa' a'chintaranquëmahüë'. ² Iráca sha'huitërinpoaso' nani nitotërama'. Co nitotasoihuë', o'mantararin. Ni'co' iyaro'sa'. Yono tashi' co nitotasëhuahuë', ihuatona'pi pëinënpoaquë ya'conín. Inapochachín a'nanaya Quisocristo o'mantararin. ³ Co imapisopitasohüë' o'mantacaso' tahuëri co yonquípíhuë'. "Noya ya'huarëhua', co manta' onpoarihuahuë'," topirínahuë'. A'nanaya chiníquën ana'intacaso' naniarin, co cha'ësapíhuë'. Sanapi yahuaihuachina, onporosona iquitacaso' co nitotërinhuë'. A'nanaya iquitërin. Inapochachín a'nanaya Yosëri ana'intarin. ⁴ Canpitaso nipirínhuë', co tashi pochín cancantëramahuë'. O'mantacaso' tahuëri naníhuachín, co pa'yanaramahuë'. Ihuatona'pi a'nanaya huë'pachina, apa'yanínpo'. Inapochachín Quisocristoso' a'nanaya o'mahuachín, na'a piyapi'sa' pa'yanapona'. Canpitaso nipirínhuë' ina tahuëri ninaarama'. Naníhuachín, co pa'yanaramahuë'. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, tahuëri pochín cancantatoma', nitotarama'. Ya'ípinpoa' imarëhuasopita co tashi pochín cancantërëhuahuë'. ⁶ Napoaton o'mantacaso' tahuëri yonquiatëhua', noya ninahua'. A'naquënso' huë'ërëso pochín cancantatona', co ina tahuëri yonquípíhuë'. Canpoaso nipirínhuë' no'tëquën yonquiatëhua', sano cancantahua'. ⁷ Yahuë'ëpachinara, tashi' huë'ëpi. Yano'píhuachinaranta', tashi' no'pípi. ⁸ Canpoaso nipirínhuë' tahuëri pochín cancantacaso' ya'huërin. Napoaton noya yonquiatëhua', Yosë imamiatahua'. Ni'co' iyaro'sa'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' co topinan pa'píhuë'. Coton hua'na quëran ninínso' a'mopi. Casconta' hua'na quëran ninínso' yancopi ama inimicori ohuacaso marëhuë'. Noya nitapahuachinara, co inimicori minsërinhuë'. Hua'na a'mopiso pochín canpoanta' Yosë natëahua' catahuainpoa'. Ina natëtëhua', noya ninosoroa'ahua'. "Yosë a'paiarinpoa'. O'mahuachín, noyá nicha'ësarínpoa'," ta'tëhua' noya ninahua'. ⁹ Co ana'intínpoaso marë' Yosë acorínpoahuë'. Siniro Quisocristo imarëhua' ni'ton, nicha'ësarínpoa'. Ina nohuanton cha'ësarëhua'. ¹⁰ Canpoa marë' inaso' chimínin. A'naquënpoa' nanpiarëhua', a'naquënpoa' chimínarihuarahüë', o'mantahuachín, ya'ipi imarëhuasopita quëpantarínpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiataríhua'. ¹¹ Napoaton nani tahuëri nicatahuaco' chiníquën cancantacamaso marë'. O'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', na'con ninontoco' noya noya imacamaso marë'. Nani noya nicatahuarama'. Aquëtë chachín niachinincanco'.

Píquëran huarë' pënëninso'

¹² Ansiano'sa' iyaro'sa' noya ni'co', tēnahuē. Siniro nohuanton, ansiano ya'conpi pēnēnainquēmaso marē'. Co chirotonahuē', a'chintarinēnquēma'. Pēshonpatama', otērarinēnquēma' ni'ton, noya ni'co'. ¹³ Na'con catahuarinēnquēma' noya noya Yosē imacamaso marē'. Napoaton nosoroatoma', noya yonquirapico'. Ya'ipinquēma' noya nini'toma', ya'huēco'.

¹⁴ Canpita capini iyaro'sa' nipēnēnco'. A'naquēn co yasacatopihuē'. Inapita pēnēnco' ama chiroinasohuē'. A'naquēn ma'sha onpohuachinara, Yosē yananiantopi. Inapitanta' noya nontoco' chiníquēn cancanchina'. A'naquēonta' cancanēna quēran co chinipihuē'. Catahuaco' ama Yosē nanianchinasohuē'. Inapohuatama', ama insonta' no'huicosohuē'. Sanoanan quēran pēnēnco'.

¹⁵ A'napita ma'sha onpotohuachinēnquēma', ama ya'ihuērētosohuē'. Nani tahuēri noya nontoco'. No'huipirinēnquēmaonta', nosoroatoma', catahuaco'. Canpita capini ninosoroatoma', a'napita piyapi'santa' catahuaco'.

¹⁶ Ama sētocosohuē'. Yosē yonquiatoma', nani tahuēri noya cancantoco'. ¹⁷ Apira apira Yosē nontoco'. Ama a'na tahuēri tēranta' pahuancosohuē'. ¹⁸ Ma'sha onpotopirinēnquēmahuē', ama sētocosohuē'. Nani tahuēri "Yosparinquēn Siniro," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuēnta', noya cancantoco'. "Inanta' Siniro noya," itoco'. Quisocristo imarēhua' ni'ton, ina pochin cancantacaso' Yosē nohuantērin.

¹⁹ Ispirito Santo ya'coancantērinquēma'. Cancanēmaquē nontohuachinquēma', a'naroáchin natēco'. Ni'co'. Pēn noya orotohuachina, noya napēntērē'. Inapochachin Ispirito Santo yacatahuarinpoa' noya cancantacaso marē'. Ama pēn atacopitērēso pochin nitocosohuē'. ²⁰ "Yosē anitotērinco' sha'huichinquēma," itohuachinēnquēma', noya natanco'. ²¹ Napoaponahuē', ni'cona nonpintochinēnquēma'. A'naquēn "No'tēquēn a'chintaranquēma'," itohuachinēnquēma', ama a'naroáchin natētocosohuē'. Ya'ipi napopiso' Yosē quiricanēn quēran tantiaco'. "Inaora yonquinēn quēran a'chinamara," ta'toma', tantiaco'. Yosē nanamēnsáchin natēcaso' ya'huērin. ²² Ya'ipi aoshahuaninquēmasopita a'poco'.

²³ Yosēichin asanocancaninpoa'. Canpita marē' ina nontarahuē noyásha anoyacancanchinquēma'. "Catahuaquē' Siniro, ya'ipi cancanēna quēran noyápiachin yonqui'ina'. Naporahuaton, ya'ipi yonquinēna quēran noya nininsopitaráchin nohuanchina'. Quēma nohuanton, ya'ipi nonēna quēran huarē noyasáchin niina'," itērahuē. Ina quēran Siniro Quisocristo o'mantahuachin, nóya ni'sarinquēma'. ²⁴ Yosē nani nontērinpoa' imacaso marē'. Huēntonēnquē chachin aya'coninpoa'. No'tēquēn sha'huitērinpoa'. Co onporonta' nonpintarinpoahuē' ni'ton, noya catahuarinpoa'.

²⁵ Quiya marēnta' iyaro'sa' Yosē nontoco'.

²⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisē'quēco'.

²⁷ Niyontonpatama', iso quirica nontoco' imapisopita nataina'. Siniro nanan quētērinco' ni'ton, nontoco' ya'ipiya nataina', tēnahuē.

²⁸ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo nosoroatēnquēma', catahuainquēma'. Nani ninshitēranquēma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'pataantarinsó'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaantaránquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Tata Yosë natëtoma', Siniro Quisocristo imarama'. Huëntonënguë chachin aya'coninpoa' ni'ton, "Tata" itërëhua'. ² Inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma', ténahuë.

Oshahuano'sa' ana'intarinsó'

³ Iporaso' iyaro'sa' noya noya imasarama'. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Na'con na'con ninosororama' ni'ton, nani tahuëri "Yosparinquën," itërai Yosë. Ina na'con catahuarinquëma' ni'ton, ina pochin nontacaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuanterin. ⁴ Ya'ipi parti Yosë imapisopita sha'huiterai. "Tisaronicaquë ya'huëpisopita noya imasapi. Imapiso marë' na'con aparisitopirinahuë': 'Yosë co naniantarínpoahuë',' ta'tona', ahuantapi. Co yaa'popihuë'. Ma'sha onpoaponaraihuënta', chiniquën cancantapi," itërai. Noya natërama' ni'ton, noya cancantërai. ⁵ Imaramaso marë' parisitapomarahué', noya ahuantërama' ni'ton: "Tëhuëchachin Yosë catahuarinquëma'," ténai. Inaso' no'tëquën yonquirin. Yosë nohuanton, ipora parisitarama' noya noya cancantacaso marë'. Ina quëran noya ni'sarínquëma'. A'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarínquëma'.

⁶ Iporaso' a'napita no'huirínënguëma'. Aparisitapirinënguëmahué', a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin. Co naniantarínhuë'. "Oshahuano'sa' ana'intacaso' ya'huërin," ténin. ⁷ Quisocristo o'mantahuachin, co huachi parisitaramahuë'. Noya ya'huarama'. Quiyanta' ipora aparisitapirinacoihuë', naporo' ya'ipi imarëhuasopita nóya cancantarihua'. Siniro Quisocristo chachin inápa quëran o'mantararin. Pën huënaratërinso huáncana ya'noarin. Anquëniro'santa' chiniquën nanantatona', o'mantararin. Inapitarë chachin o'mantararin. ⁸ O'mantarahuatón, co Yosë nohuitopisopitahuë' ana'intarin. Co Siniro Quisoso nanamën natëpihuë' ni'ton, chiniquën ana'intarin. ⁹ No'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. Aquë a'pahuachin, chiniquën parisitomiatapi, co cha'ësapihuë'. Inatohua' paatona', co onporonta' Quisocristo nohuitapihuë'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, noyasáchin niponahuë', inapitaso' co onporonta' nirayarapihuë'. ¹⁰ O'mantahuachin, imarëhuasopitaso' quënanarihua'. "Ma noyacha Quisocristoso paya. Anoyacancantërinpoa'. Inasáchin ya'ipiya chinochina'," tosarëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita napoarëhua'. A'chintohuatëinque'mara, canpitanta' natërama' ni'ton, noya ni'sarama'.

¹¹ Napoaton nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai: "Quëma nohuanton Siniro imarinënguën. Napoaton, catahuaquë' noyasáchin niina'. Noya noya yaimarinënguën ni'ton, catahuaquë' noyápiachin cancanchina'. Quiyaora co nanitërai huë'. Quëmasáchin Siniro ananitaparancoi. Catahuaquë' ya'ipi cancanëna quëran natëinënguën," itërahuë, Yosë nontato. Noya nipatama', Yosë noya ni'sarínquëma'. ¹² Ina quëran a'napitanta' nicanatënguëma': "Ma noyacha Siniro Quisoso ni'ton, ina imatona', noya nisapi paya," tosapí. Canpitanta' ina nohuitërama' ni'ton, noya noya cancantarama'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatënguëma', catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Siniro Quisocristonta' catahuarinquëma'.

2

Yosë inimiconën ya'nocaso' ya'huërinso'

¹ Apira iyaro'sa' o'mantacaso' tahuëri pi'pian a'chinchinquëma'. Siniro Quisocristo o'mantahuachin, nacapirahuatëhua', pantarihua'. ² A'naquënso nipirínhuë' co

no'tëquën nitotopihuë'. "O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama pa'yancosohuë'. Ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naquën tapon: "Cari ninorahuë. O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama natëcosohuë'. A'nanta' tapon: "Nanirin mini. Paono chachin naponinshitërincoi," itopirinëinquëmahuë', ama ina natëcosohuë'. ³ Ni'cona nonpintochinëinquëma'. Co'huara Quisocriso o'mayátërasohuë', notohuaro' piyapi'sa' Yosë a'poapi. Co pi'pian tëranta' yanatërapihuë'. Naporo' a'na quëmapi ya'huapon. Ya'ipi piyapi'sa' nonpintarin ama Yosë imacaiso marëhuë'. Pa'pi co noyahuë' nisarin. Sopairi noyá ya'coancantërin ni'ton, chiníquën ana'intacaso' ya'huërin. Ayaro' tahuëri Yosëri ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. ⁴ Inaso' Yosë inimicotërin. "Ama Yosë chinotocosohuë'. Ama manta' moshacosohuë'. Casáchin natëco. Yosë ya'huëretarahuë'," toсарin. Yosë chinotopiso pëiquë chachin huënsëapon piyapi'sari chinotacaiso marë'. Pa'pi co noyahuë' nisarin. Chiníquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' yacamaiaapon.

⁵ Canpitataquë ya'huapo, nani sha'huitëranquëma'. ¿Ina naniantarama' ti? ⁶ Tahuëri nanihuachin, ina quëmapi huë'sarin. Yosë inimiconën inaso'. Yosë nohuanton, macarisona ya'copiarin ni'ton, co iporaso' huë'shatërarinhuë'. Ina nitotërama'. ⁷ Co Yosë inimiconën ya'noyatëraponahuë', ipora chachin co incari tëranta' nitotopirinahuë', nani sacatapi Yosë inimiconën hua'anëntacaso marë'. A'na tahuëriso nipirinhuë', Yosë nohuanton, ya'copirinsó' capa nipachin, Yosë inimiconën ya'norarin. ⁸ Ya'nohuachin, piyapi'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Inari camaihuachin, notohuaro' piyapi'sari natëapi. Ayaro' tahuëriso nipirinhuë', Siniro Quisosori ana'intarin. Huënaráchin huënaráchin o'mantahuachin, minsëarin. Topinan noncharapirinhuë', ata'huantarin. Co huachi nanitarinhuë' piyapi'sa' nonpintacaso'. ⁹ Nipirinhuë', co'huara ina o'mayatërasohuë', notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Satanasëri catahuarin ni'ton, nani ma'sha nanitapaarin nicacaso'. Piyapi inaora co nanitërinhuë' ina pochin nicacaso'. Nonpintaton, nani ma'sha sacai' nininsó' a'notohuachina, natërapí. Ni'pachina', pa'yanapi. ¹⁰ Co noyahuë' nicaton, na'a piyapi'sa' nonpintarin. Co no'tën nanan nohuantopihuë' ni'ton, Yosë inimiconën natëapi, parisitopiquë pa'sapi huachi. Yosë nanamën nohuantopi naporini, cha'ëitonahuë'. ¹¹ Napoaton, Yosëri tananpitarin nonpin nanan natëcaiso marë'. Sopai nohuanton, natëapi. ¹² Co no'tëquën yonquiatonahuë', co noyahuë' nicacaiso' pa'yatapi. Ina pochin cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intarin.

Yosëri huayonin nicha'ëcaso marë'

¹³ Canpitato nipirinhuë' iyaro'sa', imarama'. Siniro nosororinquëma'. Iráca quëran huarë' Yosë huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacamaso marë'. No'tën nanan natëhuatama', Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' Yosë nohuantërinso chachin nicacamaso marë'. Ina yonquiató, Yosë nontërai: "Ma noya Siniro inapitasto' nicha'ëran ni'ton, 'Yosparinquën,' " itërai, Yosë nontató. ¹⁴ Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, canpitanta' imarama'. Yosë acorinquëma' Siniro Quisocriso pochin nicacamaso'. A'na tahuëri o'mantahuachin, ina pochin ya'noarama'.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa', chiníquën cancantatoma', ya'ipi cancanëma quëran imaco'. Canpitataquë ya'huasocoi, no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina quëran quirica a'patëranquëma' na'con na'con nitotacamasso marë'. No'tën nanansáchin imamiatoco'. ¹⁶ Siniro Quisocriso catahuainquëma' chiníquën cancantacamasso marë'. Inaora nohuanton, Tata Yosënta' nosoroatonpoa', achinicanamiatërinpoa'. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin quëpantarinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. ¹⁷ Ina yonquiató, canpita marë' Yosë nontarai. "Nani tahuëriya Siniro catahuaquë', chiníquën cancanchina'. Achinicananquë' noyasáchin niina'. Catahuaquë' noyásha noina'," itërai.

¹ Iporaso' iyaro'sa', quiya marënta' Yosë nontoco' nanamën noya a'china'huaiso marë'. Ya'ipi parti nahuinacaso ya'huërin. Canpitaso' natanatomacoï, noya imarama'. A'napitanta' a'chintohuatoi, noya nohuanchina'. Canpita pochachin noya imaina'. Ina marë' Yosë nontoco'. ² A'naquënso nipirihuë' co yaimapihuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopi. No'huitonacoï, yaahuërinacoï ama a'china'huaiso marëhuë'. Yosë nontoco' inapita quëran nicha'ëincoï. ³ Tata Yosëso nipirihuë' co onporonta' naniantërinpoahuë'. Achinicancaninpoa'. Sopai yaminsëpirinpoahuë', ina ni'sarinpoa'. Catahuar-inpoa' sopai minsëcaso'. ⁴ Pënënpatëinquëmara, noya natëramacoï. Co a'poatomahuë', imamiatarama'. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, noya imasarama', tënahüë. ⁵ Yosë catahuainquëma' ina nosororinpoaso' na'con yonquicamaso marë'. Parisitopiramahuë', achinicancainquëma' Quisocriso pochin ahuantacamaso marë'.

Sacatacasonta' ya'huërinso'

⁶ Siniro Quisocriso nanan quëtërincoï ni'ton, no'tëquën iyaro'sa' pënëninquëma'. A'naquëmaso' imapomarahüë', co sacatatomahuë', nisha nisha yonquirama'. Yosë nanamën no'tëquën a'chintopirainquëmahüë', co natëramacoïhuë'. Insosona inapohuachin, ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë'. ⁷ Nani nitotërama' noya nicacamaso'. “Nonancoï,” itërainquëma'. Canpitataquë ya'huasocoi, co quiyaso' topinan ya'huëraihuë'. Co chiroraihuë'. ⁸ Co a'na piyapi cosharonën topinan ma'paraihuë'. Nani tahuëri chiniquën sacatërai. Tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'pata'huaiso marëhuë'. ⁹ Hua'qui' a'chintërainquëma' ni'ton, noya topinan ma'patacaso nipirihuë', co topinan ma'parainquëmahüë'. Sacatatoi, ma'sha pa'anai. Noya sacatërai nonanamacoisso marë'. ¹⁰ Canpitataquë ya'huasocoi, pënëninquëma'. “Insosona co yasacatohuachinhuë', ama coshachinsohuë',” itërainquëma'. ¹¹ Nanan nani natantërahuë'. A'naquëma' co yasacatatomahuë', topinan pa'sárama'. Naporahuaton, ma'toma ma'toma nonatoma', piyapi'sa' chinotërama', natantërahuë. ¹² Siniro Quisocriso nanan quëtërincoï ni'ton, pënënanranquëma': Ama huachi iyaro'sa' ina pochin cancantocosohüë', tënahüë. Sano yonquiatoma', noya sacatoco' pahuantërinquëmaso' pa'anacaso marë'.

¹³ Na'aquëma' iyaro'sa' noya nisarama'. Ama amiatoma', nisha cancantocosohüë'. Nani tahuëri noya nico'. ¹⁴ Nani ninshitatoï, pënëninquëma'. Inso tëranta' co yanatëhuachincoïhuë', pënëncó'. Co natëtohuachinahuë', ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë' oshanëna marë' tapaina'. ¹⁵ Napoaponahuë', ama inimico pochin nicatoma', no'huicosohüë'. Iyaparima pochin nicatoma', sanoanan quëran pënëncó'.

Asanocancaninpoaso'

¹⁶ Siniroíchin asanocancaninpoa'. Ina catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Ma'sona onpopiramahuënta', nani tahuëri catahuainquëma' ama pa'yanacamaso marëhuë'. Nani tahuëri noya a'painquëma'.

¹⁷ Ca Paonoco caora imirahuë quëran pi'pian ninshitaranquëma' saludos a'pata'huanquëmaso marë'. Nani quirica ninshitërahuëquë iso pochin ninshitërahuë. Ina nicatoma', nitotërama': “Paono mini ninshitërinpoa',” tosarama'. ¹⁸ Siniro Quisocriso inaora nohuanton, nosoroatëinquëma', ya'ipinquëma' catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitërinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya, ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Quisocristo imatëhua', ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. ² Timotionquën ninshitaranquën. A'chintëranquën ni'ton, Quisocristo natëton, ina imaran. Napoaton hui'nahuë pochachin ni'nanquën. Na'con nosororanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoroinquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocristonta' inapochachin catahuainquën. Inasáchin natërehua'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ I'hua Masitoniquë yapa'patëra, sha'huitëranquën. “I'pisoquë ya'huëtaquë' pënëntamaso marë',” itëranquën. Iporanta' inachachin sha'huitaranquën. Inaquëranchin ya'huaton, pënëntáquë'. A'naquën nisha nisha nanan a'chinapi. Inapita sha'huitëquë' ama ina pochin a'chi'inasohuë'. ⁴ Shimashonënpita iráca napopiso' yonquiápi. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha'huitopiso' yonquirápi. Ama huachi inapita yonquicaiso marëhuë' sha'huitëquë'. Ina pochin a'chinpachina', topinan quëran a'chinapi. Piyapi'sa' nisha nisha nonsapi. Co catahuapihuë' Yosë nohuitacaiso'. Yosëichin natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'.

⁵ No'tën nanansáchin imapatëhua', catahuarinpoa' noya ninosorocaso'. Noyápiachin cancantohuatëhua', co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Ina quëran cancänënpoa quëran huarë' natëarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya nosoroarihua'. Ina Yosëso' nohuantërin. ⁶ Nisha a'china'piro'saso nipirihuë', co ina pochin yonquipihuë'. Yosë nohuantërinso' naniantatona', topinan quëran nonsapi. ⁷ “Quiyaso' maistrocoi. Ya'ipi pënëntërinso' nitotërai,” topirinahuë', co no'tëquën nitotopihuë'. Chiníquën nonpirinahuë', co nitotopihuë'.

⁸ Moisése pënëntërinso' noya niponahuë', ma'marë chachinsona pënëntërinso' nitotatëhua', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huërin. ⁹ Noya nipisopita co pënëncaso' ya'huërinhuë'. A'napitaso nipirihuë' pënëncaso' ya'huërin. Co Yosë natëtonahuë', co insonta' yanatëpihuë'. Co natantonhuë' niconpi. Pa'pi co noyahuë' nipi, oshahuanpi. Yosënta' tēhuapi. Co ina chinotopihuë'. A'naquënso' pa'pina', a'shina' inapita co quë'yatonahuë', yatëpapi. A'naquëonta' tēpatopi. ¹⁰ Nisha nisha nicacaiso' yonquipi. Sa'ina', so'ina' inapita ya'huëtaponaraihuë', monshihuanpi. Quëmapi capini, sanapi capini nisë'huapi. Piyapi'sa chachin ihuatopi pa'anacaiso marë'. Nonpintopi. “Tëhuëinchachin no'tëquën nonahuë’,” taponaraihuë', nonpinpi. Yosëso' noya nicacaso' a'chintopirinpoahuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. Ina pochin nipisopita tēhuëinchinso' pënëncaso' ya'huërin. ¹¹ Yosë nanamënso' noya nóya. Ina quëran nicha'ërinpoa'. “Ma noyacha Yosëso paya,” itërehua'. Ina chachin acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'.

Quisocristori catahuarinso'

¹² Ina marë' Siniro Quisocristo achinicananinco. “No'tëquën natëarinco,” ta'ton, acorinco a'china'huaso marë'. Napoaton: “Yosparinquën Siniro,” itërahuë. ¹³ Iráca caso' nisha cancantërahuë. Quisocristo pinorahuë. Imarinsopita no'huito, aparisitërahuë. Quisocristoso nipirihuë' nosororinco. Co nohuitatohuë', co natëyatërarahuë' ni'ton, nosororinco. ¹⁴ Siniro chachin inaora nohuanton, nosoroatonco, na'con catahuarinco. Catahuahuachincora, “Quisocristoíchin anoyacancantarinco,” ta'to, ina natërahuë. Ina imato, nosororahuë canta'. ¹⁵ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Ya'ipi piyapi'sa' natëina'. Quisocristo isoro'paquë o'marin oshahuano'sa' anoyacancantacaso marë'. Caso' na'con na'con oshahuanpirahuë', anoyacancantërinco. ¹⁶ Yosë

nosororinco. Hua'qui co noyahuë' nipirahuë', nosororinco. A'napitanta' natëcaiso marë' napotërinco. "Paono pa'pi co noyahuë' nipirinhue', hua'qui ahuantaton, Quisocristori nosororin. Nosoroarinco canta'," ta'tona', natëtapí. Natëtohuachina', Yosë nohuitatona', noya nanpiapi. A'na tahuërinta' inápaquë nanpimiatapi. ¹⁷ Napoaton Yosëíchin natëahua'. Nani tahuëriya: "¡Ma noyacha Yosëso paya!" itahua'. Inaso' co onporonta' ta'huantaponhuë'. Co quënanpirëhuahuë', hua'anëntomiatërinpoa'. Inaíchin chinotacaso' ya'huërin. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

¹⁸ Hui'nahuë pochín api, ni'nanquën. I'hua chachin ansiano'sa' Yosë nontatona', acorinënquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Naporo' Yosëri anitotërinso' sha'huitatënën, pënëninënquën. "Yosë nohuanton, api, nanamën noya a'chinaran. Ina marë' acorinquën. Parisitaponahuë', catahuarinquën. Napoaton Quisoso a'chininso chachin a'chinquë'," itërinënquën. Iporanta' inachachin pënënanranquën. Quisoso nanamën chachin a'chinquë' sopai minsëcaso marë'. Tëhuëenchachin sopai yacanapir- inpoahuë', Quisocriso catahuarinpoa' minsëcaso marë'. ¹⁹ Inasáchin natëton, pënëntëquë'. Quisocriso nohuantërinso'ráchin yonquiaton, noya niquë'. Noyápiachin cancantaton, piyapi'sa' a'chintëquë'. A'naquënso nipirinhue' cancanëna quëran noya nica- caiso' nitotopirinahuë', co yanatëpihuë'. Nani Yosë naniantatona', co huachi yonquipi- huë'. Quisocriso a'poatona', co huachi imapihuë'. ²⁰ A'naso' Iminio itopi. A'nanta' Ari- cantëro itopi. I'hua niyontonpatëira, inapita chiníquën pënënahue. "Quisocriso nanan quëtërinco ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'paiinquëmasohuë'. Satanasë natërama' ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itërahuë. Ama huachi Yosë pinocaiso' marëhuë' chiníquën pënënahue. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', Yosë pochín cancantantapona' nimara," ta'to napotërahuë.

2

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

¹ Ya'ipi piyapi marë' Yosë nontacaso' ya'huërin. Niyontonpatama', na'con nontoco' Yosëri catahuain. "A'paniarinpoa' mini," ta'toma': "Yosparinquën Siniro," itoco'. Ina'ton pënënanranquëma'. ² Copirnoros'a marë' Yosë nontoco' noya hua'anëntacaiso marë'. Ya'ipi hua'ano'sa marë' Yosë nontoco' noya nicacaiso marë'. Noya hua'an nipachin, co aquëtë' piyapi'sa' nino'huiapihuë'. Sano yonquiatëhua', noya ya'huaríhua'. Ina quëran Yosë yonquiatëhua', noya nisarihua'. ³ Ina pochín Yosë nontacaso' nóya. Inaso' nicha'ërinpoa'. Nontohuatëhua', noya nataninpoa'. ⁴ Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ëcaso' nohuantërin. Nanamën no'tëquën nitochina'. ⁵ Yosëíchin chinotacaso' ya'huërin. Oshahuanëhua' ni'ton, inimicotopirëhuahuë', Quisocriso nanan anoy- atërinpoa'. Inasáchin Yosë anohuitërinpoa'. Inaso' Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitimarín. ⁶ Quisocriso inaora nohuanton, nicha'ëinpoaso marë' chiminín. Chim- inaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Tahuëri nanihuachina', Yosë yanicha'ërinpoaso' anitotërinpoa'. ⁷ Ina nanan sha'huica'huaso marë' Yosë acorinco. A'parinco nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. "Yosë no'tëquën nontërinpoa'. Ina natëco'," itërahuë. Tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë, co nonpinahuë'.

⁸ Napoaton nani parti niyontonpachina', quëmapi'sa' Yosë nonchina', tënahue. Ama no'huichinasohuë'. Ama nisha nisha ninonchinasohuë'. Noyápiachin cancantatona', Yosë nonchina'. ⁹ Sanapi'santa' noya niina'. A'naquën sanapi'sa' nitapacaisoráchin yonquipi. Na'con na'con yanco nitonpomototopi, notohuaro' miyo pë'pëpi, nisha nisha a'sontanpapi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso' pa'yatopi. Ainën tapacaisoráchin yonquipi. Yosë imarinsopitaso nipirinhue', ama inasáchin yonquiatonahuë', sano yonqui'ina'. Ama piyapi'sari pa'yatacaiso marëáchin nitapainasohuë'. ¹⁰ A'mopiso' ama na'con na'con yonqui'inasohuë'. Noya nicacaiso' na'con na'con yonqui'ina'. Yosë imapi ni'ton, inaíchin chinochina'. ¹¹ Yosë nanamën a'chinpachina', sanapi'sa' ta'tatona', noya nataina'. Natanahuatona', noya natëina'. ¹² Niyontonpatama', quëmapi'sa' pënëenchina'. Sanapi'saso nipirinhue', co pënëntacaso' ya'huërinhuë'. Ama quëmapi'sa'

camaiinasohuë', ténahuë caso'. Ta'tatona' nataina'. ¹³ Atan'ton Yosëri ninin. Ina quëran Ipa ninin Atan catahuacaso marë'. ¹⁴ Naporahuatón, sanapi'ton co noyahuë' ninin. Sopairi nonpintohuachina, ina natëton oshahuanin. Co Atan nonpintërinhuë'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhüë' hua'huinpita noya aso'sohuachina', Yosëri noya ni'sarin. "Yosë catahuarinco," ta'tona', imamiachina'. Piyapi'sa' noya nosoro'ina'. Noyasáchin ni'ina'. Sano yonqui'ina'. Inapohuachina', nicha'ësarín.

3

Ansiano'sa' acocaso' ya'huërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquën. Ansiano yaya'compachina', noya yonquiapi. Ansiano'sa' tēhuēnchachin catahuarinēnpoa'. ² Napoaton yaya'compachina', nōya nipisopitaráchin ya'coina'. Ama piyapi'sari pinocaiso marēhuë' noyasáchin niina'. A'na sa'ináchin ya'huëchina'. Co monshihuanacaiso' ya'huërinhuë'. Sano yonqui'ina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imaina'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. A'chinacaiso' noya nitochina'. ³ Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Sano yonqui'ina'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. ⁴ Ya'ipi pëinēnquë ya'huëpisopita noya a'paiatona', a'chinchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Sanoanan quëran pënënpachina', noya natërapí. Pa'pina' noya ni'sapi. ⁵ Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinhuë', a'napitarinta co yanatëponhuë'. Napoaton co nanitërinhuë Yosë imapisopita noya catahuacaso'. ⁶ Hua'qui imapisopitaráchin ansiano ya'coina'. Nasha imarinso' ya'compachin, co noyahuë' yonquiamara: "Caso' ansianoco ni'ton, noya noyaco," tapon nimara yonquinēnquë. Iráca sopai hua'an ina pochin yonquihuachina, Yosëri ana'intërin. Ni'cona inapochachin ana'intochinquëma'. ⁷ Noya nininsoráchin ya'coina'. Noya nipachina', co imapisopitarihuënta' noya ni'sapi: "Inaso' noya quëmapí," tosapi. Co noyahuë' nicaponahuë', ya'compachin, sopai hua'ani nonpintaton, minsëarin. Piyapi'sarinta' tēhuapi.

Tiacono'sa' acocaso' ya'huërinso'

⁸ Ansiano'sa' catahuarinsopitaso' tiacono'sa' topi. Inapitanta' natëtono'sa' niina'. No'tëquënáchin noina'. Ama nisha nisha noinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama nonpinatona', coriqui canainasohuë'. ⁹ Yosë anitotërinpoaso' nōya nitochina'. Nitotatona', cancanëna quëran huarë' natëina'. Inapohuachina', noyápiachin cancantapi. ¹⁰ Ama a'naroáchin aya'concosohuë'. Pi'pian tēnitoma', ni'co'. Noya nipachina', ya'coina'. ¹¹ Tiaconaro'santa' natëtono'sa' niina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuë'. Ama pinochinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Noyasáchin niina'. ¹² Tiacono'saso', a'naíchin sa'ina' ya'huëchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Ya'ipi pëinēnquë ya'huëpisopita noya a'paitona', a'chinchina'. Ina pochin cancantërinso-pitarachin ya'coina'. ¹³ Tiacono'sa' noya nipachina', imapisopitari noya ni'sapi. Noya Yosë marë' sacatohuachina', chini chiníquën cancantapi. Quisocristo noya natëtona', nanamën a'chinapi.

Yosë huëntonēnquë ya'conpispopita

¹⁴⁻¹⁵ Na'con yonquiatēnquën api, nicaponquën yapa'sarahuë. "Co hua'quiya quëranhuë' pa'sarahuë topirahuë'. Hua'qui quëran a'na' pa'samarahuë," ta'to, iso quirica ninshitaranquën pënëna'huanquënso marë'. Yosë huëntonēnquë ya'conpatëhua', onpopinsona nicacaso' sha'huitaranquën. Yosëso' nanpiárin. Canpoarë chachin ya'huërarín. Nanamën no'tëquën anitotërinpoa'. Imarëhuasopita niyontopatëhua', no'tëquën a'chinaríhua'. ¹⁶ Iráca co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporaso' Quisocristo anohuitërinpoa': "Ma noyacha inaso paya," tēnhua'. Yosë hui'nin isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Ispirito Santo chachin anitotërinpoa' Yosë hui'nin nininso'. Nanpíantahuachina, anquëniro'sarinta' quënanpi.

Imapisopitari ya'ipi parti paatona', nanamën sha'huirapi.
 Na'a piyapi'sa' natëpi.
 Iporaso' Yosë'pa' noya ya'huërin. Inatohua' Yosëri quëpantarin.

4

Yosë nanamën a'porapiso'

¹ Tëhuëchachin Ispirito Santo ninoton, a'ninquëchin sha'huitërinpoa': "A'na tahuëri a'naquën piyapi'sa' Yosë nanamën a'porapi. Sopai natëtona', nonpin nanan a'chinpachina', imasapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, naporapi," tënin. ² Naporo' nonpina'piro'sa' ya'huapona' piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co no'tëquën nonsapihuë'. Nitotaponaraihuë', co cancanhuanhuë' pochin nicatona', co natëtochináchinhuë' cancantapi. Hua'qui' sopai natëtona', co huachi nanitapihuë' Yosë natëcaiso'. Inapitaso' nisha a'chinapi. ³ "Ama sanapi macosohuë'. Nisha nisha cosharo' a'poco huachi," tosapi. Napopirinahuë', Yosë ya'ipi cosharo' ninin capacaso marë'. Nanamën nitotatëhua', Yosë natëhuatëhua', co a'poarihuahuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', caparihua'. ⁴ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Napoaton nóya. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', ya'ipiya noya caparihua'. ⁵ Yosë quiricanën yonquiatëhua', Yosë nontohuatëhua', noya capacaso', tënin Yosë.

Quisocriso marë' noya sacatacaso' ya'huërin

⁶ Nani pënënanquën. Ina nanan a'chinpattan, noya nisanan. Quisocriso noya ni'sarinquën. Cosharo' achiniririposo pochin Yosë nanamën natëhuatan, achinicananarinquën. No'tëquën a'chintërainquën ni'ton, noya imasaran.

⁷ Nonpin nanano'saso nipirinhuë' tananpitëquë'. Inahuara yonquinëna quëran naporapi ni'ton, tananpitëquë'. Inapitaso' topinan quëran a'chinapi. Quëmaso nipirinhuë' nani tahuëri yonquiquë' Yosë noya imacaso marë'. ⁸ Nani tahuëriya sacatohuatëhuara, chinipirëhuahuë', noya noya Yosë imacaso' yonquihuatëhua', achinicananinpoa'. Achinicananpachinpoa', noya noya nisarëhua', tënhuë. Noya noya imapatëhua', isoro'paquë noya nanpiarëhua'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' nanpimiatarihua'. ⁹ Caso' no'tëquën pënëntërahuë, ya'ipi piyapi'sa' natëina'. ¹⁰ Ina marë' paatëhua', Yosë nanamën sha'huirarëhua'. Parisitarihuarahue', a'chinárëhua'. Yosëichin ninarëhua'. Inaso' nanpiarin ni'ton, ya'ipi piyapi nicha'ëcaso' nohuantërin. Natëhuatëhua', anoyacancantatonpoa', nicha'ësarinpaoa'.

¹¹ Nani a'chintëranquën ni'ton, inachachin api a'chinquë'. A'chinaton, pënëntëquë' natëina'. ¹² Co mashonquënhuë' niponahuë', noya pënëntëquë' mashoro'santa' natëinënquën. Ya'ipi piyapi'sa' noya nontëquë'. Nosoroaton, catahuaquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë natëquë'. Sano yonquiaton, noyápiachin cancantëquë'. Noyasáchin niquë' imapisopita nonainënquënso marë'. ¹³ Niyontonpachina', Yosë quiricanën nontëquë'. Ina nontaton, pënëntëquë'. Quisocriso nanamën a'chintëquë'. Ca cancona'huarë' inapoquë'. ¹⁴ Iráca ansiano'sa' niyontonahuatona', acorinënquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Së'huamotorahuatënënquën, nanan quëtërinënquën a'chinamaso marë'. Ina quëran Yosë catahuarinquën nóya a'chinamaso'. Ama ina naniantaton, topinan ya'huëquësohuë'.

¹⁵ Yosë nanamën na'con yonquiaton, a'chináquë'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaquë'. Ina quëran pënënpattan, a'napita noya ni'sarinënquën. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya noya pënëntërin," tosapi. ¹⁶ Nani tahuëri yonquiquë' nóya imacamaso marë'. Naporahuaton, no'tëquën a'chinquë'. Inapohuatan, Yosë catahuarinquën imamiataton cha'ëcaso marë'. A'napitanta' natanpachinquën, cha'ësap.

5

A'naya a'naya pënëncaso ya'huërinso'

¹ Mashoro'sa' co noyahuë' nipachina', ama no'huiquësohuë'. Tata pochin nicaton, sanoanan quëran pënëncuë'. Napopináchin pi'ipitëramaso', iyaparin pochin ni'quë'. Inapitanta' nosoroaton, sanoanan quëran pënëncuë'. ² Sanapi'santa' pënëncuë' ya'huërin. Payaro'sa' nipachin, mama pochin nicaton, sanoanan quëran pënëncuë' noya cancanchina'. Imoyaro'santa' napopináchin pi'ipitëramaso' oshiparin miáchin pochin ni'quë'. Ama inapita pi'pian tëranta' narintëquësohuë'. Noyasáchin yonquiaton, nontëquë'.

Quëyoro'no'sa' napopiso'

³ Isonta' api, imapisopita sha'huitëquë' nitochina'. “Quëyoro'no'sa' noyá sa'ahuamia nipachina', nosoroatoma' catahuaco',” itëquë'. ⁴ Nipirinhüë', hua'huinpita ya'huëtöhuachin, inapita pënëncuë' a'shina catahuaina'. Aminpitarinta' catahuaina'. Aso'sorin ni'ton, inahuarinta' i'huëretanta'ina'. Nosoroatona', nocomanta'ina'. Ina Yosë na'con nohuantërin. ⁵ A'naquën quëyoro'no'saso nipirinhüë', co hua'huinpita ya'huëtërinhuë'. Yosëichin yonquiarin. “Ina catahuarincó,” ta'ton, nani tahuëri Yosë nontarin. Tashirë chachin nontarin. Inapitaso' catahuahua'. ⁶ A'naquën quëyoro'no'saso nipirinhüë', nipa'yatacasoáchin yonquipi. Nanpiaponahuë', chimipi pochin cancantopi. Co huachi Yosë yonquipihuë' ni'ton, co inapita catahuacaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Nani api sha'huitëranquën. Ya'ipi imapisopita pënëncuë' natëina'. Ama a'napitari pinocaiso marëhuë' noya niina'. ⁸ Quëmopinëna' tëhuëncachin nosorocaso' ya'huërin. Pahuantöhuachina', catahuaina'. A'shina', pa'pina', hui'ninpita, inapita na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Catahuaina', nocomana'ina'. Insoarisona co nocomahuachinahuë', co huachi Yosë natëapihuë'. Co quëmopinëna' nosoröhuachinarahuë', na'con na'con oshahuanapi.

⁹ A'naya a'naya niyontonpiquë quëyoro'no'sa' nininënpita ninshichina' catahuacaiso marë'. Payaro'saráchin acoina', saota shonca pi'ipitërinso'. A'naíchin so'yatërinso'. ¹⁰ Noya nininsoráchin aco'ina'. Iso pochin nipisopita: Hua'huinpita noya aso'sorinso'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, o'shitërinso'. Co manta' apirarinsöhuë'. Piyapinën pochin cancantaton, imapisopita catahuarinsö'. Parisitopisopita nosororinsö'. Noyasáchin nininsö'. Ina pochin nipisopita aco'ina'.

¹¹⁻¹² Nanon quëyoro'no'saso nipirinhüë', ama acoinasöhuë'. “Quisocristo marëáchin sacatarahuë, co so'yantapöhuë’,” taponahuë', oshaquëran ina naniantaton, naquëranchin so'yaantacaso' yonquiantapon nimara. So'yaantacaso' noya nipirinhüë', ma'sona Quisocristo sha'huitërinso' co naniantacaso' ya'huërinhuë'. Naniantöhuachin, ina marë' oshahuanarin ni'ton, ama inapitaso' acoinasöhuë'. ¹³ A'naquëonta' topinan ni'tapona' pa'sápatona', chiropi. Naporahuaton, ma'tona ma'tona nonsapi, pinotapi, co napocasöhuë' nipirinhüë'. ¹⁴ Napoaton nano'sa' so'inari ayananpihuachina', so'yanta'ina', tënahüë. So'yantatona', hua'huaanta'ina'. So'ina', hua'huinpita, inapita nocomahuachina', noya nisapi. Napöhuachina', co a'napitari pinosapihuë'. ¹⁵ Ni'quë' api. A'naquën quëyoro'no'sa' nani nisha cancantopi. Quisocristo a'porahuatona', sopai natëpi.

¹⁶ Quisocristo imapatëhua', noya niahua'. Quëyoron quëmopinënpoa' ya'huëhuachin, canpoari chachin catahuahua' noya nanpicaso marë'. Ina quëran a'napita imapisopitarinta' sa'ahuamiaro'sarachin catahuaina'.

Ansiano'sa' nininsö'

¹⁷ A'naquën ansiano'sa' noya noya Yosë marë' sacatopi. Paatona', nani tahuëri a'chinápi, pënëntápi. Inapita noya noya ni'co'. ¹⁸ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. “Toro asacatöhuatama', a'caco'. Trico i'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocösohuë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin,” tënin. “Piyapi asacatöhuatama', pahuëreco',” tënin anta'. Napoaton ansiano'sa' Yosë marë' sacatopi ni'ton, catahuaco'. Ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasöhuë'.

¹⁹ Nanan natantohuatan, ama a'naroáchin natéquésoshué'. A'na piyapiriachin ansiano sha'huirapihuachin, co natécaso' ya'huërinhué'. Catoya'pihué nipon, caraya'pihué nipon, inachachin sha'huirapihuachina', naporu huaré' natëtéqué'.

Nisha nisha pënëntërinso'

²⁰ Ansiano tëhuënhachin co noyahué' nipachina, pënëncaso' ya'huërin. Ya'ipi imapisopita ayontonahuaton, chiníquën pënëncué'. A'napitanta' të'huatatona', noya nicacaiso maré' pënëncué'.

²¹ Tata Yosë Quisocristorë chachin ni'sarinpoa'. Anquëniro'sa' acorinsopitanta' ni'sarinënpoa'. Napoaton api, ya'ipiya no'téquën pënëncué'. Ama a'naroáchin ana'intéquésoshué'. Noya natantéqué' no'téquën nitotacaso maré'. Ina quëran no'téquën yonquiaton, pënëncué'. Inso tëranta' co noyahué' nipachina, pënëncaso' ya'huërin. ²² Ansiano yaacohuatan, noya yonquiaton, oshaquëran acoquë'. A'naroáchin acohuatan, co noyahué' nipachina, quëmanta' na'ianan. Noyasáchin niquë'.

²³ Apira apira yacanianoran ni'ton, ama api i'sharáchin o'quésoshué'. Pi'pian huinonta' o'quë', aquëtë' caniotan.

²⁴ A'naquën co noyahué' nipachina, ya'ipi piyapi'sari nitotopi. "Inaso' oshahuanin. Ina maré' Yosëri ana'intarin," topi. A'naquënso nipirinhué' oshahuanaponahué', co a'naroáchin nitotërëhuahué'. Nipirinhué', co cancanën quëran imarinhué' ni'ton, oshaquëran nitotarihua'. ²⁵ Inapochachin a'naquën noya nipachina, ya'ipi piyap'sa' nitotopi. A'naquënso' nóya niponahué', co a'naroáchin nitotërëhuahué'. Oshaquëranchi inanta' nitotarihua'.

6

¹ Patron maré' sacatopisopita, pënëncué' patronëna' noya nicaatona' natëina'. Co natëhuachinahué', no'huitatona', Yosë pinopona' nimara. "Yosë nanamënso' napoonin ni'ton, ina imatona' co yanatërinacohué'," taponá' nimara. Co ina Yosë nohuan-tërinhué'. ² "Patronënantá' Quisocristo imapachin, ama ina maré' chiroinasohué'. Iyaparin pochin nicaatona', noya noya sacachina'. Imarinso' catahuarapi ni'ton, nóya sacachina'. Inanta' Yosëri nosororin ni'ton, noya catahuaina'," itéquë'. Ya'ipi carinquën pënënanquënso', a'chinquë'. Onpopionta' pënëncué' natëina'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ Quisocristo no'téquën a'chintërinpoa'. Natëhuatëhua', noya noya cancantarihua'. A'naquënso nipirinhué' Siniro nanamën co natëtonahué', nisha a'chinpi. Nonpin nanano'sa' a'chinapi. ⁴ "Ya'ipiya nitotërai," topirinahué', co yonquipihué'. Topinan quëran nonsápi. Nisha nisha nanano'sa' yonquiatona', nonconpi. Pa'yatopi piyapi'sa' ano'huitacaiso'. Inapita natanpachinara, niapiratopi, nino'huipi, nipinopi. "Nonpintërinco nimara," ta'tona', co huachi natërapihué'. ⁵ Nitapicancantatona', co niquë'yapihué'. Iráca Yosë nanamën nitotopirinahué', ina naniantatona', co huachi no'téquën yonquipihué'. Ma'sha canacaiso maré' Yosë yaimaconpi. Co ina maré' imacasohué' nipirinhué', napopi. Ama inapitaso' natanquésoshué'.

Canamiatërëhuaso'

⁶ No'téquën Yosë imapatëhua', tëhuënhachin canamiatarihua'. Co na'a ma'sha ya'huëtöpirinpoahué', sano cancantohuatëhua', nóya ya'huarihua huachi. ⁷ Nasitohuatëhua', co manta' ya'huëtërinpoahué'. Naporahuaton, chiminpatëhuanta', ya'ipi ma'shanënpoa' patarihua'. ⁸ Napoaton capacaso', a'mocaso' inapita ya'huëtöhuachinpoa', sano cancantahua'. ⁹ A'naquënso nipirinhué' coriqui canacasoáchin yonquipi. Inasáchin cancantatona', sopai natëpi. Nani ma'sha nohuantatona' huënsonquë ma'sha manëso pochin nisapi. Inasáchin yonquiatona', aquë aquëtë' nohuantapona'. Ina maré' Yosëri chiníquën ana'intarin. ¹⁰ Coriquiráchin pa'yatohuatëra, nisha nisha yonquiré'. Co noyahué' niné'. Nonpiné', ihuatëré', no'huitëré', ina pochin yonquiré'. A'naquën coriquiráchin yonquiatona', Yosë a'popi.

Ina quëran cancanëna quëran co huachi noya cancantopihuë'. Sëtatona', chiníquën parisitapi.

Imamiatacaso' ya'huërin

¹¹ Quëmaso nipirinhüë' api Yosë imaran ni'ton, ama coriquiráchin yonquiquësöhuë'. Noya nicacasoáchin yonquiquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë chinotëquë'. “Inaso' nosoroatonco, catahuarinco,” ta'ton, noya natëquë'. Naporahuaton, ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ma'sha onpoaponahuë', chiníquën cancantëquë'. Sano piyapi niquë'.
¹² Iráca imapisopita niyontonpachinara, chiníquën cancantaton, “Caso' Quisocristo imarahüë,” itëran. Napoaton “Yosë catahuarinco,” ta'ton, sopai minsëquë'. Yosë nani huëntonënquë aya'coninquën ni'ton, imamiatëquë'. Ina quëran a'na tahuëri inápaquë nanpimiataran.
¹³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Inaso' ni'sarinpoa'. Quisocristonta' ni'sarinpoa'. Iráca inanta' chiníquën cancantaton, Ponsio Pirato no'tën nanan sha'huitërin.
¹⁴ Ina yonquiaton, Quisocristo noninso chachin natëquë'. Ama a'napita pinocaiso marëhuë' no'tëquën a'chinquë'. Siniro Quisocristo o'mantaquë huarë' noya natëquë'.
¹⁵ Tahuëri nanihuachin, Yosë nohuanton, o'mantararin. Yosëichin hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi hua'ano'sa' ina natëina'. Copirnorosarinta' natëina'. “Ma noyacha Yosëso paya,” ichina'.
¹⁶ Inasáchin co ta'huantarinhüë'. Nanpirápon inaso'. Noya noya ni'ton, huënaráchin pochin ya'norin. Co ya'carichinachinhüë'. Iráca quëran huarë' co insonta' Yosë quënaninhüë'. Ipora huanta' co quënanarihuarahüë', ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ya'ipiya nanitaparín. Amen.

¹⁷ A'naquën na'con coriqui ya'huëtërin. Inapitanta' api pënënuquë': “Ama a'napita nocancosohüë'. Ama coriquinëmáchin pa'yatocosohüë'. Inaso' co ya'huëmiataponhuë'. Yosë na'con na'con pa'yatoco'. Inaso' co apiratërinpoahuë'. Nani ma'sha quëtërinpoa' nóya cancantatëhua, ya'huëcaso marë'.
¹⁸ Na'a coriqui ya'huëtohuachinquëma', a'napita nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha pahuantohuachina, quëtoco'. Ama manta' apiracosohüë'. Noya nico'.
¹⁹ Inapohuatama', Yosë'pa' canamiatarama'. Inaquë noya noya nanpimiatarama,” itëquë'.

Tiquinamën pochin pënëninso'

²⁰ No'tëquën api Quisocristo nanamën a'chintëranquën. Ama naniantatonhuë', noya imaquë'. Nonpin nanano'saso nipirinhüë' ama natanquësöhuë'. Nisha nisha nonpi. “Ya'ipiya no'tëquën nitotërai,” topirinahuë', co no'tëquën nitotopihuë'.
²¹ A'naquën nisha nanan imatona', Yosë a'popi. Ama inapita natëquësöhuë'.

Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquën. Nani ninshitëranquën huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitaantarinsó'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' isëquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocriso acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Quisocriso imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. ² Timotionquën ninshitaranquën. Nosoroatënquën, hui'nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoro'inquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocrisonta' inachachin catahuainquën. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, inasáchin natërëhua'.

Timotio noya imarinsó'

³ Iráca shimashonëhuëpita Yosë chinotopi. Inapochachin canta' chinotërahuë. Yosë nanamën no'tëquën natëto, chinotërahuë. Ina marë' noyápiachin cancantërahuë. Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontato, quëma yonquiranquën. Noya imaranso marë': "Yosparinquën Sinioro," itërahuë. ⁴ Iráca yapatohuatënquëna, sëtatón na'nëran. Ina yonquiato, na'con yani'nanquën. Onpopionta' nicato noya cancanchi, tënahüë. ⁵ Cancanën quëran huarë' Quisocriso natëran. Mamapaya'ton natërin. Noita inaso'. Ina quëran mama Ionisanta' natëton, a'chintërinquën. Ipora quëmanta' imaran, tënahüë. Ina yonquiarahuë.

⁶ Iráca së'huamotorahuatënquën, acoranquën pënëntamaso marë'. Naporo' Yosë chachin ananitërinquën ni'ton, nóya pënëntëran. Imapisopita noya a'chintëran. Iporanta' api, ina yonquiaton chiníquën cancantëquë'. Ni'quë'. Pënsha yatacopihuachina, pishitohuatëra noya orotaantarín. Inapochachin chiníquën cancantaton, pënëntaantaquë', tënahüë. Napoaton ninshitaranquën achinicancana'huanquënso marë'. ⁷ Yosë co nohuantërinhuë' tē'huacaso'. Ispirito Santo chachin achinicancaninpoa' sopai minsëcaso marë'. Inasáchin ananitërinpoa' piyapi'sa' nosorocaso'. Catahuarinpoa' cancänënpoa quëran no'tëquën yonquicaso'. ⁸ Ama tapanatonhuë', Sinioro nanamën a'chináquë'. Ina a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Ama ina marënta' tapanquësohuë'. Quëmanta' a'chinanso marë' aparisitohuachinënquën, chiníquën cancantëquë'. Napohuatan, Yosë catahuarinquën noya ahuantamaso'. ⁹ Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Co noyahuë' nipirëhuahuë', nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Co'huara isoro'pa' acoyátërasohuë', ninotonpoa', nosororinpoa'. Naporo' chinotërin Quisocriso a'paimacaso'. Ina imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. ¹⁰ Nosororinpoaso' nani anitotërinpoa'. Quisocriso o'marin ni'ton, nitotërëhua'. Quisocriso chachin nicha'ërinpoa'. Nanpiantarahuatón, chimirin minsërin. Nanamën natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. Chiminarihuarahüë', nanopiantarihua'. Nanamën quëran anitotërinpoa'.

¹¹ Yosë acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'. Pënënta'huaso marë' a'parinco. Ina nohuanton, nisha piyapi'sa' a'chintarahüë. ¹² Ina marë' aparisitopirinacohüë', co tapanato yaa'porahuë'. Quisocriso imamiatarahuë. Ina nohuitato, inasáchin natërahuë. Ya'ipi nanitaparín. Nani sha'huitërinco nanamën a'china'huaso' ni'ton, noya a'paiarinco. O'mantaquë huarë' nanamën ya'huëmiatarín, tënahüë.

¹³ No'tëquën api a'chintëranquën. Inachachin quëmanta' a'chinquë'. "Quisocrisotóichin anoyacancantërinpoa'," ta'ton inasáchin natëquë'. Ina nosoroaton, a'napitanta' nosoroquë'. ¹⁴ Yosë nohuanton, nanamën no'tëquën nitotëran. Ama manta' nisha a'chinquësohuë'. Ispirito Santo catahuarinquën no'tëquën yonquicamaso'. Nani ya'coancantërinpoa' catahuainpoaso marë'.

¹⁵ Tashinan pëiquë po'mohuachinaco, ya'ipi Asiaquë imapisopita patërinaco. Huiquiro, Imoquinisi, inapita quëran huarë' napotërinaco. Nani nitotëran, tënahüë.

16-17 Onisiporoso nipirihuë', co naniantërincohuë'. Nomaquë huë'sahuaton, yonisápatonco, quënaninco. Co tapanatonhuë', tashinan pëiquë ni'quirinco. Na'aro' achinicananinco. Ina marë' ya'ipi pëinënquë ya'huërsopita Siniorori na'con catahuain, ténahuë. ¹⁸ Ipiquoënta' na'con catahuarincoso' nani nitotëran. Ina marë' Yosë nontërahuë. "Na'con nosororinco ni'ton, Sinioro o'mantahuachin, inanta' nosoroquë'," itërahuë, Yosë nontato.

2

Sontaro pochin nininso'

¹ Quëmanta' api: "Quisocristo catahuarincó," ta'ton chiníquën cancantëquë'. Ina imapatëhua', inaora nohuanton catahuarinpó' chiníquën cancantacaso'. Hui'nahuë pochin nicatënquën, pënënananquën. ² Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë nanamën a'chintërahuë. Quëmanta' natanan. Inapochachin quëmanta' caraíchín quëmapi'sa' huayonahuaton, ina nanan chachin a'chintantaquë'. Noya natërsinopita a'chintëquë'. Inahuanta a'napita a'chintacaiso marë' inapotëquë'.

³ Noya sontaro pochin niquë'. Inaso' parisitohuachina, ahuantërin. Inapochachin quëmanta' Quisocristo marë' parisitohuatan, ahuantëquë'. ⁴ Sontaro ya'conpatëra, co huachi a'na sacato yonquirëhuë'. Capitanáchin natëré'. Ina nohuantërsinóáchin ninë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristoachin natëcaso' ya'huërin. ⁵ Isonta' yonquiquë'. Canatacaso marë' ya'nipihuatëra, ya'nipi hua'an sha'huitërinpo' ma'sona noya nica-caso'. Co natëhuatërahuë', co canatëréhuë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo non-inso' natëahua'. ⁶ Iminquë chiníquën sacatërsinso pochin Yosë marë' chiníquën sacata-caso' ya'huërin. Sha'tona'pi noya sacatohuachina, cosharo' ya'huëtërin. Cayahuachina, inari'ton manin. ⁷ A'chintaranquënso' api yonquiráquë'. Quisocristo catahuarinquën noya noya yonquicamaso marë'.

⁸ Quisocristo na'con yonquiquë'. Isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'. Chiminaponahuë', nanpiantarin. Ina nanan chachin a'chinárahue'. Ina imapatëhua', nicha'ësarinpó'. ⁹ Ina a'chinahuëso marë' parisitërahuë. No'huitonaco, tashinan pëiquë po'morinaco. Apina'pi pochin nicatonaco, catinatërinaco. Inapotopirinacohuë', Yosë nanamënso' co nanitopihuë' inapotacaiso'. Nisha nisha parti a'chinapi ni'ton, nahuinin. ¹⁰ "Yosë nohuanton, huayoninsopita oshaquëran imasapi," ta'to, ya'ipiya ahuantërahuë. Quisocristo imapachina', nicha'ësarín. Oshanëna' inquitahuaton, anoyacancantarín ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' nanpiantarapi. Inatohua' noya noya ya'huëcontapi. Co onporonta' pipiapihuë'.

¹¹ No'tëquën itëranquën.

Yatëpapurinënpoahuënta', imamiatohuatëhua', inarë'quënpó' nanpimiatarihua'.

¹² Parisitapirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', a'na tahuëri inarë'quënpó' hua'anëntarihua'

Nipirihuë', ina a'pohuatëhua', inanta' a'poarinpoa'.

¹³ Co no'tëquënáchin imapirëhuahuë', inaso' no'tëquën nontërsinpoa' ni'ton, noya a'paíarinpoa'.

Nani sha'huitërsinpoa' ni'ton, co nanitërinhuë' nonpintinpoaso'. Co onporonta' nisha cancantarínhuë'.

Yosë marë' sacatëréhuaso'

¹⁴ Ina nanan chachin api ya'ipi piyapi'sa' sha'huitaantaquë' yonqui'ina': "Yosë ni'sarinpoa' ni'ton, ama nisha nisha ninontocohuë'," itëquë'. Inahuara yonquinëna quëran nisha nisha ninontohuachinara, topinan quëran nonsapi. Insosona inapita natanpachina', co huachi noya Yosë imasapihuë'. Nisha cancantatona', yaa'poapi. ¹⁵ Noyasáchin niquë' Yosë noya ni'inquën. Yosë nanamën ma'sona tapon naporinsopita noya nitotaton, no'tëquën a'chinquë'. Ina marë' noya sacatohuatan, co Yosë'pa'

tapanaranhuë'. ¹⁶ Nonpin nanano'saso nipirinhüë' tananpitëquë'. Ama natanquësohuë'. Topinan quëran ninontapi. Inapita imapatëhua', co huachi Yosë pochin yonquiarëhuahuë'. ¹⁷ Ni'quë'. Panca yonitohuatëra, nohuarotërë'. Inapochachin nonpin nanano'saso', yatapicancaninpoa'. Iminio, Huirito inapitaso', nonpin nanan a'chinapi. ¹⁸ Yosë no'tëquën a'chintopirinpoahuë', co huachi natëpihuë'. “Yosë nani piyapi'sa' ananpitatë pochin nitërin. Co huachi a'na tahuëri ananpitaantaripoahuë',” toconpi. Napopi ni'ton, co huachi a'naquën imapihuë'. ¹⁹ Yosë nanamënso nipirinhüë' ya'huárin, Yosë chachin acorinso'. Natëricho pëi' achinirinsó' pochin ni'ton, ya'huëmiatarin. Cato quëran chachin ninshitopi. “Ya'ipi imapisopita Yosëri nohuitërin,” ténin. “Quisocriso imapisopita nóya cancanchina'. Ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita nanianchina',” ténin anta'.

²⁰ Panca pëiquë nisha nisha ma'sha ya'huërin inaquë o'shitacaso marë'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, nasha minë' ninshirayáchin masahuatë', o'shitërë'. Minëtë', pa'chitë', inapitaso nipirinhüë' co ina marë' ya'huërinhuë'. Në'huëi' acocaso marë', hui'sëcaso marë', inapita marë' ya'huërin. ²¹ Inapochachin co noyahuë' yonquiramaso' naniantohuatama', ninshiraya minë' pochin nisarama'. Noyasáchin cancantohuatama', Yosë nohuantarinquëma'. Acoarinquëma' noya nicacaso marë'.

²² A'naquën hui'napi'saso' nisha nisha yonquiatona', pa'sápi. Ama ina pochin yonquiquësohuë'. Noyasáchin nicacaso' yonquiquë'. Ya'ipi cancanën quëran Quisocriso natëquë'. Ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ya'ipi imarëhuaso capininpoa' noya nini'tëhua', ya'hua'ahua'. Noyápiachin cancantatëhua', Siniro nontërëhua' catahuainpoaso marë'. ²³ A'naquën co Yosë yonquiatonahuë', nisha nisha ninontapi. Topinan quëran ninontatona', nino'huiapi. Quëmaso nipirinhüë' ama inapitarë'quën chiníquën ninontocosoahuë'. ²⁴ Siniro piyapinënpoa' nipatëhua', co piyapi'sa' no'huicaso' ya'huërinhuë'. Noya nontacaso' ya'huërin. Noya nitotatëhua', a'chintahua'. No'huipirinpoahuë', ama no'huiahuasoahuë', ahuantahua'. Sanoanan quëran nontahua'. ²⁵ Nisha nanan imapachina, oshaquëran pënëanhuan'. Ama no'huitatëhuahuë', a'chintahua'. Yosëri catahuahuachin, oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', no'tëquën yonquiapona' nimara. ²⁶ Yonquicaiso marë' sanoanan quëran pënëanhuan'. Huënsonquë ma'sha manëso pochachin sopairi nani manin. Camaihuachina, natëpi. Nipirinhüë' pënënpatëhua', sopai quëran cha'ëpona' nimara.

3

Aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapisopita

¹ Isonta' api pënëanta'inquën. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, co huachi noya ya'huapihuë'. ² Piyapi'sa' niapiratatona', co huachi a'napita yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantapi. A'napita nocanapi. “Caso' noya noyaco,” ta'tona', a'napita co noyahuë' ni'sapi. Nipinosapi; Yosënta' pinosapi. A'shina', pa'pina', inapita co natërapihuë'. Nani ma'sha quëtopirinahuë', ina marë' “Yosparinquën,” co itopihuë'. Co Yosë chinotapihuë'. ³ Co pi'pisha tëranta' ninosoroapihuë'. Co niquë'yaapihuë'. Nionpinapitona' nisha'huirapiapi. Nimonshitapi. Ni'ni pochin cancantatona' niahuëapi. Noya nininsopita co pi'pisha tëranta' nohuantapihuë'. ⁴ Iina niponaraihuë', nonpinapitona' sha'huirapiapi. Co huachi yonquiapihuë': “Quiyasáchin nitotërai,” tosapi. Nipa'yatacasoáchin yonquiatona', co huachi Yosë nohuantapihuë'. ⁵ “Quiyanta' Yosë imarai,” topirinahuë', co tëhuënchachin imapihuë'. Chinotopirinahuë', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co Yosëri catahuarinhuë' ina pochin cancantacaiso'.

Ama inapita natanquësohuë'. Tananpitëquë' pa'ina'. ⁶ Na'a piyapi'sa' anishacancantapi. A'naya a'naya pëiquë paatona', sanapi'sa' nonpintopi. Nonpintatona', a'chintapirinahuë', a'naquënso' noya natanpi. “Oshahuanco ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin,” ta'tona', co chiníquën cancantopihuë'. Nani ma'sha nohuantatona', co sano yonquipihuë' ni'ton, a'naroáchin natëtopi. ⁷ Nisha nisha nanan yanatanapona'. Yosë no'tëquën noninsoso nipirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton co Yosë nohuitopihuë'.

⁸ Iráca cato' pënotono'sari Moisësë chinitopi. Canisë, Canprisë inapita itopiso'. Moisësë no'huitona', copirno nonpintopi ama natëcaso marëhuë'. Inapochachin ipora nisha a'china'piro'sa' co noyahuë' yonquiatona', co Yosë nohuantopihuë'. No'tëquën noninso' co yanatanpihuë'. Nisha nanan imatona', co Yosë imasapihuë'. ⁹ A'chintohuachina, a'naquën natëpirinahuë', oshaquëran co huachi natërapihuë'. “Nonpinápi,” ta'tona', co huachi imasapihuë'. Inapochachin iráca ina pënotono'sari nonpintopirinahuë', piyapi'sari oshaquëran no'tëquën nitotahuatona', a'popi huachi.

Paonori Timotio pënëninso'

¹⁰ Quëmaso nipirinhüë' noya cancantaton, hua'qui' ca'tananco. Yosë nanamën a'chinpatëra, noya natanan. Ya'ipi naporahuëso' ni'nan. Yosëichin yonquiato, imamiatarahuë. Cancanëhuë quëran huarë' natërahuë. Co piyapi'sa' no'huirahuë', nosororahuë. Ma'sha onpoaporahuë', chiníquën cancantërahuë. ¹¹ Aparisitopirinacohüë', ahuantërahuë. Ya'ipi ni'nan ni'ton, nitotëran. Antioquiaquë, Iconioquë, Nistraquë, inaquëpita chiníquën parisitaporahuë', Siniro catahuarinco ni'ton, cha'ërahuë. ¹² Ya'ipi cancänëpoa quëran Quisocriso imapatëhua', aparisitarinënpoa'. ¹³ Co noyahuë' nipisopita, nonpintëro'sa', inapitaso' aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Na'con piyapi'sa nonpintopi quëran, a'napitarinta' nonpintapi.

¹⁴ Quëmaso nipirinhüë', Yosë nanamën imamiatëquë'. Nani iráca mama, mama paya, ca, a'napitanta' a'chintërainquën, cancänë quëran huarë' natëran. Noya nohuitërancoi ni'ton: “No'tëquën a'chintëraincoi,” ta'ton, imamiatëquë'. ¹⁵ Hua'huatapon quëra huarë' Yosë quiricanën nohuitëran. Ina quëran Yosë nontërinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Ina nitotohuatëhua', Quisocriso natëhuatëhua', cancänënpoa' anoyacancantërinpoa'. ¹⁶ Ya'ipi Yosë quiricanënso' nóya. Yonquirinso chachin Yosëri aninshitërin. Quiricanën quëran a'chintërinpoa'. Pënëninpoa' co noyahuë' ninëhuasopita naniantacaso marë', nóya ayonquirinpoa'. Anitotërinpoa' no'tëquën Yosë natëcaso'. ¹⁷ Quisocriso imapatëhua', quiricanën quëran catahuarinpoa' noya nicacaso marë'. Nitotatëhua', natëhuatëhua', nóya nisarëhua'. Ina marë' quiricanën quëtërinpoa'.

4

¹ Yosë ni'sárinpoa ni'ton, pënënananquën. Quisocrisonta' ni'sárinpoa ni'ton, “nanamën a'chináquë,” tënahuë. A'na tahuëri inaso' o'mantararin isoro'pa' hua'anëntacaso marë'. Naporo' chiminpiisopita, nanpirëhuasopita, ya'ipinpoa' coisë pochin no'tëquën sha'huitarinpoa'. Oshahuano'sa' ana'intarin. Natëréhuasopitaso' noya acoarinpoa'. Napoaton Yosë marë' noya sacatëquë'. ² Nanamën a'chináquë'. Piyapi'sa' yanatanpachina', a'chintëquë'. Sacai' a'chinacaso nipirinhüë', onpopionta' a'chináquë'. A'naquënso' co yaimapachinahuë', no'tëquën sha'huitëquë' natëina'. Co noyahuë' nipachina', pënënuquë'. Noya nontëquë' chiníquën cancantatona', imaina'. Ya'ipi piyapi'sa' a'chintëquë' noya nicacaiso marë'. Nipirinhüë', ama no'huiquësohüë'. Sanoanan quëran pënënuquë'. ³ A'na tahuëri piyapi'sa' co nohuantapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. Nonpin nanano'sa' nisha nisha a'chinpachina', pa'yatapi. Inahuara costapisorachin yanatanapi. ⁴ Yosë no'tëquën noninso' a'porahuatona', piyapi yonquirinso' natëapi. ⁵ Quëmaso nipirinhüë', yonquínahuan niquë'. Aparisitohuachinënuquën, ama no'huitatonahuë', ahuantëquë'. A'naya a'naya Yosë nanamën a'chintëra'piaquë'. Co imapisopitahuënta' nitochina'. Ya'ipi imapisopita catahuaquë' noya noya imaina'.

⁶ Ma'sha Yosë marë' tēpapiso pochin co hua'quiya quëranhuë' a'chinahuëso marë' tēpaarinaco. Nani tahuëri naniriarin chimina'huaso'. ⁷ Iráca Yosë sha'huitërinco a'napita a'chinta'huaso'. Nani tiquirahuë. Chiníquën sacatërahuë pochin Quisocriso nóya natërahuë. Co pi'pian tēranta' a'porahuë'. ⁸ Napoaton Yosë'pa' acanaarinco. Quisocriso o'mantahuachin, coisë pochin nicon, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Naporo' noya ninahuëso marë' acanaarinco. Co casáchin acanaarincohuë'. A'napitanta' Quisocriso nosoroatona', “Manóton o'manta'in,” topisopitanta' Yosë'pa' canaapi.

Timotio huëcacao' nohuantërinso'

⁹ Manóton api huëquë' ni'quico. Ama hua'quiquësohuë'. ¹⁰ Timasëso' isoro'paráchin yonquiaton, patërinco. Tisaronicaquë pa'nin. Crisinti Carasiaquë pa'nin. Titonta' Tarëmasiaquë pa'nin. ¹¹ Nocasëíchin isëquë ya'huërarin. Marconta' macaton, quëquë'. Inaso' noya catahuarinco. ¹² Tiquicoso' ya'huëapirinhüë', Ipiquë a'parahuë. ¹³ Aipi a'morahuëso tanontën nininso' Troasëquë huëshirahuë. Carpio pëinënquë ya'huëarin. Huë'patan, quëshico. Quiricarosanta' quëshico. Quiricanëhuë so'nanpinan nininsopita na'con na'con nohuantërahuë.

¹⁴ Aricantëro hua'naquë sacatërinso' chiníquën sha'huirapirincó. Ina marë' Siniiori ana'intarin. ¹⁵ Yosë nanamën a'chinahuë ni'ton, chiníquën no'huirinco. "Nonpiánin," ténin. Napoaton ni'quëna quëmanta inapotochinquën.

¹⁶ Ya'nan coisëquë sha'huirapiponaco, co insonta' catahuarincohuë'. Ya'ipiya tē'huatona', ta'ananpirinaco. Nipirinhüë', co no'huirahuë'. "Ama ina marë' Siniiori ana'intëquësohuë'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁷ Ta'ananpipirinacohüë', Quisocristo catahuarinco. Co patërincohuë'. Achinicananinco ni'ton, inaquënta' ya'ipi Yosë nanamën sha'huirahuë. Nisha nisha piyapi'sa' nani natanpi. Pa'pini' yamaninposo pochin yatëpapirinacohüë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë. ¹⁸ Pa'pi co noyahuë' yonquirapihuachinaconta', onpopionta' nicha'ësarinco. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinco. ¡Ma noyacha Quisocristosó paya! Ipora quëra huarë' inasáchin chinotahua'. Amen.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

¹⁹ Pirisica, Aquira, Onisiporo, sa'in, hui'ninpita, inapita saludos a'patërahuë. ²⁰ Irasito Corintoquë quëparitërin. Tropimo caniorin ni'ton, Miritokuë huëshirahuë. ²¹ Ama api hua'quiquësohuë'. Co'huara o'napi naniyatërasohüë', huëquë'. Ioporo, Potinti, Nino, Craotia, ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënëinquën, saludos a'patarinëinquën.

²² Siniiori Quisocristo achinicanainquën. Ya'ipinquëma' imaramasopita inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Tito ninshitërinso'

Tito yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë huayoninpoa' ni'ton, huëntonënuquë ya'conëhua'. Nóya natëcaiso marë' a'chinarahuë. No'tën nanan a'china'huaso marë' acorinco. Ina natëhuatëhua', no'tëquën imasarëhua'. ² Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri in-ápaquë quëpantarinpoa'. Ya'huërin'pa' ya'huëmiatarihua'. “Ananpitaantaripoa',” ta'tëhua', ina ninarëhua'. Yosë iráca co'huara isoro'pa' acoyátërasohuë', ninotonpoa' yonquirinpoa'. Inaso' co onporonta' nonpintërinpoahuë'. ³ Iporaso huachi tahuëri nanihuachina, inaora nohuanton, nanamën anitotërinpoa'. Yosë sha'huitërinco ni'ton, ina nanan chachin pënënanquëma'. Inaso' nicha'ësaripoa'. ⁴ Titonquën ninshitaranquën. A'chintohuatënuquëna natëton, imaran ni'ton, tëhuëchachin hui'nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Asanocancainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' nicha'ësaripoa'.

Ma'sona Tito nicacaso' ya'huërinso'

⁵ Crita parti ya'huarihua', a'naya a'naya ninanoquë a'chintopirëhuahuë', pahuanarin ya'ipi a'chinacaso' ni'ton, inaquë huëshiranquën: “Imapisopita ya'ipi a'chintacaso ya'huërinso a'chintëquë'. Naporahuaton, ya'ipi ninanoro'saquë ansiano'sa' acora'piaquë',” itëranquën. ⁶ Ansiano'sa' yaacohuatan, noya imapisopitaráchin acoquë'. A'naíchin sa'in ya'huëtërinso'. Hui'ninpitanta' Quisocristo imaina'. A'naquënso' ansiano yaya'conpirinahuë', hui'ninpita co noya cancantopihuë'. Co yonquínahuan nipihuë'. Co pa'pina' yanatëpihuë'. Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinahuë', a'napitarinta' co yanatëponahuë'. Napoaton co inapita acocaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Yosë nohuanton, ansiano'sa' ya'huëpi imapisopita catahuacaiso marë'. Yosëri acorin ni'ton, noyasáchin niina'. Ama nocanchinasohuë'. “Casáchin no'tëquën nitotërahuë’,” topachina', ama acoquësohuë'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. Ama pi'pian tëranta' nonpinatona', canainasohuë'. Insosona ina pochin cancantohuachin, ama ansiano acoquësohuë'. ⁸ Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. Pahuantërinso'pita nosoro'ina'. Noyasáchin ni'tona', a'napita catahuaina'. Sano yonqui'ina'. Yosë natëtona', ina pochin cancanchina'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuachina', a'naroáchin nanianchina'. Ina pochin cancantohuachina', noya ansiano ya'conacaso', tënhuë. ⁹ Yosë nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina nanansáchin ansiano'sa' imaina'. Ina na'con yonquihuachina', noya pënëntapona', no'tëquën a'chinapona'. A'napitaso nisha nanan a'chinpírinahuë', ansiano'sariso' Yosë nanamënáchin a'chinchina'. Ama imapisopita nonpin nanan natëtacaiso marëhuë' inapochina'.

¹⁰ Na'a quëmapi'sa' co natëtochináchinhuë' cancantopi. Inahuara yonquinëna quëran a'chinapi ni'ton, topinan quëran nonsápi. Cotioro'sa' pënëntërinso' imatona', napopi. Nisha nisha nonatona', yanonpinapi. ¹¹ Yapënëntohuachina', sha'huitëquë' ama pënëchinasohuë'. Ma'sha canacaisoáchin yonquiatona', a'chinapi. Nisha a'chintohuachinara, a'naquën Yosë nanamën yaa'popi. Quëmopinënpitarë chachin nisha imasapi.

¹² Tëhuëchachin Crita parti na'a nonpina'piro'sa' ya'huëpi. A'na Crita quëmapi chachin iráca tapon: “Citaro'sa' yanonpinpi. Ni'ni pochin cancantopi. Chiro'tëro'sa' nicatona', cosharoachin cancantopi,” tënin pënëntona'pi. ¹³ No'tëquën nonin. Na'a piyapi'sa' inatohua' ina pochin cancantopi. Napoaton chiníquën pënënuquë' ama nonpin nanan a'chinacaiso marëhuë'. No'tëquën natëhuachina', noya cancantapi. ¹⁴ Ama

cotioro'sa' iráca napopiso' natëinasohuë'. A'naquën no'tën nanan a'porahuatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinapi. Ama inapita natëinasohuë'.

¹⁵ Noyápiachin cancantohuatëhua', ya'ipiya noya yonquiarëhua'. A'naquënso nipirinhuë' co yaimapihuë'. Taparosáchin yonquipi. Co noyahuë' cancantohuachinara, nisha nisha yonquipi. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co yanatëpihuë'. Napoaton co huachi no'tëquën yonquipihuë'. Nitapicancanaton', co huachi nanitopihuë' noya yonquicaiso'. ¹⁶ “Yosë nohuitërahuë,” topirinahuë', co noyahuë' nipi. Ina marë' co tëhuënhachin imapihuë', tënahüë. Co Yosëri noya ni'ninhuë'. “Napoonpi,” tënin. Co manta' yanatëpihuë'. Yosë a'poatona', co pi'pisha tëranta' nanitopihuë' noya nicacaiso'.

2

Quëmapi'sa', sanapi'sa' inapita pënëninso'

¹ Quëmaso nipirinhuë' Yosë nanamën no'tëquën a'chinquë'. Ina a'chinaton, pënënuquë' noya nicacaiso marë'. ² Quëmapi'sa' quëma quëran mashomiachin nipisopita pënënuquë' natëtono'sa' niina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuë'. Noya yonquiatona ya'huë'ina'. Yosë nanamën no'tëquën imaina'. Ya'ipi piyapi nosoro'ina'. Aparisotopirinahuënta', ama ya'huërëchinasohuë', ahuanchina'. ³ Sanapi'sa' payamiachin nipisopitanta' a'chintëquë' sano yonquiatona' ya'huë'ina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuë'. Ama no'picaiso' pa'yachinasohuë'. Noya niina' a'napita sanapi'sarinta' nicatona' nonanacaiso marë'. Naporahuatona', noya nicacaiso' a'chiina'. ⁴ Ina quëran sanapi'saso' nanitopi nasha so'yahuano'sa' a'chintacaiso'. So'ina', hua'huinpita inapita nosorocaiso marë' pënëina'. ⁵ Noya yonquicaiso marë' pënëina'. Ama manta' so'ina' tëhuananpitacaiso' yonqui'inasohuë'. So'ina' noya nocoma'ina'. Ya'ipi piyapi noya nonchina'. So'ina' noya natëina' ama a'napitari Yosë nanamën nonapicaiso marëhuë'.

⁶ Hui'napi'santa' pënënuquë' sano yonqui'ina'. ⁷ Quëmanta' api, noyasáchin niquë' a'napita nonainquënso marë'. Noya cancantaton, Yosë nanamën no'tëquën a'chinquë'. Ya'ipi yonquinën quëran huarë' a'chinquë'. ⁸ Noyasáchin nonquë' ama a'napita nonapiinquënso marëhuë'. Ina quëran no'huipirinënquënhuënta', tapanapi. Co manta' pinoinpoaso' ya'huaponhuë'.

⁹ Patron marë' sacatopisopitanta' pënënuquë' patronëna' noya nicatona', natëina'. Natëtona', noya sacachina'. Camaihuachina', natëina'. Co a'panicaso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Ama ihuachinasohuë'. No'tëquën natëtona', ama pi'pian tëranta' nonpiinasohuë'. Noya nipachina', a'napitarinta' noya ni'sapi. “Tata Yosë imatona', noya nipi. Ma noyacha Yosë nanamënso paya,” tapon'a. Inaso' tëhuënhachin nicha'ësaripoa'.

¹¹ Inaora nohuanton, Yosë nosororipoa'. Ni'ton, hui'nin chachin a'paimarin nanamën anitotipoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapipoa' nicha'ëinpoaso' nohuantërin. ¹² Nosoroatonpoa', pënëninpoa' ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso marë'. Ama ma'sharáchin nohuantahuasohuë'. Co monshihuanacaso' ya'huërinhuë'. Sano ya'huatëhua', nóya yonquia'ahua'. Yosë yonquirinsoráchin imahua'. Nani tahuëri Yosë chinotatëhua', noyasáchin niahua'. Ina marë' pënëninpoa'. ¹³ Noya cancantatëhua', Quisocristo ninarëhua'. A'na tahuëri chiníquën nanantaton, o'mantararin. Inaso' Yosë chachin ni'ton, huënaráchin huënaráchin ya'noarin. Ina quënanpatëhua', nóya cancantarihua'. Chiníquën nanantaton, noyá nicha'ësaripoa'. ¹⁴ Iráca canpoa marë' chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Anoyacancantërinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Huëntonënuquë chachin ya'conpatëhua', noya nicacasoráchin nohuanitarihua'.

¹⁵ Ina nanan a'chintáquë'. Noya nontaton, achinicancanquë'. Co noyahuë' nipachina', chiníquën nanantaton, pënënuquë'. Co mashonquënhuë' niponahuë', Quisocristo nanamën a'chintëran ni'ton, natëinënuquënso' ya'huërin.

3

Imapisopita noya niina'

¹ Imapisopita nani nitotopirinahuë', inachachin quëmarinta' pënëantaquë'. “Copirno natëco',” itëquë'. Ya'ipi copirno acorinsopitanta' natëcaso' ya'huërin. Noya nicacaiso' yonqui'ina'. ² Ama pinochinasohuë'. Ama nino'huiinasohuë'. Noya ninicatona' ya'huë'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nicatona', sanoanan quëran nonchina'.

³ Iráca canpoanta' co noyahuë' cancantërehua'. Co'huara Yosë nanamën nitochatërar-ihuahuë', co yonquirëhuahuë'. Co yanatërehuahuë'. Sopai nonpintërinpoa' ni'ton, nisha nisha nicacaso' nohuanterehua'. Ma'pitasona pa'yatacasoáchin yonquirëhua'. A'na piyapi ma'shanënpita noyapatërehua'. Nino'huitëhua', co niquë'yarëhuahuë'. No'huípiro' ninëhua'. Inapoa'tëhua', topinan quëran ya'huërehua'. ⁴ Yosëso nipirinhuë' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Inaso' noya ni'ton, hui'nin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. ⁵ Co canpoara noya ninëhuaso marë' nicha'ërinpoahuë'. Inaora nohuan-ton, Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Amatëreso pochin ya'ipi oshanënpoa' inquitërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anasitaantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuan-ton, ina pochin cancantërehua'. ⁶ Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa'. ⁷ Napoaton iporaso' Yosë noya ni'ninpoa'. Iráca oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuan-ton, nosoroatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. “Huëntonënuë aya'coninpoa' ni'ton, a'na tahuëri ya'huërin'pa' ya'huëcontarihua',” ta'tëhua', ninarëhua'. Inatohua' nanpimiatarihua'.

⁸ No'tëquën sha'huitëranquën. Quëmanta' inachachin a'chintëquë', ténahuë. Pënënáquë' ya'ipi imapisopita noya nicacaiso marë'. A'chintëranquënsoso' nóya imacaso'. Natëhuatëhua', noya noya ya'huarihua'. ⁹ A'naquën co noyahuë' yonqui-atona', nisha nisha nonpi. Cotio mashocoro'sa' yonqui-atona', inahuara yonquinëna quëran nisha nisha a'chinpi. Cotioro'sa' iráca pënëntopiso' nisha nisha a'chinatona', nino'huipi. Ama inapita natancosohuë'. Ina pochin ninontohuachinara, topinan quëran ninontopi. Co manta' catahuarinpoahuë'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin.

¹⁰ A'na piyapi nisha nanan a'chinpachin, imapisopita nisha nisha ayonquirin. Inaso' pënënuë' no'tëquën a'chinchin. Co yanatëhuachinquënhuë', naquëranchin pënëantaquë'. Ina quëran co yanatëantahuachinquënhuë', sha'huitëquë' ta'chin. Ama insoari tëranta' ina natëinasohuë'. Ama huachi imarinso pochin ni'cosohuë'. ¹¹ Nisha nisha yonqui-aton, nitapicancanarin. Co noyahuë' cancantaton, inaora nina'intarin.

Nisha nisha pa'pisopita

¹² Artimasë a'pataranquën. Co ina nanitohuachinhuë', Tiquico pa'sarin. Cantonpachinquën, manoton Nicoporisëquë huëcaton, ni'quico. Inaquë o'napi na'huëanatarahuë.

¹³ Sinasë, Aporosë, inapita cantonpachinquën, noya nontëquë'. Sinasëso' coisë catahuana'pi. Yapa'pachina', catahuaquë' noya pa'ina'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtëquë' ama pahuanchinasohuë'. ¹⁴ Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitëquë' noya niina'. Pahuantërinso'pita catahuaina'. Inapotohuachina', co topinan ya'huapihuë'.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

¹⁵ Ca'taninacosopita yonqui-atënënuë, saludos a'patarinënënuë. Ya'ipi imarama-sopita yonqui-arainquëma'. Noya ya'huëco' canpitanta', ténai. Quisocristo imarama' ni'ton, nosororamacoí. Yosë inaora nohuan-ton, noya catahuainquëma'. Nani nin-shitëranquëma huachi.

Paonori Pirimon ninshitërinso'

Tashinan pëi quëran ninshitaton a'patërinso'

¹ Iya Pirimon, ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquën. Nosororainquën iyasha. Quëmanta' catahuancoi a'china'huaiso marë'. ² Imoya Apianta' yonquiato, ninshitaranquëma'. Arquiponta' yonquirai. Yosë nanamën a'chinpatora, inanta' na'con catahuarincoi. Parisitaponahuë', noya ahuantërin. Ya'ipi imapisopita quëma pëinënquë niyontonpiso' na'con yonquirai. Iso quirica nontëquë' inapitanta' nataina'. ³ Tata Yosë inaora nohuanton, na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Imarinso marë' noya cancantërinso'

⁴⁻⁵ Nani tahuëri iyasha quëma marë': Yosë nontërahuë. Quisocristo noya natëran. Naporahuaton, ya'ipi imapisopita nosororan, natantërahuë. Ina marë' "Yosparinquën Siniro," itërahuë. ⁶ Quisocristo imaton, a'napitanta' catahuan imacaiso marë'. Napoaton ina yonquiato, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Siniro Quisocristo imaton, noya noya yonqui'in. Ya'ipi ina yonquirincoiso' nitochin," itërahuë. ⁷ Ya'ipi imapisopita nosoroaton, quëmari achinicananan. Noya noya cancantapi. Ina natantahuato iyasha, canta' nóya cancantërahuë. Achinicanananco canta'.

Onisimo marë' nontërinso'

⁸ Iporaso' pi'pian sha'huichinquën ma'sona noya nicamaso'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Chiniquën nanan quëtërinco ni'ton, nohuantërahuë naporini, camai'tëinquënhuë'. Nipirinhuë' co nohuantërahuë'. ⁹⁻¹⁰ Nani caso' mashotërahuë. Quisocristo imarahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Napoaton iyasha nosoroatanco, Onisimonta' nosoroquë', tënhuë. Tashinan pëiquë ya'huasoco, inaso' ni'quirinco. Co hui'nahuë chachinhuë' nipirinhuë', pënënpatëra, inanta' Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë.

¹¹ Iráca Onisimo pa'anan asacatacaso marë'. Hua'anëntopiranhuë', co noya catahuarinquënhuë'. Ta'ananpirinquën. Iporaso nipirinhuë' Quisocristo imaton, noya catahuarinco. Quëmanta' noya catahuaarinquën huachi, tënhuë. ¹² Noya catahuapirincuhuë', apira a'pataranquën. Na'con nosoropirahuë', quëma piyapinën ni'ton, nani sha'huitërahuë ya'huëranquë panantacaso marë'. Ca pochachin cancantaton, noya ni'quë'. ¹³ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', a'pataranquën. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë ya'huarahuë. Quëmanta' isëquë ya'huaran naporini, catahuitoncohuë', tënhuë. Onisimo quëma ya'huërenamën pochin catahuarinco ni'ton, co yaa'paporahuë', a'pataranquën. ¹⁴ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', co quëma nohuantomaranhuë' ta'to, a'pataranquën. ¹⁵ Yosë nohuanton, ta'ananpirinquën nimara Quisocristo nohuitacaso marë', tënhuë. Co hua'qui' patërinquënhuë'. Iporaso' paahuamantarinquën inaquë ya'huëmiatacaso marë'. ¹⁶ Quëma marë' sacatopirinhüë', ama huachi piyapinën pochin ni'quësohuë'. Piyapinën niponahuë', iporaso' noya noya ni'quë'. Quisocristo imarin ni'ton, iyanpo pochachin nosoroquë'. Cariso' na'con nosororahuë. Quëmaso' aquëtë huarë' na'con na'con nosoroquë', tënhuë.

¹⁷ Canposo' Quisocristo imatë', noya nipayarë'. Napoaton Onisimo cantonpachinquën, noya nontëquë'. Ca nosororancoso pochin inanta' nosoroquë'. ¹⁸ Tëhuëhuachinhuë nipon, nihuihuachinquënhuë nipon, sha'huitoco carinquën pahuë'rë'inquën. ¹⁹ Caora imirahuë quëran no'tëquën ninshitaranquën. Tëhuënhachin pahuë'rëaranquën.

Isonta' iyasha yonquiqué'. Co a'chintéranquénhué' naporini, co Yosé anoyacancan-chiténquénhué'. Napoaton quémanta' nihuirancoso pochin nipiranhué', co manta' ma'paranquénhué', ténahué. ²⁰ Napoaton iyasha ninshitaranquén. Quisocristo imaran ni'ton, Onisimo nosoroqué'. Noya nontohuatan, canta' nóya cancantarahué. Inapoaton, achinicancanco topirahué'.

²¹ “Yosé natéton, Onisimo noya nontarin,” ta'to, ninshitaranquén. Pi'pian sha'huitopiranquénhué', quémario' na'con na'con catahuaaran, ténahué. ²² Naporahuaton, quéma pëinénquë a'na patoana tapatoco. Ca maré' Yosé nontërama' ni'ton, ocoiarinaco nimara, ténahué. Tashinan pëi quëran pipihuato, nicaponquén pa'sarahué.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

²³ Iya Ipapërasë saludos a'patarinquén. Inanta' Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiqué ya'huarin. ²⁴ Marco, Aristarco, Timasë, Nocasë, inapitanta' yonquiaténénquén, saludos a'patarinénquén. Inapitaso' catahuarinaco Yosé nanamën a'chinacaso'. ²⁵ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquéma'. Nani huachi.

Paono

Cotioro'sa' Quisocristo imapisopita a'na piyapiri ninshitërinso'

Yosë nanamën anitotërinpoaso'

¹ Iráca quëran huarë' Yosëso' nanamën anitotërinpoa'. Shimashonënpoapita, pënëntona'piro'sa quëran na'aro anitotërin. Naporahuaton nisha nisha quëran anitotërin. Co a'naromaráchin ya'ipi anitotërinhuë'. ² Iporaso nipirinhue', hui'nin quëran nontërinpoa'. Iráca Yosëri sha'huitohuachina, Quisocristori isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipi ninin. A'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'ipi hua'anëntarin. ³ Inaso' pa'pin pochachin noya nóya ninin. Ina pochachin ni'ton, inasáchin Yosë no'tëquën anohuitërinpoa'. Chiníquën nanantërin ni'ton, ipora huanta' ina nohuanton, ma'sha ya'huërin. Co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipiya ta'huanchitërihuahuë'. Iráca oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Chiminpirinhue', nanopiantarahuaton, inápaquë panantarin. Inaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsërin. Chiníquën nanantaton, hua'anëntarin.

Quisocristoso' noya noya ninin

⁴ Yosë hui'nin ni'ton, anquëniro'sa quëran chini chiníquën nanantërin inaso'. Yosëri acorin ni'ton, inaso' noya noya. ⁵ Iráca Yosëri sha'huitërin. Quiricanënquë naporin:

“Quëmaso' hui'nahuënquën. Ipora chachin noya nicatënquën, acoaranquën piyapi'sa' hua'anëntamaso marë',” itërin. Ina quëran taantarin:

“Ca hui'nahuë inaso'. Caso' ina pa'pinco,” tënin. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'.

⁶ Hui'nin chachin nipirinhue' isoro'paquë a'paimahuachina, chini chiníquën nanan quëtaton, tapon:

“Ya'ipi anquëniro'sarinta' ina chinochina’,” tënin.

⁷ Anquëniro'sa' yonquiaton, quiricanën quëran Yosë tapon:

“Anquëniro'saso' comisionëhuëpita. Cari camairahuë. Camaihuatëra, ihuan pochin a'naroáchin pa'pi.

A'naquën ca nohuanto, pën pochin nipi,” tënin.

⁸ Hui'ninso nipirinhue', noya noya acorin. Ina nontaton, itapon:

“Quëmanta' Yosënquën ni'quëhuarë', ya'ipi hua'anëntaran. Co onporonta' pipiaranhuë'.

Piyapiro'sa' no'tëquënáchin pënënanan ni'ton, noya nicaponën.

⁹ Noyasáchin yonquiaran. Co pi'pisha tëranta' oshahuanamaso' yonquiaranhuë'.

Napoaton noya ni'nanquën. Noya noya acoranquën ni'ton,

ya'ipi nipayaransopita quëran noya noya cancantaran,” itërin Yosëri. Quiricanënquë ninshitopi.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

“Quëma Siniro iráca isoro'pa' acoran. Pi'iro'të', tayora, yoqui, inapitanta' acoran.

¹¹ A'na tahuëri ya'ipi inapitaso' ta'huantarin.

A'morëso mocarinso pochin nisapi.

Quëmaso nipirinhue' ya'huëmiataran.

¹² A'morëso si'pirahuatë', të'yatërëso pochin ya'ipi ata'huantaran.

Nasha a'morëso pochin, ya'ipi nasha acoantaran.

Quëmaso nipirinhue' co onporonta' ta'huantaranhuë'.

Co nishataranhuë'. Inachachin ya'huërápon,” itërin.

¹³ Ina quëran hui'nin itantarin:

“Chiníquën nanantaton, inchinanëhuë quëran huënsëquë'

ya'ipi inimiconënpita carinquën minsëchinquën,” itërin Yosëri.

Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'. ¹⁴ Inapitaso' inpriatonënpita pochin ni'ton, Yosëri camairin. A'paimarin imarëhuasopita catahuainpoaso marë'. Yosë chachin nicha'ësarinpoa'. Nani ina nitotërama'.

2

Ama Quisocristo nanamën a'poahuasohuë'

¹ Nani no'tën nanan natanëhua' ni'ton, nanamën na'con na'con yonquia'ahua', ama pëshonacaso marëhuë'. Ni'cona canpitanta' ina naniantotama'. ² Iráca Yosëri anquëniro'sa' a'paimarin nanan sha'huitacaiso marë'. Natëcaso' ya'huërin ni'ton, co piyapi'sari natëhuachinahuë', Yosëri no'tëquën ana'intërin. ³ Iporaso nipirinhue', Quisocristo a'paimarin noya nanan sha'huitiinpoaso marë'. Na'con nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. Hui'nin chachin ni'ton, co ina natëhuatëhuahuë', na'con na'con ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristo chachin noya nanan sha'huirin. Ina quëran ca'tano'sanënpitari natanahuatona', inachachin sha'huitaantarinhue'. ⁴ Yosëri catahuarin ni'ton, ca'tano'sanënpita nani ma'sha nanitapapi. Ina nohuanton, Ispirito Santori catahuarin nisha nisha nitotacaiso marë'. A'naya a'naya catahuarin Yosë nohuantërinso' nicacaiso'. A'naquën catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. A'naquëonta' catahuarin Yosë yonquirinso chachin nitotacaiso marë'. Ina nicatëhua': "¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Ina nohuanton, no'tëquën Yosë nanamën sha'huitërinënpoa'," tënëhua'.

Quisocristo isoro'paquë o'marinso'

⁵ Iráca quëran huarë' Yosë yonquihuachinpoara, co nohuantërinhuë' anquëniro'sa' hua'anëntinpoaso'. A'na tahuëri nasharo'pa' nipachin, co inapita hua'anëntarinënpohuë'. Ina sha'huitaranquëma'. ⁶ Iráca a'na piyapi naporinso' Yosë quiricanënguë ninshitopi:

"Topinan piyapicoi Sinioro nipiraihuë', na'con yonquirancoi. ¿Onpoatonso' nimara na'con nosororancoi? tënai yonquiatoi.

⁷ Quëma nohuanton, co anquëniro'sa pochin chiníquën nanantopiraihuë', co hua'quiya quëranhuë' chiníquën nanan quëtarancoi. Noya noya acoarancoi.

⁸ Ya'ipi ma'sha hua'anëntarai," itërin. "Ya'ipimiáchin hua'anëntarai," topirinhue', iporaso' co piyapinpoa' ya'ipi ma'sha hua'anërchátërarëhuahuë'. ⁹ Quisososo nipirinhue' yonquia'ahua'. Inaso' isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Parisitaton, canpoa marë' chiminin. Napoaton Yosëri chiníquën nanan quëtërin ya'ipi hua'anëntacaso marë'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'patimarinpoa' ya'huëretinpoaso marë'. Ya'ipi piyapinpoa marë' chiminin.

Quisocristo parisitërinso'

¹⁰ Yosëri ya'ipiya ninin. Inasáchin yonquicaso marë' nininpoa'. Ina nohuanton, hui'nin parisitërin huëntonënguë aya'coinpoaso marë'. Na'aquënpoa' imarëhua'. Imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristo parisitërin ni'ton nanitërin nicha'ëinpoaso'. Napoaton, "noya parisichin," tënin Yosë. Nosoroatonpoa', naporin. ¹¹ Anoyacancantohuachinpoara, hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Canpoarinta' "Tata" itërehua'. Napoaton Quisocristo co tapanatonhuë', iinpita pochin ni'ninpoa'. ¹² Quiricanënguë naporin:

"Piyapi'sa' iyahuëpita pochin ni'nahuë. Quëma nanamën, Sinioro, a'chintarahuë. Niyontonpatëira, yonquiatëinquën, cantarai," tënin.

¹³ Inanta' piyapi ni'ton, itaantarín:

"Canta' Tata Yosë natërahue. Co naniantaríncohuë', tënhue'," tënin.

Ina quëran itaantarín:

"Yosë nohuanton, a'naquën piyapi'sa' imasarinaco. Inapitanta' Yosë hui'ninpita pochin ni'nahuë," tënin.

¹⁴ Piyapinpoa' ni'ton, nonënpoa' ya'huëtërinpoa'. Napoaton Quisocristonta' o'mahuachina, piyapi chachin nasitimarín. Inanta' nonën ya'huëtërin. Piyapi chachin niquimaton, chiminín. Canpoaso' sopai natëtëhua', oshahuanëhua' ni'ton, chiminarëhua'. Quisocristoso nipirínhuë' oshanënpoa marë' chiminín. Canpoa marë' chiminatón, sopai minsërin. ¹⁵ Iráca quëran huarë' chimirin të'huatërehua'. “Chiminar-ihua' nimara,” ta'tëhua', të'huarë'quënpoa chachin ya'huápirëhuahuë', Quisocristoso nicha'ërinpoa'. Ina imapatëhua', co huachi të'huatacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Co anquëniro'sa' catahuacaso marë' o'marinhuë'. Piyapinpoa' catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'. Apraan pochín noya cancantohuatëhua', catahuarinpoa'. ¹⁷ Napoaton isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Co piyapi pochín nasitërinhuë' naporiní, co catahuainpoaso' nanichitonhuë'. Piyapi pochachín inanta' ni'ton, noyá nohuitërinpoa'. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochín nicatón, canpoa marë' Yosë nontarin nanan anoyatinpoaso marë'. Nosoroatonpoa', chiminín oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co nonpintërinpoahuë'. ¹⁸ Inanta' sopairi tënihuachina, parisitërin ni'ton, yanonpintërinso' ninatanín anta'. Napoaton sopai yaminsëhuachinpoa', ina nanitërin catahuainpoaso'. Catahuarinpoa' ama sopai natëcaso marëhuë'.

3

Moisësë quëran noya noya nininso'

¹ Imarama' ni'ton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Huëntonënguë aya'coninquëma'. Napoaton iyaro'sa' Quisocristo na'con yonquico'. Yosëri a'paimarin nanamën a'chintinpoaso marë'. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochín acorín. Ina nohuantón, imarëhua'. ² Yosëri acohuachina, no'tëquën natërin. Iráca Moisësënta' Yosë natëton, ya'ipi piyapínënpita catahuarín. ³⁻⁴ Quisososo nipirínhuë', Moisësë quëran chini chiníquën nanantërin. Ni'co'. Yapëihuachinara, co pëi' inaora ya'huërinhuë'. Piyapiri nipachina, inari hua'anëntërin. Inapochachín Yosëri ya'ipiya ninín ni'ton, ya'ipi hua'anëntërin. Quisocristonta' Yosë hui'nín ni'ton, chiníquën nanantatón, ya'ipi hua'anëntërinpoa'. ⁵ Moisësëso' inpriatonën pochín ninín. Yosëri acorín cotioro'sa' pënënacaso marë'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachina, inachachín piyapi'sa' sha'huitantarin. ⁶ Quisocristoso nipirínhuë' co inpriatohuë'. Yosë hui'nín chachín ni'ton, chini chiníquën nanantërin. Pa'pin natëton, nóya hua'anëntarinpoa huachi. Napoaton chiníquën cancantatëhua', chiminaquë huarë' Quisocristo natëahua'. “Co naniantarinpoahuë',” ta'tëhua', noya cancantahua'. Imamiatohuatëhua', piyapínënpita chachín nisarihua'.

Asanocancaninpoaso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' yonquico'. Iráca Ispirito Santo nohuantón, Yosë noninso' quiricanënguë ninshitopi:

“Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

⁸ Ama naniantocoso huë'. Iráca Moisësëri israiro'sa' quëpahuachina, shimashonënpoa' co natëtóchináchinhuë' cancantopi.

Inotëro parti ya'huasoí, na'con catahuapirahuë', co natërinacohuë'.

⁹ Tënihuachinaconta', ahuantërahuë'.

Catapiní shonca pi'ipi nani ma'sha sacai' nininso nipirahuë', co yanatërinacohuë'. ‘Co Yosë catahuarinpoahuë', ta'tona', a'naquën a'porinaco.

¹⁰ Napoaton inapita no'huito, napotërahuë':

Isopita co onporonta' natërinacohuë'.

Co yanohuitërinacohuë'. Co iranëhuë pa'topihuë' ni'ton,

¹¹ no'tëquën sha'huitërahuë'. Noyaro'paquë ya'huëcaiso marë' yaquëtopirahuë', co imarinacohuë' ni'ton, co huachi nohuantërahuë'.

Co onporonta' inaquë ya'huëcontapihuë'. Co inaquë sano cancantapihuë',” tënin Yosë.

¹² Canpitanta' iyaro'sa' a'nayanquëma tëranta' co cancanëma quëran huarë' natëhuatamahuë', co noya cancantaramahuë'. Ni'cona Yosë chachín a'potama'. Inaso',

iporahuenta' nanpiton ni'sárinpoa'. ¹³ Napoaton nani tahuëri nipënenco'. Ipora chachin co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohuë', nicatahuaco' ama oshahuanacaso marëhuë'. Ni'cona oshanëma' ano'quihuachinquëma'. Inapotohuachinquëma', oshaquëran Yosë naniantarama' ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantarama'. ¹⁴ Iráca Quisocristo natërehua'. Chiminaquë huarë' noya imahua'. Co a'pohuatëhuahuë', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarigua'.

¹⁵ Quiricanënguë naporin:

“Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

Iráca shimashonëmapita co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë',” ténin.

¹⁶ ¿Inpitata' natanaponaraihuë', co yanatëpihuë'? Co'ta cotioro'sa chachin napopi. Moisësëri Iquipito quëran ocoirahuaton, quëpapirinhue', co yanatëpihuë'.

¹⁷ ¿Insopitata' catapini shonca pi'ipi Yosëri co noyahuë' ni'nin? Co'tana inapita chachin oshahuanpi ni'ton, no'huiton, ana'intërin. Inotëro parti chachin ya'ipiya chiminpi. ¹⁸ Co'huara chimiyantërasoihuë', Yosëri sha'huitërin: “Noyaro'pa' yaquëtopiranquëmahue', co natëramacohuë' ni'quëhuarë', co onporonta' inaquë ya'huëcontaramahuë', Co inaquë sano cancantaramahuë'. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma',” ténin. ¹⁹ “Co Yosë nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso',” topiso marë' co Yosëri catahuarinhue'. Co ya'conpihuë' ni'ton, co sano cancantopi huë'.

4

¹⁻² Yosë nani sha'huitërinpoa'. “Ipora huanta' yacatahuaranquëma' sano cancantacamaso marë',” itërinpoa'. Noya nanan nani natanëhua'. Iráca natanpirinahuë', co natëpihuë'. “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” co topihuë'. Topinan quëran natanpi ni'ton, co Yosëri anoyacantërinhuë'. Ni'cona canpitanta' topinan quëran natantama'. Co natëhuatamahuë', co sano cancantaramahuë'. ³⁻⁴ Iráca Yosëri itërin:

“Co cancanëma quëran huarë' yaimaramacohuë' ni'ton, no'huiranquëma'. Co onporonta' sano cancantaramahuë', ténahuë. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma',” itërin.

Canpoaso nipurinhue' cancanënpoa quëran huarë' imapatëhua', huëntonënguë chachin aya'coninpoa'. Ina quëran sano cancantarihua'. Sano cancantohuatëhua', co huachi nisha nisha yonquiarihuahuë'. Yosëso' isoro'pa' ténirahuaton, chinotërin. Quiricanënguë sha'huitërinpoa':

“Iráca Yosëri isoro'pa' ninin. Saota tahuëri quëran nani ya'ipi tiquihuachina, tahuërininquë sano cancantaton, chinotërin,” ténin.

⁵ Naquëranchin quiricanën quëran tantarin:

“Co onporonta' ya'conatona', ca pochin sano cancantapihuë',” ténin.

⁶ Cotioro'sa'ton noya nanan natanaponaraihuë', co natëpihuë' ni'ton, co ya'conpihuë'. Napoaton ipora huanta' Yosë yonquiarin piyapi'sa' asanocancantacaso'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' asanocancainpoaso'. ⁷⁻⁸ Moisësë chiminpachina, Cosoiri israiro'sa' hua'anëntantarin. Noyaro'paquë quëpapirinhue'. “Ya'conpato, sano cancantarai huachi,” topirinahuë', co sano cancantopi huë'. Iráca Yosëri sha'huitërin. “Piyapi'sa' asanocancantarahuë',” itopirinhuë', co cotioro'sa' ina pochin cancantopi huë'. Ina quëran na'a pi'ipi na'huërin piquëran Tapi tapon:

“Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'. A'naquën co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë',” ténin.

Cosoiri asanocantërin naporini, co ina pochin Yosëri pënëintonhuë'. ⁹ Napoaton ipora huanta' Yosë nohuantërin asanocancainpoaso'. Yosë anoyacantohuachinpoa', sano cancantarihua'. ¹⁰ Iráca isoro'pa' tiquihuachina, Yosë chinotaton, sano cancantërin. Canpoanta' cancanënpoa quëran imapatëhua', inapochachin sano cancantarihua'. Yosë noya nohuitarigua'. ¹¹ Napoaton na'con yonquia'ahua' Yosë huëntonënguë ya'conacaso marë'. Iráca co natëtonahuë', co imamiatopi huë'. Ama inapita pochin cancantahuasohuë'.

¹² Yosë nanamën chiníquën nanantërin. Yosë nanpiárin ni'ton, ipora huanta' quiricanën quëran nontarinpoa'. Noya natëhuatëhua', nanamën quëran chachin catahuarinpoo' noya noya imacaso marë'. Co'so' natëhuatëhuahuë', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantarihua'. Sahuëni cato quëran chachin to'nahuatëra, inëshin ni'ton, niahuëpatëra, a'naroáchin nansë acopoquë huarë' nipë'sharë'. Inapochachin Yosë nanamënso' chini chiníquën ya'coancantërinpoa'. Ina yonquihuatëhua', no'tëquën nitotarihua'. Ya'ipi yonquirëhuaso chachin anitotërinpoa'. Yonquinënpoaquë ma'marësona naporëhuasopitanta' anitotarinpoa'. ¹³ Ya'ipi ninëhuasopita Yosëso' nitotërin. Po'oana quëran nipirëhuahuë', ya'ipi ni'ninpoa'. Co pi'pisha tëranta' inaso' nonpintarihuahuë'. Ya'ipi yonquirëhuasopitanta' noyá nitotërin. Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' ninëhuasopita aipitarinpoa'. Naporo' coisë pochin nontarinpoa'. Nontohuachinpoa', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nininso'

¹⁴ Iporaso' Quisoso imarëhua'. Yosë hui'nin chachin inaso'. Nani inápaquë panantarahuaton, Yosë'pa' ya'huarin. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin Yosëri acorin catahuainpoaso marë'. Napoaton ama ina naniantatëhuahuë', imamiatahua'. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' noyá nohuitërinpoa'. Sopai yaminsërinpoasonta' nitotërin. Co chiníquën cancantërehuahuë' ni'ton, sopai sha'huitarinpoa' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Quisosonta' isoro'paquë nipon, sopairi na'con yanonpintaton, nisha nisha sha'huitopirinhuë' minsëcaso marë', co inaso' sopai natërinhuë'. ¹⁶ “Tëhuëenchachin nosoroatonpoa', catahuarinpoo',” ta'tëhua', apira apira Yosë nontahua'. Nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', ina nontohuatëhua', inaora nohuanton, catahuarinpoo' noya ahuantacaso marë'.

5

¹ Iráca Yosëri a'naya a'naya corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' acorin ina marë' sacatacaso'. Inanta' piyapi niponahuë', a'napita piyapi'sa marë' Yosë nontërin. Co noyahuë' nipachinara, chinotopiso pëiquë ma'sha quëpapi. Inaquë corto hua'ani tëparin oshanëna marë'. Ama Yosëri ana'intacaso marëhuë' inaporin. ² A'naquën piyapi'sa' co aquëtë' nitotatonahuë', co noyahuë' nipi. Inapita huë'pachinara, corto hua'ani co chiníquën nontërinhuë'. Inanta' piyapi ni'ton, sopairi yaminsërin. Napoaton sanoanan quëran pënënin. ³ Inanta' oshahuanin ni'ton, inaora oshanën marë'ton ma'sha tëpacaso' ya'huërin. Ina quëran a'napita oshanëna marënta' ma'sha tëpaantarin.

⁴ Co inaora nohuanton, corto hua'an ya'coninhuë'. Yosë nohuanton, ya'conin. Iráca Aaron'ton Yosëri acorin. ⁵ Quisocristonta' co inaora nohuanton, corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'coninhuë'. Yosëri noya nicaaton, itapon:

“Quëmaso' hui'nahuë chachinquën.

Ipora chachin acoaranquën piyapi'sa' anohuitancoso marë',” itërin. Quiricanënquë chachin naporin.

⁶ Ina quëran quiricanën quëran itaantarin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën. Ya'ipi piyapi'sa marë' nontaranco.

Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiaranhuë',” itërin.

⁷ Quisocristo isoro'paquë o'marahuaton, piyapi chachin nasitimarín. Yatëpahuachinara, chiníquën Yosë nontërin. Na'nëton, itapon: “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama tëpa'inacosohuë'. Nipirinhuë', co quëma nohuantohuatanhuë', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya,” itërin. No'tëquën yanatërin ni'ton, Yosëri natanaton, catahuarin noya natëcaso'. ⁸ Yosë hui'nin chachin niponahuë', piyapi pochachin parisitërin. Co oshahuanaponahuë', piyapi ni'ton, parisitërin quëran noyá nitotërin Yosë natëcaso'.

⁹ No'tëquën natëton, canpoa marë' chiminin. Napoaton nanitërin anoyacancantinpoo'. Ina natëhuatëhua', noya nicha'ësarinpoo' nanpimiatacaso marë'. ¹⁰ Yosë

nohuanton, Quisocristo corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin ya'conin. Miriquiso pochin ninin.

Ama Yosë a'pocaiso marëhuë' pënëninso'

¹¹ Iráca ninopiso' na'con yaa'chintopiranquëmahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantatoma', co yanatantëramahuë' ni'ton, sacai' a'chinta'huanquëmaso'. ¹² Hua'qui Yosë nanamën natanapomarahuë', co nanitëramahuë' Yosë no'tëquën natëcamaso'. Noya yonquiatoma', a'napita a'chintacamaso nipirinhüë', co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Ya'nán a'chintëranquëmaso' naquëranchin a'chintanta'huanquëmaso' ya'huërin. Co inapita tëranta' cancanëma quëran huarë' yanatëramahuë'. Hua'huaro'sa pochin cancantatoma', co nanitëramahuë' ya'ipi Yosë nanamën yonquicamaso'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'shoráchin yonquirin. Co nanitërinhuë' coshatacaso'. ¹³ So'soquë huarë' coshatërin. Canpitaso' co noyahuë' yonquiatoma', canopia'huaya pochin yonquiconama'. Co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. ¹⁴ Chinotono'saso nipirinhüë', cosharomia ca'pi. Inapochachin noya noya imapisopitaso' no'tëquën yonquiapi. Noya nicacaso' no'quitona', co noyahuë' nininso' a'naroáchin a'porapi.

6

¹ Napoaton noya so'sorinso pochin noya noya imahua'. Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquia'ahua'. Ya'nán a'chintohuatëinquëmara, co sacaihuë' nininsopita'ton a'chintërainquëma'. “Co noyahuë' nipatama', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Naporahuaton, Yosëichin natëco',” itërainquëma'. ² Ina quëran aporihuanacasonta' a'chintërainquëma'. Naporahuaton, “Nani imapachina', së'huamotorahuatoma', Yosë nontoco' inari catahuacaso marë',” itërainquëma'. Ina quëran Yosë ananpitaantainpoaso ya'huërinsona' a'chintërainquëma'. “Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Co noyahuë' nipisopita ana'intomiatarin,” itërainquëma'. Ya'nán imapoma', inapita'ton anitotërainquëma'. Inaso' noya nipirinhüë', co inaíchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. ³ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquia'ahua' noya noya imacaso marë'. Yosë nohuantohuachin, oshaquëran ina a'chintanta'inquëma'.

⁴ Ama Quisocristo a'pocosohuë'. Ina a'pohuatama', co nanitërinhuë' anoyacancantinquëmaso'. A'naquën Quisocristo nanamën nani nitotopi. “Quisocristo nicha'ësarínpoa',” ta'tona', imapi. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitopi. Ispirito Santori chachin catahuarin. ⁵ Yosë nanamën noya natanpi. Yosë chiníquën nanantaton catahuarinsona' nicaponaraihuë', ⁶ Quisocristo a'pohuachina', ¿incaricha anoyacancantëre'poiya? Co huachi nanitapihuë' cha'ëcaiso'. Yosë hui'nin chachin canpoa marë' chiminin. Co ina nohuantohuachinahuë', naquëranchin corosëquë patanantopiso pochin cancantapi. Ina a'pohuachina', piyapisari Quisoso tëhuapona'. ⁷ Ni'co'. Ya'pirin sha'patëra, o'nan ya'huëhuachina, papotërin. Hua'anënso' inaquë sacatarin. Noya nito-huachina, noya cancantërin. “Yosë nohuanton, noya papotërin,” tënin. ⁸ Nipirinhüë', nahuan, shihuarin, inapitasáchin papotohuachina, co manta' nitërinhuë'. “No'pa' napoonin,” topatëra, tananpitëre' huachi. Inapochachin Yosë na'con catahuarinpoa'. Noya imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. A'naquënso nipirinhüë' nahuan, shihuarin, inapita papotërinso pochin nicatona', topinan quëran ya'huëpi. Co Yosë yonquipihuë'. Inapitaso' Yosëri tananpitërin. A'na tahuëri parisitopiquë a'parahuaton, pën quëran ana'intarin.

Co Yosë naniantërinpoasohuë'

⁹ Chiníquën iyaro'sa' pënënpiranquëmahuë', nosororinquëma'. Co Yosë a'poaramahuë'. Noya imatoma', cha'ësarama' tënahuë. ¹⁰ Yosë co topinan ana'intarínquëmahuë'. Iráca noya ninama'. Imapisopita nosoroatoma', catahuarama' noya imacaso marë'. Ipora huanta' noya ninosoroarama' ni'ton, co Yosë naniantarínquëmahuë'. ¹¹ Chiníquën cancantatoma', ya'ipinquëma' imamiatoco'.

“Yosë co naniantarinpoahuë'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantarinpoa',” ta'toma', chiminaquë huarë' nóya imaco'. ¹² Ama amitomarahuë', na'con Yosë yonquico'. Noya natëpisopita nonanco'. Inapitaso' imamiatapi. “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', noya natëapi. Ma'sha onpoaponaraihuë', noya ahuantapi. Iráca Yosëri sha'huitërinso chachin ninapi.

¹³⁻¹⁴ Apraan yonquico'. Iráca Yosëri itërin: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën. Quëma na'con catahuaraanquën. Ca nohuanto, a'na tahuëri hui'nán ya'huëtarinquën. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shiparinpitanta' ya'huëtarinquën,” itërin. Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Co a'na' ya'huërinhuë' ina quëran chini chiniquën nanantërinso'. Napoaton: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën,” itërin. ¹⁵ Itohuachina, Apraani Yosë natërin. Hua'qui' co hui'nin ya'huëtopirinhüë', noya cancantaton, ninarárin. “Co Yosë nonpintërincohuë',” ta'ton, natërin. Napoaton napoin quëran hui'nin nasitërin. ¹⁶ Co piyapi yanatëhuachinpoarahuë', “Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontëranquën,” tënëhua'. Ina pochin nontohuatëhua', natërinënpoa'. “No'tëquën nontërinpoa',” topi. ¹⁷ Yosë co onporonta' nonpintërinpoahuë'. Sha'huitërinpoaso' co onporonta' nishatërinhuë'. Napoaton noya nanan sha'huitoahuachinpoa': “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma'. Nicha'ësarinquëma',” itërinpoa'. ¹⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa'. Naporahuaton “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma',” itomantarinpoa'. Napoaton co onporonta' nonpintërinpoahuë'. Co pi'pian tëranta' nishataponhuë', tënëhua'. Ina yonquiatëhua', chiniquën cancantahua'. Iráca Yosëichin imarëhua' catahuainpoaso marë'. “Nicha'ësarinhua',” ta'tëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran imahua'. ¹⁹ Ni'co'. Nanchaquë pa'pachinara, a'na tahuëri panca ihuan nacapi. Chiniquën co'sacaitërin. Naporo' hua'na quëquën nininso' a'sonahuatona', të'yaitopi. Acopoi' no'paquë ni'toromahuachina, sano yanponin. Co co'sacairi tëranta' chi'huincarinhüë'. Inapochachin canpoanta' a'na tahuëri ma'sha onporëhua', parisitërehua', sëtërehua', naporëhua'. Inapohuatëhua', Yosë yonquia'ahua'. “Inaso' no'tëquën nontërinpoa'. Nicha'ësarinhua'. Co onporonta' naniantarinhua',” topatëhua', sano cancantarihua'. Yosëso' co quënanarihuarahuë', inápaquë ya'huárin. Ina yonquiatëhua', ninarëhua'. ²⁰ Quisoso'ton nani inápaquë panantarin tapatinpoaso marë'. Inaquë ya'huëmiatarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontarin. Miriquiso pochin ninin. Co onporonta' pipiarinhüë'.

7

Quisocriso Miriquiso pochin nininso'

¹ Miriquisoso' iráca ya'huërin. Co cotio piyapihuë' niponahuë', noya Yosë imarin. Sarimoquë ya'huëpisopita hua'anëntërin. Naporahuaton, Yosë nohuanton, corto hua'an ya'conin. Piyapi marë' Tata Yosë nontërin. Iráca Apraani nohuitërin. Inimico copirnoros' minsërahuatón, o'mantahuachina, Miriquisori nacapirin. Nacapirahuaton, Apraan noya nontërin. Ina quëran corto hua'an ni'ton, Yosë nontërin Apraan noya noya ya'huëcaso marë'. ² Nani nontohuachina, Apraani nani ma'sha canarin quëran diesmo Yosë marë' acorinso' quëtërin. Miriquisoso' nóya hua'an. Nininën chachin “hua'an noya nicacaso' yonquirinso'” tapon naporin. Naporahuaton, Sarimo hua'an ni'ton, “hua'an sano cancantërinso'” tapon naporin. ³ A'shin, pa'pin, shimashonënpita, inapita co nohuitërehuahuë'. Onporosona nasitërinso', onpo pi'ipi quëransona chininso', inapita co nitotërehuahuë'. Co Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoahuë'. Piyapi marë' Yosë nontárin. Co Yosëri ocoirinhuë' ni'ton, pi'pian Yosë hui'nin pochin ni'nin. Nanpiárin pochin cancantërehua'.

⁴ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'huëpirinhuaë', cotioro'saráchin ya'conpi. Miriquisoso nipurinhüë' nisha piyapi. Co cotio quëmapihuë' niponahuë', a'napita corto hua'ano'sa quëran chini chiniquën nanantërin. Apraani noya ni'nin. Apraan'ton Yosëri acorin piyapinënpita nicacaso marë'. Inaso' chiniquën nanantërin, tënëhua'.

Napoaponahuë', inimiconënpita ma'shanëna' matërin quëran, diesmo ocoirinsó' Miriquiso quëtërin. Inaso' corto hua'an ni'ton, ma'parin. ⁵ A'na cotio huënton Nihuiro'sa' itopiso'. Iráca Yosë nohuanton, Moisësëri sha'huitërin. “Nihuiro'saráchin corto hua'an ya'coina'. Inapita chinotopiso pëiquë pa'pachina', piyapi marë' Yosë nontapi,” itërin. Ina quëran piyapi'sa' itantarin: “Yosë nohuanton, nani ma'sha ya'huëtarinquëma'. Napoaton diesmo quëtoco'. Corto hua'an ma'pahuachinquëma', quëtoco',” itërin Moisësëri. Quëmopinënpita niponahuë', Yosë nohuanton, ma'parin. ⁶ Miriquisoso' co cotio quëmapihuë' niponahuë', diesmo Apraan ma'parin. Naporahuaton, ina marë' Yosë nontahuaton, “Yosë noya catahuainquën,” itërin. Yosëri chachin Apraan nani sha'huitërin noya catahuacaso marë'. ⁷ “Chini chiniquën nanantohuatëra, a'napita marë' Yosë nontërë', ‘Yosë noya catahuainquën,’ itërë',” tënëhua'. Napoaton Apraan quëran Miriquisoso' chini chiniquën nanantërin. ⁸ Isoro'paquë corto hua'ano'sari diesmo ma'patopirinahuë', inapitanta' piyapi'sa' ni'ton, chiminpi anta'. Miriquisoso' nipirinhuë' nanpiarin pochin cancantërehua'. Yosë quiricanën nontërehua' quëran, naporëhua'. ⁹⁻¹⁰ Nihuiro'saso' nipirinhuë' Apraan shinpita. Corto hua'an ya'conpi ni'ton, diesmo ma'patopirinahuë', co Miriquiso pochin chiniquën nanantopihuë'. Co'huara Nihui shinpita nasichátëraponahuë', Apraani Miriquiso quënanahuaton, diesmo quëtërin. Nihuiro'sa' ya'huërenamën quëtërin.

¹¹ Iráca Aaron'ton corto hua'an ya'conin. Ina quëran a'naya a'naya Nihuiro'sa' huënton quëran niya'huërëtëra'piapi. Naporo' Yosëri, pënëntërinso' nanan sha'huitërin ya'ipi isairio'sa' imacaiso marë'. Nihui corto hua'ano'sa' nanan anoyatërinënpoa' naporini, ¿ma'marëta' a'na corto hua'an Miriquiso pochin nininso' huëcacao' ya'huëitonhuë'? ¹² Nisha corto hua'an ya'conpachina, nisha nanan pënëninpoa'. ¹³⁻¹⁴ Quisocristoso' co Nihui huëntonquë nasitërinhuë'. Cota huëntonquë nasitërin. Inapitaso' co onporonta' corto hua'an ya'conpihuë'. Co ina pochin Moisësë pënëntërinhuë'. Napoaton Quisocristo co corto hua'an ya'coninhuë', tënëhua'.

¹⁵ Inaso' isoro'paquë o'marin ni'ton, nasha nanan sha'huitërinpoa'. Corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Miriquiso pochin co onporonta' pipiarinhuë'. Ina yonquihuatëhua', naporinso' no'tëquën anitotërinpoa'. ¹⁶ Co Nihuiro'sa' huënton quëran ya'conpiso pochin nininhuë'. Inaso' chiminaponahuë', nanopiantarahuaton, ya'huëmiatarin. Napoaton chiniquën nanantaton, noya noya ya'conin. ¹⁷ Yosë quiricanën quëran naporin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën inapita ya'huërëtacaso marë'.

Ya'ipi piyapi'sa' marë' nontaranco. Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiarinhuë',” itërin Yosëri.

¹⁸ Iráca corto hua'ano'sa' pënëntërinso' nanan imapirinahuë', co oshanëna' inquitërinhuë'. Co tēhuëchachin catahuarinhuë'. Napoaton co imacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁹ Moisësë pënëntërinso' nanan co manta' anoyatërinhuë'. Quisocristoso' nipirinhuë' anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', nanitërehua' Yosë nohuitacaso'. Huëntonëinquë chachin aya'coninpoa'. Inaso' noya noya, tënëhua'.

²⁰⁻²¹ Iráca na'a cotioro'sa' corto hua'an ya'conpi. Yosëri acopirinhuë', co ya'huëmiatopihuë'. Nipirinhuë', Quisocristo yaa'paimahuachina, itapon:

“Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontaranquën.

Ipora quëran huarë' corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' pochin nicaton, piyapi marë' nontaranco huachi.

Ya'huëmiataran. Co onporonta' nisha acoaranquënhuë',” itërin Yosëri.

²² Napoaton Quisocristoso', nasha quëran canpoarë' anoyatërin. Co nonpintarinpoahuë'. Co onporonta' nisha sha'huitarinpoahuë'. Ina anoyatërinpoaso' noya noya. Pënëntërinso' nanan iráca imapisoso', co onpopinchin noyahuë'. ²³ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', niya'huërëtëra'piapi. A'na chiminpachina, a'na ya'coantarin. Ina chimiantahuachina, a'nanta' ya'coantarin. ²⁴ Quisocristoso

nipirinhüë' nanpantarahuaton, ya'huëmiatërin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontárin. Co incari tëranta' ya'huërëtërinhuë'. ²⁵ Napoaton nanitërin noyá nicha'ëinpoaso'. “Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa',” ta'tëhua', Yosë imarëhua'. Iporahuanta' Quisocristo nanpiárin catahuainpoaso marë'. Nani tahuëri canpoa marë' Yosë nontárin.

²⁶ Quisocristoíchin nanan anoyatërinpoa'. Inaso' corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicon, nóya ninin. Co pi'pian tëranta' oshahuaninhuë'. Co në'huëtërinso pochin nininhuë'. Co oshahuano'sa pochin cancantërinhuë'. Inápaquë panantahuachina, Yosëri chini chiníquën nanan quëtërin. ²⁷ Co inaso' a'napita corto hua'ano'sa pochinhuë'. Inapitaso' oshahuanatona', inahuara oshanëna marë'ton ma'sha tëpapi. Ina quëran piyapi'sa' oshanëna marënta' ma'sha tëpaantapi. Nani tahuëri naporápi. Quisocristoso nipirinhüë' co oshahuanatonhuë', co ma'sha tëpacaso' ya'huërinhuë'. Inaora nohuanon, canpoa' ya'huërënamënpoa' chiminin. A'naroíchin chiminatón, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'. ²⁸ Iráca Moisésë pënëntërin quëran na'a quëmapi'sa' corto hua'an ya'cona'piapi. Inahuanta' co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Ina piquëran Yosëso' hui'nin chachin acorin. “Co onporonta' nisha acoaranquënhüë',” itaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' acorin. Inaso' noyasáchin ninin. Co onporonta' oshahuanaponhuë'. Napoaton nóya catahuarinpoa'.

8

Quisocristo nasha quëran anoyatërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Quisocristo inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsërin. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. ² Iráca cotioro'sa' chinotopiso pëi' nipi Yosë chinotacaiso marë'. Inápaquë ya'huërinso chachin nonanpi. Inaquë corto hua'ano'sari piyapi'sa marë' Yosë nontopi. Quisocristoso nipirinhüë' inápaquë Yosëri acorinquë chachin canpoa marë' ina nontárin. Inaquëso' noya noya catahuarinpoa'.

³ Iráca corto hua'ano'sa' ma'sha tëpapi piyapi'sa' oshanëna marë'. Quisocristoso nipirinhüë' inaora nohuanon, chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ⁴ Ipora huanta' isoro'paquë ya'huërin naporini, co corto hua'an ya'cointonhuë'. Cotioro'sa' iráca nanan imatona', corto hua'ano'sa' ya'huëtapi ma'sha tëpacaiso marë'. ⁵ Corto hua'ano'saso chinotopiso pëiquë Yosë marë' sacatopi. Inaso', inápaquë ya'huërinso chachin nonanpiso'. Iráca chinotopiso pëi' yanipachinara, Yosëri Moisésë itërin: “Chinotamacoso marë' në'mëtë pëi' nico'. Motopiquë a'notëranquënso chachin niquë',” itërin. ⁶ Quisocristoso nipirinhüë', Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, nanan anoyatërinpoa'. Cotioro'saso' iráca anoyatërinso imapirinahuë', Quisocristoso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa'. “Oshanëma' inquitatënhüëma', anoyacancantaranquëma',” itërinpoa' ni'ton, inaso noya noya, ténahuë.

⁷ Iráca anoyatërinso natërehua quëran noyápiachin cancantërehua' naporini, co nasha quëran anoyatacaso ya'huëitonhuë'. ⁸ Iráca anoyatërinso imaponaraihuë', co noya cancantopihuë' ni'ton, quiricanën quëran Yosëri sha'huitërin:

“A'na tahuëri ca nohuanto,
ya'ipi piyapinëhuëpitarë'co nasha quëran anoyatarahuë.

⁹ Iráca inapitaso' Iquipito parti ya'huëpirinahuë',
imiranpo quëran së'quërëso pochin nosoroato, nicha'ërahuë.

Naporo' inapitarë'co anoyatopirahuë',
co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton,
tanantopitërahuë,” ténin Yosë.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

“Tahuëri nanihuachin, nasha quëran anoyataantarahuë.

Naporo' anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'.

Nasha cancan quëtarahuë ca pochin cancantacaiso marë'.

Casáchin chinotarinaco ni'ton, noya a'pairahuë.

Ca pochin cancantatona', piyapinëhuëpita chachin nisapi.

¹¹ Iráca a'naya a'naya yanohuitohuachinacora, a'napitari a'chintopi.

'Yosë nohuitoco', itopirinahuë', co ya'ipi nanamëhuë nitochátërapihuë'.

A'na tahuëriso nipirinhüë' nitotapi. Nasha cancan ya'huëtohuachina', cancanëna quëran chachin nohuitarinaco.

Insopita tëranta' nasha quëran anoyatërahuëso imapachina', nohuitarinaco.

Hua'ano'sahuë nipon, topinan piyapi'sahuë nipon nohuantohuachina', nohuitarinaco.

¹² Na'con nosoroato, ya'ipi co noyahuë' yonquipsopita inquitarahüë.

Co huachi oshanëna' yonquiarahuë', tënin Yosë.

¹³ Nasha quëran anoyatërinso quëtërinpoa. Inaso' iráca ya'huërinso' ya'huërëtërin.

Napoaton iráca anoyatërinso' naniantacaso' ya'huërin. Co huachi ina imacaso' ya'huërinhuë'.

9

Iráca chinotopiso pëi' nininso'

¹ Iráca anoyatërinso sha'huitohuachina, Moisésë nani ma'sha sha'huitërin onporahuatonsona Yosë chinotacaiso marë'. Ina marë' chinotopiso pëi' nipi. ² Në'mëtë', sha'huëtë', inapita quëran nipi. Cato' patoana ya'huërin. Ya'natimarinsoso', noya patoana itopi. Inaquë panca nanparin pochin nininso' ya'huërin. Misanta' ya'huërin. Inaquë pan acorin, Yosë marë' acopiso'. ³ Nëmëtëquë patonpiso' aquëtë', a'na patoananta' ya'huërin, noya noya patoana itopiso'. ⁴ Nëmëtë' ya'cariya a'na misa'huaya ya'huërin, oro quëran nipiso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' a'pëpi tomontacaso marë'. Yosë caposonëonta' ya'huërin. Aipiran, acoporan, ya'ipi oro quëran achinpitopi. Caposo acopoana yonsha oro quëran nipiso' ya'huërin. Inaquë pi'pian cosharo' Yosëri inápa quëran a'paimarinso' po'morin, mana itopiso'. Aaron pitananëonta' inaquë po'morin. Inaso' noyá yaniponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin papotantarin piyapinënpita yonquicaiso marë'. Naporahuaton, cato' na'pitëa'huayanta' inaquë acopi. Inaquë Yosë pënëntërinso' nani ninshitopi. Iráca anoyatërinso' itopiso'. ⁵ Caposo a'tanamënquë cato' anquënia'huaya pochin nonanatona', acopi. Yosë huënaráchin nininso' ayonquiinpoaso marë' napopi. A'na inchinan quëran, a'na ahuënan quëran ninotëëpi. Naporahuaton anpiantëna quëran, caposo a'tanamën imotatë pochin nipi. Nisha nisha nininsopita a'chintaca'huanquëmaso' ya'huëpirinhüë', co apira aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁶ Ina pochin ma'sha chinotopiso pëiquë acohuachinara, noya patoanaquëso' ya'ipi corto hua'ano'sa' ya'conpi. Nani tahuëri ya'conpi Yosë chinotacaiso marë'. ⁷ Noya noya patoanaquëso nipirinhüë', co ya'ipi ya'conpihuë'. A'naíchin chini chiníquën nanantërinsoáchin ya'conin. Co ina tëranta' nani tahuëri ya'coninhüë'. Nani pi'ipiquë a'na tahuëriáchin ya'conahuaton, ma'sha huënainën quëparin. Inaora oshanën marë' quëparin. Naporahuaton, piyapi'sa' co yonquiatonahuë oshahuanpiso marënta' quëparin. ⁸ A'napita piyapi'saso' co onporonta' inaquë ya'conpihuë'. Ina yonquihuatëhua', Ispirito Santo anitotërinpoa'. Iráca anoyatërinso' imapachina', piyapi'sa' co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso', tënëhua'. ⁹ Iporahuanta' ina yonquihuatëhua', nitotarihua'. Iráca pënëntërinso' co natëhuachinahuë', ma'sha tēpapi ama Yosëri ana'intacaso marëhuë'. Nipirinhüë', co ina marë' oshanën inquitërinhuë'. ¹⁰ Iráca nisha nisha cosharo' a'popi. Nisha nisha o'ocasona' a'popi. Co noyahuë' nipachinara, "Oshanëhuë inqui'i," ta'tona', nisha nisha pa'mopi. "Inapotohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë', co ina marë' noya cancantopihuë'. Yosëri nasha nanan sha'huitaton, anoyataquë huarë' inapocaiso' ya'huërin.

¹¹⁻¹² Iporaso nipirinhüë', Quisocriso nani o'marin. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicaton, nóya catahuarinpoa'. Co chinotopiso pëiquë ya'conaton, nanan anoyatërinpoahuë'. Co isoro'paquë nipiso pëiquë ya'coninhüë'. Co chipo, ohuaca'huaya, inapita tēparinhüë' huënainën macacaso marë'. Inaora huënainën

chachin a'parin. Chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Ina quëran Yosë ya'huërinquë chachin panantarin a'naromaráchin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaquë noya noya catahuarinpoa'. Canpoa marë' chiminin ni'ton, anoyacancantarinpoa'. Ina imapatëhua', nicha'ësarínpoa'. ¹³ Cotioro'sa' co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' natëhuachinahuë', në'huëtërinso pochin ni'tona', co nanitopihuë' chinotopiso pëiquë ya'conacaiso'. Napohuachinara, ma'sharo'sa', chipo, toroa'huaya, inapita chinotopiso pëiquë quëpapi. Inaquë corto hua'ani tëparahuaton, huënainën manin. Huënainën masahuaton, ohuaca'huaya huiquitërinso' yanonën ayontërin. Ayontahuaton, oshahuana'pi ta'satërin. Inapotohuachina, në'huëtërinso' inquirinso pochin ninin ni'ton, naquëranchin nanitërin chinotopiso pëiquë ya'conacaso'. ¹⁴ Quisocristo huënainënso nipurinhuë' noya nóya. Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, co pi'pisha tëranta' oshahuaninhuë'. Ispirito Santo ya'huëmiatërinso' catahuarin ni'ton, canpoa marë' chiminaton anoyacancantomiatërinpoa'. Inaso huënainën a'parin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inapoaton noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Ina quëtöhuachinpoa', Yosë noya chinotaríhua'. Inaso' nanopiarin ni'ton, canpoanta' ina marë' noya sacataríhua'.

¹⁵ Napoaton nasha quëran anoyatërinso nani sha'huitërinpoa'. Ya'nan anoyatërinso na'a piyapi'sa' imapurinahuë', co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Co ma'sharo'sa' huënainën quëran oshanëna' inquitatopihuë'. Nipurinhuë', Quisocristo chiminin ya'ipi huayoninsopita oshanëna' inquitacaso marë'. Ya'nan anoyatërinso imapisopita oshanënanta' inquitërin. ¹⁶⁻¹⁷ Ni'co'. Quëmapi yachiminpachina, quiricatërin ma'shanënpita macacaiso marë'. Co'huara chimiyantërasohuë', co macacaiso' ya'huërinhuë'. Chiminpachina, naporo huarë' mapi. Inapochachin nani Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya catahuarinpoa'. ¹⁸ Napoaton ya'nan anoyatërinso' sha'huitoahuachina, ma'sharo'sa' tëparahuatona', huënainëna' a'patopi. Inapotatona', iráca anoyatërinso' imapi. ¹⁹ Ya'ipi piyapi'sa' ayontonahuaton, Moisésëri pënënin. Nani ma'sha sha'huitërin natëcaiso marë'. Nani sha'huitoahuachina, ohuaca'hua, chipo, inapita tëparahuaton, huënainëna manin. Ina quëran narasë'pa' isopo itopiso' masahuaton, quëhuan huaitaquë so'quëtahuaton, i'sharë chachin ta'satërin. Pënëntërinso' quirica, piyapi'sa', inapita ta'satërin. ²⁰ Inapotahuaton: "Nani anoyatërinso Yosë sha'huitërinpoa' natëcaso marë'. Iso huënai' pa'nin ni'ton, Yosë canpoarë anoyatërinso anitotërinpoa'," tënin Moisésë. ²¹ Ina quëran chinotopiso pëi', ma'sha inaquë ya'huërinso' inapitanta' huënaiquë ta'satërin. ²² Iráca pënëntërinso imapachinara, nani ma'sha huënaiquë ta'satopi anoyatacaiso marë'. "Co huënai' ta'satohuatëhuahuë', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'," topi. Tëhuëinchachin co huënai' pa'pachinhuë', Yosë co onporonta' oshanënpoa' inquitërinpoahuë'.

Quisocristo oshanënpoa' inquitërinpoaso'

²³ Iráca ma'pitasona inápaquë ya'huërinso' inapitanta' huënaiquë ta'satopi anoyatacaso marë'. Ma'sha inápaquë ya'huërinso' inapitanta' huënaiquë ta'satopi anoyatacaso marë'. Ma'sha inápaquë ya'huërinso' inapitanta' huënaiquë ta'satopi anoyatacaso marë'. Ma'sha inápaquë ya'huërinso' inapitanta' huënaiquë ta'satopi anoyatacaso marë'. ²⁴ Iráca chinotopiso pëi', piyapi'sari ninin. Quisocristoso', co inaquë ya'coninhuë'. Yosë ya'huërinquë chachin pantarahuaton, canpoa marë' Yosë nontárin. "Oshanëna' inquitahuaso marë' nani chiminahuë'," ta'ton, nontárin. ²⁵ Iráca corto hua'an ma'sha huënainën masahuaton, noya noya patoanaquë ya'conin. Nani pi'ipi inaporin. Quisocristoso' nipurinhuë' co na'aro' inaporinhuë'. ²⁶ A'naróichin chiminaponahuë', ya'ipi piyapinënpita marë' chiminin. Co a'naromaréachin nanitërinpoahuë' naporini, iráca quëran huarë' na'aro' chimianta'itonhuë'. Iporaso' nani ayaro tahuëri ya'cariapurinpoahuë', a'naróichin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ²⁷ Yosë nohuanton, ya'ipi piyapinpoa' a'naróichin chiminëhua'. Ina quëran Yosë chachin coisë pochin nicaton, ma'sona onpotiinpoaso' no'tëquën sha'huipon. ²⁸ Quisocristonta' a'naróichin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarin. Nani oshanënpoa' inquitohuachinpoa', a'na tahuëri o'mantarin. "¡Ma noyacha

Quisocristoso' ni'ton, nicha'ërinpoa paya!" ta'tëhua', ina ninarëhua'. O'mantahuachin, imarëhuasopita maquimarinpoa huachi.

10

¹ Iráca pënëntërinso' nanan imapachinara, ma'sharo'sa' tēpapi. Oshanëna' yonquia-tona', napopi ama Yosëri ana'intacaso marëhuë'. Quisocristo chiminacaso' ninoton, Yosëri sha'huitërin ma'sharo'sa' huënainëna a'patacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca nani pi'iquë ma'sha tēpapurinahuë', co tēhuënhachin piyapinēnpita oshanëna' inquitërinhuë'. ² Oshanëna' iniqui naporini, co nani pi'iquë naquëranchin naquëranchin ma'sha tēpa'itonahuë'. Cancanëna' anoyatopi naporini, noyápiachin cancanchitonahuë'. ³ Nani pi'iquë ma'sharo'sa' tēpahuachinara, yonquiantapi. "Tēhuënhachin oshahuanëhua'," topi. ⁴ Ma'sharo'sa' tēpapurinahuë', ina huënainën quëran co onporonta' oshanëna' inquitërinhuë'.

⁵ Napoaton Quisocristo isoro'paquë yao'mahuachina, pa'pin itapon: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso', ofrenda quëcacaíso', inapita co nohuantëranhuë'.

Quëma nohuanton, piyapi chachin nasitomarahüë natëa'huanquënso marë'.

⁶ Na'a ma'sharo'sa' ahuiquitopi.

Nisha nisha ma'sha oshanëna marë' tēpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhüë'.

⁷ Ina quëran itërahuë: 'Napoaton tata, nani o'marahüë nohuantëranso' nica'huaso marë'.

Quiricanëinquë ninorancoso chachin nisarahuë,' itërahuë," tēnin.

⁸ Quisocristo pa'pin nontaton, naporin: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso' co nohuantëranhuë'. Nisha nisha ma'sha oshanëna marë' tēpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhüë'," itërin. Iráca pënëntërinso natëtona' inapopirinahuë', naporin.

⁹ Ina quëran itantarín: "Ma'tana nani o'marahüë quëma nohuantëranso' nicaca'huaso marë'," itërin. Napoaton co huachi iráca Yosë chinotacaiso marë ma'sha tēpapiso pochín nicacaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo nasha pochín Yosë chinotacaso anitotërinpoa'.

¹⁰ Quisocristo piyapi chachin nasitimarahuaton, oshanënpoa marë' chiminin. Yosë nohuanton, a'naroíchin chiminin. Canpoanta' ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Noyápiachin cancán quëtërinpoa huachi.

¹¹ Nani tahuëri corto hua'ano'sa' sacatápi. Naquëranchin naquëranchin ma'sharo'sa' tēpapurinahuë', co oshanëna' iniquipihuë'. ¹² Quisocristoso nipirinhuë' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsëarin. ¹³ Inimiconēnpita minsëaquë huarë' inaquë ninarín. ¹⁴ A'naroíchin chiminaponahuë', anoyacancantërinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita oshanënpoa' inquitatonpoa', noyápiachin cancán quëtërinpoa'. ¹⁵ Ispirito Santonta' inachachin anitotërinpoa'. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'.

¹⁶ "A'na tahuëri piyapinëhuëpitarë' co anoyatohuato, iso pochín nisarahuë:

Nasha cancán quëtarahuë natëtochináchin cancantacaiso marë'.

Anoyacancantarahuë noya yonquicaíso marë'.

¹⁷ Co huachi oshanëna' yonquiarahuë'.

Ya'ipi co noyahuë' nipisopita naniantarahuë," tēnin.

¹⁸ Quisocristo oshanënpoa' nani inquitohuachinpoa', co huachi ma'sha tēpacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo imatëhua', Yosë nohuitërehuaso'

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', iporaso' nanitërehua' Yosë chachin nohuitacaso'. Noya noya patoanaquë ya'conëso pochín nohuitërehua'. Piyapinpoa' niriuhuarahuë', chiníquën cancantatëhua', Yosë nontahua'. Quisoso huënainën pa'nin ni'ton, ²⁰ nasha ira pochín nininso' acorín Yosë nohuitacaso marë'. Noya noya ananpirinpoa'. Iráca noya noya

patoanaquë Yosë ya'nopirinhuë'. Në'mëtëri ya'copitërin ni'ton, co piyapi'sari no-huitopihuë'. Iporaso' Quisocristo o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Chimínin ni'ton, nanitërehua' Yosë nohuitacaso'. ²¹ Chiníquën nanantaton, noya noya corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa'. ²² Napoaton Quisocristoíchin natëtëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Yosë nontahua'. Nani oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, noya cancantarëhua'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya i'quë amarëso pochin noyápiachin cancantarihua'. ²³ “Yosë no'tëquën sha'huitërinpoa'. Quisocristoíchin nicha'ësarínpoa',” ta'tëhua', imamiatahua'. Ama pi'pian tëranta' nisha yonquia'huasohuë. Nani sha'huitërinpoa' ni'ton, co nonpintarinpoahuë'. ²⁴ A'napitanta' yonquia'ahua'. Na'con nosoroatëhua', catahuahua' inahuanta' noya ninosorocaiso marë'. Nipënëahuan' noya nicacaso marë'. ²⁵ A'naquën co huachi niyontonpihuë' Yosë chinotacaiso marë'. Ama inapita pochin cancantahuasohuë'. Sinioro o'macaso' tahuëri naniriarín ni'ton, niyontonatëhua', na'con na'con nicatahuahua' chiníquën cancantacaso marë'.

²⁶ Quisocristo nanamën nani nitotërehua'. Nitotarihuarahuë', naquëranchin naquëranchin co noyahuë' nipatëhua', a'popisopita pochin cancantarihua'. A'pohuatëhua', co insonta' nanitarínhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. ²⁷ Ina quëran pa'pi tē'huatacaso' ya'huërin. Yosë chiníquën ana'intarinpoa'. A'na tahuëri inimiconënpita pënuë a'pararin. ²⁸ Iráca Moisésë pënëntohuachina, a'naquën co yaimapihuë'. A'popi. A'pohuachinara, ana'intopi. Coisëquë quëparahuatona', sha'huirapipi. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon inachachin sha'huirapihuachinara, co nosoropihuë'. “Tëpaquë,” itopi. ²⁹ Yosë hui'nin chachin a'pohuatama', jaquë aquëtë' ana'intinquëmaso' ya'huërin! Quisocristo canpoa marë' chimínin. Huënainën a'parin anoyacancantínpoaso marë'. Inapoaton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. A'naquënso nipirinhuë' imapirinahuë'. Ina quëran Quisocristo a'popi. Huënainën quëran anoyacancantopirinhuë', nisha cancantatona', ina huënainën chachin nocanpi. Ispirito Santori nosoropirinhuë', co pi'pian tëranta' yanatëpihuë'. Inapitaso' Yosëri chini chiníquën ana'intarin. ³⁰ Yosë nohuitërehua'. Inaso' ya'ipiya nitotërin. “Co noyahuë' nipachina', cari ana'intarahuë. No'tëquën ana'intarahuë huachi,” ténin Yosë. “Piyapínënpita tëranta' co yanatëhuachinahuë', Siniorori ana'intarin,” ténin anta'. Quiricanënuë naporin. ³¹ Yosëso' nanpiárin. Chiníquën nanantërin. Co noyahuë' nipatëhua', pa'pi tē'huatacaso' ya'huërin. Ana'intarinpoa'.

³² Ya'nan imaramaso' tahuëri'sa' yonquico'. Quisocristo nanamën a'chintohuachinënuëmara, noya natanatoma', imarama'. Ina marë' parisitapomarahuë', co yaa'poramahuë'. Noya ahuantërama'. ³³ Imaramaso marë' a'ninquëchin tēhuarinënuëma', no'huirinënuëma'. A'na tahuëri ahüëpirinënuëmahüenta', noya cancantërama'. A'napita imapisopitanta' parisitohuachinara, nosoroatoma', catahuarama'. ³⁴ Tashinan pëiquë po'mohuachinara, co tē'huatomarahuë', nicapoma' pa'nama'. Paatoma', catahuarama'. Canpitanta' imaramaso marë' ma'shanëma' osërëtopirinënuëmahüë', co sëtëramahuë'. “Yosë chachin nohuitërehua'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë' inaso' osërëtinpoaso',” ta'toma', nóya cancantërama'. ³⁵ Ya'nan imapoma', noya imarama'. Ama iporaso' yaa'pocosohuë'. “Yosë naniantërinco,” ama tocosohuë'. Chiníquën cancantoco' Yosë nóya acanainquëma'. ³⁶ Ma'sha onpopiramahuënta', noya ahuantoco'. Noya natëhuatama', na'con catahuarinquëma'. Nani sha'huitërinquëma' ni'ton, co nonpintarinquëmahüë'. Noya nicha'ësarinquëma'.

³⁷ Quiricanënuë naporin:

“Tëhuëenchachin o'macaso' nininso' o'mapon.
Co hua'quiarínhuë'.

³⁸ Cancanëma quëran huarë' natëhuatamaco,
noya ni'saranquëma' ni'ton, noya nanpimiatarama'.

Nipirinhue' a'pohuatamaco,
pa'pi co noyahué' ni'saranquéma'," ténin.

³⁹ Insosona a'pohuachina', parisitopiqué pa'sapi. Canpoaso nipirinhue', co a'poarihuahué'. Natèrèhua' ni'ton, nicha'ésarinpoa huachi.

11

Ya'ipi cancanëna quëran huarë' natëpisopita

¹ "Co Yosë quënanpirèhuahué', ya'huárin. Nosoroatonpoa' catahuarinpoa'," topatèhua', tēhuēnchachin ina natèrèhua'. Na'con Yosë sha'huitèrinpoa'. Co ipora naniyatèrarinhue'. "Oshaquëran naniarin huachi," ta'tèhua', noya ninarèhua'. ² Iráca quëran huarë' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'nin.

³ "Yosë no'tëquën nontèrinpoa'," ta'tèhua', natèrèhua'. Inaora yonquinën quëran ya'ipi isoro'pa' acorin. Co manta' ya'huëpirinhue', "Ya'huë'in," topachina, ma'sha ya'huërin. Ya'ipi ni'nëhuasopita co inaora ya'huërinhué'. Yosëri nininso'. Quiricanën quëran anitotèrinpoa'.

⁴ Iráca Apiri Yosë natërin. "Yosë catahuarinco," ta'ton, ma'sha tēparahuaton, Yosë chinotërin. Inapotohuachina, noya ni'nin. "Noya natërinco," ténin. Cainoso nipirinhue' co ina pochin cancantèrinhué'. Napoaton Apiri nani chiminpirinhue', ipora huanta' "Ma noya Apiri natëtërin," tēnhua'.

⁵ Iráca Inoco noya natërin ni'ton, Yosëri inápaquë quëpantarin. Napoaton co chimininhue'. Piyapi'sari yonisápirinahué', co quënanpihué'. Co'huara inápaquë quëpantayátèrasohué', "Inoco nóya ni'nahué," ténin Yosë quiricanënquë. ⁶ Yosë yonquihuatèhua', natëtacaso' ya'huërin. "Yosë ya'huárin. No'tëquën nontèrinpoa'. Ina nontohuatèhua', natanatonpoa' catahuarinpoa'," topatèhua', noya ni'sarinpoa'. Co ina pochin cancantohuatèhuahué', co onporonta' noya ni'sarinpoahué'.

⁷ Iráca Nointa' ya'huëpirinhue', a'na tahuëri Yosëri itapon: "Co hua'qui quëranhué' ma'sha onpoarama'. Co ni'chinamasohué' ni'sarama'. Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ii' quëran ata'huantarahué," itërin. Co'huara o'nayantèrasohué' napotopirinhue': "Yosë no'tëquën nontèrinco," ta'ton, Noi natëtërin. Sha'huitohuachina, natëtton, panca nancha ninin. Ina quëran sa'in, hui'ninpitare chachin cha'ëpi. A'napitaso' natanaponaraihué', co yanatëpihué'. Napoaton na'inpi. Noiso nipirinhue', ya'ipi cancanën quëran natëtërin. "No'tëquën nontèrinco," topachina, Yosëri noya ni'nin.

⁸ Apraanta' Yosëri itërin: "Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. A'na parti a'nochinquën. Ina no'pa' quëchinquën ya'huëcamaso marë'," itërin. Co no'pa' nohuitaponahué', Yosë natërin. "Co nonpintarincohué'," ta'ton, pa'nin. ⁹ Aquë paaton, Canaan parti canconin. Inaquë ya'huaponahué', nē'mëtë' pëiquëráchin ya'huërin. Pa'sápaton, co ya'huëmiatèrinhué'. Isaco, Cacopo, inapitanta' nē'mëtë' pëiro'saquë ya'huëpi. Yosëri nani sha'huitërin. "Iso no'pa chachin quëchinquéma'," itopirinhue', co hua'anëenchátërapihué'. "Co Yosë nonpintarinpoahué'. A'na tahuëri ina nohuanton, hua'anëntarihua'," ta'tona', Yosë natëpi. ¹⁰ Apraan yonquiárin. "A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Inaquë noya ninano' ya'huëmiatarin. Yosëri chachin canpoa marë' acorinso'," ta'ton, ina ninararin.

¹¹ Inaso', chiniquën Yosë natërin. "Nani máshoco. Saranta' co hua'huana'pihué' nipirinhue', Yosë sha'huitèrinco ni'ton, oshaquëran hui'nahué ya'huëtarinco," téninso marë', Yosë nohuanton, hui'nahuanin huachi. ¹² Apraan nani másho niponahué', hui'nahuanin. Ina hui'nin quëran chachin na'api. Oshaquëran hua'huayátèrahué' shinpita ya'huëtërin. Tayora nápo' ya'huëpi. Marë yonsanquë notohuaro' inotëra'huaya ya'huërin. Inotëra'huaya nápo' shinpita ya'huëpi. Co pichicasohué'.

¹³ Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chiminaquë huarë' Yosë natëpi. "Nani Yosë sha'huitèrinpoa'. Co nonpintarinpoahué'. Pahuanarin nipirinhue', a'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'huapon," ta'tona', nóya cancantopi. "Co hua'qui isoro'paquë ya'huarihuahué'. Isëquëso' topinan yacapatèrèhuaso pochin ninèhua'," topi. ¹⁴ "Co

isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë'pa' tëhuënchinso' ya'huëmiatarihua'," ta'tona', napopi. ¹⁵ Ya'huëpi quëran nani pipimiatopi. Ina na'con yonquipi naporini, inaquë ayamanta'itonahuë'. ¹⁶ Nipirinhuë', co isoro'pa' na'con yonquipihuë'. Yosë na'con na'con nohuantopi. Ina ya'huërinquë chachin ya'huëcaiso' nohuantopi. Napoaton Yosë tapon: "Nóya yonquirinaco ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'sarahuë. A'na tahuëri inápaquë quëpantarahuë. Nani tapatërahuë ya'huëcaiso'," tënin.

¹⁷⁻¹⁸ Apraan tëhuënchachin Yosë natërin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërin. Nasitohuachina, Isaco itërin. Naporo' Yosëri sha'huitërin: "Isaco mashotohuachin, hui'nahuanarin anta'. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shinpita ya'huëtërin," itopirinhuë'. Hui'nin hui'napitohuachina, Yosëri itantarin: "Hui'nan quëparahuaton, motopi'pa' paquë'. Inaquë hui'nan tëpaquë' chinotancoso marë'," itërin. Tënicaso marë' napotërin. ¹⁹ "Yosë co nonpintërincohuë'. Ananpitaantacasonta' nanitërin," ta'ton, Apraan natëtërin. Paaton, Isaco yatëparahuachina, Yosëri itaantarin: "Tananpitëquë'. Ama tëpaquësokuë'," itërin. Napoaton hui'nin chiminin quëran, nantantarinso pochin ni'nin.

²⁰ Ina quëran Isaconta' cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Cacopo, Isao inapita itopiso'. Mashotohuachina, Yosë natëton, nontërin hui'ninpita catahuacaso marë'. ²¹ Cacoponta' mashotahuaton, pitana paquëaponahuë', Yosë chinotarin. Yachiminpachina, ina natëton, Cosi hui'ninpita catahuacaso marë' Yosë nontërin.

²² Cosinta' chiminaquë huarë' Yosë natërin. Yachiminpachina, quëmopinënpita sha'huitërin: "Iquipito parti ipora ya'huërehua'. A'na tahuëriso nipirinhuë' Yosë nohuanton, ya'ipi isairro'sa' isëquëran pipiapi. No'pa' Yosë quëtërinpoaquë chachin quëpantarin ya'huëcaiso marë'. Naporo' nansëhuëpita quëpa'ina' pa'pitinacoso marë'," itërin. "Yosë co nonpintarinpoahuë'," ta'ton, naporin.

²³ Ina quëran Iquipito copirnoru piyapinënpita camairin: "Isairro sanapi'sa' huahuachina', quëmapia'huaya nipachin, tëpaco'," itërin. Napopirinhuë', Moisésëso' nasitohuachina, a'shini co nohuantërinhuë' hua'huin chiminacaso'. Yosë natëton, co copirno tëranta' tëhuatërinhuë'. "Iso hua'huahuëso' noya," itërin so'in nontaton. Cara yoqui noya po'opi. ²⁴ Ina quëran copirno hui'nini masahuaton, aso'sorin. Napoaponahuë' hui'napitohuachina, Yosë natëton copirno pëinën quëran pipirin. ²⁵ Yosë piyapinënpita catahuacaso marë' pa'nin. Ina marë' parisitopirinhuë', co ina yonquirinhuë'. Yosë natëcaso' na'con na'con nohuantërin. "Co noyahuë' nicatëhua', capa cancantopirëhuahuë', co hua'quiya quëranhuë' ma'sha ta'huantarin," ta'ton, co ma'sharáchin yonquirinhuë'. ²⁶ Copirno hui'nin pochin ni'ton, nohuantërin naporini, Iquipito parti na'con canaitonhuë', co ina nohuantërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquirin. "A'na tahuëri Cristo o'maton, nicha'ësarinpoa'. Iporaso' ina marë' aparisitopirinacokuë', Yosë'pa' noya noya acanarincó," ta'ton, noya ahuantërin.

²⁷ Yosë natëton, Moisésë Iquipito quëran pipirin. Copirnoru no'huipirinhuë', co të'huatërinhuë'. "Yosë co quënanaporahuë', ni'sárinco," ta'ton, chiníquën cancantërin. Chiníquën cancantaton, Yosë piyapinënpita catahuarin. ²⁸ "Yosë nicha'ësarinpoa'," ta'ton, natëtërin. Napoaton piyapi'sa' camairin: "Ya'ipinquëma' carniroa'hua tëpaco'. Huënainën ya'coanaquë pashitoco' ama anquëneri paninan nininso' tëpacaso marëhuë'," itërin. Napotohuachina, a'naya a'naya inahuara pëinëna' ya'coanaquë huënaiquë pashitëra'piapi. Napoaton Yosëri catahuarin. Co paninano'sa' chiminpihuë'. Pascoa pitaquë napopi.

²⁹ Ina quëran ya'ipi isairro'sa' Yosë natëtona', noya pipipi. "Yosë catahuarinpoa'," ta'tona', Quëhuai marë aquëtëran pa'pi. Pancai' niponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin nipatomairin ni'ton, panca ira pochin yaniro ya'norin. Ina pa'tatona pëntonpi. Iquipito sontaro'saso nipirinhuë' co nanitopihuë' pëntonacaiso'. Imatapirinahuë', iiri imotërin ni'ton, chimiitopi.

³⁰ Ina quëran isairro'sa' Canaan parti canconpi huachi. Yosë natëtona', inimiconënpita minsëpi. Quiricoso' panca ninano'. Natëricho quëran pairatopiso' inápaquë huarë'

pantarin. Yosëri sha'huitërin tahuitacaiso'. "Catahuarinpoa mini," ta'tona', natëpi. Canchisë tahuëri tahuitopi. Inapotohuachinara, Yosë nohuanton, paira a'naroáchin nohuatërin. ³¹ Ya'ipi ya'huëhuano'sa' co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, chiminpi. A'na sanapiáchin natëton, cha'ërin. Oshahuana'pi inaso', Nacapa itopiso'. Inimico niponahuë', Israiro comisionënpita huë'pachinara, inari po'orin ama sontaro'sari tëpacaiso marëhuë'.

³² Co inapitaráchin Yosë natëpihuë'. Quitiono, Paraco, Sanson, Quihuiti, Tapi, Samoiro, pënëntona'piro'sa', inapitanta' nóya natëtopi. ¡Notohuaro' ya'huëpi ni'ton, co'chi nanitërahuë' ya'ipiya sha'huita'huaso paya! ³³ A'naquën Yosë natëtona', nisha nisha piyapiro'sa' minsëpi. A'naquëonta' hua'an ya'conatona', no'tëquën hua'anëntopi. "Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, catahuarinpoa'," ta'tona', a'naquën natëpi. Napoaton Yosëri catahuarin. A'naquënso' Yosë natëtona', pa'pini' quëran cha'ëpi. ³⁴ A'naquën pën chiníquën nënë nënëtapaquë tēyatopirinahuë', co pi'pian tēranta' huëyapihuë'. Noya cha'ëpi. A'naquëonta' Yosë nohuanton, sahuëni quëran cha'ëpi. Yatëpapirinahuë', co chiminpihuë'. A'naquëonta' co chinipirinahuë', Yosëri catahuarin chiníquën cancantacaiso marë'. Na'a inimicoro'sa' minsërahuatona', a'papi. ³⁵ Sanapi'santa' hua'huinpita chiminpachina, Yosë natëpi ni'ton, ina nohuanton nantiantapi huachi.

A'naquënso nipirinhuë' Yosë natëtona', chiníquën parisitopi. "Yosë a'poco' tēpachinënguëma'," itopirinahuë', co yaa'popihuë'. "Co onporonta' a'poaraihuë'. Yosë noya noya ananpitaantarincoi," ta'tona', imapiso marë' chiminpi. ³⁶ A'naquëonta' Yosë imapi ni'ton, tēhuapi, huihuipi, catinaquë tonpopi, tashinan pëiquë po'mopi, napotopi. ³⁷ A'naquëonta' na'piquë tē'yaratona', tēpapi. A'naquëonta' sërichoquë yatonatona', tēpapi. "Yosë a'poco', tēpachinënguëma'," itopirinahuë', co yaa'popihuë'. A'naquëonta' sahuëni quëran tēpapi. A'naquën co tēpapirinahuë', imapiso marë' chiníquën aparisitopi. Yatëpahuachinara, ta'api. Co huachi ya'huëmia ya'huëpihuë'. Capa a'mocaiso' ni'ton, ohuica sha'huëtë', chipo sha'huëtë' inapita a'mopi. Co manta' ya'huëtópihuë'. Chiníquën parisitopi. ³⁸ Motopiro'sa' parti, inotëro partiro'sa', nisha nisha parti iratopi. Na'pi naninquë ya'conahuatona', huë'ëpi. Inpioro'sari nocanpi: "Inapitaso' napoonpi," topirinahuë', Yosëriso' noya noya ni'nin.

³⁹ Yosëichin yonquiatona', nóya imapi. Napoaponahuë', co ya'ipi Yosëri sha'huitërinso' naniyatërasohuë', chiminpi. ⁴⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', Yosë ninararinpoa'. Iporaso' Quisocristo nani chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. Iráca imapisopita, ipora canpoanta', ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. A'na tahuërinta' inápaquë pa'patëhua', Yosë noyá nohuitarihua'.

12

Quisocristoíchin yonquia'ahua'

¹ Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' parisitaponaraihuë', imamiatopi. "Yosë catahuarinpoa'," ta'tona', natëpi. Napoaton inapita yonquiatëhua', canpoanta' nóya imahua'. Ní'co'. Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, chiníquën ta'api. Co manta' quëpapihuë'. Torosarëáchin ta'api. Naporopi a'mopiso' co ocoihuachinahuë', co nanitopi-huë' chiníquën ta'acaiso'. Inapochachin canpoanta' naporopi a'mopiso' ocoipiso pochin ya'ipi oshanënpoa' naniantahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', ya'ipi cancanënpoa' quëran Quisocristo imahua'. Sacai' nipirinhuë', ahuantatëhua', noya imahua'. ² Quisocristo na'con yonquia'ahua'. Inasáchin catahuarinpoa' Yosë natëcaso'. Naporahuaton, inasáchin catahuarinpoa' noya noya natëtacaso'. Isoro'paquë o'mahuachina, chiníquën parisitërin. Corosëquë parisitohuachina, na'con tēhuapirinahuë', co ina yonquirinhuë'. "Chiminpató, piyapi'sa' nicha'ësarahuë'," ta'ton, nóya cancantërin. Ina quëran inápaquë panantarahuatón, Yosë inchinanën quëran chachin huënsëarin.

³ Isoro'paquë ya'huapon, oshahuano'sari chiníquën no'huipirinahuë', ahuantërin. Ina yonquiatëhua', ama yaa'poa'huasohuë'. Chiníquën cancantoco'. ⁴ Sopai yamin-sërinquëma' Yosë a'pocaso marë'. Sacai' nipirinhuë', Quisocristo imamiatoco'. Imaramaso marë' aparisitopirinënuëmahuë', co tëparinënuëmahuë'. ⁵ Hui'ninpita pochin niconpoa', Yosë pënëninpoa' chiníquën cancantacaso marë'. Nani nitotopiramahuë', ¿niantërama' ti? Quiricanën quëran napotërinpoa':

“Yonquiquë' conpa. A'na tahuëri Yosë nohuanton, parisitaran noya noya imacamaso marë'.

A'na tahuëri pi'pian ana'intopirinquënhuë', ama sëtëquësohuë'.

Ama yaa'poquësohuë'. Ahuantacaso' ya'huërin.

⁶ Nosororinpoa' ni'ton, a'na tahuëri ina nohuanton, ma'sha onporëhua'.

Hui'ninpita pochin niconpoa', ana'intërinpoa' noya noya yonquicaso marë',” tënin.

⁷ Hui'ninpita pochin ni'ninpoa' ni'ton, ahuantacaso' ya'huërin. Ni'co'. Hui'nanpo' no'tëquën pënënë' noya noya yonquicaso marë'. ⁸ Co Yosë pënëninpoahuë' naporini, co tëhuëenchachin hui'ninpita pochin ni'itonpoahuë'. Ya'ipi hui'ninpita yonquirin noya noya cancantacaso marë'. Co pi'pian tëranta' ana'intoahuachinquëmahuë', co Yosë hui'ninpitinquëmahuë'. ⁹ Tatanpoa' pënënpachinpoara, natërehua'. Pi'pian ana'intopirinpoahuë', co no'huirëhuahuë'. Noya niconpoa', natërehua'. Tata Yosëo nipirinhuë' na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Inaso' nininpoa' ni'ton, natëhuatëhua', noya noya nanpiarigua'. ¹⁰ Hua'huatarigua', co hua'qui isoro'paquë ya'huëcasohuë' nipirinhuë', tatanpoa' pënëninpoa'. Inaora yonquiaton, pi'pian ana'intërinpoa' natëcaso marë'. Yosëo nipirinhuë', noya noya yonquiatonpoa', no'tëquën catahuarinpoa'. Na'con nosoropirinpoahuë', a'na tahuëri ina nohuanton parisitërehua' ina pochin cancantacaso marë'. ¹¹ A'na tahuëri Yosë nohuanton, ma'sha onporëhua'. Naporahuaton, a'napita ma'sha onpotërinënpoa'. Naporo chachinso' sëtërehua'. Parisitacaso' co nohuantopirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', Yosë na'con catahuarinpoa'. Nirótëatëhua', noya nisarëhua'. Inapoa'tëhua sano cancantarihua'.

Ama Yosë a'poa'huasohuë'

¹² Napoaton iyaro'sa', chiníquën cancantahua'. Ama amiatëhuarahuë', chiníquën Yosë imahua'. Ni'co'. Aquë pa'patëra, canotërë', sacai' iratërë'. A'naquëma' ina pochin cancantatoma', co huachi ya'ipi cananëma quëran Yosë imaramahuë'. Ama huachi canotërëso pochin cancantocosohuë'. ¹³ Yosë iranën no'tëquën imapatama', co pëshonaramahuë'. Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. A'napitanta' niconpoa', chiníquën cancantapi. Co huachi sonpacha pochin cancantapihuë'.

¹⁴ Ama pi'pian tëranta' nino'huicosohuë'. Naporahuaton, noya nico'. Co noya nipatamahuë', co manta' Yosë nohuataramahuë'. ¹⁵ Yosë inaora nohuanton nosoroatonpoa', yacatahuarinpoa'. A'naquëniso nipirinhuë', co yatahuërëtopihuë'. Inahuara yonquipisoáchin imatona', co Yosë yonquicaiso' nohuantopihuë'. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Co Yosëfchin yonquihuatamahuë', oshaquëran nitapicananarama'. Ina quëran pënanin a'naroáchin sëtëcotëterinso pochachin a'napitanta' atapicananarama'. ¹⁶ Ni'cona nisha nisha cancantotama'. Ama monshihuancosohuë'. Noyápiachin cancantoco'. Ama ma'sha yonquiatoma', Yosë niantococosohuë'. Isao iráca naporinso' yonquico'. Ma'sharáchin yonquiaton, co onpopinchin Yosë yonquirinhuë'. Tanaton, iin nontërin: “¿Yosë na'con catahuainquënso' nohuantëran ti? Co caso' ina yonquirahuë'. Cosharo' na'con na'con nohuantërahuë,” itërin. ¹⁷ Ina piquëran yonquiantapirinhuë'. “Yosë na'con catahuainco,” tantapirinhuë', co huachi Yosëri nohuantërinhuë'. Chiníquën sëtaton na'nëpirinhuë', iráca a'porinso' co huachi nanitërinhuë' anoyatacaso'. Ina yonquiatoma', ni'cona Yosë niantotama'.

¹⁸ Iráca Sinai motopi nicotoanaquë huë'pachinara, cotioro'sa' pa'pi të'huatopi. Inaquë panca pënënërin. Co ya'caritacaso' ya'huërinhuë'. Tahuëri niponahuë', tashi pochin ninin. Yara yaráchin ninin. Panca ihuan pa'nin. ¹⁹⁻²⁰ Tronpita chiníquën pihuirinso'

natanpi. Naporo' Yosëri chiníquën itërin: “Iso motopiquë pënënaranguëma' ni'ton, ama ya'caricosohuë'. Ma'sharo'sa tëranta' inaquë pa'pachina', chimiina'. Na'piquë të'yaratoma', tēpaco',” itërin. Ina natanahuatona': “Sacai' ina nanan natēcaso',” ta'tona', pa'yanpi. “Ama huachi chiníquën nonchincoisohuë',” itopi. ²¹ Ni'sahuaton, Moisésënta' pa'pi tē'huatërin. “Canta' tē'huatato, ropa ropátarahuë',” tēnin.

²² Canpoaso nipirihuë', co ina motopi ya'carirēhuahuë'. Quisocristo imapatēhua', nisha motopi ya'carirēhua', Sion itopiso'. Yosë chachin nohuitarihua'. Co ipora quënanpirēhuahuë', nanpiárin. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin pantarihua'. Nasha Quirosarinquë ya'huëcontarihua huachi. Notohuaro' anquëniro'sa' inaquë niyontopi. Noya cancantatona', Yosë chinotapi. ²³ Huëntonēnquë chachin Yosë nani aya'coninpoa'. Inápaquë nininēnpoa' nani ninshitërinpoa' hui'ninpita pochin nicainpoaso marë'. Inatohua' niyontonarihua'. Yosë chachin imarēhua'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntaton, co imapisopitahuë' no'tēquën ana'intarin. A'naquën imapisopita nani chiminpachinara, hua'yanēnaso' Yosë'pa' ya'huapi huachi. Yosë pochachin cancantopi. Inapitarē'quēnpoa chachin niyontonarihua' ²⁴ Quisocristo chachin nohuitarihua'. Inaso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Huënainēn quëran anoyacancantërinpoa'. Iráca Apiri huënainēn pa'nin. Ilini tēpahuachina, huënainēn pa'nin ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo chimininsoso' nipirihuë', noya noya. Huënainēn pa'nin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'.

²⁵ Napoaton Quisocristo nanamēn noya natanco'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohuë'. Pënëntërinso nanan sha'huitohuachinara, a'naquën co yanatētopihuë' ni'ton, a'naroáchin ana'intërin. Quisocristo nanamēnso' noya noya ni'ton, ina naniantohuatēhua', aquë aquëtē' ana'intinpoaso' ya'huërin. Inaso' inápa quëran pënēninpoa'. ²⁶ Yosëri pënëntërinso nanan sha'huitohuachina, ina nohuanton, panca ocohua pa'nin. Ina quëran quiricanēn quëran sha'huitërinpoa': “A'na tahuëri naquëranchin nontaantahuato, co isoro'paráchin nacontarinhuë'. Inápaquë ya'huërinso'pita naco nacóntarin,” tēnin. ²⁷ A'na tahuëri mini ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita ta'huantarin. Ma'sha ya'huëmiatërinso' acohuachinaso', ya'huëmiatarin. ²⁸⁻²⁹ Hua'anëntërinquë chachin aya'coninpoa'. Inápaquë pa'patēhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Napoaton: “Yosparinquën Sinioro,” itahua'. Ya'ipi cancanēnpoa quëran inasáchin chinotahua'. Noya cancantatēhua', natēahua' noya nicainpoaso marë'. Ipora huanta' Yosëso' no'tēquën ana'intarin ni'ton, tē'huatacaso' ya'huërin. Pēnquë ma'sha ahuiquitërëso pochin ya'ipi co noyahuë' nininsopita ana'intarin.

13

Onporahuatonsona Yosë noya ni'ninpoaso'

¹ Ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin ni'co'. ² Co nohuitapomarahuë', nosoroco'. Huë'pachina, noya nontatoma', o'shitoco', a'caco'. Iráca a'naquën napopiso' yonquico'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, “Huëco' ni'quicoi,” itërin. Piyapita'ma' topirihuë', Yosë anquëninēn chachin a'carin. Inapochachin canpoanta' ni'toro'sa' noya nontahua'.

³ Ama tashinan pëiquë po'mopisopita naniantocosohuë'. Catahuaco'. Canpitanta' tashinan pëiquë ya'huëaramaso pochachin yonquico'. A'naquëonta' imapiso marë' chiníquën aparisitohuachina', noya yonquico'. Canpitanta' inapita ninatanpiso pochin cancantatoma', nosoroco'.

⁴ Quëmapi'sa' sa'apachina', ama a'na sanapi yonqui'inasohuë'. Sanapi'santa' so'yahuachina', ama so'ina' tēhuananpichinasohuë'. Ama manta' monshihuainasohuë'. Monshihuanpatama', Yosë chiníquën ana'intarinquëma'.

⁵ Ama coriquiráchin pa'yatocosohuë'. Co na'con ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', sano cancantoco'. Ama na'con na'con nohuantocosohuë'. Yosë chachin nani

sha'huitërinpoa'. "Co onporonta' pataranquëmahuë'. Co naniantaranquëmahuë'," itërinpoa'. ⁶ Napoaton chiníquën cancantatëhua' naporëhua':

"Yosë catahuarinpoa' ni'ton, co të'huarëhuahuë'.

¡Piyapi'sa' ma'sha onpotopirinpoahuënta', co të'huatarihuahuë'!" tënëhua'.

⁷ Ya'nán a'chintërinëinquëmasopita yonquico'. Yosë quiricanën noya a'chintërinëinquëma'. Chiminaquë huarë' noya nicatona', a'napita catahuapi. Napoaton inapita nonanatoma', noya natëco'.

⁸ Quisocriso co onporonta' nishataponhuë'. Iráca nosororinpoa'. Ipora huanta' catahuarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin imahua'. ⁹ A'naquën nisha a'chintohuachinëinquëma', ama natancosohuë', nonpintochinëinquëma'. No'tëquën yonquico'. Nisha nisha nicacaso' pënënpirinënpohuë', co ina quëran noya cancantërehuahuë'. Na'a piyapi'sa' nisha nisha cosharo' a'poaponaraihuë', co noya cancantopihuë'. Quisocrisoíchin nanitërin anoyacancantinpoaso'. Inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa' imamiatacaso'.

¹⁰⁻¹¹ Quisocriso corosëquë chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca pënëntërinso imapisopitaso nipirinhuë', co ina natëpihuë' ni'ton, co oshanëna' inquitërinhuë'. Iráca corto hua'ano'sa' piyapi'sa' oshanëna marë' ma'sha tëpapi. Tëpahuachinara, corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari ma'sha tëpapiso' huënainën manin. Masahuatón, Yosë ya'norinso' patoanaquë quëparin oshanëna marë'. Noshinënso nipirinhuë' co ca'pihuë'. Ninano' intonquë quëpapi ahuiquitacaiso marë'. ¹² Quisocrisonta' ninano' aquëcha quëparahuatona', aparisitopi. Inaquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaora huënainën quëran anoyacancantërinpoa'. ¹³ Napoaton canpoanta' aparisitohuachinënpoa', ahuantahua'. Iráca pënëntërinso nanan naniantatëhua', Quisocrisoíchin imahua'. Ina no'huipiso pochin no'huipirinënpoaonta', ahuantahua'. ¹⁴ Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë ya'huërin'pa' pantacaso' ninarëhua'. Inatohua' ya'huëmiatarihua'. ¹⁵ Napoaton iporaso' co huachi ma'sha tëparihuahuë' Yosë chinotacaso marë'. Nani tahuëri ina chinotatëhua', "Ma noyanquëncha Tata Yosë quëmaso paya. Quisocrisoíchin anoyacancantërincoi ni'ton, 'Yosparinquën Siniro,' itërainquën," itahua'. ¹⁶ Noyasáchin niahua'. Nicatahuacaso' ama naniantahuasohuë'. A'napita ma'sha pahuantohuachina', ama apiratocosohuë'. Inapohuatëhua', Yosë noya chinotarëhua' ni'ton, noya ni'sarinpoa'.

¹⁷ Ansiano'sa' pënënpachinëinquëma', noya natëco'. Noya noya imacamaso marë' Yosëri acorin. A'na tahuëri inapitanta' ya'ipi napopisopita Yosë sha'huitapi. Nani tahuëri pënënarinëinquëma'. Noya natëhuatama', noya cancantatona', a'chintarinëinquëma'. Co yanatëhuatamahuë', sëtapi. Naporahuaton, canpitanta' co noya noya cancantapomahuë'.

¹⁸ Quiya marë' Yosë nontoco'. Noya nisarai, ta'toi, noyápiachin cancantërai. Ya'ipi cancanëhuëi quëran Yosë yanatërai. ¹⁹ Ca marë' chiníquën Yosë nontoco' catahuainco a'naroáchin canpitataquë pa'i.

Quisocriso a'pairinpoaso'

²⁰ Yosë catahuainquëma' noya ninicatoma' ya'huëcamaso'. Inasáchin asanocancaninpoa'. Inari chachin iráca Quisocriso ananpitaantarín. Iporaso' ohuicanënpita pochin nicanonpoa', Siniro Quisoso a'pairinpoa'. Huënainën pa'nin ni'ton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Ina anoyatërinso' ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishataponhuë'. ²¹ Yosë na'con catahuainquëma' ina nohuantërinso' nicacamaso marë'. Pi'pian tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', anoyacancanchinquëma'. Quisocriso catahuahuachinpoa', nani tahuëri nóya nisarëhua'. Ina quëran noya ni'sarinpoa huachi. Ya'ipi piyapi'sa' inasáchin chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

²² Nani pi'pian ninshitëranquëma'. Noya cancantatoma' iyaro'sa' natanco', tënahuë. Achinicancainquëma', ta'to ninshitërahuë. ²³ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma'

pa'sarahuë. Iya Timotio nani tashinan pëi quëran ocoipi. Manóton huë'pachin, inaro'co pa'sarai.

²⁴ Ansiano'sanquëma' saludos a'pataranquëma'. Ya'ipi imaramasopitanta' yon-
quiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Itariaro'santa' saludos a'patarinënquëma'.

²⁵ Inaora nohuanton, Yosë nóya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Santiago ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ca Santiacoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, Siniro Quisocristoíchin natërahüë. Ya'ipi cotioro'sanquëma' Quisocristo imaramaso' ninshitaranquëma'. Canpitaso' yanquëërahuatoma', nisha nisha parti ya'huarama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanquëma' ninamaso' ninshitaranquëma'.

Ma'sha onporëhuaso'

² Nisha nisha ma'sha onpoapomarahüë' iyaro'sa', ama sëtocosohüë'. Noya cancantoco'. ³ Yosë tëniarinpoa' cancänënpoa quëran huarë' natëcaso marë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin Yosë yaa'popi. Canpoaso nipirinhüë' parisitohuatëhua', "Yosë co onporonta' naniantarinpoahuë'," topatëhua', catahuarinpoa' chini chiniquën cancantacaso marë'. ⁴ Noya cancantatoma', ya'ipi ahuantoco' noya noya imacamaso marë'. Chiniquën cancantohuatama', nóya nisarama'. Oshaquëran noya noya cancantarama'.

⁵ "¿Ma'cha ipora niiya?" topatama', Yosë nontoco' noya anitochinquëma'. Onpopionta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Co nosororinpoaso' apiratërinpoahuë'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa'. Nontërehuaso marë' co no'huërinpoahuë'. Catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. ⁶ "Yosë noya catahuarinco. Natëmiatarahuë'," ta'tëhua', Yosë nontahua'. Ama nisha nisha yonquia'ahuasohüë'. "Co catahuarincohuë' nimara," ama tahuasohüë'. Ni'co'. Co'sacai' co sanoirinhuë'. Pancaiquë ihuaitohuachina, niquëran niquëran niohuëërin. A'naquën piyapi'sa' ina pochin yonquionpi. Nisha nisha yonquipi. ⁷ Nisha nisha yonquiatoma', nontohuatama', co Yosë a'paniarinquëmahuë', co catahuarinquëmahuë'. ⁸ Co ya'ipi cancänëma quëran huarë' imapatamahuë', co no'tëquën yonquiamahuë'. Cato' cancän pochin ya'huëtohuachinquëma', nisha nisha yonquiarama'.

⁹ Co na'con coriqui iyaro'sa' ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nóya ni'ninquëma'. Huëntonënuë chachin aya'coninquëma'. Ina marë' nóya cancantoco'. ¹⁰ A'naquëmaso nipirinhüë' na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtërinquëma'. Ina niponahuë' Quisocristo imarama' ni'ton, co ma'sharáchin yonquicamaso' ya'huërinhuë'. A'na tahuëri chiminarihua'. Ya'ipi ma'sha papotërinsona' ta'huantapona'. Quisocristo na'con yonquiatoma', noya cancantoco'. ¹¹ Ni'co'. Pi'i chiniquën picatohuachina, papotërinso' a'naroáchin ahuirin. Yanconëonta' anotohuachina, co huachi noyápiachin nininhüë'. Ahuirin huachi. Inapochachin ma'huano'santa' a'na tahuëri chiminapi anta'. Sacatápirinahuë', chiminapona'. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', patapi.

Anishacancaninpoaso'

¹² Ya'ipinpoa' ma'sha onporëhua'. Caniorëhua', parisitërehüa', naporëhua'. Noya ahuantohuatëhua', nóya cancantarihua'. "Parisitaponaraihuë', nóya imasarinaco," ta'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë noya acanararinpoa'. Nanpimiatarihua'. "Tëhuëenchachin nosorohuatamaco, ananpitaantaranquëma'," itërinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, co onporonta' nonpintarinpoahuë'. ¹³ A'naquënso nipirinhüë' ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin co noyahuë' yonquipi. "Yosë nohuanton, co noyahuë' ninahuë. Napoaton co ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Ama ina pochin yonquicosohüë'. Yosëso' noyasáchin yonquirin. Co pi'pisha tëranta' oshahuaninhüë'. Co onporonta' aoshahuaninpoahuë'. ¹⁴ Canpoara nohuanton, co noyahuë' cancantatëhua', co noyahuë' yonquirëhua'. Inachin inachin yonquihuatëhua', chini' quëparinposo pochin co noyahuë' nicacaso' yonquirëhua'. ¹⁵ Ipora huanta' pi'pian co noyahuë' yonquirëhua'. Co a'naroáchin naniantohuatëhuahuë', co noyahuë'

nisarëhua'. Naporahuatëhua', oshahuanarëhua'. Oshahuanpatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarëhua'. Ni'co'. Sanapi hua'huanpachina, oshaquëran oshaquëran hua'huin nanihuachina, huairin. Inapochachin co noyahuë' yonquihuatëhua', oshaquëran oshaquëran co noyahuë' nisarëhua'. Ina marë' oshahuanarëhua'.

¹⁶ Nosororanquëma' iyaro'sa'. Ama canpitaora yonquinëma quëran ninonpintocoso-huë'. No'tëquën yonquico'. ¹⁷ Yosëso' noyasáchin yonquirinpoa'. Noya noya cancantacaso marë' catahuarinpoa'. Inasáchin noya a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Pi'i, yoqui, tayora, inapita inari acopirinhuë', co ya'ipi tahuëri noya a'pininhuë'. A'na tashinta' co manta' a'pininhuë'. Yosëso nipirinhuë' co ina pochin nininhuë'. Nani tahuëriya nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, anasitaantonpoa pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Inaso' no'tëquën nonin. Nanamën natëhuatëhua', huëntonëinquë aya'coaninpoa'. Hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Canpoa'ton anoyacancantërinpoa'. Ina quëran oshaquëran na'aya'pi anoyacancantarin.

Cancanënpoa quëran huarë' natëcaso' ya'huërin

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', ama topinan nonacamasoáchin yonquicosohuë'. Yosë nanamën na'con na'con natanco'. Naporahuaton, ama yano'huitocoso-huë'. ²⁰ No'huitohuatëhua', co nanitarihuahuë' noya nicacaso'. Ina marë' co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. ²¹ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama huachi oshahuancosohuë'. Yosë nanamën nani a'chintërinëinquëma'. “Caora Siniro co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco,” ta'toma', nanamën yonquiráco'. Ina yonquihuatama', nicha'ësarinquëma'.

²² No'tëquën yonquico'. Yosë nanamën a'chintohuachinëinquëma', ama topinan quëran natancosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëco'. ²³⁻²⁴ Ni'co'. A'na piyapi isihuicoquë ya'pirin ni'pirinhuë'. Në'huërayatërinso' nicaponahuë', a'naroáchin naniantërin. Co niamirayarinhue'. Canpitanta' Yosë nanamën topinan natanpatama', co natëhuatamahue', ina piyapi naporinso pochin nicapoma'. ²⁵ Nipirinhuë', natëhuatama', noya nisarama'. Nasha nananso' nóya. Canpitaora nohuanton, ina natëhuatama', co sopai camaiarinquëmahue'. Nani tahuëri Yosë nanamën yonquico'. Natanpatama', ama naniantocoso-huë'. Noya natëhuatama', Yosë catahuarinquëma' noya nicacamaso marë'.

²⁶ “Canta' noya Yosë imarahuë,” topi a'naquën. Nipirinhuë', nisha nisha nonin. Co noyahuë' nonpachina, topinan quëran nonsarin, inaora ninonpintarin. Co tëhuënhachin imarinhuë'. ²⁷ Tëhuënhachin Yosë chinotohuatëhua', piyapi'sa' nosoroarëhua'. Sa'ahuario'sa', quëyorono'sa', inapita catahuarëhua'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtacaso' ya'huërin. A'naquën piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', co Yosë imapihuë'. Ama inapita nonanhuansohuë'. Noyápiachin cancantohuatëhua', noya imasarëhua'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

2

Ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'

¹ Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Inasáchin noya noya ninin. Ina imarama' ni'ton, ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. Ya'ipi piyapi'sa' napopináchin nosoroco'. ²⁻³ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, ma'huanso' huë'pachina, pa'yatërama'. Noyápiachin a'morin. Na'a po'moitëra oro quëran nininso' po'morin. Ina nicatoma': “Huëquë' iyasha,” itatoma', noyaquë chachin ahuënsërama'. A'naquënso nipirinhuë', co onpopinchin noyahuë' a'mosahuaton huë'pachina, co onpopinchin noya ni'namahuë': “Inaquë huaniquë'. Nohuantohuatan, no'paquë tëranta' huënsëquë,” itërama'. ⁴ ¿Co'ta ina pochin nipatama', co napopianachin nosororamahuë'? Cancanënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa' nipirinhuë', co ina pochin yonquiramahue'. Co noyahuë' yonquirama'.

⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquënpoa' co na'con coriqui ya'huëtopirinpoahuë', Yosë huayoninpoa' imacaso marë'. Yosë nohuitohuatëhua', nóya cancantarihua'. Huëntonëinquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Nani sha'huitërinpoa'. “Nosorohuatamaco, inápaquë quëpantaranquëma',” itërinpoa'.

⁶ Canpitaso nipirinhüé', sa'ahua nininsopita co onpopinchin nosororamahué'. Ma'huanosaso' nonpintatēnēnquēma', ihuarinēnquēma'. Aparisitērinēnquēma'. Coisēquē sha'huirapirinēnquēma'. ¿Ina nipirinhüé' pa'yatarama' ti? ⁷ Quisocristoso' nóya niponahué', tēhuapi: “Co noyahué' inaso',” toconpi. Imarēhua' ni'ton, Quisocristo piyapinēnpitanpoa' canpoaso'. Napoaton ama ma'huanosasa' na'con na'con pa'yatocosohüé'.

⁸ Yosē quiricanēn quēran noya noya pēnēninpoa'. “Quēmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” itērinpoa'. Ya'ipi piyapi'sa' nosorohuatama', noya nisarama'. ⁹ Nipirinhüé', a'naso' nocanpatama', co noyahué' nisarama'. Co Yosē natēramahué' ni'ton, oshahuanarama'. ¹⁰ Yosē chachin pēnēninpoa'. “Noya natērai,” topiramahué', pi'pian tēranta' co natēhuatamahué', oshahuanarama'. Ana'intinquēmaso' ya'huērin. ¹¹ “Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi monshitocoso-hüé',” tēnin Yosē. Naporahuaton, “Ama piyapi tēpacosohüé',” tēnin anta'. Co monshihuanaponahué', piyapi tēpahuatan, oshahuanaran. Co Yosē natēaranhué'. ¹² Quisocristo imapatēhua', nasha nanan sha'huitērinpoa'. Nicha'ērinpoa' ni'ton, nanitērehua' nóya nicacaso'. Ina nanan chachin yonquiaton, a'na tahuēri Yosē coisē pochin nontar-inpoa'. Ni'ton, piyapi nosoroatoma', noya nico', noya nontoco'. ¹³ Co piyapi'sa' nosorohuatamahué', ayaro' tahuēri Yosēnta' co nosoroarinquēmahué'. Napoaton “Yosē na'con nosororinpoa',” ta'tēhua', a'napita nosoroa'hua'. Ina quēran ayaro' tahuēri co ana'intarinpoahué'.

Noya nicacaso' ya'huērin

¹⁴ “Canta' Yosē imarahüé’,” tapomarahüé', co noyahué' nipatama', topinan quēran nonsarama'. Ina pochin cancantohuatama', co cha'ēsaramahué'. ¹⁵ Ni'co'. A'na quēmapihüé' nipon, sanapihüé' nipon Quisocristo imana'pi, capa capacaso', capa a'mocaso' nipachina, catahuacaso' ya'huērin. ¹⁶ Co catahuarihuarahüé': “Noya ya'hué'quē'. Ama séhuēnquēsohüé'. Ama tana natanquēsohüé',” itapomarahüé', co a'mocaiso', cosharo', inapita quētohuatēhuahué', jtopinan quēran napotarihua'! ¹⁷ Inapochachin “Canta' Yosē natērahüé’,” tapomarahüé', co piyapi'sa' catahuahuatamahué', topinan quēran nonsarama'. Co tēhuēnchachin imaramahué'.

¹⁸ A'naquēma' tapoma' nimara: “Quēmaso' 'Yosē imarahüé', ta'ton, chinotēran. Caso nipirinhüé' noya ninahué'. Quēmaso' Yosē chinotaponahué', co noya nipatanhué', topinan quēran nonsaran. Caso nipirinhüé', noya ninahué'so maré' natērahüé'so ya'noarin,” tapoma'. ¹⁹ “A'naích' Yosē ya'huērin,” j'tēnan ti? No'tēquēn nonan. “Yosē ya'huarin mini,” topi sopairo'santa'. Ina nitotopi ni'ton, tē'huatatona', ropa ropatapi. Napoaponarahüé', co Yosē imapihüé'. Co napopiso maré' Yosē'pa' pa'sapihüé'. ²⁰ ¡Co'chi no'tēquēn yonquiranhué' paya! Co noya nipatanhué', “Canta' imarahüé’,” topiranhué', topinan quēran nonsaran. ²¹ Tata Apraan yonquiqué'. Yosēri non-tohuachina, “Ama hui'n'an apiratocosohüé',” itohuachina, Isaco quēparin. Hui'nin niponahué', co apiratērinhué'. Yosē chinotacaso maré' yatēpahirinhüé', Yosēriso' nicha'ērin. ¡Natērinso maré' Yosēri noya ni'nin! ²² “Yosē no'tēquēn nontērinco,” ta'ton, Apraani natērin. Natēton, noya noya imarin. Co topinan quēran chinotērinhué'. Ya'ipi cancanēn quēran huaré' natēton, noya imarin. ²³ Yosē quiricanēnquē ninshitērin: “'Yosē no'tēquēn nontērinco,' tēninso maré' Yosēri noya ni'nin,” tēnin. “Inaso' Yosērē' nipayarin,” tēnin anta'. No'tēquēn naporin.

²⁴ Co topinan quēran nonacaso' ya'huērinhué', tēnahué'. Yosē natētēhua', noya nipatēhua', noya imarēhua'. Ina maré' Yosē noya ni'sarinpoa'. ²⁵ Inapochachin Nacapanta' oshahuana'pi niponahué', Yosē yonquiaton, noya ninin. Cosoi a'parinsopita hué'pachinara, noya a'pairin ama inimicoro'sari tēpacaiso marēhué'. Ina quēran po'oana quēran catahuarin cha'ēcaso'. Ina maré' Yosēri noya ni'nin. ²⁶ Hua'yanēnpo' capa nipachina, co nanpirēhué'. Inapochachin topinan quēran nonpatēhua', co noya

cancantohuatēhuahuē', co Yosē natērēhuahuē'. Chimipi pochin cancantatēhua', co tēhuēnchachin imarēhuahuē'.

3

Nanamēnpoa' nininso'

¹ Ama iyaro'sa' na'anquēma' cortoque pēnēntocosohuē'. Piyapi'sa' pēnēnpirēhuahuē' co canpoa tēranta' noya nipatēhuahuē', aquētē chachin Yosē ana'intarinpoa'. ² Ya'ipinpoa' co noyahuē' nicatēhua', oshahuanēhua'. Noyasáchin nonacasoso' saca sacai'. Noyasáchin nonēhua' naporini, Yosē pochachin cancanchitērihuahuē'. Co huachi aquētē' tēhuē'itērihuahuē'. ³ Cahuario pa'patēra, pi'pian hua'nayon acatēntērē' no'tēquēn pacacaso marē'. Ina quēran motēn no'tēquēn otēerarē'. ⁴ Nanchanta' panca masho nipirinhue', quēmapiri otēerin. No'soratēnēn hua'huishin niponahuē', noya otēerarin. Panca ihuani mapirionta', noya otēerarin. Insēquēsona yaquēpahuachina, noya quēparin. ⁵ Inapochachin nanamēnpoa' pi'pira'huaya niponahuē', nonpatēhua', na'con nocanēhua'. Noya nonpatēhua', piyapi'sa' achinicananarihua'. Nipirinhue', co noyahuē' nonpatēhuara, anishacancantarihua'. Ni'co'. Pēn pi'pira'huaya niponahuē', matohuachina, panca imin a'naroáchin huiquitērin. ⁶ Nanamēnpoaso' pēn pochin ninin. Pa'pi co noyahuē' ninin. Ina marē' oshahuanēhua'. Sopai chachin camairinpoa' co noyahuē' nonacaso'. Nanamēnpoa quēran nipinorēhua', nino'huirēhua'. Ma'tēhua' ma'tēhua' nonēhua'. Co noyahuē' nonpatēhuara, nitapicananarēhua'.

⁷ Nisha nisha ma'sharo'sa' tananquē ya'huērinsopita pē'tahuarē'. Pē'tahuahuatēra, co huachi maninpohuē'. Anpianthēhuano'sa', i'quē ya'huērinsopita, inapita pē'tahuarē'. Pēhuara, mayo, inapita pochin nininsonta' mapatēra, pē'tahuarē'. ⁸ Nipirinhue', co insonta' inaora nanitērinhuē' noya nonacaso'. A'naroáchin co noyahuē' nonēhua'. Co noyahuē' nonpatēhua', ya'huan tomainēn pochin nonēhua'. A'naroáchin yanquētērinso pochin na'a piyapi'sa' atapicananarihua'. ⁹ Nanamēnpoa quēran Yosē chinotērehua'. "Tata Yosē hua'anēntērinpoaso' nóya," tēnhua'. Ina nanamēnpoa quēran chachin piyapi'sa' pinorēhua'. Ya'ipinpoa' Yosē chachin nininpoa'. Ina pochin cancantacaso marē' acopirinpoahuē', nipinorēhua'. ¹⁰ Yosē noya nontapomarahue', piyapi pinopatama', co noyahuē' cancantarama'. Co iyaro'sa' nisha nisha nonacaso' ya'huērinhue'. ¹¹⁻¹² Ni'co'. Quēpa papotohuachina, quēpa nitērin. Co nisha nitērinhuē'. Misēra papotohuachina, misēra nitērin. Co quēpa nitērinhuē'. A'na huinan ya'huēhuachina, noyai', ca'cai', co cato chachin pipirinhue'. Noyápiachin nipachina, co onporonta' ca'caquēn pipirinhue'. Inapochachin iyaro'sa', co nisha nisha nonacaso' ya'huērinhue'. Noyasáchin nonco'.

Yosē noya ayonquirinpoaso'

¹³ ¡Tēhuēnchachin noya yonquihuatama', noya nisarama'! Napoaton noya nico' a'napitanta' noya yonquiramaso' nitochina'. "Co canpoara noya nitotērehuahuē'. Yosēichin catahuarinpoa' noya yonquicaso'," ta'toma', noya nico'. ¹⁴ A'naquēnso nipirinhue' a'napita apiratatona', nocanpi. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiatona' no'huitápi. Ina pochin cancantohuatama': "Caso' noyaco," ama tocosohuē'. Co no'tēquēn yonquiramahuē'. Nonpiánama'. ¹⁵ Co Yosē nohuanton ina pochin cancantērehuahuē'. Piyapi'sa' inahuara ina pochin yonquipi. Ninocanatona', niapiratopi. Inachin yonquipi. Sopai nohuanton, ina pochin yonquipi. ¹⁶ Niapiratohuatēhuara, yanino'huirēhua'. Co a'napita nohuantopiso' yonquihuatēhuahuē', nisha nisha cancantarihua'. Inapohuatēhua', pa'pi co noyahuē' nisarēhua'. ¹⁷ Yosēso nipirinhue', no'tēquēn ayonquirinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', noyápiachin cancantarihua'. Co manta' no'huitarihuahuē'. Sanoanan quēran nontarihua'. A'napita pēnēnpachinpoa', noya natanarihua'. Piyapi'sa' nosoroarihua'. Naporahuaton noyasáchin nisarēhua'. Co nisha nisha yonquiarihuahuē'. Co nonpintarihuahuē'. Yosēichin catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. ¹⁸ Yosē yonquihuatēhua', sano cancantatēhua', nanan

anoyatarihua'. Napoaton, noya nini'tēhua' ya'huarigua'. Noya nipatēhua', a'napitanta' niconpoa', noya nisapi.

4

Ma'sharáchin yonquipisopita

¹ ¿Onpoatomata' nino'huitoma', yaniahuërama'? tēnahuë, yonquiato. Canpitaora cancanēma quëran nisha nisha ma'sha nohuantërama' ni'ton, co noyahuë' cancantërama'. Nipa'yatacasoáchin yonquirama'. Napoaton nino'huirama'.
² Nani ma'sha nohuantopiramahuë', co ya'huëtërinquëmahuë' ni'ton, yatëpatopiso pochin cancantërama'. A'na piyapi ma'shanënpitanta' nohuantaparama'. Co ya'huëtöhuachinquëmarahuë', nino'huirama', yaniahuërama'. Co Yosë nontëramahuë' ni'ton, noya nininsopita co ya'huëtërinquëmahuë'.
³ A'naquëma' Yosë nontöhuatamara, ma'sha nipiramahuë', co quëtërinquëmahuë'. Canpitaora nipa'yatacamaso marë' ma'sha nohuantërama' ni'ton, co quëtërinquëmahuë'.
⁴ Canpitaso' co huachi Yosëíchin yonquiramahuë'. Yosë yonquipiramahuë', nani ma'sha na'con na'con nohuantatoma', yamonshihuaninso pochin cancantërama'. Capa cancantacasoáchin pa'yatërama'. Ma'sharáchin yonquiatoma', Yosë inimiconën pochin cancantërama'.
⁵ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. “Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ya'coancantöhuachinpoa', apirarinpoa' Yosëíchin pa'yatacaso marë',” tēnin. Co topinan quëran naporinhuë'.
⁶ Sacai' Yosëíchin yonquicaso nipirinhuë', inari chachin inaora nohuanton catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. “Caora noya ninahuë’,” topatēhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Nipirinhuë', “Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro,” topatēhua', Yosë catahuarinpoa'. Nosoroatonpoa', catahuarinpoa', tēnin Yosë quiricanëncuë.

⁷ Napoaton Yosëíchin natëco'. Ama pi'pian tëranta' sopai nohuantocosoahuë'. Chiniquën cancantoco'. Yosë nontatoma', sopai a'paco' pa'in. Co ina natëhuatamahuë', patarinquëma'.
⁸ Nani tahuëri Yosë yonquihuatama', inanta' yonquiarinquëma', na'con catahuarinquëma'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama huachi nisha nisha yonquicosoahuë'. Noyápiachin cancantoco'.
⁹ Oshanëma' yonquiatoma', sëtoco'. Ina yonquiatoma', ama huachi capa cancantamasoachin yonquicosoahuë'. Ama narinamasoachin yonquicosoahuë'. Ya'ipi cancanëma quëran oshanëma marë' sëtatoma', na'nëco'.
¹⁰ Ya'ipinquëma', a'naya a'nayanquëma', Yosë chachin ni'sárinquëma'. “Caora Siniro co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco,” topatama', anoyacancantarinquëma'. Ina pochin cancantöhuatēhua', noya noya acoar-inpoa'.

Pinotona'piro'sa' ana'intacaso' ya'huërinso'

¹¹ Ama iyaro'sa' nipinocosahuë'. Ama coisë pochin cancantatoma', a'napita no'huicosoahuë'. Pi'pisha tëranta' nanan ya'huëhuachin, ama apancatahuatoma', nisha'huirapicosoahuë'. Quisocriso imarama' ni'ton, iyaparin pochachin ninosorocaso' ya'huërin. Pinopatama', co nosoroaramahuë'. Yosë pënënpirinpoahuë'. “Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco’,” itopirinpoahuë', “Co nosorocaso' ya'huërinhuë’,” ta'toma', pinorama'. Canpitaora yonquinëma quëran pinotatoma', co Yosë natëramahuë'.
¹² Yosëíchin coisë pochin nicon, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin ana'intarinpoa'. Noya cancantöhuatēhua', nicha'ësaripoa'. Co'so' natëhuatēhuahuë', parisitopiquë a'pararinpoa'. Canpoa capiniso nipirinhuë', co nisha'huirapicaso ya'huërinhuë'.

A'nanya chiminacaso' ya'huërinso'

¹³ Natanco iyaro'sa'. A'naquëma' co Yosë yonquiatomahuë', nisha nisha yonquiconama'. “Iporahuë napon, tashirayahuë napon, sacatapoi a'na ninanoquë pa'sarai. Inaquë a'na pi'ipi pochin sacatöhuatoi, na'con canarai,” topiramahuë'.
¹⁴ Co tashiraya tëranta' nanitaramahuë' ninocamaso'. Ma'sona onpocamaso' co nitotëramahuë'. Co

canpitaora nohuanton nanpiramahuë'. Chitoro' a'naroáchin sacorinso pochachin a'nanaya a'naquën chiminin. ¹⁵ “Yosë nohuantohuachin nanpihuatoi, ma'sha nisarai,” ta'caso nipirinhüë'. ¹⁶ “Quiyaora nohuanton, nani ma'sha nisarai,” toconama'. Co Yosë yonquihuatomahuë', co noyahuë' cancantarama'. ¹⁷ Yosë yonquicamaso' nitotapomarahüë', co yonquihuatomahuë', oshahuanarama'. Ma'sona tēranta' noya nicacaso' nitotapomarahüë', co ina nipatamahuë', ina marēnta' oshahuanarama'.

5

Ma'huano'sa' pēnēnso'

¹ Ma'huano'santa' co Yosë natēpisopitahuë' pēnēin. A'na tahuëri canpitaso' chiníquën parisitarama'. Ina yonquiatoma', sētoco', na'nēco'. ² Ya'ipi ma'sha canaramaso' chanatarin. A'moramasopitanta', no'soni pē'yararin. ³ Coriquinēmanta' topinan quēran canarama'. Hua'na chi'chiotērinsō pochin napoonin nisarin. Co canamiataramahuë'. Canpitaora marēáchin coriqui yontonama' ni'ton, Yosë chiníquën ana'intarinquēma'. Pēnquē parisitarama'. Na'a coriqui canapomarahüë', nani ayaro' tahuëri ya'caritēriarin. ⁴ Piyapinēmapita nonpintērama'. Iminēmaquē asacatopiramahuë', co no'tēquën pahuērētēramahuë'. Inapitaso' Yosēquē sha'huirapirinēnquēma'. Shanēmapita nitērinso' mapirinahuë', co pahuērētēramahuë'. Inapohuatama', Yosë nitotarín. Inaso' chini chiníquën nanantērin ni'ton, no'tēquën i'huērētārinquēma'. ⁵ Isoro'paquē nōya ya'huērama'. Nani ma'sha ya'huētērinquēma'. Capa cancantacasoáchin yonquirama'. Nani ma'sha ya'huētopirinquēmahuë', Yosë ana'intarinquēma'. Ohuacaro'sa' tēpacaso pochin nipon. Yatēparinso' co nitotatonahuë', coshatápirinahuë', tahuëri nanihuachina, a'nanaya hua'anēni huēcapairahuaton, tēparin. Inapochachin canpitaso' noya ya'huápiramahuë', a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin. ⁶ Pa'pi co noyahuë' cancantatoma', noya piyapi'sa' nonpinapirama'. Chiníquën aparisitopiramahuë', inapitaso' co nanitopihuë' i'huērētīnēnquēmaso'. Napoaton, Yosë chiníquën ana'intarinquēma'.

Quisocristo noya ninacaso' ya'huērinsō'

⁷ Napoaton iyaro'sa' aparisitohuachinēnquēma', noya ahuantoco'. A'na tahuëri Sinioro o'mantararin. Naporo' ya'ipiya no'tēquën ana'intarin. Ni'co'. Sha'tohuatēra, co a'naroáchin manēhuë'. O'nanpachina, oshaquēran papotarin. O'naantahuachina, cayarín. “Oshaquēran cayahuachin, mapatēhua' ca'sarēhua',” ta'ton hua'anēni ninararin. ⁸ Inapochachin canpitanta' noya cancantatoma', Sinioro o'mantacaso' tahuëri ninaco'. Nani ya'caritēriarin. Napoaton ama sētocosohüë'. Chiníquën cancantoco'. ⁹ Ama pi'pian tēranta' iyaro'sa' nino'huicosohüë', Yosë ana'intochinquēma'. Ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quēranhuë' o'mararin ana'intinpoaso marē'. ¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Iráca pēnēntona'piro'sa' Sinioro nanamēn a'chinpirinahuë'. Pēnēntohuachinara, a'naquēni no'huitona', aparisitopi. Parisitaponarihuë', ahuantopi. Co no'huipihuë'. ¹¹ Noya ahuantopi ni'ton, Yosēri nōya ni'nin, tēnēhua'. Coponta' pa'pi parisitērin, nitotērama'. Na'con parisitaponahuë', chiníquën cancantaton, ahuantērin. Ma'sha onpoaponahuë', Yosēri catahuarín noya noya pipicaso'. Ina nohuanton, napoin quēran noya noya yonquirin. Yosë nosoroatonpoa' na'con catahuarinpoa', tēnahuë. Napoaton chiníquën cancantatoma', ahuantoco'.

¹² Na'con iyaro'sa' yonquico' no'tēquēnáchin nonacamaso': “Pa'sarahüë,” topatama', paco'. “Co pa'sarahüë,” topatama', ama pacosohüë'. Nani tahuëri no'tēquēnáchin nontohuatama', co “Yoscoarē,” ta'caso' ya'huērinhüë'. Co'ni ma'sha tēranta' isoro'paquē ya'huērinsō' a'pitatēhua' nonpinacaso' ya'huērinhüë'. Napoaton nani tahuëri no'tēquën nonco', Yosë ana'intochinquēma'.

¹³ A'naquēma' ma'sha onpohuatama', Yosë nontoco' catahuainquēma'. Noya cancantohuatama', Yosë cantanēn cantatoma': “Yosparinquēn Sinioro,” itoco'. ¹⁴ A'naquēma' caniohuatama', ansiano'sa' amatoco' Yosë nonchina'. “Quisocristo catahuainquēn,” ta'tona', pi'pian tomaquē pashichinquēma'. Ina quēran Yosë nonchina' anoyatacaso

marë'. ¹⁵ Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëcaso' ya'huërin. “Ya'ipi Siniro nani-taparan,” topachina', anoyatarin. Oshahuanpachina', inanta' inquitarin. ¹⁶ Napoaton ma'sona tëranta' co noyahuë' nipatëhua', imarëhuasopita capini nisha'huitahua'. “Ina marë' caso' oshahuanahuë,” nitahua'. Itohuan capini Yosë nontahua' anoyachinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', chiniquën ina nontohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. ¹⁷ Ni'co'. Iniasë canpoa pochachin niponahuë', chiniquën Yosë nontohuachina, natanin. “Na'a piyapi'sa' Siniro co imarinënguënhuë'. Quëma nohuanton, ama o'nainsohuë’,” itohuachina, cara pi'ipi na'con co pi'pisha tëranta' o'naninhuë'. ¹⁸ Ina quëran Yosë nontantahuachina: “Quëma nohuanton o'naanta'in,” itohuachina, o'naantarin. Sharo'sa' papotantarin. Napoaton canpoanta' noyápiachin cancantatëhua', chiniquën Yosë nontahua'.

¹⁹ Noya iyaro'sa' nipënëncó'. A'naso' no'tën nanan nitotaponahuë', nisha cancantohuachina, a'naya a'nayanquëma' pënëncó' no'tëquën yonquianta'in. ²⁰ Natëhuachinquëma', chiminpachina co parisitomiatapihuë'. Ya'ipi oshanëna' Yosëri inquitarin. Pënënama' ni'ton, noyápiachin cancantantapi huachi. Ina yonquiatoma', nipënëncó'. Nani huachi.

Santiaco

Pitrori Yosë piyapinënpita ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ca Pitroco ninshitëranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' isëquë ya'huarahuë. Quisocriso a'parinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitaso' aparisitatenënuëma', ayanquërinënuëma' ni'ton, nisha nisha parti ya'huëarama'. Pontoquë, Carasiaquë, Capatosiaquë, Asiaquë, Pitiniaquë, inaquëpita ya'huëramaso' nanan a'patëranquëma'. Tëhuëchachin co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocriso imarëhua' ni'ton, Yosë'pa' ya'huëmiatarihua'. Isëquëso' topinacapatatëhua pochin ninëhua'. ² Iráca quëra huarë' Tata Yosë nohuitërinquëma'. Nosoroatënuëma', huayoninquëma' huëntonënuë ya'conacamaso marë'. Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' natëcamaso marë'. Quisocriso corosëquë chiminin oshanëma' inquitiniquëmaso marë'. Yosë nontërama' ni'ton, oshanëma' inquitërinquëma'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Yosë'pa' ya'huëcaso' ninarëhuaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Quisocriso pa'pin inaso'. Na'con nosoroatonpoa', nasitantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Quisocriso hua'anëntërinpoa'. “Chiminaponahuë', nãpianarin ni'ton, canpoanta' nãpianarihua',” ta'tëhua', noya ninarëhua'. Natëtomiätërëhua'. ⁴ Yosë'pa' nani tapatërinpoa' noya noya ya'huëcontacaso marë'. Inatohua' co manta' ta'huantarihuahuë'. Co manta' nitapiarinhuë'. Inaquëso' co yanco pochin ahuirinhuë'. Noya noya nisarin. Canpoa marë' Yosëri acorin. Inari chachin ni'sarin. ⁵ Tata Yosë ya'ipiya nanitaparin. “Yosë co quënanpirëhuahuë', catahuarinpoa',” topatëhua', noya a'paiarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', catahuarinpoa' ahuantacaso'. Ayaro' tahuëri nóya nicha'ësarínpoa'. Nani yonquirin o'mantacaso'. A'na tahuëri ni'sarëhua'. O'mantaquë huarë' a'paiarinpoa'.

⁶ Ina yonquiatoma', capa cancantarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, pi'pian ma'sha onporama'. Ipora chachin ma'sha onpotopirinënuëmahuë', co hua'qui' parisitaramahuë'. Parisitapomarahuë', o'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', noya cancantoco'. ⁷ Ma'sha onpohuatëhua', Yosë catahuarinpoa' ya'ipi cancanënpoa quëran imacaso marë'. Oro tapacaiso marë' a'irotopiso pochin nitarinpoa'. Oro inapotohuachinara, noyápiachin pipirin. Ya'ipi në'huë huiquitahuaton, orosachin ninin. Inapochachin iporaso' Yosë nohuanton, pënuë ahuiquitërešo pochin ma'sha onpotërinpoa' noya noya acoínpoaso marë'. Oro pa'ton niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Canpoaso nipirinhuë', Yosë natëhuatëhua', nãpimiätarihua'. Napoaton na'con yonquia'ahua' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso'. Ina Yosë nohuantërinso'. Natëmiatohuatëhua', Yosë noya noya ni'sarinpoa'. Quisocriso o'mantahuachin, noya noya acorarinpoa'. Ina pochin ya'noarihua'.

⁸ Quisocriso co onporonta' quënanapomarahuë', nosororama'. Ipora huanta' co nicapomarahuë', “Co nonpintarincohuë'. Catahuarinco,” ta'toma', ina natërama'. Cancanëma quëran ina nohuitatoma', nóya cancantërama'. Ina yonquiatoma', capa cancantërama'. ⁹ Imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma'. Nicha'ësarínquëma' huachi.

¹⁰ Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. “A'na tahuëri Yosë inaora nohuanton, nosoroatënuëma', nicha'ësarínquëma' canpitanta',” topi. Ninotona' ninshitaponaraihuë', co nitotopihuë' ma'sona tapon napopiso'. Napoaton cancantatona', Yosë quiricanën nontopi no'tëquën nitotacaiso marë'. Noya nitotatona no'tëquën sha'huitërinënpoa'. ¹¹ Ispirito Santo nohuanton, iráca Cristo ninopi. “Parisitapon. Ina quëran nãpiantarahuaton, noya noya ya'huapon,” topi ninotona'. Napoatona', yonquiapi. “¿Ma quëmapita' o'maton, parisitapon? ¿Onporota' parisitaponso'?” topi. ¹² Ina quëran Yosëri anitotërin.

“Pahuanarin nanicaso'. A'na tahuëri ya'huëpisopita nitotacaiso marë' ca nohuanton, ninorama',” itërin Yosëri. Canpita iyaro'sa' nitotacamaso marë' ninopi. Iporaso' ina noya nanan chachin a'chintërainquëma'. Inápa quëran o'maton, Ispirito Santo catahuarincoi noya a'china'huaiso marë'. Anquëniro'sa quëran huarë' yanitotopirinahuë', co ya'ipiya nitotopihuë'.

Noyasáchin nicacaso' ya'huërinso'

¹³ Napoaton chiníquën cancantatoma', yonquico' noya nicacamaso'. Sano yonquico'. Quisocriso o'mantahuachin, inaora nohuanton, nicha'ësarínpoa'. Ina ninatoma', noya cancantoco'. ¹⁴ Hua'huaro'sa' noya nipachinara, pa'pina' natëpi. Inapochachin canpitanta' Yosëíchin natëco'. Iráca co Yosë nanamën nitotatomarahuë', co yonquiramahuë'. Yano'pihuatomara, no'pirama'. Co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' ninama'. Iporaso nipirínhuë' ama inapocosohuë'. ¹⁵ Tata Yosë noyasáchin ninin. Huëntonënguë aya'coninquëma' ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantoco'. ¹⁶ Quiricanën quëran Yosë pënëninpoa'. “Caso' noyasáchin ninahuë. Napoaton canpitanta' noyasáchin nico',” itërinpoa'.

¹⁷ Yosë nontohuatamara, “Tata,” itërama'. A'na tahuëri inaso' coisë pochin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarin. Co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Ya'ipi oshahuaninsopita ana'intarin ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. Chiminaquë huarë' ina yonquiatoma', noya nico'. ¹⁸ Iráca shimashonënpoopita topinan quëran ya'huëpi. Moshatopirinahuë', co Yosë nohuitopihuë'. Inapita nonanatoma', canpitanta' topinan quëran ya'huëpiramahuë', Yosë ocoirínquëma' ina nohuitacamaso marë'. Ocoinquëmaso marë' co coriqui pahuëretërinhuë'. Hui'nin chachin a'paimarin. Coriqui, oro, inapita a'na tahuëri ta'huantarin. ¹⁹ Hui'ninso nipirínhuë' noya noya. Ina chiminpachina, huënainën pa'nin. Iráca cotioro'sa' co noyahuë' nipachinara, carniroa'hua noyápiachin nininso' masahuatona', tëpapi. Inapochachin Quisocrisoso' nóya. Co manta' oshahuanaponahuë', corosëquë chiminin. Oshanënpoa' inquitatonpoa', ocoirínpoa huachi. ²⁰ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë yonquirin hui'nin a'paimacaso marë'. Ipora huarë' ya'norin canpitanta' nicha'ëinquëmaso marë'. Nani ayaro' tahuëri ya'caritapon chachin ya'norin. ²¹ Quisocriso anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë nohuitatoma', natërama': “Tëhuëenchachin catahuarinpoa',” tënama'. Quisocriso chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarin. Inápaquë quëpantarahuaton, chiníquën nanan quëtërin. Napoaton Yosëíchin imarama'. “Canpoanta' ananpitaantarinpoa',” ta'toma', ninarama'.

²² Yosë nanamënso' no'tën nanan. Ina natëhuatama', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantarama'. Noyápiachin cancantarama'. Yosë anoyacancantërinquëma' ninosorocamaso marë'. Napoaton imaramasopita capini noya ninosoroco'. Tëhuëenchachin cancanëma quëran huarë' ninosoroco'. ²³ Yosëso' co onporonta' chiminínhuë'. Nanpimiatarin. Inaso' nasha cancan quëtërinquëma' huëntonënguë ya'conacaso marë'. Nasitantarëso pochin noya cancantërama'. Co piyapi quëran nasitatoma' huëntonënguë ya'conamahuë'. Nanamën quëran anoyacancantërinquëma'. Nanamënso' co onporonta' ta'huantarinhuë'. Ina natëhuatëhua', canpoanta' nanpimiatarihua'.

²⁴ “Panpatëro' a'naroáchin ahuirin. Inapochachin canpoanta' chiminarihua'. Yancoro'santa' noyápiachin nipirínhuë', a'naroáchin ahuihuachina, nohuatërin. Inapochachin nani ma'sha ni'nëhuasopita ta'huantarin anta'. ²⁵ Siniro nanamënso' nipirínhuë', ya'huëmiatarin,” tënin Yosë quiricanënguë. Ina nanan chachin nani a'chintërainquëma'.

2

¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama iyaro'sa' ninonpintocoso-huë'. A'naquën noyasha nonaponaraihuë', po'oana quëran co noyahuë' nipi. Ama ina pochin nicosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran no'tëquën ninontoco'. A'napita noya ya'huëhuachina', ama noyapatocosohuë'. Ama pinotocosohuë'. ² Yosë huëntonënguë

ya'conpatēhua', hua'huasha nasha huaipiso pochin ninēhua'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'sho apira apira nayarín. Sho'shotaton, noya chinirarin. Inapochachin canpitanta' Yosē noninso chachin na'con na'con nohuantoco'. Ina yonquihuata'ma', oshaquēran noya noya nisarama'. Chiníquēn cancantatoma', noya cha'ēsarama'. Yosē nanamēnáchin achinicancaninpoa'. ³ “Sinioroso' noya,” ta'toma', nani imarama'. Cosharo' pi'nirēso pochin pi'pian nohuitērama'. Na'con na'con ina nohuitoco'.

Quisocristo na'pi pochin nininso'

⁴ Na'pi quēran yapēihuatēra, a'na na'piso' na'con na'con nohuantērē' pēi' achinicaso marē'. Quisocristo ina na'pi pochin ninin. Piyapi'sari co nohuantopirinahuē', Yosēriso' nóya nicaton, na'con nohuantērín. Apira apira Quisocristo yonquico'. Inaso' nanopimiatarín. ⁵ Imarama' ni'ton, canpitanta' noya na'piro'sa pochin nisarama'. Nanpimiatarama'. Ya'ipi imarēhuasopita Yosē acorinpoa' pēinēn pochin nicacaso marē'. Cancanēnpoa quēran huarē' ina na'con chinotērēhua' ni'ton, corto hua'ano'sa pochin nisarēhua'. Nani tahuēri ina chinotatēhua', “Yosparinquēn Sinioro,” itahua'. Nicatahuacasona' ama naniantahuasohuē'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marē' Yosē noya ni'sarinpoa'. ⁶ Quiricanēn quēran ina ninorin:

“Yapēihuachinara, noya noya na'pi nohuantopi pēi' achinicaso marē'. Cristo ina na'pi pochin nisarín. Sionquē acoarahuē. Ina natēhuatama', ‘Co naniantarínpoahuē’, ta'toma', co sētērēso pochin cancantaramahuē’,” tēnin Yosē quiricanēnquē.

⁷ Quisocristo natēhuatēhua', ina na'con nohuantarihua'. A'naquēnso nipirínhuē' co natētonaraihuē', co Quisocristo nohuantopihuē'. Quiricanēn quēran naporin:

“Na'pi quēnanpachinara, sacatoro'sa' co nohuantopihuē'. Tē'yatopi. Ina na'piso nipirínhuē' noya noya ninin pēicaso marē’,” tēnin.

Inapochachin Quisocristo noya nipirínhuē' co nohuantopihuē'. ⁸ Quiricanēn quēran itantarín:

“Iratohuatēra, na'pi i'patahuatē', anotērē’,” tēnin. Inapochachin a'naquēn co Quisocristo nanamēn natētonaraihuē', nisha cancantopi. Ina marē' Yosē nohuanton, na'inpi huachi.

⁹ Imarēhuasopitaso nipirínhuē' nohuantērínpoa'. Huayoninpoa' ina nohuitacaso marē'. Inasáchin hua'anētērínpoa'. Nani acorinpoa' corto hua'ano'sa pochin nicatēhua', ina marē' sacatacaso'. Noyápiachin cancan quētērínpoa'. Yosē piyapínēnpoa' ninēhua'. Iráca tashi pochin cancantopirēhuahuē', Yosē nicha'ērínpoa' tahuēri pochin cancantacaso marē'. Acorinpoa' Yosē noya nosororínpoaso' sha'huicaso marē'. ¹⁰ Iráca co Yosē piyapínēnpita nipiramahuē', iporaso' nani huēntonēnquē aya'coninquēma'. Iráca co insonta' tēhuēnchachin nosororínquēmahué'. Iporaso' Yosē nosororínquēma'.

Yosē noya imahua'

¹¹ Nosororanquēma' iyaro'sa' ni'ton, pēnēnaranquēma'. Quisocristo imatoma', co isoro'paquē ya'huēmiataramahuē'. Yosē'pa' ya'huēmiataramaso'. Napoaton ama ma'sha isoro'paquē ya'huērinsopitaráchin yonquicosohuē'. Isoro'paquē no'piápi, monshihuanapi, taparosáchin nonatona', capa cancantapi. Ama ina pochin cancantocosohuē'. Ina pochin cancantohuatama', sopai minsēarinquēma', co Yosē pochin cancantaramahuē'. ¹² Co imapisopitahuē' pinorinēnquēma'. “Co noyahuē' nipi,” topi. Ina nipirínhuē', noyasáchin nico' ni'inēnquēma'. Ina quēran a'na tahuēri Yosēri catahuarin ni'ton, no'tēquēn yonquihuachina', yonquiarinēnquēma'. “Ma noyacha Yosēri catahuarin ni'ton, noya nipi paya,” tosapi.

Hua'ano'sa' natēcaso' ya'huērinso'

¹³ Sinioro imarama' ni'ton, hua'ano'sa' natēco'. Ya'ipi acorinsopitanta' natēco'. Copirnosó' chini chiníquēn nanantērín ni'ton, natēcaso' ya'huērin. ¹⁴ Ninano hua'ano'sa', chirinchirosá', sontaro'sa', ponisiaro'sa', inapita acorin piyapi'sa' a'paicaiso marē'. Co noyahuē' nipachina', ana'intapi. Noya nipachina', noya

ni'sapi. Inapitanta' natëco'. ¹⁵ Ina Yosë nohuantërin. A'naquën co Yosë nanamën nitotatonaraihuë', co yonquipihuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, a'naroáchin yapinorinënquëma'. Noyasáchin nico' ama pinoinënquëmaso marëhuë'.

¹⁶ “Yosë nicha'ërinpoa',” ta'toma', noya yonquico'. Iráca nanan co natëcaso' ya'huëpirinhuë', ama ina yonquiatoma' tēhuëcosohuë'. Yosë hua'anëntërinquëma' ni'ton, ina nohuantërinsoáchin natëco'. ¹⁷ Ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'. Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Yosë tē'huatatoma', no'tëquën natëco'. Copirnonta' noya nicatoma', natëco'.

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

¹⁸ A'naquëma' patron marë' sacatërama'. Asacatohuachinquëma', natëco'. Yosë ni'sarinquëma' ni'ton, noya natëco'. A'naquën patron noya. Nosororinquëma'. A'naquënso nipirinhuë' yáno'huitërin. Co noyahuë' nipirinhuë', inapitanta' natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Topinan quëran ana'intoahuachinquëma', ama no'huicosohuë'. Yosë yonquiatoma', ahuantoco'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. ²⁰ Co noyahuë' nipatama', ana'intarinquëma'. Ahuantohuatama', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë': “No'tëquën ana'intoahuachinquëma', ahuantacaso' ya'huërin,” topi ya'ipiya. A'na tahuëriso nipirinhuë' noya nipiramahuë', aparisitarinënquëma'. Co no'huitatomahuë', ahuantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ²¹ Ina pochin ahuantacaso' Yosë nohuantërin. Quisocristo canpoa marë' parisitërin. Parisitaton, a'chintërinpoa' canpoanta' ina pochin ahuantacaso'. Ina iyaro'sa' nonanco'. ²² Inaso' nóya ninin. Co manta' onporinhuë'. Co pi'pian tēranta' nonpininhuë'. ²³ Inimiconënpitari pinopachinara, co yai'huëretërinhuë'. Aparisitopirinahuë', co no'huirinhuë'. “A'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin,” ta'ton, Yosëichin natërin. ²⁴ Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Oshanënpoa marë' corosëquë chiminin. Inaora ya'huëretërinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua' noya nicacaso marë' chiminin. Corosëquë parisitaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁵ Ohuica chihuërinso pochin nicatëhua', co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporaso' Quisocristo imarëhua'. Inaso' ohuicaros'a' hua'anën pochin ni'ton, noya a'pairinpoa'.

3

So'yahuano'sa' pënëninso'

¹⁻² Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' natëina'. A'naquën quëmapi'sa' co Yosë nanamën natëyátërapihuë'. Inahuanta' imacaiso marë' so'ina' noya natëina'. Noya nocoma'ina'. Ama a'na quëmapi tēhuainasohuë'. Yosë yonquiatona', noya niina'. Noyasáchin nipachin, ina nicaton, so'ionta' oshaquëran imapon nimara. Co sa'ini pënënpirinhuë', noya nininso marë': “Noya nanan imasarin,” tapon inanta'. ³ Ama imoyaro'sa' nitapacasaráchin yonquicosohuë'. A'naquën sanapi'sa' ainëna tapacasoachin yonquipi. Oro quëran nipiso' a'sontanpapi. Notohuaro' miyo pë'pëpi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso pa'yatopi. Noyápiachin nitapacasaráchin yonquipi. ⁴ Quisocristo imapatama', ama aipi ya'norinsoráchin yonquicosohuë'. Noyápiachin cancantacamaso' na'con na'con yonquico'. Yosë pochin yonquicaso' ya'huërin. Nitaparamaso' co ya'huëmiatarinhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëhuasopitaso nipirinhuë', ya'huëmiatarin. Napoaton imoyaro'sa' sano cancantoco'. Ama pi'pian tēranta' no'huitocosohuë'. Nóya cancantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ⁵ Iráca noya sanapi'sa' Yosë natërinso'pita ina pochin nipi. “Yosë catahuarincó,” ta'tona', inaíchin yonquipi. So'ina' noya natëtona', noyápiachin cancantopi. ⁶ Apraan sa'in ina pochin ninin, Sara itopiso'. So'in noya natërin. “Camaihuachincora, natërahuë mini,” tēnin. Canpitanta' imoyaro'sa' noya nipatama', ina pochin cancantarama'. Noyápiachin cancantohuatama', co tē'huatochinachin cancantaramahuë'.

⁷ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroatoma' noya ichiya'huëco'. Co canpita pochin chinipihuë' ni'ton, noya nicatoma', sanoanan quëran nontoco'. Inapitanta' Quisocristo imapi ni'ton, canpitarë'quëma chachin Yosë huëntonënquë ya'conpi anta'. Inapitanta'

nanpimiatapi. Ina yonquiatoma', sa'ama' noya nosoroco'. Inapotohuatama', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma'.

Aparisitërinënpoaso'

⁸ Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'. A'naquën sëtohuachina', noya nontoco' ama aquëtë' sëchinasohuë'. Noya cancantohuachina', canpitanta' noya cancantoco'. Imaramaso capini ninosoroco'. Ninosoroatoma' iyaro'sa' nicatahuaco'. Ama ninocancosohuë'. Canpitanta' imoyaro'sa', noya ninontoco'. ⁹ Piyapi'sa' ma'sha onpotohuachinënquëma', ama i'huërëtacamaso' yonquicosohuë'. Pinopachinënquëma', ama canpitariso' pinocosohuë'. Noya nontoco'. Naporahuaton, Yosë nontoco' inapitanta' catahuain. Imapatëhua', ina sha'huitërinpoa' a'napitanta' nosorocaso'. Napohuatëhua', Yosë noya catahuarinpoa'. ¹⁰ Iráca quiricanën quëran itërinpoa':

“Noya ya'huëcamaso' nohuantohuatama', noyasáchin nonco'. Ama insonta' nonpintocosohuë'. Inapohuatama', noya cancantatoma', noya ya'huarama'.

¹¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', nóya nico'. Sano piyapi nicatoma', ama insonta' no'huicosohuë'. A'napitanta' catahuaco' noya nini'tona' ya'huë'ina'.

¹² Noya nipatama', Siniro a'paiarinquëma'. Ina nontohuatama', natanarinquëma'. Nipirinhüë', co noyahuë' nipatama', co Siniro tahuërëtarinquëmahuë',” tënin.

¹³ ¡Noyasáchin nipatama', co a'napita yai'huërëtarinquëmahuë'! ¹⁴ A'na tahuëriso nipirinhüë' imaramaso marë' aparisitohuachinënquëma', ama të'huatocosohuë'. “Quisocriso marë' parisitarëhua’,” ta'toma', noya cancantoco'. Yosë noya catahuarinquëma' ni'ton, ama pa'yancosohuë'. ¹⁵ Ya'ipi cancanëma quëran Quisocriso yonquico'. Inaso' hua'anëntërinpoa' ni'ton, chinotoco'. Nani tahuëriya chiniquën cancantatoma', yonquico' Quisocriso nanamën sha'huicamaso marë'. Ina quëran “¿Onpoatomata' imarama'?” itohuachinënquëma', a'naroáchin no'tëquën sha'huitarama'. ¹⁶ Ama no'huitë pochin chiniquën sha'huitocosohuë'. Sanoanan quëran pënëncó'. Yosë yonquihuatama', noya sha'huitarama'. Quisocriso imarama' ni'ton, noyasáchin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran pinopirinhüë'mahuë', “Co'ta noya nisapi. Quëmariso' nonpinapiran,” itarin a'narinta'. Itohuachina, pinotona'piso' tapanarin.

¹⁷ Co noyahuë' nipatëra, parisitacaso' ya'huërin. A'na tahuëriso nipirinhüë' Yosë nohuanton, imarëhuasopitanta' parisitarëhua'. Noya nipirëhuahuënta', piyapi aparisitarinhüë'poa'. Ina pochin parisitacaso' Yosë nohuantërin. ¹⁸ Quisocrisonta' nóya niponahuë', oshahuanëhuaso marë' parisitërin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. A'naromarëáchin chiminin. Noya niponahuë', oshahuano'sa marë' chiminin. Canpoanta' Yosë nohuitacaso marë' chiminin. Piyapi ni'ton tëhuënchachin tëpapi. Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, noya noya ya'huantarin. ¹⁹ Ina pochin nanopiantaton, pa'nin chimipiro'sa' ya'huërinquë. Inaquë tashinan pëiquë ya'huapiso pochin nininsopita nanan sha'huitonin. ²⁰ Inapitaso' iráca Noi nanopiso', pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, ina nohuanton, Noi pënëntárin. Pënëntopirinhüë', co yanatëpihuë'. Yosëso' co a'naroáchin ana'intërinhuë'. Noi panca nancha nicaso', ninarapirinhüë', co natëpihuë' ni'ton, ana'intërin. Ipora huanta' parisitapi. Noiso' nancha tinirahuaton, ya'conin. Naporo' posaya'píchin ii' quëran cha'ëpi. ²¹ Inapochachin iporasó' Yosë nicha'ësarinhüë'. Anoyacancantohuachinhüë', aporintërinënpoa'. Co në'huë inquitinhüë'poaso marë' aporintërinënpoahuë'. Aporintohuachinënpoara, Yosë nontërehua' catahuainpoaso marë'. “Ya'ipi oshanëhuë inquitoco. Catahuaco noyasáchin nicato, noyápiachin cancanchi,” itërehua'. Ina marë' anoyacancantërinpoa'. Quisocriso nanopiantarin ni'ton, nicha'ësarinhüë'. ²² Nanpiantarahuatón, Yosë'pa' pantarin. Yosë inchinan quëran huënsëaton, chini chiniquën nanantarin. Ya'ipi anquëniro'sa', hua'ano'sa', chiniquën nanantërinshüë'poa' inapitari natëpi huachi.

4

Iráca naporëhuaso' naniantahua'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, tëhuënychachin parisitërin. Napoaton canpitanta' parisitohuatama', ahuantoco'. Quisocristo yonquiatëhua', noya ahuantohuatëhua', noya noya cancantarihua'. Co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ² Napoaton ama iráca naporamaso pochin yonquicosohuë'. Ipora quëra huarë' Yosë nohuantërinsoáchin natëco'. ³ Hua'qui' co noyahuë' ninama'. Monshihuanama', nisha nisha sanapi noyarama', no'pirama'. Pita nicacasoáchin yonquirama'. Mamanshi mosharama', co inapita moshacasohuë' nipirinhüë'. Iráca co Yosë imatomahuë', inaporama'. Inapotoma', tahuëri chiniarama'. ⁴ Iporaso nipirinhüë' imarama'. A'napita yano'pihuachinara, amatopirinëinquëmahuë'. Co yano'pihuatamarahuë', no'huirinëinquëma'. “¿Onpoatomata' pita nipatëira, co yani'namacoihuë'?” itatënenquëma', pinorinëinquëma'. ⁵ Iporaso' pinopirinëinquëmahuë', ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë sha'huitinpoaso' ya'huërin. Nanpirëhuasopita, chiminpisopita, ya'ipinpoa' coisë pochin nontarinpoa'. Co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. ⁶ A'naquën nohuitëramasopita nani chiminpi. Piyapi ni'ton, chiminpi. Chiminaponaraihuë', co'huara chimiyantërasoihuë', Quisocristo nanamën a'chintopi. Natëpi ni'ton, hua'yanëna quëran Yosë pochin nanpimiatapi.

Nisha nisha acorinpoaso'

⁷ Ayaro' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. Noya yonquiatoma', Yosë nontáco'. ⁸ Ya'ipi cancanëma quëran noya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Piyapi nosorohuatama', co noyahuë' nipirinhüënta', a'naroáchin nanan anoyatarama'. Co noyahuë' nipsisopita naniantatoma', co huachi yonquiamahuë'. ⁹ Ama apiracosohuë'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nontoco'. Noya cancantatoma', a'caco', ahüë'ëtoco'. ¹⁰ Yosë imarëhuasopita acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nitotacaso'. Napoaton ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Ma'sona nitotohuatama', noya nico' a'napita catahuacaso marë'. Noya noya imacamaso marë' nicatahuaco'. ¹¹ A'naquën Yosë nohuanton, nitotopi pënëntacaiso'. Nitotohuatama', Yosë noninso chachin pënëntoco'. A'naquëonta' Yosë nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuaro'sa', inapita catahuapi. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, ina yonquiatoma', a'napita noya catahuaco'. Ma'sona tëranta' nipatama', ya'ipi cancanëma quëran nico'. Piyapi'sa' nicatënenquëma' Yosë noya noya yonquicaiso marë' inapoco'. Yosëso' noya noya ninin. Chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. Amen.

Nisha nisha parisitërehuaso'

¹² Na'con iyaro'sa', imoyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' chiniquën parisitohuatama', ama pa'yancosohuë'. Co topinan quëran ma'sha onporamahuë'. Imarama' ni'ton, ina pochin parisitacaso' ya'huërin. Yosë nohuanton, napoarama' noya noya imacamaso marë'. ¹³ Quisocristo parisitërinso pochin parisitohuatama', noya cancantoco'. Ina quëran chiniquën nanantaton o'mantahuachin, noya noya cancantarama'. ¹⁴ Imaramaso marë' pinopachinëinquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ispirito Santo ya'coancantatëinquëma' achinicananarinquëma' ni'ton, noya cancantoco'.

¹⁵ A'naquën piyapi'saso' co noyahuë' cancantopi. Tëpatopi, ihuatopi, nanan pa'yatopi inapitaso' ana'intacaso' ya'huërin. Ama inapita pochin yonquicosohuë'. Ina marë' parisitohuatëhua', tapanacaso' ya'huërin. ¹⁶ Nipirinhüë', imaramaso marë' aparisito-huachinëinquëma', ama tapanacosohuë'. “Quisocristo imarai mini. Ma noyacha Tata Yosëso paya,” topatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

¹⁷ Nani ana'intinpoaso' naniriarin. Ipora chachin imarëhuasopita pi'pian pi'pian ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', tatanpoa pochin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. ¡Ayaro' tahuëriso nipirinhüë' co nanamën natëpisopitahuë' chiniquën ana'intarin! Parisitopiquë a'pararin ni'ton, parisitomiati. ¹⁸ Yosë

quiricanënquë sha'huitërinpoa': "Noya piyapi'santa' parisi quëran cha'ësapi. ¡Os-hahuano'saso nipirinhüë' co onporonta' cha'ësapihuë'! Ya'ipi co noyahuë' nipisopita chiníquën parisitomiatapi," ténin. ¹⁹ Napoaton Yosë nohuanton parisitohuatama', noya nico'. "Catahuaco Siniro chiníquën cancanchi," itoco'. Yosë chachin nininpoa'. Inaso' co onporonta' naniantarinhoahuë'.

5

Ansiano'sa' pënëninso'

¹ Ya'ipi ansiano'sanquëmanta' pënënanquëma'. Canta' ansianoco ni'to, achini-cancainquëma', tënahüë. Quisocristo isoro'paquë nipon, nohuitërahuë. Corosëquë parisitohuachina, cari ni'nahuë ni'ton, sha'huiráruhuë. O'mantahuachin, canpoanta' inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'. Napoaton iporaso' pënënanquëma' noya nica-camaso marë'. ² Quisoso imapisopita iyaro'sa' noya ni'co'. Yosë acorinquëma' ya'huëramaquë a'chinacamaso marë'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'pairinso pochin noya a'paico' imamiachina'. A'naya tëranta' co noyahuë' nipachin, sanoanan quëran pënëncó' noya yonquianta'in. Nani tahuëri catahuaco' noya imaina'. Ama chirotom-ahuë', a'chinco'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin. Ni'ton, canpitanta' noya nohuantatoma', a'chinco'. Ama canacaso marë' a'chincosohüë'. Nóya cancantatoma', Yosë marë' sacatoco'. ³ Pënëntohuatama', ama chiníquën nontocosohüë'. Ama hua'an pochin cancantatoma', camaitocosohüë'. Yosë acorinquëma' a'chintëramasopita catahuacamaso'. Napoaton noya yonquiatoma', noya nico' inapitanta' inachachin nonainquëmaso marë'. ⁴ Quisocristo imarëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri o'mantararin. Noya ansiano'sa' nipatama', naporo' noya canaarama'. Isoro'paquë canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinhüë', inaso' a'naróachin ahuirin. Inapaquëso nipirinhüë' canahuatama', ya'huëtomiatarinquëma'. Noya noya ya'huëcontarama'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁵ Hui'napi'sanquëmanta' ansiano'sa' natëco'. Ya'ipinquëma' noya yonquiatoma', nicatahuaco'. Quiricanën quëran itërinpoa':

"Caora noya nisarahuë, ta'toma', nocantohuatama', Yosë co noya ni'sarinquëmahüë'. Nipirinhüë', 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco, topatama', inaora nohuanton, Yosë nóya catahuarinquëma'," ténin.

⁶ Parisitapomarahüë', ama Yosë no'huicosohüë'. Chiníquën nanantaton, ni'sarinquëma ni'ton, natëco'. Ina noya yonquihuatama', tahuëri nanihuachin, noya noya acoarinquëma'. ⁷ Ama ma'sha onpochináchin yonquicosohüë'. Ya'ipiya Yosë sha'huitoco' catahuainquëma'. Ina quëran: "Nosoroatonpoa', co naniantarinhoahuë'," ta'toma' sano cancantoco'.

Sopai yaminsërinpoaso'

⁸ Sopaiso' inimiconënpoa'. Yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Pa'pini' yamaninposo pochachin sopai pa'sarin piyapi'sa' minsëcaso marë'. Napoaton noya yonquiatoma', ni'sáco'. ⁹ Ama pi'pian tëranta' ina tahuëretocosohüë'. Chiníquën cancantatoma', sha'huitoco' pa'in. Yosëfchin natëco'. Co canpitaíchin parisitarimahüë'. Ya'ipi parti Yosë imarëhuasopita parisitarëhua'. Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. ¹⁰ Yosë pa'pi nosororinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, a'na tahuëri inapaquë quëpantarinpoa'. Iporaso' ma'sha onpopirëhuahuë', catahuarinpoa'. Co hua'qui' parisitarihuahuë'. Ina quëran nosoroatonpoa', anoyatarinpoa'. Achinicancanarinpoa'. Noya noya acoarinpoa'. ¹¹ Yosë chini chiníquën nanantërin. Ya'ipiya hua'anëntërin ni'ton, co onporonta' pipiarinhüë'. Inasáchin chinochina'. Amen.

Tiquiapon pochin ninshitërinso'

¹² Iya Siripano catahuarinco ninshita'huanquëmaso'. Inaso' noya ni'nahuë. Noya imarin. Nani pi'pian ninshitëranquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Yosë yonquirinpoaso chachin nani sha'huitëranquëma'. Noya nosororinpoa', tënahuë. Ina yonquiatoma', ama a'pocosohuë'.

¹³ Papironiaquënta' Yosëri huayoninsopita ya'huëpi. Inapita saludos a'patarinënuëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' hui'nahuë pochin ni'nahuë. ¹⁴ Ya'ipinquëma' noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Nani huachi.

Pitro

Pitrori imapisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Simon Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristoíchin hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Ina acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, canpitanta' Quisocristo natërama'. Quiya pochin imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Ma noyacha Quisocristo anoyacancantërinpoa paya, tënëhua'. Inaso' Yosë ni'ton, chinotërehua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya ni'ninpoa'. Napopianachin nosororinpoa' ni'ton, catahuarinquëma' canpitanta' cancanëma quëran huarë' natëcamaso'. ² Yosë inaora nohuanton noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Noya noya nohuitohuatama', noya noya cancantarama'. Sinioro Quisocristo nohuitohuatama', na'con catahuarinquëma' sano cancantacamaso marë'.

Noya noya imacaso' ya'huërin

³ Quisocristoso' chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparín. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. Ina Yosë anohuitërinpoa'. Huëntonënuquë nani aya'coninpoa'. Inaso' nóya ni'ton, nohuantërin canpoanta' inapochachin cancantacaso'. Ina nohuitohuatëhua', catahuarinpoa' onporahuatësona noya noya chinotacaso'. ⁴ “Caora nohuanto, catahuaranquëma' noyápiachin cancantacamaso marë',” itatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Sopai yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Sopai natëhuatëra, monshihuanë', canacasoáchin yonquirë', co noyahuë' cancantërehua'. Inapohuatëra, oshaquëran nitapicancanë'. Quisocristoso' nipirínhuë' nicha'ërinpoa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochin cancantarihua'. ⁵ Napoaton Quisocristo imapatama', na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Noya nicatoma', Yosë yonquirinso chachin nitotoco'. ⁶ Ina nitotatoma', co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Naporahuatoma', ma'sha onpoapomarahué', chiníquën cancantoco'. Chiníquën cancantohuatama', ya'ipi cancanëma quëran ina chinotoco'. ⁷ Noyasha chinotatoma', imaramasopita capini noya ninosoroco'. Naporahuatoma', ya'ipi piyapi nosoroco'.

⁸ Ina pochin Yosë pënëninpoa' noya noya imacaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', co topinan quëran imasaramahuë'. Oshaquëran noya noya cancantohuatama', noya noya Quisocristo nohuitarama'. ⁹ A'naquënso nipirínhuë' co ya'ipi cancanëma quëran Yosë imapihuë'. Co noyahuë' nipi. Co a'napita nosoropihuë'. Ina pochin cancantohuachinara, pëtorayatërehua' pochin cancantopi. Pëtorayatohuatëra, co aquë quënantërehua'. Inapochachin inapitanta co ya'ipi cancanëma quëran imatonahuë', isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquipi. Nóya cancantacaso marë' oshanënpoa' inquitopirinpoahuë', ina naniantopi. Oshaquëran somaraya pochin cancantatona' co huachi nanitapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. ¹⁰ Napoaton iyaro'sa', na'con yonquico' ya'ipi cancanëma quëran huarë' imacamaso marë'. Yosë huayonatënuquëma', nontërinquëma' ni'ton, noyá matërehua' pochin imamiatoco'. Inapohuatama', co nisha cancantatoma', a'poaramahuë'. ¹¹ Cancanëma quëran huarë' imapatama', a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma' noya ya'huëmiatacamaso marë'. Sinioro Quisocristo nóya cancantaton, nicha'ësarínpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahuë'.

¹² Ina yonquiato, co amirahuë' pënënta'huaso'. No'tën nanan nani nitotërama'. Noya nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' noya noya yonquicamaso marë'. ¹³ Co'huara ca chimiyantërapohué', ina nanan chachin sha'huichinquëma' ama naniantacamaso marëhuë', ténahuë. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë. Sinioro Quisocristo nani anitotërinco. ¹⁵ Napoaton ninshitaranquëma'. Naquëranchin

a'chintantaranquëma'. Ina quëran chiminpirahuënta', iso quirica nontohuatama', yonquiantarama'.

Quisocristo ya'norinso'

¹⁶ “Chiniquën nanantaton, Quisocristo o'mantararin,” itërainquëma'. Siniro o'mantacaso' tahuëri no'tëquën a'chintërainquëma'. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pisha tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Iráca isoro'paquë nipon, nisha pochin ya'notërincoi. Ya'pirahuëi quëran chachin ni'nai. ¹⁷⁻¹⁸ Quisocristoro'coi a'na motopi'pa' pa'nai. Inaquë Yosë nohuanton, huënaráchin huënaráchin ya'norin, ni'nai. Naporo chachin inápa quëran Tata Yosë noninso natanai: “Iso' hui'nahuë, nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë,” tënin. Yosë nohuanton, inaquë quënanatoi, natanai. Inapotatoncoi, Quisocristo chiniquën nanantërinso' anitotërincoi.

¹⁹ Ina yonquiatoi: “Ma no'tëquëncha Yosëri ninorin paya,” tënai. Iráca quëra huarë' pënëntona'piro'sa' ninshitërinënpoa'. Yosë nohuanton, co'huara nasichátëraponhuë', Quisocristo napocaso' ninopi. “No'tëquën ninshitopi,” ta'toi, quiricanën na'con natërai. Canpitanta' ina nontatoma', yonquico'. No'tëquën anitotërinpoa'. Tashi' nipachina, nanparin noya a'pintërinpoa'. Inapochachin Yosë quiricanën quëran a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Tahuërianpitaquë huarë' nanparin noya orotërin. Inapochachin ipora Quisocristo o'mantaquë huarë' quiricanën ya'huëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. O'mantahuachin, noyá nohuitarihua'. Huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintarinpoa'. ²⁰ Iporaso' quiricanën quëran nontërinpoa'. Co canpoara yonquinënpoa quëran ma'sona tapon naporinso' nitotërehuahuë'. ²¹ Iráca co inahuara nohuanton, ninshitopihuë'. Yosëri acorin nanamën anitotinpoaso marë'. Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin ninshitopi.

2

Nisha a'china'piro'sa'

(Judas 4-13)

¹ Iráca Yosëri acorinsopita no'tëquën pënëntopi. A'naquënso nipirinhue' nonpin nanan pënëntatona', isairo'sa' nonpintopi. Inapochachin iporanta' a'naquën nonpin nanan yaa'chintarinënuëma'. Noyasha nontapirinënuëmahuë', nonpintarinënuëma'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', nonpin nanan a'chinapi anishacancantacaiso marë'. Quisocristo nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Ináchin natëcaso nipirinhue', nisha a'china'piro'saso' co yanatëpihuë'. Ina marë' a'na tahuëri Yosëri ana'intarin. A'nanaya ana'intarin. ² Co no'tëquën a'chintatonaraihuë', na'a piyapi'sa' nonpintapi. “Noya no'picaso', noya monshihuanacaso',” ta'tona', co noyahuë' nisapi. Na'a piyapi natanahuatona', inapita pochin cancantapi. “Imarai quiyanta',” taponaraihuë', co noyahuë' nisapi. Ina marë' a'napitari nicatona', Quisocristo pinosapi. “Quisocristo nanamën co imacaso' ya'huërinhuë'. Ina imapisopitaso' co noyahuë' nipi,” ta'tona', co no'tën nanan yaimasapihuë'. ³ Nisha a'china'piro'saso' co nosororinënuëmahuë'. Canacaiso marë' nonpin nanano'sa' a'chintarinënuëma'. Inaso nipirinhue', iráca quëra huarë' Yosëri yonquirin ana'intacaso'. A'na tahuëri no'tëquën ana'intarin. Co naniantarinhue' ana'intacaso'.

⁴ Ni'co'. Iráca a'naquën anquëniro'sa' co Yosë yanatëpihuë'. Co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Co inapita tëranta' nicha'ërinhuë'. Parisitacaiso marë' a'parin. Tashinanquë oncorapipinan ya'huërápi. Inaquë ayaro' ninarapi. ⁵ Iráca ya'huëpisopitanta' co nicha'ërinhuë'. Co noyahuë' nipachinara, Yosë nohuanton, panca pacon pa'nin. Ii' quëran ta'huantopi. Noiso' Yosë imaton, no'tëquën pënëntopirinhue', co yanatëpihuë' ni'ton, ya'ipiya ta'huantopi. Noisáchin nicha'ërin. Ya'ipi quëran posaya'píchin cha'ëpi. ⁶ Ina quëran Sotomaquë ya'huëpisopitanta' ana'intërin. Co noyahuë' cancantohuachinara, Sotoma, Comora, cato' ninano chachin noyá ahuiquitërin. Ya'ipiya chiminpi. Ayonquiinpoaso marë' inapita aninshitërin. “Co noyahuë' nipatëhua', chiniquën ana'intarinpoa',” tënëhua'. ⁷⁻⁸ Sotomaquë ya'huëpisopita pa'pi

co noyahuë' cancantopi. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. A'naratipita co noyahuë' nipi. Inaquë a'na quëmapiíchin noya ninin, Loto itopiso'. Nani tahuëri, nani tahuëri co noyahuë' nipiso nicon, sëtërin. Taparo' nonpachinara, co noya nataninhuë'. Sëtacasoáchin cancantërin. Sacai' niponahuë', inaora Yosë yonquirin. Ina marë' Yosëri nicha'ërin. ⁹ Inapochachin ipora Quisocristo imapatëhua', Yosë nanitërin catahuainpoaso'. Sopai yaminsëpirinpoahuënta', Yosë catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'. Oshahuano'saso nipirinhue' ana'intarin. Nani yonquirin chiniquën ana'intacaso'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, no'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin.

¹⁰ A'naquën co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëpihuë'. Inapitaso' chini chiniquën ana'intarin. Co Yosë natëtonahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi. A'naratipita taparo' nisáponaraihuë', co ina marë' tapanpihuë'. “Caora noya nitotërahuë,” ta'tona', co inso tëranta' yanatëpihuë'. Chiniquën nanantopisopita Yosëri acorinso' co quënanpirinahuë', pinopi. ¹¹ Anquëniro'saso nipirinhue' inapita quëran chini chiniquën nanantaponaraihuë', co nohuantopihuë' pinotacaso'. “Yosëri ana'inchin,” ta'tona', tananpitopi.

¹² Nisha a'china'piro'saso' ma'sharo'sa pochin cancantopi. Co manta' yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë' pinopi. Ni'co'. Ma'sharo'sa' tananquë quënanpatëra, tëparë', co nosororëhuë'. Ina marë' Yosëri acorin. Inapochachin nisha a'china'piro'saso' ta'huantapi. Oshanëna marë' Yosëri ana'intarin. ¹³ Piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' parisitapi. Isoro'paráchin yonquiatona', capa cancantacaisoáchin yonquipi. A'morëso mancharinso pochin nicon, nitapicancanpi. Imaramasopita niyontonpatamara, “Quiyanta' imarai,” ta'tona', ya'conpi. Nonpintatënëquëma', ichicoshatapirinëquëmahue', inahuaso' co noyahuë' nicon taparo' nipi.

¹⁴ Sanapi quënanpachinara, monshitacaisoráchin yonquipi. Co nanitopihuë' nianantacaso'. Co chiniquën cancantopisopitahuë' nonpintatona', anishacancantapi. Huënsongquë ma'sha manëso pochin nonpintapi. Ma'sharáchin yonquiatona', noyapatopi. Napoaton Yosëri ana'intarin. ¹⁵ No'tën nanan a'porahuatona', Yosë iranën quëran pëshonpi. Paramo pochin cancantopi. Piro hui'nin inaso'. Iráca pënëtopirinhue', coriqui na'con na'con nohuantërin. “Nonpinacaso' co noyahuë' nipirinhue', inapoato, na'con canarahuë,” ta'ton, co noyahuë' ninin. ¹⁶ Co yanatërinhuë' ni'ton, Yosëri chiniquën no'huirin. Moranën co nitononaponahuë', Yosë nohuanton, piyapi pochin nonin. Ina nonin quëran Yosëri pënënin co noyahuë' yonquirinsopita nianantacaso marë'.

¹⁷ Nisha a'china'piro'sa' co Quisocristo nanamën a'chinpihuë'. Poso yanirinso pochin nipi. Yanihuachina, co huachi o'ocaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nonpintarinëquëma'. Isonta' yonquico'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', chitoro' yaráton quënanpatëra, pa'yatopirëhuë'. Panca ihuani quëpahuachina, co huachi o'naninhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nisapi. “Noya noya a'chintarainquëma,” itopirinëquëmahue', co tëhuëchachin catahuarinëquëmahue'. Nani iráca Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Tashinanquë a'pararin. Inaquë parisitápona'. Co onporonta' pipiponahuë'. ¹⁸ Inahuara nipa'yatatona', topinan quëran nontarinëquëma'. Nisha nisha yonquipi. Nasha ya'conpisopita a'naroáchin nonpintopi. Ipora huarë' co noyahuë' yonquipisopita nianantapirinhue'. “Huëco' no'piahua'. Noya no'picaso'. Noya monshihuanacaso',” itopi nonpintatona'. ¹⁹ “Co insonta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuanton ya'huëco'. Ma'sona tëranta' yanipatama', nico'. Inapohuatama', capa cancantarama’,” itopirinëquëmahue', co inapita tëranta' inahuara nohuanton ya'huëpihuë'. Sopai nohuanton, no'pipi, monshihuanpi, co noyahuë' nipi. Insosona minsëhuachinpoa', hua'anëntërinpoa'. ²⁰ Quisocristo nanamën natanpachinara, natëpirinahuë'. “Cha'ësarahuë huachi,” ta'tona', co noyahuë' yonquirinsopita pi'pian nianantopi. Ina quëran nisha cancantatona', Yosë a'poantapi. Co noyahuë' niantahuachinara,

sopairi minsërin. Ina marë' na'con na'con Yosëri ana'intarin huachi. ²¹ No'tën nanan nitotaponaraihuë', co imamiatopihuë'. Nóya nicacaso' a'chintopirinahuë', ina naniantopi. Co onporonta' natanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. Nani Yosë a'popi. ²² Ma'pitacha nipi paya. Imaponaraihuë' a'pohuachinara, iráca ninshitatona napopiso chachin nipi: "Ni'nira imohuachina, co yonquirinhuë'. Imorinso chachin caantarín. Coshinta' i'quë pa'mopirinahuë', naquëranchin shipiroquë quëhuëantaton, në'huëtantarin," topi. Inapochachin inahuanta niconpi.

3

O'mantacaso' tahuëri

¹ Nosororanguëma' iyaro'sa'. I'hua quirica a'patëranquëma' nontacamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantatënguëma', pënëantaranguëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. ² Iráca noya pënëntona'piro'sa' ya'huëpi. Ninotona', Yosë quiricanënguë ninshitopi, nani nontërama'. Naporahuaton, quiyanta' Quisocriso pënënincoiso' a'chintërainquëma'. Inaso' nicha'ësarinpoa'. Ca'tano'sanënpitacoi chachin a'parincoi. Ama naniantacamaso marëhuë' ninshitaranguëma'.

³ Iso' na'con yonquico'. O'mantacaso' tahuëri ya'caritohuachin, co noyahuë' piyapi'sa' ya'huapona'. Co Yosë natëtonaraihuë', ma'sona yonquipiso' nisapi. Co noyahuë' cancantapi. Quisocriso sha'huitërinpoaso' tēhuaapi. ⁴ "¡Ma'pítacha nonama paya! 'O'mantararahuë', ¿itërinquëma' ti? Intohuaso' Quisocrisoso' nimara, capa. Co o'maarinhuë', tēnai. Tatanënpoarinta ninarápirinahuë', nani chiminpi. Isoro'pa' ninin quëra huarë' inachachin inachachin nisárin. Co onporonta' nisha tahuëri nisarinhuë'," tosapi. ⁵ Co yanatëtonaraihuë', co yonquiapihuë'. Iráca co manta' ya'huëpirinhuë'. Ina quëran Yosë nonaton, isoro'pa' acorin. Inápaquë ya'huërinso' acorin. Isoro'paso' iisáchin nipirinhuë', ina nohuanton, yaniro' ya'norin. ⁶ Ina quëran piyapi'sa' co noyahuë' nipachinara, ii' quëran chachin ata'huantërin. ⁷ Inapochachin ipora isoro'pa', pi'iro'të', inapita ya'huëpirinahuë', nani Yosëri chinotërin ana'intacaso': "A'na tahuëri pën quëran ata'huantarahuë," tēnin ni'ton, tahuëri nanihuachin, pën quëran chachin ata'huantarín. Naporo' tahuëri ya'ipi oshahuano'sa' chiniquën ana'intarin. Parisitopiquë a'pararin.

⁸ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. "A'na tahuëriso' a'naroáchin na'huërin. Huaranca pi'ipiso' hua'qui'," tēnhua'. Yosëso nipirinhuë' co canpoa pochin yonquirinhuë'. Huaranca pi'inta' nipirinhuë', Yosëriso' a'na tahuëriáchin pochin ni'nin. Huaranca pi'ipi, a'na tahuërirë' napopianachin pochin ni'nin. ⁹ A'naquën napopi: "Yosë hua'quiarin. Naniantërinpoa'," topirinahuë', co hua'quirinhuë'. Co topinan quëran sha'huitërinpoahuë'. Nosoroatonpoa', ninarárin. Co nohuantërinhuë' a'na piyapi tëranta' parisitopiquë pacacaso'. Na'con na'con piyapi'sa' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë' ninarárin.

¹⁰ Napoaponahuë', tahuërinën nanihuachin, Siniro o'mantararin. Ni'co'. Tashi' co yonquiasëhuë', ihuatë' huë'nin. Inapochachin a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin huachi. Naporo' tahuëri pi'iro'të' huëntoncaarin. Chiniquën huëntoncahuachin, ta'huantarín. Pi'i, tayora, inapita huéya ni'ton, soquiarin huachi. Isoro'pa', ya'ipi ya'huërinso'pita, inapita huiquitapi.

Noya yonquicaso' ya'huërinso'

¹¹ Co manta' ya'huëmiatarinhuë'. Ya'ipi ta'huantarín ni'ton, ¡Yosë pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'! ¹² O'mantacaso' tahuëri noya ninahua'. "Manoton o'manta'in," ta'tëhua', noyápiachin cancantahua'. Ina tahuëri nanihuachin, ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pita pën quëran ta'huantarín. Pi'i, yoqui, tayora, inapita soquiarin. ¹³ Napoaponahuë', nasha ya'huaantapon. Nani Yosë sha'huitërinpoa'. "A'na tahuëri nasharo'pa', nasha pi'iro'të' inapita acoantapo," itërinpoa'. Ina ninarëhua'. Inaquë noyasáchin nisarëhua'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa', ina ninatoma' na'con yonquico' noyasáchin nicacamaso marë'. "Quisocristo nanan anoyatërinpoa'," ta'toma', noya nini'toma', ya'huëco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran o'mantahuachin, noya ni'sarinquëma'. ¹⁵ Nosoroatonpoa', hua'qui' Siniro ninararin na'con na'con piyapi'sari natëcaiso marë'. Ina quëran inapitanta' nicha'ësarín. Ama ina naniantocosohuë'. Inachachin iya Paononta' ninshitërinquëma'. Inaso' iyanpoa pochín ni'nëhua'. Yosë nohuanton, no'tëquën nitotaton, ninshitërin. ¹⁶ Na'a quirica ninshita-ton, nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita a'patërin. Noya pënëpirinpoahuë', pi'pian sacai' yonquicaso'. A'naquën piyapi co Yosë nanamën nitotatonahuë', nisha nisha yonquipi. Paono ninshitërinso' nontopirinahuë', co noya yonquiatonaraihuë', ma'sona tapon naporinso' anishatopi. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' anishatopi. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin huachi.

¹⁷ Napoaton iyaro'sa' nani pënënanquëma' ni'ton, ni'cona nonpintochinënuëma'. Iporaso' noya yonquipiramahuë'. Co noyahuë' nipisopita yanonpintarinënuëma' inapita pochín nisha nisha cancantacamaso marë'. ¹⁸ Canpitaso nipirinhüë', Siniro Quisocristoíchin yonquico'. Inaora nohuanton, nosororinquëma' ni'ton, nani tahuëri yacatahuarinquëma'. Inasáchin yonquihuatama', oshaquëran noya noya nohuitarama'. Inaso' nicha'ësarínpoa'. Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ayaro' tahuëriquë huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Pitro

Coanshari imapisopita ninshitërinso'

Quisocristo no'tëquën anitotërinpoaso'

¹ Iso quirica a'pataranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Quiyanta' isëquë noya ya'huarai. Quisocristo noya noya nohuitacamaso marë' ninshitaranquëma'. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', inápaquë ya'huërin. Ina quëran o'marahuatón, a'chintërincoi, natanai. Quiyaso' ni'nai. Nirayarai. Nonën chachin ya'huëtërin, së'huarai. Inasáchin Yosë yonquirinso' anitotërinpoa'. Ina nohuitoatëhua', nóya nanpimiatarihua'. ² Isoro'paquë o'mahuachina, quiyariso' ni'nai. Nohuitatöi, sha'huitarainquëma'. Inaso' nanpimiatarin. Iráca inápaquë ya'huërin. Tata Yosë chachin ya'huërin. Napopináchin yonquipi. ³ Inápaquë ya'huaponahuë', o'mahuachina, piyapicoi ni'nai, a'chininsonta' natanai. Pa'pionta' anohuitërincoi. Hui'nin nohuitatöi, nohuitërai. Nipayarëso pochin ninai. Napoaton ninshitaranquëma' canpitanta' Quisocristo nohuitacamaso marë'. Quiya pochachin Yosë nohuitoco' nipayarëso pochin nicacamaso marë'. ⁴ Ina pochin cancantohuatama', nóya cancantarihua'. Ina marë' ninshitaranquëma'.

Tahuëri pochin nininso'

⁵ Noya nanan Quisocristo anitotërincoi. Ina nanan chachin sha'huitaranquëma'. “Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Co pi'pisha tëranta' tashi pochin cancantërinhuë',” itërincoi. ⁶ Tashi pochin cancantohuatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'. “Yosë nohuitërahuë’,” tapomarahuë', co noyahuë' cancantohuatama', nonpinama'. Co no'tën nanan imaramahuë'. ⁷ Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Canpoanta' tahuëri pochin yonquihuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Naporahuaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Hui'nin chachin chiminin ni'ton, ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënainën quëran anoyacancantarinpoa'.

⁸ “Co oshahuancohuë’,” topatëhua', canpoara ninonpintërehua'. Co no'tëquën yonquirëhuahuë', co tëhuëenchachin imarëhuahuë'. ⁹ Onporosona co noyahuë' nipatëhua', Yosë nontahua'. “Tëhuëenchachin co noyahuë' nicato, oshahuanco,” topatëhua', Yosë oshanënpoa' inquitarinpoa'. Co nonpintërinpoahuë'. Quisocristo chiminin ni'ton, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. ¹⁰ “Ya'ipinquëma' co noyahuë' ninama’,” itërinpoa' Yosë. Napotopirinpoahuë', “Noya ninahuë. Co caso' oshahuancohuë’,” topatëhua', “Yosë nonpintërinpoa’,” tënhuaso pochin cancantërehua'. Nanamën no'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co tëhuëenchachin natërehuahuë'.

2

Nanan anoyatërinpoaso'

¹ Quisocristo imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Ninshitaranquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipatëhua', Quisocristo catahuarinpoa'. Oshahuanëhua' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huëpirinhuë'. Canpoa marë' Yosë nontaton, nanan anoyatarinpoa'. Inaso' no'tëquënáchin yonquirin. ² Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'ton, nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. Ya'ipi piyapi marë' chiminin. Ya'ipinpoa' oshanënpoa' inquitinpoaso' nohuantopirinhuë'.

³ Yosë nohuitoatëhua', pënëninpoaso' natëarëhua'. No'tëquën natëcaso' nohuantarihua'. Ina natëhuatëhua', tëhuëenchachin Yosë nohuitërehua'. ⁴ A'naquënso nipirinhuë' “Nani Yosë nohuitërahuë’,” topirinahuë', pënëninpoaso' co natëtonahuë', nonpiánpi. Co no'tëquën yonquipihuë'. ⁵ Yosë nanamën natëhuatëhua', noya noya

Yosë nosoroarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', tëhuënhachin ina nohuitarihua'.
 6 “Yosë imarahuë,” topatëhua', Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin.

Nasha pochin pënëninpoaso'

7 Co iyaro'sa' nasha camaitërinso' ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. “Ya'ipinquëma' noya ninosoroco’,” itërinpoa'. Inachachin iporanta' pënënananquëma'. 8 Co nasha camaitërinsohuë' niponahuë', nasha pochin ninshitaranquëma' cancanëma quëran huarë' ninosorocamaso marë'. Quisocristo ya'ipi piyapi nosororin. Nosoroatonquëma', a'pintërëso pochin anoyacancantërinquëma' tahuëri pochin cancantacamaso marë'. Ninosorohuatama', co huachi tashi pochin cancantaramahuë'.

9 A'na piyapi no'huihuatama', co Yosë imaramahuë'. “Imarahuë,” tapomarahuë', co tahuëri pochin cancantëramahuë'. Ipora huanta' tashi pochin cancantarama'. 10 Imaramasopita capini ninosorohuatama', tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin nipatama', no'tëquën imarama'. 11 Nipirinhue' nino'huihuatama', tashi pochin cancantarama'. Co noyahuë' cancantatoma', co manta' yonquiamahuë'. Co nanitaramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Sopai nohuanton, somaraya pochin cancantarama'. Napoaton iyaro'sa', cancanëma quëran huarë' ninosoroco'.

12 Canpitaso' imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatënuquëma', ninshitaranquëma'. Quisocristo canpoa marë' chiminin. Imapatama', oshanëma' inquitërinquëma'. 13 A'naquëma' nani hua'qui' imatoma' a'napita catahuarama' ni'ton, Quisocristo noya nohuitërama'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Noya imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Canpitanta' hui'napi'sanquëma', nani sopai minsërama'. Napoaton ninshitaranquëma'.

14 Ya'ipi imaramasopita hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Yosë nohuitërama' ni'ton, ninshitaranquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Quisocristo noya nohuitërama' ni'ton, iyaro'sa', ninshitaranquëma'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Nani tahuëri, apia'huaro'sa', Yosë nanamën yonquiarama'. Napoaton chiniquën cancantarama'. Chiniquën cancantatoma', sopai nani minsërama'.

Isoro'paráchin pa'yatopisopita

15 Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë' nisha nisha yonquipi. Isoro'paquë ya'huërinsoptaráchin yonquipi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. Ma'sha na'con yonquihuatama', co tëhuënhachin Tata Yosë nosororamahuë'. 16 Isoro'paquë nisha nisha ya'huërin aoshahuainpoaso marë': Monshihuanacasaráchin cancantërë'. Ma'sha quënanpatëra, nohuantapatërë'. Ma'huanpatëra, yanocantërë', naporë'. Inapitaso' co Tata Yosë nohuanton ya'huërinhuë'. Sopai nohuanton, ya'huërin. 17 Isoro'pa' ta'huantarín. Ya'ipi ma'shanta' ta'huantarín. Inasáchin pa'yatohuatëhua', topinan quëran nanpiarihua'. Nipirinhue', Yosë noya imapatëhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Ya'huëmiatarihua'.

Quisocristo inimiconën

18 Co hua'quiya quëranhuë', apia'huaro'sa', Quisocristo o'mantararin. “Cristo yao'mahuachin, inimiconën huë'sarin,” itërinënpoa'. Nani natantërama' canpitanta'. Iporaso' na'a piyapi'sari Cristo yainimicotopi. Napoaton o'mantacaso' tahuëri naniriarin, tënëhua'. 19 “Quiyanta' imarai,” topirinhue', nani pipipi. Co tëhuënhachin Yosë huëntonënuquë ya'conpihuë'. Ya'conpi naporini, co pipitonahuë'. Pipipi quëran nitotërëhua'. “Co onporonta' cancanëna quëran huarë' imapihuë’,” tënëhua'.

20 Canpitaso nipirinhue' imarama'. Quisocristo nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Napoaton no'tëquën yonquirama'. 21 Nitotopiramahuë', naquëranchin pënëntaranquëma' yonquicamaso marë'. No'tën nanan imapatëhua', co nonpin nanan natëarihuhue'. 22 Tëhuënhachin nonpin nanan sha'huitarinënquëma'. “Quisoso' co Cristohue'. Co Yosë hui'ninhue’,” ta'tona', yanonpintërinënquëma'. Inapoatona', Quisocristo inimicotapi. Tata Yosënta' a'popi. 23 Yosë hui'nin

a'pohuachina', co Tata Yosënta' nohuitapihuë'. “Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin,” topachina', Tata Yosënta' imasapi.

²⁴ Ya'nan imapoma', no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina chachin imamiatoco'. Ina imapatama', cancanëma quëran Tata Yosë nohuitarama'. Hui'nionta' noya nohuitarama huachi. ²⁵ Quisocristo chachin sha'huitërinpoa': “Imamiatohuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama',” itërinpoa'.

²⁶ A'naquën yanonpintarinëinquëma' ni'ton, ninshitaranquëma'. ²⁷ Canpitaso nipirinhüë' Ispirito Santo ya'huëtërinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, ina nohuan-ton, ya'coancantërinquëma'. Nani tahuëri a'chintarinquëma'. Cancanëmaquë Yosë nanamën a'chintarinquëma'. Co onporonta' nonpintërinquëmahuë'. No'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, co a'napita a'chintinquëmaso' ya'huërinhuë'. Ina natëhu-atama', no'tëquën yonquiarama'. Sha'huitërinquëmaso pochachin Quisocristo imamiatoco'.

²⁸ Ipora quëran huarë', apia'huaro'sa', Quisocristo imamiatoco'. Inapohuatama', o'mantahuachin, co tapan ya'huëtërinquëmahuë'. Co pa'yanaramahuë'. ²⁹ Quisocristo noyasáchin ninin, nitotërehua'. Napoaton Yosë huëntonëinquë ya'conpatëhua', noya nicarihua'. Inpitasona noya nipachina', nani Yosëri anoyacantërin ni'ton, hui'nin pochin ni'sarin, tënëhua'.

3

Yosë hui'ninpita

¹ Ma noya Tata Yosë nosororinpoa' ni'ton, hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Huëntonëinquë chachin aya'coninpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' co nitotopihuë'. “¿Onpoatonta' Yosë pochin cancantacaso' nohuantopi?” toconpi. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ² Na'con, iyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' Yosë hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'. Onpopinsona nicarihua' nimara. Co ya'ipi nitochatërarëhuahuë'. Nipirinhüë', Quisocristo o'mantahuachin, nirayarihua'. Ina ni'patëhua', ina pochachin nicarihua'. ³ “A'na tahuëri Quisocristo ni'sarëhua',” ta'tëhua', co noyahuë' yonquirehuasopita naniantarëhua'. Quisocristoso' noyápiachin cantantërin ni'ton, canpoanta' noyápiachin cancantacaso' nohuantarihua'.

⁴ Yosë pënëninpoa'. Co ina natëhuatëhuahuë', oshahuanëhua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë natërehuahuë'. ⁵ Noya nanan nani nitotërama'. Quisocristo o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co pi'pisha tëranta' oshahuaninhüë'. ⁶ Tëhuëenchachin imapatëhua', nóya nisarëhua'. Co pa'yatarihuahuë' oshahuanacaso'. Nani tahuëri co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitërehuahuë'. Co ya'coancantërinpoahuë'. ⁷ Ni'cona, apia'huaro'sa', nisha a'china'piro'sa' nonpintochinëinquëma'. Noya nipatëhua', noya cancantarëhua'. Quisocristo noya ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ⁸ Nani tahuëri co noyahuë' nipatama', sopai imarama'. Iráca quëran huarë' sopai co noyahuë' cancantaton, oshahuanin. Inaso' nonpintoahuachinpoa', canpoanta' oshahuanarëhua'. Napoaton Yosë hui'nin o'marin sopai minsëaton nicha'ëinpoaso marë'. Ya'ipi oshanënpoa' inquitohuachinpoa', co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhuë'.

⁹ Huëntonëinquë chachin Yosë aya'coninpoa' ni'ton, co iporaso' pa'yatarëhuahuë' oshahuanacaso'. Hui'nin pochachin cancantatonpoa', yonquinën chachin quëtërinpoa'. Nasitantarëhuaso pochin ninëhua'. Napoaton co huachi nohuantarihuhuahuë' oshahuanacaso'. ¹⁰ Co sacaihuë' Yosë hui'ninpita nohuitacaso'. Noyasáchin nipatëhua', Yosë hui'ninpita pochin nisarëhua'. Nipirinhüë', co noyahuë' nipachina', co Yosë huëntonëinquë ya'conpihuë'. Co imapisopita nosorohuachinahuë', co Yosë hui'ninpita pochin nisapihuë'. Sopai hui'ninpita pochin nisapi. Co noyahuë' cantatopi quëran sopai hui'ninpita nohuitarëhua'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

¹¹ Ya'nán imapoma quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. “Noya ninosoroco',” itërainquëma'. ¹² Iráca Cainoso' sopai natëton, iin tëparin. ¿Ma'marëta' tëparin? Inso' noya ninin ni'ton, no'huiton, tëparin. Ama ina pochin cancantocosohuë'.

¹³ Napoaton iyaro'sa' co natëpisopitahuë' no'huihuachinënguëma', ama pa'yancosohuë'. ¹⁴ Iráca canpoanta' ina pochin co noyahuë' cancantërehua'. Co Yosë nohuitatëhuahuë', chimipi pochin nipirëhuahuë', Yosë anoyacancantërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Napoaton iporaso' ninosororëhua'. Ina quëran Yosë huëntonënguë ya'conëhuaso' nitotërehua'. Co ninosorohuatamahuë', co Yosë anoyacancantërinquëmahuë'. Chimipi pochin cancantarama'. ¹⁵ A'na piyapi no'huihuatama', tëpatona'piro'sa' pochin Yosë ni'sarinquëma'. Tëpatonapiro'saso', co Yosë pochin nanpimiatacaiso ya'huërinhuë'. ¹⁶ Quisocristoso nipirinhüë' na'con nosoroatonpoa', nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Chiminaton, nosororinpoaso' anitotërinpoa'. Inapochachin iyaro'sa', ya'ipi Quisocristo imapisopita nosorocaso' ya'huërin. Na'con ninosoroa'ahua'. Quisoso ya'huërenamënpoa' chimininso pochachin nosorocaso' ya'huërin. ¹⁷ Quisocristo imarëhuasopita capini noya ninosorocaso' ya'huërin. A'napita ma'sha pahuantohuachina', catahuahua'. Capa capacaiso' nipachin, capa a'mocaiso' nipachin quëtahua'. Co inapita catahuahuatëhuahuë', co tëhuënhachin nosororëhuahuë'. Co canpoa capini ninosorohuatëhuahuë', co Yosënta' nosororëhuahuë'. ¹⁸ “Ya'ipi imapisopita nosororahuë,” topatëhua', ama, apia'huaro'sa', topinan quëran napoa'huasohuë'. Cancanënpoa quëran huarë' nosoroatëhua', catahuahua'.

Co të'huatatëhuahuë' Yosë nontërehuaso'

¹⁹ Tëhuënhachin a'napita nosorohuatëhua', no'tëquën Yosë nanamën imasarëhua'. Ina quëran co huachi të'huatacaso' ya'huëtarinpoahuë'. “Tatanpoa pochin ni'ton, noya ni'ninpoa',” ta'tëhua', noya cancantarihua'. ²⁰ Co noyahuë' nipatëhua', cancanënpoa quëran nitotatëhua', sëtërehua'. Co noyahuë' ninëhuaso' Yosënta' nitotërin. Napoaponahuë', cancanënpoa quëran huarë' yaimapatëhua', inanta' nitotërin. Ina nitotaton, nosororinpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya cancantatëhua', Yosë nontarihua'. ²¹ Napoaton iyaro'sa', cancanënpoa quëran a'naya a'nayanpoa' yonquia'ahua'. “Yosë noya ni'sarincó,” topatëhua', co Yosë të'huatarihuahuë'. Co të'huatatëhuahuë', nani tahuëri ina nontarihua'. ²² Yosë pënëninpoaso' natëhuatëhua', noya natanarinpoa'. Ina nohuantërinsoáchin yonquihuatëhua', catahuarinpoa'. Ina pochin cancantohuatëhua', ma'pitaso nipatëhua', quëtarinpoa'. ²³ Yosë nani pënëninpoa' hui'nin imacaso marë'. Naporahuaton, ninosorocasonta' sha'huitërinpoa'. “Quisocristonta' inachachin sha'huitërinpoa',” ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëahua'. ²⁴ Yosë natëhuatëhua', yonquirinsoráchin imasarihua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. Ispirito Santo quëterinpoa' ya'coancantoinpoaso marë'. Ina catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Ina quëran Yosë nohuitërehuaso' nitotërehua'.

4

Nonpin nanan a'chinpiso'

¹ Na'con iyaro'sa' nosororanguëma' ni'ton, pënënananguëma'. Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin nanan a'chinapi. “Yosë nanamën a'chinahuë,” topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Napoaton a'chintohuachinënguëma', ama a'naroáchin natëtosohuë'. “Nonpin nanan nimara,” ta'toma', yonquico'. Ya'ipi Yosë quiricanën quëran a'chintërinpoaso' yonquiatoma', tantiaco'. Co ina pochin a'chintohuachinënguëmahuë', ama natëcosohuë'. ² Ispirito Santo no'tëquën anitotërinpoa'. “Quisocristo Yosë hui'nin niponahuë', isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Nonën chachin ya'huëtërin,” itërinpoa'. Ina nanan a'chintohuachinënguëma', no'tëquën a'chinapi. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, noya nonsapi. ³ A'naquënso nipirinhüë' sopai nohuanton, nonpinapi. Co Quisocristo nanamën no'tëquën a'chinpihuë'. “Yosë hui'ninso' co piyapi chachin nasitimarinhuë’,” toconpi. Inapitaso' Quisocristo inimicotopi. Co ina

pochin Ispirito Santo anitotërinpoahuë'. Iráca ninorinso chachin nani Cristo inimiconën natantërehua'.

⁴ Canpitaso' apia'huaro'sa', Yosë hui'ninpitanquëma' ninama'. No'tëquën yonquiatoma', nisha a'china'piro'sa' minsëarama'. Sopai nohuanton, nonpin nanano'sa' a'chintopirinënquëmahué', Ispirito Santo nani ya'coancantërinquëma'. Inaso' sopai quëran chini chiníquën nanantarin ni'ton, catahuahuachinpoa', co nonpin nanano'sa' natëtarihuahuë'. ⁵ Inapitaso nipirinhue', co Yosë nohuitatonahuë', co nanamën chachin a'chinpihuë'. Isoro'paquë ya'huërsopitaráchin yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton co imapisopitasohué' nonpin nanan natëpi. ⁶ Quiyaso nipirinhue' Yosë nohuitatoi, no'tëquën a'chinai. Yosë imapisopita noya nataninacoi. Inaso' no'tën nanan, topi. Co imapisopitasohué' nipirinhue', co yanatërinacoihuë'. Ispirito Santoso' no'tëquënáchin nonin. Napoaton nonpin nanan pa'yatopisopitaso' co Ispirito Santo yanatëpihuë'. Ina quëran nonpin nanano'sa' nohuitërehua'.

Iráca quëran huarë' Yosë nosororinpoaso'

⁷ Yosë pa'pi nosororinpoa'. Napoaton iyaro'sa', canpoanta' noya ninosoroa'ahua'. Huëntonënguë aya'conpachinpoa', catahuarinpoa' a'napita nosorocaso'. Nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ⁸ Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Napoaton canpoanta' co a'napita nosorohuatëhuahuë', co pi'pisha tëranta' ina nohuitarihuahuë'. ⁹ Nosoroatonpoa', hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin anoyacancantinhoaso marë'. A'naíchin hui'nin ya'huëtopirinhue', a'paimarin. Quisocriso anoyacancantohuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', nampimiatarihua'. ¹⁰ Co canpoariso' nosoropirëhuahuë', Yosëso' na'con nosororinpoa'. Ina nohuanton, hui'nin chachin o'marahuatón, chiminin. Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatónpoa', nanan anoyatërinpoa'.

¹¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoanta', iyaro'sa', inapochachin ninosoroa'ahua'. Ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ¹² Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanpirëhuahuë', noya ninosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua', ya'coancantomiatërinpoa'. “Yosë na'con nosororinpoa',” ta'tëhua', canpoanta' noya noya ninosoroarihua'. ¹³ Yosë huëntonënguë ya'conpatëhua', Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinhoaso marë'. Hua'yanën chachin ni'ton, cancanënpoaquë ayonquirinpoa'. “Tëhuëenchachin Yosë ya'coancantërinpoa',” tënëhua'. ¹⁴ Tata Yosëri hui'nin isoro'paquë a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Quiyarisó' ni'nai. Nani tahuëri piyapi'sa' sha'huitárai. ¹⁵ “Quisocrisoso' Yosë hui'nin. Ina natërahuë,” topatëhua', Yosë pochin cancantatëhua', imamiatarihua'. Inanta' ya'coancantërinpoa'.

¹⁶ Yosë nohuitatëhua', natërehua. “Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya,” tënëhua'. Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Canpoanta' nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Yonquirinsoráchin imasarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. ¹⁷ Yosë noya nohuitohuatëhua', na'con na'con nosoroarihua'. Ina quëran ayaro' tahuëri nanihuachin, co të'huatarihuahuë'. Quisocriso nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' ina pochachin nosoroarihua'. Napoaton ayaro' tahuëri co pa'yanarihuahuë'. ¹⁸ Imarëhuasopita capini noya ninosorohuatëhua', co nisaitarihuahuë'. Inapochachin Yosë'quënpoa' ninosorohuatëhua', co të'huatarihuahuë'. A'naquën piyapi'saso' na'con të'huapi. “Yosë ana'intarínco,” ta'tona', të'huatochinachin cancantopi. Canpoaso nipirinhue' “Yosë na'con nosoroatonpoa', oshanënpoa' inquitërinpoa',” topatëhua', ya'ipi të'hua inquitatónpoa'.

¹⁹ Yosë'ton na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' Yosë nosoroatëhua', a'napitanta' nosoroarihua'. ²⁰ A'naquënso' “Yosë nosororahuë,” taponahuë', iin no'huirin. Co inaso' no'tëquën noninhue', nonpiánin. Piyapi quënanëhua'. Yosëso nipirinhue' co quënanëhuahuë'. Piyapi quënanarihuarahuë', co nosorohuatëhuahuë', aquëtë huarë' Yosëso' co nanitarëhuahuë' nosorocaso'. ²¹ Quisocriso pënëninpoa'. “Nosorohuatamaco, piyapinta' nosoroco',” itërinpoa'.

5

Onporahuatësona Yosë imamiatacaso'

¹ Ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," tënëhua' ni'ton, huëntonënguë ya'conëhua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Ni'co'. "Quëmapi tëhuëchachin nosorohuatëra, hui'ninpitanta' nosororë'," topi. ² Napoaton Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' noya natëhuatëhua', tëhuëchachin hui'ninpitanta' nosoroarihua', tēnahuë. ³ Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' no'tëquën natëarihua'. Catahuahuachinpoa', nanitaparëhua'. ⁴ Canpoaso' Yosë hui'ninpitanoa' ni'ton, nanitaparëhua' sopai minsëcaso'. "Quisocristo catahuarinpoa'," topatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarihua'. Isoro'paquë na'a ma'sha, piyapi, inapita ya'huërin anishacancantëninpoaso marë'. Nipirinhuë', Quisocristo yonquihuatëhua', catahuarinpoa' imamiatacaso'. ⁵ "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," topatëhua', achinicananinpoa' sopai minsëcaso marë'. A'napitariso' co nanitopihuë' sopai minsëcaso'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶ Quisocristo isoro'paquë chachin o'marin. O'mahuachina, Yosë nohuanton, i'quë aporihuanin. Nani ya'ipi sha'huitërinso' tiqiaton, corosëquë chiminpachina, huë'nainën pa'nin. Co topinan aporihuaninhuë'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Naporahuaton, Ispirito Santonta' cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. Inaso' no'tëquën sha'huitërinpoa'. "Quisososo' Yosë hui'nin chachin," itërinpoa'. ⁷⁻⁸ Tata Yosë noya anitotërinpoa' hui'nin natëcaso'. Ni'co'. "Caraya'pi inachachin sha'huihuachina, naporu huarë' natëtërë'," topi. Inapochachin cancanënpoaquë Ispirito Santo sha'huitërinpoa'. Quisocristonta' i'quë aporihuanpachina, ya'ipiya Yosë natërin. Naporahuaton, canpoa marë' chiminpachina, huë'nainën pa'nin. Cara chachin napopináchin anitotërinpoa'. ⁹ Piyapi'sa' inachachin sha'huihuachina', natëtërëhua'. Yosëso nipirinhuë' noya noya ni'ton, no'tëquënáchin nontërinpoa'. Napoaton ina sha'huitohuachinpoa', na'con na'con natëtacaso' ya'huërin. Nani Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin. Ina nicha'ërinpoa'," tënëhua'. ¹⁰ Yosë nani sha'huitërinpoa' ni'ton, imarëhuasopita nitotërëhua'. Cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. A'napitaso nipirinhuë', co Yosë natëpihuë'. "Quisososo co Yosë hui'ninhuë'. Co nicha'ësaripoahuë'," ta'tona', Yosëri nonpintërinso pochin cancantopi. No'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co natëpihuë'. ¹¹ Yosëso' huëntonënguë aya'coninpoa' ina pochin nancasoso marë'. Hui'nin chachin anoyacancantërinpoa' nanpimiatacaso marë', tënëhua'. ¹² Yosë hui'nin ya'coancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'. Co'so' ina imapatëhuahuë', co nanpimiatarihua'.

Chiniquën cancantatëhua', imamiatahua'

¹³ Canpitaso' Quisocristo natërama'. "Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, imasarahuë'," topatama', huëntonënguë nani aya'coninquëma'. Ina nohuitatoma', nanpimiatarama. Ina nitotacamaso marë' ninshitaranquëma'. ¹⁴ Yosë nontohuatëhua', natanarinpoa'. Ina nohuantërinso chachin natanpatëhua', noya nataninpoa'. ¹⁵ "Noya nataninpoa'," ta'tëhua', ina ninahua' nohuantërinso chachin quëchinpoa'. "Co onporonta' nonpintarinoahuë', acotarinoa'," ta'tëhua', noya cancantarihua'.

¹⁶ A'naquën Yosë imamiataponahuë', co noyahuë' ninin. Co Yosë a'poaponahuë', oshahuanin. Inapita marë' Yosë nontahua' anoyacancanchin. A'naquënso nipirinhuë' imapirinhuë', co noyahuë' yonquiaton, Quisocristo chachin a'pomiatërin. A'pomiatohuachina, chiminpi pochin cancantantapi. Co inapita marë' Yosë nontacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁷ Co noyahuë' nipachina', oshahuanpi. Nipirinhuë', co Yosë a'pomiatohuachinahuë', cha'ësapi.

¹⁸ Yosëri imarinsopita huëntonënguë aya'conin. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë hui'nini chachin a'paiarin. Sopairi yanonpintopirinhuë', Quisocristori catahuarin ni'ton, co sopairi minsëarinhuë'.

¹⁹ Imarëhuasopitaso' Yosë hui'ninpitānpoa' ninëhua'. A'napitaso nipirinhüë' co imapihüë' ni'ton, sopairi hua'anëntërin. Camaihuachina, ina natëpi. Ina nitotërëhua'.

²⁰ Yosë hui'nin chachin o'maton, no'tëquën Yosë anohuitërinpoa'. Inasáchin no'tëquën yonquirin. Yosë nohuitatëhua', yonquirinsoráchin imasarëhua'. Quisocristo nohuitërehua' ni'ton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Ináichin Yosëso' ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Ina nohuitoquatëhua', nāpimiatarihua'.

²¹ Apia'huaro'sa'. Mamanshiro'saso', co moshacaso' ya'huërinhuë'. Yosëichin chinotahua'. Nani huachi.

Coansha

Coanshari ninshitaantarinsó'

No'tën nanan imarëhuaso'

¹ Ca ansianoco iso quirica ninshitaranquëma' ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' noya isëquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënguë nani ya'conama'. No'tën nanan imarama' ni'ton, tëhuëchachin nosororanquëma'. Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nicatënënguëma', nosororinënguëma'. Ya'ipinquëma' yonquiatënguëma', ninshitaranquëma'. ² Quisocriso no'tëquën a'chintërinpoa'. No'tën nanan imamiatatëhua', ninosoroarëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Nani tahuëri nosoro'inquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocrisonta' inachachin catahuainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. Ina quëran noya ninosoroarihua'.

⁴ A'naquën ya'huëramaquë noya imasapi quënanconahuë. Tata Yosë pënëninpoaso' no'tëquën natëapi. Ina marë' nóya cancantërahuë. ⁵ Iporaso' ya'ipinpoa' noya ninosoroa'ahua', tënahüë. Co nasha nanan ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëra huarë' Yosë sha'huitërinpoa' ninosorocaso'. ⁶ Yosë nosorohuatëhua', natëarihua'. “Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco',” itërinpoa'. Ya'nán imarama quëra huarë' ina natanama'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

⁷ A'naquënso nipirinhüë' piyapi'sa' yanonpintatona', nisha a'chinapi. Ya'ipi parti pa'sápi nonpin nanan sha'huicaiso marë'. “Quisocrisoso' Yosë hui'nin niponahuë', co piyapi chachin nininhüë'. Co canpoa pochin nonën ya'huëtërinhuë',” topi. Co no'tëquën a'chinpihuë'. Insosona ina pochin a'chinpachina, nonpinarin. Inaso' Quisocriso inimiconën, tënahüë. ⁸ Ni'cona nonpintochinënguëma'. Nani hua'qui Yosë imatoma', ina marë' sacatopiramahuë'. Inapita pochin cancantohuatama', topinan quëran imapoma'. Co Yosë'pa' acanaarinquëmahuë'. Nipirinhüë', ya'ipi cancanëma quëran imapatama', inatohua' Yosë noya noya nohuitatoma', ya'huëmiatarama'.

⁹ A'naquën co Quisocriso nanamënáchin imapihuë'. “Quiyaso' na'con na'con nitotërai,” toconpi. Inapitaso' co Tata Yosë nohuitarihuë'. Quisocriso nanamën imapatëhua', Tata Yosë nohuitarihuë'. Hui'nionta' nohuitarihuë'. ¹⁰ A'na piyapi huë'pachin: “Carinquëma' a'chinchinquëma',” itohuachinquëma', ama a'naroáchin natëcosohüë'. Co Quisocriso nanamën a'chintohuachinquëmahuë': “Inca. Co yanatanainquënhüë',” itoco'. Ama ya'huëramaquë aya'concosohüë'. “Yosë catahuainquën,” ama itocosohüë'. ¹¹ Co Quisocriso natëtonahuë', co noyahuë' nipi. Ama pi'pian tëranta' natanacamaso' nohuantocosohüë'. Canpitataquë nisha nanan a'chintohuachinquëma', a'naquën nonpin nanan imapona' nimara. Imapachina', ina marë' canpitanta' oshahuanarama'.

Nicapon yapa'ninsó'

¹² Na'con na'con yasha'huitopiranquëmahuë', co aquëtë' yaninshitëranquëmahuë'. Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahüë topirahuë'. Canconpato, ninon-tohuatëhua', noya noya cancantarihuë'. ¹³ Isëquë Quisocriso imapisopita yonquiarinënguëma'. Yosë nohuanton, huëntonënguë ya'conpi anta'. Inapitanta' saludos a'patarinënguëma'. Nani huachi.

Isona' Coanshari ninshitaantarinsó'

Imapisopita nosoroaton, catahuarinsó'

¹ Ca ansianoco ninshitaranquën, iya Acayo. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Canta' noya isëquë ya'huarahuë. No'tën nanan imaran ni'ton, tëhuëenchachin nosororanquën.

² Quëma marë' iyasha, Yosë nontërahuë: “Catahuaquë' Siniro noya ya'huë'in, ama canoinsohuë'. Noya imarinquën ni'ton, catahuaquë' noya ya'huë'in,” itërahuë, Yosë nontato. ³ I'huamiáchin a'napita iyaro'sa' canquirahuatona', sha'huitiirinaco: “Iya Acayo nóya cancantaton, no'tëquën imarin,” itiirinaco. Ina natanato, nóya cancantërahuë. ⁴ Nani Quisocriso nanamën a'chintëranquëma'. Ina natëtoma', imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Na'con nosororanquëma'. No'tën nanan imapatama', nóya cancantarahuë. Ina na'con na'con nohuantërahuë.

⁵ Ma noya iya imapisopita nosororan. Ni'toro'sa' ya'nohuachinara, Quisocriso imapi ni'ton, o'shitanon, a'caran. Co nohuitaponahuë', noya nontaton, catahuaran, natantërahuë. Yosë natëtton iya inaporan. ⁶ Inapitaso' huënantahuatona', niyontonaiquë sha'huitiirinacoi: “Iya Acayo noya nosororincoi,” itiirinacoi. Naquëranchin quëmataquë cancoantahuachina', catahuantaquë' noya pa'ina', tënahuë. Yosë marë' sacatapi ni'ton, catahuaquë' ama pahuanchinasohuë'. ⁷ Quisocriso noninsó' a'chinápi. Ina marë' pa'sápi. Co Yosë imapisopitahuë' a'chintaponaraihuë', co manta' ina marë' ma'patopihuë'. ⁸ Napoaton canpoa' inapopisopita catahuahua' ama pahuanchinasohuë'. Inapitaso' no'tën nanan a'chinapi. Cosharo', ma'sha inapita pahuantopiso' quëtohuatëhua', canpoarinta' a'napita catahuarihua' Yosë nohuitacaiso marë'. Catahuahuatëhua', na'con na'con piyapi'sa' imasapi.

Tiotripisë co noyahuë' nininsó'

⁹ Ya'ipi ya'huëramaquë imaramasopita quirica nani ninshitëranquëma'. Tiotripisëso nipirinhüë', co yanatërincohuë'. Inaso' hua'an pochin yaninin. ¹⁰ Napoaton ya'huëramaquë pa'pato, co noyahuë' nininsopita a'ninquëchin sha'huitarahüë. Inaso' na'con pinorincoi, nonpinapirincoi. Naporahuaton, iyaro'sa' a'chinacaiso marë' canconpachinara, co noya nontërinhuë'. Co pëinënquë aya'coninhüë'. A'napitari a'china'piro'sa' yacatahuapirinhüë', co ina tëranta' nohuantërinhuë'. “Ama pëinëmaquë aya'concosohüë’,” itopirinhüë'. Aya'conpachinara, no'huiton, inapitanta' niyontonpi quëran yaocoirin. “Ama huachi canpita tëranta' niyontonpiso pëiquë ya'concosohüë’,” toconin. Pa'pi co noyahuë' yonquirin inaso'.

¹¹ Ama iya co noyahuë' nipisopita nonanquësohüë'. Noya nipisopita nonanquë'. Noya nipatëhua', tëhuëenchachin Yosë imarinhua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'.

Imitirio noya nininsó'

¹² Imitirioso nipirinhüë' noya imarin. Ya'ipiya quëran napotërinco. Ya'ipi cancanën quëran no'tëquën yonquirin. Quiyanta' nohuitërai. “Inaso' noya quëmapi,” tënai. No'tëquën nontërainquën.

¹³ Na'con iya yasha'huitopiranquënhüë', co aquëtë' yaninshitëranquënhüë'. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquën pa'sarahüë, topirahuë'. Pa'pato, niquënanpatëhua' noanhua'.

¹⁵ Yosë asanocancainquën. Ina quëran noya cancantaton, noya ya'huaran. Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënënhüë' saludos a'patarinënhüë'. Ya'ipi ni-payaraisopita inatohua' ya'huëpiso' yonquiarahuë. Saludos a'patarahüë sha'huitëquë'. Nani huachi.

A'na Cotasë ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Cotasëco ninshitaranquëma'. Santiaco iinco caso'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Canta' noya ya'huarahüë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco pënënta'huaso marë'. Quisocristo imaramasopita ninshitaranquëma'. Tata Yosë nohuanton, imarama'. Inaso' na'con nosororinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, nóya a'paiarinquëma', nicha'ësarinquëma'. ² Yosë na'con catahuainquëma'. Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, na'con asanocancainquëma'. Nani tahuëriya nosoro'inquëma' canpitarinta' noya noya nosorocamaso marë'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

(2 Pedro 2.1-17)

³ Carinquëma' iyaro'sa' nosororanquëma'. I'huamiáchin yonquirahuë ninshita'huanquëmaso marë'. Yosë anoyacancantërinpoaso' noya noya yaa'chintopiranquëmahuë', apira nanan natantërahuë. A'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma', natantërahuë. Napoaton pënëna'huanquëmaso' ya'huërin, tënahüë. Quisocristo nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Yosë nohuanton, no'tëquën ninshitërai ya'ipi imapisopita nitotacaiso marë'. Nani ya'ipiya nanamën anitotërinpoa'. Inasáchin natëtoma', a'napitanta' a'chintoco' no'tëquën yonquicaiso marë anta'. Ama pi'pian tëranta' nisha a'chintocosohüë', tënahüë. ⁴ Tëhuënhachin a'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma'. Pa'pi co noyahuë' inapitaso'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. “Ma'sona nohuantërehuaso niahua'. Yosë nosororinpoa' ni'ton, co ana'intarinpoahuë',” ta'tona', pa'pi co noyahuë' nipi. No'pipi, monshihuanpi, a'naratipita nipi. Naporahuatona', co tëhuënhachin Quisocristo imapihuë', inasáchin natëcaso nipirinhüë'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin. Iráca quëra huarë' nani yonquirin ana'intacaso'. Napoaton ni'cona canpitanta' nonpintochinëinquëma'. Chiníquën cancantatoma', no'tëquën a'chinco'.

⁵ Nani nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' yonquicamaso marë'. Iráca Yosë piyapinënpita Iquipito parti parisitopirinhüë', Yosëri nicha'ërin. Ya'ipiya noya pipiponaraihuë', ina quëran a'naquën co yanatëhuachinhüë', Yosëri chiníquën ana'intaton, ata'huantërin. Inapochachin iporanta' imaponaraihuë' nisha cancantohuachina', chiníquën ana'intarin. ⁶ Anquëniro'santa' ya'nan nipon, ya'ipiya noya yonquipirinhüë'. Ina quëran a'naquën nisha cancantatona', co huachi Yosë yanatëpihuë'. “Quiyanta' nóyaco ni'toi, natëinacoiso' ya'huërin,” topiso marë', co huachi Yosë'pa' ya'huëpihuë'. Nani Yosëri yonquirin chiníquën ana'intacaso'. Tashinanquë tonpopinan ya'huapi. Ayaro' tahuëri parisitopiquë a'pararin. Co onporonta' cha'ësapihuë'. ⁷ Iráca Sotomaquë ya'huëpisopitanta' pa'pi co noyahuë' yonquipi. Monshihuanacaisoáchin cancantopi. A'naratipita taparo' nipi. Co ina pochin nicacasohüë' nipirinhüë', napopi. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intërin. Pën inápa quëran a'paimarin ahuiquitacaso marë'. Sotoma, Comora, inapita huiquitopi. Ya'cariya ninanoro'santa' huiquitopi. Ayonquiinpoaso marë' ninshitërinpoa'. Inapita yonquiatëhua', “A'na tahuëri oshahuano'sa' pënquë parisitomatapi huachi,” tënëhua'.

⁸ Inapochachin iporanta' nisha a'china'piro'saso', huë'ëiri ahua'yantërinso pochin cancantatona', inahua yonquinëna quëran nonpin nanan imasapi. Na'con monshihuanatona', nitapicancanapi. Co inso tëranta' yanatëpihuë'. “Co insonta' camaiinpoaso' ya'huërinhuë',” toconpi. Chiníquën nanantopisopita Yosëri acorinso' inapitanta' tëhuapi. ⁹ Iráca Moisésë chiminpachina, Yosëri anquëni hua'an a'paimarin nonën pa'pitacaso marë'. Miquiri itopiso'. Sopairi yaosëretohuachina, nino'huipi. Naporo' anquëni chiníquën nanantaponahuë', co nohuantërinhuë' sopai pinocaso'.

Co inaora ana'intacaso' yonquirinhuë'. “Sinioro ana'inchinquën,” itërin. ¹⁰ Nisha a'china'piro'saso nipirinhuë' Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë', tëhuapi. Ma'sharo'sa pochin cancantatona', co yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Inapoatona', nitapicancanpi. Ana'intacaso' ya'huërin.

¹¹ ¡Ma'huantacha nisapi paya! Nonpina'piro'saso', Caino pochin cancantatona' co Yosë natëpihuë'. Paramo pochin cancantopi. Iráca Paramoso' coriquiráchin cancantaton, piyapi'sa' anishacancantërin. Corinta' iráca co noyahuë' ninin. Co hua'ano'sa' yanatërinhuë', no'huirin. Ina marë' Yosë nohuanton, chiminin. Inapita pochin cancantopisopita Yosëri chiníquën ana'intarin. ¹² Quisoso imaramasopita coshatacaso marë' niyontopitamara, nisha a'china'piro'santa' huë'pi. Naporo' Yosë yonquicaso nipirinhuë', na'con o'otona', capa cancantopi. Co Yosë të'huatatonaraihuë', napopi. A'napita catahuacaso' ya'huëpirinhuë', co nosoropihuë'. Inahuara noya ya'huëcasoráchin yonquipi. Ni'co' iyaro'sa'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', no'pa' yanromarin. Ina pochin nipachina, yararo'të' quënanpatamara, pa'yatërama'. “O'nan huë'sarin,” topiramahuë', co o'naninhuë'. Ihuana' pa'nin. Inapochachin inapitaso' pënëpirinënguëmahuë', nonpin nanan a'chintatënenquëma' co catahuarinënguëmahuë'. Nara nitërintonta' yonquico'. Pi'ipi tahuëri nanihuachina, nitacaso' ya'huërin. Co nitohuachinahuë', “Nani chiminin huachi,” ta'ton, hua'anëni nishitëtërin. Itënë chachin ocoirin ni'ton, noyá chiminin huachi. Inapochachin nonpin nanan a'china'piro'sa' ina nara pochin niconpi. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', chimipi pochin nicatona', a'popi. Ina marë' chiníquën ana'intacaso' ya'huërin huachi. ¹³ Pamanta' yonquico'. Panca pamatohuachina, notohuaro' sa'po', amoro', inapita quënin. Nonpina'piro'saso', ina pochin co sano cancantopihuë'. Co noyahuë' nipi ni'ton tapanacaso nipirinhuë', co nitotapanpihuë'. Ina marë' Yosëri ana'intarin. Tayoranta' yonquico'. Anotohuachina, tacopirin. Co huachi a'pininhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'santa', tashinanquë pa'miatapi. Quisocristo a'pohuachina', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin huachi.

¹⁴ Iráca Inocori chachin inapita ninorin. Atan shiin inaso'. Atan quëran saota shinpita ya'huërin piquëran Inoco ya'huërin. Ninoton, naporin: “Sinioro chachin o'mararin huachi. Hua'huayatërahuë' anquëniro'sarë chachin o'mararin. ¹⁵ Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ana'intarin huachi. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Yosë no'huipisopita no'tëquën ana'intarin huachi,” tënin iráca. ¹⁶ Yosëso' noya nosoropirinpoahuë', inapitaso' ma'sha onpohuachinara, ina no'huipi. Co sano cancantopihuë'. Ma'sona tëranta' yonquihuachinara, nipi. Co noyahuë' cancantatona', napopi. “Quiyaso' noya noya nitotërai,” ta'tona', chiníquën nonconpi. Co piyapi nosoroaponaraihuë', noyasha nontopi. Inahuara canacaiso marë' napotopi.

Chiníquën cancantatëhua', Quisocristoíchin imamiatahua'

¹⁷ Canpitaso nipirinhuë' iyaro'sa', noya yonquico'. Nosororanquëma' ni'ton, pënë-naranquëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpita sha'huítërinpoaso' ama naniantocosohuë'. ¹⁸ “Ayaro' tahuëri naniriahuchin, co noyahuë' quëmapi'sa' ya'huërapí. Yosë nanamën tëhuaapi. Co noyahuë' cancantatona', a'naratipita nisapi,” itërinpoa'. ¹⁹ Inahuara nohuantopiso' nisapi. Co Ispirito Santori ya'coancantërinhuë'. Nisha a'chinatona', piyapi'sa' anishacancantopi, a'na huënton a'na huënton co huachi noya nini'tona', ya'huapihuë'.

²⁰ Canpitaso nipirinhuë' iyaro'sa', Yosë nanamën na'con yonquico' noya noya imacamaso marë'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa' Yosë pochin cancantacaso'. Naporahuaton, Yosë nontáco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' cancanëma quëran huarë' noya nontacaso'. ²¹ Inapotatoma', nani tahuëri nóya cancantoco' Yosë nosoro'inquëma'. Ina na'con nohuantoco'. Quisocristo yonquiatoma', o'mantacaso' tahuëri ninaco'. O'mantahuachin, nosoroatonpoa', chimirin quëran nicha'ësarínpoa'. Yosë'pa' nanpimiatarihua'.

²² A'naquënso' co noya natëyátërapihuë'. Inapitaso' nosoroatoma', sanoanan quëran pënëncó' no'tëquën yonquicaiso marë'. ²³ Ni'co' iyaro'sa'. Ma'sha pënquë anotohuachina, a'naroáchin manë' ama huiquitacaso marëhuë'. Inapochachin piyapi'sa' na'con pënëncó' ama parisitopiquë paacaiso marëhuë'. A'naquënso nipirinhüë' nonpin nanan pa'yatatona', co noyahuë' nipi. Inapitanta' nosoroatoma', pënëncó'. Nipirinhüë', ama pi'pian tëranta' inapita pochin cancantocosohüë'. Napopiso' ama yonquicosohüë'. Ni'cona sopai minsëchinquëma' canpitanta'.

Ma noyacha Yosëso paya itahua'

²⁴⁻²⁵ Tata Yosëso' ya'ipi nanitaparín. Noya a'paiarinquëma' ama anotërëso pochin tëhuëcamaso marëhuë'. Catahuahuachinpoa', co sopai minsëarinpoahuë'. Noya noya tapararinpoa' imamiatacaso marë'. A'na tahuëri ya'huërinquë noya ni'sarinpoa'. Inatohuaso' noya noya. Capa cancantarihua'. Tata Yoséichin hua'anëntërinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo nicha'ësarinpoa'. Inasáchin catahuarinpoa' noya chinotacaso'. Ma noyacha Tata Yosëso paya. Iráca quëra huarë' chini chiníquën nanantërin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Inasáchin natëahua'. Ama onporonta' naniantahuasohüë'. Amen. Nani huachi.

Cotasë

A'na tahuëri ma'sha onpocaso' Coansha ninshitërinso'

Quisocristo anitotërinpoaso'

¹ Tata Yosë nohuantërin ya'ipinpoa' iso nanan nitotacaso'. Napoaton a'na tahuëri ma'sha onpocaso' nininso' Quisocristo sha'huitërin anitotinpoaso marë'. Inaso' anquëni a'paimarin ca Coanshaco sha'huitiincoso marë'. Quisocristoíchin caso' natërahuë. Anquëni o'marahuaton, nani ma'sha a'notërinco. ² A'notohuachincora, ni'nahuë. Ina nicato, no'tëquën ninshitaranquëma'. Quisocristo chachin Yosë nanamën anitotërinco.

³ Iso quirica nontohuatama', noya cancantarama'. Ina natanpatamanta', noya cancantarama'. A'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ayaro' tahuëri nani ya'caririarinpoa huachi.

Canchisë ninanoro'saquë Yosë imapisopita ninshitërinso'

⁴ Ca Coanshaco quirica a'pataranquëma'. Asia parti ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Imarama' ni'ton, a'naya a'naya ninanoro'saquë niyontonatoma', Yosë chinotërama'. Canchisë ninanoquë niyontonamaso' a'naya a'nayanquëma' yonquiatënuquëma', ninshitaranquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca quëran huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanopiarin. Inaso' ya'huërápon. Co onporonta' chimianinhuë'. Hua'anëntacaso' shiranën notënanquë canchisë ispiritoro'sa' ya'huapi catahuainquëmaso marë'. ⁵ Quisocristonta' inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca isoro'paquë o'marahuaton, no'tëquën a'chintërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanopiantarin. Chimirin min-sërahuaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Ya'ipi hua'ano'sa quëran chini chiníquën nanantarin. Naporahuaton, na'con nosororinpoa'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' huë-nainën a'parin. Chiminatón, nicha'ërinpoa. ⁶ Huëntonënuquë chachin aya'conatonpoa', hua'anëntërinpoa'. Yosëíchin yonquicaso marë' corto hua'ano'sa' pochin acorinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ipora quëran huarë' inasáchin natëina'. Amen.

⁷ Ni'cochi. Quisocristo o'mantararin. A'na tahuëri chitororë chachin o'mantararin. Naporo' ya'ipi piyapi'sari ni'sapi. Iráca ohuanpisopitarinta' ni'sapi. Nisha nisha piyapi'sa' sëtatona', na'nërapí. “¿Onpoatëhuacha co natërehuahuë paya?” tosapi. Tëhuëchachin naporapi. Amen.

⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa': “Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahuë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Ipora huanta' nanopiárahuë. Co onporonta' ta'huantapohuë', ya'huërápo. Chini chiníquën nanantërahuë,” ténin.

Quisocristo ya'norinso'

⁹ Ca Coanshaco ninshitaranquëma'. Canpitaro'co chachin imarahuë. Ina marë' parisitopirëhuahuë', hua'anëntërinquë aya'coninpoa'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya ahuantarëhua'. Yosë nanamën a'chinahuëso marë' aparisitërinaco. Quisocristo imarahuë ni'ton, a'na so'ton'pa' a'parinaco, Patomosë itopiquë. ¹⁰ I'hua Tomio tahuëri Yosë chinotasoco, Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin quënanahuë. Co huë'ëpirahuë', pinëhuë quëran chiníquën nontërinco, natanahuë. Tronpita pihuirinso pochin natanahuë. ¹¹ Nontatonco, sha'huitërinco:

—Apira nani ma'sha a'notaranquën, quiricaquë ninshitëquë'. Ina quëran canchisë ninanoro'saquë a'patëquë' imarinacosopita nonchina'. Ipiquoë, Ismirinaquë, Pir-camoquë, Tiatiraquë, Sartisiquë, Piratiripiaquë, Naotisiaquë inaquëpita ya'huëpisopita a'patëquë' nitochina', itërinco.

¹² “¿Inta' nontarinco?” ta'to, tahuërëtopirahuë', canchisë së'parahuan nanparino'sa pochin nininsopita quënanahuë, oro quëran nipiso'. Inapamiáchin huanipi. ¹³ Ina huancánachin quëmapi huaniarin, ni'nahuë. Piyapi pochachin niponahuë', noya noya ya'norin. Naporopi a'mosahuaton, oro pochin nininso quëran tëtëntaquéchin nitonporin. ¹⁴ Huiríchin aintërin. Huirihuaita pochin huiritërinso'. Naporahuaton, ya'pirin chachin pën nënërinso pochin ya'norin. ¹⁵ Nantëonta' sha'pi hua'na pënuë a'përëso pochin huënaráchin ya'norin. Naporahuaton, chiníquën nonin. Panca so'pora tënëntërinso pochin natanahuë. ¹⁶ Inchinan imirin quëran canchisë tayora pochin nininso' së'quërin. Naporahuaton, nanamën quëran sahuëni pochin nininso' pipirarin. Cato quëran chachin to'napinan. Ya'ipi ya'pirinso' pi'i pochin a'pinin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin.

¹⁷ Ina ni'sahuato, pa'yanahuë. Chimipi pochin anotërahuë. Nantën pirayan anotopirahuë', inchinan quëran së'huarahuatonco, nontërinco.

—Ama tē'huatocosohuë'. Caso' iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. ¹⁸ Nanpiárahue. Chiminaporahuë', nanopiantarahuë. Caso' chini chiníquën nanantërahuë. Onporosona chiminacaiso' cari sha'huitarahuë. Ca nohuantohuato, nanopiapi. Ca nohuantohuato, chiminapona'. Co imarinacosopitahuë' chiminpachina', parisitopiquë a'pararahuë. ¹⁹ Ni'nanso' ninshitëquë'. Apira Yosë nohuanton, naquëranchin nani ma'sha niantaran. Ipora naporapiso', a'na tahuëri ma'sha onpocasonta', inapita a'nochinquën ninshitantaquë'. ²⁰ Ni'nanso' co quëmaora nitotopiranhue', a'chinchinquën nitotëquë'. Canchisë së'parahuan nanparino'saso' noya a'pinin. Inapochachin canchisë ninanoro'saquë imarinacosopita ya'huapi. Niyontonatona', chinotarínaco. Canchisë tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin ansiano'sa' a'pairahuë, itërinco.

2

Ipisoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran sha'huitërinco:

—A'na quiricaquë ninshitaton, ansiano Ipisoquë ya'huërinso' a'patëquë' nontohuachin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Inchinanëhuë quëran canchisë tayoraro'sa' së'quërahuë. Canchisë së'parahuan nanparin pochin nininsopita huancánachin pa'sárahue. ² Nani nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopita nitotërahuë. Chiníquën ca marë' sacatërama'. Co amiatomacohuë', noya ninama'. A'naquën co noyahuë' nipachinara, co noya ni'namahuë'. Nonpin nanan a'china'piro'santa' co noya ni'namahuë'. ‘Yosë a'parincoi, a'chinarai,’ itopirinënuquëmahuë', nonpinapi. Inapita natanpatama': ‘Co no'tëquën a'chinpihuë', ta'toma', co natëramahuë'. ³ Imaramacoso marë' aparisitopirinënuquëmahuë', ahuantërama'. Co yaa'poramacohuë'. Ina marë' noya ni'nanquëma'. ⁴ Nipirinhuë', co huachi noya nosororamacohuë'. Iráca ya'nan imapomaco, tēhuëenchachin nóya nosororamaco. Canpita capininta' noya ninosororama'. Iporaso nipirinhuë' co huachi iráca pochin noya ninosororamahuë'. Co huachi canta' noya nosororamacohuë'. Ina marë' sëtato, co noya ni'nanquëmahuë'. ⁵ Iráca naporamaso' yonquiantatoma', noya niantaco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', ya'ipi cancanëma quëran nosoroantaco. Naporahuaton canpita capininta' noya ninosoroantaco'. Co noya cancantantahuatamahuë', paaparahuatënuquëma', ana'intaranquëma'. Nanparin tacopirinso pochin nisarama'. A'na tahuëri ya'huëramaquë co insonta' imasarinacohuë'. ⁶ Napoaponahuë', nisha a'china'piro'sa' co pi'pian tēranta' nohuantëramahuë', Nicoraitaro'sa' itopiso'. Co noyahuë' nicacaso' a'chintopirinënuquëmahuë', co nohuantëramahuë' natëcamaso'. Carinta' co costarahuë'. ⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', Yosë'pa' ya'huëmiatarama'. Inatohua' nanopirin nara nitërinso'

ca'patama', noya noya nanpimiatarama'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

Ismirinaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁸ Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Ismirinaquë ya'huërinsonata' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Chiminaporahuë', nanopiantarahuë'. ⁹ Imaramacoso marë' na'con parisitëramaso' nitotërahuë. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahüë', Yosë nohuitacamasoachin cancantatoma', sano cancantërama'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' pa'patama', co manta' pahuantarinquëmahüë'. Iporaso nipirinhüë' a'naquën chiníquën pinorinënquëma'. ‘Yosë piyapinëncoi quiyaso’, topirinhüë', Satanasë huëntonënquë ya'conpi. ¹⁰ Ipora tahuëri'sa' na'con parisitapiramahuë', ama të'huacosohüë'. Sopai nohuanton, tashinan pëiquë po'moarinenquëma'. Yosë a'pocamaso marë' napotarinënquëma'. Shonca tahuëri pochin parisitarama'. Të-papirinenquëmaonta', ama a'pocosohüë'. Imamiatohuatamaco, inápaquë acanaranquëma'. Inatohua' nanopimiatarama'. ¹¹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', co parisitopiquë paatoma', parisitomiataramahuë'. Nani huachi,” itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Pircamoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹² Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Pircamoquë ya'huërinsonata' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Chiníquën nanantato, sahuëni cato quëran chachin to'napinan pochin nininso' ya'huëtërinco ana'inta'huaso marë'. ¹³ Canpita ya'huëramaquë nohuitërahuë. Inaquë na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Satanasëri hua'anëntopirinhüë', canpitaso' noya imaramaco. Antipasë natëtonco, noya pënëntopirinhüë', ina marë' tëpapi, ni'nama'. Satanasë chachin inaquë ya'huërin, ténahuë. Parisitapomarahüë', co a'poramacohüë'. Ina marë' noya ni'piranquëmahüë', ¹⁴ co ya'ipinquëma' no'tëquën imaramacohüë'. A'naquëma' Paramo pochin cancantërama'. Iráca inaso' Yosë nanamën nitotopirinhüë', Yosë piyapinënpita nonpintërin. Inimiconënpita hua'anën sha'huitërin anishacancantacaiso marë', Paraco itopiso'. Inari sha'huitohuachina, anishacancantopi. Nisha cancantatona', mamanshi moshapi. Moshatona', nosha mamanshi marë' acopisonata' ca'pi. Naporahuaton, monshihuanapi. ¹⁵ Inapochachin a'naquëma' nisha cancantërama'. Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinënquëmara, a'naquëma' natëtoma', Nicoraitoro'sa' a'chinpiso' imarama'. ¹⁶ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Insosona co naniantohuachinhüë', chiníquën ana'intarahüë. Nanamëhuë quëran sahuëni inëshin nininso' ya'huëarin oshahuano'sa' ana'inta'huaso marë'. ¹⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', noya cancantarama huachi. Iráca isairio'sa' Yosëri cosharo' a'patimarin, mana itopiso'. Inachachin po'orahuëso' carimanta' quëchinquëma' sano cancantacamaso marë'. Imaramaco ni'ton, nasha nininëma' a'naya a'nayanquëma' aco'inquëma'. Canpitaora nitotarama'. Huiiri na'piquë ninshitahuato, quëchinquëma'. Cancanëma quëran noya noya nohuitaramaco huachi. Nani huachi,” itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Tiatiraquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁸ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Tiatiraquë ya'huërinsonata' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Yosë hui'ninco quirica a'pataranquëma'. Ya'pirahuë pën nënërinso pochin ni'ton, ya'ipi yonquiramaso quëran huarë' nitotërahuë. Nantëhuënta' sha'pi hua'na

pënquë a'përëso pochin ni'ton, huënaráchin ya'norin. ¹⁹ Canpitaso' noya ni-nama'. Noya natëtomaco, ninosororama'. A'naquëma' pahuantohuachinquëmara, nicatahuarama'. Ma'sha onpoapomarahué', noya ahuantërama'. Ya'nan imapomaco, noya ninama'. Iporaso' na'con na'con nicatahuarama'. Ina marë' noya ni'piranquëmahuë', ²⁰ co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohué'. A'na sanapi corto pëiquë chachin nonpin nanan a'chintopirinquëmahuë', co a'paramahuë'. Iráca Quisapira pa'pi co noyahuë' sanapi niponahuë', chiníquën nanantaton, piyapinëhuëpita anishacancantërin. Inapochachin iporaso' ina sanapi pënënarinquëma' co noyahuë' nicacamaso'. 'Noya monshihuanacaso'. Mamanshi moshacaso marë' nosha acohuachina, noya capacaso'. Ca'co', itohuachinquëmara, a'naquëma' natëtoma', monshihuanama'. Nosha mamanshi marë' acopiso' ca'nama'. Ina pochin ina sanapi nonpintërinquëma'. ²¹ Co a'naroáchin ana'intërahuë'. Hua'qui' pënëpirahuë', co pi'pisha tëranta' nohuantërinhuë' natëincoso'. Oshahuanacaso' co yaa'porinhuë'. ²² Iporaso nipirinhue' ana'intarahue' huachi. Chiníquën aparisitarahuë. A'napitanta' anishacancantërin sopita co oshanëna' a'pohuachinahuë', chiníquën ana'intarahue'. ²³ Sanapi imarinsopitaso' co natërinacohue' ni'ton, ata'huantarahue. Ina nicatona', ya'ipi imarincosopitanta' yonquiapi. 'Tëhuëenchachin Sinioro nohuitërinpoa'. Yonquirëhuasonta' nitotërin. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoo', tosapi. ²⁴ A'naquëmaso nipirinhue' co nonpin nanan natëramahuë'. 'Noya noya nitotërai,' itopirinhëquëmahuë', 'Sopai imatona', napopi,' ta'toma', co ina natëramahuë'. Iporahuanta' noya imaramaco ni'ton, co aquëtë' pënëna' huanquëmaso' ya'huërinhuë'. ²⁵ Chiníquën cancantatoma', o'manta'huaquë huarë' imamiatoco. ²⁶ Sopai min-sëhuatama', a'na tahuëri chiníquën nanan quëtaranquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' natëhuatamaco, catahuaramaco nisha nisha piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. ²⁷ Tata Yosë nohuanton, chiníquën nanantërahuë. Canpitanta' catahuaramaco copirnoros'a' co natërinacosopitahuë' ana'inta'huaso'. No'pa huë'ëta hua'naquë pa'quirëso pochin oshahuano'sa' ana'intarihua'. ²⁸ Naporahuaton, huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin quëchinquëma'. Noyápiachin a'pintaranquëma'. ²⁹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

3

Sartisiquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran Quisoso sha'huitaantarinco:

—Ansiano Sartisiquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisoso ninshitaranquëma'. Caso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso' canta' camairahuë, natërinaco. Naporahuaton, tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin, ansianoro'santa' acorahuë a'chinacaiso marë'. Canpitaso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita nitotërahuë. A'napitaso' nicanatënhëquëma', 'noya imapi,' topirinhue', co tëhuëenchachin imaramacohue'. Chimipi pochin cancantërama'.

² Ipora huanta' niyontonpiramahuë', topinan quëran naporama': 'Ya'ipi natëtoi, noya ninai,' topiramahuë', co huachi Yosë noya ni'ninquëmahuë'. Huë'ërëso pochin cancantërama' ni'ton, co yonquiramahuë'. Pënsha yatacopirinso pochin cancantërama'. Pën yatacopihuachina, pishitëre' noya orotacaso marë'. Inapochachin canpitanta' chiníquën Yosë yonquiantaco'. ³ Ya'nan natanapoma', Yosë nanamën no'tëquën a'chintërinënhëquëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran casáchin yonquico. Co noya cancantaantahuatamahuë', a'naroáchin ana'intaranquëma'. Ihuatona'pi huë'ninso pochachin a'nanaya ana'intaranquëma'. Co nitotasënhëquëmahuë', o'mantarahue'. ⁴ Napoaponahuë', caraichinquëma' noyápiachin cancantërama'. Canpitaráchin noya nicatoma', co në'huëtërinso pochin cancantaramahuë'. Ina marë' canpitaso' noya

ni'saranquëma' ni'ton, Yosë'pa' ichiya'huëcontaranquëma'. Inatohua' nóya cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. ⁵ Inquëmaso' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' pa'sarama'. Noyápiachin cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. Inatohua' ya'huëmiatarama'. Nanpirin quiricaquë nininëma' nani ninshitëranquëma'. Co onporonta' tapiarahüë. Tata Yosë sha'huitarahüë: 'Isopita imamiatërinaco,' itarahüë. Anquëniro'santa' natanapi. ⁶ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Piratiripiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁷ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Piratiripiaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'. "Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Caso' noya noyaco. Casáchin no'tëquën a'chinahuë. Iráca Yosëri Tapi sha'huitërin. 'A'na tahuëri quëma shiparinquën ya'ipi piyapinëhuëpita hua'anëntarin,' itërin. Iráca ninorincoso chachin nani o'marahüë Yosë huëntonënguë aya'cona'huanquëmaso marë'. Niahuiquë ya'coana i'soarahuatë', aya'conë'. Inapochachin carinquëma' aya'conpatënguëma', co insonta' nanitërinhuë' ocoinquëmaso'. Oncotohuatëra, co a'napita nanitopihuë' ya'conacaiso'. ⁸ Cari nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotërahuë. Co na'aquëmahuë' nipomarahüë', noya ninama'. Co chiníquën nanantapomarahüë', nanamëhuë noya imarama'. Co tapanatomahuë', 'Quisocristoíchin imarai,' tënama' ni'ton, ya'coana i'soatëreso pochin catahuanquëma' na'a piyapi'sa' a'chintacamaso'. Ca nohuanton, pënëntarama'. Co insonta' nanitarinhuë' ata'tëinquëmaso'. ⁹ A'naquën nonpintatënnënguëma', 'Yosë piyapinënpitacoi quiyanta', itopirinënguëmahuë', Satanase huëntonënguë ya'conpi. A'na tahuëri ca nohuanto, inapitanta' isonahuatona', noya nontarinënguëma'. 'Tëhuëenchachin no'tëquën imarama'. Quisocristo nosororinquëma', itarinënguëma'. ¹⁰ Chiníquën cancantatoma', imamiatoco, itëranquëma'. Natëramaco ni'ton, carinquëmanta' na'con catahuanquëma'. A'na tahuëri ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita chiníquën aparisitarahuë tënica'huaso marë'. Co naporon' parisitaramahuë'. Nicha'ësaranguëma'. ¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahüë. Ama naniantatomacohüë', imamiatoco. Ni'cona sopai minsëchinquëma'. Ina minsëhuachinquëma', co inápaquë canaaramahuë'. ¹² Sopai minsëhuatama', Yosë ya'huërinquë chachin pantarama'. Piyon pëi' achinirinsopo pochin na'con nohuantaranquëma'. Napoaton ya'huëmiatontarama'. Co pipiaramahuë'. Yosë co onporonta' a'poarinquëmahuë'. Nininën chachin acotaranquëma'. A'na tahuëri panca ninano' ya'huapon. Inápa quëran o'mararin. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina nininëonta' acotaranquëma'. Canta' Quisosoco o'mantahuato, nasha nininëhuë acotaranquëma'. Co onporonta' a'poaranquëmahuë'. ¹³ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Naotisiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁴ —Ina quëran ansiano Naotisiaquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

"Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. No'tëquën nonato, no'tën nanan a'chintëranquëma'. Co onporonta' nonpintëranquëmahuë'. Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninahuë. Napoaton, ya'ipi piyapi'sa' natëinacoso' ya'huërin. ¹⁵ Caso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotato, co noya ni'nanquëmahuë'. Ni'co'. Të'nai' noyápiachin o'orë'. Ahuairuatërantá, yashin o'orë'. Co noya huairinsohüë' nipirinhuë' o'opatëra, amirotëre', topi. Inapochachin ni'nanquëma'. A'naquën noya ahuaireso pochin noya imarinaco. Canpitanta' noya imaramaco naporini, noya ni'itënguëmahuë'. A'naquëonta' të'nai' pochin nipi. Co nitochátërapihuë'

ni'ton, nosororahuë. ¹⁶ Canpitaso nipirinhüë' co noya ahuairešo pochinhüë' ninama'. 'Noya imarai,' topiramahuë', co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohüë' ni'ton, yaa'poranquëma'. Ma'sha amirotatë' yaimorëšo pochin ni'nanquëma'. ¹⁷ Canpitaso' naporama': 'Na'a ma'sha ya'huëtërincoi ni'ton, noya ya'huarai. Quiyaso' noya piyapicoi. A'napita quëran noya noya nitotërai. Co manta' pahuantërincoihüë', topiramahuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Cancanëma quëran yonquiramasopita nitotërahuë. Sa'ahuaya pochin ni'nanquëma'. Coriqui pahuantërinso pochin canpitaso' na'con pahuantërinquëma' noya cancantacamaso'. Somaraya pochin cancantatoma', co tëhuënhachin nohuitëramacohüë'. Sa'ahua capa a'mocaso' nininso pochin co noyápiachin cancantëramahuë'. Pa'pi nosorotërama'. ¹⁸ Napoaton pënënanquëma'. Chiniquën nontoco catahuainquëma'. Ni'co'. Oro a'pëhuatëra, ya'ipi në'huë inquirin. Orosachin quëparitërin, noyasáchin nininso'. Inapochachin canpitanta' nontoco catahuainquëma' noya yonquicamaso marë'. Na'con pahuantërinquëma' Yosë pochin nicacamaso'. Casáchin yonquico Yosë noya ni'inquëma'. Yonquihuatamaco, huiríchin a'morëšo pochin noya nisarama'. Somaraya pochin cancantërama' ni'ton, co tëhuënhachin nohuitëramacohüë'. Nimirioquë acorayatërešo pochin anoyacancanchinquëma' cancanëma quëran nohuitamacoso marë'. ¹⁹ Nosoroatënuëma', chiniquën nontëranquëma'. Ana'intaranquëma' noya cancantacamaso marë'. Co noyahuë' yonquiramasopita a'porahuatoma', casáchin tahuëretantaco huachi. ²⁰ Cancanëmaquë yaya'coancantëranquëma'. Ina marë' nontaranquëma'. Ya'coana pi'nirëšo pochin ninaranquëma'. Natanahuatamaco: 'Ya'coancantoco,' itohuatamaco, ya'coancantëranquëma'. Niichicoshatërešo pochin nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani sopai minsërahuato, Tata Yosë'pa' ya'huarahuë. Ya'ipiya hua'anëntarai. Canpitanta' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' noya acoaranquëma'. Canpitaro'co hua'anëntarahuë. ²² Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë' ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

4

Inápaquë Yosë chinotopiso'

¹ Ina quëran inápaquë në'përahuato, quënanahuë. Yosë ya'huërinquë chachin ya'coana ni'soatërin, ni'nahuë. Naporahuaton, inápa quëran ya'nan nontërinco' nontaantarinco. Tronpita pihuiopiso pochin natanahuë.

—Isëquë huëntaquë'. Nani ma'sha a'nochinquën. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoto, anitotaranquën, itërinco.

² A'nanaya Ispirito Santo nohuanton, hua'narëšo pochin Yosë ya'huërinso' quënanahuë. Hua'anëntacaso' shiranënuë a'nara' huënsëárin, ni'nahuë. ³ Inaquë nisha pochin ya'norin. Na'pi noyápiachin nininso pochin huënaratarin. Caspi, cornarina inapita pochin huënaratarin. Noyápiachin ya'norin. Yahua'tani tahuitërin, huënsëarin. Yahua'tan niponahuë', huëron pochin caninchin a'pinin. Ismirarita pochin huënaratarin, ni'nahuë. ⁴ Inaquë cato shonca catapini ansiano'sa' hua'anëntacaso' shiraro'saquë tahuishin miáchin huënsëapi. Huirichinachin a'mopi. Yancotë' oro quëran nininso' yancopi. ⁵ Yosë hua'anëntacaso' shiranën quëran o'cori pochin nininso' pipiarin. Huënsha huënsha'tarin. Huirita tacarintërinso pochin nonpiso' natanahuë. Canchisë pën nënërinso' Yosë notënanquë chachin ni'nahuë. Inapitaso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso', ténahuë. ⁶ Shira notënanquë panca sono pochin ya'huërin. Co i'sha pochinhüë'. Isihuico pochin niponahuë', acopoquë huarë' quënantëre'.

Yosë shiranën tahuirinquë catapini ma'sharo'sa pochin nininso' ya'huëpi, nanpirihuanpiso'. Na'a ya'pirahuanatona', itoparan itoparan quënantopi. ⁷ Nisha nisha ni'topi. A'naso' pa'pini pochin ya'norin. A'nanta' toro pochin ya'norin. A'nanta' piyapi pochin ya'piratërin. Ya'natoninsoso', panca onian pochin ya'norin. ⁸ Nisha nisha niponaraihuë', ya'ipiya anpiantëhuanpi. Saota saota ya'huëtopi. Ina aipi, ina acopo',

cato quëran chachin ya'pirin ya'huëtopi. Inapitaso' tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotápi. Co ta'topihuë'. Napopianachin naporapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! ¡Noyasáchin ninin! Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Iráca quëra huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiárin. Inaso' ya'huërárin. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi.

⁹ Apira apira chinotapi. “¡Ma noyacha Yosëso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Na'con catahuarinpoa' ni'ton, ‘Yosparinquën Sinioro,’ itahua'. Inaso' hua'anëntomiatarinpoa'. Co onporonta' ta'huantarinhue’,” topachinara, ¹⁰ ansiano'santa' Yosë yonquiapi. “Tëhuënhachin hua'anëntërinpoa'. Co onporonta' chimianinhue’,” ta'tona', cato shonca catapini chachin isonahuatona', chinotapi: “Quëmasáchin nóyanquën,” itatona', Yosëri ayancotërinso', shiranën notënanquë acoantapi. Chinotatona', itapona':

¹¹ “Quëmasáchin Sinioro imarainquën. Noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënuquën. Nani tahuëri natëinënuquën. Ya'ipi nanitaparan. Ya'ipi ma'sha ninan. Quëma nohuanton, ipora huanta' ya'huarin,” itopi.

5

Carniroa'hua quirica ma'patërinso'

¹ Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Inápaquë ya'huërinso' quënanato, quirica ni'nahuë, so'nanpinan. Inchinan imirin quëran Yosëri së'quërarin. Cato quëran chachin nani ninshitërin. To'niquë noyá achinpitërin. Canchisëro' achinpitërin. ² A'na anquëninta' ni'nahuë. Chiníquën nanantaton, chiníquën nonin.

—¿Inta' noya noya ni'ton, nanan ya'huëtërin to'niro'sa' i'shotahuaton iso quirica oporinacaso'? tënin.

³ Ya'ipiro'paquë yonisápirinahuë', co insonta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinacaso'. Inápaquë ya'huëpisopitanta' co nanitopihuë'. Acoporonta' yonípirinahuë', co inso tëranta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinaton nicacaso'. ⁴ Co insonta' nanitohuachinhue', chiníquën sëtato, na'nërahuë. Na'nëapirahuë', ⁵ a'na ansiano sha'huitërinco.

—Ama na'nëquësohuë'. Ni'quë'. Tapi shiin nani ya'ipi minsërin. Cota huëntonënuquë nasitaton, chini chiníquën nanantërin. Inari nanitërin to'ni i'shotahuaton quirica oporinacaso', itërinco.

⁶ Itohuachincora, Quisoso quënanahuë. Huancanachin Yosë huënsërinso ya'cariya huaniarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Quisoso chachin niponahuë', carniroa'hua nani tëpapiso pochin ya'norin. Canchisë pomohuan nisahuaton, canchisë ya'pirin ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, canchisë ispiritoro'sa' a'parin ya'ipiro'paquë nicainpoaso marë'. ⁷ Ina quëran ya'cariconahuaton, Yosë inchinan quëran quirica ma'parin. ⁸ Nani ma'pahuachina, ma'sharo'sa pochin nininsopita isonahuatona', Carniroa'hua chinotapi. Ansiano'santa' isonahuatona', ina chinotapi. A'naya a'naya arparo'sa' së'quëpi pi'niatona' chinotacaiso marë'. Sënaonta' a'naya a'naya quëpapi, oro quëran nininso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' ya'huërin tomontacaso marë'. Tomontërinso pochin imarëhuasopita Yosë nontërehua'. “Nontohuatëhua', noya nataninpoa',” ta'tona', Yosë chinotapi. ⁹ Chinotatona', inahuara yonquinëna quëran nasha cantanën cantarapi.

“Noya noyanquën, Sinioro, ni'ton, nanan ya'huëtërinquën quirica ni'camaso'. To'ni i'shotohuatan, nani ma'sha anitotarancoi. Iráca tëparinënuquën. Chiminaton, piyapi'sa' sopai quëran ocoiran Yosë imacaiso marë'. Napoaton quëmasáchin nanitëran ya'ipiya hua'anëntacaso'. Nisha nisha parti ya'huëpirinahuë', imarinënuquën, Sinioro. Nisha nisha nananquë nonpisopita imarinënuquën. Nisha nisha copirnorin hua'anëntërinso' niponaraihuë', natërinënuquën.

¹⁰ Hua'anëntëranquë aya'conan. Corto hua'ano'sa pochin acoran Yosëichin yonquicaiso marë'. A'na tahuëri no'paquë chachin ichihua'anëntaran huachi. Ma noyanquëncha quëmaso paya,” itopi, cantatona'.

¹¹ Ina quëran hua'huayátërahuë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë shiranën, ma'sharo'sa pochin nininsopita, ansiano'sa' inapita tancapitopi. Hua'huayátërahuë ya'huëpi, co pichinahuanhuë'. Inapitanta' chiníquën naporapi:

¹² “¡Ma noyacha Carniroa'huaso paya! Piyapi'sa' oshanëna' inquitacaso marë' chiminin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Nani ma'sha ya'huëtërin, ya'ipi hua'anëntarin. Ya'ipi nitotërin. Napoaton ya'ipinpoa' natëahua'. ‘Yosparinquën, Sinioro,’ itahua’,” tosapi.

¹³ Ina quëran ya'ipi Yosëri nininsopita napopianachin chinotapi, natanahuë. Inápaquë ya'huërsopita, isoro'paquë ya'huërsopita, chiminpisopita, marëquë ya'huërsopita, ya'ipiya Yosë chinotapi.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Hua'anëntarinpoa' ni'ton, ‘Yosparinquën’ itahua'. Inasáchin natëahua'. Noya noya ni'ton, chinotahua'. Ya'ipiya nanitaparin. Carniroa'huanta' inapochachin chinotahua'. Ipora quëra huarë' ina natëahua’,” tosapi.

¹⁴ —Naporinchi paya. Tëhuënychachin inasáchin natëahua', topi catapini ma'sharo'sa pochin nininsopitanta'. Ansiano'santa' isonahuatona', chinotapi.

6

To'ni i'shorinso'

¹ Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Quirica so'nanpinan nininso' quënantarahuë, canchisë to'niquë achinpitërinso'. Naporó' Carniroa'huari ya'nan achinpitërinso' i'shotërin. I'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininso' chiníquën nonin, huira pochin natanahuë.

—¡Huëquë huachi! itërin.

² Itohuachina, cahuario ya'norin, ni'nahuë, huiríchin nininso'. Ina aipi quëmapi huënsëarin. Pë'chinan quëparin. Piyapi'sa' yaminsërin ni'ton, hua'an pochin yancotëtatón, pa'sarin minsëcaso marë'.

³ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoarinta' përantarin.

—¡Huëquë huachi! itërin. ⁴ Itohuachina, nisha cahuario ya'norin, quëhuashin nininso'. Ina aipi a'na quëmapi' huënsëarin. Panca sahuëni së'quëarin. Chiníquën nanan ya'huëtërin quira nicacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë na'a piyapi'sa' niahuëatona', nitëparapi. Nisha nisha parti quira nisapi. Co huachi noya ya'huapihuë'.

⁵ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin.

—¡Huëquë huachi! itohuachina, yara cahuario ya'norin, ni'nahuë. Quëmapi ina aipi huënsërinso' paransa së'quërin cosharo' pë'tënacaso marë'. ⁶ Naporó' catapini ma'sharo'sa' huancánachin, noninso' natanahuë:

—Ya'ipi cosharo' na'con pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', a'na quiroichin trico pa'anapi. Inapochachin a'na cosharonta' pahuanarin. Sipataso' trico pochin niponahuë', co ina pochin pa'topirinhuë', inanta' pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', cara quiroichin pa'anapi. Toma', huino, inapitanta' pahuanarin. Ni'cona chiniatama', tënin.

⁷ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. Nani catapini i'shotërin. Ina i'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin, ya'natomarinso'.

⁸ —¡Huëquë huachi! itohuachina, a'na cahuarionta' ya'noantarin, sha'píchin nininso'. Quëmapi ina aipi huënsërinso', Chimirin itopi. Ina nohuanton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Notohuaro' chiminatona', chimipiro'sa' ya'huëpiquë pa'sapi. A'naquën niahuëatona', nitëparapi. A'naquën tanari tëpaarin. Naporahuaton, chiníquën caniori masarin ni'ton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Tanan ni'niro'sarinta' tëparapi. Inapoatona', patoma patoma pochin piyapi'sa' chiminapi. Cacharonquë un cuarto itopi.

⁹ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, artaro Yosë chinotacaso marë' acorinso' inápaquë ni'nahuë. Inaanaquë na'a imapisopita chiminpisopita quënanahuë. Nanpipona', nóya imapi. Co të'huatónaraihuë', Yosë nanamën a'chinpi. Ina marë' tëpapi. ¹⁰ Tëpahuachinara, hua'yanëna' inápaquë ya'huëcontarahuatona', Yosë nontápi.

—Quëma Siniro chini chiniquën nanantëran. Noyasáchin nicon, no'tëquën nonan. ¿Onporo huarëta' oshahuano'sa' ana'intaran? Tëparinacoiso marë' no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tosapi.

¹¹ Napotohuachinara, Yosëri itërin:

—Ninataco'. Oshaquëran ana'intarahuë. Co tahuëri naniyatërarinhuë'. A'napita imarinacosopita ipora huanta' pënëntapi. A'naquën tëpaantahuachina', isëquë chachin huëntapi anta'. Naporo huarë' tëparinënquëmasopita no'tëquën ana'intarahuë, itërin. Itahuaton, huiríchin a'mocaiso' quëtërin. Noyápiachin cancantopi ni'ton, huiríchin a'motërin.

¹² Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotaantarin. Inarë' nani saotaro' i'shorin. Inapotohuachina, panca ocohua pa'sarin. Pi'i tashiaton yaráchin nisarin. Yoquinta' co huachi a'pianinhuë'. Nincoan huë'saponahuë', quëhuashin huënai pochin nisarin. ¹³ Naporahuaton, tayloro'santa' anotapi. Iquira nara nitërinso' canora niponahuë', panca ihuan pa'pachina, notohuaro shitatërinso pochin nisapi. ¹⁴ Pi'iro'tënta' capa nisarin. Quirica so'nanëso pochin co huachi ya'noarinhuë'. Naporahuaton, motopiro'sa', so'tono'sa', inapitanta' nacon nacontatona', itopa itopa nichihuincapi. ¹⁵ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ta'arapi. Copirnoros'a', hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ma'huano'sa', chiniquéno'sa', inapita Yosë të'huatatona', ta'arapi. Motopi'pa' ta'arahuatona', na'pi nanino'saquë ya'conapi na'picaiso marë'. Patrono'sa' piyapinënpitarë chachin panca na'pianaro'saquë na'pirapi. ¹⁶ Ya'ipi piyapi'sa' të'huatatona', motopi nontapirinahuë':

—Panca na'piro'sa' notarintatona', ya'copiinacoi ama Yosë quënanaincoiso marëhuë'. Inápaquë hua'anëntarin. Carniroa'huanta' chiniquën no'huirincoi. ¹⁷ Nani ana'intacaso' tahuëri nanirin. Ana'intohuachincoi, co insonta nanitarinhuë ina chinitacaso', tosapi.

7

Yosë marcanën acotopiso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco. Catapini anquëni ya'nopi, ni'nahuë. A'naso' pi'i pipirinsoparti huaniarin. A'nanta' pi'i ya'coninso' parti huaniarin. Huancanachionta' cato' ninotërapí. Inaquëpita Yosëri acorin isoro'pa' ana'intacaiso marë'. Oshaquëran Yosë nohuanton, ana'intapi. Pi'pisha pahuanarin ni'ton, anquëniro'sari ihuan ya'copirapi ama marëquë, isoro'paquë inaquëpita ma'sha onpocaiso marëhuë'. Ama nararo'sa' tëranta' oyanacaiso marëhuë' ya'copirapi. ² Ina quëran a'nanaya a'na anquëninta' ya'noantarin. Pi'i pipirinsoparti quëran huë'sahuaton, hua'na'huaya quësarín Tata Yosë marcanën acocaso marë'. Inaso' catapini anquëniro'sa' sha'huitërin:

³ —Ama apiramiáchin ana'intocosoquë'. Ninataco Yosë piyapinënpita catahuai. Co Yosë marcanën acochátëraraihuë'. Të'yainaquë acotëra'piapoi. Nani acotohuatoí, ya'ipiro'pa', marë, nararo'sa', inapita ana'intoco', itiirin.

⁴ Ina quëran të'yainaquë Yosë marcanën acotëra'piapi a'napitari nohuitacaiso marë'. Notohuaro' acotë'yatëra'piapi. Pichirahuaton:

—Pasa catapini shonca catapini huaranca acotërai, ténin, natanahuë. Ya'ipi Israiro huëntono'saquë napotërin. ⁵⁻⁸ Shonca cato' huëntono'sa' ya'huërin, israiro'sa' itopiso'. Nisha nisha nininsopita ya'huëpi: Cota, Nopino, Caro, Asiri, Nipitari, Manasisi, Simion, Nihui, Isacaro, Saporono, Cosi, Mincamin, inanapo huëntono'sa' ya'huërin ni'ton, shonca cato huaranca, shonca cato huaranca acotë'yatëra'piapi.

Huiríchin a'mopiso'

⁹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' Yosë'pa' quënanahuë. Co pichicasohuë'. Nisha nisha piyapi'sa' Yosë hua'anëntacaso' shiranën notënanquë huaniapi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Nisha nisha parti quëran huëcatona', Carniroa'hua yamotatona', notërapa. Inapitasa' huiríchin a'mopi. Mërëmë pochin nininso' së'quërahuatona', Yosë chinotapi.

¹⁰ “Tata Yosëíchin nicha'ërinpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Carniroa'hua anoyacantërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi chiníquën nonatona'.

¹¹ Inaquë Yosë chachin hua'anëntacaso' shiranënquë huënsëarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Ina tahuirinquë notohuaro' anquëniro'sa' huaniapi. Chinotopiso' natanahuatona', inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi:

¹² “Tëhuëenchachin Siniro, piyapi'sa' nicha'ëran. ¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Ya'ipiya chinochinënquën. Ya'ipi nitotëran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparan ni'ton, ya'ipi natëinënquën. ‘Yosparinquën,’ ichinënquën. Na'con natëmiatarainquën. Co onporonta' a'poarainquënhuë'. Amen,” itapi.

¹³ Ina quëran a'na ansiano nataninco.

—¿Ma piyapi'sata' isopita, huiríchin a'mopiso'? ¿Intohua quëranta' huëntapi? ¿Nitotëran ti? itërinco.

¹⁴ —Co caso' nitotërahuë'. Quëma nitotëranso'. Sha'huitoco canta' nitochi, itohuatëra, sha'huitërinco:

—Isopitasa' chiníquën parisitaponaraihuë', co Yosë a'popihuë'. Carniroa'huari huë'nainën quëran anoyacantërin ni'ton, huiríchin a'mopi.

¹⁵ Napoaton Yosë ya'huërinquë huëntapi. Tahuërirë chachin tashirë chachin ina chinotapi. Yosëri ichiya'huëaton, ni'sarin. ¹⁶ Co huachi tanaponahuë', co yamoroponahuë'. Co pi'iri picahuachin, parisitaponahuë'. Noya ya'huëintarapi. ¹⁷ Ni'co'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'paiarin. Quëchitërahuaton, noya ii' a'notërin o'ocaiso marë'. Inapochachin Carniroa'huari imapisopita a'paiarin. Yosë'pa' noya noya nanpiapi. Yosëri chachin na'nëi' amitarin ni'ton, co huachi sëtaponahuë', itërinco.

8

Sënan oro quëran nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco, ni'nahuë. Ipora huanta' Carniroa'hua quirica së'quëarin. Nani saota to'niquë achinpitërinso' i'shotërin. A'naíchin pahuanarin i'shocaso'. Naporo' a'naíchin nininso' i'shotarin. I'shotohuachina, ya'ipiya copica topi. Miria ora pochin co manta' nonpihuë'. ² Ina quëran canchisë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë notënanquë huanirapi. Inaquë huanihuachinara, a'naya a'naya tronpita quëtopi pihuicaiso marë'. ³⁻⁴ Co'huara pihuiyatërasoihuë', a'na anquëninta' huëcaton, Yosë chinotopiquë artaroha'huaya notënanquë huaniconin. A'pëtinan oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë na'a yonarin pochin pimóchin nininso' acorin panca tomontacaso marë'. Yosë ya'huërinquë chachin tomontarin. Tomontërinso pochin Yosë imapisopitanta' ina non-tápi. “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Nani tahuëri catahuacoí, Siniro,” itohuachinara, noya natanin. ⁵ Ina quëran anquëni Yosë artaronënquë ya'caritahuaton, na'a pënaya' manin. A'pëtinanquë acorahuaton, isoro'paquë të'yatërin. Të'yatohuachina, a'naroáchin huira pochin natanahuë. Chiníquën tënëntërin. O'corinta' huënsha huënsha'tarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. (Nani huachi Yosëri ana'intarin, tënahüë.)

Tronpita pihuiipiso'

⁶ Naporo' canchisë anquëniro'sa' tronpita yapihuirapi. Co napopianachin pihuiapihuë'. A'naya a'naya pihuirapi.

⁷ Ya'nan pihuirinso' irinpachina, Yosë nohuanon, ocai', pën, inapita inápa quëran anotarín. Huë'nairë chachin anotarín. Pancana huiquitarín. Patoma pochin huiquitarín.

[Cacharonquë un tercero, topiso'.] Nararo'sa', panpatëro' inapitanta napochachin huiquitarin.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' tronpita pihuiantarin. Pihuiantahuachina, panca motopi pochin nininso' ni'nahuë. Pën pochin orotërimarin. Yosë nohuanton, marëquë anoitërin. Inaquë anotohuachina, patoma pochin marë huënai taranin. ⁹ Patoma pochin ma'sharo'sa' inaquë ya'huërinso' chiminpi huachi. Panca nancharo'santa' patoma pochin ta'huantopi.

¹⁰ Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, panca tayora anotarín, panca orotërinso'. Anotohuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin iiro'sa' tapiarin. ¹¹ Ina tayoraso' Main itopi. Tëquëin, i'shaa'huaro'sa', inapita patoma pochin main nisarín. Máin ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' ina o'otona', chiminapi.

¹² Nani cara anquëni pihuirín. A'nanta' pihuiantahuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin pi'i tapiarin. Yoqui, tayoraro'sa', inapitanta' patoma pochin tapiapi. Napoaton tahuëri nipachina, co huachi pi'i noya a'pianinhuë'. Tashinta' yoqui, tayoraro'sa', inapita co huachi noya a'pianpihuë'.

¹³ Ina quëran panca onian quënanahuë. Inápaquë a'ninquëchin yanponarin. Piyapi pochin noninso' natanahuë.

—¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosë a'popi ni'ton, piyapi'sa' chiníquën parisitapona'. A'napita anquëniro'sa' pihuiantahuachina, isoro'paquë ya'huëpisopita aquë aquëtë' parisitapona', ténin.

9

¹ Ina piquëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, tayora anotërinso pochin a'nanta' o'marin. Yosë nohuanton, chiníquën nanan ya'huëtërin sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soatacaso marë'. Nanin acoporo' pa'ninso' i'soatarín. ² I'soatohuachina, acopo quëran conai' pipiarin. Yaráchin tomontarin. Panca pën quëran tomontërinso pochin pipiton, pi'i ya'copiarin. Ya'ipi parti tashiarín. ³ Naporahuaton, conai quëran notohuaro' sopairo'sa' pipiapi. Panca sëquërë pochin ya'norahuatona', pipiapi. Pa'pi të'huatoro'. Sëquërë pochin niponaraihuë', yonpinca pochin huitapi. ⁴ “Ama panpatëro', nara mono', nitërinso' inapita pë'yacosohuë'. Piyapi'sa' co Yosë marcanën të'yainquë ya'huëtohuachinarahuë', inapita aparisitoco',” itërin. ⁵ Co tëpaponaraihuë', a'natërápo yoqui pochin aparisitapi. Yonpincari huininso pochin niponahuë', co sanoaponhuë'. Pa'pi iquin natanaponaraihuë', co chiminaponahuë'. ⁶ Na'con parisitatoná: “Chimiin nipachin,” tosapirinahuë', co chiminaponahuë'. Chiminacaiso' nohuantopirinahuë', co nanitapihuë'.

⁷ Panca sëquërë pochin ya'notona', chiníquën pa'sapi. Cahuarioro'sa' quira nicacaiso marë' tapapiso pochin pa'sapi. Yancotë pochin oro quëran nininso' yancopi. Naporahuaton, piyapi pochin ni'topi. ⁸ Aihuan ni'ton, sanapi pochin aintapi. Pa'pini' pochin natëtopi. ⁹ Sha'huëtëonta' tachiton. Hua'na pochin ni'ton, co ohuanchináchinhuë'. Pa'pachinara, anpiantëna quëran chiníquën tënëntërapí. Quira toronano'sa' cahuarioro'sari ohuararinso pochin tënëntapi. ¹⁰ Naporahuaton, yonpinca pochin hui'notopi. Iquin huitatona', a'natërápo yoqui pochin aparisitapi. ¹¹ Hua'anën ya'huëtërin anta'. Inari camairinso', sopairo'sa' oncorapirinso' parti quëran huë'nin. Cotio nananquë Apatono itopiso'. Crico nananquë Aporiono itopi. Tiquitona'pi tapon naporin.

¹² Na'con parisitacaiso' ninoton, nani a'notërinco. Ina ni'pirahuë', na'con na'con parisitacaso' ya'huapon. Catoro' aparisitacaso' pahuanarin nica'huaso'.

¹³ Yosë nohuanton, nani a'natërápo anquëniro'sa' tronpita pihuiipi co noyahuë' nipisopita ana'intacaiso marë'. Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, inápaquë nontërinso' natanahuë. Artaroa'huaya pomonënpita huáncana quëran nontaton, pihuitona'pi itapon: ¹⁴ “Catapini anquëniro'sa' i'quiritéquë pa'ina' piyapi'sa' aparisitacaiso marë'. Panca i' yonsanquë nani ninarapiso', Iyopiratisii' itopiquë,” itërin.

¹⁵ Itohuachina, anquëniro'sa' a'parin piyapi'sa' ana'intacaiso marë'. Iráca inaquë acopirihuë'. Nani ora nanirin ni'ton, a'parin huachi patoma pochin piyapi'sa' tēpacaiso marë'. ¹⁶ Ina quëran hua'huayátërahuë sontaro'sa' huë'sapi, ni'nahuë. Cahuarioro'sa aipi huënsëriapi. “Cato pasa michon huë'sapi,” tēnin, natanahuë.

¹⁷ Hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' quënantarahuë. Hua'na coton sontaro'sa' a'mopiso pochin a'mopi. Pënsha pochin huënaráchin nipi. A'naquën caninchin. A'nanta' sha'píchin. Cahuarioro'santa' nisha ya'nopi. Pa'pini' pochin mototopi. Nanamën quëran pën, conai', sha'pi mo'shi', inapita pipiapi. ¹⁸ Cahuarioro'sa nanamëna quëran inapita pipirahuatona', patoma pochin piyapi'sa' tēparapi. Notohuaro' chiminapi. ¹⁹ Nanamëna quëran tēparapi. Huinamëna quëraonta' ya'huan pochin quëtëtatona', tēparapi.

²⁰ Na'a piyapi'sa' chiminpirinahuë', co naporó tēranta' a'napitaso' yonquiapihuë'. Ni'saponaraihuë', inachachin co noyahuë' cancantapi. Aquëtë chachin sopairo'sa' chinotapi. Nisha nisha mamanshi moshapi. Oro quëran, prata quëran, hua'na quëran, na'pi quëran, nara quëran, ina quëranpita nipiso'. Co inapitaso' quënantopihuë', co natantopihuë', co iratopihuë'. Co nanpipirinahuë', mosharapi. ²¹ Pa'pi co noyahuë' cancantatona', tēpatapi, pēnotapi, monshihuanapi, ma'sha ihuatapi. Yosëri ana'intërinso' ni'sáponaraihuë', co naporó tēranta' nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'.

10

Quirica'huaya oporininsó'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin a'na anquëninta' niantarahuë, chiníquën nanantërinso'. Chitoro' huancana inápa quëran o'mamarin. Motën yahua'tani tahuitërin. Ya'pirin pi'i pochin a'pinin. Tonáinta' pën pochin ya'noarin. ² Quirica'huaya së'quërin. So'nanpinan nipirihuë', nani oporininsó' së'quërin. O'marahuaton, inchinan nantën quëran marëquë i'naitarin. Ahuënan nantën quëran isoro'paquë i'narin. Panca masho ni'ton, naporin. ³ Chiníquën nanantaton, chiníquën nonsarin. Pa'pini' përarinso pochin natanahuë. Përapachina, inápa quëran canchisë huira pochin nininsopitari a'panipi. ⁴ Nonpachinara, natanato quiricaquë yaninshitopirahuë', inápa quëran a'na sha'huitërinco: “Ama naporinso' ninshitëquësóhuë'. Co a'napita sha'huitacaso' ya'huërinhuë',” itërinco.

⁵ Naporó panca anquëni marëquë, no'paquë inaquëpita i'narinso' inchinan tanpaquën anquiontarin. ⁶ “Yosë ni'sárinco ni'ton, co nonpinahuë'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huaton, co onporonta' ayaponhuë'. Isoro'pa', marë, pi'iro'të', ya'ipi ya'huërinso'pita inari ninin. Tëhuëchachin co huachi hua'qui quëranhuë' ana'intomiatarin. ⁷ A'naíchin anquëni pahuanarin tronpita pihuicaso'. Ina pihuiantahuachina, oshahuano'sa' ana'intahuaton, ya'ipiya Yosëri hua'anëntarin. Piyapi'sa' inahuara co nitotopihuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', ipora huarë' nanirin. Inimiconënpita ana'intahuaton, hua'anëntarin,” tēnin panca anquëni.

⁸ Ipora huanta' a'na nantën quëran marëquë i'naitarin. A'na quëraonta' no'paquë i'narin. Ina quëran inápa quëran nontërinco'so' itantarinco:

—Paaton, quirica'huaya së'quërinso' ma'paquë', ⁹ ito huachincora, pa'sahuato,

—Quirica'huaya quëtoco, itërahuë.

—Noyahua'. Macaton, ca'quë'. Ninoi pochin cashin ca'saran. Napoaponahuë', nani ni'ipatan, main nisarín, itërinco.

¹⁰ Quirica'huaya masahuato, ca'nahuë. Ninoi pochin cashin ca'pirahuë'. Nani ni'ipatëra, main natanahuë. ¹¹ Ina quëran sha'huitërinaco:

—Na'a piyapi'sa' pënëantaquë'. A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' Yosë anitotarinquën. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, copirnoros'a', inapita ma'sona onpocaiso' Yosë ninoton, anitotarinquën ninshitamaso marë', itërinaco.

11

Catoya'pi Yosëri a'parinso'

¹ Ina quëran mitro pochin nininso' quëtërinaco a'nica'huaso marë'.

—Yosë chinotopiso pëi' a'niconquë'. Artaronta' a'niquë'. Nani a'nihuatan, piyapi'santa' Yosë chinotopisopita onposona ya'huëpiso' nitotacaso marë' pichiquë'.
² I'iratëso nipirihuë', ama a'niquësohuë'. Inaquë nisha piyapi'sa' ya'conapi. Co Yosë imaponaraihuë', inaquë ya'conahuatona', tapirapi. Yosë ninanonëonta' tapirapi. Cara pi'ipi miria pochin napotapi. ³ Naporo tahuëri'sa' cato' quëmapi a'pararahuë pënëntacaiso marë'. Yaa'pahuato, chiníquën nanan quëtarahuë no'tëquën sha'huicaiso marë'. Piyapi'sa' na'con oshahuanpi ni'ton, cato' quëmapi sëtapi. Sëtatona' sa'catën nininso' a'mosapi piyapi'sa' oshanëna' ayonquicaiso marë'. Cara pi'ipi miria pënëntapi, itërinco Yosë.

⁴ Catoya'piso' nóya pënëntapona', Yosëri chachin a'parinso'. Panca nanparino'sa' orotërinso pochin nicatona', Yosë nanamën anitotapona'. Oripo nara pochin nipi anta', Yosë notënanquë ya'huërinso'. ⁵ Yosë nohuanton, sacai' nininsopita nanitapapi. A'napitari yatëpahuachina', nanamëna quëran pën pipiarin. Pipihuachina, yatëpapisopita huëyarapi. Huëyarahuatona', chiminapi. Ina pochin Yosëri catahuarin ni'ton, minsëapi. ⁶ Iráca pënëntona'piro'sa' nani ma'sha nipi piyapi'sa' ayonquicaiso marë'. Inapochachin catoya'pi Yosëri a'parinso', nani ma'sha nanitapaapi. Yosë nontahuachina', co o'nanaponhuë'. Inapotatona', pënëntápona'. Tëquëionta' nontahuachina', huënai' taranapon. Ina quëran Yosë nohuanton, nisha nisha canioro'sa' acorapi Yosë yonquicaiso marë'. ⁷ Nani ya'ipi noyá pënëntohuachina', co huachi aquëtë' pënëntacaso' ya'huaponhuë'. Naporo' ma'sha pa'pi tē'huatoro nininso' ya'noarin. Acoporo' quëran huë'sarin. Huë'sahuaton, cato ya'pi ahuëquiarin. Ina quëran minsërahuatón, tēpararin. ⁸ Quirosarinquë chachin tēpararin. Inaquë iráca Quisosonta' tēpapi. Inaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuë' cancantopi. Sotomaquë, Iquipitoquë inaquëpita ya'huëpisopita pochin cancantatona', oshahuanacaisoáchin yonquipi. Catoya'pi tēpahuachina', cachiquë tē'yatapi. Co pa'pitapihuë'. ⁹ Cara tahuëri miria pochin nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita inapitari ni'sapi. Nicaponaraihuë', co nohuantapihuë' pa'pitacaiso'. ¹⁰ Tēpapi ni'ton, capa cancantatona', pita nisapi. Ma'shanënanta' topinan a'naya a'naya niquëtapi. “Hua'qui' pënënantonpoa', apininpoa' nipirihuë', iporaso' nani chiminpi,” ta'tona', capa cancantapi. ¹¹ Cara tahuëri miria napoápirinahuë', a'nanaya Yosë nohuanton, nanopiantarahuatona', huanintarapi. Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'pi tē'huatapi. ¹² Naporo' inápa quëran nontërinso' natanapi.

—¡Isëquë huëntaco huachi! itarin. Napotohuachina, inimiconënpitari nicasoi', catoya'piso' inápaquë paantapi. Chitororë chachin paantapi. ¹³ Naporo chachin panca ocohua pa'sarin. Pa'pachina, notohuaro' pëiro'sa' ohuatarin. Canchisë huaranca piyapi'sa' chiminapi huachi. A'napitaso' pa'pi tē'huatapi. “Yosë nohuanton, naporin. ¡Ma'pitacha nanitaparín paya!” tosapi.

¹⁴ Nani catoro' parisitapiso' ni'nahuë. Shiarahuaton, a'nanta' a'notantarinco. Hua'narëso pochin ni'nahuëso' sha'huichinquëma'.

Ya'natontarinso' pihuirinso'

¹⁵ Ina quëran ya'natontarinso' anquëninta', pihuiantarín. Pihuihuachina, inápaquë chiníquën nonsapi, natanahuë.

“Iráca quëra huarë' na'a copirnoros'a' ya'huëpirinahuë', iporaso' Yosëri ya'ipiya hua'anëntarin. Quisocristorë chachin hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipiapihuë',” tosapi.

¹⁶⁻¹⁷ Cato shonca catapini ansiano'santa' Yosë'pa' ya'huëpiso' isonahuatona', Yosë chinotapi:

“Yosparinquën, Sinioro. Quëmasáchin ya'ipi nanitaparan. Iráca quëran huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanopiaran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntaran.

¹⁸ Nisha nisha piyapi'sa' no'huirinënquënsopita ana'intaran. Ya'ipi chiminpisopitanta' no'tëquën ana'intaran. Imarinënquënsopitaso nipirinhue', acanaaran. Inso tëranta' natëhuachinquën, inápaquë quëpaaran. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita imapachinënquën, acanaaran. A'napitaso nipirinhue' piyapi'sa' aparisitaton tëpapi ni'ton, chiníquën ana'intaran,” itapi.

¹⁹ Ina quëran hua'narëso pochin nicasoco, Yosë pëinën inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin ni'nahuë. Iráca chinotopiso pëi acohuana Yosë caposonën ya'huërin. Ina pochin nininso' inápaquë ni'nahuë. Nicasoco, o'coritërin, tënëntërin, huiratërin, ocohua pa'nin, ocai' anotërin, naporin. Yosë chiníquën nanantërin ni'ton, naporin.

12

Panca ya'huan pochin ya'norinso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë ayonquuinpoaso marë'. A'na sanapi inápaquë quënanahuë. A'morinso' huënaráchin huënaráchin. Pi'i pochin a'pinin. Nantëanaquë yoqui ya'huërin. Shonca cato' tayloraro'sari yancotë pochin motën tahuitërin. ² Inaso' cayoron. Nani yahuaiarin ni'ton, chiníquën iquitaton, parisitárin. ³ Ina quëran a'na ma'sha inápaquë ya'norin, niantarahuë. Panca ya'huan pochin niponahuë', ina quëran panca panca ninin. Quëhuashin nisahuaton, canchisë motën ya'huëtërin, shonca pomohuanin. A'naya a'naya motënuë hua'an pochin yancotë yancorin. ⁴ Huinamën quëran inápaquë huihuicontahuachina, tayloraro'sa' a'tëntontarahuaton, isoro'paquë të'yatimarin. Patoma pochin të'yatimarin. Ina quëran hua'narëso pochin quënantarahuë. Panca ya'huan pochin nininso' pa'nin. Sanapi notënanquë huaniarin. “Huaihuachin, hua'huin matahuato, ca'sarahuë,” ta'ton, ninararin. ⁵ Ninaso', huairin. Quëmapia'huaya huairin. Inaso' chini chiníquën nanantaton, a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntapon. No'tëquën ana'intapon ni'ton, ya'huani yatëparin. Ina marë' ninarápirinhue'. Nani nasitohuachina, Yosëri nicha'ërin. Ya'huërinquë chachin quëpantarin ichihua'anëntacaso marë'. ⁶ A'shinso nipirinhue', co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'arin. Inaquë Yosëri nani tapatërin ya'huëcaso marë'. Cara pi'ipi miria pochin inaquë ya'huarin ni'ton, cosharo' quëtapi.

⁷ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Inápaquë quira nisapi. Anquëni hua'an Miquiri itopiso' anquëninënpita camairin panca ya'huan pochin nininso' minsëcaiso marë'. Inanta' anquëniro'sa' camairinsopitarë chachin ahuëtopirinhue', ⁸ co nanitopihuë' minsëcaiso'. Miquiri anquëninënpitari minsërahuatona', isoro'paquë a'paimapi. ⁹ Inapotatona', panca ya'huan pochin nininso' inápa quëran të'yatopi. Inaso' sopai chachin, Satanasë itopiso'. Ya'ipi piyapi'sa' yanonpintërin. Ina minsërahuatona', anquëninënpitarë chachin isoro'paquë të'yatopi.

¹⁰ Ina quëran inápaquë chiníquën noninso' natanahuë.

“Tëhuëenchachin sopai yaminsëpirinpoahuë', Yosë nicha'ërinpoa'. Quisocristorë chachin hua'anëntarinpoa'. Sopairi Yosë nontaton, na'con sha'huirapirinpoa'. ‘Oshahuanpi,’ itëra'piarinpoa'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sha'huirapirinpoahuë', nani Yosëri minsërin.

¹¹ Carniroa'hua chiminatón, huëinainën quëran anoyacancantërinpoa' ni'ton, sopai minsërehua'. Nanamën sha'huitatëhua', minsërehua'. Yatëpapirinënpohuënta', co a'porëhuahuë', tosapi.

¹² Napoaton inápaquë ya'huëpisopita noya cancanchina'. Ya'ipiro'paquë, marëquë, inaquëpita ya'huëpisopitaso nipirinhue', parisitapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Sopai pa'sárin minsëcaso marë'. ‘Co hua'quiya quëranhuë' Yosë ana'intarinco,’ ta'ton, chiníquën no'huitërin. No'huitaton, piyapi'sa' yaminsërin.”

¹³ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Ya'huan pochin nininso' nani isoro'paquë të'yatopi. Të'yatohuachina, sanapi huairinso' aparisitapirinhuë', ¹⁴ Yosëri catahuarin cha'ëcaso marë'. Panca onian pochin anpiantëhuanaton, ta'arin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sahuaton, cara pi'ipi miria pochin inaquë na'piarin. Yosë nohuanton, ma'sha ya'huërin capacaso'. ¹⁵ Chiniquën no'huiton, ya'huani yamapirinhuë'. Nanamën quëran panca ii' pipirin. Tëquëin pochin pipirin sanapi quëpacaso marë'. ¹⁶ Ii' të'yatopirinhuë', no'pa' huëncharohuachina, ya'ipiya yanquirin. Co chimiitërinhuë'. ¹⁷ Napoaton sopairi chiniquën no'huirin. No'huiton, pa'nin a'napita hua'huinpita ahuëapon. Yosë natëpisopita tëpacaso marë' pa'nin. Quisoso imasapi ni'ton, aparitarin. ¹⁸ Ina yonquiaton, marë yonsanquë huaniarin.

13

Ma'sha marë quëran pipirinso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' marë quëran pipiarin. Canchisë motohuan nisahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. A'naya a'naya pomonënuë yancotë' ya'huëtërin. Hua'an pochin chiniquën nanantërin ni'ton, naporin. Motënaquë nininënpita nani ninshitërin, Yosë pinorinso'. “Yosë quëran chini chiniquën nanantërahuë,” ta'ton, ninshitërin. ² Yarani pochin niponahuë', tocani pochin nantëtërin. Nanamënso' pa'pini pochin nanantërin. Panca ya'huani chachin chiniquën nanan quëtapon ni'ton, chiniquën nanantaton, copirno ya'conapon. ³ A'na motën ahuëtohuachina', chiminatë pochin niponahuë, noyatantarin. Noyatohuachin, ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapi. Pa'yatatona', imasapi. ⁴ Panca ya'huan chinotatona', acorinsonta' chinotapi. Notohuaro' piyapi'sa' ina yonquiatona', natëapi: “Ma noyacha inaso paya. Chini chiniquën nanantarin. ¿Incarita' nanitërin ina minsëcaso'?” tosapì.

⁵ Sopai nohuanton, ma'sha marë quëran pipirinso' na'con Yosë pinosarin. “Yosë quëran chini chiniquën nanantërahuë. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë',” tosarín. Sopairi catahuarin ni'ton, copirno ya'conarin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipi copirnoros'a' camaiarin. Cara pi'ipi miria ya'ipiya hua'anëntarin. ⁶ Na'con Yosë pinosarin. “Caso' Yosëco,” toconapon. Yosë ya'huërinsona' nocanarin. Inaquë ya'huërinso'pita' pinosarin. ⁷ Yosë imapisopita co quë'yarinhüë'. Sopai nohuanton, aparitarin. Quira nisahuaton, canatarin. Notohuaro' piyapi'sa' nisha nisha parti ya'huëpisopita hua'anëntarin. Nisha nisha nananquë nonpisopita hua'anëntarin. ⁸ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari natëapi. Carniroa'hua imapisopita'chin co ina chinotapihuë'. Inaso' a'na quirica ya'huëtërin. Nanpirin quirica itopiso'. Inaquë nininënpita nani ninshitërin. Isoro'pa' ninin quëran huarë' imapisopita ninoton, inaquë ninshitërin. “Canpoa marë' Carniroa'hua chiminin,” ta'tona', ina imasapi. A'napitaso nipurinhuë' co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huërinhuë' ni'ton, ma'sha marë quëran pipirinso' chinotapi.

⁹ Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'.

¹⁰ “Mapachinënuëma', parisitacaso' ya'huërin. Sahuëniquë yatëpahuachinënuëma', ahuantacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoma', chiniquën cancantoco'. ‘Yosë catahuarinpoa', ta'toma', imamiatoco’.”

Ma'sha no'pa quëran pipirinso'

¹¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na ma'shanta' no'pa quëran pipiarinso' ni'nahuë. Carniroa'hua pochin cato' pomona'huaya ya'huëtërin. Noya ya'noaponahuë', panca ya'huan pochin chiniquën nonsarin. ¹² Inanta' chiniquën nanantapon. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' camaiarin ma'sha marë quëran pipirinso' chinotacaiso marë'. Inaso' motën ahuëtohuachinara, chiminatë pochin niponahuë', noyatantarinso' ni'ton, piyapi'sari chinotapi. ¹³ Ma'sha no'pa quëran pipirinsona' nani ma'sha nanitaparin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ina nohuanton, pën inápa quëran anotarín. Piyapi'sa' ni'tërantapaquë napoarin. ¹⁴ Nisha nisha acoarin,

sacai' nininso'. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' ni'tonënquë naporin. Piyapi'sari ni'pachina': "Tëhuëchachin inaso' Yosë," tosapi. Notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Ina quëran itapon: "Panca mamanshi niahua'. Sahuëniquë ahuëatona' shitëpapiri-nahuë', noyataantarinso' nonanatëhua' chinotahua'," itohuachina', nisapi. ¹⁵Ina quëran aquëtë chachin piyapi'sa' nonpintarin. Ina nohuanton, mamanshi nanpirinso pochin ya'noarin. Noninso pochin natanapi. "Insosona co moshahuachincohuë' tëpaco'," tosarín. ¹⁶Ina quëran camaiantarin. "Marca niacotacaso' ya'huërin. Të'yamaquëhuë nipon, inchinan imiramaquëhuë nipon niacotoco'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', patrono'sa' piyapinënpitarë chachin, ya'ipiya niacotacaso' ya'huërin. Co a'naya tëranta' pahuantacaso' ya'huërinhuë'," tosarín. ¹⁷Co marca niacotohuachinahuë', co huachi nanitapihuë' ma'sha pa'atona' canacaiso'. Co pa'anacaiso tëranta' nanitapihuë'. Ma'sha marë quëran pipirinso' marcanën niacotëra'piapona'. A'naquën nininën chachin niacotapi. A'naquënso nipirinhuë' nomironën niacotapi. ¹⁸No'tëquën yonquiamaquë huarë' nomironën nitotarama'. "Piyapi niponahuë', inasáchin natërëhua'," ta'tona', saota pasa saota shonca saota niacotapi.

14

Pasa catapini shonca catapini huaranca cantapiso'

¹Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, Carniroa'hua quënantarahuë. Sion motopiquë huaniarin. Inarë' pasa catapini shonca catapini huaranca piyapi'sa' ya'huapi, ni'nahuë. Imapi ni'ton, ina nininën niacotë'yatopi. Tata Yosë nininëonta' niacotopi. ²Ina quëran inápaquë chiníquën tënëntërinso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëntarin. Chiníquën huira pochin natanpirahuë', arparo'sa' pi'niatona', naporapi. ³Nasha cantanën inápaquë cantarapi. Yosë notënanquë cantarapi. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa' pochin nininsopita, inapitanta' natanapi. Pasa catapini shonca catapini huaranca imapisopita cantapiso'. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosori nicha'ërin. Oshanëna marë' chiminatón, anoyacancantërin ni'ton, inapitaráchin nanitopi ina cantacaiso'. ⁴Noyápiachin cancantapi. Co pi'pisha tëranta' monshihuana'pi pochin cancantopihuë'. Yoséichin yonquiapi. Insëquësona Carniroa'hua pa'pachin, imasapi. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', nani Yosëri nicha'ërin. Ya'nan cayarinso macatë' Yosë quëtërëso pochin nicatona', inasáchin chinotapi. Nani tahuëri Carniroa'huanta' chinotapi. ⁵Co pi'pisha tëranta' nonpinpihuë'. Noyápiachin cancantapi.

Cara anquëniro'sa' pa'sapiso'

⁶Ina quëran a'na anquëninta' quënanahuë. Inápaquë yanponarin noya nanan sha'huicaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, ya'ipiya sha'huitarin.

⁷—Yosë të'huatatoma', natëco'. Ana'intacaso' tahuëri nani naniriarin ni'ton, inasáchin imaco'. Ya'ipi isoro'pa', inápaquë ya'huërinso', marë, iiro'sa', ya'ipiya ninin ni'ton, chinotoco', itarin anquëniri chiníquën nontaton.

⁸Ina quëran a'na anquëninta' paaton, sha'huirarin:

—Iráca na'a oshahuano'sa' Papironiaquë ya'huëpi. Panca ninano' nipirinhuë', Yosë nohuanton, ta'huantopi. Inapita pochin cancantopisopita ya'huantapirinahuë', Yosëri ana'intarin. Pa'pi co noyahue' yonquiatona', na'a piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, ta'huantapi. Noyá ta'huantapi, tënin.

⁹Ina piquëran a'na anquëninta' paaton, chiníquën nonsarin.

—Ama ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëcosohuë'. Ama mamanshinën mosha-cosohuë'. Të'yamaquë marcanën yaacotarinquëma' hua'anëntinquëmaso marë'. Ama natëcosohuë'. Ina chinotohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. ¹⁰Chiníquën no'huitëinquëma', main huino o'shitërëso pochin ana'intarinquëma'. Parisitopiquë a'pahuachinquëma', pënuë parisitarama'. Carniroa'hua, anquëniro'sa' inapita ni'tërantapaquë no'tëquën ana'intarinquëma'. ¹¹Co onporonta' pën tacopiaponhuë'. Inaquë conainta' tomontápon. Parisitápona. Co sanoarinhuë'. Insopitasona ma'sha

pa'pi të'huatoro' nininso' natëtona', mamanshinën moshahuachina', tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitápona'. Co marcanën niacotacaso' ya'huërinhuë', tënin. ¹² Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. Yosë nanamën natëtoma', Quisocristo imamiatoco'. Aparisitopirinënquëmahuë', ama a'pocosohuë'.

¹³ Ina quëran inápa quëran noninso' natanahuë':

—Apira sha'huichinquën ninshitëquë': Insosona Siniro imarinso marë' chimin-pachina, noya cancanchina', tënin. Ina quëran Ispirito Santo tapon:

—Tëhuënhachin Yosë'pa' pa'pachina', chinotapi. Yosë marë' sacatopi ni'ton, inápaquë canapi huachi, tënin.

Piyapi'sa' mapiso'

¹⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, chitoro' quënanahuë', huiríchin nininso'. Inaquë a'naso' huënsëarin, piyapi pochin ya'norinso'. Chiníquën nanantaton, oro quëran nininso' yancorin. Imirin quëran nisha sahuëni së'quërin nitërinso' macacaso marë'. ¹⁵ Naporo' anquëni Yosë pëinën quëran huë'nin. Huëcaton, sha'huitiarin:

—Nani ora nanirin, maquë huachi. Trico noya cayahuachina, a'naroáchin sahuëniquë manë'. Inapochachin iporaso' ora nanirin piyapi'sa' macacaso marë', itërin.

¹⁶ Itohuachina, manin. Cayarinso' manëso pochachin manin huachi.

¹⁷ Ina quëran a'na anquëni ya'huëre Yosë ya'huërin quëran pipiantarin. Inanta' nisha sahuëni ya'huëtërin, inëshin nininso'. ¹⁸ A'na anquëninta' Yosë chinotopi quëran huë'nin. Inari pën ni'sarin ora nanihuachin, ana'intacaso marë'. Huëcaton, sha'huitërin:

—Nani ora nanirin isoro'pa' ana'intacaso marë'. Opa cayahuachina, manëso pochachin a'naroáchin maquë', itërin anquënniri.

¹⁹ Itohuachina, a'naroáchin co imapisopitahuë' manin ana'intacaso marë'. Yosëri chiníquën no'huiton, no'tëquën ana'intarin. ²⁰ Ni'co'. Oparo'sa' mapachinara, ninano aipiran quëparapi. Inaquë panca nanpique' to'poipi. Opai' pipihuachina, quëhuain ninin. Huënai pochin ya'norin. Inapochachin ana'intoahuachina, panca huënai' pa'sarin, ni'nahuë. Cara pasa quiromitro pochin pancaitërinso'. Cahuario motën ya'cari huarë' anpotarin huachi.

15

Canchisë anquëniro'sa' ana'intacaiso marë' acorinso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. Ina anitotincoso marë' nani ma'sha a'notërinco. Pa'pi huëhuëpiro' ni'nahuë. Canchisë anquëni ya'huarin. A'naya a'naya Yosëri yaa'parin piyapi'sa' ana'intacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë nani ma'sha onpocaiso' ya'huapon. Inapoaton, ana'intërinso' naniarin.

² Co'huara anquëniro'sa' pa'shatërasoihuë', inápaquë panca sono' niantarahuë. Isihuico pochin niponahuë', huënaratarin. Pën pochin ya'norin. Sono yonsanquë na'a piyapi'sa' quënanahuë, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' minsëpisopita. Isoro'paquë ya'huapona', co mamanshinën moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. Parisitaponaraihuë': "Yosëichin imarai," ta'tona', imamiatopi. Iporaso' Yosë'pa' ya'huatona', noya ya'huërapa. Arparo'sa' Yosëri quëtërin pi'niatona' cantacaiso marë'. ³ Iráca Moisësë Yosëichin natëton, inimiconënpita minsërahuaton, cantarin. Inapochachin isopitanta' cantarapi. Carniroa'hua cantarinsonta' cantarapi.

“¡Ma noyanquëncha, Siniro, quëmaso paya! Ya'ipi nanitapan. Ma noyacha catahuancoi paya. Chiníquën nanantaton, noya ninan. Noya hua'anëntaton, no'tëquën ana'intëran. Co onporonta' nonpinanhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' natëinënquën.

⁴ Ya'ipiya Siniro të'huachinënquën. Ya'ipiya yonqui'inënquën. Quëmasáchin nóyanquën. A'na tahuëri no'tëquën oshahuano'sa' ana'intaran ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', chinotarinënquën,” topi cantatona'.

⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin, ni'nahuë. Acoana Yosë caposonën ya'huërinquë chachin quënanahuë. ⁶ Canchisë anquëniro'sa' ina quëran pipiapi. Huiríchin huiríchin a'mopi. Të'tëtënuquë oro pochin nininquë nitonpopi. Piyapi'sa' oshahuanpi ni'ton, Yosëri a'paarin nisha nisha aparisitacaiso marë'. ⁷ Ina marë' canchisë minëro'sa' pochin nininso' ya'huërin, oro quëran nipiso'. A'nara' ma'sha pochin nininso' minëro'sa' masahuaton, anquëniro'sa' quëtërin. "Paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. A'naya a'naya të'yanantohuatama', Yosëri chiníquën ana'intarin huachi," ta'ton, a'naya a'naya quëtërin. Yosëso' co onporonta' chimianinhuë', ni'sárinpoa'. ⁸ Noya noya ni'ton, ya'ipi nanitaparín. Ina të'huatacaiso marë' conai pochin nininso' tomontarin. Ya'ipi Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' yanquëëtërin. Co insonta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Nani piyapi'sa' ana'intohuachina, naporo huarë' noya ya'coantapi.

16

Minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantopiso'

¹ Naporo' chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Piyapi'sa' ya'huërinquë paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. Të'yanantohuatama', parisitapi. Pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiníquën no'huiton, ana'intarin, itërin anquëniro'sa'.

² Ina natanahuaton, a'nara' pa'nin. Isoro'pa' nocorahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantërin. Të'yanantohuachina, na'a piyapi'sa' panca ta'tarapi. Sëncopi pochin pipitëra'piapona'. Co noyatochináchinhuë' nisapi. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imapisopita parisitapi. Marcanën niacotopi ni'ton, Yosë nohuanton, ta'taráchin nisapi. Mamanshinënta' moshapi ni'ton, parisitápona'. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoton, a'notërinco, ni'nahuë.

³ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, minëquë ya'huërinso' marëquë të'yaitarin. Inaquë të'yaitohuachina, huënai' taranarin. Chimipi huënnainën pochin anën nisarín. Napoaton ya'ipi marëquë ya'huërinso' taquiapi.

⁴ Ina piquëran a'na anquëninta' pa'nin. Minëquë ya'huërinso' iro'saquë të'yaitohuachina, inapitanta' huënai' taranarin. Tëquëin, i'sharo'sa', inapita napoapi.

⁵ Napohuachina, anquëni ii' a'pairinsoari Yosë nontaton tapon: "No'tëquën Sinioro ana'intaran. Iráca quëra huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Noyasáchin ninan.

⁶ Na'a imarinënsopita tēpapi. Noya pēnēntopirinahuë', tēpapi ni'ton, i'huëretaton, ana'intaran. Iiro'sa' huënai' atarantëran ni'ton, ina tēranta' o'ocaiso' ya'huërin. No'tëquën ana'intaran," itërin.

⁷ Artaro quëraonta' noninso' natanahuë: "Tëhuëenchachin Sinioro quëmasáchin ya'ipi hua'anëntëran. Chini chiníquën nanantaton, no'tëquën nonan. No'tëquën ana'intaran," tēnin.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' pa'nin ana'intacaso marë'. Minëquë ya'huërinso' pi'iquë të'yanantohuachina, pi'i chini chiníquën pi'catarin. Pën pochin pi'cataton, piyapi'sa' chiníquën aparisitarín. ⁹ Panca huëyaponaraihuë', co nirotapihuë'. Yosë no'huitona', pinosapi: "Sopai pochin cancantaton, aparisitarínpoa' ni'sora," tosapi. Parisitaponaraihuë', co nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'. Co Yosë yayonquiapihuë'.

¹⁰ Nani catapini anquëniro'sari ana'intapona' pa'pi. Ina quëran a'nanta' ma'sha marë pipirinso' ya'huërinquë pa'nin. Hua'anëntacaso' shiranënuquë chachin paaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarin. Të'yanantohuachina, ya'ipiya tashiarín. Piyapi'sa' chiníquën parisitatoná', tarëtapí. ¹¹ Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhuë', piyapi'sari ta'taráchin nicatona', no'huipi. "Pa'pi co noyahuë' ni'ton, aparisitarínpoa'," topi pinotona'. Co naporo tēranta' oshanëna' yaa'poapihuë'.

¹² Ina quëran a'na anquëninta' pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' panca i'quë të'yaitërin, Iyopiratisii' itopiquë. Inaquë të'yaitohuachina, pancai' niponahuë', huinquintomaton, yaniromarin. Copirnoros'a' noya pëntonacaiso marë' yaniromarin. Pi'i pipirin parti quëran huë'sapi quira nicacaiso marë'.

¹³ Ina quëran panca ya'huan pochin nininso' niantarahuë. Ma'sha marë quëran pipirins'o', nonpin nanan pënëntona'pi, inapitanta' niantarahuë. Cara chachin nanamëna quëran cara sopairo'sa' pipipi, inpo pochin ya'nopiso'. ¹⁴ Sopairo'sa' ni'ton, nani ma'sha nanitapapi. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sari natëcaiso marë'. Nonpintatona', napoapi. Nisha nisha copirnoros'a' camaira'piaona' quira nicacaiso marë'. Ana'intacaso' tahuëri nani ya'caritëriarin ni'ton, niyontonapona'. “Canpoari Yosë minsëahua,” ta'tona', napoapona'. ¹⁵ Nani Quisoso sha'huitërinpoa': “Ni'co', iyaros'a'. A'nanaya o'mantararahuë. Ihuatë pochin nicato, co nitotasënuquëmahuë', o'mantararahuë ni'ton, nani tahuëri ninaco. Noya ninahuatamaco, noya cancantarama'. Yosë noya ni'sarinquëma'. Noyápiachin a'morëso pochin noyasáchin nico'. Ina quëran o'mantahuato, co tapanapomahuë'. Noya cancantarama',” itërinpoa'. ¹⁶ Ana'intacaso' tahuëri ya'caritohuachin, na'a copirnoros'a' ayontonapi quira nicacaiso marë'. Armaquitono itopiquë niyontonapi. Cotio nananquë napopiso'.

¹⁷ A'naíchín anquëni pahuanarin pacacaso'. Ina pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarin. Ihuanguë të'yanantohuachina, inápaquë Yosë chinotopiso pëi quëran chiníquën nonin. Hua'anëntërinso shiranën quëran “jnani huachi!” tosarín.

¹⁸ Napohuachina, o'coritarín. Huirá pochín chiníquën tënëntarin. Naporo' panca ocohua pa'sarin. Iráca quëran huarë' co onporonta' ina pochín pa'chinínhuë' niponahuë', napoarin. ¹⁹ Co Yosë natëpisopitahuë' ya'huëpíquë nocharotarin. Panca ninano' niponahuë', huëncharoaton, cararo'të huarë' niacoarin. Nisha nisha ninanoro'saquë ta'huantapi. Co Yosëri naniantërinhuë' ana'intacaso'. Papironiaquë na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, ana'intërin. Inapochachin a'na tahuëri chiníquën no'huiton, ata'huantarin. ²⁰ Naporo' motopiro'sa', so'tono'sa', inapita co huachi ya'huaponahuë'. ²¹ Inápa quëran ocai' anotapon. Panca masho ni'ton, quëquën. Catapini shonca quiro pochín quë'ninso'. Na'a anotohuachin, piyapi'sa' chiníquën parisitapi. Napoaton Yosë chiníquën no'huitona', pinosapi huachi.

17

Monshihuana'pi pochín nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëni minë' së'quëna'pi nininso' huëcapairahuatonco, itërinco: “Huëquë' pa'a piyapi'sa' ana'intacaso' ya'huërinso' a'nochinquën. Pasëquë a'na sanapi panca iiro'sa' aipi huënsëárin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Monshihuana'pi pochín piyapi'sa' anishacancantërin. ² Ya'ipi copirnoros'a' ina natëtona', co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochín cancantatona', Yosë naniantapi. Piyapínënpitanta' ina imatona', co noyahuë' nicacaisoáchin yonquiapi,” itërinco.

³ Itohuachincora, hua'narëso pochín niantarahuë. Ispirito Santo nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' quëparinco. Inaquë co noyahuë' sanapi ni'nahuë. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' quënanahuë. Iporaso' quëhuanën ya'norin. Canchisë mototahuaton, shonca pomon ya'huëtërin. Nisha nisha nininën ya'huëtërin, Yosë pinorins'o'. Ya'ipi nonënuquë ninshitëra'piarin. Ina aipi sanapi huënsëárin. ⁴ Inaso' noyápiachin a'moponahuë', co noyahuë' cancantërin. A'morins'o' pa'ton ninin. Quëhuashin, quëhuanën, inapita a'morin. Naporahuaton, oro, na'pia'huaya pa'ton nininsopita, inapita pë'tënin. Monshihuana'pi pochín nitaparin. Minë oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë taparo' nininsoráchin ya'huërin. O'shitërinso pochín na'a piyapi'sa' anishacancantërin. Ano'pirin, amonshihuanin, napotërin ⁵ Nininën pochín nininso' të'inquë ninshitopi. Ninshitopirinahuë', ma'ta' tapon naporins'o' co piyapi'sa' nitotopihuë'.

ISO SANAPISO' PAPIRONIAQUË YA'HUËPISOPITA POCHIN CANCANTËRIN. PA'PI
MONSHIHUANTË' NI'TON, INA A'CHININ QUËRAN MONSHIHUANPI. NISHA NISHA CO
NOYAHUË' YONQUIPI

topi, ninshitatona'. ⁶ Tëhuënhachin ina sanapi pa'pi co noyahuë' cancantërin. Quisoso imapisopita co quë'yarinhue'. "Quisoso imarai," topachinara, atëpatërin. Notohuaro' atëpatahuaton, no'pirinso pochin pa'yatërin. Ina nicato, panca pa'yanahuë'.

Ina quëran anquëni itërinco: ⁷ "¿Onpoatonta' pa'yananso'? Carinquën anitochinquën. Sanapi, ma'sha ina aipi huënsërinso' inapita ma'sona tapon naporinso' a'chinchinquën nitotëquë'. Ina ma'shaso' canchisë mototahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. ⁸ Iráca isoro'paquë ya'huërin. Iporaso' co ya'huërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'noantarin. Acoporo' quëran huëantarin. Ayaro' tahuëri nanihuachin, parisitopiquë pa'sarin. Nipirinhue', co'huara pa'shátërasohuë', a'nanaya ya'noantahuaton, piyapi'sa' a'payanarin. Co Quisoso imapihuë' ni'ton, pa'yanapi. Quisoso imapi naporini, iráca quëran huarë' nininënpita nanpirin quiricaquë ninshichitonhuë'.

⁹ No'tëquën yonquiamaquë huarë' ma'sona tapon naporinso' nitotarama'. Ma'sha canchisë motohuaninso', canchisë motopi tapon naporin. Ina aipi sanapi huënsërinso'. Naporahuaton, canchisë copirnoros' ayonquirinpoa'. ¹⁰ A'natërápo nani iráca hua'anëntëra'piapirinhue', chimina'piapi. Iporaso' a'nari hua'anëntantarin. A'naíchín pahuanarin ya'ipiro'pa' hua'anëntacaso'. A'na tahuëri ya'noarin. Nipirinhue', co hua'qui' hua'anëntaponhuë'. ¹¹ Ina piquëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsoari hua'anëntapon. Nani canchisë copirnoros' ayaponahuë', inapita pochin nicaton, hua'anëntapirinhue', a'na tahuëri Yosëri ocoiarin. Ocoirahuaton, parisitopiquë a'pararin.

¹² Shonca pomontërinso pochin shonca copirnoros' ya'huapona'. Inapitaso' co hua'anënchatërapihuë'. Tahuëri nanihuachin, nisha nisha piyapi'sa' hua'anëntapona'. Naporo chachin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' hua'anëntapon. Napoaponahuë', co hua'qui' hua'anëntapihuë'. ¹³ Shonca copirnoros' napopianachin yonquiatona', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëpona'. Piyapinënpitanta' camaiapona' ina natëcaiso marë'. ¹⁴ Inapitaso' Carniroa'hua yaminsëatona', quira nisapirinhue', co nanitapihuë' minsëcaiso'. Inari minsëapon. Inaso' Quisocristo chachin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Piyapinënpitari imasapi. Yosëri huayonin ni'ton, natëmiatapi," itërinco anquëni.

¹⁵ Ina quëran a'chintaantarinco.

—Panca iro'santa' ni'nan, ina aipi sanapi huënsërinso'. Inanta' a'chinchinquën nitotëquë'. Inapochachin a'na tahuëri nisha nisha piyapi'sa' ya'huapona', nisha nisha nananquë nonpisopita. Hua'huayatërahuë' ya'huapona'. Nisha nisha copirnoros' hua'anëntërinso' inapita co huachi sanapi nohuantapihuë'. No'huirahuatona', masapi. Masahuatona', ai'nanpiratapi. Chiniquën aparisitatona', tëparapi. Ina quëran ahuiquitapi. ¹⁷ Yosë nohuanton, copirnoros' yonquiapi ma'sha të'huatoro' nininso' natëcaiso marë'. Napopianachin yonquiatona', co noya sanapihuë' nininso' ata'huantapi. Yosë nohuantërinso' chachin nisapi. ¹⁸ Sanapi panca iiro'sa' aipi huënsërinso' pochin panca ninano' ya'huapon. Ya'huëhuano'sa' pa'pi co noyahuë' cancantapi. Na'a piyapi'sa', copirnoros', inapita anishacancantapona' ma'sharáchin yonquicaiso marë'. Yosë a'pocaiso marë' yanonpintapi. Nonpintápirinhue', Yosë nohuanton, ata'huantapi anta'.

18

Papironia ta'huantërinso'

¹ Ina quëran a'na anquëninata' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë, chiniquën nanantërinso'. Huënaráchin ni'ton, isoro'pa' a'pintërin. ² O'marahuatona, chiniquën nonin.

“Nani huachi Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarin. Inaquë nisha nisha sopairo'sa' ya'huapona'. Nisha nisha chanaro' ca'tëro'santa' inaquë pa'sapi.

³ Papironiaro'sari notohuaro' piyapi'sa' anishacancantopi. Ina pochin cancantatona', copirnoros'a', piyapinënpita, inapita co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin nicatona', Yosë naniantopi. Ma'huano'santa' inaquë pa'anatona', nani ma'sha canapirinahuë',” ténin anquëni.

⁴ Ina topachina, inápa quëran a'nari itërin:

—Ya'ipi imaramasopita pënënananquëma', natanco. Ni'cona papironiaro'sa' anishacancantochinënquëma'. Ina quëran pipiramaso pochin nicatoma', ama inapita pochin cancantocosohuë'. Co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma' canpitanta'.

⁵ Na'con oshahuanpi ni'ton, co Yosëri naniantarinhuë' ana'intacaso'. ⁶ A'napita aparisitopi ni'ton, no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin. Na'con na'con i'huëretacaso' ya'huërin. Pa'pi co noyahuë' nipi. ⁷ Pita nicacaisoáchin cancantopi. Ma'sharáchin yonquiatona', a'napita nocanpi ni'ton, Yosëri aparisichin. Iporaso' cancanëna quëran yonquirapi. “Quiyaso' nóya ya'huërai. Hua'an pochin nicatoi, co manta' pahuantërincoihuë'. Co quëyoron pochincoihuë'. Co onporonta' sëtaraihuë',” topirinahuë'. ⁸ A'nanaya Yosëri ana'intarin huachi. Na'a piyapi'sa' caniopona', sëtapona', tanarotapona', napoapona'. Yosëri chini chiniquën nanantaton, ana'intarin. Ahuiquitarin.

⁹ Nisha nisha copirnoros'santa' anishacancantërinso' sëtapona'. Huiquitërinso' nicatona', na'nëpona'. Yosëri ana'intoahuachin, na'nëpona'. ¹⁰ Aquë quëran quënanpachina', pa'pi tē'huatapi.

“¡Ma'huantacha ninin paya! Papironia panca ninano' niponahuë', a'naroáchin ata'huantopi. Yosëri ana'intërin,” tosapi.

¹¹ Ma'sha pa'ana'piro'santa' sëtatona', na'nëpona'. Nani ma'sha pa'anacaso marë' ya'huëtopirinahuë', co huachi insoari tëranta' pa'antaponhuë'. ¹² Notohuaro' oro, prata, na'pira'huaya pa'ton nininsopita, morin, sita, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita ya'huëtopirinahuë', co incari tëranta' pa'antarinhue huachi. Nisha nisha pimonontëro'sa', huiripomon quëran ma'sha nipisopita, nontëro'sa' pa'ton nininsopita quëran ma'sha nipiso', sha'píhua'na, hua'namia, huirina'pi, ina quëranpita ma'sha nipiso ya'huërin. ¹³ Nisha nisha pimoanacaso marënta' ya'huërin. Canina, nisha nisha cosharo' apimotacaso' nininsopita, yonarin pochin pimóchin nininso', pimo yaqui', pimo hua'sai', huino, toma', arina, trico, inapita ya'huërin. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitanta' ya'huërin. Piyapiro'santa' pa'anapi asacatacaiso marë'. Piyapi chachin nipirinhuë', ma'sharo'sa' pochin yapa'anpi. Notohuaro' ma'sha ya'huëpirinhue', co huachi pa'anapihuë'. ¹⁴ Ya'huëhuano'sa' itapona':

“Huayoro'sa' nayaramaso' capa ninin. Na'a ma'sha ya'huëtopirinënquëmahuë', capa nisarín. Co huachi noya ya'huapomahuë',” tosapi.

¹⁵ Ma'sha pa'ana'piro'sa' na'con canapirinahuë', sëtapo huachi. Të'huatatona', aquë quëran notërapí. Na'nëpona' pochín ¹⁶ itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' niponahuë', ta'huantërin. Sanapi noyápiachin a'morinso pochín nipirinhuë', co huachi ya'huërinhuë'. Morin, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita a'mosahuaton, oro, na'pira'huaya pa'ton nininso', inapita pë'pëpirinhue',

¹⁷ a'naroáchin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

Nanchahuano'santa' marë pa'tatona', na'a ma'sha aquë quëran quëpirinhue'. Inapoatona', na'con canapirinahuë', co huachi pa'sapihuë'. Piyapinënpitanta' inaquë sacatatona', canapirinahuë', co huachi canapihuë'. Inapitanta' aquë quëran ni'sapi.

¹⁸ Pëiro'sa' huiquitohuachina', panca conaitarinso' quënanapi. Quënanpachina', pa'yanapi. “Co onporonta' a'na ninano' iso pochín ni'chinëhuahuë'. Ma notohuaro' ma'shanënpita ya'huëtopirinahuë', ta'huantopi,” tosapi.

¹⁹ Chiníquën sätatona', mo'shiquë nipashimototapi. Iráca sëtohuachinara, inachin-topiso'. Na'nëpona pochin itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' nipirinhue', ayarin. Marë nanchaquë pa'tohuatëira, na'a ma'sha pa'anatoi, quënai. Pa'anpatëira, na'con canapirai-hue', a'naromaráchin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

²⁰ Ya'ipi inápaquë ya'huëramasopitaso nipirinhue', ama ina marë' sëtocosohue'. Imarama' ni'ton, noya cancantoco'. Aparisitopirinënuëmahuë', nani Yosëri ana'intërin huachi. Ina marë' Quisoso ca'taninsopita, pënëntona'piro'sa', inapitanta' noya cananchina'.

²¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na anquëninta' ya'noantarin, chiníquën nanantërinso'. Pancara'pi masahuaton, marëquë të'yaitërin.

“Pancara'pi të'yaitërahuëso pochachin Papironia ta'huantararin. Panca ninano' niponahuë', ta'huantararin. Yosëri chiníquën ana'intarin. Co huachi ya'huaponhuë'.

²² Iráca na'a arparo'sa' pi'nipi. Pirinano'sa', tronpitaro'sa', inapitanta' pihuipirinahuë', iporaso' co huachi mosica natanapihuë'. Co huachi sacatoro'sa' inaquë sacatapihuë'. Co huachi cosharo' nipiso' natanapihuë'.

²³ Co huachi nanpara i'chinpiapihuë'. Co huachi inaquë sa'asapihuë'. Iráca notohuaro' ma'sha pa'ana'piro'sa' inaquë ya'huatona', na'con canapirinhue', noyá ta'huantapi. Na'con pënotatona', nisha nisha piyapi'sa' isoro'paquë anishacancantopirinhue', Yosëri ana'intarin huachi,” tënin.

²⁴ Iráca quëran huarë' inaquë Yosë imapisopita, pënëntona'piro'sa', inapita tëpapi. Ina marë anta' chiníquën ana'intarin huachi.

19

¹ Ina quëran notohuaro' inápaquë ya'huëpisopita nonsapi natanahuë. Capa cancantona', chiníquën nonsapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso piyapi'sa' nicha'ërin paya! Chini chiníquën nanantarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'.

² Co topinan quëran ana'intërinhuë'. Ya'ipiya no'tëquën ana'intërin. Monshihuana'pi pochin nininso' nani ana'intërin. Inaso' notohuaro' piyapi'sa' anishacancantërin. Imapisopita tëpapi ni'ton, i'huërëterin,” topi.

³ Ina quëran itantapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Co noyahuë' nipisopita ana'intërin ni'ton, huiquitapi. Pën co onporonta' tacopiarinhue'. Conainta' tomontápon,” tosapi.

⁴ Napohuachinara, cato shonca catapini ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa' pochin nininsopita, inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi: “¡Naporinchi paya! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Shiranënuë huënsëaton, ya'ipiya hua'anëntarin,” tosapi. ⁵ Ina quëran Yosë shiranën quëran noninso' natanahuë.

“Ya'ipi Yosë imaramasopita ina chinotoco'. Hua'ano'sanquëmahuë napon, piyapinënpitanquëmahuë napon, inasáchin yonquico'. Ina nóya nicatoma' natërama' ni'ton, ‘Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya,’ itoco’,” tënin.

Carniroa'hua sa'acaso' pita nisarinsó'

⁶ Ina quëran hua'huayátërahuë piyapi'sa' nonsapiso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëntarin. Chiníquën huira ahuetërinso pochin natanahuë.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin.

⁷ Huëco' capa cancantahua'. Noya cancantahua'. Inasáchin noya noya ni'ton, natëahua'. Nani ora nanirin Carniroa'hua sa'arinso pochin nicacaso'. Imapisopitarë' ya'huëmiatarin. Ni'co'. Sanapi yaso'yahuachina, noyápiachin nitaparin. Inapochachin imapisopita nitapacancanpi.

⁸ Huiríchin a'morëso pochin Yosëri noyápiachin cancan quëtërin. Tëhuënchachin inari catahuarin noya nicacaiso marë’,” tosapi.

⁹ Ina quëran anquëni sha'huitërinco ninshita'huaso marë': "Carniroa'hua sa'acaso' pita nininquë përapachinquëma', nóya cancantarama'," itërinco. Ina quëran itaantar-inco: "Yosë chachin no'tëquën sha'huitërinquën ni'ton, ina ninshitëquë'," itërinco.

¹⁰ Naporo' isonahuato, yachinotopirahuë'. "Ama chinotocosohuë'. Caso' anquënico. Co Yosëcohuë'. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Quisoso nanamën imarama' ni'ton, Yosëichin yonquiquë'," itërinco.

Quisoso nanamënáchin a' chinpatëhua', no'tëquën pënëntarëhua'.

Quisoso canatërinso'

¹¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Pi'iro'të' ni'soatohuachina, huiri cahuario quënantarahuë. Ina aipi quëmapi huënsëarin. No'tëquën nona'pi itërehuaso'. Ma'sona tëranta' sha'huitoahuachinpoa', co onporonta' nonpintarinpoahuë'. No'tëquën hua'anëntarin. Quira nicon, inimicoro'sa' minsëarin.

¹² Ya'pirin pën nënërinso pochin huënaratarin. Na'a yancotëro'sa' oro quëran nininso' yancorin. Inaquë a'na nininëonta' ninshitërin, inaora nitotërinso'. ¹³ A'morinso' huënaiquë a'shitërin. Inaso' Yosë nanamën chachin ninin. ¹⁴ Notohuaro' inápaquë ya'huërinso' pitari imasapi, huirichin a'mopiso'. Inapitanta' huiri cahuarioro'sa' aipi huënsëatona', sontaro'sa' pochin pa'sapi. ¹⁵ Quëmapi quëchitërinso' nanamën quëran sahuëni pochin nininso' ya'huëtërin. Chiniquën nanantaton, nanamën quëran chachin inimiconënpita minsëarin. Noninso' sahuëni pochin nicon, topinan noncharapirinhue', co noyahuë' nipisopita minsëarin. Piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. Yosëri no'huirin ni'ton, oparo'sa' to'poirëso pochin oshahuano'sa' chiniquën ana'intarin. ¹⁶ Aipi a'morinsoquë nani ninshitërin:

ISO QUËMAPI CHINI CHINÍQUËN NANANTATON, YA'IPI COPIRNORO'SANTA',
HUA'ANËNTARIN. INASÁCHIN NATËCASO' YA'HUËRIN
tënin. Tonamënuënta' ina chachin ninshitërin.

¹⁷ Ina quëran a'na anquëninta' quënantarahuë. Inápaquë pi'i a'piniquë huanirahua-ton, soporo'sa' përsarin. Ya'ipi chanaro' ca'tëro'sa' chiniquën përsarin.

—Huëco' Yosëri ata'huantarinsopita ca'quico'. ¹⁸ Na'a piyapi'sa' chiminapona'. Copirnoros'a', capitano'sa', chiniquën nanantopisopita, inapita chiminapona'. Cahuarionënpitarë chachin ta'huantapona'. Hua'ano'sa' piyapinënpitarë chachin co Yosë imapihuë' ni'ton, ta'huantapi. Ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', inapitanta co cha'ësapihuë', tënin anquëni.

¹⁹ Ina quëran ma'sha pa'pi t'huatoro' nininso' quënantarahuë. Na'a copirnoros'a' sontaro'sanënpitarë chachin niyontonapi. Huiri cahuario aipi huënsërinso' minsëcaiso marë' quira nisapi. Piyapinënpitanta' yaminsëpirinahuë'. ²⁰ Quira nipachinara, huiri cahuario aipi huënsërinsoari canarin. Canarahuaton, ma'sha pa'pi t'huatoro' nininso' masarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta', masarin. Inaso', sacai' nininso' nicon, notohuaro' piyapi'sa' nonpintërin ma'sha pa'pi t'huatoro' nininso' imacaiso marë'. Marcanën niacotahuatona', mamanshinën moshapirinhue', minsëarin huachi. Minsërahuaton, cato chachin masahuaton, ana'intomiatarin. Nanpirapirinhue', parisitopiquë t'yatarin huachi. Inaquë panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápon. Co onporonta' pipiapihuë'. ²¹ Inapita imapisopitanta' ata'huantarin. Inaora nanamën quëran ya'ipiya ata'huantarin. Chiminpachina', chanaro' ca'tëro'sari huëcatona', natëaquë huarë' noshinëna' ca'sapi.

20

Huaranca pi'ipi nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë. Panca catina, niahui, inapita s'equërin. Niahuiso' sopairo'sa' oncorapirins'o' parti i'soacaso marë' s'equërin.

² O'marahuaton, panca ya'huan pochin nininso' masarin. Sopai chachin inaso'. Iráca quëran huarë' piyapi nonpintërin, Satanasë itopiso'. Ina masahuaton, catinaquë tonporin. Huaranca pi'ipinta' nipirinhue' co ni'quiritarinhue'. ³ Tonporahuaton,

nanin acoporo' nininquë të'yatarin. Nani të'yatahuaton, oncorapiarin. Oncorapirahuaton, noyá pa'pirapitarin ama pipicaso marëhuë'. Huaranca pi'ipi co nanitarinhuë' piyapi'sa' nonpintacaso'. Ina quëran ocoiantapirinhuë', co hua'qui quëranhuë' Yosëri ana'intomiatarin.

⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Na'a piyapi'sa' quënanahuë. Yosëri nani acorin coisë pochin nicacaiso marë'. A'napitanta' ni'nahuë. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosoíchin imapi. Yosë nanamën a'chinpi ni'ton, tēpapi. Co ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' chinotopihuë'. Co nonanpiso' moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. “Quisosoíchin imarai,” topachinara, nishitēconotëra'piapi. Inapotopirinahuë', Quisosori ananpitaantarahuaton, ichihua'anëntarin. Huaranca pi'ipi hua'anëntapi. ⁵ Inapita'ton ananpitaantararin. Ina quëran nani huaranca pi'ipi nanihuachin, a'napita chiminpisopita ananpitaantararin ana'intacaso marë'. ⁶ Quisoso imarëhuasopita'ton ananpitaantararinpoa'. Noya nicatëhua', nōya cancantarihua'. Co onporonta' chiminarihuahuë'. Iráca corto hua'ano'sa' ya'huërin Yosë chinotacaiso marë'. A'na tahuëriso nipirinhuë', Quisoso imarëhuasopita noya noya chinotarihua'. Huaranca pi'ipi inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'.

Sopai hua'an ana'intomiatërinso'

⁷ Nani huaranca pi'ipi nanihuachin, sopai ocoiantarin. ⁸ Ocoiantahuachin, isoro'paquë huënantarin nisha nisha piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ya'ipi parti paaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin, Coco, Macoco inapita itopiso'. Inotë pochin co pichicasohuë'. Sopairi nonpintërin ni'ton, niyontonapi quira nicacaiso marë'. ⁹ Nisha nisha parti quëran niyontonahuatona', Yosë piyapinēnpita ya'huëpique huë'sapi. Huë'sahuatona', ninanonën tancapitapi. Imapisopita yatëpaporinahuë', Yosëri nosoroaton, inápa quëran panca pën a'paimarin. Anotuhuachin, no'huipisopita ahuiquitarin. Ya'ipimiáchin ta'huantapi. Yosë imapisopitaíchin cha'ësapi. ¹⁰ Ina quëran sopai ana'intomiatarin. Hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin ni'ton, Yosëri ana'intarin. Panca sono sha'pimo'shirë chachin pën orotërinquë të'yatarin. Co onporonta' pipiarinhuë'. Inaquë ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' parisitarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta' inaquë chachin parisitarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitapi. Co onporonta' sanoarinhuë'. Co onporonta' pipiapihuë'.

Ayaro' tahuëri ana'intërinso'

¹¹ Ina quëran panca hua'anëntacaso' shira quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë Yosë huënsëaton, piyapi'sa' ana'intarin. Chini chiníquën nanantararin ni'ton, isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantopi. Capa nisarin. ¹² Ayaro' tahuëri nani nanirin ni'ton, ya'ipi chiminpisopita inatohua' huaniápona'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita ya'ipiya inaquë pa'sapi. Yosëri ana'intacaso marë' ayontonarin. Naporo' quiricaros'a' inápaquë ninshitërinso' a'naya a'naya oniriarin. A'naso' nanpirin quirica itopiso'. Inaquë Yosë imapisopita nininēnpita nani ninshitopi. A'na quiricanta' ya'huërin. Inaquë ya'ipi ninëhuasopita ninshitërinpoa'. Noya ninëhuasopita, co noyahuë' ninëhuasopita, ya'ipiya nani ninshitërinpoa'. Ina nontaton, Yosëri ana'intarin. ¹³ Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri nontarin. Pa'itatona', marëquë chimiitopi quëran huarë' ananpitaantararin no'tëquën ana'intacaso marë'. Insëquëso tēranta' chiminpisopita ya'ipiya ya'norapi. A'naya a'nayanpoa' nontarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa'. ¹⁴ Chimirin, chiminpisopita ya'huëpique, inapita panca sono pën orotárinquë të'yatapi. Inaquë parisitomiátapona'. ¹⁵ Co nanpirin quiricaquë nininēnpita ya'huëhuachinahuë' inaquë chachin a'pararin.

21

Nasharo'pa' nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Nasharo'pa', nasha pi'iro'të', inapita quënanahuë. Yosë nohuanton, isoro'pa' ta'huantapon. Pi'iro'tënta' ta'huantapon.

Marënta' co huachi ya'huaponhuë'. Ya'ipiya nasha nisarín. ² Ina quëran noyápiachin ninano' inápa quëran o'mararin ni'nahuë. Yosë ya'huërin quëran o'mararin. Quirosarin pochin niponahuë', noya noya ninin. Noyápiachin ya'norin. Sanapi so'yacaso marë' nitaparínso pochin noyápiachin ninin. Nasha Quirosarin itopiso'. ³ Inápa quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Iporaso huachi, Yosë piyapínënpitarë chachin ya'huërarín. Co onporonta' patarinhuë'. Inapitarë' ya'huëmiatarín. ⁴ Yosëri chachin na'nëi' amirayatarín. Co huachi chiminaponahuë'. Co huachi sëtaponahuë'. Co huachi na'nëponahuë'. Co pi'pisha tëranta' iquitaponahuë'. Iráca na'con parisitopirinahuë', co huachi ina pochin ya'huaponahuë'. Noya noya ya'huapona', ténin.

⁵ Ina quëran Yosë hua'anëntacaso' shiranënuë huënsëaton, itërinco:

—Ni'quë'. Ya'ipiya anoyatarahuë. Nashasáchin acoarahuë. No'tëquën nontëranquën ni'ton, ninshitëquë'. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin, itërinco.

⁶ Ina quëran itantarínco:

—Nani ya'ipiya anoyatërahuë. Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahuë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Napoaton nontoco catahuainquëma'. Ni'quë'. Chiníquën yamorohuatëra, o'orë'. O'opatëra, chiníquën cancantëre'. Inapochachin canta' catahuanquëma'. Yamororëso pochin cancantohuatama', nanpirin ii' quëchinquëma' noya cancantacamaso marë'. Caora nohuanto, catahuanquëma'. Insonquëma tëranta' nohuantohuatamaco, huëco' anoyacancanchinquëma'. ⁷ Sopai minsëhuatama', ya'ipi tapatëranquëmasopita quëchinquëma'. Hui'nahuëpita pochin ni'saranquëma'. Casáchin yonquiaramacó. ⁸ A'napitaso nipirinhuë' parisitápona'. Ayaro' tahuëri na'a piyapi'sa' pënuë pa'sapi. Të'huatona' a'popisopita, co natëpisopitahuë', co natëtochináchinhuë' cancantopisopita, tëpatona'piro'sa', monshihuaninsopita, pënotono'sa', mamanshi chinotopisopita, nonpina'piro'sa', inapita panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápaquë pa'sapi. Inaquë parisitápona'. Huaranca huaranca pi'ipinta' nipirinhuë', co onporonta' pipiapihuë'.

Ninano' inápa quëran o'mararinso'

⁹ Ina quëran a'nara' anquëni huëcapairínco, ana'intacaso marë' minë' quëtopiso'. Huë'sahuaton, itërinco: “Huëquë', nasha ninano' a'nochinquën. Inaquë Carniroa'huari huayoninsopita ya'huapona'. Sanapi so'yacaso marë' nitaparínso pochin noyápiachin ninin,” itërinco.

¹⁰ Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahuë. Ispirito Santo nohuanton, panca motopi'pa' quëparínco. Inaquë noya ninano' a'notërinco. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina ninanoso' Yosë ya'huërin quëran chachin o'mararin. ¹¹ Yosëso' noya noya ni'ton, ina pochin nicon, huënaráchin huënaráchin a'pinin. Na'pia'huaya pa'ton nininso pochin huënaratarín. Caspi itopiso'. Isihuico pochin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantëre'. ¹² Pairatopiso' inápa masho ninin. Shonca cato' ya'coana ya'huëtërin. A'naya a'naya ya'coanaquë a'na anquëni ni'sarin. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huëpi. Nisha nisha ya'coanaquë nininën nani ninshitopi. A'naya a'naya isairi'sa' huëntonën ninintërinso'. Shonca cato' ni'ton, ya'ipi ya'coana nanitopi. ¹³ Pi'i pipirínso' parti quëran pairatopiso' cara ya'coana ya'huëtërin. Pi'i ya'coninso' partinta' cara chachin ya'huëtërin. Huancana yonsanquëchin inapochachin cara cara ya'huërin. ¹⁴ Pairatopiso' shonca cato' na'pikuë paquëërin, panca nininso'. A'naya a'naya na'pikuë Quisoso ca'tano'sanënpita nininëna' ninshitopi. Shonca cato' ya'huërin ni'ton, ya'ipi nanitopi. ¹⁵ Ina ninanoso', pancana. Mitro pochin oro quëran nininso' anquëni ya'huëtërin a'nicaso marë'. Ina masahuaton, a'nirin. Ninano', pairatopiso', ya'coanaro'sa', inapita a'nirin. ¹⁶ Cato huaranca cato pasa quiromitro naporopitërinso'. Inapochachin pancanatërinso' ninin. Inaparínsona' cato huaranca cato pasa quiromitro inaparin.

¹⁷ Pairatopisonta' a'nirin. Anquëni niponahuë', piyapi'sa' ma'sha a'nipiso pochin a'niton: “Saota shonca a'natërápo mitro ya'huëtërin,” tënin.

¹⁸ Pairaso' na'pi pa'ton ninin quëran nipi. Caspi itopiso'. Ina ninanoso' oro quëran-sáchin ninin. Oro niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'. ¹⁹ Paira paquëëmarinquë noyápiachin nipi. Nisha nisha na'pi pa'ton nininsopita quëran nipi. Shonca cato' nisha nisha ya'huërin. Ya'natiirinsoso' caninton, caspi itopi. Ina quëran niantarinso' caninchin, sapiro itopi. Ina quëran caninton niponahuë', hui'tonchin hui'tonchin ninin, acata itopi. Ina piquëran canora niponahuë', caninton pochin ya'norin, ismirarita itopi. ²⁰ Ina quëran quëhuanën nisahuaton, pi'pian huiri huiríton hui'shatërin. Onisi itopi. Ina quëran niantarinsonta' quëhuashin, cornarina itopi. Ina piquëranso' sha'píchin, crisorito itopi. Ina quëran caninton, piro itopi. Ina quëran niantarinso sha'píton, topasio itopi. Ina quëranso' crisoprasa itopi. Inanta' caninton chachin. Ina piquëranso' caninton niponahuë', pi'pisha pi'pisha quëhuanën ya'huëtërin. Casinto itopi. Ya'natontarinsoso' caninchin, amatista itopi. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huërin. ²¹ Ya'coanaro'santa' noyápiachin. A'naya a'naya panca huiri na'pi quëran nipi. Cachinta' oro quëran chachin ninin. Orosachin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'.

Yosë chachin a'pintarinpoaso'

²² Inaquëso' co Yosë chinotacaso' pëi' ya'huërinhuë'. Yosë chini chiníquën nanantërinso chachin ya'ipi parti ya'huarin. Carniroa'huanta' ya'huarin ni'ton, noya noya chinotarihua'. ²³ Inatohua' pa'patëhua', co huachi pi'i, yoqui, inapita nohuantarihuahuë'. Tata Yosë chachin huënaráchin a'pintarinpoa'. Carniroa'huanta' a'pintarinpoa'. ²⁴ Inaquë nisha nisha piyapinpoa' napopianachin yonquiarihua'. Noya a'pintarinpoa'. Nisha nisha copirnorosanta' isoro'paquë chiníquën nanantaponaraihuë', naporo' Yosëichin yonquirapi. “Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya,” tosapi. ²⁵ Inatohua' co huachi tashiarinhuë'. Ya'coanaro'santa' co huachi oncotapihuë'. ²⁶ Naporo' nisha nisha piyapinpoa' noya noya nicatëhua', inaquë ya'huarihua'. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa paya,” ta'tëhua', inasáchin yonquiarihua'. ²⁷ Noyasáchin inaquë ya'huapona'. Co manta' osha ya'huërarinhuë'. Co noyahuë' nipisopitaso', co ya'conaponahuë'. A'naquën nonpinatona': “Imarai quiyanta’,” topirinhua', co inapitaso' ya'conaponahuë'. Carniroa'hua imarëhuasopitaráchin inaquë ya'huëcontarihua'. Nanpirin quiricaquë nininënpoapita nani ninshitërinpoa'.

22

Nanpirin ii'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Nasha Quirosarin niantahuato, anquëni pancai' a'notërinco, noyápiachin nininso'. Inaso', Nanpirin ii' itopiso'. Yosë hua'anëntërin quëran pipirarin. Inaquë Carniroa'huanta' hua'anëntarin. ² Ninano huáncana ii' pa'sarin. Cato yonsan quëran chachin nara papotërin. Nanpirin nara itopiso'. Nani yoqui nitarin. Shonca catoro' nitaso', pi'ipi naniarin. Monoquëonta' ya'ipi piyapi'sa noya ya'huëcaiso marë' ya'huërin. Co huachi canioponahuë'. ³ Inaquë co huachi ana'intinpoaso' ya'huaponhuë'. Tata Yosë Carniroa'huarë chachin hua'anëntarin huachi. Nani tahuëri piyapinënpoapita ina chinotáparihua'. ⁴ Inaquë pa'patëhua', Yosë chachin nirayarihua'. Inasáchin natëarihua'. Ina piyapinënpita nisarihua' ni'ton, nininën të'yaquënpoaquë acotarinpoa'. ⁵ Co onporonta' tashiaponhuë'. Co huachi pi'i nohuantarihuahuë'. Co nanparin tëranta' nohuantarihuahuë'. Tata Yosëichin a'pintarinpoa'. Ichihua'anëntarinpoa'. Co onporonta' pipiarihua'.

Quisocriso o'mantacaso' tahuëri

⁶ Ina quëran anquëni sha'huitërinco: “Íraca quëra huarë' Yosë nohuanton, a'naquën ninopi. Iporaso' anquëninënco a'paimarinco ninoca'huaso marë'. A'notëranquën ni'ton, ninshitëran Yosë piyapinënpita nitotacaiso marë'. No'tën nanan nani

sha'huitëranquën. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin. Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarin," itërinco.

⁷ Quisoso chachinta' naporin: “¡Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë! Nani ma'sha anitotëranquën ninshitacamaso marë'. Insoquëma tëranta' natëhuatama', noya cancantarama',” itërinco.

⁸ Caso' Coanshaco nani ma'sha ni'nahuë, natanahuë. Anquëni sha'huitoahuachincora, isonahuë chinota'huaso marë'. ⁹ Yachinotopirahuë', sha'huitërinco. “Ama chinotocoso'huë'. Caso' anquënico. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Iráca quëran huarë' a'naquën Yosë nanamën pënëntërin. Quëmanta' pënëntëran. A'napita iso quirica natanahuatona', natëapi. Ya'ipinpoa' Yosë natërëhua'. Napoaton inasáchin chinotëquë',” itërinco.

¹⁰ Ina quëran itantarinco: “Ya'ipi Yosë anitotërinquënso' nani ninshitëran. Ama topinan ninshitëquësohuë'. Ninorinso' nani naniriarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' nanan a'patëquë' nitochina'. ¹¹ A'naquën natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Co noyahuë' nipsisopitaso', aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Co nishinahuën cancantopisopitanta', aquë aquëtë' niina'. Noya nipsisopitaso' nipirinhüë', noya noya nisapi. Yosëichin cancantopisopitanta', noya noya imaina',” itërinco.

¹² Ina quëran Quisoso chachin itërinco: “Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipiya no'tëquën i'huërëtarahuë. Co noyahuë' nipsisopita ana'intarahuë. Noya nipsisopitaso' acanaarahuë. ¹³ Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátëraso'huë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinhüë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahüë. Co onporonta' ta'huantarahuë',” tënin.

¹⁴ Huënnainën quëran anoyacancantërinso'pita nóya cancantapona'. A'mopiso' pë'sarëso pochin noyápiachin cancantapi. Inapitasáchin nanan ya'huëtópi nanpirin nara nitërinso' capatona', nanpimiatacaiso'. Naporahuaton, nasha Quirosarinquë noya ya'conapi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüë', co onporonta' Yosë ya'huërinquë pa'sapihuë'. Ni'ni pochin cancantopisopita, pënotono'sa', monshihuana'piro'sa', tëpatoro'sa', mamanshi chinotopisopita, inapita aipiran ya'huëmiatapi. A'naquëonta' nonpinápi ni'ton, co nohuantapihuë' no'tën nanan imacaiso'. Inapitanta' co onporonta' Yosë pa' pa'sapihuë'.

¹⁶ “Ca Quisosoco anquëninëhuë a'patimaranquën. Nani nanan sha'huitërinquën ya'ipi imarinacosopita nitotacaiso marë'. A'naya a'naya niyontonpiquë a'patëquë' nonchina'. Iráca Tapi ya'huapon, Yosëri sha'huitërin: ‘A'na tahuëri shiparin nóya nisarin. Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ësarín,’ itërin. Ca inaco. Tapi shiinco chachin. Caso' huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintaranquëma',” itërinco Quisoso.

¹⁷ Ya'ipi Quisoso imarëhuasopita: “O'mantaquë' Sinioro,” itërëhua'. Ispirito Santonta', inachachin tënin. Natanamasopitanta', “O'mantaquë' Sinioro,” itoco'. Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' nanpirin ii' quëchinquëma'. Achinirinpooaso pochin quëtarinquëma' noya cancantacamaso marë'. Co manta' pa'tërinhuë'.

¹⁸ Nani no'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipi ninorinso' no'tëquën ninshitëranquëma'. Natanpatama', inachachin a'chinacaso' ya'huërin. Iso nanan apancatohuatama', iso quiricaquë sha'huirinsó chachin nisha nisha quëran Yosë ana'intarinquëma'. Na'con na'con ana'intarinquëma'. ¹⁹ Iso quirica quëran nani no'tëquën anitotëranquëma'. A'na nanayan tëranta' apahuantohuatama', co nanpirin nara nohuitaramahuë'. Co Yosë ninanonëinquë pa'saramahuë'.

²⁰ Quisoso chachin anitotërinco' ya'ipi ninshitëranquëma'. “Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë,” tënin. ¡Inapoquë' Sinioro! A'naroáchin o'mantaquë', itërahuë.

²¹ Sinioro Quisoso noya catahuainquëma'. Ya'ipi imaramasopita nosoroatëinquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.